

СВЕТОВНИ БЕСТСЕЛЪРИ

ЙОХАНЕС МАРИО ЗИМЕЛ

Любовта е само дума

А изречени от неподходящите хора, думите
понякога убиват...

ЙОХАНЕС МАРИО ЗИМЕЛ ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА

Превод: Михаил Лазаров

chitanka.info

В атмосферата на следвоенното икономическо чудо в Западна Германия, в света на богатите и презадоволените, между красивата Верена Лорд, съпруга на възрастен банкер, и младия Оливер Мансфелд, ученик в елитен частен интернат, разцъфва една осъдена любов.

Потънала в разкош, Верена сменя любовниците си като носни кърпички. Син на милионер — данъчен измамник, Оливер ненавижда баща си и властната му любовница, защото се опитват да вкарат майка му в лудница. Обичана от мъж, когото едва търпи, Верена обича единствено малката си дъщеря. Красив, чувствителен и интелигентен, Оливер е безкрайно самотен.

Има ли бъдеще обърканото, скрито чувство, свързало огорчената жена и отчаяния младеж? Само дума ли ще остане любовта между тях?

ПРОЛОГ

Първата дума, която снегът засипа, гласеше „... *никога...*“. Втората дума, която изчезна, гласеше „... *винаги...*“. Листът, на който бяха написани думите, се беше закачил на една треска в дюшемето на стаята в кулата. Така хартията устоя на течението между пролуките на стените, а снежинки засипваха кървавите петна по дъските на пода. Дъските бяха стари, кръвта върху тях беше още прясна, влажна и топла. Подът беше толкова стар, колкото и черните покривни греди, масивните, безформени, взидани в стените камъни, прогнилата и също опръскана с кръв вита стълба. Най-стара беше кулата. Вековна. Постара от християнството в тази страна.

Думата „... *забравям...*“ и на друго място думите „... *с цялото си сърце...*“, засипвани сега от снега, бяха последвани от подпис в края на писмото; редовете бяха изписани неравномерно с хвърчащ, трескав женски почерк. Много припряно, с голям страх или в голямо отчаяние трябва да е било писано посланието, което сега снегът безшумно покриваше.

Още преди 1600 години тази кула е била развалина. Впоследствие единадесет пъти е била подновявана от хесенски рицари разбойници и хесенски провинциални барони, последния път през 1804 година от Негово Всемилоствено Сиятелство Вилхелм IX. Според желанието на височайшия господар е бил спазен нейният първоначален стил — на символ и наблюдателница. Днес старинният градеж отдавна пак се е превърнал в руина и една табела предупреждава пътника: **ОПАСНОСТ ОТ СРУТВАНЕ! ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО!**

Ако все пак човек пренебрегне тези предупреждения, от върха на кулата пред него ще се разкрие обширен изглед. Вижда се рекичката Нида, която лъкатуши между обраслите си с тръстика брегове през полета, пасища, плодородна орна земя, между храсталаци и сребристи ели в низината; големият склон с тъмен, широко разлат горист гръб; тригърбият Винтерщайн; синият силует на Птичата планина на изток и

масивът на Хоенродскопф, чийто могъщ триъгълен хълбок тайнствено просветва сред черното като нощта море от дървета; може да се видят малки и още по-малки селца, замъци, чифлици, крави с черни и светлокафяви петна, и влакове, които с меланхолично подсвирване се губят далеч в мъглата. Бад Наухайм и Бад Хомбург може да бъдат видени при хубаво време. Бад Филбел, Кьонигщайн, Дорнхолценхаузен, Оберурзел, да, всичко това и още сто други човешки поселения, най-голямото от които Франкфурт, Франкфурт на Майн.

Отдавна се спусна нощта и тъмнината забули всичко. Но дори да беше светло, човек не можеше да вижда и на два метра пред себе си поради продължаващия вече три часа снеговалеж.

Толкова гъсто валеше през тази нощ, като че ли самият въздух се беше превърнал в сняг, като че ли вече изобщо нямаше въздух, а само нещо, което нито може да бъде докоснато, нито назовано, безтегловно и потискащо, идващо от безкрайността на небето, без граници и без край, гонитба на милиарди снежинки, които белеят в мрака и просветват в тъмнината. Улици и пътища бяха затрупани, приведените клони се чупеха със стон под тежестта на снега. А валеше едва от три часа. След два дни и най-възрастните хора нямаше да могат да си припомнят такъв снеговалеж през живота си. Не, дори и на дневна светлина пътникът не би съгледал нищо от кулата, където при хубаво време се разкрива пътят надалеч.

Това беше идеалното място за кулата. Изглежда така е преценил римският пълководец Друз, който наредил изграждането тук и на укрепителна линия срещу германците, десет години преди Рождество Христово.

Същото мнение е споделял и около сто години по-късно римският император и пълководец Домициан, когато наредил на легионите си да започнат изграждането на Лимеса^[1], 550 километра укрепена граница през планини и пропасти, покрай долмени и блата, през морави и гори, която да защитава „омиротворените“ провинции Горна Германия и Рето-Романия^[2]. Императорите Траян, Адриан и Антоний Пий продължили грандиозното строителство между Рейн и Дунав, първоначално с валове и гранични ровове, по-късно с над хиляда стражеви кули и повече от сто кастели^[3].

И сега на много места личат останките на това грандиозно съоръжение, градено навремето от безправници срещу безправници по заповед на големите властници, които разполагали с живота и на едните, и на другите.

Чифт кафяви кожени обувки се полюляват напред-назад над листа хартия. Обувките висят свободно във въздуха и се движат бавно, понякога се докосват леко, и пак, и пак.

„... *ностро концерто...*“ Снегът вече е натрупал няколко сантиметра върху тези думи, а също и върху „... *Порто Адзуро...*“. Снежинки са накацали и върху някои окървавени места на гредите — правят ги розовочервени, розови, светли, бели. Все повече кървави следи и все повече думи изчезват, затрупани от снега. Той заличава кръвта, разтваря мастилото, изличава посланието. Снежинките не бързат за никъде, не бързат и здравите зимни обувки.

Те описват спокойно четвъртина от кръга над писмото. От север върховете им се движат на североизток, а оттам на изток... Тук инерцията, придадена от течението отслабва. Те се връщат. Север-североизток. Север. „... *кълна ти се...*“

Размити — думите. Погребана — клетвата.

Обувките на обесения се люшват встрани: „... *в зеницата на очите си...*“. Тези думи изчезват след две минути.

Север. Североизток. Изток.

И по обувките, и по дрехите кацат снежинки. Мъртвият виси под една от тъмните покривни греди с примка на врата. В стаята има много вехтории, счупени столове, прогнили дървении, ръждясали инструменти. Мътна, разсеяна е светлината тук горе и не би се чуло нито звук (тъй като царственият сняг пада тихо-тихо, със съзнанието за безкрайната си мощ), ако не бяха малките мишлета, гладни и премръзнали — те неуморно шумоляха под страниците на стар вестник, където търсеха защита от жестокия нощен студ.

Вестникът лежеше далеч от мъртвеца, в един от ъглите, опазен от снега. Той беше разтворен и заглавието гласеше:

ВЕСТИТЕЛ НА ЦАРСТВОТО НА СПРАВЕДЛИВОСТТА

Човеколюбив вестник за морално и социално
извисяване

Издател:

„Ангел Господен“

Франкфурт на Майн

Мишките шумоляха.

Замръзнали, разкривени и черни паяци висяха в разкъсаните си
мрежи.

*„... рибарските лодки с кървавочервените платна,
кървавочервени на фона на залязващото слънце...“*

Изчезнали.

*„... виното, което пихме на пристанището на Марчана
Марина...“*

Изтекло.

„... нашият залив, зелените вълни, в които се прегръщаше...“

Минало. Свършено.

Младежкото лице на обесения беше окървавено, цялото в рани,
със спечена смръзната кръв. И върху раните падаха снежинките, и
върху късо подстриганата кестенява коса и отворените кафяви очи с
гигантски разширените зеници. Но снежинките още се топяха там,
където докосваха кожата, косата и очите.

Мъртвецът още не беше вкочанен. Още пазеше топлинка.
Неподвижните, невиждащи зеници следваха малкото, безкрайно и
безцелно пътуване на обувките.

Изток. Север-североизток. Север.

И отново назад.

Север. Север-североизток. Изток.

Кървави бяха фините ръце на обесения, разранени —
кокалчетата на пръстите. Кървав и разкъсан беше пуловерът с висока
яка, сивият спортен панталон. Върху пуловера, върху обувките, върху
панталона снегът не се топеше, защото те бяха студени, както скоро
щеше да бъде студено и тялото на обесения.

„... нашата първа среща...“

Изток. Север-североизток. Север.

„... нашата първа целувка...“

Север. Север-североизток. Изток.

И те се размиват, гинат, всички тези нежни думи — от нежния натиск на снега, под който чезнат и умират — всички, всички...

* * *

Мъртвият беше около двадесетгодишен, висок младеж със слабо и стройно тяло. Дали е бил хубав приживе, допреди няколко часа? Сега изглеждаше ужасно. Езикът му висеше подут от може би чувствителна, може би чувствена, сега разкривена, подута и синя уста. И снежните кристалчета падаха върху нея и се топяха, защото и езикът беше още топъл.

Приживе обесеният познаваше добре историята на Лимеса, знаеше, че тази наблюдателна кула е построена от римски воители, изпратени от техните опиянени от победите и властта началници тук, в този леден, тъмен север, от безоблачния юг и топлината на тяхната родина. Преди коледните празници в класа на мъртвия бяха започнали да препрочитат Тацит — това, което той съобщаваше за изграждането на кулите и кастелите.^[4]

Всичко това беше известно на мъртвеца. Той, който висеше сега тук в нощния здрач с въже на врата и бавно изстиваше, само преди седмица, подготвяйки се за матура, беше превел думите на Корнелий Тацит: „Четири легиона предаде Германик^[5] на Цецина, пет хиляди души помощни части и събраните с голяма бързина тълпи от живеещите от тази страна на Рейн германци. Същия брой легиони той взе със себе си. Върху остатъците от укрепленията на баща си Друз, на планината Таунус, той изгради нови съоръжения, валове, наколни градежи, стражеви кули и един кастел...“

Трупът се полюляваше.

„... *Ти си моята душа. Ти си моят дъх...*“

Нямаше дума, с която снежинките да не могат да се справят. С трясък като взривена бомба някъде навън в бялата стихия се пречупи клон. И снегът продължаваше да вали, засилвайки се непрестанно. Снегът, дошъл като тежка болест, парализа, тегоба, като бременост, като бедствие, от което не може да се избяга, на което човек не може да противостои, на което, както и на смъртта, трябва да се предаде.

„Оливер, скъпи, Оливер...“

Изчезна и този ред, с който започваше писмото. Жално писукаха мишките. Часовникът на окървавената китка на мъртвеца показваше времето. Часът беше 21:34. Тялото отново се люшна назад. Снегът достигна последните все още незасипани думи. Той не бързаше да ги покрие — падаше кротко, внимателно, нежно. Но ги изличи. И те изчезнаха. „Единствена моя любов...“ По това време — 21:35 на 7 януари 1962 година от многобройните високоговорители в пронизваното от течение леденостудено хале на Франкфуртската централна гара, от която тръгваха влаковете, зазвуча прегракнал мъжки глас: „Внимание, моля. От четиринайсети коловоз ще отпътува експресният влак Париж — Виена през Карлсруе, Щутгарт, Мюнхен, Залцбург и Линц. Моля изпращачите да слязат от влака. Пожелаваме ви приятно пътуване.“

И последните врати на влака се затвориха. Дизеловият локомотив бавно потегли. Дългият влак навлезе в снежната виелица и след няколко секунди тя го погълна.

Към експреса от Париж бяха прикачени три спални вагона, третият като последен вагон на влака. В едно единично купе първа класа в този вагон стоеше едър, набит мъж на 58 години. Той се беше вторачил в секундарника на един старомоден златен часовник, оставен върху махагоновия плот на мивката в ъгъла, и броеше ударите на пулса си. Бяха 86 в минута. Дебелият мъж изкриви малката си заоблена уста в горчива усмивка, като осъден на смърт, който добре знае, че няма да доживее следващия ден, но решен да си отиде в горда самота. Въздъхна тежко и изпълнен с тревога заразглежда в огледалото над шкафа умивалник езика си, като че ли по него имаше чумен налеп (обаче беше съвсем здрав — бледорозов), и извади от малкия старомоден куфар върху леглото сребърна кутия, в която имаше шишенца с медикаменти, стъкленици с хапове и кутийки с лекарства, както и термометър. Кутията носеше инициалите А. Л.

Дебелакът със здрав розов цвят на лицето, доста дълга прошарена руса коса и гъсти руси мустаци, които носеше в подражание на почитания от него Алберт Швайцер^[6], направи избора си внимателно. Алберт Лазарус погълна две червени продълговати капсули, после пи минерална вода, която предварително си наля от едно шише, което си носеше, в пластмасова чаша, която също си

носеше. Той винаги си носеше шишета минерална вода, защото гледаше с подозрение всяка вода, чийто произход не знаеше, и всички чужди чаши, и всички чужди тоалетни, но срещу последното в този случай не можеше да се направи нищо.

Той съблече с много въздишки старомодния си костюм, който преднамерено беше поръчал да му направят толкова широк, че дори и на неговото едро тяло висеше и се гънеше, също като панталона и жилетката от вълнен плат, предпочитани от човека от Ламбарене^[7]. И наистина почитта на Алберт Лазарус към големия приятел на човечеството в далечна Африка стигаше дотам, че той не само му подражаваше в начина на говорене и облеклото, но и не можеше да се въздържа да дава на съответните служби, съзнателно и с желание, наказуеми сведения.

— Името ви? — служебно често му се задаваше такъв въпрос.

— Алберт Лазарус — така отговаряше винаги. А в интерес на истината вписаното в отдавна недостъпните регистри на отдела за гражданско състояние в град Лайпциг име беше Паул Роберт Вилхелм Алберт Лазарус. Но той избра Алберт за свое собствено име за цял живот. Алберт Лазарус свиреше малко и на хармониум, само у дома, и се прекланяше пред Бах...

Грижливо окачи костюма си на една закачалка в купето и продължи да се съблича. Носеше вратовръзка, на която беше забодена истинска перла, риза с колосана яка и колосани маншети, с избродиран монограм А. Л., и дълги вълнени гащи. Всички тези части на облеклото подреди педантично. Ръчно изплетените чорапи до коленете не свали. Тлъстото му тяло беше розово и чисто като лицето.

Облече бяла нощница, която се затваряше на шията с две розови панделки. Нощницата му стигаше до петите и имаше розова ивица и на височина на гърдите пак монограм А. Л. От куфара извади голяма бонбониера и голяма черна папка. С пъшкане вдигна лекия багаж на багажника над прозореца. Вътре остави и несесера. Нямахше намерение да използва мивката в купето. Кой знае от кого е била използвана преди него. Колко ли микроби бъкат в нея или в чашата за вода. Прилошаваше му само като си го помислеше. Той никога не се миеше в спалните вагони.

След това провери дали не духа през някоя пролука на прозореца, закрепил за по-голяма сигурност пердето от изкуствена

коприна пред стъклото и нагласи регулатора на отоплението на максимум, въпреки че въздухът в купето беше сух и горещ. Отвори бонбониерата, разгледа с наслада съдържанието ѝ и сложи в устата си една пияна вишна. Златния си часовник окачи на патинираната месингова кука над тапицираната с коприна облегалка, до възглавницата, където през последните четиридесет години бяха висели много часовници. Спалният вагон приличаше на мъжа — беше старомоден като него: до две години щеше да отиде за претопяване, а пътникът скоро щеше да излезе в пенсия.

От тридесет и една година Алберт Лазарус беше редактор в едно голямо франкфуртско издателство, а от дванадесет години — главен редактор. Деца нямаше. Не обичаше деца. Нямаше амбиции, беше добродушен, странеше от хората и беше повече от сигурен, че е смъртно болен. Всъщност беше съвсем здрав, ако не се смята лекото увреждане на черния дроб, което дължеше на неразумното поглъщане на огромни количества медикаменти без лекарско предписание и на още по-неразумното си хранене. Алберт Лазарус беше човек без претенции. Парите го интересуваха толкова малко, колкото жените и кариерата. Една-единствена страст го държеше в ноктите си — сладките неща! Сутрин закусваше с пудинг, вечер пиеше горещ шоколад. Посещаваеше всеки обед една близка сладкарница и всеки ден, години наред, изяждаше три различни парчета торта, гигантски, пълни с крем, отровно пъстри, с бита сметана.

Шефът на издателството знаеше всички негови слабости. Той знаеше, че има за главен редактор най-големия хипохондрик в цял Франкфурт — затова пък неподкупен критик на постъпилите ръкописи, човек, който в продължение на три десетилетия винаги откриваше и подкрепяше нови дарования и в това отношение имаше по-големи заслуги към издателството от всеки друг служител.

Почитателят на прочутия хуманист сложи бонбониерата на червения килим до леглото и изгаси осветлението на тавана на купето, след като запали нощната лампа. Нагласи добре завивките и се вмъкна с пъшкане под тях. Посегна към папката. Преди да я отвори, избра от кутията един бонбон и го пъкна в устата си, мърморейки: Отрова. Чиста отрова за мен. Преглътна, притисна с ръка сърцето си и не почувства никаква болка. Това явно го ядоса, защото се намуси. Гневно разтвори папката с ръкописа. На първата страница беше написано:

За читателя на тази книга:
Казвам се Оливер Мансфелд; на 21 години съм, син
на Валтер Мансфелд...

Дебелият мъж остави ръкописа.

Оливер Мансфелд? Син на Валтер Мансфелд...

Още един бонбон. (И без това няма да доживея до следващата Коледа. Така ми било писано.)

За Оливер Мансфелд не знаеше нищо, младежът не беше се проявил досега нито в областта на литературата, нито в друга някоя област. Баща му Валтер беше всеизвестен във Федералната Република като причина за един от най-големите скандали в следвоенно време.

Захаросани ядки.

Лазарус блажено задъвка. Влакът летеше, колелата потракваха. Хм. Синът на този негодник значи е написал роман. Според написаното на папката ръкописът е постъпил в издателството на 20 декември 1961 година и, разбира се, заради немарливостта на Майер, ще види той още щом се върна, е останал непогледнат по Коледа и Нова Година. Чак вчера преди обед този Майер ми връчи ръкописа. „Може би ще успеете да го прегледате по време на пътуването, господин Лазарус.“

Франкфуртското издателство имаше клонове във Виена, Берлин и Цюрих. Лазарус щеше да води в понеделник, 8 януари 1962 година, делови разговори във Виена. Пътуването дотам траеше около дванадесет часа. Понеже обичаше да чете нощем, взе ръкописа със себе си.

Сега да видим (може би още една пияна вишна)... какво има да ни каже младият господин.

Исках да стана писател. Този ръкопис е първият ми опит. Много добре знам слабостите на книгата си, която по причини, за които издателят ще се досети и без коментар, ще остане незавършена. Предлаганият ръкопис е един (още) незавършен роман.

Един (още) незавършен роман.

Лазарус размишляваше.

Този млад господин е или много наивен, или много рафиниран. Търси сензация? Или отмъщава на татенцето? Исква да събуди интереса на редактора? Лазарус знаеше много писателски трикове. И все пак това беше нещо ново.

Мисля, че всеки автор представя в първата си книга почти изключително собствени преживявания, които силно са го потресли...

Отрова, чиста отрова за мен. Лазарус пхна в устата си един бонбон с орехови ядки.

Така възникна моята книга, може би е по-добре да я нарека дневник, защото в сегашния си вид е по-скоро това. Нито имената на действащите лица, нито мястото на действието, нито самото действие са променени. Написаното в следващите страници е самата истина...

А така. Едно парченце орех ми влезе в дупката на зъба. Това трябваше да се очаква.

... истината такава, каквато я преживях.

Какво знаеш ти за истината, момченце?!

Личният дневник не бива да се разгласява, особено ако съдържа толкова интимни подробности, както този. Още по-малко човек може да изпитва желание да го публикува. Аз обаче имам това желание и предавам ръкописа с изключителното разрешение на жената, за която

той е написан. Тази жена и аз се обичахме. Моят роман е историята на нашата любов...

Слава богу, успях да измъкна парченцето. За какво да се влача на зъболекар, като и без това едва ли ще доживея до пролетта? Но вече без орехи, по-добре един марципан...

... и на нас ни е безразлично какво ще си кажат хората. Ако зависи от нас двамата, нито нейното, нито моето име трябва да бъдат променяни. След един час заедно ще занесем този ръкопис до пощата, адресиран до Вашето издателство, защото ние взехме решението, което ми позволява без всякакъв страх и без всякакъв срам да разкажа на целия свят истината.

Със свободната си ръка Лазарус поглади мустака си, на завивката падна парченце шоколад. Изпухтя. Без страх и без срам. Добре. Поне вече знаем — порнография.

Малкият се е огледал и е установил, че това е векът на порнографията. Разбира се, на фината порнография, която се публикува от издателства. Като нашето например. Но досега при нас подобно нещо няма!

Това не се дължи на издателството, а на мен. Още не съм попадал на нещо, което си струва. Моят шеф, напредничав човек, казва: „Модерната литература е свинщина! Но иначе човек фалира. Погледнете само! «Лейди Чатърли»! «Лолита»! Покрай това човек може да си позволява остро-сюжетни книги. И, разбира се, наръчници. Такива неща винаги се продават. Но художествена литература?! Питам ви, Лазарус, за какво всъщност ви плащам? Да ми седите тук с години и да ми пробутвате вашите поетични глупости?“ Така говори той, един модерен мъж. Аз съм старомоден. Смятам, че може да се мине и без порнография. За всичко е виновен Хемингуей. Оттам се започна. По онова време отпечатваха най-грозните думи само с първата и последната буква, помежду им многоточие. Сега си върви с целите думи.

От друга страна, шефът винаги се е държал добре с мен. При него ми мина животът. След две години ще го напусна, вероятно и по-рано. Както е писано. Тогава той няма как да ругае мъртвец. Всъщност ще бъде приятелска услуга да му предоставя нещо истинско, сочно, преди да хвърля топа. Да се надяваме, че малкият ползва този брътвеж, който се нарича „вътрешен монолог“, ах, ах, и то, моля, моля, на неграмотен немски, при това и с грешна пунктуация. Още по-добре — без всякаква! Тогава ще го продаваме като немския Джеймс Джойс. Хенри Милър на квадрат. Но поне да не представя свинщините по абстрактен начин. Такива идиоти си имаме — с лопата да ги ринеш. Седи си немската домакиня и ако дъщеря ѝ не е някоя интелектуална тийнейджърка, която да ѝ обясни, тя се отчайва от всичко, което поназнайва за анатомията, кърши ръце и се пита: какво става тук? А непознатите думи не намира и в речника...

Но може би този път имаме късмет.

Алберт Лазарус погледна дебелината на ръкописа. 743 страници.

* * *

19 марки и 80. По-евтино няма да излезе. Но ако момчето е достатъчно разумно и се изразява ясно и ако освен това прави разкрития за онзи гешефтар баща си, ще можем да извадим чисти десет хиляди като първо издание.

Ако. Тук му е времето за още един бонбон.

Някои хора в тази история на нашата любов изглеждат отблъскващи или са така представени, не ще се почувстват оскърбени или засегнати в чувствата си...

Ето ти. Отново нищо. Знаех си.

... преди всичко моят баща и госпожица Щалман, и аз признавам, че ще ми достави дълбоко задоволство точно тях да представя пред света с тяхната перверзност и

техните пороци, да ги представя такива, каквито са наистина...

Проблясък надежда. Момчето май наистина е наивно. Наивност, разбира се, също се продава. А особено наивност и порнография...

Спокойно, спокойно! Да четем по-нататък.

Много често тези момчета ни разочароват. Когато са и наивни, и неблагоприятни, но не могат да пишат. Всичко това сме го виждали.

Запазим ли обаче имената Мансфелд и Щалман и променим имената на всички останали лица и места на действие, то едва ли ще спечелим нещо. Чувал съм, че всеки има така наречените права на личността...

Да, малкият, значи вече си чувал.

... и може да се противопостави да бъде използван като герой на роман, дори този герой да бъде представен положително и доброжелателно.

Не трябва да ям повече бонбони, защото ще ми прилошее. Е, и без това ще умра... Рак на черния дроб. Лекарите не ми го казват. Още една пияна вишна. Забавно момче. Положително не е идиот.

Това е дилемата, пред която се намирам.

Моля ви, господа, вие, които сте експерти в областта, да разгледате от тази гледна точка моя ръкопис и да ми дадете правен съвет. С удоволствие съм готов да преработя книгата според препоръките ви. Предварително ви благодаря за усилието да го прочетете. Оливер Мансфелд.

Най-добре още един шоколадов бонбон, помисли си Лазарус. Той обърна листа. На следващата страница беше написано:

ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА

Роман

Алберт Лазарус почувства леко парене в стомаха. Ето, помисли той със задоволство, вече ми е лошо. След това започна да чете.

Чете до три часа сутринта, след което нави златния часовник, нагласи го да звъни в 7:30 и си изми зъбите с минерална вода. Накрая дръпна малко пердето и погледна навън в нощта. Влакът минаваше отсечката между Мюнхен и Розенхайм. Тук не валеше сняг. Лазарус видя бързия бяг на самотни светлини и чу свистенето на нощния вятър. Той беше прегледал почти половината ръкопис, „хвърли му едно око“, както се казва на професионален жаргон, и изведнъж се почувства тъжен и безпомощен.

След като си легна отново, той подложи на анализ състоянието си. Не ръкописът (шефа си и неговите възгледи за сюжети с големи тиражи той беше забравил напълно) го беше объркал така. Не. Този роман беше наистина „първа книга“, на много места нуждаещ се от намеса, при това написан на такъв език, че отначало редакторът се почувства объркан и отблъснат. Постоянно изпитваше желание да хвърли на масата папката и въпреки това продължаваше да чете.

За което, реши Лазарус, има две причини. Първо, той, застаряващ саможивец, който не понасяше децата и нямаше никаква представа за света, разкрит в тази книга, в собствените си очи се виждаше като някакъв Гъливер, който неочаквано и непредвидено е попаднал изведнъж в царството на лилипутите. И второ, хм, в интерес на истината (чувствайки леки киселини в стомаха, Лазарус се обърна в леглото си), прочетеното, беше първата любовна история, която му попадеше през последните години. Продължавайки да размишлява, петдесет и осем годишният мъж изпадна накрая в тежък сън, объркан и тъжен, от който го събуди точно в 7:30 острото извъняване на часовника.

Във Виена беше много студено, но сухо.

Алберт Лазарус прекара деня в събеседвания. Той изпълняваше задълженията си толкова отчуждено и очевидно мисълта му беше изцяло заета с нещо съвсем друго, а не със засегнатите в разговорите теми, че участниците в тях много пъти се подразниха, но от любезност го премълчаваха.

Едва качил се в купето на спалния вагон, който с парижкия експрес напусна Виена в 22:15, Лазарус си легна и прочете докрай ръкописа. Този път не яде бонбони. Към четири часа сутринта остави папката и се загледа в нищото — затлъстял мъж в смешна нощница, седнал с изпънат гръб. Така и заспа, без да навие часовника и без да си измие зъбите. Един час преди Франкфурт го събуди шафнерът, който донесе чай. Той намери пътуващия в самостоятелно купе в измачкано легло, нелюбезен и в лошо настроение.

В Хесен снегът валеше с ненамаляваща сила, железопътната линия беше частично засипана. Докато господинът е спял, влакът на няколко пъти спирал поради наветите, съобщи шафнерът. Сърбайки горещия чай, Лазарус слушаше приказките на облечения в кафява униформа служител, който помоли за разрешение и вдигна пердето от прозореца, за да открие пред очите на Алберт Лазарус изгледа към една бяла пустош.

— В Северна Германия явно е по-зле.

— Така ли?

— Повечето влакове са спрени, телефонните връзки са прекъснати. Франкфуртското летище и други летища са затворени.

— Така ли?

— Магистралата от Франкфурт по посока Касел още не е разчистена и е непроходима. И ние имаме закъснение.

— Така ли?

— Да не досаждам повече на господина.

— Крайно време. — От четвърт столетие от устните на този дебел мъж, който на всичкото отгоре страдаше и от болезнена свенливост, не беше излизала толкова невежлива забележка.

Шафнерът изчезна обиден.

Алберт Лазарус се чувстваше зле тази сутрин. Той, който всяка седмица отиваше при определен специалист, а на всеки три месеца при друг, и всички специалисти наричаше шарлатани, дето все едно си

знаят, но той не искаше и да чуе, а именно че е напълно здрав. Алберт Лазарус имаше на този 9 януари 1962 година, на един час път до Франкфурт, чувството за надвиснала тежка болест.

Лазарус извади кутията с медикаменти. Той поглъщаше хапчета и броеше капки в лъжичка за чай. Но докато се бръснеше и се обличаше пред стенното огледало по чорапи, проклинайки икономката си, която беше забравила да сложи в куфара му пантофи, неприятното чувство продължаваше да се засилва. Болеше го главата.

Мръзнеше. Въпреки че купето беше пренагрято, той облече подплатеното си зимно палто, зави си шала и седна до прозореца, сложил старомодна мека шапка с широка периферия (Швайцер!), загледан в неспирния снеговалеж, потопил страната в безкраен бял хаос. Само на затопления прозорец снежинките се топяха.

След някое време му се зави свят, той сведе очи и забеляза, че още е по чорапи. „Тази Марта — помисли си той, навеждайки се въпреки тлъстините си да обуе чифт старомодни ботуши, — сигурно съм се простудил, защото и вчера, и днес стоя в купето без пантофи.“

„Тази Марта“ беше старееца госпожица, която от седемнадесет години поддържаше малкото домакинство на Алберт Лазарус. Той не пушеше. Не пиеше. В живота му никога не беше имало жени. И с госпожица Марта не го свързваше никаква истинска, човешка връзка. В повтарящите се от време на време изблици на ярост (случваха се винаги когато някой специалист пак потвърдеше чудесното му здравословно състояние) застарелият мъж уволняваше застарялата госпожица по смехотворни причини — но всеки път след петнадесето число на месеца. Тъй като по договор работните отношения може да бъдат прекратявани само до петнадесети съответния месец, госпожица Марта веднага студено отхвърляше уволнението, а Лазарус оставяше нещата без последствия. Тази чудновата игра, която двамата играеха от седемнадесет години, беше единственото, което ги свързваше, единственият мост над пропастта на тяхната самота.

„Ще почакам още няколко дни — си каза Лазарус — и ако е грип, този път ще я изхвърля.“ След няколко дни идваше петнадесети...

Той се изправи и погледна пак през прозореца.

Какво означаваше всичко това? Беше достатъчно умен, за да знае защо се чувства така зле, разбит, отпаднал и болен. Състоянието му имаше душевни причини, не телесни. Ръкописът, който четете двете

нощи — добър ли беше или лош? Лазарус не можеше да прецени. Подобно нещо досега не беше му се случвало. Колегите му се възхищаваха от точността на неговите оценки. Сега за първи път не знаеше. Единственото, което му беше съвсем ясно, бе — историята, която прочете, не е измислена, беше преживяна. И истинска трябва да е била и любовта, за която книгата разказваше. Но ако е истинска, този млад човек, който по най-ексхибиционистичен начин разкрива случки от интимен и най-интимен характер, се намира в опасност. В голяма опасност. В смъртна опасност.

Изведнъж Лазарус усети, че изпитва страх, страх за този Оливер Мансфелд и за жената, която той обичаше. И двамата бяха в опасност. Трябва да им се помогне. Но как? Кой би могъл да знае нещо за това, което бяха решили, което планираха? Лазарус поглади нервно увисналите си мустаци.

Той, единствен той знаеше. Само той — застаряващ, несретен книжен плъх, който никога не е обичал, никога не е срещнал жена, която да го обикне, която би могла да го обича. Той, стеснителен, чувствителен човек без приятели, на когото мъжете се подсмиваха, а жените винаги са намирали смешен. Старомоден, тромав, тлъст мъж, който яде прекалено много сладки неща и който със смъртта си няма да остави празнина и никой няма да плаче за него. Това беше единственото същество, което знаеше за една любов, заплашена от нещастие, мъка и насилствен край.

Поради това, разбра изведнъж Алберт Лазарус, се чувствам болен, зле ми е. Защото се страхувам, страхувам се за едно двадесет и една годишно момче, което не познавам, за една непозната жена, за която знам всичко, всичките ѝ тайни. Страх ме е, че ще се случи нещо страшно, нещо ужасно, преди да направя нещо, за да предотвратя катастрофата.

— Какво мога да направя? Аз, малкият човек без власт, пари, сила? През целия си живот не съм могъл нищо да направя. Не съм могъл на никого да помогна. Никога и на никого. Но сега трябва да направя нещо и то по най-бързия начин. Трябва да действам.

Да действам, но как? Да направя нещо, но какво? Не знам! Не знам! Но ако е вярно това, което е написано на тези страници — той вдигна черната папка, която се беше плъзнала на пода, и се вторачи в нея, — ако всичко това е истина (а то е истина, това е единственото,

което съм научил за тридесет години — да различавам така нареченото изкуство, което винаги е лъжливо, от истината, която няма нищо общо с така нареченото изкуство), тогава трябва по най-бързия начин да предупредя този младеж, да го извикам при мен. Иначе ще бъде късно...

Той разгърна пак ръкописа. На заглавната страница, припомни си, имаше бележка с адреса. Ето я.

Авторски права:
Оливер Мансфелд
Интерната на професор Флориан Фридхайм в Таунус
Телефон 34321

„Ще му телефонирам, разсъждаваше Лазарус, щом се върна в офиса.“ Замаян като човек с температура, с объркани, блуждаещи мисли, прелисти още един път ръкописа, в който с такава страст и на чужд нему език се разказваше за толкова много неща, за които Алберт Лазарус не беше и чувал в своя протекъл без събития петдесет и осем годишен живот — за неизмеримото блаженство на любовта, за бездънното отчаяние на любовта, за ревност, омраза, екстаз и надежда. „Да, веднага ще телефонирам“, помисли Лазарус. Тогава се сети, че шафнерът разказваше нещо за прекъснати телефонни връзки. Алберт Лазарус, с ръкописа на коленете си, потрепери от студ.

Със закъснение от час и половина парижкият експрес най-сетне пристигна във Франкфурт на Майн. В халето на гарата дебелият мъж, който сам си носеше куфара, си купи обеден вестник. Когато видя заглавието на първа страница, спря. Остави куфара на мокрия мръсен под сред върволиците бързаци хора. Той безшумно движеше устните, розовото му лице побеля като вар. Заглавието гласеше:

СИН НА МИЛИОНЕР СПЕКУЛАНТ УБИТ.

Лазарус стоеше неподвижно, само ръцете, които държаха вестника, трепереха. Четеше написаното с получер шрифт под заглавието:

„Франкфурт, 9 януари (собствена информация)

Облян в кръв, с тежки рани, които говорят за ожесточена борба, 22-годишният гимназист Оливер Мансфелд, син на известния със съмнителната си слава индустриалец Валтер Мансфелд, беше намерен обесен рано тази сутрин в таванското помещение на изоставена кула близо до селото Фридхайм в Таунус. По всичко личи, че е станал жертва на престъпление.

Гимназистът Мансфелд — посещавал въпреки възрастта си последния гимназиален клас в интерната на професор Флориан — изчезнал още в неделя вечерта. От понеделник следобед местната жандармерия и части на Бундесвера претърсваха гористата област около интерната, където Мансфелд е бил видян за последен път в неделя следобед. Продължаващият катастрофален снеговалеж изключително е затруднил акцията. Около обяд войници на Бундесвера откриват в една просека в гората изцяло затрупаната от сняг кола на Мансфелд. Седалките, воланът, подът, арматурното табло, както и външната и вътрешната страна на лявата врата били опръскани с кръв.“

Твърде късно. Беше пристигнал твърде късно.

С отпуснати рамене и очи, взрени в нищото, Лазарус стоеше неподвижно — тлъст стар човек, сиворусата му коса стърчеше изпод периферията на шапката му и падаше безредно по раменете. Не забелязваше, че хората го блъскат. Не чуваше и не виждаше нищо. Твърде късно. „Ако този нескопосник Майер не беше задържал ръкописа, а ми го беше дал преди празниците...“

А може би това щеше да се случи при всяко положение. Нищо ли не можеше да се промени в живота? Лазарус мръзнеше. Главата му щеше да се пръсне от болка. Сети се за една мисъл на Оскар Уайлд: „Винаги научаваме истината тогава, когато вече не ни е нужна.“

Той кихна. Наложил си да продължи четенето.

„Тъй като телефонните връзки между Франкфурт и Таунус са прекъснати, местната жандармерия потърси помощ от Дирекция на полицията във Франкфурт по радиото. Комисия под ръководството на главния криминален инспектор Харденберг излетя с хеликоптери към мястото, където е бил открит. Машините кацнаха на разчистените от снега тенис кортове на училището. Интернатът притежава картотека на кръвната група на всички ученици. По този начин полицейският патолог можеше лесно да установи, че откритата в колата кръв е идентична с кръвната група на Оливер Мансфелд. Служители на следствената служба са установили редица факти, които засега се пазят в тайна.

Търсенето на изчезналия...“

— Човече, не може ли да застанеш някъде другаде?

Лазарус залитна настрана, изблъскан от един мъж със ски и раница. Свали старата си шапка, извини се и се премести с куфара си до входа на една будка за цветя. Тук ставаше силно течение, но Лазарус не го почувства.

... продължи и след смрачаване. С ръчни прожектори и факли, на ски, над седемдесет души участваха в акцията до успешния ѝ край тази сутрин в 0 часа и 35 минути. Трупът на Оливер Мансфелд, вкочанен и затрупан със сняг, беше намерен в напълно заснежената наблюдателница на една стара кула на около два километра от училищната сграда. Комисията установи следното:

— Смъртта е настъпила най-късно в следобедните или ранните вечерни часове в неделята;

— Всички белези сочат, че Оливер Мансфелд е пребит, и след това, вероятно в безсъзнание, обесен.

В полза на предположението, че става дума за убийство, се изказа и главният инспектор Харденберг пред нашия кореспондент, присъстващ там, след като служители на следствието откриха в стаята на кулата следи и предмети, които още се пазят в тайна.

Следваше набран в три колони и ограден в каре следният текст:

ПОЛИЦИЯТА МОЛИ ЗА СЪДЕЙСТВИЕ

„Кой е виждал Оливер Мансфелд (22-годишен, строен, висок 1.78, с тясно, видимо обгоряло от слънцето лице, кафяви очи, много късо подстригана гъста кестенява коса) след неделя, 15:30 часа, на летището Рейн-Майн, магистралата или другаде? Бил е облечен в спортно палто от камилска вълна, дебел син пуловер с висока яка, сив спортен панталон и кафяви зимни обувци.

Кой е виждал след 15:30 на 7 януари бяла кола марка «Ягуар 500» с черна кожена тапицерия? По всяка вероятност на волана е бил Оливер Мансфелд, а до него единадесетгодишно момче с вид на чужденец. Номерът на колата L 43121-Z е временен.

Кой може да даде сведения за телефонен разговор, който Оливер Мансфелд е водил от Синия бар на летището Рейн-Майн на 7 януари 1962 между 15:30 и 15:45 часа? Предполага се, че е разговарял с жена. Споменал ли е Оливер Мансфелд името ѝ? По това време в бара е имало много посетители.

Полезни сведения, които по желание ще бъдат запазени в тайна, приема всяко полицейско управление и главно Отдел 1 на Дирекция на полицията във Франкфурт.“

Алберт Лазарус отпусна вестника и унесено се загледа в снежната виелица, която бушуваше на площада пред гарата. Той дълго

размишлява като човек, който съвестно преценява всички „за“ и „против“ едно решение с важни последици, защото знаеше, че от постъпката му ще зависи ужасно много — това, което можеше да се случи с все още живите участници в драмата. Накрая се насочи, тътрейки крака, към дългата редица телефонни кабинки в халето, влезе в една от тях и набра номера, посочен във вестника.

Два пъти избръмча сигнал „свободно“, след което се обади монотонен мъжки глас:

— Дирекция на полицията. Отдел 1. Инспектор Вилмс.

— Обажда се... — Лазарус трябваше да се окашля, гласът му беше съвсем прегракнал и звучеше смутено. — Обажда се Алберт Лазарус. — Той назова професията си и издателството, за което работеше. — Току-що се връщам от едно пътуване и научавам за смъртта на Оливер Мансфелд.

Гласът на другия край на линията прояви заинтересованост:

— Да? И?

— Издателството ми получи преди Коледа машинописния ръкопис на един роман. Подател и автор е Оливер Мансфелд.

— Откъде знаете това?

— Написано е на ръкописа.

— Не може да бъде!

— Вярно е, господин инспектор. Прочетох ръкописа по време на пътуването. Събитията в романа се развиват в Таунус, в интерната на професор Флориан. Интернатът се намира недалеч от Фридриххайм...

Сега другият глас прозвуча задъхано:

— Истинските имена ли е използвал?

— И то навсякъде, както самият той обяснява в предговора. Действието започва през септември 1960 и Мансфелд разказва всички по-нататъшни събития до Коледа 1961. Ръкописът е недовършен, но въпреки това мисля...

— Дирекция на полицията се намира на пет минути път от гарата, мога ли да ви помоля веднага да дойдете при мен, господин Лазарус?

— Точно това исках да направя.

— Не отивайте в старата сграда в парка „Фридрих Еберт“. Аз съм в новата на улица Майнц, третия етаж, вляво. Отдел „Убийства“. Очаквам ви.

— Идвам веднага.

— Много благодаря.

Алберт Лазарус окачи слушалката и излезе от кабината. Снежната виелица почти го ослепи. Снегът замръзна на ледени висулки по моржовите му мустаци, по дългата коса, по рошавите му вежди.

Автомобилите полагаха напразни усилия да се освободят от гигантските навеи сняг. Колелата се въртяха лудо и безсмислено. Вонеше на изгоряла гума. Една полицейска радиокола профуча с бясна скорост, с виеща сирена и включени светлини.

Когато Алберт Лазарус пресече улица Пощенска, за да завие по улица Ото, попадна сред по-голяма тълпа хора, които нервно слизаха от заседнал трамвай. Замаян и възбуден, изпотен и смръзнат, Лазарус се блъскаше в мъже и жени, които ругаеха подире му.

Той не ги чуваше. Държеше малкия си куфар пред широките си гърди с двете си ръце, като че ли да го защити. Носеше го така през белия снежен ад, внимателно, с несигурните крачки на болен от простата (какъвто не беше).

И така, той изчезва от полезрението ни сред вихрения въртеж на колела и плъзгането на снежинките, този непознат между непознати, този единствен между милиони, този петдесет и осем годишен самотен мъж, който през целия си живот се е свивал, който носи в старомодния си куфар като безценно богатство един ръкопис от 743 машинописни страници. Този ръкопис трябваше да помогне да се разкрие едно престъпление, да се разреши една загадка, а разказваше само историята на една любов, която няма и никога няма да има край и която беше започнала преди повече от петнадесет месеца, през един хубав есенен следобед, и по-точно на 4 септември 1960 година.

---

[1] От лат. *limes* — граница — Б.пр. ↑

[2] Част от източните Алпи, населена с романски племена — романи, енгадини, ладини, фриули — Б.пр. ↑

[3] Малки римски или средновековни крепости — Б.пр. ↑

[4] Тацит, Корнелий — бележит римски историк, роден около 55, починал около 116 г. сл.Хр. Бил е претор, консул и управител на провинция Азия. Написал е „Германия“ — първото описание на нравите на германските племена, „Истории“ и „Анали“. По стил,

композиция и песимистично виждане се доближава до Гай Салустий. — Б.пр. ↑

[5] Нерон Клавдий Друз Германик (38–39 г. пр.Хр.) — баща на император Клавдий, получава прозвището Германик заради победите си над германските племена през 12–9 г. пр.Хр. — Б.пр. ↑

[6] Алберт Швайцер (1875–1965) — теолог, философ, органист и композитор на органна музика, изследовател на творчеството на И. С. Бах, мисионер, лекар в екваториална Африка, носител на Нобелова награда за мир за 1952 г. — Б.р. ↑

[7] Град в Габон, известен с болницата, основана от Алберт Швайцер — Б.р. ↑

ПЪРВА ЧАСТ РЪКОПИСЪТ

1.

Ако не беше тъжно, можеше да е смешно.

Всеки път, когато се връщам в Германия, се разиграва един и същ театър. Това продължава седем години. Време е вече господата да разберат, че моят проклет баща е този, който фигурира в техните документи за издирване като човек, който трябва веднага да бъде задържан. Той — не аз.

Като помисли човек колко пъти през тези седем години съм летял насам и натам между Люксембург и Германия. Но не. Нищо не може да се направи, винаги е едно и също, както и на този 4 септември 1960 година, както винаги е било и винаги ще бъде. Докато всичко се забрави и на моя старец отново му бъде разрешено да се върне в страната. Луда работа, такава свинщина един ден загубва давност и след това никой нищо не може да му направи. Значи какво? Убийство по невнимание след пет години губи давност. Хубави закони имаме.

И така, винаги едно и също. Само на летището този път нямаше нужда да кръжим толкова продължително, както става обикновено. Две машини кацнаха преди нас. Теди непрекъснато въртеше леви завои. Теди Бенке — пилотът на моя старец. По време на войната е пилотирал бомбардировач. Сега лети с една „Чесна“ и една „Бийч Бонанза“. Господин баща ми се беше снабдил с два самолета, след като вече не можеше да идва в Германия. Чудесни машинки. Въпреки всичко да му се доповръща на човек. От двете страни на корпуса на бонанзата моят старец нареди да напишат с гигантски букви: *Мансфелд*. Червено на сребърен фон.

Това е типично за него. Парвеню. В сравнение с него Теди направо си е от висшата английска аристокрация.

Но Теди не знае нищо друго, освен да играе голф и тенис и да лети. От голф и тенис не може да се живее. Следователно трябва да лети. През войната го е правил за отечеството, сега го прави за един мръсен спекулант. Сигурно е тъпо човек да не умее друго, освен да лети. Не мисля, че на Теди му беше приятно да работи за моя старец.

Винаги с каменно лице като на покерджия, той не го изразяваше, но понякога се забелязваше.

Ние кацаме, той спира машината пред сградата на летището.

— Ако нямате нищо против, господин Оливер, бих желал веднага да отлети обратно.

— Искате да кажете, че не желаете да дойдете с мен до паспортния контрол и да ви проверя.

— Не съм казал такова нещо, господин Оливер.

— Но си го помислихте. Вярвате ли, че бих влязъл вътре, ако не се налагаше?

Той ме погледна с израза си на стар покерджия и не каза нищо.

— That's life^[1] — казвам аз, взимам голямата си кафява пътническа чанта и слизам от машината.

Той скача след мен и мънка неясно:

— Трябва да отида до службата по сигурността на полетите.

— Farewell, my friend^[2] — казах аз. Тази мания с английските изрази придобих в последния си интернат. Надявам се, че скоро ще изчезне. Интересно каква е манията в Таунус. Винаги има. Не е нещо тревожно. Отминава.

— Не ми се сърдите, че не ви придружавам и не чакам, докато потеглите?

— В никакъв случай. Поздравете майка ми.

— Разбира се, господин Оливер, ще посетя уважаемата госпожа утре сутринта в санаториума, обещавам ви.

— Занесете ѝ цветя — казвам аз и давам на Теди пари. — Червени рози. Предайте ѝ, че ще се стегна. От този интернат няма да ме изхвърлят. Така поне се успокоява. — Никакъв отговор, затова го питам: — Какво става бе, приятел?

— Всичко това е много неприятно за мен, господин Оливер.

— Ах, скъпи Теди! Мислите ли, че за мен е удоволствие? Вие поне не сте му син! Можете да напуснете! За вас е лесно. Този проклет помияр!

— Не бива да говорите така за баща си.

— Баща! Мен ако питате, спокойно може да пукне, този мой старец — казвам аз. — А също и милата леля Лизи. Ще бъде истински празник за мен. Добре — подавам му ръка — до скоро.

— Бог да ви пази! — казва тихо той.

— Кой?

— Бог. — (Теди е религиозен.)

— И какво трябва да прави?

— Той трябва да ви пази.

— Така ли — казвам аз. — Да, разбира се, това трябва да прави.

И вас трябва да ви пази, и бонанзата също. И чесната. Той трябва всичко да пази. Все пак пази и такава свиня като баща ми. И за него е отговорен, нали? Довиждане, Теди.

— Останете със здраве, господин Оливер — казва той и накуцвайки, се запътва към една врата, на която пише „Контрол на полетите“. Парче снаряд на противовъздушната отбрана го е улучило в коляното съвсем накрая, през 1945-а. Затова куца. И затова сигурно е станал набожен. Добро момче е този Теди. Какво ли си мисли за нашето семейство? Мога да си представя. Вероятно същото, каквото и аз.

Взимам чантата си и потеглям към паспортния контрол. Днес имат доста работа. Винаги е така в неделя. Отсреща пред ресторанта хората седят на открито, пият кафе и гледат как отлитат и кацат боингите и каравелите. Денят е хубав. Синьо небе, топло. И тези сребърни нишки във въздуха — циганско лято. Мирише на печени картофи. В полето край пистите пасе стадо овце.

— Паспорта ви, ако обичате.

Подавам го на чиновника зад плота. Той го разтваря и лицето му веднага добива обичайния вид, като на всички досега. Някои си подсвиркват, докато четат името ми. Или си тананикат. Но лицата им са винаги еднакви. Пак е някакъв нов чиновник, когото не съм виждал досега. Не познавам и онзи, дето се е подпрял на преградата: да не би случайно да избягам.

Аз съм с фланелен панталон, бяла риза, вратовръзка и с блейзър. Без копчета на ръкавелите. Леки обувки. Винаги се обличам така, когато идвам в Германия. За по-бързо събличане.

— Името ви?

Мога ли сега например да кажа: „Това го има в паспорта, който държите в ръцете си, защо ме питате?“ Не казвам нищо, защото отдавна знам, че няма никакъв смисъл. Ако го кажеш, ще те държат половин час в транзитното помещение, ще се правят, че телефонират, и всичко ще продължи пет пъти по-дълго. Преди седем години го казвах.

Тогава бях на четиринадесет и още не ги разбирах тези работи. Междувременно поумнях. Обстоятелствата го наложиха.

Отговарям с любезна усмивка:

— Казвам се Оливер Мансфелд. Но аз съм синът, не бащата.

Онзи зад преградата не слуша, не издава никакъв звук, навежда се и търси нещо.

— Вляво най-горе — казвам аз.

— Кое?

— Книгата за издирваните. Ако е последното издание, на страница 134, долу, предпоследния ред. Там пише за него.

— За кого?

— За този, дето ме е създал.

И наистина той извади книгата за издирване от горе, ляво, и послушно прелисти на страница 134. При това си наплюнчи пръста. После го прокара през цялата страница надолу, макар да му бях казал, че баща ми е в края на листа, и там го намери най-сетне и зачете, каквото имаше да се чете, движейки безшумно устни.

Другият, който ми препречваше пътя, попита:

— Откъде идвате?

През последните години бях научил много нещо и затова не казах: „Знаете го не по-зле от мен, от контролната кула са ви съобщили още докато кацахме.“ Вместо това отговорих кротко:

— От Люксембург. Както винаги.

— Какво значи „както винаги“?

— Значи, че винаги идвам от Люксембург.

— Неговото семейство живее в Люксембург — каза онзи зад плота и затвори книгата за издирване. — Тук е написано.

И всичко продължи по обичайния начин, може би този път малко по-обстоятелствено, защото двамата точно в момента нямаха друга работа.

— Къде отивате сега?

— Горе, в Таунус. Утре започвам училище.

— В кой клас сте?

— В осми.

— На двадесет и една години?

— Да.

— Тогава три пъти сте повтаряли класа? Хитрец, а?

Винаги вежлив, винаги усмихнат.

— Да. Аз съм много слаб ученик. Математиката и физиката направо не ги разбирам. Идиот съм. Обаче баща ми настоява да си взема матурата. — Че държи на това, е вярно. Че съм идиот, не е вярно. Разбирам физика и математика. Три пъти повтарях класа, за да дразня моя старец. И се справих. Седмици бесня. За мен това бяха най-щастливите седмици през последните седем години. И на матурата ще се проваля. And how^[3]! Време е да си доставя отново няколко приятни часа.

— Това ли е всичкият ви багаж?

— Да.

— Какво съдържа?

— Книги. Грамофонни плочи. Тоалетни принадлежности.

— Само това? А другите неща?

— Оставих ги във Франкфурт. При един приятел. Той ги е изпратил в интерната.

Острият пронизителен вой отвън става все по-силен. След това височината на звука пада, чуваме свистене. Мога да видя кацналия самолет през отворената врата.

— „Луфтханза“ от Лондон — казва онзи зад преградата. Слава богу, плетенето ще престане, сега ще му се отвори работа. Дава знак на колегата си.

— Идвам — казвам аз.

— Къде? — пита колегата.

— Какво смятахте да кажете преди малко? — обръщам се към колегата.

— Трябва да ви помоля да ме последвате до митницата.

— Представяте ли си — казвам аз, — познах.

— Не нахалствайте, млади човече.

Трябва да си държа устата затворена!

До машината на „Луфтханза“ са докарали стълбичката, вратата на кабината е отворена и първите пътници напускат самолета. Едно момче, приблизително на моята възраст, едно по-малко момиче, един мъж, обгърнал с ръка раменете на жена. Всички се усмихват. Фотографират ги. Всички те си принадлежат. Щастливо семейство. И такива неща се случват! А моят старец е лайнар.

Свършено. Край.

Няма да му мисля.

Само това оставаше — да се разцивря.

Преди години понякога ми се случваше — тук, навън, при контролата, когато виждах такива щастливи семейства. Баща, майка, деца. Наистина циврех.

---

[1] Такъв е животът (англ.) — Б.р. ↑

[2] Сбогом, приятелю (англ.) — Б.р. ↑

[3] И още как (англ.) — Б.р. ↑

2.

Проверявани ли сте някога на митницата? Искам да кажа, истински? На мен се е случвало поне петдесет пъти. Ще ви разкажа как трябва да се държите в такива случаи. Човек никога не знае дали няма да му потрябва!

Значи, що се отнася до поведението: дружелюбно, дружелюбно! Никаква лоша дума. Никакъв гневен поглед. Правите всичко, което казва митничарят. Отговаряте само когато ви питат. Никакъв протест, за бога. Настройва зле господата. И какво постигате? Нищо и пак нищо.

Дървените клетки не са по-големи от клозет. Вътре едва се побират двама души. Във всеки бокс има столче, маса и кука на стената. Клетките са наредени една до друга. Има дълга ламаринена пързалка, където се отварят куфарите. Отзад, срамежливо прикрити, са разположени клетките. Да, пасажерите се проверяват от митничари, уважаемите дами — от митничарки. Стават и такива работи... Понякога е много смешно. Тъй като стените на клетките са дървени като на кабините в къпалните, чувате всяка дума отляво и отдясно.

— Свалете сутиена. Също и бикините, моля.

— Какво е това? Колан за херния? Съжалявам, отворете го.

Този неделен ден очевидно бях единственият, когото опипваха. В дървената клетка беше съвсем тихо. Митничарят е нисък, със зелена униформа. Първо бърка в пътната ми чанта. Вади всяка отделна грамофонна плоча от калъфа, надниква в опаковката. Рей Кониф. Луис Армстронг. Ела Фицджералд. Оскар Питърсън. След това книгите. „18 хиляди“, „Скуката“, „Възходът и падението на Третия райх“, „Последният от справедливите“. Мартин Бубер и Камю. Лев Троцки: „Моят живот“.

Всяка от книгите дребосъкът прелиства, така че и най-дребното нещо, пхнато между страниците, да изпадне. Като стига до Троцки, проговаря за първи път.

— Това ли четете?

Угоднически:

— Да, господин инспекторе. За бога, нали не е забранено?

Без отговор. Това е правилният начин.

И все пак прелиства Троцки повторно. (Защото от всички книги, които нося, ще скрия тайното послание точно в тази автобиография, нали?)

Троцки се оказа безплоден.

След книгите идва ред на тоалетните принадлежности. Отваряне на тубата с паста за зъби, затваряне на тубата с паста за зъби. Отваряне на сапунерката, затваряне на сапунерката... Електрическата самобръсначка: за нея са му необходими две минути. Това е доста време и понеже знам, че ще продължи много по-дълго и в никакъв случай не бива да губя търпение, гледам през малкия прозорец. Всяка клетка има такова прозорче на вратата. Всъщност то трябва да е покрито със завеса. Но тук не е добре дръпната.

На лентата сега се плъзга багажът на пътниците от самолета на „Луфтханза“. Много хора чакат пред трима митничари, но минават бързо. Ето семейството с двете деца. Понеже те все още се смеят и са толкова радостни, поглеждам встрани. Един коридор води към тъмен хангар. На входа има табела: „Вход забранен!“ Зад табелата в полумрака една двойка се целува. И то как! Той е сложил ръце на раменете ѝ, тя се е притиснала към него. Той изглежда чудесно. Черна коса. Черни очи. Висок. Строен. Сив костюм на карета. Остри обувки. Мустачки. Вероятно италианец. Тя е по-дребна от него. Висока е горе-долу колкото мен. Носи бежов панталон, бежови обувки без токчета, бежов пуловер и голям шал. Мисля си, че бежовото е нейният цвят и тя го знае. Ама форми има дамата! О, боже! Като състезателна яхта. Не е много млада. Вероятно минава тридесетте.

Най-сетне! Фантастичната целувка има край. Те се гледат. Ще рече: тя може да види очите му, той нейните със сигурност — не, тъй като тя прикрива половината си лице с гигантски слънчеви очила. Сигурно си има причини. Ако това е господин съпругът, тогава моят старец е почтен човек! Жалко, че носи очила — много бих искал да ѝ видя очите. Така виждам доста тясно лице с много бяла кожа, на лявата буза черна бенка, плътни червени устни, нежен нос, високо чело и синьо-черна коса, която пада на меки вълни около шията ѝ.

Сега разговаря с младия мъж. Има идеални зъби.

Той казва нещо и тя изкривява уста, като че ли ще заплаче, след което го засипва бързо с безброй малки целувки по устата, по бузите, по миглите. Ако знаеха, че някой ги наблюдава!

Все пак добре са се скрили във входа на хангара. Тя трябва да е луда по него! Как му се нахвърля! Дори само гледането действа възбуждащо!

— Моля, изпразнете си джобовете. Оставете всичко на масата.

С пътната чанта значи е готов. Сега започва театърът с портфейла, с кутията кибрит, с пакета цигари, с носната кърпа.

Действително той изважда всички кибритени клечки, всички цигари и изтърсва кърпата. Отново гледам през прозореца. Двамата още са прегърнати. Боже, каква жена!

— Съблечете се, моля.

— С удоволствие.

Сега става много бързо, защото знам какво да облека, когато идвам в Германия. След половин минута стоя по чорапи и долни гащи пред дебеланкото, който започва спокойно да преглежда дрехите. Обръща всички джобове с хастара навън, опипва блейзъра и надничата в маншетите на фланеления панталон. Може вътре да има бомба.

— Можете да седнете.

— Благодаря, предпочитам да стоя прав. — (Защото тя сега пак го целува.)

— Сигурно смятате това за издевателство, господин Мансфелд.

— Но моля ви! — (Тя гали черната му коса, държи главата му с двете си ръце.)

— Само изпълнявам дълга си, повярвайте ми.

Сега му целува ръката. Един път. Два пъти. Три пъти. След това притиска ръката си о бузата му. Има късмет това момче! Наистина, каква лудетина! Само да можех да ѝ видя очите.

— Аз съм само дребен чиновник. Като е казано да обискирам, тогава аз трябва да обискирам. Службата си е служба. Нямам нищо против вас.

Отвратително е, че трябва постоянно да наблюдавам двамата. Обръщам се и казвам на дебелия:

— И аз нямам нищо против вас, господин?...

— Копенхофер.

— Господин Копенхофер, знам, че трябва да изпълнявате задълженията си. Тук толкова често са ме обискирали, та се чудя, че никога не съм ви виждал.

— Тук съм от три седмици. Преместиха ме от Мюнхен.

— Затова значи. — Събувам си чорапите и му ги подавам. — Но за баща ми, разбира се, знаете.

Той кимва смутено. Симпатично момче е малкият дебеланко, както стои и срамежливо наднича в чорапите ми.

— Не гледам на това като на издевателство. Не като на тормоз към мен. Баща ми трябва да бъде тормозен. Той трябва да страда от това, че синът му всеки път е обискиран като престъпник, когато се завръща в собствената си страна. — Няма смисъл да обяснявам на господина тук, че те изхождат от грешна предпоставка. Баща ми не страда от това. Не му пука. Баща ми не се интересува от другите хора. А най-малко от мен.

Господин Копенхофер ме гледа онемял.

— И слиповете ли? — питам го.

Той кимва, лицето му изразява смущение.

— Ако може само за момент...

Ставам и той бързо смъква гащите ми отзад, а след това бързо поглежда и отпред — каквото има там за гледане.

— Можете да се облечете.

— Благодаря, господин Копенхофер — казвам аз и си взимам чорапите.

Защо да не се държа с него приятелски? Какво е виновен той? Онези от паспортното и те нямат вина, те имат своите указания. Казвам:

— Хората от паспортното също имат своите указания. Както вече ви обясних, баща ми трябва да бъде тормозен, не аз. Така би било правилно и съвсем справедливо! Но се изхожда от погрешна представа, че баща ми не плюе на мен, а ме обича.

— Говорите ужасни неща, господин Мансфелд.

— Само казвам истината. Вярвате ли моят старец да е толкова тъп, че да даде на мен и директорите си, които постоянно привиква при себе си, материал, който може да ви интересува? Ако беше толкова глупав, щяхте още тогава да го приберете зад решетките.

Какво ми става всъщност? Защо плямпам толкова много? И продължавам. Не спирам.

— И директорите всеки път обискирате, та вече са свикнали като мен. Намерихте ли поне един документ, една бележчица през последните седем години? Нищо! Свинщините, които моят старец гласи в Люксембург, никога не са черно на бяло. Те са в главите на господата, когато се връщат. А вие за съжаление не можете да кажете: моля, свалете си главата, господине!

— Ядосахте ми се.

— Кълна ви се, не!

Вече съм облечен и съм си прибрал нещата в джобовете. Не са много. Не нося много неща, когато идвам в Германия. Поне спестявам време. Двамата са още там. Сега се държат за ръцете и се гледат мълчаливо. Той сигурно ще отлети всеки момент.

По време на обискирането ми непрекъснато чувах гласове от високоговорителите:

„Внимание, моля. «Ер Франс» съобщава за излитането на самолет 345 за Рим през Мюнхен и Цюрих. Умоляваме пътниците да се подготвят за качване на борда на самолета на трети изход. Пожелаваме ви приятно пътуване! Внимание, моля. Пътниците Томкисън и Харис с полет на «Пан Американ» да дойдат да получат билетите си на гишето на компанията...“

И така нататък. Тъкмо си прибирах цигарите, тогава го чух.

„Госпожа Верена Лорд, повтарям, госпожа Верена Лорд! Моля, явете се на информацията. Има повикване за вас!“

През малкия прозорец видях как жената с гигантските слънчеви очила трепна. Погледна ужасена мъжа, който я прегърна. Каза му нещо. Поклати глава. Хубавата синьо-черна коса се полюлява.

— Госпожа Верена Лорд... госпожа Верена Лорд... Търсят ви по телефона... Моля, елате на информацията!

Сега той става по-настойтелен. Помага си с ръцете. Явно е италианец. Тя тропва с крак.

Дебелият митничар отваря вратата.

— Е, добре, господин Мансфелд, желая ви много щастие. Можете да си вървите. И наистина ви моля — не се сърдете!

— Да, да — казвам аз и му подавам ръка, но вече не го виждам. Виждам само жената с черните очила. С пътната чанта в ръка минавам

покрай нея и нейния приятел. В същия момент тя се обръща и ние се сблъскваме.

— Извинете — казвам аз.

Тя ме поглежда с невиждащи очи и хуква през залата. Онзи върви след нея, но бавно. Страхува ли се? Изглежда, да. И аз щях да се страхувам. Ако сега на телефона я вика съпругът ѝ?

Защо тук мирише така на момини сълзи?

А, да. Ароматът на нейния парфюм. Това е „Диорисимо“. Знам го. В предпоследния интернат, от който изхвърчах, имах приятелка, която обичаше този парфюм. Винаги ѝ го подарявах. Не съм стиснат. Но той струва цяло състояние и ароматът е толкова нетраен, разнася се толкова бързо, колкото бързо излетях и аз тогава заради тази глезла...

„Диорисимо“.

Верена Лорд...

Между другото и аз трябва да отида на информацията. Искам да се осведомя как да стигна до Фридриххайм. По магистралата. Това знам. И после?

— Ало, носач.

— Да, господине.

— Ще бъдете ли така любезен да изкарате колата ми от гаража?

Бял ягуар.

— При нас ли го оставихте, когато излетяхте?

— Да.

— Може ли да помоля за документите ви?

Давам му ги.

— Имате ли още багаж?

— Не. Ключът е в колата.

— Тогава ще ви я докарам пред главния вход.

Отивам към информацията и изпреварвам чернокосия хубавец.

Той е замислен, личи си.

„Диорисимо“. Още чувствам аромата. Дълги крака. Синьо-черна коса. Верена Лорд. Изведнъж нещо ме прободде.

Момент. Момент. Верена Лорд.

Верена Лорд?

3.

— Много ви моля да ме извините за безпокойството...

Минали са десет минути. Тъкмо хвърлях пътната чанта зад седалките на ягуара и чух гласа. Гласът е дълбок, почти дрезгав. Обръщам се. Тя стои пред мен и около нея се носи ароматът на момини сълзи.

— Госпожо?

Вкопчих се във волана, защото такива работи стават само в романите. Искам да кажа, възможно ли е да се случи на мен?

Госпожа Верена Лорд стои пред мен и кърши ръце, като че ли ги мие с невидимо парче сапун. Лицето ѝ е аленочервено и тя не знае как да продължи. Затова питам:

— Мога ли да ви помогна?

Тъп въпрос! Щеше ли иначе да ме заговори? Ако дамата продължава да ме гледа така, ще ми бъде нужен един коняк. Двоен! Въпреки че не мога да различа очите ѝ. Но това, което виждам, ми стига.

— Да — казва тя с гърлен глас, който може да подлуди всеки нормален мъж. — Мисля, че можете да ми помогнете... тоест... ако искате... О, Господи, толкова е мъчително... — И пак има вид, като че ли ще заплаче — както преди, когато прегръщаше приятеля си в полутъмния вход на хангара при митницата.

И приятелят ѝ между другото пристига. Приближава се бавно. Все пак е разбрал, че дамата не може да се справи сама. Мисля, че би дал една алфа ромео, само да не разговаря с мен. Но ще трябва. Защото дамата има безпомощен вид.

Ето го най-сетне пред мен хубавеца. Говори с италиански акцент, но свободно.

— Синьоре, дамата много бърза. Тримата бяхме преди малко на информацията, нали...

— Да — казвам аз.

— ... и аз чаках до вас, докато госпожата говореше по телефона.

Очите ѝ вече не ме изпускат. Защо ръцете ми овлажняват? Това е идиотско! Не е идиотско. Разбира се, имал съм дузина мадами. Но такова нещо... не, такова нещо никога! Страните ѝ сега са бледи, гърдите бурно се вдигат. Той продължава да говори, досаден като екскурзовод или като някой, който ви обяснява как се играе покер.

— Тъй като стоях до вас, scusi signore^[1], просто нямаше как да не чуя госпожицата на гишето да ви обяснява пътя за Фридхайм.

— Да, там отивам.

— И госпожата отива там.

Ей, ама добре изглежда. Поне един път бих искал и аз така да изглеждам. Два дни само. Ден. Наполовина толкова добре!

Младият господин и дамата си пасват чудесно. Това май често се случва с хора, които не трябва да се събират или никога не могат да се съберат.

Но той я целуваше. Това въобще не ме засяга. Обаче знаете ли какво? Тази мисъл ме изпълва със сляпа, яростна ревност. Втрещил съм се в мургавите му окосмени ръце на джентълмен, и то толкова продължително, че той ги скрива зад гърба си — и колкото и да е смешно, ревността ми се стопява.

Какво да се прави?

Имах навремето дружка, тя беше на четиридесет и една и щеше да се задуши от плач, когато ме изритаха от интерната и ѝ казах, че повече не можем да се срещаме. Е да... but that's another story^[2]. Верена Лорд. *Верена Лорд!*

А от глупашката употреба на чужди думи искам наистина най-сетне да се отуча.

Господинът казва:

— Дамата трябва възможно най-бързо да стигне във Фридхайм, но няма кола.

— Как е дошла дотук?

Тя грабва ръката му и казва като човек, който чувства, че всеки момент ще припадне:

— Моля ви, спрете. Всичко това е безумно.

Вие! Разбира се, тя ще му говори на „вие“, ако ѝ е любовник. Или трябва да му се хвърли на врата пред мен?

Познато ли ви е това чувство: когато всичко в жената ви харесва? Когато се побърквате от копнеж и желание, каквото и да прави тя.

Дори без изобщо да я познавате? Веднъж ми се случи в един бърз влак. Но мъжът ѝ беше с нея и те слязоха в Карлсруе. Тогава не можах да спя няколко нощи. Сега ми се случва за втори път.

С Верена Лорд. Точно с нея. Само да знаеше! Разбира се, скоро ще разбере.

Човек едва ли ще може да го скрие. От всички жени на света — Верена Лорд. Има такива неща... Колко хубави са ръцете ѝ! На средния пръст на дясната носи оброчен в платина смарагд, ограден с брилянти, а на китката — гривна с брилянти и смарагди. Пръстенът и гривната са нещо изключително, наистина! От бижута разбирам. Моят старец, свинята, купува големи количества. Като капиталовложение. Първокласни специалисти от Амстердам му дават съвети. Случвало се е да ги чувам. Така че разбирам. Никой не може да ме излъже. Та това, което дамата носи на пръста си, тази изключителна скъпоценност, е най-малко пет карата и ако гривната за познавачите не струва сто и петдесет хиляди, тогава не ме е втрисало от Карл Маркс, а и не съм се изкривявал от прозевки от маркиз дьо Сад.

Младият мъж прегръща дамата. (Защо носи такива бижута с панталон и пуловер? Да не идва от някой краен квартал? Често най-хубавите идват оттам! Не. Глупости. Тази дама не идва от някоя дупка. Тази дама идва от... от един свят, в който човек е така свободен, така сигурен, без да го е грижа за другите, че може да носи скъпи накити дори когато е с панталон и пуловер... Сега знам в какъв свят е живяла Верена, преди да стане госпожа Лорд. Тогава още не знаех.)

С ръка на раменете ѝ, той се усмихва радостно и свободно и ѝ казва:

— Момент, моля, да? Не си хабете нервите. — И към мен: — Дамата дойде тук с моята кола. Тя ме придружаваше. Аз отлитам за Рим. Разбира се, тя може да вземе такси. Или моята кола. Но не е там работата.

— А къде?

— Трябва много бързо да стигне във Фридриххайм. Колкото е възможно по-бързо. Когато видях, че сте с ягуар, ми дойде идеята да ви помоля да вземете дамата с вас. Колко вдига колата?

— Около 220 като нищо.

— Ще вземете ли *la signora*?

— С удоволствие.

— Идеално. — Той потърква косматите си ръце и ѝ шепне нещо на ухо, краят на изречението е: „... преди да е потеглил от Франкфурт, ти отдавна ще си във Фридхайм.“

Така ѝ прошепна, на „ти“, но не достатъчно тихо. Кой ли е този, който едва ще е излязъл от Франкфурт, докато ние отдавна вече ще сме във Фридхайм? Как мислите вие, мили деца?

Не знам защо изведнъж ставам толкова чувствителен. Дали това не е моята любов? Хайде тогава! И затова казвам нахално:

— Ако уважаемата госпожа иска да се прибере къщи преди господин съпруга...

Тя пребледнява още повече, втрещва се в мен и едва продумва:

— Съпруга...

— Или братчето? Откъде да знам? — Обичайното ми поведение, когато ставам чувствителен. Защо ли?

— Слушайте — започва тя, — не ви познавам. Бяхте така любезен да се съгласите да ме вземете. Но при това положение не искам и в никакъв случай няма...

Мъжът леко я побутва. Тя млъква. Джентълменът и аз сме на едно мнение. Аз казвам:

— Ясно. Чудесно ви разбирам. Наскърбих ви. Хиляди пъти моля за прошка, госпожо Лорд.

— Вие знаете името ми?

— Не само името!

— Какво означава това?

— После ще ви обясня. Първо да потеглим.

— Няма да се кача в колата ви, докато не ми обясните какво означава това!

— Трябва да тръгнете с него — казват сладурските мустачки. — Трябва.

— И аз така мисля — обаждам се аз.

— Кой ми гарантира, че не сте някой изнудвач? — прошепва тя.

— Никой. — Все още се правя на много велик. Полека-лека това се превръща в булевардна комедия.

Тарикатът се приближава, хваща ме за блейзъра и тихо казва:

— Предупреждавам ви. Ако си позволите да се възползвате от ситуацията, Бог да ви е на помощ! Ще ви намеря където и да сте и тогава...

— Тогава нищо — казвам аз.

— Какво нищо?

— Пуснете хубавото ми сако. Това не ми харесва.

Но явно си бях направил грешно сметката. Той не ме пусна, а се засмя под мустачките си и очите му гледаха коварно, когато каза:

— Безразлично ми е какво ви харесва и какво не ви харесва, господин Мансфелд.

— Мансфелд? — изстенах.

Отново станах нищожен.

— Мансфелд? — рече тя.

— Той си каза името на информацията, госпожо. Господин баща му е известният... Мансфелд.

— Мансфелд? — повтори тя.

Тази свиня баща ми!

— Можете да имате доверие на господин Мансфелд — прецени симпатягата. — Той е джентълмен. С такъв баща човек не може да бъде друго, освен джентълмен.

Тази свиня, тази свиня — баща ми! Човек може да бъде унижаван по най-различни начини. Най-лошо е, когато могат да ви кажат: „Ти не си виновен — друг е надробил всичко това.“ Но е все същото. Трябва да си затваряш плювалника. И така, казах само:

— Минаха вече четири минути.

Симпатягата целуна нежно ръка на дамата, като я гледаше с влажни очи, и каза:

— Господин Мансфелд има право. Четири минути вече загубихме. — И към мен: — Благодаря ви.

— За мен е удоволствие да закарам почитаемата госпожа във Фридхайм — казвам аз и заобикалям колата.

Той се покланя — не много дълбоко! — и казва:

— Сбогом, госпожо. И благодаря за компанията.

Тя отговаря с толкова свито гърло, че едва мога да я разбера (да се надяваме, че няма да ми ревне в колата!):

— Пожелавам ви приятен полет. Приберете се жив и здрав!

— Но, разбира се — казва той, докато отваря вратата от нейната страна и благо (ах, колко благо!) я побутва на седалката до мен. — *Avanti, avanti, carina*^[3].

Изведнъж виждам, че неговата мургава космата ръка трепери.

Така значи. Гледай ти.

И господинът е само човек.

А аз нямам самочувствие след историята с моя баща, когато...

Да не мисля за това. Едно ме успокоява сега: и другите хора имат нерви. Току-що научих нещо ново — когато някой се чувства най-зле, тогава трябва да е най-издръжлив. А от седем години се чувствам адски гадно.

---

[1] Извинете, господине (ит.) — Б.пр. ↑

[2] Но това е друга история (англ.) — Б.пр. ↑

[3] Хайде, хайде, скъпа (ит.) — Б.р. ↑

4.

Дамата полита назад в седалката, когато ягуарът се изстрелва и влизаме в завоя около паркинга. Тук трябва да внимавам, тук полицаите са под път и над път.

Поглеждам в огледалото за обратно виждане и казвам:

— Приятелят ви маха.

Никакъв отговор.

Тя не помръдва.

Не можах да разбера какво ѝ пошепна накрая, но тя не изглежда особено щастлива. Седи тук ни жива, ни умряла, прехапала долната си устна. Но каква устна!

Мисля, че никога не съм виждал по-хубава жена. Никога досега. Казвам жена. Не казвам *момиче*.

Умишлено.

Мисля, че трябва да изясня нещо, защото не знам дали ви е известно. С момчетата и момичетата нещата стоят така:

За момичетата момчетата са глуповати, а за момчетата — момичетата. За момичетата връстниците са непоносими. (С право.) Така че си търсят по-възрастни. Около тридесет и пет. Тридесет и пет годишните са най-добре. Просто не могат да им насмогнат на всичките тези шестнадесетгодишни. Никога. Как всичко идва на мястото си! Ясно, момичета, мога да го разбера. Мъжете имат пари. Знаят да внимават. Момичето се чувства сигурно с тях. Спомням си добре как беше, когато бях осемнадесетгодишен. Това, което можех да предложа тогава, се харесваше само на петнадесетгодишните. Бях като тромава мечка. Обучих се при споменатата вече четиридесет и една годишна.

Защото момичетата се раждат научени, а за момчетата е безкрайно мъчително. Пък и ако нещо се случи, по-възрастният мъж има своите връзки, нали. А момчето само се моли Богу или хуква при мама да се изповядва.

Да, и на моята възраст е същото. Повечето момичета, които срещах, бяха прекалено тъпи не само за да разговарям с тях, но и за

другото. Тепърва да ги обучавам? Не, не, благодаря! Келнер, за мен тридесетгодишна. Може и повече.

Сега разбирате нервността ми. Аз съм нервен на волана, докато пътуваме към франкфуртското кръстовище на магистралата. Не че по челото ми тече пот. Но съм нервен, признавам го. Дамата е причината. Не мога да откъсна очи от нея. Поглеждам в огледалото за обратно виждане.

Италианският хубавец гледа след нас, свива рамене и влиза в сградата на летището.

— Вече се отказа — докладвам аз.

Пак никакъв отговор.

Отстрани виждам донякъде очите ѝ, въпреки проклетите очила. Мисля, че очите ѝ са черни. Ноздрите ѝ потрепват. Ръцете ѝ треперят. Забелязвам, че закопчалката на гривната се е разтворила, малка платинена панделка, но не мога да ѝ го кажа. Мога само да я зяпам.

Толкова е красива, всичко в нея е красиво. Тялото. Стойката. Косата. Ако прекараш гребен през нея, ще хвърчат искри. А ако заровиш ръце...

Иииииииииии!!!

По дяволите — за малко да стане бяля. Не спазих знака „стоп“ при влизане в магистралата. За малко да се надяна на кадилака. Ако шофьорът не беше извъртял волана...

Така не става. По магистралата вече трябва да гледам напред, а не встрани към нея.

— Съжалявам — казвам.

— Какво? — чувам дрезгавия ѝ глас.

— Е, нищо особено. Бяхме на косъм от смъртта.

Мислите ли, че дамата казва нещо?

Нито думичка.

От нашата страна на магистралата по посока нагоре към Таунус движението е слабо. От другата страна, посока Касел — Франкфурт, колите са нагъсто, броня до ауспух. Ясно. Неделя следобед. Целият град се прибира от излета. Тате, мама, децата. Пикник в гората. Събирали са пъстроцветни клонки. Колите са пълни с щастливи, уморени семейства. Семейство — само като чуя думата...

Карам в лявата лента. Какво да търся в дясната? Стрелката на километража сочи 160.

От време на време застигам и някой друг, който също бърза. Големия син опел капитен например. Той упорито не отбива вдясно. Тогава плътно до него и светлинни сигнали. Е, малкият, чак сега ли разбра?

Оня размахва юмрук и свири след мен.

Не се ядосвай бе, човек! Дамата бърза...

При това каква дама!

От три минути сигурно сме на магистралата, когато тя проронва:

— Все ми е едно.

— Моля?

— Дали щях да съм мъртва.

— Да, да — казвам аз.

— Говоря сериозно — казва тя.

— И аз.

Изведнъж челюстта ѝ затреперва и в гласа ѝ сякаш чувам преглътнати сълзи:

— Всичко ми е все едно. Всичко на този свят. Всичко ме отвращава.

— Еее — казвам аз и поглеждам петкаратовия пръстен и гривната със смарагдите и брилянтите.

— А! — реагира тя. — Вещи. Да не мислите, че те могат да направят човека щастлив?

— Браво! Сега сме като в хубав немски филм. Да хвърлим боклука през прозореца. Закопчалката на гривната ви вече е отворена. Достатъчно е едно движение.

За съжаление тя не ме чува. И закопчалката остава отворена. Де да беше ме чула и да беше закопчала малката платинена флъонга. Много от нещата щяха да са други. Може би всичко.

Не мисля вече за отворената закопчалка. Изведнъж тази жена започва да ме дразни. Въпреки всичко е от крайните квартали! Те ги говорят тези. Парите сами по себе си не носят щастие... Чували сме ги такива.

Следва нов бисер:

— Вие сте още много млад, господин Мансфелд.

— Така е, госпожо — отговарям аз, — наистина съм още много млад. И нека поради това да помислим малко и за моя толкова млад

живот. На мен не ми е все едно. — Изкуствена пауза. — Но и на вас не ви е.

— Напротив!

— И понеже ви е все едно, затова трябва по най-бързия начин да стигнете във Фридхайм.

Тогава тя наистина ме побърква. Слага лявата си ръка върху моята дясна. Нейната е студена, а моята е гореща...

Ръката. Ръката. Надали ще издържа.

— Имате право. Говоря безсмислици.

— Ръцете ви са прекрасни — отговарям.

Веднага си маха ръката. Слава богу! Затова го казах. Как иначе ще овладее колата си на пътя със 170 километра в час. И без това ми е ужасно трудно. Тя седи съвсем близо до мен. Колата е толкова тясна. Чувствам аромата не само на парфюма ѝ. Чувствам аромата на кожата ѝ, на пудрата ѝ, на грима ѝ. Между другото, червилото ѝ трябва да е добро. Не е размазано.

180. 185. 190.

— Какво щастие наистина — чувам внезапно дрезгавия ѝ глас.

— Че пътят не е много натоварен?

— Не.

— А кое?

— Че пътувате за Фридхайм.

Щастие?

Какво ти щастие, скъпа госпожо? Ако бяхте казали, че трябва да пътувате за Хайделберг, за Дюселдорф, за Константинопол, навсякъде щях да ви закарам. Защото дамите между тридесет и четиридесет са моята слабост.

5.

Сега трябва да кажа нещо. Три неща. Вече е време. Първо: можех, разбира се, да напиша тази история по друг начин. Не досущ като Томас Ман, обаче на класически немски и с по-дълги изречения. Разбира се, че можех! Честно казано — така и започнах, така изглеждаше първият вариант. Дълги изречения. Никакви по-силни изрази. По-сладникаво. Без тези скорости. Знаете ли какво? След двадесет страници усетих, че е страшно досадно.

И мога да ви обясня защо. Защото съм хаймана. Точно какъвто е героят в книгата (противно на по-изисканите възрастни): ленив, нахален, разпуснат. Всезнайко. Знам всяка нова книга, всяка нова плоча, всяка нова група. И всичко ме отегчава до смърт. (Четете пак и пак, и пак Саган.) Аз съм мостра без стойност. На никого не мога да помогна, а и да можех, не искам. Когато с моите връстници възмъжеем, Бог да ви е на помощ! Защото ще натикаме този свят в преизподнята. (Това си мислите и вие, прекрасна ми читателко, възвишени читателю. В това сте убедени.) Обаче ние, хулиганите, със скрита злоба се опасяваме, че вие самите ще го направите. Не се опитвайте веднага да се представите като сърдити стари хора! Не го казвам с лошо чувство. Нека бъдем искрени. Вчера в Алжир имаше осемдесет и седем убити^[1]. Не е лошо като за съботен ден. Или?

Виждете, бих искал да съм разумен и мъдър и да пиша като Томас Ман. Но стига вече. Аз съм хулиган, както все ми се повтаря, а хулиганът, ако иска да бъде разбран, трябва да пише именно като хулиган. За да ме възприемете, е важно да разберете всяка моя дума. Защото преживях една история, която ме нарани болезнено, повече от всичко друго, случило се в живота ми. Това е — сигурно ще се смеете — една любовна история.

Не. Моля ви. *Моля ви*, не се смейте.

Благодаря. Сега вече разбирате това със стила, нали?

Второ: на страниците, които досега написах, все ругаех и проклинах моя старец. И го наричах свиня, престъпник, мошеник. А тука вече казвам, че му пожелавам да го хване рак, него и сладката

леля Лизи. Вие четете всичко това. И така, има две възможности. Или си казвате: това е чудовищно. Момчето е чудовищно. Историята е чудовищна. Или си мислите: щом наистина толкова много мрази баща си, нека ни каже защо. Кратко и ясно. За да решим дали има право, или е патологичен случай.

Уверявам ви, не съм патологичен случай. Щяхте да ми повярвате, ако знаехте какво е направил баща ми. Но аз не мога да го напиша. Честна дума, не мога. Опитвах се. Не става. Или реввам, или се напивам. Защото не е само това, в което съдилищата обвиняват баща ми. То е много повече. Когато вече се познавахме от известно време, Верена ме попита какво е прегрешението на баща ми и защо го мразя толкова. И на нея, и на нея дори не можех да го разкажа. Отново се разревах. Но все пак успях да ѝ кажа всичко, цялата мръсна истина.

Това е първата ми книга и работата върви много трудно. Затова ви моля, дайте ми още малко време — докато стигна до мястото, където Верена ме пита. Защото тогава ще ми бъде по-лесно. Защото просто ще пресъздам сцената: какво казва тя и какво казвам аз. Ще бъда, така да се каже, трето лице, не толкова засегнат. И нещата ще потръгнат, съвсем сигурен съм. Имайте само още мъничко търпение. Нали?

Благодаря ви!

И накрая идваме до третата точка: времето.

В първата версия описах всичко добросъвестно, в минало време. Както е редно. Тя беше най-хубавата жена, която някога бях виждал. Тя сложи ръката си върху моята. И тъй нататък, разбирате ме. Да, но не можах да издържа! Постоянно ме избиваше към настоящето.

Несъзнателно. Винаги го забелязвах едва когато вадех листа от машината да го прочета.

Не става. Не мога да пиша в минало време за това, което е моят живот, въздухът, който дишам, всичко, което имам и което бих искал да имам и за което се боря. Защото това, което искам да разкажа, е моето настояще! Аз съм в него. Аз трябва да остана в него. Денят, в който видях за първи път Верена, за мен е също толкова настояще, както и всяка буква, която в момента пиша. Всичко е настояще за мен. Всичко, което се случи след онази неделя следобед. Аз ще посегна на живота си — не, това е много изискано за един хулиган, нека този израз да остане за големите изискани писатели, — ще се самоубия, ако това

настояще се превърне в минало. Знам: то няма да стане минало, докато нашата любов продължава. Затова нека продължа да пиша в сегашно време дори само от суеверие.

Нали? Благодаря ви още веднъж.

---

[1] По това време се води антиколониалната война в Алжир —
Б.р. ↑

6.

195. 200. 205.

— Е — казвам аз, — какво ви обещах? — И рискувам един поглед встрани. — Ако не беше толкова стръмно, щях да вдигна 220.

Тя ме наблюдава. И за първи път се усмихва. Ако можех да видя очите ѝ! Все още е с тъмните си очила. Но усмивката ѝ е чудесна. Знаете ли, когато бях на четиринадесет години, направихме от интерната, в който бях тогава, екскурзия на Цугшпице^[1]. Веднага след това ме изхвърлиха, но това е друга история, както казва Киплинг. В хижата тогава ме събудиха в три часа сутринта, за да видя как изгрява слънцето. Първо изритах този, който ме събуди, но после, като видях изгрева, му се извиних и му благодарих. И години наред си мислех: този изгрев на слънцето е най-хубавото, което някога си изживявал. До днес мислех така, Бога ми, до този миг. Сега вече не. Усмивката на Верена е милиони пъти по-хубава от онзи изгрев!

Че сме цинични и преситени, все отегчени и отвратени от всичко и от всички — това опяване не мога вече да го слушам. Пуснаха го в обръщение неколцина драскачи и яко си напълниха гушите. Браво, халал да им е, но какво всъщност става? Кой повярва на Хитлер, кой крещеше „хайл“, кой нападна половината свят и превърна в дим шест милиона евреи, а днес не може нищо да си спомни? Кой? Не и ние!

Я пак си помислете!

Наистина, ако помислим, не бихме могли да укоряваме нашите господа родители, че не са разсъждавали, че са го вършили. Вярвали са, да, така е. Малко повече, отколкото е трябвало, са вярвали нашите старци. Така поне твърдят. И ние им вярваме, че са вярвали. По-добре малко по-малко да бяха вярвали и малко повече да бяха мислили. Затова не ни харесват, защото при нас, хулиганчетата, е точно обратното. Ние не вярваме на приказките, които ни разказват, защото мислим малко повече. Не всички, разбира се. Но тези, които не мислят, те също не вярват. Това за мене е грамаден напредък! И мисля, че е за предпочитане да танцуват туист, да носят кожени якета и да махат

заглушителите на моторите си, отколкото да маршируват с духовата музика и да се просълзят, когато чуят химна.

Аз също размислих.

Откакто тя седеше до мен, аз размислих. През целия път нагоре към Таунус. Отклонение Швалбах. Отклонение Вайскирхен. Мислех дали ще успея да я сваля. Искам да кажа, това е съвсем естествено. Всеки нормален човек ще ми даде право. Тя е толкова хубава. Мамаи съпруга си. С някакъв италианец. И кой знае с кого още. Тогава защо не и с мен?

Тогава, след отклонението за Бад Хомбург се случи нещо много смешно. Нещо, което ми се случва много рядко — аз се засрамах. От това, което си мислех. Въпреки че беше вярно. Какво да правя?

Аз се засрамах. Мисля, че това беше моментът, в който започнах да се влюбвам. След отклонението за Бад Хомбург...

Тогава ѝ казах:

— Шалът ви... по-добре си го вържете на главата.

— Защо?

— Ако мъжът ви вече е на пътя и го изпреварим, той може да ви познае въпреки очилата. Но с шала не. И се обърнете малко към мен.

Тя се изчервява и устните ѝ се движат беззвучно, но покрива с шала косата си и леко го изтегля напред, за да остане лицето ѝ невидимо за всеки, който я погледне от страни.

— Окей — казвам аз.

Каква хубава есен! Дърветата край пътя са обкичени с червени, жълти и кафяви листа. Над нас блести слънцето, а далечината е обгърната в синкава омара. Златна е гората, през която пътуваме. Толкова красива. Но сенките започват да се удължават...

Сега тя е извърната към мен, но аз съм вдигнал скоростта на 210 и трябва да гледам напред.

— На летището казахте, че знаете не само името ми.

— Така е — отговарям.

— И какво знаете?

— Вие сте жената на франкфуртския banker Манфред Лорд. Мъжът ви е в делови връзки с баща ми. Аз не познавам мъжа ви. Но познавам баща си. Следователно тези връзки не може да са кой знае колко чисти.

— Много хора се казват Лорд. Не е задължително точно аз да съм жената на банкера, господин Мансфелд.

— Но сте.

— Да.

— Имате извънбрачно дете.

— Баща му умря, преди то да се роди. Щяхме да се оженим.

— Разбира се — казвам аз и си мисля: Каква си била по-рано? Барманка? Никога! Секретарка? Никога! Все разбирам от хора. И манекенка не си била. Всичко това не. Каква си била, откъде идваш — не мога да кажа. Това е тайната около теб, усещам. Каква тайна? От каква среда произхождаш? Къде те е намерил достопочтеният Манфред Лорд? — Не се обиждайте. Вие питате, аз отговарям. Детето се казва Евелин. Мъжът ви го е приел, но не желае да го осинови.

— Откъде знаете всичко това?

— От баща ми. Няколко пъти е говорил за вас.

— Какво?

— Само хубави неща.

Лъжа. Лошо говори за нея, като за боклук. За моя старец жената на неговия партньор в сделките е „онази личност“, „малката пачавра“, „златотърсачката“. „Жалко, обичаше да казва баща ми, че човек като Манфред Лорд може да се самозабрави чак дотам.“ И префинената ми леля Лизи подхвърля: „Тя просто владее всякакви трикове.“

Трябва ли да разкажа на Верена Лорд всичко това? Хората трябва да научават съвсем малка част от истината, ако искате да сте в добри отношения с тях, защото истината боли.

— Каква кола има мъжът ви? Мерцедес?

— Да.

— Черен?

— Да.

— На пътя пред нас има два. Сега ще ги изпреварим. Обърнете се още към мен.

Тя се подчинява. Двамата мълчим. Когато накрая проговаря, чувствам дъха ѝ.

— За какво мислите, господин Мансфелд?

Всичко е толкова комично. Ако ме беше попитала на отклонението за Швалбах или на отклонението за Вайскирхен, във всеки случай преди отклонението за Бад Хомбург, щях да се държа

нагло. Или чаровно. Но вече бяхме оставили зад гърба си отклонението при Фридрихсдорф и всичко е друго, съвсем друго, и никога повече няма да мисля както преди отклонението за Бад Хомбург.

Никога. Нека съм задръстен, комплексиран, студенокръвен, каквото искате.

— Попитах ви нещо, господин Мансфелд.

Мълча си.

— Попитах ви за какво мислите!

С отегчение, защото ние, младите, сме такива, казвам:

— Мислех си, че безкласовата, многонационална общност е единствената надежда, която все още има човечеството, че такава общност не може да се създаде, без да се стигне до атомна война, и че такава атомна война ще означава унищожаване на човечеството. Това е затвореният кръг.

В отговор тя само пита:

— И как е малкото ви име?

— Оливер — отговарям аз.

Сега вече знам, че съм влюбен.

---

[1] Най-високият планински връх в Германия, 2962 м. — Б.р. ↑

7.

Че съм влюбен. Не е ли пълна лудост? Аз — влюбен! И то в жена, която никога досега не съм виждал и която едва от половин час седи до мен. Омъжена жена. С дете. И любовник. Не е ли пълна лудост?

— Внимание — й казвам. — Пак черен мерцедес.

Тя послушно обръща глава към мен. Аз изпреварвам.

— Този път караше жена — казвам аз. — Обърнете се напред, иначе ще ви заболи вратът.

Но тя продължава да ме гледа.

— Какво си мислите наистина, господин Мансфелд?

Да, какво си мисля наистина?

Мисля си: „Искам да съм с теб. Завинаги. Завинаги.“

Но може ли да се каже такова нещо на жена, която познаваш от половин час?

— Не искам да ви тревожа — отговарям аз. — Вашият... вашият приятел чу на информацията, когато госпожицата ми обясняваше пътя към Фридхайм...

— Какво?

— И аз чух, когато телефонирахте. Нямахте как да не чуя. Не бяхте затворили вратата на кабината. И говорехте високо. Доста високо.

— Разговорът беше маловажен.

— Не е вярно.

— Чули сте само това, което казах аз!

— От отговорите може да се възстанови целият разговор.

— И?

— Говорехте с някой от Франкфурт. Някой, на когото имате доверие. Може би готвачката. Или шофьора.

— И?

— Който и да беше, той знаеше, че се намирате на летището — с вашия приятел. Той ви повика, за да ви каже, че мъжът ви неочаквано или по-скоро от очакваното се връща и ви търси. Въпросното лице

най-вероятно е излъгало мъжа ви, че сте във Фридхайм. Сигурно имате вила там горе. Затова трябва толкова бързо да се върнете. За да сте там преди мъжа си. Тогава ще можете да му кажете, че сте излезли на разходка.

Сега тя пак гледа напред, отмята глава и казва:

— Тук има отклонение. Завийте. Да приключим с тази работа.

— Не ви разбирам.

— Странно. Добре. Такъв ми бил късметът. Намалете. Сега завийте! Тук е много усамотено, храсталаците са високи. Четвърт час! На вашите услуги, господин Мансфелд!

Толкова съм сащисан, че не мога да произнеса нито дума.

Тя крещи истерично:

— Бързо! Завийте! Нали това искате!

Сграбчва волана и го завърта надясно.

Ягуарът кривва, стига на педя от една кола вдясно на пътя, и то с 210 км в час! Без да искам, я удрям с юмрук и улучвам ръката ѝ. Нещо иззвънтява — може би гривната. Вероятно я е заболяло много, защото тя изкрещява пак, пуска волана и притиска ръка към гърдите си.

Случвало ли ви се е колата ви да поднесе? Да? При 100? При 140? Аз карах с 210. Не съм преживявал нищо по-ужасно. Ягуарът се килна на двете леви колела. Обърнах рязко волана. Колата легна върху десните. Летим по осовата линия. Гумите свистят. Бавно намалявам. Много внимателно натискам спирачката. Свободно държа волана. Сега колата действа вместо мен. Напуска осовата линия. Отдръпва се от насрещния автомобилен поток.

Всичко отлита и отминава като сън. Ужасени лица. Бетон. Коли. Отново сме на пътя.

Верена първо крещеше. Сега се е укротила и се държи здраво за дръжката на арматурното табло. Ягуарът за миг се завърта, така поднася, та помислих, че най-сетне ще се преобърнем и край с нас.

После се стабилизира. Натискам газта, за да може поне малко да се придвижим напред. Колата все още танцува като пияна. В очите ми се стича пот. Мисля само за едно: ако се измъкнем живи, ще ѝ избия зъбите.

Зад нас, пред нас, встрани от нас е какофония от клаксони. Но всичко вече е минало. Колата леко залита. И пак увеличавам скоростта.

— О, господи! — проронва тя.

— Да не съм чул повече такава нещца! — казвам и изтривам потта от челото си. — Никога, никога вече!

— Съжалявам. Много съжалявам.

— Запазете спокойствие.

— Това, което казах, беше много долно. И беше пълна лудост, че хванах волана. Аз съм луда.

— Сега трябва да се успокоите.

— Аз съм абсолютно луда. Вече не знам какво правя.

Най-после се движим стабилно.

— Ще ми простите ли?

— Естествено.

— Постъпих ужасно.

— Вие сте нещастна — казвам аз, — това е всичко.

— Дори не можете да си представите...

— Имам въображение. Много неща мога да си представя. Внимание! Пак мерцедес.

Тя се извъръща към мен. Този път свежда глава и докосва рамото ми. Усещам косата ѝ. Ухае невероятно.

Отминаваме мерцедеса.

— Изпреварихме ли го?

— Не — лъжа аз, — още малко.

Часът е пет, но вече притъмнява. Високо горе слънцето още отблясва в злато, но светлината постепенно се губи и гората не е така пъстра. Листата вехнат кафяви и чупливи и в долините плъзват студени сенки. Главата на Верена все още лежи на рамото ми.

8.

— Пет часът. Сега има музика по AFN.

Пускам радиото. Пиано и цигулки, тъжен тромпет. Обръщаме се едновременно един към друг.

— Гершуин. „Концерт във Фа“.

— Втора част — казва тя.

— Втората част е най-хубавата.

— Да — отговаря тя, повдига глава и ме поглежда, — и според мен.

— По-добре ли сте вече?

Тя кима.

— От колко време сте омъжена?

— От три години.

— А на колко сте?

— За такова нещо не се пита.

— Знам. На колко години сте?

— Тридесет и три.

— А дъщеря ви?

— На пет.

— А мъжът ви?

— На петдесет и една. Срамно е, нали?

— Кое?

— Да се омъжа за човек, осемнадесет години по-възрастен от мен, и да го мамя.

— Имала сте дете — казвам аз. — И вероятно сте била без пари. Слушайте пианото...

Тя слага ръката си на рамото ми и двамата слушаме музиката на гениалния композитор, обречен да умре от тумор в мозъка на тридесет и осем години, докато има генерали, които на осемдесет години отглеждат рози.

— Вие на колко сте, господин Мансфелд?

— На двадесет и една. И за да ви спестя другите въпроси — пътувам за Фридхайм, защото там има интернат, а аз още ходя на

училище. Три пъти повтарям класа. Тази година ще е за четвърти път.

— Но защо?

— Така, защото това ме забавлява, разбирате ли? Сега излизаме от магистралата. — Завъртам волана вдясно.

Отклонение Горен Росбах (Пфафенвисбах) Фридхайм.

И са посочени разстоянията. Фридхайм 8 километра.

Голям завой води до мост над магистралата. Виждам брези, елхи, няколко дъба. Пътят се стеснява. Стълбове на далекопровод. Жиците блестят сребристо високо горе във въздуха, последните слънчеви лъчи се забиват в тях. Ливади и горички. Селце. Дървено мостче над поток. От двете страни на улицата — тополи, зад тях са къщите. Спокойствие в стил бидермайер. Минавам през покрит проход между две работилници, след това, виждаме пазарния площад: кметството, църковна камбанария с бароково кубе, всичко блести в белота, позлата и багри. И пак занаятчийски работилници, чисти, вековни, пъстро боядисани. Намалил съм на петдесет километра в час, защото има много коли по пътя.

Срещу църковната камбанария има стара къща с изящни дърворезби на фасадата и изписана някаква сентенция, която веднага забравям, със стар магазин в партера. „Пътни принадлежности“ пише на входа. На витрината са изложени не само куфари и сакове. Отминаваме пазарния площад. И пак занаятчийски работилници, с остри фронтони и стари магазини. Гладки светли фасади, тъмни дървени греди. Смирена монахиня с колосана касинка пресича улицата.

— Има ли друга улица, която да води към вас? — питам жената до мен.

— Ако завиете тук надясно. Но тя е в много окаяно състояние.

— Няма значение. По този път не мога да продължа. Той води към интерната. Днес е краят на ваканцията — всички родители карат децата си. Трябва да са над триста.

— Не сте ли били още там?

— Не. Нов съм. Сега вдясно ли?

— Да. Но вече мога и пеш... Да не ви задържам. Вие трябва да отидете в интерната.

— Аз имам време. Вие нямате.

Завивам вдясно. Улицата е ужасна. Дупки, вади и камъни.
Есенните цветя край пътя са прашни и повехнали.

— Защо правите това за мен след глупостта, която казах?

— Не знам — отговарям аз.

Това също е лъжа.

9.

Трябва да намаля скоростта, че ще потроша колата. Пътят — за улица и дума не може да става — се изкачва стръмно нагоре. Става все по-тъмно. Сред градини и паркове се виждат разкошни вили, малки дворци, има дори една същинска реставрирана крепост.

— Кой живее тук?

— Хора от Франкфурт — казва тя. — През лятото, през почивните дни. След десет минути ще видите нашата къща.

Възможно ли е изведнъж да изпиташ убийствен, изпълнен със сляпа страст копнеж за любов, за истинска, честна любов?

Светлината гасне. Идва краят на деня. Тя още седи до мен. Още десет минути. И после?

Изведнъж ми става студено.

В края на улицата има табела. Чета: „Човеколюбиво общество «Ангел Господен». Почивен дом“.

Пътеката води към белосан стар чифлик със зелена водна помпа отпред. Деца играят около нея.

— Кой ви телефонира на летището?

— Готвачката.

— Имате ли й доверие?

— Безусловно.

— Колко са служителите тук?

— Двама градинари и един прислужник.

— Как стоят нещата с тях?

— Те държат на мъжа ми. Мразят ме. За тях съм... — млъква.

— Последният боклук, нали? Това ми е познато. Мога да си представя.

— Още, господин Мансфелд! Не! Вие нищо не можете да си представите.

— Мога — отвърщам. — Мога.

Никога не сме се виждали. Вие живеете тук. Аз идвам от Люксембург. И въпреки това мисля... че толкова си приличаме — това исках да кажа. Но не го казах, разбира се.

— Какво мислите?

— Нищо. Говоря глупости. Имате право. Естествено, че нищо не мога да си представя.

— Сега пак вдясно, ако обичате.

Пътят става все по-ужасен.

— Кога напуснахте вилата?

— Към два и половина.

— Дъщеря ви тук ли е?

— Да.

— Казахте ли вкъщи, че ще се поразходите?

— Да.

— Тогава дръжте на това, което сте казали. Каквото и да стане. Ще ви оставя преди къщата. Никога не сме се срещали. Вие си дръжте на своето. Дори ако някой твърди, че ви е видял в колата ми. Трябва да държите на все същата лъжа. Само тогава ще ви повярват.

— Кой?

— Мъжът ви.

Лъжата никога не трябва да се променя. А да се повтаря тази, която вече е избрана.

— Какъв човек сте вие?

— Дълбоко в себе си добър.

— В кое училище бяхте преди ваканцията?

— „Салем“^[1].

— И?

— Няма „и“. Трябваше да напусна.

— Заради жена?

— Заради едно момиче.

— Много момичета ли сте имали в живота си?

— Да. Не. Не знам.

— Обичали ли сте... обичали ли сте някога истински?

— Мисля, че не. Не. Положително не. А вие?

Как си говорим. Как се разбираме. Знаех си. И още само пет минути. Най-много пет минути. Става все по-тъмно и по-студено става. Мъгли изплуват, а над тъмната гора е надвиснало безцветното небе и тесният сърп на младата луна.

— Какво аз, господин Мансфелд?

— Обичали ли сте някога истински?

— Бащата на дъщеря ми, да. И Евелин.

— А мъжа на летището?

Тя тръсва отрицателно глава.

— Наистина ли?

— Наистина. Той ми е само... Само спя с него. Това е съвсем друго.

— Да — казвам аз, — това е съвсем друго. Кажете ми къде да спра.

— Там, пред големия дъб.

— Аз... аз много бих искал да ви помогна.

Такова нещо никога не съм казвал, *никога*.

— Не можете, господин Мансфелд.

— И все пак. Кой знае? Сега ще живея тук, ако не ме изхвърлят отново.

Мълчи.

— Ще се върнете ли утре във Франкфурт?

— Не, ще остана тук с детето. До началото на октомври.

Защо това ме прави щастлив? Защо ме изпълва с дива радост? Само защото до началото на октомври тя ще бъде тук, близо до мен? Близо до мен. Някъде тук.

Твърд мъж? Сантиментален идиот.

— Права сте — казвам аз. — Никой никому не може да помогне. Ето го дъба. — Спирам колата, и тогава не успявам да се въздържа: — Може ли да ви помоля за нещо?

— О, господи — казва тя, — не! Недейте! Така се зарадвах, че съм ви преценила погрешно!

— Не е нещо лошо.

— Какво е?

— Бих искал за момент да си свалите очилата. Само да ви видя очите.

Тя се колебае. Приема. И най-сетне виждам очите ѝ. Най-хубавите, най-най-хубавите на света. Изглеждат огромни на тясното ѝ лице, черни, с дълги мигли, премрежени. В тях се таи дълбока тъга. Видели са много неща, и болезнени, и грозни. Такива очи не може да бъдат излъгани. Но погледът ѝ е безпомощен. И почти няма надежда в него. Чудно, а при това толкова е изпълнен с жар. И копнеж, такъв

копнеж! Никой, си мисля, който някога е поглеждал тези очи, не би могъл да ги забрави.

— Слизайте — й казвам. — Тръгвайте си бързо. Бързо. И не се обръщайте назад.

Тя се измъква от колата и си слага очилата.

— Благодаря — казва дрезгаво.

— Вървете.

— И вие на никого няма...

— На никого. Никога.

— Господин Мансфелд, аз...

— Вървете си. *Моля ви!*

Тя си тръгва и аз гледам след нея, след жената с бежовия панталон, бежовия пуловер, с шала на главата, с тънка талия и стройни рамене, сега уморени, безсилно приведени.

Понякога, не много често, знам точно какво си мислят други хора или какво правят отсъстващите. Рядко ми се случва, но винаги се оказва вярно.

Сега, в този момент, знам с абсолютна увереност, че очите на Верена Лорд, нейните прекрасни очи, са изпълнени със сълзи. Сълзи за кого?

След дъба каруцарският път прави завой. Там изчезва тя, жената със синьо-черната коса. Наистина не се обърна. По AFN пускат „Бранденбургската врата“ на Дейв Брубек.

Където съм спрял, има достатъчно място, за да обърна. Връщам се по същия път — през кръстопътя, дупките, камъните, вадите. Старият бял чифлик в долината, табелата със странния надпис.

Същите весели деца играят в двора при старата зелена водна помпа. Сега съм свалил прозореца от моята страна и чувам викове:

— Брат Валтер! Брат Валтер!

— Сестра Клаудия! Зайчето ни избяга!

Човеколюбиво общество. Ангел Господен. Дом за почивка.

Дъхът на момини сълзи е отлетял, изпарил се е вече.

„Диорисимо“. Верена Лорд.

Неделя, 4 септември 1960. Така започна всичко...

---

[1] Скъп интернат на Боденското езеро в Германия — Б.пр. ↑

10.

И ето ме пак на отклонението, вливам се в колоната от коли, които пътуват нагоре към интерната.

В колите има възрастни и деца, големи и малки, момчета и момичета. Колите са прашни и идват отдалече, вижда се по номерата. Виена, Цюрих, Брюксел, Париж, Лил, Хамбург. Разбира се, и Франкфурт. Много са от Франкфурт. Разпознавам и две американски коли. Безкрайната автоколони пълзи нагоре по склона.

Очите на Верена. Още ѝ виждам очите. Тя вече си е вкъщи.

Дали пристигнахме навреме? Или мъжът ѝ я е чакал? И дали ще ѝ издържат нервите, да настоява на единствената лъжа, за която човек трябва да се хване, щом така и така ще лъже?

Сега пълзим по стръмна серпантина с нагъсто израсли прастари дървета отстрани. Виждам зид, руина на кула в далечината. Укрепления ли е имало тук?

Стръмни зъбери се издигат от двете страни. Табели предупреждават: „Внимание! Каменопад!“

Вече наистина е тъмно. Включвам фаровете. Пред мен блясва низ от задни фарове и стопове.

Чакай ме. Ще те намеря дори и в долината на сенките.

Какво беше това? Марлоу^[1]? Май да. Защо изведнъж си го спомням? Wail for me. I shall not fail to meet thee in the shadow vale.

Чудесните ѝ очи.

И „Бранденбургската врата“.

Пътепоказател: Институт д-р Флориан — вила „Водна лилия“. Институт д-р Флориан вила „Квеленхоф. Институт д-р Флориан — вила «Старата родина». Институт д-р Флориан — към главната сграда.“

Какво означава това „доктор“? Аз го знам професор. Пътят към главната сграда е най-стръмният. Карам нагоре. Всичко ми е познато. И в Лугано е същото, и в Салем, и в Байройт.

Шест или осем вили са наредени около една такава главна сграда. Спални за момичета. Спални за момчета. Сега всички пътуват

за там с прашните си коли, предават децата, разтоварват ги, отърват се. И си тръгват. Навсякъде е така, когато започва училище. Познато ми е от години. Само дето вече пристигам сам навсякъде.

Главната сграда трябва да е била някога замък. Отпред има гигантски стар кестен. Наоколо е тъмница. Не виждам нито хора, нито кола. Разбира се, сега всички те са в „своите“ вили, кипи битката за стаи, за легла. Кой при кого да спи. Къде са старите приятели от миналата година. Как изглеждат новите.

Камари от куфари. Радиоапарати. Ракети за тенис. Спални чували. Угрижени майки. Бащите си поглеждат часовниците. „Докога ще продължи това? Утре в осем сутринта трябва да съм в съда.“ „Побързай, Труде!“ „Сбогом, сладката ми, и бъди послушна, обещавах ли на мама? Учи усърдно, знаеш колко са високи таксите.“ И много викове. И много сълзи.

Какво ли не става във вилите. Сигурно всички тоалетни са залостени и малките деца плачат вътре тайно, защото на плача тук не се гледа с добро око. Всичко ми е познато, всичко мога да си представя. И аз се бях заключил при първото постъпване. Тогава бях четиринадесетгодишен. И няхах още кола, няхах шофьорска книжка. Беше в един интернат при Бад Вилбел. Теди Бенке, нашият пилот, ме достави там. Защото майка ми също не можеше да идва в Германия.

И нейното име беше в списъка на издирваните и я грозеше незабавен арест. Тогава Теди ме целуна. Представяте ли си?

— От майка ти — каза той. — Тя ме помоли да те целуна от нея. И да те помоля да ѝ простиш.

— Кажете ѝ, че няма нищо за прощаване, когато я видите, господин Бенке.

— Добре, малкият ми. Отлитам днес обратно. И утре ще посетя майка ти в санаториума. Да предам ли нещо и на баща ти?

— Да, моля ви. На него и на леля Лизи.

— Какво?

— Че искам да пукнат! И двамата. Бавно. И мъчително. Разбрахте ли, господин Бенке? Да пукнат!

След това избягах и се заключих в една тоалетна. Човек на четиринадесет е толкова наивен. За щастие после порастваш.

Слизам.

При пристигането трябвало да се представя в главната сграда, бяха писали в Люксембург. При господин професора Флориан. Той иска да говори с мен. Може да почака още няколко минути този тупан.

Не заключвам колата. Протягам се и разгъпквам крака. Хубав е въздухът тук. Отдалечавам се от колата, минавам покрай фасадата на замъка с балкони, кариатиди и ниши, а в тях момчета с книги под мишница или скиптър в ръка и корона на главата.

Обичайното, нали знаете.

Какво е това?

Обръщам се. Някой затваря вратата на колата ми. Кой? Проклятие, тук е толкова тъмно, от къщата не пада светлина, виждам само сянка. Сянка на момиче.

— Хей!

Момичето се снишава. Мярва се фуста, когато то хуква. Аз тичам след него. На височина е почти като мен. Но нищо повече не мога да видя.

— Стой!

То се втурва в тъмната сграда. Аз се спъвам, едва не падам, успявам да се задържа на крака и стигам до училището. Входната врата е отворена. Във фойето е тъмно като в рог.

Мъртва тишина.

— Ало?

Никакъв звук.

Какво да правя? Тя се е скрила тук. Къде? Аз не познавам тази сграда. Не зная дори къде са ключовете за осветлението — по дяволите! Сега пък си блъснах челото в една колона.

Къде е тази идиотка? И пак се блъскам в нещо, този път е пейка. Няма смисъл, трябва да се откажа. А и какво от това, ако го намеря, любопитното козле?

Ами ако е откраднала нещо?

През отворената входна врата нахлува пастелна тъмнина. Излизам навън и отварям колата си. Не. Доколкото мога да видя, нищо не е откраднало. Все пак заключвам ягуара. Сигурното си е сигурно.

---

[1] Кристофър Марлоу (1564–1593) — английски поет и драматург — Б.пр. ↑

11.

Оставам дълго пред училището и чакам, чакам, и аз не знам какво. Да се появи момичето? Кретен! Ще има да чакаш. Тя сигурно познава идеално всичко тук и отдавна е изчезнала през някой друг изход. Но този професор Флориан би трябвало да се появи, нали? Или някой друг. Що за кръчма е това? Ядосан влизам в главната сграда. В тъмното стъпките ми кънтят адски силно.

Не мога да си намеря кибрита. Пипнешком минавам покрай стената и забелязвам, че фойето е кръгло, със стълбище по средата. Все някога ще стигна до ключ за осветлението или до някоя врата.

Ето врата. Напипвам и натискам дръжката. Вратата се отваря. В помещението завесите са спуснати. Под лампиона до масата седи малко момче, играе с кукли и пее:

— Хер капитан, хер капитан, съпругата ви где е?

Помещението е подредено като всекидневна. Старовремски мебели. Меката светлина пада върху момчето и масата.

— Добър ден — казвам аз.

Нищо. Малкият продължава да играе и пее:

— ... Немита, чорлава е тя и свински шишкавее!

Едва сега забелязвам колко е малък. Не повече от метър и четиридесет на ръст. Седи така, като че ли се опитва да си подпре брадичката на коленете. Леко ми прилява, като виждам, че не се опитва, а целият му гръбначен стълб е изкривен — и как, о, боже — как!

Главата му е клюмнала, лявата буза почти е залепнала на рамото. Или пък лявото му рамо е щръкнало до бузата. Целият е усукан — малкият с русата коса, бледо лице и лъчисти сини очи.

Успявам да го видя, когато за втори път казвам „добър ден“. Той се сепва изведнъж, а после закрива лицето си с ръце и страх изплува в сините му очи.

Къде съм попаднал? Какво е това тук? Лудница?

— Слушай — казвам аз, — нищо лошо няма да ти направя.

Но той остава като парализиран с ръце на лицето и притиснати до тялото колене.

— Случайно да си видял едно момиче?

Отрицателно поклаща глава.

— С набрана фуста. Висока колкото мен. Трябва да е някъде тук.

Свива кривите си рамене. Долната му устна се разтреперва.

— Какво става тук? Защо се страхуваш толкова?

— Аз винаги се страхувам — казва той с много тих, много тънък глас.

— От кого?

— От всички хора.

— Защо?

— Всички са свине — казва малкият гърбушко. — Човек никога не може да бъде достатъчно предпазлив. — Той най-сетне сваля ръцете си и ме поглежда. Очите му пламтят. — Кой си ти? Нов?

— Да.

— Аз съм тук от две години.

— Какво правиш тук сам? Не си ли беше у дома за ваканцията?

— Не — казва той и блъсва куклите, с които си играеше — малки, симпатични кукли. — Останах тук.

— През цялото лято?

— Да. Също и някои други. Сантаяна. Ноа. И Чикита. Но при тях е нормално, те не могат да се приберат. А аз трябваше да си прережа вените, за да разберат.

— Какво да разберат?

— Че искам да остана тук.

— Ти си си прерязал вените?

Момчето протяга тънките си ръчички и аз виждам два пресни червени белега.

— С парче стъкло — казва той. — Във ваната. Римляните са правили така, нали? В гореща вода. Това сме го учили по история. Но аз забравих да заключа вратата на банята. Един влезе. Аз почти си бях отишъл. Доктор Фибер успя да ме върне към живота. Тогава шефът каза, че може да не се прибирам вкъщи. Шик, а?

— Да — казвам аз, — добре си се справил.

— Бих предпочел, разбира се, да бях умрял съвсем.

— Защо?

- Заради майка ми.
- Защо заради нея?
- Ако бях умрял, тя трябваше да плаче за мен, нали?

12.

Влиза възрастна дама. Влиза опипом. Доста зловещо е, когато изниква от тъмнината и търси пътя, като докосва с дясната си трепереща ръка един скрин, после един стол. Тя не е много по-висока от сакатото момче и е над шестдесетгодишна. Носи очила с толкова дебели стъкла, че очите ѝ са изцъклени като на жаба. Трябва да е полусляпа старата дама.

Всичко тук май е доста зловещо. Ако продължава така, веднага ще избягам пак. Какво става? Сенки, сакати, мумии — и за това шестстотин марки училищна такса месечно. Да не съм в дома на Франкенщайн? Или там е по-спокойно?

По движенията на старата дама и сигурността, с която се придвижва, личи, че добре се ориентира тук. Тя се усмихва. Добродушното ѝ лице е ведро.

— Е, кой е тук? — пита тя на разстояние около два метра от мен и с тон на шестгодишно дете. — Извинете, но на изкуствено осветление не виждам много добре.

— Не ме познавате, госпожо...

— Госпожица. Госпожица Хилденбранд — тя дърпа бялата яка на строгата си затворена дреха. Мирише на лавандулов сапун. — Аз съм педагожката.

— Казвам се Оливер Мансфелд.

— А, Оливер! Вече ви очаквахме. Доктор Флориан искаше да говори с вас.

— И вие казвате доктор.

— Моля?

— И на всички табели по пътя пише доктор Флориан. А на бланките пише професор.

— Все същото е.

— Е, и?

— Но той не желае такова обръщение.

— Ние го наричаме само „шефа“ — казва сакатият.

Старата дама се усмихва и го погалва по косата.

— Шефа, да. Той скоро ще дойде. Днес е такова напрежение. Вижте, Оливер, какво е измайсторил нашият Ханзи!

На масата пред Ханзи лежат кукли, дървета, огради, кухненски съдове, строителни камъни, мебели, цял пъстър миниатюрен свят. Има мъже, жени, деца и бебета, всички в три варианта — един път облечени богато, един път обикновено и един път бедно. Има безобидни животни и опасни зверове. Има и тоалетна, автомобили, влакове, огради, кордони. И има един красив принц и една прекрасна принцеса.

Всички играчки на момчето, наречено Ханзи, са разхвърляни хаотично. Куклите са на и под съборени пейки, столове и шкафове. Съборени са стените на една стая, останала е изправена само една врата от три сини лъскави греди. През нея излиза прекрасният принц и тегли с въженце много голям крокодил с ужасно зинала уста и щръкнали зъби.

— Боже мой — виква госпожица Хилденбранд и с театрален ужас плясва ръце, — какво се е случило, Ханзи? Когато излизах, цялото семейство вечеряше и всичко беше наред.

— Да, когато излизахте — казва малкият инвалид и още повече си криви главата, а тънките му устни се опъват в злобна усмивка. — Но след това влезе крокодилът! През тази стена. Направо я събори. И разкъса всички... — Показва куклите. — Хайнц, Карл, господин Фареншилд...

— А майката? Главата ѝ е натикана в тоалетната чиния.

— Така трябва да остане.

— Но защо?

— Защото винаги се напикава в леглото, гризе ноктите си и е зла.

— Колко зла?

— Не знам. Крокодилът го каза.

— А ти? На теб тя нищо не ти е направила?

— Не, госпожице. Първо той уби всички и натика главата на майката в тоалетната. И ми каза: „Трябва да ми обещаеш, че тя ще остане там дори когато си отида!“ Така че му обещах. Сега ще го върна в зоологическата градина. Той се казва Ханибал. Ще построя и зоологическа градина, може ли, госпожице?

— Да, Ханзи, да, хубава зоологическа градина! Но не би ли искал да ме зарадваш? Извади майката от тоалетната.

Ханзи студено поклати глава.

— Но докога трябва да остане там?

— Ако кутията с играчки си беше моя, завинаги — казва малкият Ханзи. И ни обръща изкривения си гръб. — Трябва да направя зоологическата градина. Ханибал иска да се прибере.

— Да, но ние да не се бавим повече — решава дребната госпожица, както се е навела над играчките. — Елате, Оливер, ще чакаме доктор Флориан оттатък.

Тя тръгва, опипвайки столове и ръбове на маси, към другата врата и я отваря. Стаята трябва да е кабинетът на доктор Флориан. Настолната лампа свети. И четирите стени са покрити с рафтове, пълни с книги. До прозореца има голям глобус. Виждам много картини, рисувани от деца. Има и няколко дълбоки фотьойла.

— Седнете — казва старата госпожица.

Двамата сядаме.

— Не се безпокойте, Оливер. Не си мислете веднага, че сте попаднали в клиника за душевноболни вместо в училище. Ханзи е изключение. Почти всичките триста деца, които са тук, са душевно здрави. Ще се запознаете със синове и дъщери на прочути артисти и писатели, на инженери, махараджи, пилоти, търговци, имаме дори един малък персийски принц. — Тя си играе с книгата, която носи. — Доктор Флориан провежда в нашия институт един експеримент — със съгласието на всички родители — от време на време събираме няколко трудни и най-трудни случаи с нормалните и опитваме да помогнем на болните.

— И успявате ли?

— Почти винаги. Но не ние.

— А кой?

— Другите, нормалните деца. Здравите правят болните здрави — казва госпожица Хилденбранд и се усмихва.

— Клетият малък Ханзи, той ми каза, че е опитал да се самоубие, когато дошла ваканцията.

— Вярно е — отговаря госпожицата тихо. — Страх го е от майка му и господин Фареншилд.

— Значи той наистина съществува?

— За съжаление, да. Аз имам тук няколко трудни деца, но най-ужасно е с Ханзи. Повече от година вече се занимавам с него и няма

никакво подобрене. Ще повярвате ли, че той е най-жестокото дете в целия интернат?

— Русокосият малък...

Старата дама кимва.

— Малкият русокос Ханзи, да. Днес преди обед изтезаваше една котка. Чухме я как врещи. Но докато го открием, котката вече беше мъртва. Затова сега пак съм го оставила да играе.

— Да играе? Няма ли да бъде наказан?

— С наказания не се постига нищо. В играта той може да отреагира агресията си. Вие видяхте тази сеч. Всеки понякога е агресивен. При нас има много съвсем нормални деца, които забиват ножчета, брадви или куки в хубавите стари дървета.

— И вие не предприемате нищо?

Дребната дама клати глава.

— Не — казва тя, — защото е по-добре да се убиват дървета, отколкото хора.

Книгата, с която си играят ръцете ѝ, пада. Тя се навежда и опипва килима, но не вижда книгата, която е почти до нея, и аз уплашен си мисля, че тя не е само полу, а почти напълно сляпа. Вдигам бързо книгата и ѝ я подавам. Тя се усмихва.

— Много благодаря, Оливер. Тази ужасна електрическа светлина! Иначе виждам чудесно, наистина! Но на електрическа светлина... — Усмивката ѝ угасва, няколко секунди стои като изгубена. После се изправя и продължава: — Ханзи е преживял ужасни неща. Роден е във Франкфурт. Бащата изоставя майката и изчезва. Тогава Ханзи е бил тригодишен. Майката изглежда добре до днес. Първо става стриптийзьорка, след това уличница. Накрая се разболява и повече не може да работи. — Всичко това госпожица Хилденбранд разказва съвсем делово и пак леко се усмихва. — Разбира се, закъсва. Тя е асоциална и малко побъркана. И така, когато закъсала, намислила да връзва ръцете и краката на малкия Ханзи и така да го оставя да лежи по три часа преди обед и три часа следобед. Понякога и по-продължително.

— Но защо, за бога?

— За да го осакати, естествено! И успява. Гръбначният му стълб завинаги е изкривен. И главата си няма да може да изправи никога.

— Лошо ми е — казвам аз — и не разбирам нито дума.

— Много е просто, Оливер. Майката искала да изпрати Ханзи да проси. Когато бил съвсем осакатен, го сторила. Той седял винаги пред най-люксоznите ресторанти и нощни локали. При това го обличала с най-гадните парцали. По това време той й носел много пари. Такова осакатено дете разчувства всеки, нали?

— Никой ли не е забелязал нищо?

— За съжаление твърде късно. Майката пращала момчето да проси винаги вечер и тайно, а изкривяването на гръбначния стълб се смятало за естествено заболяване. Ханзи не я издал нито с дума. Тя му казала, че ще го убие от бой, ако само си отвори устата. Едва когато станал на пет години, се намесват социалните служби. Някой подал оплакване.

— И?

— Тя била изправена пред съда, защото Ханзи разказал истината на една от служителките в социални грижи, въпреки страха. Но в съдебната зала отрекъл всичко. Така че нямало никакви доказателства срещу майката. Наложили й само глоба, задето е пращала сина си да проси.

— И нищо друго?

— Ханзи влязъл в един приют. И в много други след това. Майката станала прислужница при един господин на име Фареншилд. Вече е здрава. И още е хубавка, както вече казах. Преди три години се ожениха. Сега тя иска да си прибере Ханзи. Но не е толкова лесно... — гласът й заглъхва. Тя се навежда и шепти: — Няма да кажете на шефа, нали?

— Да кажа?

— Това преди малко, с книгата.

— Разбира се, не.

— Той иска да ме пенсионира. Казва, че зрението ми се влошава. Но аз прекарах целия си живот с децата...

Старата госпожица рее невидящ поглед през дебелиите стъкла на очилата. Толкова я съжалявам, че бързо питам:

— И какво стана после с Ханзи?

Тя се усмихва поуспокоена и отговаря:

— С Ханзи? А, да! Този господин Фареншилд е състоятелен. Строителен предприемач. Господин Фареншилд пожелал момчето да посещава интернат, добро училище. Той бил готов да плаща колкото

трябва. Да, но и това не било толкова лесно. В никой интернат в Германия не искали да приемат Ханзи. Напикава се в леглото. Гризе си ноктите. Лош ученик. Тежко увреден. Тогава ние го приехме. И всичко тръгна добре — до коледните празници. Тогава направихме грешка.

— А именно.

— Господин Фареншилд сам дойде при нас и толкова сърдечно ни помоли да вземе Ханзи, че ние омекнахме. Оставихме се да бъдем заблудени, шефът и аз. Господинът ни направи добро впечатление... — Пак зарея поглед и като че ли на себе си каза: — Винаги съм мислила, че мога да съдя за характера на човек по лицето му.

— А не може ли човек да постъпва така?

— Аз във всеки случай не. За мен някой с действията си може да изглежда като ангел, а всъщност да бъде дявол. Вие не сте видели белезите.

— Белези?

— По цялото тяло на Ханзи. Оставих детето да играе с конструктора — и полека-лека на бял свят излезе всичко, което се е случило по празниците. Този господин Фареншилд се е отнасял ужасно с Ханзи. Затова малкият направи опита за самоубийство, когато дойде голямата ваканция. Затова го задържахме тук. Но е много трудно. Сега, когато навлиза в пубертета...

Госпожица Хилденбранд излъчва такова дружелюбие, такава топлота. Мисля си: „И никой не знае нищо за тази почти сляпа жена, която седи тук горе, в горите на Таунус и е прекарала с деца целия си живот. Никой не ѝ връчва орден, както на големите касапи на хора, никакви фанфари не звучат за нея, за нея няма медал за заслуги, нищо.“

Питам я:

— Тази кутия с игри, при всички трудни деца ли я прилагате?

— Да, Оливер. Това е така нареченият сценотест. Съвременната детска психотерапия е игрова терапия. Наблюдаваме как играе детето. Размишляваме защо постъпва по един или друг начин. Вслушваме се в това, което то само разказва за хрумванията си. Наблюдаваме с кои предмети, с кои лица се идентифицира. Смисълът на тестовете не е да се установи степента на интелигентност, характерни качества или дарби. Искаме да добием представа за конфликта, от който страда детето. Сами видяхте как стоят нещата при Ханзи — крокодилът е

убил господин Фареншилд и всички други. Натикал е майката в тоалетната. Задето си гризе ноктите и се напикава в леглото. И защото е „толкова зла“. Само на самия Ханзи, а Ханзи е големият красив принц — най-хубавата кукла от всичките! — само на него крокодилът не му причинява нищо. Даже се оставя да бъде върнат в зоологическата градина, завързан с въженце.

— Крокодилът ли е неговата агресивност?

Госпожицата кима:

— Да. Но и неговата надежда, неговият стремеж, неговото желание веднъж да порасне и да стане силен и всемогъщ, да може да си отмъсти на всички, на целия свят.

— Някой ден той ще стане голям, но може и да не е силен, може и да не е всемогъщ. И тогава какво?

— Да — казва госпожица Хилденбранд и си наглася очилата. — И тогава какво? Нашият Ханзи може да стане и престъпник, и дори убиец.

— А вие какво мислите?

— Мисля, че ще стане добър човек — казва тя тихо.

— Въпреки това с котката днес? Въпреки всичко?

— Въпреки всичко. Ако не го вярвах винаги и за всичките си деца, тогава нямаше да съм пригодна за професията си. И щях да имам само разочарования. Но аз упражнявам професията си от четиридесет години, Оливер, и съм имала успехи, много успехи.

— Повече успехи, отколкото разочарования?

— О, да — казва тя и отново се усмихва. — Но успехите никога не са били само мои успехи, винаги са ми помагали и другите. Всички трябва да си помагаме... никой не е остров.

— Не е какво?

— Обърнете се. На стената зад вас виси една мисъл. Доктор Флориан я закачи. Прочетете я.

„Човекът не е Остров, вътре в себе си затворен;

Човекът има връзка с Континента, той е част от всичко друго;

Отмъкне ли Морето буца пръст, по-малка става територията на Европа, както ако откъсне Полуостров цял

или събори Замък на твой приятел или твоя собствен Замък;

всяка човешка смърт ме намалява;

аз съм част от цялото Човечество и затова недей да питаш за кого бие камбаната: камбаната бие за теб.“

Джон Дън (1572–1631)

— За кого бие камбаната...

— Да — казва старата госпожица, — оттук го е взел Хемингуей.

Известно време мълчим и двамата, след това тя ме пита:

— Искате ли да ми помогнете? За малкия Ханзи. Да го наглеждате?

Мълча.

— За да не стане престъпник, да не стане убиец. Може ли да ви помоля...

— Малкият гърбушко е измъчвал и убил една котка. За каква помощ ми говорите? За какво наглеждане? Забавен е този интернат.

— Вероятно и вие имате проблеми, Оливер. И положително тук ще намерите приятели, които да ви помогнат. Много ще се радвам да...

Телефонът извънпява. Старата дама става и опипом отива до писалището. Толкова я съжалявам, че вдигам слушалката и ѝ я подавам.

— Благодаря, колко мило. — Тя се обажда. На лицето ѝ се изписва изненада. — Да, случайно е тук. Да, можете да говорите. — И ми подава слушалката.

— За мен?

— Госпожицата от централата вече ви е търсила в „Квеленхоф“.

Кой може да ми се обажда тук? Да не е майка ми? Но още преди да поема слушалката, знам, че не е майка ми; отново вдишвам аромата на момини сълзи, отново виждам грамадните черни очи, отново чувам „Бранденбургската врата“... И ето пак леко дрезгавия гърлен глас, тихо и припряно:

— Господин Мансфелд?

— Да.

— Познахте ли ме?

— Да.

— Трябва да ви видя.

— Къде сте?

— В хотел „Амбасадор“. На идване откъм Фридриххайм. Можете ли да дойдете?

Добре започва. Тук май ще ме изключат още преди да съм си видял стаята.

— Случи се нещо.

— Идвам веднага — отвърщам бързо. Иначе ще вземе да ми разказва по телефона какво се е случило. Не знам защо става така — щом се запозная с някоя жена, и неприятностите почват.

— Благодаря ви, че...

— Окей — казвам, защото ми идва на ум една лъжа, — окей, ще побързам, за да не ви бавя.

И преди тя да успее да ми отговори, затварям.

— Съжалявам — обръщам се към госпожица Хилденбранд, — но трябва за малко да изляза. Една приятелка на майка ми е в хотел „Амбасадор“ и преди да се върне във Франкфурт, иска да ме види за няколко минути.

— Разбира се — казва старата дама и мило се усмихва. — Ще ви обясня как най-бързо можете да стигнете до „А“. Децата наричат хотела „А“. Между другото е строго забранено да се ходи в „А“, дори и на големите.

— Дамата бърза да отпътува. Няма да се задържам в хотела.

— Разбира се, Оливер.

Тази усмивка. Не вярва на нито една моя дума. А защо да ми вярва? Аз самият не бих си повярвал. Какво ли се е случило?

— Моля да ме извините пред господин професор Флориан, ако той дойде.

— Разбира се. — И ми обяснява пътя.

За да изляза, трябва да мина през стаята, в която играе гърбавото момче. Направило е зоологическа градина и я е опустошило по същия начин, както преди това къщичката. Наоколо са нападали животни, оградите са съборени.

— Ханибал — казва с усмивка.

— Какво Ханибал?

— Направи това. Всичко. Разби клетките. Натръшка животните. Крокодилът е наред масата. Хубавият принц гордо го е яхнал.

— Но аз мога да се справям с него — казва Ханзи. — Мен той ме обича.

— Чудесно — отвръщам аз.

Колко смешно, всеки мечтае за едно същество, което да го обича. Ако ще да е и крокодил. Ханзи. Верена. Аз и ти. Всички искаме едно и също.

13.

„А“ е страхотен. Знаете ли „Карлтън“ в Ница? Е, нещо такова.

Три паркинга. Вляво игрище за голф. Тенис кортове. Шадравани, ярко осветени. Мерцедес, мерцедес, мерцедес, БМВ. Пак мерцедес. Нищо друго няма да видите тук. Портиерът в ливрея дръпва въртящата се стъклена врата за прекрасни дами с вечерни рокли, достолепни господа в смокинги. Оркестровата музика долита до мен, докато аз бавно минавам покрай сградата.

Значи тук си дава среща каймакът на франкфуртското общество; тези, които са построили тук, горе, къщичките си. Тук е изисканото място за отдих, където отсядат за почивка управители и генерални директори. Тук вероятно настаняват и мацките си за разтуха. Колко практично! Само на половин час от Франкфурт. На госпожа съпругата винаги може да се каже, че тук има заседание. Някакви срещи сигурно винаги се провеждат в тази огромна сграда. По дяволите!

Норки, визони — едни от други по-хубави. И като си помисля, че преди двадесет и една години започнахме най-голямата война в историята, преди петнадесет години я загубихме...

Пиколо носи кутия с целофан. В нея сигурно има тридесет орхидеи. Какъв късмет, че я загубихме. Войната, искам да кажа. Кой знае дали иначе щяхме да сме толкова добре.

Но къде е Верена Лорд?

Че няма да застане точно пред портала, ми е ясно. Тук вероятно някои познават и нея, и господин банкера. Обаче отдавна отминах входа, отминах целия хотел, наоколо е тъмно. Тук-там проблясват жалки светлинки.

Какво е това, госпожо?

Момент!

В края на улицата е застанало малко момиченце, до него виждам грамаден светлокафяв боксер с провесен език. Малката ми маха с ръка. Нежно същество — руса коса, сплетена на плитки, сини очи. Синя жилетка. Бяла рокля. Чорапки на синьо-бели ивици. Бели обувки.

Спирам. Свалям прозореца. Малката ме оглежда адски сериозно и пита:

— Ти ли си чичо Мансфелд?

— Да, Евелин.

— Откъде ми знаеш името?

Не беше трудно да се сетя, нали?

— Едно пиленце ми го каза. Качвай се.

— Може ли с Асад? Той си е моето куче, знаеш ли?

— Ела, Асад — казвам аз, свалям дясната облегалка и Асад задъхан се изкатерва зад мен.

— Ти също — казвам на Евелин и връщам облегалката.

Тя се качва. Потеглям. Евелин държи в ръката си шоколад.

— Искаш ли?

— Не, благодаря. Яж си го. Сигурно обичаш шоколад.

— О, да — казва тя и отхапва. — Марципан още повече. Марципан обичам най-много.

— Ясно — отвърщам аз. (На мен ми призлява дори от самата дума.)

— Добър вечер, чичо Мансфелд — казва любезно тя и ми подава ръка. — Седнала не мога да направя реверанс. Иначе винаги го правя.

— Аз също — отговарям.

Тя прихва.

— Да, сега го вярвам — едва не се задавя с шоколада.

— Кое?

— Кое то каза мами.

— Какво каза мами?

— Трябва да те заведе при нея, защото си добър и ще ни помогнеш.

— Да помогна?

— Да — почти прошепва. — Ти знаеш. Заради тате. Никой не трябва да знае за срещата ви.

— Не, никой, Евелин!

— А най-вече тате. Той не ми е истински баща, знаеш ли?

— Знам всичко.

— Браво, чичо Мансфелд. Аз те харесвам.

— И аз те харесвам, Евелин.

Това е истина. Изобщо обичам деца. Приятели са ми се подигравали, но е истина — няма нищо по-мило от малките деца. Нали?

— Къде е мами?

— Там вдясно завива един път. Него трябва да изкачим. Мами ни чака. Тук тя не можеше да чака. Заради хората, разбираш ли?

— Да.

— И аз трябваше да я придружа. Заради градинаря. И слугата. За да не могат да кажат на тате, че мами пак е излязла сама. Казахме, че излизаме на разходка.

— Вие нямате тайни помежду си, а?

— Не, ние си казваме всичко. Тя има само мен. Ето я там.

Изкачил съм един доста тесен горски път с вековни дървета от двете страни. По-нагоре виждам някакъв стар градеж. Какво е това? Наблюдателница?

Там стои тя, полускрита зад едно дърво, пак с шала на главата, но без тъмните очила, облякла е тъмносин шлифер с вдигната яка, коланът е пристегнат. Лицето ѝ е съвсем бледо. Дали е само от светлините на фаровете? Спирам пред нея. Евелин веднага слиза от колата.

— Асад!

Боксерът изскача след нея.

— Ще ви оставя сами, докато ме извикате.

— Да, миличко.

— Но, моля те, остави поне фаровете, иначе ме е страх. Ела, Асад!

Боксерът тича след нея, докато тя подскача по пътя за старата кула.

— Какво има? — питам аз.

— О, господи — казва Верена. — Значи не сте я намерили?

— Кое?

— Гривната ми.

— Загубили сте си гривната?

Тя само кима, вади фенерче от джоба на шлифера си и осветява пода на ягуара. Слизам. Вдигам седалката. И аз светвам с джобно фенерче. Претърсваме цялата кола поне пет минути. Нищо.

Чувам всевъзможни птичи и животински гласове — в гората има много шумове. Пред нас виждам малката и нейното куче като силуети. Евелин търси пръчки и ги хвърля, а Асад ги носи обратно и току излайва. Накрая сядаме един до друг в колата, вратите са отворени, пак усещам парфюма ѝ.

— Имате ли цигара? — пита тя толкова тихо, че едва я чувам.

Давам ѝ, паля и аз и двамата пушим. За момент ми става много криво, защото може би тя смята, че съм откраднал гривната. Но ми минава, когато тя слага ръка на рамото ми и казва дрезгаво:

— Докарах ви само неприятности.

— Не говорете така. Съжалявам. По време на пътуването ви казах, че закопчалката се е отворила. Спомняте ли си?

Тя кимва.

— Когато хванахте кормилото и ви ударих, чух нещо да издрънчава. Тогава сигурно е паднала.

— Но къде е сега?

— Когато слязохте при дъба...

— Там претърсих всеки сантиметър.

— Може би някой ви е изпреварил.

— Да — казва тя, — може. Настанихте ли се вече в интерната?

— Трябваше да изчакам директора. Но аз бях заключил колата. Никой не би могъл... — И внезапно се сецтам. — По дяволите!

— Какво по дяволите?

— Момичето — казвам аз. — Онова проклето момиче!

14.

След като разказах на Верена всичко, тя седи безмълвна, пуши и гледа напред, където дъщеричката ѝ играе с кучето. Изпуска дим през носа си и пита:

— Смятате, че това момиче е откраднало гривната?

— Явно. И хукна да бяга в момента, в който извиках.

— Пуснете радиото.

— Защо?

— За да не ни чува никой.

— Тук няма никой. Искате да кажете, да не чува дъщеря ви?

— Да.

— Тя е много привързана към вас. Казва, че нямате тайни помежду си.

— Тя не може да понася мъжа ми. Той не може да понася нея. Тя мисли, че знае всичко за мен. Ако ще да я убият, няма да ме издаде. Но разбира се, не знае всичко. Ах! Тя въобще нищо не знае!

А има толкова неща за знаене, си мисля аз, обаче не го казвам, а пускам радиото.

— Имате ли някаква представа кое може да е момичето?

— Ни най-малка.

— Значи нямаме и никакъв шанс да си върнем гривната.

— Не се знае. Трябва да помисля. Сигурно има някакъв начин. Винаги има изход. Не се вълнувайте, моля ви, спокойно. Не се страхувайте. Евелин каза нещо одеде, което не разбрах. Мъжът ви не се ли прибра?

— Не. Именно.

— Именно?

— Само телефонира. Има нещо на ум. Крои нещо.

— Какво крои?

— Не знам.

— Не се страхувайте.

— Не се страхувам. Не се страхувам. — Но ръката ѝ така трепери, че тя изпуска цигарата. — О, боже, бих искала да не се

страхувам така ужасно.

Тогава аз си слагам ръката на раменете ѝ и тя не се отдръпва, дори се притиска в мен и казва приглушено:

— Вие не знаете в какво положение съм, господин Мансфелд. Дори не можете да си представите. Само това с гривната ми липсва.

— Ще се върна в интерната. Ще съобщя за кражбата. Тогава ще бъдат претърсени всички стаи на момичетата. Или ще измисля нещо друго. Все ще измисля нещо! Ще намеря момичето! Ще намеря гривната! Не. Не. Моля ви, не плачете!

— Не плача — казва тя, но бузата ѝ е долепена до моята буза, сълзите ѝ текат по лицата ни, а малкото момиченце отпред на усамотения горски път при старата кула подскача, танцува и хвърля камъчета.

— Какво каза мъжът ви по телефона? Точно! Съвсем точно!

— Че днес няма да дойде, а ще остане във Франкфурт.

— И кога ще дойде?

— Утре вечер.

— Значи разполагаме с цял ден.

— Ако не дойде. Ако вече не е дошъл...

— Не плачете, моля ви!

— Вие не го познавате! През цялото време имах чувството, че подозира Енрико...

— Енрико? А, да... този...

— А сега и гривната. Ако се прибере и гривната я няма, съвсем ще се убеди! Загубена ли? Никога няма да повярва! Вече каза веднъж, че Енрико е жиголо...

— Мълчете!

— Какво?

— Забранявам ви да казвате такова нещо! Трябва ли да плащате на мъж, за да ви обича?

— Ах, какво знаете вие?

— Нищо — казвам аз, — разбира се, не знам нищо.

Жената, която съм прегърнал като своя любима, казва:

— Вие сте богат. Вие винаги сте били богат. Аз не. Бях толкова бедна, че нямах хляб за Евелин и за себе си. Знаете ли какво е нищета?

— Чувал съм.

— Нищо не знаете! Абсолютно нищо! Вечерта, когато се запознах с мъжа си...

В този момент Евелин идва с боксера, тичайки към нас, и Верена бързо се изправя.

— Какво има, миличка?

Кучето лае.

— Кротко, Асад! Извинявай, че преча, мами. Но вярваш ли, че чичо Мансфелд наистина ще помогне?

— Ако може...

— Ще можеш ли, чичо Мансфелд?

— Положително, Евелин, съвсем сигурно.

— О, чудесно — тя целува майка си. — Не се сърдете, но бях толкова любопитна, не можех повече да издържам. Сега няма да се връщам, докато не ме извикаш. Ела, Асад!

И тя отново се отдалечава с кучето, тичайки. С Верена гледаме след нея.

— Тя е всичко, което имам — казва Верена.

— Тогава имате твърде много. Какво стана вечерта, когато се запознахте с мъжа си?

Верена се смее. Звучи почти истерично.

— Тази вечер, мили ми господин Мансфелд, имах само девет марки и осемдесет, и тридесет таблетки веронал.

— Откъде ги имахте?

— От един аптекар. Няколко седмици се преструвах на влюбена, спях с него, разбирате ли — през нощните дежурства.

— И откраднахте таблетките?

— Да, за да се самоубия.

— А Евелин?

— И Евелин също. Тази вечер взех деветте марки и осемдесет и излязох с нея. Това щеше да бъде последната ни вечеря. После... щях да го направя...

— Но не сте.

— Не. На връщане Евелин за малко не я бутна кола. Той шофираше. — Тя изведнъж се разкрещя: — Няма да се върна в мизерията! Без хляб! Без ток! Без газ! Никога! Никога! Още пазя тридесетте таблетки! Ако сега ме изхвърли, ще го направя!

Наистина ми е неприятно, но тя крещи толкова силно, че Евелин поглежда насам. И ако някой минава долу по улицата, ще чуе всяка дума. Трябва да го направя. Не ми е лесно. Зашлевявам я по лицето. Два пъти. Отляво. Отдясно. Дъхът ѝ секва. Остава с отворена уста. Но вече не крещи.

15.

Над огледалото за обратно виждане има лампичка, която светвам. Обръщам огледалото към нея и казвам:

— Оправете си лицето. Не бива да ви виждат в този вид.

Послушно като дете тя изважда пудриера и червило от джоба на шлифера си и започва да се оправя. Аз я гледам и мисля: „Девет марки и осемдесет, тридесет таблетки веронал. Колко е красива, колко е красива, колко е красива.“ После казвам:

— Тогава сте живели бедно. Но невинаги сте мизерствали.

— Откъде знаете?

— Не знам. Чувствам го. Вашето семейство някога трябва да е било много богато. Защото само който познава богатството и после го е загубил, има такъв страх да не загуби пак това, което има, и отново да стане беден.

Тя мълчи.

— Не искате ли да ми кажете произхода си?

— Не. — Тонът ѝ е злобен, агресивен.

— Добре. Ще бъдете ли сега поне разумна?

Тя кима. И аз мисля, че сега ще е разумна, иначе нямаше да си освежи грима.

— Ще се върна в интерната. Вие ще се приберете. На професор Флориан ще кажа, че ми е открадната гривна на майка ми, която тя ми е дала да занеса на един франкфуртски златар. Момичето, което и да е то, няма къде да иде с нея. Всички ученички в осем трябва да са в спалните си. Ще претърсят всичките спални. Аз ще настоявам. Иначе ще извикам полиция...

— Полиция... — Тя ме гледа втренчено.

— Гривната е на майка ми, не забравяйте! Така че е важно. Ако мъжът ви наистина се върне утре вечер, имаме достатъчно време.

— Ами ако блъфира? И ако се върне по-рано?

— Боже мой, това едва ли е единствената скъпоценност, която имате, нали?

— Не. Той... той ми е подарил много.

— Ето на! Може изобщо да не забележи, че не я носите. Но ако забележи, може да сте я дали на някоя приятелка. Все ще можете да го излъжете. Не сте вчерашна.

— Явно имате чудесно мнение за мен.

— Нека ви кажа какво мисля. Ние си приличаме толкова много, като две капки вода. Така че мнението ми за вас е добро, ясно ли е?

Тя не отговаря.

— Къде се намира вилата ви?

— Точно над старата кула.

— Аз ще живея в „Квеленхоф“. Знаете ли го?

— Да.

— Вижда ли се интернатът от вас?

— От спалнята ми.

— Сама ли спите?

— Да. С мъжа ми от много време вече не...

Как не срещнах поне една жена, която да не казва същото! При това не съм ѝ любовник. Явно е някакъв трик. И при мъжете също. И мъжете са същите. Интимни отношения с жена ми? Вече от години не!

— Вие имате фенерче. Аз също. Тази нощ точно в единадесет погледнете през прозореца. Ако видите, че на всеки пет секунди светвам, значи още нищо не съм постигнал и положението е лошо. В такъв случай утре сутринта в осем ще се срещнем пак тук и тогава ще мислим какво да правим по-нататък.

— В осем трябва да сте на училище.

— Нищо не трябва — казвам аз. — Ще ми светнете един път в отговор, за да знам, че сте разбрали сигнала ми. Сега още нещо — ако светвам два пъти бързо едно след друго, значи вече съм взел гривната. И тогава ще дойдете утре сутринта пак тук в осем и аз ще ви я дам. Късно нощем не бива да излизате от къщи независимо дали мъжът ви е там или не. Но поне ще спите спокойно.

— Никога през живота ми никой не е правил...

— Да, да, добре. Ако светвам три пъти едно след друго, ще означава, че знам кое е момичето и къде е скрита гривната, обаче ми е необходимо време. Трябва да предвидим всички възможности. В такъв случай вие ще светнете един път, че сте разбрали. И тогава аз ще сигнализирам за времето, по което се надявам, че ще мога да ви дам

гривната. Значи — осем пъти е осем часът, тринадесет пъти е тринадесет часът и така нататък. Ясно?

Тя кима мълчаливо. Сега лицето ѝ отново е наред. Светлината на малката лампа над огледалото за обратно виждане пада върху нас. Тя ме гледа и от погледа на грамадните ѝ черни очи ми се завива свят. Не искам да го правя, искам да се държа прилично, но това са нейните очи, нейните невероятни очи. Притеглям я към себе си, за да я целуна. Тогава тя взема ръката ми и я поднася към устните си с движение, което е едновременно нежно и възпиращо — и по-хубаво от най-хубавата целувка, която някога съм получавал.

— Sorry — бързо казвам аз, заобикалям колата и ѝ помагам да слезе. — Не се разстройвайте. Ще успеем. Имал съм какви ли не подобни случки.

— Вие сте чудесен — казва тя.

— Аз съм мизерник и нищо друго. Но толкова ви харесвам! Аз... аз ще направя всичко за вас, всичко.

— Вече правите толкова много за мен.

— Но искам и да получа отплата.

— Вече го забелязах.

— Опитът за целувка? Беше чисто механично. Рутинна. Правя го винаги. Но ако намеря гривната, ще искам нещо.

— Какво?

— Тридесет таблетки веронал.

Тя не отговаря.

— Ако не приемете предложението ми, ще разтурим сделката.

— Господин Мансфелд, вие наистина нямате никаква представа в какво положение се намирам независимо от гривната...

— Не искам и да знам. Искам таблетките. Ще ги получа ли, или не?

Тя ме гледа толкова продължително, че пак ми се завива свят, след това поднася отново ръката ми към устните си и кимва.

— Значи в единадесет — уточнявам.

Тя се запътва нагоре към старата кула, където играят дъщеричката ѝ и боксерът Асад. И двамата тичат насреща ѝ. Майка и дъщеря ми махат. Аз махвам в отговор. После сядам в колата, включвам дългите светлини и виждам Верена, Евелин и кучето да изчезват зад старата наблюдателница в черната гора, докато обръщам

колата. Малко преди кръстопътя спирам и вдигам ръка към лицето си, ръката, която тя допря до устните си. Ръката ми мирише на „Диорисимо“, на жена, на грим и пудра. Затварям очи и прекарвам ръка през лицето си, докато птици и животни огласят гората, а пред мен прелитат коли.

Мирисът на нейния парфюм, на устните ѝ, на кожата ѝ обгръща цялото ми лице. Отварям пак очи, виждам ръката си и я стискам в юмрук, като че ли така ще мога да задържа по-дълго този аромат. При това ми идва на ум, че Милтън (Джон май беше, големият английски поет; знаете го), че този Милтън е прекарал доста от живота си в Италия. Той я наричал своя рай. На старини ослепял. Приятели го върнали в студената мъглива Англия и той седял вечерите пред огъня в камината с една изсъхнала маслина в ръка. Икономката му разказвала на съседите, че при това винаги се усмихвал. Бил я донесъл от Италия. И веднъж казал на икономката: „Като държа този малък плод, отново съм там, където бях толкова щастлив. Така отново виждам Флоренция и Неапол, Милано и Рим, моя рай. Сега държа моя рай в ръката си.“

Сега аз държа моя рай в ръката си...

Но ароматът отлита тъй бързо. Дали всичко красиво е толкова мимолетно? Сигурно. За всички хора. Само злото, жестокостта са дълготрайни. Нежността, която те просълзява, защото имаш нужда от другия, усмивката, докосването на пръсти и устни, споменът — всичко това отлита, изпарява се и скоро се забравя.

Дано намеря гривната. Тридесетте таблетки веронал може и да ми потрябват.

Натискам педала. Понасям се. Обратно в училището. Драйфа ми се, като си помисля колко сантиментален ставам понякога! Слава богу, отмина. Не. Защо да лъжа?

Не е отминало. Страхувам се, че никога няма да отmine. Не и с Верена. Не с тази жена.

Нелогично, нали? Току-що бях написал точно обратното.

16.

Той изскочи иззад пътната табела като изстрелян, като кошмарно видение от лош сън. От ужас натиснах спирачката докрай. Дум! Забих се над волана. Когато се изправям, той вече е пред мен, сакат, дребен, страшен. Гном. Зъл дух. И пак тази коварна усмивка, която изкривява тънките му устни.

— Изплаших ли те? — пита малкият Ханзи.

— Може да се каже.

— Теб чаках.

— Какво?

Той казва иронично:

— Тук всички ме смятат за идиот. Разбира се, аз подслушвах, когато ти говореше по телефона. И преди това подслушвах, когато госпожица Хилденбранд говореше за мен. Какво каза на тази жена?

— На коя жена?

— Е, на тази, с която току-що се раздели. Шефът между другото дойде. Каза да приключа с игрите и да отивам в „Квеленхоф“. Та какво й каза?

— Слушай сега, вече ми дотегна! Махай се! Трябва да отида при шефа.

— Всички ме смятат за идиот — заоплаква се пак той. — Каза ли й, че ще й намериш гривната?

— Каква гривна?

— Казано накратко — усмихва се той, — аз те излъгах.

— Кога?

— Е, ти ме попита дали съм видял едно момиче с набрана фуста. Аз казах не. Но го видях. Чух шум, дръпнах завесата и го видях. Видях като открадна гривната, тя искреше и блестеше.

Пламвам и го хващам за кокалестата жалка ръчица, издърпвам го към мен.

— Аа! Пусни ме, боли!

— Значи си я видял?

— Казах вече, да.

— И знаеш как се казва момичето?

— Разбира се.

— Как?

Той мълчи.

— Как се казва? — питам пак и го разтърсвам. Но виждам, че устните му треперят. (Остава и да заплаче.) Пускам го.

Той мълка:

— Ще ти кажа. Но при едно условие.

— Какво условие?

— Че ще ми станеш брат — прошепва.

— Що за глупост?

— Не е глупост. — Изведнъж той се размеква. — Виж, децата тук са без семействата си. Или вкъщи не ги обичат. И са съвсем сами. Затова си избират роднини. Сродяват се наужким. Ноа е брат на Волфганг. Валтер е брат на Курт. Всички тук имат братя или сестри. Или братовчедки и братовчеди. Бащи и майки не. От бащи и майки им е дошло до гуша, както и на мен. — Говори разпалено и бързо и държи здраво ръката ми с малката си ръчичка. — На такъв брат, на такава сестра човек може всичко да довери. Дори може да поплаче насаме с тях. Всички тук имат сестри и братя. Само аз нямам. На всички съм се молил. Никой не ме обича.

— Защо? — питам, въпреки че знам.

— Защото изглеждам толкова ужасно. Но аз много бих искал да имам брат. Голям брат. Тук ти си най-големият. Другите ще се пукнат от яд. Ще ми станеш ли брат, ако ти кажа у кого е гривната?

Откажа ли, гърбавият може да предупреди момичето. Тогава гривната ще изчезне още преди да започне претърсването. И разбира се, за мен не е от никаква полза да пристигна в училището на професор Флориан направо с полицията. По-добре по кроткия начин. Ами ако малкият лъже?

— Можеш ли да докажеш, че гривната е в нея?

— За пет минути.

— Какво?

— Казвам ти, за пет минути. Ако се съ согласиш да ми станеш брат.

Искаш ли?

Какво са пет минути? Щом има шанс.

— На колко години си, Ханзи?

— На единадесет — хили се той.

— Добре. Ще съм ти брат.

Той заобикаля колата и се намества на седалката до мен.

— Карай вляво по пътя нагоре. Към „Старата Родина“. Там живеят големите момичета.

В тази гора пътувам като в лабиринт. Имам чувството, че навлизам в тунел — тунел от вековни дървета. И пак чувам гласовете на горските животни. Каква вечер! Дали шефът вече е вбесен, че трябва да ме чака толкова дълго? Малкият Ханзи е зяпнал право в мен. Това ме изнервя до лудост. Познат ли ви е този влажен детски поглед? Изпълнен с доверие, с любов? Мили боже, в какво се забърквам?

— Знам го това момиче много добре — казва гърбавият. — Знам дори как изглежда голо. Повечето момичета пускат пердетата, когато се събличат, но някои не. И аз ги наблюдавам.

— Промъкваш се до къщата?

— Да. Човек трябва да е много внимателен и да си събуе обувките, за да не го чуе възпитателката. И ти ще трябва да си събуеш обувките. Веднъж дори видях... — и се смее. — Това ще ти го разкажа друг път, когато имаме време. Тук спри, защото ще ни чуят.

Забивам колата между две дървета, спирам и гася светлините. Само студената луна блести.

— Това е свинщина — му казвам, — да гледаш момичетата, когато се събличат. Добрите момчета не правят така. — (И кой го казва!)

Той отговаря делово:

— Аз не съм добро момче. Не съм толкова глупав, че да съм добро момче. Аз съм злобен. Вече ти го обясниха. Върви след мен.

Това и правя.

— Когато шефът ме отпрати, притичах тук. Тя си беше в стаята и си играеше с гривната — шепне той.

— Сама ли спи?

— Да. Никое момиче не иска да живее с нея. Всички я мразят.

— Защо?

— Тя се пуска на гаджетата. Наричаме я „лъскавата курва“. Все се прави на кинозвезда. С разни фалшиви украшения. Луда е на тема перли, висулки и гривни. Всички я знаят, че краде. И крие всичко, което докопа. Ама толкова добре, че досега никой нищо не е намерил.

Може още да е с гривната. Може да извадим късмет. Сега край на приказките. И трябва да си събуем обувките. Остави ги тук до моите. Това е дървото, до което винаги се събувам.

Така че продължаваме по чорапи през гората към една вила, където всичките прозорци светят. Паркингът е пуст, родителите вече са заминали.

Стъпвам върху някакъв изсъхнал клон, той изпращява и се счупва. Ханзи се обръща.

— Внимавай бе, човек!

— Съжалявам.

— Съжалявам! Ако бях къпоав като теб, и досега нямаше да съм виждал женски гърди.

Боже, какъв ли ще стане — той е само единадесетгодишен. Но какви ли ще станем всички...

Изведнъж ме обзема тревога.

Ако е истина това, което казва... ако е истина.

Стигаме до „Старата родина“. Това е претенциозна стара къща с еркери, кулички и балкони, съвсем лесно е човек да се изкатери до някой от тези балкони, колко момчета са го правили досега. От вътрешността на вилата чувам момичешки гласове, смях, шум от вода и поне десет грамофона. Всички едновременно. Късмет, че вдигат такава дандания!

Ханзи ме е хванал за ръка и ме води покрай нисък жив плет към задната страна на къщата. Прозорец със завеса. Прозорец със завеса. Аха — прозорец без завеса! Сакатият дребосък се набира на перваза. Аз съм достатъчно висок, за да надзърна през прозореца. Легло. Маса. Стол. Шкаф. Умивалник в ъгъла. На стените снимки на филмови звезди, изрязани от списания. Бриджит Бардо. Тони Къртис. Бърт Ланкастър. Елизабет Тейлър. Целите стени са украсени с тези картинки. На масата има грамофон. Дори чувам коя плоча се върти: „Любовта е нещо прекрасно...“ Това е от „Целият блясък на света“. И аз я имам.

Под звуците на тъжната мелодия едно момиче танцува бавно в кръг из стаята. То е със синя пола, набрана фуста под нея, бяла блуза и ниски обувки. Момичето трябва да е на седемнадесет или осемнадесет години. Косата му е с цвят на лъвска грива, доста дълга, силно тупирана и вчесана назад от високото чело. На тила е хваната с черна

шнола. Под шнолата пада широко върху раменете и гърба на момичето. Ръцете му са разперени и наистина — на дясната си китка носи гривната! Брилянтите и смарагдите блестят на светлината. Момичето гледа украсението, както се гледа любовник, не откъсва поглед от него. Изведнъж се обръща, мисля, че ни е забелязало, и бързо се снишавам.

— Нищо — шепне Ханзи, — някой почука.

Действително. „Лъскавата курва“ виква:

— Един момент, преобличам се.

Моментално отива до леглото, издърпва го, коленичи на пода и изтегля съвсем внимателно една тухла от стената. В малката празнина виждам някакви бляскащи неща. Момичето сваля гривната на Верена, слага я в дупката и леко връща тухлата на мястото ѝ. Избутва леглото обратно, изправя се и отива до вратата.

— Сега вече знаем — шепне Ханзи.

От къщата се промъкваме пак в гората. Ханзи ме води точно към дървото, където си оставихме обувките. Докато ги обуваме, сакатият казва:

— Ще трябва да чакаш до сутринта.

— Да не съм луд! Веднага се връщам.

— Да — казва Ханзи и се смее — и какво ще правиш?

— Ще си взема гривната.

— Виж какво. Ако действаш така, нищо няма да постигнеш. Сега външната врата е заключена. Ще трябва да звъниш. Възпитателката ще отвори. Знаеш ли какво ще направи? Или веднага ще те изхвърли, или ще каже да чакаш и ще телефонира на шефа. Преди той да дойде тук, няма начин да влезеш, никога. А дотогава лъскавата курва така ще е скрила всичко, че никой вече няма да може да ги намери.

Така е.

— Утре — казва сакатият дребосък, — утре преди обяд, когато имаме часове, тогава ще вземеш гривната. В кой клас си?

— В осми.

— Екстра. Лъскавата курва също. Ти просто ще кажеш, че ти е зле.

— После?

— Бързо тичаш тук. Най-добре малко след дванадесет. По това време всички вили са отворени и празни. Децата са на училище.

Възпитателките са в селището или обядват. Малко след дванадесет и чистачките са си отишли. Сега знаеш къде е стаята й. Значи бързо вътре и веднага излизаш с гривната.

— Аз размишлявам. И колкото повече размишлявам, толкова всичко ми става по-ясно.

— Прав си.

— Винаги съм прав. Но тук всички ме мислят за идиот.

— Аз не.

Той ми подава ръка и аз я стискам здраво, защото сега ми е брат и наистина ми прави услуга, и то каква!

— Страхотно е, нали! — казва той.

— Но тя може още днес да премести гривната...

— Изключено. Никой вече не може да излезе от къщата.

— Как се казва момичето?

— Джералдин Ребер.

— Стигаме до колата ми.

— Благодаря ти, Ханзи — му казвам.

— Глупости. Аз ти благодаря — казва той и добива пак плачлив вид. — Винаги съм искал да имам брат. Сега имам. Ти не знаеш какво означава това.

— Добре. Добре. — Сега трябва да се отърва от него. Поглеждам часовника. Осем и половина. В единадесет часа Верена ще очаква знак от мен...

— Това е най-щастливият ден в живота ми — продължава Ханзи. — Сдобих се с брат и с най-хубавото легло в нашата стая! По-рано винаги трябваше да спя до вратата. На течението. Сега ми дадоха леглото при прозореца, в ъгъла до парното. Чудесно е, нали? Благодарение на ОАС^[1].

— На кого?

— Ей, не бъди толкова тъп! На ОАС! На тази френска терористична организация, която навсякъде хвърля гранати и зарежда бомби.

— Какво общо има това с твоето легло?

— Всичко. Хубавото легло миналата година беше на Жюл. Казваше се Жюл Ръонар.

— Казвал се е?

— Днес баща му е изпратил писмо на шефа. Жюл играел в стаята си в Париж. По улицата е минала кола на ОАС. Прозорецът на стаята на Жюл бил отворен. И те хвърлили горе граната. Загинал на място. Сега аз съм на неговото легло. Не е ли късмет? Помисли си само, те можеха да взривят нещо друго. Тогава пак трябваше да спя до вратата. — Той ми стиска ръката. — Сега изчезвам, защото иначе ще си имам ядове с възпитателя. Той между другото е нов. Но трябва да признаеш — толкова късмет за един ден, това вече не е малко!

— Да — казвам аз, — наистина може да ти се честити, Ханзи.

---

[1] Френска офицерска нелегална организация, която се противопоставя на политиката на президента Дьо Гол за прекратяване на Гражданската война в Алжир. През 60-те прави несполучлив опит за преврат — Б.пр. ↑

17.

Спомняте ли си Джеймс Стюарт, американския киноартист? Та шефът изглежда точно като него. Много висок, с дълги крайници, къса коса, вече прошарена, неспокойни жестове и понеже е толкова висок, ходи постоянно леко наведен напред. Възраст? Бих казал, най-много на четиридесет и пет.

Говори тихо и приятелски, не повишава глас. Той е самото спокойствие. Облечен с (между другото безукорен) сив костюм от каша, седи зад голямото писалище, допрял върховете на пръстите си, и ме гледа мълчаливо и продължително. Има сиви умни очи. Седя пред него в едно дълбоко кресло, по-ниско от него, и отговарям на погледа му. Все ще започне да говори, си казвам. И наистина. Пита:

— Пушиш ли? — И добавя бързо: — Аз поначало се обръщам на „ти“ към всички ученици, и към големите. Освен ако не държат да се обръщам към тях на „ви“. Ти как предпочиташ?

— На „ти“.

Запалваме.

Той говори все така спокойно, все така тихо:

— Нещата с теб са съвсем прости, Оливер. Ти си на двадесет и една години. Три пъти си повтарял класа. Изключен си от пет интерната, четох докладните. Винаги заради истории с момичета. Знам, че никой друг интернат в Германия няма да те приеме. Не гледай на нашето училище като на междинна спирка. Това е крайната спирка. След нас няма нищо друго.

Аз мълча, защото изведнъж ми става кофти. Всъщност исках да бъда изхвърлен и отгук — заради моя старец. Но сега се запознах с Верена...

Усмехнат, шефът казва:

— Между другото, не вярвам да имам трудности с теб.

— Но аз съм труден случай, господин докторе. Това го има във всички докладни.

Той пак се усмихва:

— Особено обичам трудните. Знаеш ли защо? Нормалните са скучни. Но когато имам труден случай, винаги си мисля „чакай, чакай, тук има нещо“.

Леле, този е много печен!

— Тук работим с други методи.

— Да, вече забелязах.

— Кога?

— Видях кутията с конструктора, с която правите тестове. Госпожица Хилденбранд ми обясни всичко.

Лицето му се натъжава и той си потърква челото.

— Госпожица Хилденбранд — гласът му отпада, — да, тя е забележителна личност. Най-възрастната ми сътрудничка. Но с очите... Почти не вижда. Забеляза ли?

— Така ли? Не, нищо не съм забелязал, господин докторе!

— Ах, Оливер! — въздъхва. — Много мила лъжа. Но аз не обичам и милите лъжи. Изобщо не обичам лъжите. Затова и не те питам какво си правил долу в „А“ и защо идваш толкова късно при мен. Защото ще ме излъжеш. Много рядко питам. Недей обаче да ме мислиш за глупак, пред когото всичко е позволено. На някои неща при нас се гледа както във всички други интернати. Който е непоносим, изхвърча — разбрано?

— Да, господин докторе.

— Ти също. Ясно?

— Да.

— Моят интернат е скъп. С изключение на неколцина стипендианти тук идват само деца на богати родители — и с лека ирония: — Бъдещият световен елит.

— Като мен например — подхващам също така иронично. — Моят баща принадлежи наистина към световния елит.

— Не говоря за това. Аз не отглеждам родителите ви, а вас. Ти и другите един ден ще поемете заводите, корабостроителниците, банките и тъй нататък на вашите бащи. Вие ще командвате. Тогава може да предизвикате нещастие, вие — избраните, богатите, аристократите. Това е моята отговорност.

— Кое?

— Да не сторите зло. Или поне не голямо зло. Всички тук, госпожица Хилденбранд, всички учители, всички възпитатели, аз,

полагаме усилия да ви вкараме в пътя и да предотвратим злото. Понеже родителите ви имат пари — на повечето от вас във всички случаи — по-късно щете, не щете, ще бъдете за пример на другите, или да кажем, ще ги ръководите, затова изхвърлям всеки, който не се подчинява. Разбираш ли ме?

— Да, господин докторе.

— Обясни го.

— Вие не искате да носите отговорност, ако след десет или двадесет години управлението е погрешно.

Той кима, усмихва се и притиска върховете на пръстите си един в друг.

— И знаеш ли защо съм станал учител?

— Поради това.

— Не.

— Ами за какво?

— Навремето ми преподаваше един учител, който беше голям идиот.

Леле, бива си го! Първо конско, после смешки. За да не го помисля за тъпан. Наистина, харесва ми.

Дали и аз му харесвам?

Сменям тона, за да го изпитам, ставам по-разпасан.

— Идиот? И такива ли има между вас?

— Разбира се. Да не сме Айнщайновци. Слушай по-нататък. На девет години бях генерално скаран с правописа. И понеже учителят ми беше идиот, той ме налагаше по задника. Всеки ден, Оливер, всеки ден. Беше като „амин“ на молитвата. Другите имаха понякога почивка — но не и аз, всеки ден бях на линия.

— Горкият доктор Флориан.

— Изчакай още малко, преди да ме съжаляваш. Скоро ще ти потекат сълзи. Боят в училището не беше всичко. Вкъщи, когато баща ми видеше тетрадките, всичко се повтаряше. Той беше много избухлив, баща ми, защото имаше много високо кръвно.

— Това ми е познато — казвам аз и си мисля, че никога не съм се чувствал толкова скоро като у дома си. — Моят старец също. Но той е... вие всъщност знаете как стоят нещата с него, господин докторе.

Той кимва.

— Направо е за чудене — му казвам не защото искам да бъда нахален, а го мисля искрено, — че след това сте станали човек!

— Трябваше безумно да се стегна — казва той, — освен това ти не знаеш моята истинска същност. — Той се удря в гърдите. — „Тук вътре е ужасно“, както правилно е отбелязал Шилер.

— „Там долу“, отбелязва Шилер.

— Където искаш — казва той.

Ако бях момиче, щях да се влюбя в шефа. Вехтият е страхотен! Дали е женен? Не виждам да носи халка. Такъв може да има всяка, която си иска. Бих искал да съм като него. Спокоен и силен, мъдър и жизнерадостен. Но това май ще ми се размине...

— Слушай сега — казва шефът. — Моят баща, дребен чиновник, в яда си не спираше до мен. Той винаги пребиваше заедно с мен и двамата ми братя и ругаеше майка ми. Мога да ти кажа, че когато бях деветгодишен, буреносни облаци бяха надвиснали над дома Флориан.

Както така се усмихва и говори, изведнъж си мисля: дали пък не е много нещастен. Защото, че е нещастен, го почувствах внезапно. Съвсем ясно. Свръхостро. Понякога знам какво мислят другите, какво става с тях — и това винаги отговаря на истината. Кое ли го потиска толкова?

— Майка ми — разказва той — беше съвсем отчаяна. Но дойде нов учител. Той беше по-различен от първия. Извика ме при себе си и каза: „Знам какво става с теб в училище и вкъщи. Аз няма да отбелязвам грешките в твоите работи. Ти и без това си безнадежден случай. Пиши както ти дойде!“

— Гръм и мълнии!

— Да, гръм и мълнии. Знаеш ли какво последва?

— Е, мир и покой се настаняват в уютния ви дом.

— Разбира се. Но това, дете ме нарече безнадежден случай, събуди у мен съпротива. Ядоса ме. Никой не иска да го смятат за пълен боклук, нали? Значи аз се взех в ръце. Какво да ти кажа — три месеца по-късно пишех без грешки. И знаеш ли какво реших тогава?

— Да станете учител.

— Това е. Исках да стана такъв учител, какъвто беше този вторият, Зеелман се казваше. Ние го наричахме само Душата^[1]. Исках да имам мое собствено училище и мои собствени методи. И исках да

приемам не само богати деца, но и надарени бедни, защото пък моят баща беше беден човек и доста необразован. Защо ме гледаш така?

— А, нищо.

— Не, кажи го.

И го казвам. На този човек, си мисля, може да се каже всичко.

— Това, разбира се, е велико, за даровитите бедни, на които отпускате стипендии. Има само един недостатък, господин докторе.

— Какъв?

— Вие казвате: „В моя интернат искам да имам не само богати деца, но и даровити бедни.“

— Да, и?

— По този начин никога няма да има справедливост.

— Защо не?

— Справедливост — или да го кажем просто равновесие — може да има само ако приемате и ненадарени бедни деца. Защото така надарените бедни, които получават стипендии, непрестанно трябва да блестят с интелигентност, старание и отлични бележки, нали? Което ще рече — кариеризъм, интриги. Подлост. Вие искате да направите добро на бедните, господин докторе, да, но на каква цена? Често съм мислил за това. Защото така е навсякъде, където талантиливите бедни хора трябва да полагат двойни усилия.

Той пак се усмихва, мълчи, после казва:

— Имаш право, Оливер. Но светът, честно казано, не е такъв, какъвто бихме искали да бъде. Какво да направя? Да давам стипендии на бедни идиоти? Не мога да си го позволя. Ще фалирам. Така ли ще помогна на даровитите бедни деца?

— Прав сте — отвърщам аз.

— Трябва по-често да разговаряме. Би ли искал понякога да ме посещаваш вечер.

— С удоволствие, господин доктор.

Мили боже, ако моят баща поне веднъж беше разговарял така с мен!

— Та понеже човек може да осъществи нещо само до шестдесет, най-много до седемдесет процента, аз сам си взех белята на главата.

— Като алиби пред самия себе си, така да се каже, да ви е чиста съвестта.

— Да, като алиби — казва той и става. — Засега това е всичко, Оливер. А, и още нещо — ще трябва да махнеш от тук колата. Във Фридриххайм има гараж. Тук никой ученик не е с кола. Следователно същото важи и за тебе, нали? Точно ти би трябвало да го разбираш, щом толкова си размишлявал върху равновесието и справедливостта.

Какво би трябвало да отговоря?

Веднага ме изби на нахалство. Но казах:

— Да, господин доктор, утре ще махна колата.

— Добре. Багажът ти е вече в „Квеленхоф“. Така че карай натам.

— В „Квеленхоф“ ли ще живея?

— Нали го написах на баща ти?

— Да, но...

— Какво но?

— Запознах се с Ханзи, той живее в „Квеленхоф“. Там са малките момчета?

— Да — казва той. — Точно така. При малките винаги трябва да има и някой от големите. Да помагат на възпитателите и да наглеждат малките. Внимателно подбираме големите. Този път избрахме теб.

— Без да ме познавате?

— След като чух, че си бил изхвърлен от пет интерната, така реших.

— Господин доктор, вие сте най-умният човек, когото познавам!

— Може — отговаря той. — Много мило от твоя страна. Но защо ти хрумна?

— Ясно като две и две. Щом ми възлагате да наглеждам малките, по този начин ме и задължавате.

— За кое? — пита той лицемерно.

— Да се държа прилично... да бъда образец... и... и... Вие си знаете.

— Оливер — казва той, — трябва да ти върна комплимента. Ти си най-умното момче, което някога съм срещал.

— Но пък проблемно.

— Това особено ми харесва, както вече знаеш.

— Нека изчакаме. Ще видим дали ще ви хареса чак толкова.

— Ти имаш своето слабо място. Всеки има. Аз също. Госпожица Хилденбранд също. Аз не търпя около себе си хора, които нямат

своите слабости. Те са безчовечни. Сам си кажи кое е слабото ти място.

— Момичетата.

— Момичетата, да — мърмори зловещият даскал, — и на твоята възраст скоро ще бъдат жените. Пиеш ли?

— Малко.

— Сега тръгвай за „Квеленхоф“. Представи се на възпитателя. Казва се Хертерих. И той е нов тук като тебе. Стаята ти е на първия етаж. Там живеят още две големи момчета, Волфганг Хартунг и Ноа Голдмунд. Те са стари добри приятели. Американците обесили бащата на Волфганг през 1947-а като военнопръстълник. Той е вилнял в Полша.

— А Ноа?

— Ноа е евреин. Когато нацистите прибрали родителите му, него го скрили приятели. Тогава е бил на една година. Няма никакъв спомен за родителите си. Впрочем и Волфганг също. Той е бил на три години, когато са обесили баща му. Майката се е самоубила преди това. За двете момчета училищната такса я плащат роднини. Близките на Ноа живеят в Лондон.

— И двамата са приятели?

— Най-добрите, които можеш да си представиш. Съвсем ясно е, Оливер.

— Кое е ясно?

— Помисли! Бащата на Волфганг е бил високопоставен нацист. В часовете по история все го споменават. Учителят по история тук е много краен, три години е бил в концлагер.

— Това надали е много приятно за Волфганг.

— Именно. Никой не искаше да общува с него, когато се разбра за подвизите на баща му. Само Ноа. Ноа каза: „Какво е виновен Волфганг за баща си?“

Това трябва да го запомня. Какво е виновен синът за баща си? Какво съм виновен аз например — не, да не мисля за това!

— И Ноа каза на Волфганг: „Твоите родители са мъртви, и моите родители са мъртви, и ние не носим никаква вина за това. Искаш ли да ми бъдеш брат?“ Това за братството при нас...

— Знам. И аз си имам вече брат.

— Кой?

— Малкият Ханзи. Той ме помоли. Преди малко.

— Това е хубаво — казва шефа, — това ме радва, Оливер.
Наистина ме радва.

---

[1] Немската дума Seele означава душа — Б.пр. ↑

18.

— Не, той не е женен — казва госпожица Хилденбранд. Тя седи до мен в колата. Аз я карам вкъщи. Тя ме помоли. Когато си тръгнах от шефа, я срещнах във фоайето. („Би било много мило от ваша страна, Оливер, но щем не виждам много добре.“) Пътуваме надолу към Фридхайм. Там старата дама живее под наем, така казва. Много приятна стая при добри хазаи. Над пивницата.

— Знаете ли — казва госпожица Хилденбранд, докато пътуваме през тъмната гора, — той е участвал в цялата война, горкият. И точно накрая му се е случило.

— Бил е ранен?

— Да. Много тежко. Той... той не може да има деца.

Аз мълча.

— Повечето ученици знаят за това, не ми е ясно откъде, но никоой никога не е подметнал просташка забележка или глупава шега. Всички го обичат.

— Мога да си представя.

— Знаете ли защо? Не защото е толкова естествен и говори като с равни. Не! Те казват, че той винаги е справедлив. Децата имат много тънък усет за такива неща. По-късно, като пораснат, той за съжаление се губи. Но нищо не впечатлява децата така, както справедливостта.

И отново шума в гората, вековните дървета, чудноватите сенки, малка сърничка, която стои вкаменена встрани от пътя, и заек, който толкова дълго тича пред нас, че за момент изключвам фаровете.

Пътят до Фридхайм е около десет минути. Госпожица Хилденбранд ми разказва за децата, които тепърва ще опозная — индийци, японци, американци, англичани, шведи, поляци, немци, големия Ноа, малката Чикита от Бразилия.

Някога бях чел един роман, казваше се „Хора в хотела“^[1]. Точно така се чувствам, докато слушам госпожица Хилденбранд — като че ли съм попаднал в някакъв грандхотел, в голям световен хотел, където гостите са деца.

Пред една осветена гостилница госпожица Хилденбранд ме моли да спра. Кръчмата се казва „Рюбецал“^[2] според старата табела над входа. Понеже е неделя, има още много посетители, чувам от заведението смях, мъжки гласове и музика.

— Шумът не ви ли пречи? — питам аз.

— Ах, Оливер, разбира се. Но тук наоколо е толкова трудно да се намери стая. Шумът не е проблем. Готова съм да спя и в гроб, и на боклука, само да остана при моите деца. Той нищо ли не каза? За очите ми. Не спомена ли нещо?

— Нито дума — отвърщам естествено.

Как с една лъжа можеш да направиш човек така щастлив!

Когато ѝ помагам да слезе от ягуара, старата дама ме гледа радостно.

— Чудесно е. Така си знаех. Той няма да го направи...

— Кое?

— Да ме отстрани. Заради зрението. Шефът е най-добрият човек на света. Ще ви разкажа нещо, но няма да го споменавате пред никого. Честна дума?

— Честна дума.

Музиката в „Рюбецал“ гърми.

— Един път се наложи да отстраним едно дете, непоправимо беше. Бащата дойде и вдигна скандал. Накрая започна да оскърбява шефа и изкрещя: „Какво знаете вие? Как можете изобщо да съдите, след като нямате собствени деца.“

— И?

— „Аз ли нямам деца? Стотици, стотици деца имам, имал съм и ще имам, господин генерален директор!“, тъй като онзи беше някакво високопоставено животно от Дюселдорф, тлъст и високомерен.

— Този тип ми е познат.

— Тогава онзи млъкна — казва госпожица Хилденбранд. — И когато си отиде, шефът ми каза: „Никога не се нервирайте, само им се чудете!“ Лека нощ, Оливер.

Аз я изпращам до вратата.

— Нямаше нужда — казва тя, прави две крачки, спъва се и едва не пада на паважа. Подхващам я и внимателно я водя до стария вход в съседство с вратата на кръчмата.

— Много мило от ваша страна. Нали ви казах, тази електрическа светлина... — И ме гледа умолително през дебелия стъкла на очилата, за да ѝ повярвам, че иначе вижда.

— Ами да — отвръщам. — Тук осветлението е отвратително. Аз едва виждам къде стъпвам.

— Сега вече лека нощ, Оливер.

Колко бързо човек се ощастливява от една лъжа. Но за колко време? Двама пияни селяни излизат от кръчмата. Те си допаят: „Какво с коляното направи, мили Ханс, в този танц...“

Във Фридриххайм всичко е подредено и чисто. Главната улица е със светлинна сигнализация и неонов осветление. Наистина чудесно градче с почтени жители, които в неделя сутрин ходят на черква, а в събота вечер се смеят на хумористичните предавания по телевизията, но са сериозни и тържествени пред синия екран, ако се представя например „Дон Карлос“ или „Смъртта на Валенщайн“. Почтени хора. Добри хора. Вярват на всичко, което четат, което им се казва. Участват в избори. Ако трябва (обикновено на двадесет и пет години) отиват и на война. А тези, които остават, слушат „Девета симфония“ на Бетовен, ако са загубили войната. Шефа пък накрая са го простреляли в оная работа и понеже не може да има деца, си внушава, че има стотици.

А кой от нас не си внушава това и онова?

---

[1] Роман от немската писателка Вики Баум — Б.пр. ↑

[2] Великан, митичен германски горски дух — Б.пр. ↑

19.

21:45 часа.

Аз съм в стаята си в „Квеленхоф“, разопаковам си партакешите и ги прибирам в дрешника. (Вече го бях казал, един приятел ми изпрати багажа.) Ноа Голдмунд и Волфганг Хартунг ми помагат. Ноа е слабовато бледо момче с черна, прекалено дълга коса и черни бадемови очи. Волфганг Хартунг е голям и як, с руса коса и сини очи.

Двамата имат много уютна стая. Ноа се интересува от музика, Волфганг от книги. Наоколо е пълно с грамофонни плочи. На етажерката са книгите на Волфганг. Много чужди автори, в оригинал. Малро. Оруел. Кьостлер. Поляков — „Третият райх и неговите слуги“, „Третият райх и неговите мислители“. Ернст Шнабел — „Власт без морал“. Пикар — „Хитлер в нас“. Джон Хърш — „Стената“.

Ноа открива между моите грамофонни плочи Първия концерт за пиано на Чайковски и пита може ли да го пусне.

— Естествено — казвам аз.

Ноа пуска плочата на техния грамофон.

— С този Чайковски е много забавно — казва Ноа. — Моят баща много го е обичал, бащата на Волфганг също. Баща ми го е слушал вечерта, когато са го арестували. А бащата на Волфганг е поискал да чуе Първия концерт за пиано, преди да го обесят.

— Пуснали ли са му го американците?

— Не — казва Волфганг. — Но не нарочно. Просто не могли толкова бързо да намерят плочата. Представи си само! Четиридесет и седма. Всичко е било съвсем объркано. И те не са могли да отложат екзекуцията заради някаква си грамофонна плоча.

— Да — казвам аз. — Разбираемо е.

Волфганг закача ризите ми в шкафа.

Влиза млад мъж и казва:

— След петнадесет минути лампите да се загасят!

— Разбира се, господин Хертерих — отвръща Ноа и се покланя пресилено.

— Тъй вярно, господин Хертерих — казва Волфганг. — Може ли да ви запозная с Оливер Мансфелд? Оливер, това е господин Хертерих, нашият нов възпитател.

Подавам ръка на младия мъж (неговата е съвсем влажна) и казвам, че ми е приятно да се запознаем. Вратата на стаята е останала отворена и чувам още поне десетина грамофони и радиоапарати да свирят из къщата. Само джаз. Ние сме в „Къщата на малките момчета“.

Възпитателят дава на Ноа и Волфганг няколко писма и вестници.

— Дойдоха днес следобед.

Двамата пак се държат като клоуни с техните поклони, пресилени усмивки и прекомерна любезност.

— Много, много благодаря, господин Хертерих!

— Изключително любезно от ваша страна, че си правите труда да ни предадете пощата още днес, господин Хертерих!

Дребосъкът пламва цял и върви заднишком към вратата.

— Добре, добре. Но както вече казах, след четвърт час лампите да бъдат угасени.

— Несъмнено, господин Хертерих.

— Естествено, господин Хертерих.

Вратата след дребосъка се затваря. Аз питам:

— Защо така се гънете, момчета?

Волфганг ми обяснява:

— Този Хертерих е новак. Още не знаем какъв е. Трябва да го изпитаме. Всеки нов първо се проверява. Слушай пианото! Може да те побърка. Кой свири?

— Рубинщайн — казвам аз. — Какво наричате да бъде проверен?

— Ами същото, което току-що направихме. „Да, господин Хертерих. Разбира се, господин Хертерих.“ Държиш се просто свръхлюбезно. Но пък не може да каже, че му се подиграваш. Това е най-бързият начин да разбереш характера на някого.

— Как така?

— Ако възпитателят е идиот, той забранява този тон и казва, че му се подиграваме. По това винаги можеш да познаеш идиотите. — Русият Волфганг се разпалва. — Идиотите направо ги въртим на пръст. По-опасни са обаче тези, които подхващат същия тон, тогава трябва пак да се провери искрено ли е или е лайнарщина. Но след две-три

седмици картината е ясна. Или е приветлив и не е доносник, тогава окей, или има малки слабости и първо донася, тогава можем да го поправим.

— Донася какво?

— Абе чух, че си изхвърлен от пет интерната, би трябвало да знаеш за какво говоря.

— Така ли — казвам аз, — това ли имаш предвид?

— Естествено. На всеки му се случва да излезе понякога през нощта или да му дойдат гости, нали? Значи, ако възпитателят е окей или се поправи, тогава дори се сприятеляваме с него. Но ако не се поправи или ни издаде на шефа, тогава така го обработваме, че той напуска по собствено желание. И там, където си бил, сте постъпвали по същия начин, нали?

— Да. Само не с такива проверки. Просто го наблюдавахме и след това се справяхме с него, ако се окажеше свиня.

— По нашия начин става по-бързо. Така тъпите си изпускат по-бързо нервите, разбираш ли?

Междувременно Волфганг е прибрал в шкафа бельото ми. Ноа чете.

— Наистина този Чайковски е голяма работа — казва Волфганг.
— Радвам се, че имаме най-сетне плочата.

— Вие двамата сте голяма работа — подхвърлям. — И съм много доволен, че се приземих при вас.

— Да, да — казва Ноа. — Не е съвсем зле.

— Няма ли да ходиш да пикаеш? — пита Волфганг.

Така прикриват чувствата си.

20.

Вратите на стаите на малките момчета вече са затворени, през тях още се чува джаз. По коридора, по който тръгвам, няма жива душа. Когато стигам до тоалетната, виждам, че тя е заключена. Добре. Чакам. На вратата е закачена бележка. С червен молив някой е написал:

„Децата са без никакъв талант, мързеливи и невежи. Денонощно се мъча да подобри нещата, а при цялата недодяланост на поведението им не мога да ги представя на никой приличен посетител; да, те дори не умеят една хапка да поднесат до устата си по приличен начин, а в стаите си се държат като свине.

Ахим фон Арним до жена си Бетина в годината 1830.“^[1]

Изведнъж чувам зад вратата момчешки глас да шепне. Трябва да е някакъв малък италианец, който изговаря английския с ужасен акцент, нали знаете — на всяка дума прикача отзад „а“.

— Тогава най-после получиха готови няколко новопостроени сгради, социално жилищно строителство, да, но преди да пуснат да се нанесат хората, които години наред са чакали, да, тълпа семейства щурмуваха през нощта, бащата, майката, децата, просто взеха новия строеж.

— Какво значи взеха? — пита един друг, високомерен момчешки глас, чийто английски също е със силен акцент.

Дърпам дръжката на вратата. В отговор се чува шума на пусната вода. Но вратата остава заключена и разговорът продължава.

— Е, те са в жилищата без разрешение, нали? Ние също. Издигнахме барикади, заковахме долните прозорци и вратите. На другата сутрин карабинерите нямаше никакъв начин да ни извадят от къщата.

— Защо не стреляха — пита трети, съвсем тънък глас на много изискан английски.

— Защото бяха добри хора — казва вторият момчешки глас.

— Глупости. Всички хора са говеда — казва един глас, който ми е познат. Това е Ханзи. Значи четирима стоят в тоалетната и разговарят. — Те не са стреляли, защото това прави лошо впечатление — да се стреля по бедни хора. Сигурно там вече е имало и фотографии, как мислиш?

— Много фотографии — казва италианецът. — И само това чакаха, някой от карабинерите да стреля или да удари някоя жена, или нещо такова. С голямо настървение чакаха.

— И какво направиха карабинерите? — пита момчето с изискания акцент.

— Обградиха новия строеж и не пускаха никого нито да излезе, нито да влезе.

— Докато ви подгони гладът? — пита Ханзи, моят така наречен брат.

— Да. Но това не стана така. Нашите родители ни изтикваха през отворите на мазетата и ние тичахме да донесем хляб, салам и сирене. Карабинерите хванаха някои от нас, но не всички. Малките тичат много бързо.

— И после?

— После купувахме.

— Имахте ли пари?

— Хората от седмичния преглед и от телевизията ни дадоха пари.

— Ясно — казва Ханзи, — добрите хора! За да направят някоя и друга симпатична снимка.

— Някои просехме — съобщава италианецът. — Аз например. И след това се върнахме и хвърляхме яденето над главите на карабинерите към прозорчетата, където бяха нашите родители.

— И все уцелвахте? — пита този с изискания акцент.

— Не, за съжаление. Но в повечето случаи улучвахме.

Аз пак натискам дръжката. На което това нахално псе Ханзи вика:

— Заето! Не можеш ли да четеш?

— Мога да чета — отвърщам, — но ако още дълго държите заето, ще разбия вратата, въшки такива!

— Гледай ти — казва Ханзи, — гласът ми е познат. Не се сърди, Оливер, имаме малко парти в клозета, а и пушим по фас. Слез долу. И там има тоалетна.

— А вие трябва да сте в леглото. Трябва да ви наглеждам. Обещах на шефа.

— Още пет минути, а? — отговаря Ханзи. Едновременно с това резето се дръпва и виждам вътре четири момчета. Две са седнали на тоалетната чиния, едно на земята. Ханзи, който отваря, стои прав.

— Това е моят брат — казва той гордо на другите, които също като него пушат. Малкото прозорче е отворено. И четиримата са вече по пижами. Ханзи сочи към един от тях, с къдрава черна глава и блестящи очи:

— Това е Джузепе — казва на английски. След това посочва дребен негър. Той седи на чинията и е толкова черен, просто невероятно. — Това е Али. — После сочи момче с изящни крайници и много нежно лице. — Това е Рашид. Персийски принц.

— Как сте, сър? — казва принцът на английски. Той е с изискания акцент.

— Окей — отговарям аз.

— Трябва да разговарям с тях на английски — обяснява Ханзи, — те още не знаят немски.

— А, така ли? — казвам аз. Но иронията в случая Ханзи е само губивреме.

Малкият негър, който носи широка златна верига с голям кръст, ме гледа ядосано и казва на английски:

— Изпарявай се, по дяволите, и ни остави на мира.

— Ти да не си превъртял — му казвам и понечвам да го ударя.

— Гаден бял — отвърща той.

Правя крачка напред, но Ханзи бързо се изпречва между нас.

— Не мисли така наистина. При него вкъщи нещата са съвсем други в сравнение с тук. Утре ще ти обясня. Слез в тоалетната долу.

— От мен да мине — казвам аз. — Но след пет минути да сте по леглата, разбрано?

— Честна дума — кълне се Ханзи.

Затварям вратата, те веднага пак пускат резето, и правя шумно няколко крачки, след това се връщам тихо, защото искам да чуя какво си говорят. На техния ужасен английски.

Гласът на Ханзи:

— Това е моят брат, разбрахте ли? Който каже и думичка срещу него, ще му размажа физиономията!

Гласът на негърчето със златната верижка:

— Окей, окей. Всичко е наред. Какво стана после, Джузепе?

— Два дни нещата вървяха добре. Ние спяхме във входа на къщата, а през деня купувахме хляб, сирене и салам и ги хвърляхме на нашите родители, и хората от телевизията и от седмичния преглед ни снимаха как бягаме от карабинерите или как хващат някой от нас, или как хвърляме нещата за ядене.

— И?

— На третия ден имаха вече достатъчно снимков материал и си отидоха. И никой повече не ни даде пари. След още два дни родителите ни се предадоха от глад.

— Казах вече, всички са свине! — декларира Ханзи.

Принцът се осведоми вежливо:

— И как постъпи в интерната, Джузепе? Тук е много скъпо.

— Имах късмет, разбирате ли? Аз бях най-добрият в класа. Баща ми го осъдиха на девет месеца.

— Девет месеца? За историята с къщата?

В гласа на Джузепе се прокрадва срам:

— Не само заради къщата. Той имаше и друга присъда, която беше условна. Така че му се събраха и двете.

— Каква присъда?

— Беше се набъркал в една стачка.

— Да не е комунист? — пита с отвращение негърчето.

— Да, комунист е. Но той не ми е истински баща! — извиква бързо Джузепе. — Той ми е пастрок. Аз съм осиновено дете.

— Какво е това? — пита принцът с финото си гласче.

— Дете, което няма родители и чужди хора го вземат — обяснява моят брат.

— Но всяко дете трябва да има родители — казва принцът.

След това някой от тях пуска водата, да заблуди господин Хертерих, че вътре наистина е заето, и през шума чувам гласа на

Ханзи:

— Да, има, но някои изобщо не се грижат за децата си. Майката го зарязва да гние някъде. Как беше при тебе, Джузепе?

Джузепе казва съвсем засрамен:

— Да, мен също са ме изоставили. Пред една черква.

— Осиновено дете — злобее негърчето. — Хубава работа.

— Млъквай — храбро казва малкият Джузепе. — Теб твоите родители е трябвало да те приемат, защото си бил на път. Но моите родители са ме избрали.

— Разкажи края — моли малкият принц. — Как стана така, че дойде тук?

— Шефът прочел за тази история във вестника и писал на директора на моето училище, че щом съм отличник, ще ме приеме безплатно — ако искам. Е, исках, и още как, *matina mia*, не се съмнявайте.

— Мръзнеш ли и ти като мен? — го пита малкият принц.

— Да. Но това е единственото неудобство. Иначе намирам, че тук е приказно. Имам собствено легло. За първи път в живота си!

---

[1] Ахим Фон Арним (1781–1831) — немски фолклорист, драматург и поет, представител на школата на романтиците; съпругата му Бетина фон Арним е сестра на друг голям поет-романтик, Клеменс Брентано — Б.пр. ↑

21.

Когато се връщам от долния етаж в стаята, Ноа и Волфганг вече са си легнали. Моята плоча с Чайковски още се върти, но съвсем тихо, и само две нощни лампи светят. Когато се качвах, установих, че клозетното парти е приключило. Постепенно къщата утихва. Открих балкон в края на коридора, от който на лунната светлина се вижда наблюдателната кула и зад нея голяма бяла вила наскре дъмната гора. Къщата на Верена.

22:30.

След половин час ще изляза на балкона. Още като пристигнах, взех от колата фенерчето.

Ноа Голдмунд пак чете. „Таймс“. Волфганг Хартунг чете „Има много Айхмановци“^[1]. И двамата пушат.

— Как е? — питам, докато се събличам. — Разрешено ли е да се пуши?

— На нас ни е разрешено. На малките не.

— Аха. Затова са партитата в тоалетната.

— Всички го правят — усмихва се Ноа. — Момичетата даже си слагат ръкавици, ако възпитателката им помирише ръцете. Във всички къщи малките имат разни средства за обезмирисяване.

— И пръскат одеколон — казва Волфганг. — В целия свят няма тоалетни като нашите, където да помирише така хубаво.

— После си правят гаргара с „Одол“ — казва Ноа. — Най-често се заключват по двама, тъй като всички си имат някакви тайни. Но повече от петима не могат да се съберат.

Докато се мия, разказвам какво съм подслушал.

— Подслушвах веднъж две момичета — казва Ноа. — В училище. Обсъждаха „Отнесени от вихъра“. Явно и двете току-що го бяха прочели. Едната така плачеше, че се чуваше чак в коридора, и все питаше: „Вярваш ли наистина, че те пак ще се съберат?“ Другата я успокояваше: „Сигурно! Съвсем сигурно! За това можеш да бъдеш съвсем спокойна. Иначе нямаше да бъде такъв световен бестселър!“ „Боже мой — каза другата, дето реवेशе, — дано, дано!“

Ние се смеем.

— Слушай — казва момчето, чиито родители са загинали в газовата камера, на своя приятел, чийто баща е бил от виновниците да загинат в газовата камера и затова е бил обесен, — сега темата пак се връща. Нали е велико?

Велико — думата ми е позната още от Салем.

— Супер — отговаря Волфганг.

И ние слушаме, докато плочата свърши.

— Пусни още един път от другата страна, Оливер, и скачай в леглото.

Това за мен е добре дошло. Обръщам плочата и слагам иглата.

Двамата ми се усмихват.

— Защо се усмихвате? — питам аз.

— Само така. Нищо лошо — казва Волфганг.

— Защото сигурно ти е кофти тази вечер — обяснява Ноа.

— Не ми е кофти.

— На всички нови им е кофти първата вечер.

— На мен не. Аз вече съм свикнал.

— Разбира се, това е предимство, когато човек често сменя училищата — решава Ноа.

— Баща ти, и той не е малка беля — казва Волфганг.

— Престани — моля аз, — иначе ще повърна. — След това се обръщам към двамата: — В тоалетната имаше едно негърче и един принц, май се казваше Рашид.

Ноа слага „Таймс“ настрана и се усмихва:

— Цялото му име е Рашид Джемал Ед-Дин Руни Бендер Шахпур Исфакхани. — Той сяда в леглото си и докато аз си мия зъбите, пояснява: — Още щом пристигна, го разпитах.

— Как пристигна тук?

— С такси. От летището. От Кайро. Там има роднини.

— Какви роднини?

— Има чичо в Кайро. Семейството на младия принц принадлежи към най-забележителните и най-древни фамилии в неговата страна. Проверих в „Брокхаус“. Това, което каза, е вярно.

— Какво е казал?

— Най-старият от неговите прадеди, Исмаил, е основал династията на Сефевидите, а с това и днешната Новоперсийска

империя. Това е станало през 1501-ва, господо.

Аз си обличам пижамата.

— Той въвежда шиитската форма на исляма — каквото и да означава това — и оставя на сина си гигантска империя. Той и неговите наследници, всичките тези господо завладяват нови земи, но те, както чудесно е казано в енциклопедията „Брокхаус“, насърчават и търговията, и изящните изкуства, и съграждат една столица с безмерни богатства, която в чест на славния род на малчугана от твоето клозетно парти получава името Исфахан. И през следващите столетия прастарият род се отличава по най-достоеен, патриотичен и исторически плодотворен начин. Край на съобщението. — Смее се в леглото си.

— И как се е озовал тук? — питам аз.

— Бащата на Рашид, изглежда, е противник на шаха. Доколкото знам, той заедно с няколко хиляди студенти и офицери, е правил опит за преврат, който се проваля. Винаги съм казвал, че не трябва да правят преврати. Последниците? Шахът затваря бащата, а майката поставя под домашен арест. В последния момент приятели извеждат малкия в чужбина. Предполагам, че семейството има пари в Германия и затова Рашид идва тук. Сега се чака да бъде свален шахът. Защото преди да падне, той не може да се върне. Да бяхте чули какво разправяше за шаха, когато пристигна.

Изведнъж до нас достига страхотен рев.

— Какво е това? — скача Волфганг.

— Все ми е едно — казва Ноа. — Вероятно будалкат новия възпитател.

— Обещах на шефа да наглеждам малките — споменавам аз.

— И ние също — отвръща Ноа. — Но посред нощ?

— Ще отида да проверя.

— Окей.

Обувам си чехлите, при това поглеждам часовника (22:45, имам още четвърт час), обличам халата си. Викове и идват от партера. Тичам по стълбите надолу. Една врата е отворена. В стаята виждам блед и разтреперан господин Хертерих и моя ухилен, крещящ побратим Ханзи, малкия негър и Рашид. Той държи малко килимче и плаче. Другите две момчета танцуват около него. Господин Хертерих крещи безпомощно:

— Тишина! Моля за абсолютна тишина!

— Така нищо няма да постигнете — казвам аз, грабвам сакатия и така го тръсвам, че главата му се люшва. После го придърпвам към себе си и казвам тихо: — Лягай!

Той млъква. Очите му искрят злобно. Но си ляга.

— Така се прави — казвам на господин Хертерих. Имам чувството, че съм постигнал голяма победа. По-добре да не бях.

---

[1] Адолф Айхман (1906–1962) — оберщурмбанфюрер от СС, организиращ депортирането и избиването на евреите в зависимите от Германия територии. Екзекутиран в Израел през 1962 г. — Б.пр. ↑

22.

— Какво става тук?

(Целият разговор се води на английски. Ама какъв английски!)

— Рашид иска да се моли.

— Толкова ли е смешно?

Негърът и Ханзи се гледат.

— Е, смейте се, щом го намирате толкова смешно, идиоти такива! — Чувствам колко ми е благодарен кекавият господин Хертерих, задето не трябва той да го каже. — Хайде, смейте се, щом сте толкова куражлии!

Те, разбира се, не се смеят, защото съм вдигнал ръка и така ги гледам, че аз самият не бих имал куража да се засмея. Малкият негър казва:

— Рашид е езичник. Затова се смеехме.

— А ти кой си?

— Нали знаеш! Али. Аз съм синът на крал Фахаруди Зеджимала Първи.

— На кого си син?

Възпитателят казва тихо на немски:

— Син е на един от най-властните мъже на Какаовия бряг. Там, откъдето идва, само най-най-богатите имат бели слуги, бели шофьори и бели учители за децата си. Смята се за белег на безмерно богатство да можеш да си позволиш бяла прислуга. Бащата на Али може. Затова Али има мания за величие.

— Сега разбрах защо онези там вечно имат нужда от помощи — казвам аз.

— Какво да се прави? Белият човек за Али е просто боклук, така е възпитан. Постепенно трябва да го отучим.

— Постепенно ли? — кипвам. — Много бързо ще стане! — И питам негърчето с мания за величие: — Ти не си ли езичник?

— Аз съм християнин — отвърща онзи гордо.

— Аха. А Рашид е езичник само защото религията му е друга, а не като твоята.

— Просто има само една религия. Моята.

— Има много религии. Чудя ти се на теб, Ханзи. Теб те смятах за по-умен.

— Беше много смешно с това килимче — казва моят побратим и се усмихва кротко.

Говорим ту на немски, ту на английски. Малкият принц с мургав тен, фини крайници и черни очи, големи и тъжни, с дълги копринени мигли, отговаря:

— Попитах накъде е изток. Трябва да си кажа вечерната сура. На килима. И трябва да се поклоня на изток.

— Имам ръчен часовник с компас — казвам аз. След това установяваме накъде се пада изток. Точно където е прозорецът.

— Ето — казвам на господин Хертерих, защото в крайна сметка той трябва да покаже авторитет, а не аз, аз достатъчно му помогнах.

Този възпитател няма да се задържи дълго тук! Сигурно е с много скромнен произход. Дори и сега, когато оправих всичко, заеква и плете език:

— Сложи килимчето срещу прозореца, Рашид. И си кажи вечерната молитва.

— Не е молитва, а сура — казва малкият принц и ме гледа с благодарност.

— Кажи си своята сура — мънка господин Хертерих смутено. Май пак трябва да му помогна.

— Да — извисявам глас, — кажи я, Рашид. Високо. На твоя език. Всички ще слушаме. Никой няма да издаде и звук. И ако господин Хертерих или аз от сега нататък — все едно кога — чуем дори един-единствен път, че те тормозят, тези двамата ще съжаляват.

Малкият принц слага килимчето, коленичи върху него, скланя чело до пода и започва да говори на майчиния си език. По-късно той ми преведе това, което каза тази вечер.

„Аллах единствен знае тайните на небето и земята и това, което ще стане през последния час — възкръсването на мъртвите — ще продължи само миг, или дори още по-кратко, защото Аллах е могъщ. Той ни е създал от телата на нашите майки и ние не знаем нищо. Той ни е дал слух, лице и разбиращото сърце, за което сме благодарни. Не виждаме ли как птиците летят в свободния въздух на небето, без някой друг, освен Аллах, да може да ги държи там. И тук долу има знаци за

вярващите хора. Аллах е, който ни е дал къщи като места за покой и кожата на животни за палатки, които ние лесно можем да съберем в деня на тръгването си на път и после пак да изградим, в деня, когато се установяваме; и тяхната вълна, кожа и козина. Той също ни е осигурил сянка, например дървета, планини срещу слънцето и по-малки и по-големи пещери за скривалище, и дрехи за защита от студа, и ризници за защита във време на война. Толкова е голяма Неговата милост, че ние напълно се осланяме на него. Аллах е велик, хвала на Аллах, хвала на Аллах!“

23.

Това е всичко.

После се изправя, навива молитвеното си килимче и се свива в леглото си. Али и Ханзи също си лягат.

— Лека нощ — казва господин Хертерих.

— Лека нощ, джентълмени — казвам аз. Никой не отговаря, само Рашид ми се усмихва, и аз виждам, че Ханзи е видял тази усмивка, и изведнъж той също се усмихва — тази ужасна усмивка на мъртвешки череп, но на мен изобщо не ми хрумва какво направих тук за пет минути. Да си бях държал устата затворена и да бях оставил този нещастник господин Хертерих да си върши работата!

Сега той излиза с мен в коридора, подава ми влажната си от пот ръка и заеква:

— Благодаря ви, Оливер... аз... аз... Вижте, това е първият ми ден тук... И просто се поболявам от притеснение... Толкова много момчета... Малките са същински дяволи. Аз се страхувам, да, признавам си, ужасно се страхувам... И ако не бяхте ми помогнали...

— Трябва да си бронирате душата, господин Хертерих. Иначе момчетата ще ви ликвидират.

— Бронирана душа — мрънка жално той. — Лесно е да се каже... — Кимва ми още веднъж и тръгва, тътрейки крака по коридора към своята стая. Не мисля, че на този човек може да му се помогне.

22:55 часа. Време е!

Горе, на балкона на първия етаж е хладно, но не е студено. Месецът е зад къщата, така че балконът се пада в сянката. Ето старата наблюдателна кула. Ето и къщата на Верена.

Точно 23:00 часа. Изваждам фенерчето от джоба на халата си и го насочвам към далечната вила. Светвам три пъти. Броя до пет. И отново светвам три пъти.

Тогава горе от един прозорец на голямата бяла къща отвърща светлинка, кратка, но съвсем ясна. Верена ме е разбрала.

Вече всичко съм обмислил. Преди обяд имаме часове. След това ще взема гривната. Между два и четири сме свободни, после пак

имаме часове до шест. Значи мога да се срещна с Верена най-рано в два и половина. Да речем, най-добре в три. Човек никога не знае.

Аз светвам петнадесет пъти.

Петнадесет пъти се светва обратно от бялата вила.

За всеки случай светвам още петнадесет пъти.

Отново знак: разбрано!

Сега мога да отида да спя.

Защо не отивам? Защо стоя все още на балкона и гледам нагоре към голямата бяла къща в гората, защо? Изведнъж се натъжавам както никога досега, а аз често съм бивал тъжен. Копнея за нещо, което е невъзможно.

В къщата чувам няколко деца да викат. Това ми е добре познато. Децата викат в съня си. Те хапят възглавницата и въздишат, а много от тях плачат, защото сънуват лоши сънища. Някои седят на прозореца и гледат в нощта като мен. Такъв интернат си е цял един свят. Надали ви интересува какъв е този свят. Жалко. Защото мен, разбира се, ме интересува, това е моят свят, светът, в който аз все още живея. Така че си припомням още истории, които госпожица Хилденбранд ми разказваше, докато я карах към дома ѝ. Например единайсетгодишната Таня от Швеция. Преди шест години майка ѝ починала. Баща ѝ се оженил повторно. Втората му жена загинала в автомобилна катастрофа. Сега бащата се жени за трети път. Таня истерично отказва да погледне третата жена. В интерната не може да установи контакт с никого. На два пъти смъртта ѝ отнема това, от което детето има най-голяма нужда — майката! Смъртта ще я отнеме и трети път. Таня е убедена. Затова изобщо не иска да погледне третата жена на баща си. Госпожица Хилденбранд каза: „Таня боледува. Не яде. Учи се зле. Мислите ѝ блуждаят. Опасяваме се от шизофрения...“

Спомням си и това, което госпожица Хилденбранд ми разказа за Томас. Той е осемнадесетгодишен, значи ще бъде в моя клас, утре сутринта ще се запозная с него. Бащата на Томас по време на Третия райх е бил прочут генерал. Днес заема ръководен пост в Главната квартира на НАТО в Париж. Името му постоянно се мярка във вестниците. Много завидват на Томас заради неговия баща, когото вчерашните противници на Германия (очевидно не са намерили никой по-подходящ) избират за един от своите военни ръководители. Томас мрази баща си заради това, което винаги е вършил...

Мисля за Чикита, петнадесетгодишното момиче от Рио де Жанейро. Баща ѝ строи язовир в Чили, майка ѝ е умряла. Чикита ще престои в интерната три години, без да види баща си. Тя казва, че е доволна. Защото всеки път, когато се среща с баща си, той е с нова приятелка, на която Чикита трябва да казва „лельо“. Когато госпожица Хилденбранд един път я попитала кое е най-лошото нещо на света, Чикита отговорила: „Децата. Така казва баща ми.“

Мисля за това, което госпожица Хилденбранд ми разказа за тринадесетгодишния Фред. Неговите родители са разведени. Бащата, осъден като виновната страна, трябва да плаща на майката висока издръжка. Майката живее във Франкфурт — съвсем наблизко. Но тя води бурен живот. Синът постоянно ѝ пречи. Когато той си идва вкъщи, там винаги има някой чичо и Фред бива отпращан. Майката му дава пари. Много пари. Фред трябва да се забавлява! Само да не се прибира вкъщи.

Когато в самотата си той отива при баща си в Хамбург, тогава пък пречи на баща си и неговите приятелки. Освен една. Тя го прелъстява, когато е тринадесетгодишен. Бащата открива това. Фред повече не може да стъпи в Хамбург.

Мисля за това, което ми разказа старата полусляпа дама, когато я изпращах до вкъщи, за едно шестнадесетгодишно момиче на име Сантаяна. Баща ѝ е испански писател, който по политически причини не може да се върне в Испания^[1]. След войната написал няколко великолепни книги. Но само се забърква в грандиозни скандали. На остров Цейлон взел една омъжена жена за своя любовница. Двамата ги гонят от страната. Ражда се Сантаяна. Със смесена кръв. Тя няма дом. Никога не е имала дом. Но познава почти всички големи градове и най-хубавите им хотели. Тя знае какво е диадема с брилянти, чек без покритие, съдебен изпълнител. Защото баща ѝ, човек отчаян и без корени, понякога има много пари, а понякога нищо. Сантаяна знае две и двеста. Тя е много умна, много красива, много горделива. Някой ден вероятно ще стане курва от класа...

Стоя на балкона и мисля за осакатения Ханзи, за малкия Али с неговата мания за величие, за Рашид. И, разбира се, мисля за себе си. Ала веднага си го забранявам.

Така че се прибирам вътре и чувам малките в техните стаи да говорят, хлипат и викат, влизам тихо в моята стая и виждам, че Ноа и

Волфганг вече са угасили. И двамата спят. В гората крещят совите. Сключвам ръце под главата си и мисля, че утре в три часа ще видя пак Верена Лорд. Тясното ѝ лице. Синьо-черната ѝ коса. Нейните прекрасни тъжни очи.

Утре в три ще я видя отново и ще ѝ занеса гривната. Може би тя ще се усмихне. Толкова е красива, когато се усмихва.

Утре в три.

Совите.

Верена Лорд.

---

[1] По това време Испания е под диктатурата на Франко — Б.пр.

↑

ВТОРА ЧАСТ

1.

— Germania omnis a Gallis Raetisque et Pannoniis Rheno et Danuvio fluminibus, a Sarmatis Dacisque mutuo metu aut montibus Separator; cetera Oceanus...^[1]

— Стига — казва Порчето. — Достатъчно. Моля, преведете, госпожице Ребер.

Първи училищен ден, последен учебен час. Латински. 5 септември 1960. Поглед към часовника. 12:10. Часът ще свърши в 12:30...

В осми клас има двадесет и двама ученици: дванадесет немци, трима французи, един англичанин, трима швейцарци, един японец и двама австрийци. Седим в светла, модерно обзаведена класна стая с тръбна мебел, наредена в полукръг. Няма подиум със старомодна катедра. Учителят седи на маса със стол наравно с нас.

— Е, госпожице Ребер, ще имате ли добрината да започнете?

Госпожица Джералдин Ребер. Лъскавата курва. На дневна светлина мога добре да я разгледам. Мога да разбера прякора ѝ. Не че е поразяващо хубава, истински хубави са всъщност само краката и гърдите ѝ... Но тя е секси, предизвикателна. Косата ѝ с цвят на лъвска грива е толкова високо тупирана, че е почти смешно. Устните ѝ са със светло червило, а миглите ѝ са почернени с туш. Носи бял, едро плетен пуловер, поне два номера по-малък. И естествено, дълъг гердан от стъклени перли (зелени), гривна — дрънкулка с висулки по нея, и пръстен, толкова голям, колкото и евтин, значи много голям. Пак носи широка набрана пола, този път зелена, и вече ми е ясно защо предпочита такива поли. От днес сутринта тя флиртува с мен.

На закуска срещнах сакатия Ханзи и той ми каза:

— Лъскавата курва всички я мразят, защото не може да понася двама души да са гаджета. Тогава се пуска да омае момчето, докато изостави момичето и тръгне с нея.

Ханзи знае всичко.

— Но не е само това. Дойде ли нов, тя се втурва към него. Смях, ти казвам — хване ли новия, повече не се интересува от предишния,

все едно е никой, докато пак не дойде някой нов.

От осем часа тази сутрин за Лъскавата курва аз съм „новият“, седнал точно срещу нея. Така виждам краката ѝ. Джералдин знае, че има хубави крака. Тя носи обувки с много високи токове, което, както казва Ханзи, е забранено, но тя си го позволява, и тъмни мрежести копринени чорапи последен вик на модата! Кръстосва непрекъснато крака, за да покаже всичко. И така ме гледа, че вероятно трябва да пламтя и да тръпна, ако не бях все нещичко преживял.

Естествено, е слаба ученичка. Зад нея седи русо високо момче, което се опитва да ѝ подсказва. Казва се Валтер Коланд, така ми беше казал Ханзи.

— Той ходи с нея. Тоест преди ваканцията ходеше с нея. Сега е твой ред. Ако щеш вярвай, до три дни Валтер ще бъде аут.

Вярвам ти, Ханзи, вярвам ти на всяка дума! Горкият Валтер. Той между другото все още не е забелязал нищо. Или се преструва. Джералдин не може да разбере какво ѝ подсказва Валтер. Порчето крещи:

— Коланд, още една дума и ще докладвам в дирекцията.

След което Валтер млъква и Джералдин започва да пелтечи безнадеждно:

— Германия... значи, Германия в своята цялост...

Този Тацит го знам вече наизуст. (Два пъти повтарях осми клас.) Лесно мога да помогна на Лъскавата курва, но, първо, тя е доста далече от мен и, второ, имаме малкия проблем с гривната, нали? Затова ми е по-приятно да ѝ гледам краката и черните гащички.

— Стига! — крещи Порчето. Той все крещи. — Казах ви, Коланд, да мълчите! Още един път и наистина ще докладвам!

Може би трябва да кажа няколко думи и за Порчето. Значи той се казва Фридрих Хаберле и е новият учител по латински. И той е нов като господин Хертерих, следователно класът веднага го взема на подбив. Дошъл си е с прякора. За нещастие на Порчето от интерната, от който идва, е изхвърчало едно момче, което започва тук шести клас и което по време на закуската ни даде пълна информация за доктор Фридрих Хаберле.

— Пълен нещастник. Можете да го въртите на пръст. Има жена и три малки деца. Мечтата на живота му беше собствена къща. Той се блъска и пести и не си позволява нищо, и на жена си нищо, и на децата

си нищо — всичко за миличката къщичка. Преди няколко месеца откри нещо тук, във Фридхайм — една вила от края на миналия век на изгодна цена. Аз не бих искал дори да бъда погребан в нея. Но той е щастлив! Заради вилата смени интерната и пристигна тук.

— Ахилесовата му пета? — осведоми се Волфганг.

— Няма.

— Глупости. Всеки има. Момичета?

— Мили боже! Той не поглежда момичета, той е идеалният домошар, умира за жена си, децата...

— И къщичката, ясно — каза Ноа нетърпеливо. — Но как можем да го въртим на пръста си, щом изобщо няма никакви слабости?

— Не съм казал, че няма слабости. Той е изтъкан от слабости! Ще видите. Понася всичко. Заплашва, но не прави нищо. Кротък е като агне. Няколко седмици ще вдигате при него дандания колкото си искате — след това от само себе си ще престанете. Ужасно е уморително, като не срещаш съпротива. Между другото е първокласен учител — в случай че някой от вас се интересува от латински. Кое то аз лично не мога да си представя.

— Напротив, аз — обади се Ноа. — За мен е много интересно.

— Ако учиш, дори е добър с теб. Но едно можеш да кажеш на вашите момичета — ако не знаят нищо, а те никога нищо не знаят, — Порчето ги оставя да се провалят. Номерата със свалки, дълбоко деколтирани блузи и въртене на очи не му минават. Порчето е желязно моногамен.

Май е вярно. Джералдин във всеки случай сега опитва, напълно безуспешно, да играе с Порчето прелъстителни игрички. Тя му показва всичко, което има, но той не ѝ обръща грам внимание.

Между другото, Порчето е идеален прякор. Хаберле е дребен, очите му са като копчета, а ушите не само са дръпнати назад, но са кръгли и стърчат нависоко. Освен това цялото му лице се съсредоточава в една-единствена точка — агресивен нос, като луковица. Под него е малката уста с остри грозни зъби.

Горкичкият! И очите му са зачервени!

И вони на пот. Не че не се мие. Аз съм убеден, че той жули сутрин и вечер подмишниците си и всичко друго до разраняване. Макар и с най-евтиния сапун (къщичката!). Не, миризмата има друга причина и дори го съжалявам. Понеже непрекъснато пести, носи

двуреден костюм с големи подплънки на раменете, който е поне отпреди десет години. Десет дълги години той се е потил в него, когато се е вълнувал, когато се е преуморявал от работа. Нали знаете, дрехата вече е просмукана от пот.

Съжалявам Порчето. Той е една клета гадинка. Класът веднага го е определил. Всички го виждат. Мухльо.

Въпреки това — трябва да кажа в защита на Порчето — в началото на часа нещата изглеждаха по-иначе. Не забравяйте, че всички ние изглеждаме като великани пред дребния учител, който положително не е много як, а положително не е и много смел. Когато той влезе, Гастон, единият от французите, извади табакера с енфие, отвори я и смръкна усърдно. След това я подаде на Волфганг и той направи същото. (Вече писах. Тук подлагат всеки нов на изпитание.)

Порчето стоеше като истукан, побледня, почервения, но не каза нищо. Просто нямаше думи. Момичетата се кискаха. Табакерата достигна до трето момче. Порчето каза:

— Ще започнем с четенето на „Германия“ от Тацит. Моля, отворете текста.

Това наистина не беше най-добрият ход. Веднага се случи следното — никой от нас, двадесет и двамата, не посегна за своя Тацит. Табакерата продължи пътешествието си. Смъркаха един след друг. Иначе беше съвсем тихо. Ние не казвахме нищо, той не казваше нищо. Гледаше ни безмълвно. В класа има шест момчета и шестнадесет момчета. Можете да си представите колко време мина, докато всичките шестнадесет момчета смръкнат от табакерата. Последният, шестнадесетият, стана и върна табакерата на Гастон. Аз наблюдавах Порчето през цялото време. Първо се опасявах, че ще избухне в плач. Изведнъж гледам — той е намислил нещо! И наистина, когато Гастон спокойно искаше да си прибере табакерата, Порчето му каза:

— Аз тук съм нов, но трябва да отбележа, че маниерите ви са за никъде. Това, че и на гостенина също се предлага, не сте ли го чували? Вкъщи всичко ли изяждате сами и оставяте другите да гледат? Нямах представа!

Такъв ход може да ви свари неподготвени, нали? Другите не бяха наблюдавали Порчето така внимателно като мен. Гастон съвсем се смути и подаде на даскала табакерата.

— Извинете, господине, не знаехме, че...

— Да, да — каза Порчето, — има много неща, които още не знаете!

И смръкна. Главата си режа, че смъркаше за първи път в живота си и направо му призля, но се справи. Все пак току-що беше видял шестнадесет пъти как се прави.

— Сърдечно благодаря, Гастон — каза Порчето.

За миг всички останаха безмълвни. После Волфганг казва гласно на Ноа:

— Това момче ни осведоми погрешно. Той не е чак такъв мухльо.

— Да изчакаме — отговори Ноа.

И излезе прав. Няколко минути по-късно поради едно нахалство, което Валтер си позволи, Порчето загуби самообладание. И започна да крещи. А така добре се владееше. Беше постъпил толкова умно. Всичко рухна. Той само крещеше. И още крещи...

— Докога ще чакам, госпожице Ребер? „Германия в своята цялост...“ — какво ще рече?

Разбира се, тя няма никаква представа.

— Никой друг ли не може да отговори?

12:12 часа. Време е вече. Аз вдигам ръка.

— Да, Мансфелд?

— Не ми е добре, господин докторе.

Бурен смях. Порчето пребледнява. Добре де. Един враг повече. По латински, след като за трети път минавам същия материал, той и без това не може да ме приклеци. Другите мислят, че си правя майтап с Порчето. Значи един враг и двадесет и един приятели. С едно изречение! Добавям:

— Боя се, че трябва да изляза.

Той само кимва мълчаливо и изглежда много нещастен.

Отивам към вратата, докато ръка вдига Фридрих Зюдхаус. Той е първенецът на класа, антипатично момче с двуличен вид и нервен тик на устата.

— Моля, Зюдхаус.

— Германия омнис, Германия в своята цялост е отделена от галите и от ретите, и от панонците чрез реките Рейн и Дунав, от сарматите и даките чрез взаимния страх и с планини...

— Чудесно, Зюдхаус, благодаря ви.

Волфганг ми беше казал, че бащата на първенеца е стар националсоциалист, а сега е на висока длъжност, главен прокурор. За малко да напиша: сега, разбира се, е на висока длъжност.

Трябва да побързам да стигна до вилата на момичетата.

---

[1] Германия в нейната цялост е отделена от галите, от ретите и от панонците посредством реките Рейн и Дунав, от сарматите и даките посредством взаимния страх, с планини... — Б.р. ↑

2.

Малкият Ханзи беше прав: към един без петнадесет всичко е направо детска игра. Вратата на сградата не е заключена, чистачките вече са си отишли и възпитателките са на обяд или някъде в селището, знам ли къде. Във вилата май няма жива душа.

Опитвам се да си спомня къде стояхме с Ханзи през нощта, след това отварям последната врата по коридора вдясно — точно, която трябва. В стаята на Джералдин съм.

Сега всичко става много бързо. Оставям вратата отворена, отварям и прозореца, в случай че дойде някой. Тогава ще чуя навреме и ще имам втори изход. Издърпвам леглото от стената, и я опипвам, защото Джералдин много ловко е втъкнала тухлата обратно и е маскирала пролуките. Естествено! Иначе скривалището ѝ отдавна щеше да е открито. Знам приблизително къде е мястото... Напипах го. Измъквам тухлата с джобното си ножче. И виждам гривната на Верена. Тя лежи върху часовник, два пръстена и сребърна верижка, които също е откраднала. Тях оставям, взимам само гривната.

Смешно — сега, когато я държа в ръката си, виждам пред себе си Верена — гола, съвсем гола. Намирам се на някакъв плаж на южен остров, а тя тича срещу мене с разперени ръце, и гола, както казах, съвсем гола.

Леко съм замаян, когато тикам тухлата обратно, и ме стряска неочакван глас.

— А, така ли било?!

Обръщам се. Джералдин стои на вратата.

Тя прилича на призрак, пепелявосива в здрача на коридора, почти нереална. Светкавично бързо се движат лакираните нокти нагоре и надолу по перлите на огърлицата. Дишането ѝ е учестено, очите ѝ блестят.

— Да, така — казвам аз и избутвам леглото обратно. — Мислеше си, че ще можеш да я задържиш ли?

— Откъде знаеш мястото?

— Не е твоя работа.

Сега изведнъж тя тръгва към мен с притворени очи и полуотворена уста, като по филмите.

— Защо си тук?

— И на мен ми стана лошо. Исках да те последвам.

— Защо?

— Защото много ми харесваш — казва тя и ме прегръща. Аз я отблъсквам. — Наистина ми харесваш. Мислех, че си още в училищната сграда. Като не те намерих, тръгнах насам. И без това тъпите часове са към края си.

Става ми горещо. Трябва да се махна. Незабавно!

Остави ме да си вървя.

— Не.

— Не се бой. Няма да те издам на шефа.

— Не се боя. Ако щеш ми кажи. Но остани тук.

— Ти си побъркана!

— Моля те!

Сега тя сключва ръце на тила ми и се притиска в мен — гърди, корем, бедра, всичко. Опитва се да ме целуне. Аз извъртам глава.

— Да, аз съм луда, луда съм по тебе! Не забеляза ли как те гледах цялата сутрин?

— Да! Но аз не съм луд по тебе. Разбра ли?

В отговор тя тика езика си в устата ми.

Аз я сграбчвам за тупираната коса и тегля главата ѝ назад. Тя се усмихва с безумна усмивка и шепне:

— Ела в гората...

Я стига. Изблъсквам я и излизам. Само да се махна! Вървя по самотния път нагоре в гората. Гривната е в джоба ми. Размина се. Сега имам време. Така си мисля. Защото още не съм изминал и сто метра, и чувам стъпки. Обръщам се. Тя върви след мен.

Топло е днес. Слънцето грее. Аз не ускорявам ход. Тя също. Направо е смешно. Следва ме като куче, все на едно и също разстояние. Никой не казва нито дума. Така се движим по килима от пъстри листа през гората и слънчеви лъчи падат върху нас отвесно между короните на дърветата. Наоколо няма жива душа. От време на време се обръщам. Изразът на лицето ѝ е неизменен — стиснати устни, двойна бръчка между веждите и абсолютно безумни очи. Така тя ме

следва може би в продължение на десет минути. Защото, когато пътят минава през една малка падина и прави завой, изведнъж изчезва.

Омръзна ѝ, си казвам.

Тук дърветата растат нагъсто, между тях никнат храсти. Пълно уединение е в малката падина. Пътят завива отново. Джералдин стои пред мен.

Тя по-добре познава местността и вероятно е минала по някакъв кратък път. Стои подпряна на едно дърво ѝ гледа към мен с полуотворена уста и полузатворени очи с безумен блясък. Съблякла е пуловера. Свалила е полата. И вече е без дантелените гащички.

3.

Когато започнах да пиша, реших пред себе си — тя трябва да бъде искрена, съвсем искрена. Сега стигам до едно място, където е по-удобно да се лъже. Но тогава какъв смисъл би имала тази книга?

Изхвърлян съм от пет интерната. Винаги заради истории с момичета. И аз понякога не съм с всичкия си. Има ситуации, в които разсъдъкът ми просто вече не работи, мозъкът го няма. Black out. Това е откакто спях за първи път с момиче. В подобно състояние не отговарям за постъпките си. Проклятие, още в нейната стая го почувствах, както епилептик предусеща припадък! От стаята успях да се измъкна. Но нямаше как да подмина дървото.

Днес като си помисля, бях като пиан, тя също. Бяхме като бесни. На около пет метра от пътя в гъстата ниска гора, на сторецената от слънцето земя аз ѝ скъсах чорапите, тя ризата ми, защото не се събличах достатъчно бързо. Ние се дращехме и хапехме. Това, което вършехме, не мога да опиша, защото не подлежи на публикуване. Телата ни се разкъравиха от камъните и тръните, върху които се търкаляхме, вкопчени един в друг.

Но ние нищо не забелязвахме.

И нямаше край. И се започваше отново и отново. Дни наред чувствах драскотините на гърба си от нейните дълги остри нокти. Когато Джералдин стигаше до върховния момент, очите ѝ се подбелваха и тя издаваше звуци като от преизподнята. Притискаше ме към себе си и около мен всичко се въртеше.

Имал съм през живота си доста момичета. Но такава — никога досега. Това безумие е заразително. Двама луди се вкопчват един в друг.

Книгата ми трябва да бъде искрена. Никога не съм обичал Джералдин, но с никоя друга жена не съм изпитвал такава нещца, както с тази нимфоманка, която ме беше изпълнила с отвращение още от първия миг, когато я видях. Започнах да ругая още от мига, в който червените мъгли се разнесоха пред очите ми. Мразех я, когато

изтощена се откъсна от ръцете ми. Притихнала, тя лежеше на земята, гледаше ме с нейния безумен поглед и въздишаше:

— Обичам те. Обичам те... обичам те... Никога не е било така... както с теб!...

Тази книга трябва да бъде искрена.

Когато накрая всичко отмина, тя остана да лежи неподвижно. Устните ѝ бяха посинели. Цялото ѝ тяло още трепереше. И изведнъж с ужас си помислих за нещо, което тя каза след това с впит в мен поглед и слаб детски глас:

— За първи път ми се случва...

Мълчаливо седя до нея.

— Толкова пъти се опитвах. Още откакто бях на четиринадесет. Положително съм имала повече момчета, отколкото ти момичета. Никога не се случваше, каквото и да опитвахме. Почти се бях побъркала. Преструвах се пред момчетата... Опитвах и сама... Никога не ставаше... И сега ти... О, ти... Беше толкова хубаво... Обичам те!

Джералдин ме обича. А аз я ненавиждам...

4.

14:10.

Бяхме се облекли. Трябваше да ѝ помагам, толкова отпаднала беше.

В 15:00 часа трябва да бъда при старата кула. Верена ще чака. Как да се отърва от Джералдин?

— За какво мислиш? — пита тя веднага.

— За теб — казвам, разбира се.

И тя се притиска в мен.

— Обичам те. Беше толкова хубаво. Струваше ми се, че ще умра. Толкова хубаво. Както никога досега. Чак сега знам какво е. Никога вече няма да се отделя от теб!

И го казва искрено. Ясно си личи. Точно на мен ли трябваше да се случи.

— И ти ли ме обичаш?

— Не.

Няма никакъв смисъл, тя трябва да го разбере веднага.

— За мен е без значение, че не ме обичаш. Рано или късно ще ме обикнеш.

— Не!

— Ти не ме познаваш, ти не знаеш каква мога да бъда. Ти ще ме обикнеш някога, сигурна съм. Толкова съм щастлива, Оливер. Никога не съм била толкова щастлива. Ще видиш колко мила мога да бъда.

Тя ме целува, гали ме, а аз си мисля: „Верена.“

Верена. Верена. Верена.

5.

— Трябва да се върнеш във вилата.

— Не искам.

— Тогава иди в трапезарията.

— Сега не мога да ям нищо.

И аз не бих могъл.

— Ще ни търсят.

— Няма да ни намерят.

— Но аз трябва да се прибирам.

— Още четвърт час — казва тя, не, моли се, с такива кучешки очи, че на човек може да му призлее. — И после ще бъда съвсем послушна. Тогава ще се върна и ще те оставя на мира. Петнадесет минути?

Аз кимам.

— Вече ти принадлежа...

Само това липсваше!

— Двамата си принадлежим...

Не. Не. Не!

— ... и ще ти кажа какво става с мен.

— Какво ще рече това: какво става с теб?

— Аз съм такава... ако ти не беше дошъл и не ме беше спасил...

— Това каза тя! Тази дума! А сега аз я пиша. Още един път — „спасил“! — ... щях да отида в лудницата. Може ли да си сложа главата на гърдите ти?

— Разбира се.

Тя го прави и аз галя смешно тупираната ѝ коса, сега с такъв вид, сякаш се е била с някоя съперница, а тя говори като насън, докато също ме гали:

— Аз съм на осемнадесет. А ти?

— На двадесет и една.

— Живеехме в Бреслау^[1]. Баща ми беше физик. През 1946 руснаците го арестуваха. Него като учен, а нас за компания. Баща ми трябваше да работи за тях. Закараха ни в Новосибирск. Там работеше

баща ми. В един гигантски институт. Имаше много други немски изследователи. Дадоха ни малка приятна къщичка извън града.

— Тогава ти си била на четири години.

— Да. И се започна още в детската градина. Руснаците бяха внимателни с баща ми и моята майка, възрастните руснаци се отнасяха много мило с мен. Всички! Носеха ни храна. На мен ми носеха кукли и играчки. По празниците бяхме заедно със съседите.

— И кой не се отнасяше мило с теб?

— Децата. Казах ти, започна се още в детската градина и след това, когато тръгнах на училище, стана съвсем зле. Въпреки че говорех съвсем свободно руски! Немски можехме да говорим само вкъщи. Баща ми го взеха за десет години. Значи аз трябваше осем години да ходя на училище. Казвам ти, беше ад.

---

[1] Бреслау е основан като германски град през 1261 г. Столица на провинция Силезия. След 1945 г. градът и провинцията са присъединени към Полша, сегашното име на града е Вроцлав — Б.пр.

↑

14:25.

Верена. Верена. Верена.

— Децата не говореха с мен. Защото съм била немкиня...

— Аха.

— Немкиня. Разбираш ли? Ние нападнахме страната им и много от тях загубиха бащи и братя. Защото бяха убити във войната, в голямата война на Хитлер. И те си отмъщаваха.

— На теб?

— На мен, да. Биеха ме. Всеки ден. Понякога толкова зле, че трябваше да идва лекар.

— Чудовищно.

— Накрая родителите ми ме спряха от училище. През 1956 срокът на баща ми изтече. И ние се преместихме в Западен Берлин. Баща ми работеше в института „Макс Планк“. Но мен продължиха да ме бият. Немските деца.

— Защо?

— Много ясно! Баща ми беше работил десет години за Съюза. И така им говорят на децата у дома. Някой баща казва на сина си: „Този човек е изменник, той е помагал на Съветския съюз, може би е комунист. Във всеки случай е предател.“ На следния ден момчето разказва това в училището. И се почва. Наричаха ме „предателска свиня“. Тук ме наричат...

— Да, знам как.

— Но това не е толкова зле.

— Клетата Джералдин — казвам аз. При това го казвам съвсем искрено.

— Ах, знаеш ли, тогава вече бях голяма. И силна. Отвърщах на ударите, хапех, хвърлях камъни. И когато ставаше много лошо и цяла хайка се втурваше отгоре ми, аз имах един чудесен номер, с който да се защита.

— Какъв номер?

— Крещях на руски. С всичка сила. На руски! Каквото ми идваше наум. Понякога дори стихове. Все едно. Когато крещях на руски, се плашеха. Всички! Винаги! Тогава се дръпваха и ме оставяха на мира. — Тя повдигна глава и се усмихна: — Страхотен номер, нали?

— Страхотен. И какво?

Лицето ѝ помръква. Свежда глава на коленете ми.

— Баща ми е голям учен, разбираш ли? В Сибир например той откри нещо, което руснаците слагаха в реактивните си самолети. В най-бързите...

— Какво е то?

— Не знам точно. В такова гигантско нещо, дето лети с безумна скорост, пилотът не може непрекъснато да наблюдава всички уреди. Това е извън човешките възможности. Тогава баща ми вгради нещо електронно, което контролира всички важни уреди. Например петдесет опасни позиции. Ако в някоя от тези точки нещо не е в ред, тогава се включва микрофон и казва на пилота: „Внимание, еди-кое си не функционира.“

— Феноменално — казвам аз. И наистина го мисля.

— Но най-феноменалното е, че баща ми е направил петдесетте предупреждения да се изговарят от женски глас. От женски глас! Това най ми харесва. Защото пилотът говори по радиовръзката само с мъже. Значи щом чуе женския глас, веднага разбира: опасност! Не може да не обърне внимание на този глас!

Аз казвам:

— А аз мога да доразкажа историята ти до края.

— Така ли?

— Да. Американците правят фантастично предложение на баща ти и сега той работи в Кейп Канаверал или някъде там, и през лятото можеш да посещаваш вашите там. Така ли е?

Тя откъсва една тревичка, дъвче я и казва тихо:

— Отчасти. Разбира се, американците поканиха баща ми. Всички трябваше да заминем там. Но баща ми замина сам.

— Защо?

— Майка ми поиска развод. Тя твърдеше, че не може да продължава да живее с човек, който от година на година съдейства да се създават все по-ужасни оръжия за масово унищожение.

— И това е позиция — казвам аз.

14:30. Верена. Верена. Верена.

— Но тя излъга. Всички лъжат. Майка ми се разведе, защото се запозна в Берлин с един много богат търговец на текстил. Баща ми не знаеше. И досега не го знае. Аз ги проследих двамата — майка ми и любовника ѝ.

— Защо не каза на баща си?

— А защо да му казвам? Винаги съм предпочитала майка си. Баща ми го знаеше. Затова при развода се съгласи да остана при майка.

— Е, всичко е станало чудесно.

— Чудесно! Баща ми едва замина и майка ми се омъжи повторно и ме натика в интерната.

— Защо?

— Доведеният ми баща не може да ме понася. Щом се видим, избухват кавги. Много рядко можех да ходя в Берлин. Майка ми трепери при всяко мое отиване при тях. Баща ми обаче е щастлив, че съм в Германия. През голямата ваканция заминавам при него. Той наистина работи в Кейп Канаверал. Сега прави ракети.

— Разбирам.

И я поглеждам. Тя шепне:

— Петнадесетте минути минаха, нали?

— Да.

— Тръгвам. Няма да плача. Няма да те задържам. Няма да ти създавам проблеми, заклевам ти се. Никога няма да ти създавам проблеми.

— Добре — казвам аз. И двамата ставаме. — Добре, Джералдин. Чакай да ти оправя косата. — Тя се притиска до мен и целува ръцете ми. — Трябва да се поспретнеш, преди да се върнеш при другите, иначе всеки ще разбере какво е станало.

14:40.

— Връщай се във вилата.

— В четири имаме история. Тогава ще се видим пак.

— Да.

— Искам винаги да бъда с теб. Денем и нощем. Докато умра.

— Довиждане, Джералдин.

— Няма ли да ме целунеш?

Ние се целуваме. Тя се усмихва.

— Какво?

— Хубава ли е?

— Коя?

— И питаш. Жената, на която е гривната.

— Не.

— Разбира се, че е хубава. Тя е много по-хубава от мен. И сега отиваш при нея. Не ме лъжи. Моля те, не ме лъжи!

— Да — казвам аз. — Сега отивам при нея.

— Обичаш ли я?

— Не.

— Лъжеш. Но за мен това няма значение, честна дума. Не ми пречи, докато ходиш и с мен. Защото ти си първият мъж в живота ми.

— Значи до четири, в часа по история.

Тя тръгва, спъва се с високите си токчета, пламнала, с омацано лице и размъкнати дрехи. Изчезва в храсталака. Става тихо. Аз тръгвам по пътя за старата кула, която виждам през върховете на дърветата. Едната ми ръка е в джоба, в нея стискам гривната на Верена.

След три крачки чувам шум и веднага спирам. Някой тича през храсталака. Не мога да го видя, само го чувам. И вече не мога да го настигна, защото шумът от стъпките заглъхва. Някой ни е подслушвал. От колко време? Какво е чул? Какво е видял? Кой е бил?

Остават 2 минути. Аз съм съвсем точен, а при това успях и да се измия. За щастие тук минава едно поточе. Леденостудената вода ми

подейства добре.

Няма никой. Сядам на едно стъпало при входа на развалините, където има табела: „Опасност от срутване! Влизането забранено!“

Колко стара е тази кула! За последен път реставрирана от негова светлост княз Вилхелм IX през 1804 година — това чета на друга табела, която също се разпада.

Внезапно тя цъфва пред мен като Червената шапчица в гората. Този път е с червена рокля и червена барета. Майка ѝ я облича като малка кукла.

— Добър ден, чичо Мансфелд — казва тя тържествено.

— Здравей, Евелин! Откъде изскочи?

— Чаках зад кулата да дойдеш. Мами чака горе.

— В кулата?

— Да. Трябва да се качиш горе.

— Но ако това нещо се срути... — соча табелата.

— Няма да се срути. Трябва да бъдем много предпазливи с мамии. Тя не трябва да бъде виждана с някой мъж. Затова всеки път ме взема със себе си.

Всеки път... Взема ли те често, мъниче? Много често? И тук ли? Тук ли се среща с италианския си хубавец? И с други господа? Толкова много въпроси. Не зададох нито един.

— Чакай — казвам аз и ѝ давам нещо, което през целия ден нося със себе си.

— Марципан! — извиква тя радостно.

— Нали най-много го обичаш? — Купих го днес в училищния бюфет.

— Откъде знаеш?

— Ти ми каза. Снощи.

— Така ли? — Гледа ме недоверчиво.

Не си спомня. Много е малка. Верена има късмет. И прекрасна съюзничка.

Макар че това, което върши, едва ли е много редно. Впрочем колкото за редното: вие безукорен ли сте, господин Мансфелд? Какво направихте преди малко?

Но аз съм малодушен помияр и не искам да мисля за това, така че питам бързо:

— Как е кучето ти?

— Асад? Добре, благодаря.

— Защо не го доведе?

— Той сега спи.

— Така ли? Е тогава човек не бива да го безпокои.

— Не. Освен това понякога иска да бъде оставен сам? Като всеки човек.

— За това си права, Евелин.

— Сега изчезвам. Ако някой идва, ще започна да пея. Мами знае.

— А?

— Да. Горе човек може да се скрие.

— Била ли е мами вече горе с друг чичо?

— Не, досега никога.

— А откъде знаеш тогава, че човек може да се скрие горе.

— Е, защото съм била горе. С мами. Ние често се качваме там.

Много е хубаво, ще видиш.

— Чао — казвам аз. Тя се бави. — Какво има?

— Може ли... може ли да те целуна, чичо Мансфелд?

— За марципана?

— Не.

— А за какво?

— Ами защото искаш да ни помогнеш.

— А, така ли — казвам аз. — Разбира се, можеш да ме целунеш.

— Навеждам се към нея и тя обгръща врата ми с ръчичките си. Получавам целувка по бузата, сигурно най-мократа, която някога съм получавал. След това детето изчезва.

Аз изтривам бузата си, влизам в старата кула и изкачвам виещата се стълба, която на всяка стъпка скърца и скрипти; все по-високо и по-високо, и при мисълта, че всяко стъпало ме приближава с няколко сантиметра до Верена, на челото ми избива пот. Ама че височина! Нямах и представа. Деветдесет и седем стъпала! Когато най-сетне стигам до стаичката на кулата, тя стои пред мен, изпъната и стегната; и чудните ѝ очи се взират в мен, тези черни очи, толкова големи за тясното ѝ лице, тези очи, които не мога да забравя и няма да забравя, докато съм жив.

Днес е облечена с лека изрязана рокля без ръкави от бял лен на ярки цветя. Разбирам от дрехи. Колкото и семпла да изглежда тази рокля, тя струва малко състояние. И как ѝ стои! Не бива толкова да я

гледам. В тази рокля изглежда още по-възбуждащо, като че ли не е облечена. Ах, Верена.

Изваждам от джоба си гривната и ѝ я давам. После отивам до един от прозорците на тази стаичка, пълна с ръждясали инструменти, изпочупени мебели, сламеници и прогнила дървения. Гледам далече над кафявите, червени и златни листа на дърветата. Всичко е огряно от слънцето, лека мараня замъглява далечината. И отново летят тези сребърни паяжини. Циганско лято.

— Хубаво е тук — казвам аз и чувствам, че тя се приближава зад мен. — Местата тук са ми познати. Живял съм във Франкфурт. — Продължавам да говоря, но ми става все по-трудно, защото тя е застанала плътно зад мен. — Малката река там долу е Нида. Оттатък е Птичата планина. Онова с тройната гърбица е Винтерщайн, а там, където слънцето между черните дървета осветява една поляна, е Хоенродскопф, веднъж там...

— Оливер?

— Да — аз се обръщам и всичко ме обгръща отново: „Диорисимо“, ароматът на момини сълзи, ароматът на нейната кожа, синьо-черната ѝ коса, очите...

— Благодаря — пошепва тя.

— Ах, смешно е да се говори — Трябва да звучи бодро, но само дете не се просълзявам. — Каква хубава рокля!

— Мъжът ми наистина си идва довечера. Голям късмет, нали?

— Да, голям късмет.

— Защо ме гледате така?

— Трябва да получа нещо от вас.

— Какво?

— Много добре знаете какво. Дайте ми го.

Тя не помръдва.

— Хайде! Или ще си взема гривната обратно!

Тогава тя бърка в един малък страничен джоб на роклята и вади кръгла кутийка.

Аз я отварям.

— Какво правите?

Проверявам дали са тридесет. И дали всичките са веронал. Прибирам кутийката.

— Ще ги хвърлите ли?

- Не.
- А какво?
- Ще ги запазя.
- Защо?
- Вие защо ги пазехте?
- Оливер...
- Да?
- Много ли сте...
- Какво?
- Нищо.

Двамата гледаме през прозореца и сърцето ме боли, и си казвам, че съм идиот, идиот, трижди проклет идиот, и да си гледам Джералдин или някоя друга такава, но тази жена тук, тази Верена Лорд да я оставя на мира. И виждам малки селца, замъци, чифлици, крави на черни и светлокафяви петна, виждам влакове, които свирят и се забулват в дим. Виждам Бад Хомбург, Бад Наухайм и Франкфурт, и тя също вижда всичко това. Така стоим един до друг може би в продължение на три минути и никой не проговаря. Изведнъж усещам как лявата ѝ ръка посяга към моята дясна. Срамувам се, защото моята е потна от вълнение, но когато нейните пръсти се вплитат в моите, усещам, че и нейната ръка е влажна.

Всичко това, което пиша сега, си го казахме, без нито веднъж да се погледнем. През цялото време гледаме през прозореца над короните на дърветата и надолу към влаковете, кравите, замъците, селата.

— Как намерихте гривната?

— Едно момиче я беше откраднало. Едно малко момче я е издебнало и ми издаде името на крадлата.

— Хубава ли е?

(Лесен въпрос!)

— Не.

— Как успяхте да я вземете?

— Момичето е от моя клас. През часа изтичах до вилата, в която живее, влязох в нейната стая и си я взех.

— Тя видя ли ви?

(Още по-лесен въпрос!)

— Не.

— Цялата ви яка е изцапана с червило.

— Тогава ще трябва да си сменя ризата, преди да започнат часовете. Благодаря, че ми казахте.

— Аз ви благодаря за гривната.

— Може ли пак да се срещнем?

Мълчание.

— Всеки ден между два и четири съм свободен. Разбира се, мога да дойда и по всяко друго време. Просто ще избягам.

Мълчание.

— Попитах ви нещо, госпожо.

— Чух.

— И?

Мълчание.

— Аз ви помогнах, нали? Помогнете ми и вие. Моля ви!

— Да ви помогна? Аз? На вас?

— Да ми помогнете. Вие. На мен. Да.

— Като се срещаме?

— Да. Само да се срещаме. Нищо друго. Да гледаме оттук. Да си говорим. Да стоим един до друг като сега.

Тя пуска ръката ми.

— Вие сте на двадесет и една години. Аз съм на тридесет и три. По-възрастна съм от вас дванадесет години!

— Не ме интересува.

— Аз съм омъжена.

— За мен няма значение. При това бракът ви е нещастен.

— Имам дете.

— Обичам децата.

— Имам любовник.

— Не ме интересува. — (Лъжа.)

— Преди него имах друг.

— Сигурно сте имали много. Всичко това е без значение. Верена, защо не се срещнахме преди няколко години?

От тук нататък до края на разговора ние се гледаме. Говорим спокойно и тихо. Вее лек вятър, шумоли в дърветата.

— Това е безумие — казва тя.

— Кое?

— Да се срещнем пак тук. Кълна се, няма да ви направя нищо! Искам само да ви гледам, само да творя с вас... Вчера на магистралата

нямахте ли чувството, че бихме се разбирали добре? Не говоря за леглото. Имам предвид като възглед, като начин на мислене. Нямахте ли чувството, че много си приличаме? Много, много си приличаме?

— Да... вие сте също толкова объркан, пропаднал и самотен като мен.

В далечината изсвирва локомотив. Сега слънчевата светлина пада върху роклята на Верена. Цветята сякаш оживяват.

— Спахте ли с момичето, което открадна гривната ми?

— Да.

— Но не от любов.

— Наистина не от любов.

— Това ми е познато. Ах, колко добре ми е познато!

Как говори! Как се държи! Нейната походка. Всяко движение. Тази жена има своята тайна. Не иска да ми каже каква е, откъде е. Прави се на пропаднала, говори лошо за себе си. Всичко това е преструвка, всичко е лъжа.

Коя си ти, Верена?

От къде тръгва твоят път? Защо се отрупваш със скъпоценности? Защо тръпнеш да не изпаднеш пак в мизерия — и непрекъснато рискуваш, като мамиш мъжа си? Защо?

Повече няма да те питам. Някога може би ще ми разкажеш.

— И ще се срещнем пак тук и ще си говорим?

— При едно условие.

— Кое?

— Да ми върнете вероната.

— Изключено! Ако това е условието, отказвам се.

— Не искам да си взема таблетките. Аз искам вие да не ги взимате.

— А аз не искам те да са у вас.

— Тогава ги унищожете. Сега, веднага. Пред мен. Да видя.

— Как да ги унищожа?

— Може би горят.

Този път имам кибрит. Бавя се, докато паля кутийката, защото бих искал да запазя вероната.

Кутийката лумва, таблетките се овъгляват и се разпадат. Хвърлям остатъците на пода. Верена ги тъпче с крак, докато всичко се размаже и се набие в дъските.

Сега ще можем пак да се видим.

— И като си помисли човек, че е трябвало да спите с аптекаря за тях — казвам аз.

— И като си помисли човек, че сега вече няма да можем да ги ползваме — казва тя.

— И като си помисли човек, че изпълних вашето условие. Кога ще се видим пак? Утре?

— Не.

— Вдругиден?

— Не и вдругиден.

— Кога тогава?

— Ще е възможно чак след няколко дни.

— Защо?

— Защото съм бременна. Нали ви казах, че нямате представа в какво положение съм, какво става с мен. Вие нищо не знаете! Просто нищо!

8.

— Бременна?

— Много добре чухте.

Смешно, при всяка друга щях да си помисля: „Е, братко, сега и ти ще си вземеш своето!“. Но това трябва да остане съвсем честна книга. Преди, когато пишех за случилото се с Джералдин, не се представях по-добър, отколкото съм. Сега не се правя по-лош. И за секунда не помислих каква добра възможност ми се отваря. Нито за секунда? Изобщо не ми мина през ум.

— От кого?

— Не знам.

— От италианеца?

— От него. Или от мъжа ми...

— Вчера казахте...

— Излъгах. Жената трябва да спи с мъжа си, ако има любовник, нали? За всеки случай, ако нещо стане.

— Напълно сте права. Не че исках да ви противореча. Естествено, и на Енрико сте разказали, че нямате нищо общо с мъжа си от една година.

— Естествено.

— Така казват всички жени на любовниците си.

— И на вас ли някоя жена вече ви го е казвала?

— Да.

— И?

— Не й повярвах. Но не й казах, че не й вярвам. Човек не трябва да е несправедлив. Мъжете се държат по същия начин, когато имат любовница.

Умълчаваме се. После питам:

— Искате ли детето?

— Боже господи! В моето положение?

— Енрико знае ли?

— Енрико е женен. Никой не знае. Само на вас го казах. Защо ли?

— Защото така чудесно се разбираме. Някой ден...

— Какво?

— Някой ден ще ме обикнете.

— Стига!

— С такава любов, към която толкова се стремите. Знам го със сигурност. Понякога има моменти, в които знам точно какво ще се случи. Имате ли лекар?

— Не мога да родя детето. — Тя свежда глава. — След раждането на Евелин лекарите казаха, че второ раждане ще е опасно за живота ми. Трябва да постъпя в клиника. Това също е една от причините.

— За кое?

— Че бракът ми върви толкова зле и че съм толкова... че съм такава.

— Не ви разбирам.

— Нали знаете, Евелин е извънбрачно дете.

— Да.

— Но той винаги е копнеел за свое дете, разбирате ли? За син, който някога ще поеме банката. Когато го срещнах... В онази нищета... отначало не му казах, че никога вече не трябва да имам деца. По-късно му казах. Много подло от моя страна, нали?

— Била сте в беда!

— Не, трябваше да му кажа. Задължително. Вижте, така ние... с всеки ден се отчуждавахме все повече. Той никога не ме е укорявал, искам да кажа, не ми е отправял директни упреци.

— Но косвени.

— Да. Той... ме обича, по свой начин; той е привързан към мен, но не може да ми прости, че никога няма да изпълня най-голямото му желание. Той гледа на мен с други очи. Вече не като на...

— Като на истинска жена.

— Да, именно.

— И затова започнахте да водите такъв живот.

— Защо?

— За да си докажете, че въпреки всичко сте жена.

Тя ме гледа продължително.

— Странно момче сте вие, Оливер.

— Затова, нали?

Тя не отговаря. Наистина бих искал да знам дали има и щастливи хора на тази лайнияна земя.

Едва сега ми прави впечатление, че Верена не е гримирана. Казвам ѝ го. Тя отговаря:

— Предварително бях решила да ви целуна.

— Но вие имате фантастично червило, което не се размазва. Бяхте с него, когато целувахте Енрико.

— Затова не исках да го използвам.

— Ще видите, ще се обичаме.

— Не, не. Невъзможно.

— Червилото — казвам аз, — червилото го доказва. Само почакайте. Аз разполагам с време. Всичкото време на света.

Тя ме гледа учудено. След това я питам:

— Кога ще кажете на мъжа си?

— Тази вечер.

Аз питам:

— В коя клиника ще бъдете?

Тя казва в коя. В западната част на Франкфурт.

— Кога ще бъде?

— Ако замина утре, вдругиден.

— Тогава ще дойда да ви посетя в четвъртък.

— Изключено! Не може! Забранявам ви!

— Не можете нищо да ми забранявате.

— Дори ако с това ме подлагате на опасност?

— Няма да ви подложат на опасност. Имате единична стая, нали?

На регистратурата ще дам фалшиво име. Ще дойда преди обяд.

— Защо преди обяд?

— Защото мъжът ви тогава е в банката, нали?

— Да, така е, но...

— В четвъртък, Верена.

— Това е безумие, Оливер, всичко, което правим, е безумие.

— Но сладко безумие. И някога ще се превърне в любов.

— Кога? Когато стана на четиридесет? А Евелин на дванадесет?

— Може да сте и на шестдесет. Трябва да се връщам на училище, три и половина е. Кой ще тръгне пръв?

— Аз. Изчакайте няколко минути, нали?

— Ясно.

Тя се запътва към стълбите, пак се обръща:

— Когато дойдете в четвъртък, кажете, че сте брат ми. Той се казва Ото Вилфрид. Ще запомните ли името?

— Ото Вилфрид.

— Живее във Франкфурт. — Изведнъж се усмихва: — И тази вечер в единадесет излезте на балкона.

— Защо?

— Защото имам за вас една изненада.

— Каква изненада?

— Ще видите. Тази вечер в единадесет.

— Окей — казвам аз. — Ото Вилфрид и тази вечер в единадесет.

Облягам се на една от старите гнили греди, които крепят свода на тавана, и я гледам как слиза по витата стълба бавно, внимателно, въпреки че е с ниски обувки. На завоя на стълбата се обръща още веднъж.

— И въпреки всичко е безумие — казва тя.

След което изчезва.

Чувам как говори долу с Евелин, после гласовете им заглъхват. Не отивам до прозореца. Не гледам след тях. Държа ръката си, която Верена държеше в своята, пред лицето и вдъхвам аромата на момини сълзи, който толкова бързо отлита. След три минути и аз слизам по старата вита стълба. Навън се сецам, че трябва да се прибера в „Квеленхоф“, защото яката на ризата ми е изцапана с червилото на Джералдин. Затичвам се, защото нямам вече много време. И не искам още първия ден да закъснея за часа. В мига, когато хукам, нещо изпращява пред мен и виждам една фигура да бяга през гъстите храсти. Всичко става толкова бързо, че пак, както и одеде, не виждам кой е. Но този път бях подготвен за нещо подобно, този път направо очаквах да бъда дебнат. Затова очите ми реагират по-бързо и аз разпознавам тичащия. Това е русокосият сакат Ханзи, моят побратим.

9.

„Никъде хората не вярват така пламенно, както в Германия, във войната като най-благородно политическо средство. Никъде хората не са така склонни да игнорират нейните ужаси и да пренебрегват нейните последици. Никъде миролюбието с такава лека ръка не се приравнява към малодушния страх.“

Тези думи на журналиста Карл фон Осиецки^[1], който предпочел смърт в концлагер, отколкото да отстъпи на насилието, ни прочете доктор Петер Фрай в часа по история от една стара книжка на списание „Велтбюне“.

Този доктор Фрай е най-добрият и най-умният даскал, когото някога съм срещал, вярвайте ми! (А съм срещал доста.) Той е слаб и висок, към петдесетгодишен и куца. Сигурно са го потрошили в концлагера. Доктор Фрай говори тихо, не крещи като глупавото Порче, усмихва се, държи се приятелски и има авторитет. При него никой не говори в час. Не отговаря нахално. Това, което разбирам още от първия урок, е, че всички обичат куция доктор Фрай. Не, веднага забелязвам, че един не го обича — първенецът на класа Фридрих Зюдхаус, момчето с нервния тик на устата. Е, ако имах баща стар нацист, а понастоящем главен прокурор, и аз нямаше да обичам доктор Фрай. Нека бъдем справедливи — човек е продукт на възпитанието си. От друга страна, не е ли ужасно? Какво чудесно момче можеше да е Зюдхаус, ако имаше друг баща, например доктор Фрай.

След като прочете цитата от Осиецки, доктор Фрай каза:

— И така стигаме до годината 1933-та. В повечето училища повечето учители тук правят голям прескок. От 1933-та направо до 1945. За тези години нямало какво да се говори. От 1945-та се започва с така нареченото падане на Германия, както навсякъде срамежливо описват обстоятелството, че тази страна, която започна най-голямата война на всички времена, през 1945 трябваше да капитулира безусловно пред своите противници. След това идва един по-малък скок и сме 1948-а, при икономическото чудо. Не искам да ви разказвам неща, които не искате да чувате. Кажете ми направо дали искате да се

запознаете с истината за Третия райх, или не. Предупреждавам ви, истината не е красива. Повечето от моите колеги си улесняват работата и не говорят въобще за нея. Аз ще говоря, ще ви разкажа цялата мръсна истина — ако поискате. Който иска, да си вдигне ръката.

Всички вдигаме ръка, също и момичетата — само две момчета не. Едното момче е Фридрих Зюдхаус, а другото, колкото и да е невероятно, е Ноа Голдмунд.

Джералдин седи срещу мен и ме гледа, когато си вдига ръката. Сега е зарязала номерата с бухналата пола и кръстосването на краката. Изглежда така, сякаш всеки момент ще се залее в сълзи. От време на време си оформя устните в целувка и притваря очи. Валтер, с когото е ходила преди ваканцията, вече май е забелязал какво става. На нея не й пука. Всички трябва да знаят, че сега ми принадлежи. На мен! На мен, който мисли само как в четвъртък ще посети Верена в клиниката.

Мисля, че ако не бях вдигнал ръка, и Джералдин нямаше да вдигне. Тя прави всичко, което правя и аз. Бледа е, с тъмни кръгове под очите. И пак свива устни в целувка и притваря очи. Лошо ми става. В какво се забърках? Как да се измъкна? Жал ми е за нея, Лъскавата курва. И тя копнее за истинска голяма любов като Верена и мен. Но мога ли да помогна на Джералдин? Не. Никога.

Между другото е интересно какво отговарят Ноа и този Фридрих Зюдхаус, когато доктор Фрай ги пита защо са против той да ни преподава подробно за Третия райх и неговите престъпления.

Първо Фридрих Зюдхаус:

— Господин докторе, намирам, че най-сетне трябва да се сложи край на тези вечни германски самообвинения. Това дотегна вече дори на западните ни съюзници и на целия свят. Кому служим така? Само на ГДР и на комунистите!

Странно момче! Волфганг го мрази. По време на закуската днес той цитира изказванията му. „Трябваше да оставят Хитлер да си свърши работата, ама истински! Много малко евреи вкара в газовите камери.“ „Оставили са го да свърши достатъчно, отговорил Волфганг. Шест милиона малко ли са?“

„Глупости. Не са били повече от четири. Най-много.“

„А, така ли, извинявай. Разбира се, разликата е огромна.“
„Евреите трябва да бъдат унищожени, те са отрова за другите народи.“

„Ти една година ходи с Вера. Тя е половин еврейка. Ти го знаеше. Но това не ти пречеше.“

„Полуеврейките са друго.“

„Ако са хубавички, нали.“

„Не, въобще. И за полуевреите. Те имат петдесет процента арийска кръв. Бъди справедлив.“

Бъди справедлив... Чудновато момче е този Зюдхаус. Знаете ли какво ми разказа Волфганг (който го мрази)? Неговият идол е Махатма Ганди. Как ви се струва? Казвам ви, момчето не е виновно. Виновни са родителите, проклетите родители, които така са го възпитали. (Знам какво ще стане, ако такива като родителите на Зюдхаус прочетат някога тези редове. Те ще запратят книгата в стената и ще се разбеснеят. Но казах вече, книгата ми трябва да е съвсем честна и затова не мога изведнъж да взема да лъжа или да махам отделни пасажки. Запазете спокойствие. Предстои много по-лошо.)

---

[1] Карл фон Осиетски (1889–1938) — журналист, издавал ляволибералното и пацифистично списание „Велтбюне“. През 1935 г. получава Нобелова награда за мир. От 1933 е в концлагер, където умира през 1938 г. — Б.р. ↑

10.

Не по-малко интересно от отговора на Зюдхаус беше и това, което каза Ноа. С леко заекване и сведена глава, като че ли точно него трябва да го мъчи съвестта, той рече:

— Господин докторе, вие знаете колко ви почитам за поведението ви. Знаете, че знам какво е трябвало да преживеете в концлагера. Ясно ми е, че със сведенията за Третия райх искате да направите нещо важно. Но се стремите да постигнете невъзможното.

— А именно? — приятелски попита доктор Фрай, куцукайки из стаята.

— Искате да просветите хора, които е невъзможно да бъдат просветени, господин докторе.

— Имате предвид Зюдхаус?

— Да, например него. Няма да успеете. Тези, които не са в състояние да научат нищо, си остават такива. Знаете ли какво ще се случи? Ядът и омразата му към нас само ще се засилят.

— Не е вярно, Голдмунд.

— Вярно е, господин докторе. Аз ви се възхищавам. И ви почитам. Но вие сте на погрешен път. Този народ е непоправим. Всичко е съвсем безсмислено. Нали виждате — който каже нещо срещу нацистите, е комунист! Това ли искате?

— Да, Голдмунд. Съгласен съм, с удоволствие, ако е така.

— Извинете, господин докторе, но ви мислех за по-умен. Каква е ползата от някаква абстрактна истина?

Доктор Фрай отговори с едно изречение, което си заслужава да напиша тук. Той каза:

— Истината не е абстрактна, Ноа, истината е конкретна.

11.

Става Волфганг Хартунг, син на оберщурмбанфюрер от СС, заповядал разстрелите на хиляди поляци и евреи, и казва:

— На мен ми е безразлично дали истината е конкретна или абстрактна. Искам да чуя истината! С изключение на Ноа и Фридрих всички в този клас искат да я чуят. Щастливи сме, че имаме учител като вас. Не ни оставяйте в неведение! Резултатът от гласуването е два срещу двадесет гласа. Разкажете ни цялата истина! Как може нещата да се оправят, щом никой не ни разказва какво е било?

— Волфганг, ти не разбираш — обажда се Ноа.

— Какво не разбира Волфганг? — пита доктор Фрай.

— Той има най-добри намерения, господин докторе. Но не може да види последиците. Ако сега надълго и нашироко ни разкажете всичко за Хитлер, Фридрих — а вероятно и други — ще кажат: Имал е право! Не разбирате ли? — Ноа все повече се пали. — С най-добрите намерения на света правите нещо ужасно! Оставете ни да забравим всичко това! Да говорим за император Клавдий. Разкажете ни още веднъж как Нерон е запалил Рим. Безобидни истории! Сега не е времето да се говори за евреи.

— А шестте милиона? — крещи Волфганг.

— Недей да крещиш — отговаря Ноа — Имаш ли роднини между тях?

— Но аз не мога да забравя — казва Волфганг. — Не, нямам роднини между тях. Но заради баща ми са били избивани твоите хора, Ноа. И докато съм жив, не мога да го забравя. Това, което се е случило между 1933-а и 1945-а, за мен е и ще остане най-голямото престъпление в историята. А баща ми е един от виновниците. И аз бих искал да направя нещо по-добро...

Ноа се смее:

— Ти си добро момче. Но не мислиш. По-точно мислиш в черно и бяло, като зебра — на ивици. Нищо не може да се поправи, не и в този случай, вярвай ми.

— Не ти вярвам — отговаря Волфганг.

На което Ноа млъква и само се усмихва. И от тази усмивка всички извърнахме глави — Волфганг, аз, доктор Фрай и дори Фридрих Зюдхаус. Не можехме да понесем тази усмивка...

И тогава доктор Фрай започна да разказва. За Третия райх.

12.

Може би е симпатично момче този Валтер Коланд, но не е честен, не, в никакъв случай.

Причакваше ме в гората, когато вечерта се връщах от училище в „Квеленхоф“. Скочи ми отзад и ме удари с юмрук в тила, така че се спънах и паднах. Тогава той ме притисна под себе си и започна да удря където му падне. И проклетите му удари бяха бързи и силни, той е по-як от мен.

Моят побратим ли ми го докара това? Или русокосият Валтер сам се е досетил? Вече е съвсем тъмно в гората и сега аз успявам да надделея, Валтер не е чак толкова по-силен. Ние се търкаляме напред-назад в пръстта и камъните.

Накрая му нанасям удар в лицето. Имам късмет и добре съм го уцелил. Той стене и се изплъзва встрани, а аз се изправям. За всеки случай го ритам още веднъж. Той остава да лежи и на лунната светлина виждам, че се разплаква. Само това липсваше.

— Остави я на мира — ми казва.

— Коя?

— Ти знаеш.

— Нямам представа.

— Ти можеш да имаш, която си поискаш. Аз имам само нея.

— Ставай!

Той става.

— Аз не съм баровец като теб. Нямам богат баща. Родителите ми са бедни.

— Какво общо има това?

— У нас вкъщи са само скандали. Казвам ти, Джералдин е единственото, което имам.

Искам да отговоря: „Кой ти я взима?“, и тогава чувам нейния глас:

— Ти ме имаш? Ти ме имаше. Свършено е. Край. Приключи.

И двамата се обръщаме. Тя стои там със зелената си набрана пола, наметната с яке, облегнала се е на едно дърво, и се усмихва с

безумната си усмивка.

— Какво правиш тук? — питам аз.

— Исках да те взема за вечеря.

Валтер стене.

— Видя ли боя? — питам я аз.

— Да. Защо?

Сега забелязвам, че носят ми кърви. Покапала е кръв и по коженото ми яке. Гадост! Толкова си обичам коженото яке. Вадя си носната кърпа, държа я под носа си и питам:

— Защо не се появи по-рано?

— Защо да се появявам? Видях всичко и чух всичко.

Русият Валтер, горкият, отива при нея и понечва да сложи ръка на рамото ѝ, но тя го отблъсква.

— Джералдин... Моля те... моля те... не се дръж така с мен...

— Я стига!

— Ще направя всичко... всичко, каквото поискаш... Ще се извиня на Оливер... Оливер, моля те да ме извиниш!

Носът ми продължава да кърви и аз не отговарям.

— Аз те обичам, Джералдин... Така безумно те обичам... — Казва го наистина идиотът!

— Престани!

— Не мога да престана.

— Ти ме отвращаваш.

— Какво?

— Да! — закрещява тя така, че гората кънти — Ти ме отвращаваш, отвращаваш, отвращаваш! Сега разбра ли? Бях ли достатъчно ясна?

— Джералдин... Джералдин...

— Махай се!

— Но какво ще правя без теб... имам само теб. Моля те, Джералдин, моля те... Ходи с Оливер... но ми позволи да остана с теб... Само да остана с теб...

Започва да ми се повдига. Един мъж не може да говори така. С всяка негова дума тя все повече и повече се вживява в ролята на кралица.

— Между нас всичко свърши — повтаря тя и аз си мисля за това, че неговите родители са бедни и живеят в постоянни кавги и че

нейните родители са разведени, и какви нещастници са всички те, и как все повече си причиняват болка. Все повече и все повече. Често си пожелавам да не бях се раждал. Никога.

Джералдин размахва във въздуха една пръчка и крещи:

— Няма ли най-сетне да изчезнеш и да ни оставиш сами?

Валтер се измъква като бито куче, изчезва в тъмнината между дърветата. Тя веднага пуска пръчката и се хвърля на врата ми. Целува ме. Пламти.

— Ела...

— Не сега.

— Моля те, моля те, сега. Моля те.

— Не — казвам аз. — Трябва да отиваме на вечеря.

— Няма нужда да ядем. — Тя се притиска в мен.

— Напротив. Трябва. Особено аз. Изобщо трябва да правя всичко възможно да избягвам всякакви скандали. Изхвърлен съм от пет интерната. Този тук е последният, друг няма да ме приеме вече. Ти трябва да се съобразяваш с мен.

— Това и правя... Това ще правя... Никога няма да ти създавам проблеми, любими, никога... Ще правя всичко, което поискаш... само да останеш с мен...

Сега ви питам: намирате ли живота за толкова хубав? Преди две минути Валтер говореше по същия раболепен и безпомощен начин като Джералдин сега. Най-случайно в момента аз съм този, който ги превъзхожда. Защото не съм влюбен.

— След вечеря?

Кимам.

— На нашето местенце, нали? В падината.

Аз кимам. Твърдо съм решил след вечеря веднага да тичам в „Квеленхоф“. Няма да ходя в шубрака. Не искам повече да се срещам с Джералдин. Никога вече. По време на боя, по време на целия разговор, по време на целия час по история мислех за Верена. Какво ѝ предстои. И че ще я видя в четвъртък преди обяд в клиниката. Верена. Верена. Верена.

— Толкова съм щастлива... Ти не знаеш какъв ден е това за мен — казва Джералдин.

— Ела сега да ядем.

— Да, ще вечеряме набързо. И след това в падината! Има луна...
Оставила съм в училището едно одеяло... Ако знаеше, ако знаеше...

— Какво?

— Почти свършвам дори само да ме докоснеш, Оливер. Само да ме погледнеш... Обичам те, Оливер, толкова много те обичам...

— Ако не идем сега да ядем, ще направи впечатление. Не мога да си го позволя. Особено пък с момиче. Шефът само чака нещо такова.

— Да, Оливер, да, отиваме. Абсолютно си прав. Знаем, че не ме обичаш...

Трябва ли да й отговоря? Не.

— Обичаш тази жена, на която занесе гривната...

Сега трябва да й отговоря.

— Не е вярно.

— Напротив, вярно е... Не я знам коя е... и не искам да знам...
докато ти не ми кажеш това, което аз казах на Валтер.

— Кое?

— Отивай си. Махай се. Остави ме на мира.

Горкият Валтер, ако знаеше!

Горките хора! Ако знаеха...

Направо си е щастие, че човек знае толкова малко, нали?

13.

Триста деца вечерят. Трапезарията е в приземния етаж на главната сграда. Много дълги маси. Храним се на две смени по сто и петдесет, защото столовата не побира повече.

Масите са сервирани с вкус и възпитатели и учители внимават никой да не яде като прасе. Обикновено шефът сяда и се храни заедно с нас. Както чувам, миналата година е оставил момчетата и момичетата да се хранят заедно, за да се стегнат и да внимават в добрите маниери, предполагам. Обаче резултатът бил нулев. Тази година шефът опитва друга система. Всички момичета са вляво, всички ние — вдясно.

Нямате представа колко много служители има в такъв интернат. Готвачки. Сервитьорки (защото ни се сервира), миячки на чинии, помощен персонал в кухнята. Храна за триста деца! Три пъти дневно! Шефът ми каза, когато ми посочи моето място:

— Все повече се отчайвам, Оливер.

— Защо?

— Не се намира вече персонал. Всички бягат отгук. Долу, в Росбах, има казарма. Тя ми отнема хората. Колкото и да плащам — Бундесверът винаги плаща повече. Пък и момичетата си падат по онези момчета долу. Ако продължава така, скоро сами ще си белите картофите, ще миете и ще сервирате.

Тази вечер се случи историята с Ханзи и Рашид, малкия принц. Тук малки и големи момчета седят заедно. На моята маса сме с Ноа и Волфганг и още няколко големи момчета, един стол е свободен. Нямам никаква вина! Столът е до мен. Разбира се, Ханзи се насочва веднага към нас и иска да седне, но шефът казва:

— Не, Ханзи, ти си при нас по-отдавна и си приятел с малките момчета. Седни там отсреща. Тъкмо ще зарадваш Али.

— Плюя на Али — зъби се Ханзи.

— Не те чух — казва шефът. — Но следващия път ще те чуя, Ханзи, разбрано?

Малкият гърбушко кима и ме поглежда с пламнали очи.

— На този стол ще седне Рашид — продължава шефът. — Господин Хертерих ми каза, че той самият го е поискал. Защото Оливер май е направил нещо за него. Така ли е?

— Нямам представа — отговарям и поглеждам към малкия принц, който така се е издокарал, като че ли отива на правителствен прием.

— Не съм издайник — казва принцът на английски.

— И аз не искам да си издайник — отвръща шефът. — Господин Хертерих ми разказа. От ваша страна, Ханзи и Али, си е било направо свинщина. Заповядай, Рашид, седни...

— Много благодаря — казва принцът и сяда между Ноа и мен.

— ... а ти върви отсреща на масата на Али — допълва шефът и отпраща Ханзи.

Ханзи се оттегля. Пътюм измърморва към мен:

— След вечеря ще трябва да поговорим.

Направо като в тъпа кримка! Но стомахът ми се обръща...

До чинията ми лежи червена роза. Волфганг и Ноа бяха разменили вече всички възможни шегички по въпроса още преди да седне Рашид. Тя много ги забавляваше, тази роза.

— Оставете Оливер на мира — казва принцът.

— Не говорим нищо лошо — реагира Ноа. — Любовта, любовта е небесна сила.

— Нямам представа откъде се е появило това цвете — казвам вяло.

На което Ноа и Волфганг се споглеждат и след това поглеждат към Джералдин отсреща. Тя се изчервява като рак.

Какво съм виновен?

Ще гледам след вечеря с Рашид, Ноа и Волфганг да тръгнем заедно към „Квеленхоф“. Глупаво е, но започвам да изпитвам страх от тази Джералдин — тя не е в ред, способна е на всичко. Сега пак ми се усмихва с безумната си нимфоманска усмивка и всички я виждат...

Само без скандали. Вземам розата, помириствам я и ѝ връщам усмивката. След което тя се навежда над чинията си и яде, а за мен настъпва малко отдих. Все повече си мисля колко мръсен щеше да е животът, ако я нямаше Верена. Верена, която ще видя отново в четвъртък.

Сервитьорките щъкат напред-назад и разнасят таблите, а ние се държим съвсем изискано и щом погледна към Джералдин, срещам погледа ѝ, и затова избягвам да поглеждам, но не демонстративно, защото не искам да си създам врагове; не знам какво знае Ханзи, който седи наблизко с Джузепе и Али и с няколко големи момчета и така ме гледа, че би трябвало да падна мъртъв на място, ако погледите убиваха и прочее.

Сега ни носят чинии с по три репички и четири различни вида сирене. На масата започва оживена размяна.

— Дай ми твоя ементал и ще ти дам жерве.

— Искам горгонзолата. Ще ти дам ементал.

И тъй нататък. Явно е нещо обичайно.

— Нали обичаш камамбер? — обръща се Ноа към Волфганг, дава му своето парче, Волфганг кима и отстъпва парчето харцер ролер.

— Най обичам харцер — обяснява Ноа.

Джералдин пак ме поглежда. Тя сияе.

Виждам как Волфганг си оставя салфетката и излиза от столовата. Виждам как малкият гърбав Ханзи ме гледа. Виждам как Джералдин ме гледа. Едва си преглъщам сиренето.

14.

— Мили боже, ти чу, че шефът каза да не сядаш до мен, Ханзи, не аз!

Казвам го за трети път. Стоим пред главната сграда под стария кестен и луната свети отровназелено през клоните.

Другите ученици отдавна са се прибрали. Навремето четох една книга със забележителното заглавие „Беден, грозен, зъл“. За това заглавие се сещам сега, когато Ханзи, малкият гърбушко, ме гледа с разкривено от омраза лице. Беден и грозен — това наистина прави човека зъл.

— Не ме интересува дали шефът ме е сложил да седна някъде другаде, или не! Ти си моят брат. Ти беше длъжен да ме защитиш!

— Аз! Как?

— Ти трябваше да кажеш, че настояваш Ханзи да седи до теб. Но не, ти мълчиш като задник! Разбира се, принцът е нещо изискано! Затова снощи го защитавах срещу мен!

— Аз го защитавах не защото принцът е нещо изискано, а защото ти се държа с него долно!

— Но ти си ми брат!

— В случая това няма никакво значение.

— Не, има! На брат или на сестра винаги трябва да помагаш и да ги защитаваш — иначе какъв е смисълът на цялата игра?

Совите викат.

Верена Лорд... Дали точно сега казва на мъжа си, че е бременна?

— И нека споделя нещо с теб, Оливер — червената роза я сложих до чинията ти аз.

— Ти ли?

— Мислиш, че Джералдин е толкова тъпа? Мислиш, че тя иска да я изхвърлят? Не забеляза ли как се изчерви, когато другите видяха цветето? Това — казва моят побратим — беше малко предупреждение какво те очаква, ако не започнеш да се държиш прилично с мен.

Само го гледам встрепен.

— Аз съм малък. Аз съм слаб. Аз съм гърбав. Аз съм само на единадесет години. Но умът ми щрака. Мога да бъда много неприятен, Оливер. Много.

Естествено, човек не бива да позволява да се държат така с него.

— Сега ще ти кажа нещо, Ханзи. Пет пари не давам за теб! Търси си някой друг за брат, аз и без това нямам нужда от някой, който постоянно да ме шпионира.

В отговор той подсвирква марша от „Мостът на река Куай“ и подритва камъчета.

— Разбра ли ме?

— Абсолютно, Оливер. И затова ти трябва да държиш на мен независимо от това дали го искаш, или не. Няма да позволя брат ми, и то точно когато най-сетне го намерих, да ми бъде отнет от някакъв си посран принц.

— Какво означава това?

— Аз знам всичко — казва той и подритва камъчета.

— Какво?

— Видях всичко.

— Нямаше нищо за гледане.

— Ехе... Видях всичко с Джералдин и всичко при кулата.

За Джералдин ми е безразлично, но за кулата трябва да разбере точно какво е видял.

— Какво при кулата?

— Ти даде на малкото момиченце марципан, след това то те целуна, ти се качи горе, след това дамата слезе долу, а след това ти.

— Но не знаеш коя беше дамата.

— Само че знам.

— Глупости.

— Не са глупости.

— Хайде казвай, коя е дамата?

— Майката на малката.

— Голямо чудо! Не й знаеш името.

— Напротив. Знам й името.

— Не! — Потръпвам.

— Да! През лятото малката идваше често в откритата къпалня, долу до „А“. Още не можеше да плува. Аз си играех с нея и внимавах да не й падне поясът. Тя се казва Евелин Лорд. Следователно и майката

се казва Лорд. Само не ѝ знам малкото име. Но едва ли ще има мнозина Лорд тук — какво ще кажеш?

15.

Познат ли ви е този сън? Намирате се в стая, стените ѝ бавно се приближават към вас от всички страни, все по-близо, подът се издига и таванът се спуска, и въздухът намалява, свършва — и не можете да направите нищо. Нищо, нищо, нищо.

Облягам се на кестена, запалвам цигара и казвам на малкия гърбушко:

— Ти си луд. Надали е малкото момиче от къпалнята — впрочем как каза, че ѝ е името?

— Ти много добре ѝ знаеш името и че беше тя.

— Не.

— Добре — казва Ханзи.

— Какво значи добре?

— Първо дай да дръпна от този фас.

Аз му давам цигарата. Толкова ниско може да падне човек!

Ханзи ми я връща, филтърът ѝ е мокър. Той изпуска дим през носа си и казва:

— Ако ти сега не ми обещаеш, че ще ми бъдеш брат, мой истински брат завинаги — независимо какво правя, — ще кажа на Джералдин, че съм те видял с госпожа Лорд при кулата. После на шефа. И накрая на Валтер. И ако всичко това не ти стига, ще разбере къде живеят тези хора и ще го разкаже на господин Лорд. Защото, щом жената има дете, сигурно има и мъж, нали? Той ще се зарадва.

— Свиня — казвам аз.

— Виждаш ли, че съм прав?

— За кое?

— Ако не се страхуваше, че наистина ще го направя, нямаше да ме наричаш свиня. Обаче недей да се страхуваш. Докато си ми брат, ще държа на теб. Обещавам също да внимавам някой да не ви спипа.

— Кого? Къде?

— Джералдин и теб. В падината, закъдето се уговорихте.

— Какво?

— Бях наблизил, когато си говорехте. Аз винаги съм близо до теб — казва той и пак се усмихва с тази ужасна усмивка на череп. — За да ти стане ясно, че говоря сериозно, искам също да ти съобща, че Джералдин твърдо очаква да те види още днес.

— Откъде знаеш?

— Обещах й, че ще отидеш.

— Ти й...

— Да. Още едно предупреждение. Като розата. Трябва да разбереш, че няма да позволя да те отнемат от мен. Никога! Никой.

— Ханзи, ти си луд!

— Разбира се. Ти какво мислеше? Аз съм кретен. Аз съм инвалид. Затова имам такава нужда от теб! Джералдин — и аз бих искал да си имам една такава! Но такава няма да имам никога! Изобщо няма да имам никое хубаво момиче, какъвто съм гърбав и отвратителен. Но от Джералдин получих целувка.

— Кога?

— Когато й казах, че знам нещо за теб и че ти ще идеш в падината. Ти си длъжен да отидеш. И ще отидеш! Иначе ще кажа на Джералдин как се казва жената, с която се срещна в кулата.

Чакайте, чакайте! Той е на единадесет години. Аз съм на двадесет и една. Може би ще е възможно аз, който толкова високо ценя собствената си интелигентност...

— Ханзи, щом вече непрекъснато ме шпионираш, добре знаеш как се случи това с Джералдин.

— Разбира се. Тя те спипа, когато ти си взимаше гривната, и те последва, и в гората ти се натрапи.

— Именно. Но аз не я обичам!

— Някога да съм го казвал? Ти обичаш другата жена. Обичаш госпожа Лорд.

— Изобщо не познавам никаква госпожа Лорд.

— Оливер — казва той, — така няма да стигнем доникъде. Аз и не искам да знам кого обичаш и кого не. Колкото ми е безразлична едната, толкова и другата. Искам по време на ядене да седя до теб и искам ти да се държиш като истински брат.

— И ако успея да убедя шефа да седиш до мен, и ако съм ти истински брат — тогава какво?

— Тогава ще си държа устата затворена.

— Честно?

— Съвсем честно. — При това изважда джобен нож и драсва по китката си толкова силно, че протича кръв. — Пий!

— Защо?

— Ти се заклеваш, че ще останеш мой брат, и аз се заклевам, че няма повече да те шпионирам.

И двамата ще престъпим клетвите, си мисля. Явно става така — големите го правят с държавни банкети, грамоти и тържествени договори, гърбавият Ханзи го прави с джобно ножче и малко кръв.

Той ми подава ръчичката си. Аз близвам кръвта му и ми се струва, че ще си повърна вечерята. Ханзи хваща дясната ми китка, драсва кожата и близва от моята кръв.

— Така — казва той и затваря ножа, — и ако сега някой от нас престъпи клетвата, ще умре.

Ако е само това...

— Отивай в падината. Джералдин те чака. Кълна се, че няма да те последвам. Но когато след това се върнеш в „Квеленхоф“, трябва да надникнеш в моята стая, да ми подадеш ръка и да кажеш: „Лека нощ, Ханзи!“ Само на мен.

— Защо?

— За да не вземе Рашид да си въобразява нещо. Разбра ли?

— Разбрах — казвам аз.

Давид и Голиат. Голиат и Давид. Ще загубя Верена, ще я вкарам в ужасна бея, ако не върша това, което казва малкото чудовище.

Малкото чудовище казва:

— Трябва да бъда такъв, Оливер. За първи път в живота си имам брат. Друг никога вече няма да имам. И не искам да те дам на този принц.

— Няма да ме загубиш.

— Аз обаче виждам как той се домогва до теб. — И се притиска в мен. — А аз толкова те обичам...

— Стига! Не понасям такива неща.

Той ме пуска. Най-сетне си отива. Малкият Ханзи...

16.

— Този път беше още по-хубаво.

— Да.

— И за теб ли?

— Да.

— Наистина?

— Наистина, Джералдин.

— Не лъжи! Сигурно често си го изпитвал. И с жената, на която е гривната.

— Не!

— Защо се дразниш?

— Защото... с тази жена никога не съм имал нищо общо.

— Но ще имаш.

— Не!

— Защо не?

— Защото не искам.

— Лъжеш. Искаш. Знам го. Но може би е невъзможно. Дано...

Дали този проклет Ханзи е спазил обещанието си? Положително не. Той клечи някъде тук в храстите и е гледал, и гледа, и слуша, и е слушал всичко. Всемогъщи боже, в каква ситуация попаднах!

В малката падина свети зелената луна и всичко има чудновати сенки, и Джералдин и аз, които седим на една скала. Тя е праметнала ръка през раменете ми.

Топло е. Совите и кукумявките бухат, обаждат се и други животни. Тялото на Джералдин пламти, чувствам го през роклята й.

— Знаеш ли, Оливер, че те излъгах?

— Кога?

— Днес следобед. Когато казах, че ми е безразлично, ако обичаш другата жена. Беше лъжа.

— Естествено.

— Не се дръж така високомерно. Говоря ти сериозно. Аз... аз... не мога да понеса да обичаш някоя друга... ако разбере, че я обичаш и коя е тя...

— За това трябва да се обърнеш към Ханзи.

— Какво?

— Към хитрия Ханзи, който всичко знае. Между другото той ти забърка тази история с розата. — Смешното е, че пак държа червената роза в ръка и я въртя.

— Ханзи?

— Да — казвам аз, за да чуе, ако е някъде наблизко, — това беше милият Ханзи, твоят довереник. И ще има да си патиш от него, ако скоро не му покажеш пътя. А сега трябва да се прибирам. Ти също.

Тя веднага започва да хленчи.

— Беше само шега...

— Беше сериозно.

— Не, шега... Аз съвсем ще те загубя... Ако се владеея, ще бъдеш поне мъничко мой... Оливер, Оливер... Нали няма да ме изоставиш?

Може би Ханзи и Валтер са наблизко...

— Аз тръгвам.

— Още десет минути. Рано е. Моля те, моля. — Тя ме целува по бузата, в устата, по челото. — Можеш ли да си представиш, че някога ще ти създавам грижи, че ще ти преча?

— Не, Джералдин, не, разбира се. — „Да, Джералдин, и още как! Само грижи. Само пречки. Как ще продължи всичко това?“

Сега тя гали лицето ми.

— Ти ми имаш доверие, нали?

— Да, Джералдин. — „Нито капка, Джералдин.“

— Защото никой ми няма доверие, знаеш ли. Само ти. Никое от момичетата не ме обича.

„Голямо чудо!“

— Валтер ти имаше доверие — отговарям.

— Ах, той ли?! — казва тя. Никога през живота си не съм чувал някой да произнася три думи с такова презрение. — Ти ми имаш доверие, аз на теб. Искам всичко да ти разкажа.

— Вече го чух.

— Не, не само за мен... За другите момичета... Какво става при нас... Ще си умреш от смях...

Ще умра от смях.

С ръка на раменете ѝ гледам ръчния си часовник. 21:00 часа.

— Искаш ли... Мога да ти разкажа някоя история.

Особено ако Ханзи е в храстите. Особено ако и Валтер е в храстите.

— Моля ти се, Оливер. Само ще ти разкажа. Нищо повече не искам. Само да остана още малко в прегръдките ти. Ще разказвам само смешни истории, да се смеем — а?

Изведнъж започвам да я съжалявам. Само весели истории. Колко ли весели са твоите истории, клета Джералдин?

— Разкажи нещо — казвам аз и я галя, а тя се сгушва плътно в мен и стене от щастие.

— Мога да ти разкажа кой с кого ходи, ако искаш... Почти всички си имат някого. Но никоя няма такъв, какъвто си имам аз! Най-симпатичната двойка са Гастон и Карла. Гастон вече го знаеш. Карла е на петнадесет.

— Карла е на петнадесет ли?

— Да.

— Но Гастон е на осемнадесет години!

— Е, и? Винаги е така. Всички момичета ходят с по-големи. Връстниците им се виждат много глупави.

Въпрос на гледна точка.

— Нали Гастон е сладък?

— Сладък е.

— Те ходят всеки четвъртък в „А“ да танцуват.

— Нали е забранено да се ходи в „А“?

— Всичко тук е забранено! Нищо не е разрешено! Ако знаеше как всичко ни е дошло до гуша! Много от тях ходят нарочно в „А“! Искат да бъдат хванати! Искат да бъдат изключени!

— Защо?

— Защото искат да се върнат вкъщи при техните.

— А другите? — питам.

— Кои?

— Тези, които не искат да бъдат изключени.

— Какво за тях?

— Чух, че шефът навсякъде има доносници. Също и между келнерите. Ако някой се появи, веднага келнерът телефонира на шефа. Вярно ли е?

— Да, наистина. Но на Гастон и Карла не им пука. Те искат да ги изключат.

— Искат да ги изключат?

— Да. И да се оженят. Гастон свири страхотно на пиано. Може веднага да започне с някой състав. И толкова се обичат. Също като нас, нали?

17.

— Нали щеше да разказваш смешни истории, Джералдин!

Трябва да се махна! Ако веднага не се махна, трябва да говоря с нея за неща, които нямат нищо общо с любов. Иначе всичко ще започне отначало. Иначе тя ще ни сравнява нас двамата с Гастон и Карла. Иначе...

— Хайде, разкажи нещо смешно, Джералдин!

И тя ми разказва всевъзможни клюки, разказва колко е смешно, когато в неделя всички момичета си правят маски за лицата или когато Чикита пее: „Пигал, Пигал, ти си големият капан на Париж. Пигал, Пигал, там сланинката е толкова вкусна!“ И така бълбука глупавото й дърдорене, а аз почти не слушам, мисля за съвсем друго и казвам накрая:

— Сега вече трябва да тръгваме.

— Да, Оливер, да.

Вървим ръка в ръка (какво да правя — тя просто ме хвана за ръката) през есенната гора до пътепоказателя, където нашите пътеки се разделят, там се целуваме още веднъж и докато се целуваме, си мисля къде ли се е скрил Ханзи сега, зад кой храст, и къде — Валтер, и какво ще стане, ако Ханзи ме издаде.

— Лека нощ, Оливер.

— Лека нощ, Джералдин.

Совите бухат.

— И ти ли си щастлив?

— Да.

— Не е истина. Нали виждам. Знам. Ти мислиш само за жената с гривната.

— Не.

— Напротив. Жената винаги чувства тези неща. Жената винаги знае.

— Нищо подобно.

— Тогава кажи, че си щастлив. Поне мъничко щастлив.

— Аз съм щастлив, Джералдин.

— Недей да се страхуваш. Естествено, ще се разбере, че ходим. Но никой няма да каже на шефа. Дори и Валтер. Защото иначе ще влезе в „затвора“.

— Какъв е този затвор?

— Това ние си го въведохме. Ако някой доносници, влиза в „затвора“. Никой не говори с него, никой не го забелязва, за никого не съществува, дори и за най-малките. За минути целият интернат ще знае, ако някой е в „затвора“. А това е толкова неприятно, че досега никой не е доносничил. Никой!

— Значи няма от какво да се страхуваме.

— От нищо. Знаеш ли какво, Оливер?

— Какво?

— Преди ти да дойдеш, аз винаги се страхувах. Не от „затвора“. От много по-лоши неща.

— Какви неща?

— Не искам да ти казвам. Но сега вече край — никакъв страх! Нали е хубаво? Нали е чудесно?

— Да — отговарям аз, — чудесно.

— Ти страхуваш ли се, Оливер?

— Хм.

— От какво?

— От много неща, но сега и на мен не ми се говори. — И целувам ръката на Джералдин.

— Ти си моята любов — казва тя. — Моята голяма любов. Моята единствена любов. Ти си любовта на моя живот.

А аз си мисля: „Това е за последен път. Сега вече край. Още не знам как ще ти покажа, че това е краят, но всичко свърши.“ Лъскавата курва се препъва и изчезва в тъмнината. Аз оставам още за миг, защото оттам, където стоя, се вижда вилата на Верена Лорд. Прозорците светят. Завесите са спуснати. Зад една от завесите виждам сенките на мъж и жена. Мъжът е с чаша в ръка. Жената му говори. Той кима. Приближава се към нея.

Много е глупаво да се пише такова нещо, но наистина внезапно усещам, че очите ми се насълзяват.

„Любовта, се казва в проклетата песен, е прекрасна.“ Наистина ли? Не, не е. Хвърлям червената роза на Ханзи колкото се може по-далече, някъде в храстите.

18.

Прочетох още веднъж всичко, което съм написал дотук, и мисля, че е време да обясня нещо. Това не е книга против интернатите. Не пиша, за да възпра хората да си пращат децата в интернат.

В никакъв случай. Напротив, мисля си, че някои учители и възпитатели, ако четат тази книга, ще ми бъдат дори малко благодарни, защото показвам колко зле се държим ние с тях и колко им е трудна работата. Надявам се някои учители и някои възпитатели да видят в книгата точно това.

И нека си мислят: аз съм изключван от пет интерната, защото се държах невъзможно; следователно виждате — интернатите сами се грижат хора като мен да не им компрометират цялата институция. Никой интернат в Германия вече не ме искаше. Поради реномето ми. Реномето на самите интернати е застрашено. Те не могат да си позволят да държат типове като мен. Само един повярва, че може да си го позволи и дори да ме превъзпита — доктор Флориан. Той го направи, защото, както вече споменах, използва други методи; защото не се страхува от никого; и защото, когато и на него му дойде množко, изхвърля такива като мен. Разбира се, и за това трябва да помислите: при човек като доктор Флориан, който е толкова доверчив, оптимистичен, дори бих казал — самоубийствено оптимистичен, се събират повече субекти от моя вид, отколкото където и да било другаде. Той е нещо като сборен пункт за всички, които вече никой не ги иска. В такъв смисъл неговият интернат не е типичен интернат.

И накрая — и при доктор Флориан има стотици ученици, които учат нормално, които се държат добре и почтено се трудят. Учителите са доволни от тях. Родителите са доволни от интерната. Всички са доволни. Ако почти (или дори никак) не споменавам за тези нормални, добронамерени деца, то е защото в историята, която искам да разкажа, нямам контакт с такива деца. И за това причината, разбира се, е в мен. Краставите магарета, нали знаете... Ако аз самият бях нормален, добронамерен, почтен — щях да съм с това мнозинство. Обаче поради

невероятен инстинкт човек винаги се лепва за такива като себе си. Така е и тук.

Интернатите са необходима и добра институция. В Англия всички родители, които могат да си го позволят, изпращат децата си в интернати. Казвам го още един път — това, което представям тук, са изключения, това не е правилото. Ужасно би било, ако не ми повярвате. Тогава ще съм постъпил подло спрямо шефа, спрямо доктор Фрай, спрямо Порчето; подло спрямо много други учители и възпитатели, които до изнемога се мъчеха да направят от нас свестни хора — и особено подло спрямо добродушната стара госпожица Хилденбранд, педагожката, която за толкова дълги години тук е помогнала на толкова много деца.

Не, не, не!

Аз съм лош, аз и още неколцина, не интернатът!

Когато бях малък, най обичах да играя в калта след дъжд. В големите локви. И, разбира се, целият се изкалях. Майка ми беше отчаяна. Баща ми — не, той само се ядосваше и веднага ме набиваше. Това, разбира се, изобщо не помагаше.

Тогава майка ми ми купуваше най-хубавите играчки. Домино, влакче и прочее, и прочее. И казваше:

— Остани вкъщи, когато е валяло, миличък, играй си с твоите хубави играчки. Имаш толкова много играчки!

— Искам да изляза навън.

— Но защо? Не ти ли харесва всичко това тук?

Тогава аз отговарях:

— Не, мами. Харесва ми само мръсното.

Още бях толкова малък, че не можех да изговарям някои думи. Майка ми често разказваше тази история и много хора се смееха.

Като се връщам сега към тази история, вече не ми е смешно. Сигурно и на вас.

19.

Когато стигам до „Квеленхоф“, виждам някакъв силует при входа, под дърветата. Още няколко крачки и разпознавам Валтер. Аз се навеждам да взема камък, защото, както вече казах, той е по-як от мен и не искам пак да ме набие.

Когато се навеждам, той казва:

— Остави камъка. Нищо няма да ти направя.

— Тогава какво търсиш тук?

— Искам да ти се извиня...

— Какво?

— Да се извиня, да. За това, което се случи. Ти не си виновен. Вината е само нейна. А може би не. Тя просто си е такава. Когато дойдох тук, беше същото. Моят предшественик се казваше Паул. Тя го изостави по същия начин, по който сега ме изостави мен. И както един ден ще те изостави теб заради някой нов. Прощаваш ли ми?

Ужасно е да те питат така.

— Разбира се, че ти прощавам — казвам аз.

След което трябва и ръка да му подам.

— Благодаря.

— Всичко е наред.

— И бъди предпазлив. Само да научи шефът, ще ви изхвърли и двамата.

— Да, Валтер. — Превъзмогавам себе си и смънкавам: — Ако е такава, каквато казваш, не би трябвало да съжаляваш.

Той извърща глава настрани и гласът му е съвсем приглушен, когато отговаря:

— Това е страшното! Тя може да е каквато си иска. По-лоша. Още по-лоша! Съвсем ми е безразлично каква е! Аз... аз... я обичам... — И се втурва в къщата.

Оставам още за момент навън, след това го последвам и поглеждам в стаята, в която живеят Рашид, Али и моят побратим. Али и Ханзи седят в леглата си съвсем тихо и тържествено, а малкият

нежен принц е коленичил на молитвеното си килимче и казва вечерна сура.

„В името на Аллах, Всемиловичия, Милосърдния! Хвала на Аллах — Господа на световите, Всемиловичия, Милосърдния, Владетеля на Съдния ден! Само на Теб служим и Теб за подкрепа зовем. Насочи ни по правия път, пътя на тези, които си дарил с благодат, а не на тези, над които тегне гняв, нито на заблудените!“

Той се покланя три пъти дълбоко, става, навива килимчето и се усмихва. Ханзи също се усмихва, а мен постепенно ме дострашава от тази усмивка на моето „братче“. Край вече. Той постави своето изискване в гората и аз трябва да го изпълня, иначе ще вкарам Верена Лорд в опасност; трябва да го изпълня дори и да причиня болка на Рашид.

Какъв е този живот, в който винаги трябва да причиняваме болка някому? Прекрасен, а?

Благодаря.

И трите момчета сега ме гледат. Ханзи и Рашид, изпълнени с почит и с желание да им бъда приятел; малкият негър с неговата мания за величие, изпълнен с презрение. (Какво щастие — поне с единия от тях ще ми бъде лесно.)

Рашид се усмихва.

Ханзи се усмихва.

Али ми казва:

— Каква гадост е тук! Оставих си обувките пред вратата, за да бъдат почистени, и този Хертерих...

— Господин Хертерих.

— Какво?

— Той е господин Хертерих, ясно ли ти е?

— Смешки! Да казвам господин! На този? Та той не получава и петстотин марки на месец!

— Ако не го наричаш господин, ще докладвам на шефа.

— Доносник!

— Наричай ме както искаш. Какво стана с господин Хертерих?

— Той каза, че трябва сам да си почиствам обувките.

— И е напълно прав. Тук всички сами си почистват обувките.

— Не и аз! Никога през живота си не съм го правил! У дома за тази работа имах един бял слуга.

— Да — казвам аз, — тук обаче не си си у дома. И нямаш бял слуга. Сам ще си чистиш обувките.

— Няма!

— Тогава си ходи мръсен, на мен ми е все тая. Ако не те е срам! Кралски син!

Това подейства.

Той ме гледа за момент с бляскащи очи и подръпва големия златен кръст, който виси на врата му на голяма златна верига, след което казва нещо на своя език (явно неприлично), хвърля се на леглото си, обръща се към стената и издърпва завивката над главата си.

Сега идва най-ужасният момент. Трябва да го направя. Заради Верена.

Подавам ръка на сакатия:

— Лека нощ, Ханзи. — И излизам от стаята.

Когато се обръщам, виждам Ханзи да гледа след мен с ликуващ вид. Победителят. Гърбавият победител. Вечно тъпканият, подиграваният, презираният — тази вечер той е победителят. Затова сияе така.

А до него стои малкият принц с отпуснати рамене, с молитвеното килимче под мишница и ме гледа безкрайно тъжно с влажните си очи с дълги мигли. Бързо затварям вратата зад себе си.

20.

Отивам в една от баните, заставам под душа и се сапунивам продължително, защото имам време. Часът е само 21 и 30. А Верена каза да изляза на балкона в 23 часа.

След душа си отивам в стаята. Грамофонът свири, чувам втория концерт за пиано на Рахманинов. Волфганг и Ноа са вече в леглата си. И двамата четат. Когато влизам, те ме поглеждат, след това се споглеждат и се хият.

— Какво е толкова смешно?

— Ти.

— Как така?

— Ами просто си смешен — казва Ноа. — Ходиш смешно, говориш смешно, прибираш се смешно. Просто днес ти е смешен ден. За мен си даже още по-смешен, отколкото за Волфганг.

— Какво означава това?

— Бяхме се хванали на бас.

— Недей да мислиш, че аз го намирам по-малко смешен, защото загубих десет марки — казва Волфганг.

— Какъв бас сте хванали?

Ноа пак се хили:

— Дали Лъскавата курва ще те хване още от първия ден.

— И откъде знаете дали ме е хванала?

— Инстинкт — казва Ноа и смехът му кънти.

— Глупости — обръща се Волфганг към мен. — Само по инстинкт никога нямаше да загубя десет марки. Ханзи ни каза.

— Ханзи?

— Разбира се. Той разказва всичко. Винаги. На всички. Днес следобед в два в малката падина. Така ли е?

Аз мълча.

— Виждаш ли. На Ханзи може да се разчита — казва Ноа. — Между другото, от десетте една е негова, това беше уговорката.

— Уговорките винаги ли са такива?

— Разбира се. Ако някой иска да знае нещо за някой друг, вика Ханзи и му обещава определена печалба. Ханзи действа безотказно.

— Тогава той трябва да е доста състоятелен — казвам аз.

— Така е. Има грамадна касичка, в която още преди ваканцията нищо вече не можеше да влезе. Сега си купи нова.

— Къде е старата?

— Заровена в гората — казва Ноа.

Ханзи. Винаги и навсякъде Ханзи.

Лягам си.

21.

23:00. Ноа и Волфганг вече спят, в стаята е тъмно, когато ставам тихо, намирам си опипом халата и се измъквам навън, на балкона. Облаци забулват небето, месецът се е скрил, нощта е злокобно черна. Не мога дори да видя бялата фасада на вилата на Верена, само гледам в посоката, в която се намира.

Чакам. Студено ми е. Пристъпвам от крак на крак.

23:05, 23:10, 23:15. Вече се каня да се прибера в стаята, понеже мисля, че мъжът на Верена е пречката за нещо, което тя искаше да бъде изненада за мен, тогава в тъмнината проблясва малка светла точица. И пак. И пак. Така се вълнувам, че не мога да си поема дъх. Защото след тези три светлинни сигнала Верена започва да пише с морзовата азбука.

Тя е научила морзовата азбука! Още не съвсем добре. Но е имала само няколко часа. И я е научила. Заради мен. Сърцето ми бие бясно, докато разчитам буквите, които с прекъсване и не много ясно достигат през нощта до мен в светлинни сигнали. Едно Ч. Едно Е. Едно К. Едно В. Едно Ъ. Едно Р. Едно Т. Едно Ъ. Едно К. ЧЕКВЪРТЪК!

Разбира се, четвъртък. Сбърка *t* с *k*, но какво от това? Какво от това! В четвъртък ще я посетя в клиниката и тя се радва на това, иначе нямаше с такива усилия да ми предаде тази дума. Започва пак светлинните сигнали.

Ч... Е... К...

Аз изтичвам възможно най-тихо в моята стая и вземам фенерчето от нощното шкафче. Полусъбуден, Волфганг изръмжава:

— Какво става?

— Нищо. Спи.

Той изпъшква, обръща се и веднага пак заспива, и аз отново съм вън, на балкона, където Верена междувременно сигнализира края на думата: Т... Ъ... К...

Облягам се на студената стена на къщата и сега сигнализирам аз, и понеже се страхувам, че тя може да разбере само буквите на тази

единствена дума, сигнализирам същото, каквото и тя, само че правилно.

Ч... Е... Т... В... Ъ... Р... Т... Ъ... К...

Само да не я боли много.

Пет секунди пауза.

Тогавя тя отново се обаждя.

Ч... Е... К... В... Ъ... Р... Т... Ъ... К...

Ние си разменяме единственята дума, която е научила — тя погрешно, аз правилно.

ЧЕКВЪРТЪК.

ЧЕТВЪРТЪК.

Мили Боже, мили Боже на небето, моля Те, направи така, че почти да не я боли.

ТРЕТА ЧАСТ

1.

Мисля, че никога няма да стана писател, защото дори не мога да опиша лицето на Верена Лорд, както го видях този четвъртък преди обяд. Не намирам никакви думи, не мога да кажа как се вълнувам, когато пристъпвам в стаята ѝ. Голяма, хубава стая, пред отворения прозорец расте стар явор, листата му са чудно обагрени в червено и златно, кафяво и охра.

Верена лежи на леглото до прозореца. Тя е много бледа, под очите има черни кръгове. От това очите ѝ стават двойно по-големи, чудовищно големи. Цялото лице — с безкръвните устни, хлътналите страни и вчесаната назад и хваната на тила коса — като че ли е само очи, тъжни, разбиращи очи, които никога, никога няма да забравя; които сънувам; най-красивите очи на света; най-страстните, и може би затова най-тъжните. Не вярвам, че истинската любов може да бъде нещо друго, освен тъжна.

— Здравей — казва тя. Но само устните ѝ се усмихват, очите — не.

— Много лошо ли беше? — питам и забравям да кажа добър ден.

— Никак.

Но виждам, че лъже, защото усмивката ѝ е толкова крива.

— Боли ли те?

— Веднага след това ми сложиха инжекция и ми дадоха прахчета. Наистина, Оливер, просто не беше нищо особено.

— Не ти вярвам. Мисля, че е боляло много.

— Но ти си се молил за мен.

— Да.

— Наистина ли?

— Да.

— Ти молиш ли се изобщо?

— Не, никога.

— Виждаш ли, и въпреки това молитвата ти помогна. Благодаря ти, Оливер.

Аз все още не ѝ вярвам, но не казвам нищо повече, а слагам един букет на леглото.

— Червени карамфили! — И сега, за миг, се усмихват и очите ѝ.
— Любимите ми цветя...

— Знам.

— Откъде?

— Вчера през свободното си време обикалях в продължение на два часа около вашата вила, докато накрая видях Евелин. Мисля, че тя ме обича.

— Много! Ти си първият чичко, когото обича.

— Тя ми каза, че си в болницата, защото ще ти вадят сливиците, и тогава аз я попитах кои са любимите ти цветя. Беше съвсем лесно.

— Ах, Оливер...

— Да?

— Нищо... Моля те, позвъни на сестрата. Бих искала да сложи цветята до леглото ми.

— Но ако мъжът ти...

— Ти се представи за мой брат, нали?

— Разбира се, както ми каза.

— Е, моят брат също може да ме е посетил и да ми е донесъл любимите цветя. Той живее тук, във Франкфурт. Дори прилича малко на теб. Мъжът ми му осигури работа. В обменното бюро на гарата. Между другото, представи си, наложи се неочаквано мъжът ми днес рано да отлети за Хамбург. Имаме толкова много време. Той ще се върне чак довечера. Не е ли чудесно?

Само кимам. Тези тъжни очи затрудняват дишането ми, гласът ѝ — цялото ми съществуване.

— Седни!

Взимам един стол и го премествам до леглото.

— Как дойде?

— С колата.

— Глупости! Дошъл си пеш! Нали сега имате часове?

— А, това ли? Беше съвсем просто! Тази сутрин казах на нашия възпитател, че ми е зле. Той донесе термометър. В нашата стая има едно симпатично момче, казва се Ноа, който ми показва как се прави с термометъра, след като му обясних, че днес преди обяд трябва да изляза.

— Как се прави?

— Държи се за единия край, там, където е живакът, между двата пръста...

Вратата се отваря.

Появява се една сестра, цялата в бяло, с касинка и прочее.

— Позвънихте ли, госпожо?

— Да, сестра Ангелика. Брат ми Ото Вилфрид...

Аз се надигам и казвам:

— Много ми е приятно.

— Донесъл ми е цветя. Ще бъдете ли така любезна да ми намерите ваза?

— С удоволствие, госпожо.

Сестра Ангелика излиза. Цветята взима със себе си. Вратата след сестрата се затваря и Верена казва:

— Държи се краят между двата пръста — и?

— И след това почва да се търка. Живакът се покачва моментално. Аз стигнах до четирийсет и два градуса и трябваше да го тръсна малко.

— Браво. Трябва да го запомня.

— Защо?

— Знаеш ли, мъжът ми понякога иска да...

— Разбирам — казвам бързо, — разбирам.

2.

— Верена?

— Да?

— Вечерта в понеделник ти ме направи много щастлив с морзовите знаци.

— Това и исках. Много лошо ли сигнализирах?

— Сигнализираше прекрасно. Чеквъртък вместо четвъртък!

— Сбърках *m* с *k*?

— Да.

Двамата се смеем. Изведнъж Верена спира, хваща се за корема и изкривява лице.

— Ти наистина имаш болки!

— Изобщо никакви! Само когато се смея така. Разказвай по-нататък. Каква температура докара?

— Трийсет и девет и половина. Възпитателят не ми разреши да отида на училище. Той извика лекаря. Но лекарят ще може да дойде чак довечера.

— И след това?

— Тогава температурата пак ще е спаднала. До вдругиден. Защото по-дълго от два дни не мога да издържа, без да те видя.

— Още утре ще ме изпишат. Мъжът ми иска да се възстановявам горе, във вилата. Защото времето все още е хубаво.

— Ах, да може времето още дълго да се задържи така хубаво! Тогава няма да има нужда да търкам термометъра всяка втора сутрин, тогава може би ще можем да се срещнем в нашата кула още в събота.

— Да се надяваме, Оливер, да се надяваме. Сега разказвай по-нататък. — Тя говори бързо като човек, който говори само да не би другият да заговори за нещо, което не иска да чуе. — Какво се случи, след като се установи, че имаш температура?

— Детинска игра. Изчаках другите да отидат на училище, намерих господин Хертерих, възпитателя, и говорих делово с него.

— Делово?

— Разбираш ли, този Хертерих е нов в интерната. Неуверен. Слаб. Един път му помогнах, когато не можеше да се справи с малките момчета. Той се надява пак да му помагам. И така, аз му казах: „Господин Хертерих, аз вдигнах градусите на термометъра с търкане.“ Той тъжно отговори: „Така си и помислих.“ „Сега има две възможности, казвам аз. Наложително е да изляза за няколко часа. Възможност първа — вие не знаете нищо и аз ви обещавам, че най-късно в дванадесет и половина, преди другите да се върнат, отново ще си бъда в леглото. Това е едната възможност. Другата е вие сега да се обадите на шефа и да му кажете това, което аз току-що ви казах. В такъв случай ви се заклевам, че за по-малко от месец доброволно ще напуснете — съвсем готов за нервно отделение. Тук имам много приятели, а вие нямате нито един.“ Разбира се, той прояви здрав разум и каза, че мога да се махам и че не знае нищо, стига в дванадесет и половина да се върна. Дори ми беше благодарен.

— За кое?

— Че обещах и занаяпред да му помагам с малките. Има едно побъркано негърче, което си е въобразило, че всички бели са боклуци и...

— Оливер.

— Да?

Аз се привеждам. Тя се привежда.

На вратата се чука. Ние се отдръпваме. Сестра Ангелика влиза с една ваза, в която са натопени моите карамфили. Поставя я на нощното шкафче и се възхищава от цветята и от добрия ми вкус, и поздравява уважаемата госпожа за чудесния ѝ брат. Да му се доповръща на човек от тази сестра Ангелика.

Когато тя напуска стаята, аз пак се привеждам. Но Верена клати глава и ме побутва назад.

— Не — шепне тя, — не сега. Не знаеш колко е рисковано. Тя сигурно е отвън, гледа през ключалката и слухти. Изобщо не е повярвала, че си ми брат.

Сега ми става ясно. И шепна като нея:

— Смешно начало, нали?

— На кое?

— На една любов — шепна аз. — За теб може би не е. Но за мен е.

Тя дълго мълчи и после казва:

— Ужасно! От нищо повече не ме е страх.

— Освен?

— Освен от любовта. От истинска любов.

— Защо?

— Защото всичките ми истински любви завършваха по ужасен начин. Започват чудесно и завършват ужасно. Не искам никаква нова любов! Стига толкова!

— Но ти не обичаш мъжа си.

— Не.

— Именно.

— Кое?

— Именно затова се стремиш към любов, въпреки че се страхуваш от нея.

— Глупости!

— Не са глупости. Всеки човек има нужда от друг човек, когото да обича.

— Обичам детето си.

— Детето не е същото. Става дума за равностоен партньор. Може аз за теб да не съм истинският, но за мен ти си истинската.

— Откъде знаеш?

— При истинската любов се знае. Веднага. Аз го разбрах веднага.

Тя взима ръката ми, нейните очи, нейните чудесни очи гледат право в моите, когато казва:

— Аз ти разказах в какво отчаяно положение бях, когато срещнах мъжа си. Ти знаеш много неща за мен. Аз не знам нищо за теб.

— Обаче за баща ми...

— И за него не знам нищо.

— Как нищо? Скандалът, който предизвика, беше на първите страници на всички вестници!

— Тогава нямах пари да си купувам вестници. Имах съвсем други грижи. Когато по-късно питах мъжа си какво е станало с този Мансфелд, той винаги казваше: „Ти не разбираш, няма смисъл да ти го обяснявам.“

— Защото е работил с него!

— Какво?

— И още работи с него! Затова още на летището името ти веднага ми направи впечатление.

— Какво е направил баща ти, Оливер? Защо го мразиш толкова?

Аз мълча. Навън листата на явора шумят, златни, червени и кафяви, от лекия южен вятър.

— Оливер!

— Да.

— Попитах те защо мразиш баща си и какво ти е направил?

— Ще ти разкажа — казвам тихо. — Искам да ти разкажа всичко...

Тя посяга пак с леденостудената си ръка към моята, гореща като от треска.

— Започна се на 1 декември 1952, понеделник. Да, това беше началото. Поне за мен. Този понеделник отдел „Убийства“ на Франкфуртската дирекция на полицията беше уведомен, че в централата на заводите „Мансфелд“ се е разиграла трагедия. Някоя си Емили Кракел се обадила по телефона. Гласът й...

3.

... звънтеше пронизително от ужас:

— Аз съм една от чистачките... току-що влязох в кабинета на господин Яблонски, той седи... той седи на креслото до бюрото си... свлякъл се е... с глава на плота... Прострелян е в слепоочието... всичко е в кръв... Някой го е застрелял... Елате... елате бързо!

Екипът от „Убийства“ идва бързо. След четвърт час. Шефът е инспектор Харденберг. Неговите хора се хващат на работа. Петдесет и шест годишният търговски управител е намерил смъртта си от куршум с пистолет калибър 7.65. Куршумът е проникнал през дясното слепоочие и на изхода през лявото слепоочие е раздробил черепа. Куршумът е намерен, пистолетът — не. Полицейският лекар обяснява:

— Точно мога да кажа след аутопсията. Но едно е сигурно — мъртъв е отдавна.

— Повече от двадесет и четири часа? — пита инспектор Харденберг.

— Най-малко от тридесет и шест — отговаря лекарят.

От това следва, че смъртта е настъпила събота следобед. Знаеше се, че Яблонски, въпреки че беше щастлив съпруг и баща на две деца, често идваше да работи в съботните следобеди и понякога дори и неделите в гигантските безлюдни заводи. През почивните дни тази седмица семейството му беше заминало за Вупертал. (Това обяснява защо жена му не беше съобщила за неговото изчезване.)

Инспектор Харденберг и неговите хора намират бюрото на търговския управител опустошено, съдържанието на чекмеджетата отчасти е изгорено на пода, отчасти пръснато по всички ъгли на стаята, вратата на тежката бронирана каса зее отворена.

Много добре си спомням как баща ми беше уведомен по телефона. Вече бях станал за училище.

Тогава бях тринадесетгодишен, слаб ученик, тромаво момче с непохватни движения, което се плашеше от другите момчета, срамуваше се от момичетата и обичаше да прекарва времето си само. Баща ми беше висок, едър мъж с червендалесто лице на любител на

вино и брутални маниери на голям бизнесмен. През 1952 той стана собственик на едни от най-големите заводи в Германия, първоначално за радиоапарати, а после и за телевизори. Беше милионер. В хола на претъпканата ни със скъпи вещи вила в парка Бетовен, висеше един Рубенс, който баща ми беше купил на търг за 600 000 германски марки, във всекидневната имахме две творби на Шагал (250 000 ДМ), в библиотеката един Пикасо (300 000 ДМ). Притежавахме три автомобила и един самолет с все пилота, човек на име Теди Бенке, който през войната е летял с бомбардировач. Обичах Теди и мисля, че и той ме обичаше.

Баща ми беше електротехник по професия. През 1937 се запознава с майка ми. През 1938 се оженват. 1939 се раждам аз. Казват, че за всички деца майките им са хубави. За мен не беше така. Аз обичам майка си, много ми е жал за нея, но никога не съм я намирал хубава, никога. Тя не е хубава. Беше мършава, кокалеста, чертите ѝ винаги някак размити, фигурата ѝ беше лоша. Косата ѝ беше руса, но без блясък. Лесно плачеше и то доста често. Никога не се научи да се облича елегантно — дори когато вече притежаваше милиони.

Баща ми беше научил занаята във фабриката за радиоапарати, която принадлежеше на родителите на майка ми. Само заради тази фабрика се беше оженил за майка ми, убеден съм. Надявал се е един ден да оглави малкото, но добре развиващо се предприятие.

Обаче войната му объркала сметките. През 1940 го вземат войник и той остава на фронта до 1945. През 1945 родителите на майка ми бяха мъртви (загинали в една бомбардировка), малката фабрика — полуразрушена и за нас беше голяма радост, когато американците пуснаха баща ми от плен и го видяхме отново. Тогава бях шестгодишен. Нямахме нито грош. Единственото, което още съществуваше, беше полуразрушената фабрика, собственост на майка ми.

Още в края на 1946 баща ми започна работа в тази развалина. Имаше двама души, които му помагаша, две жени — моята майка и госпожица Лизи Щалман. Тази госпожица Щалман беше във всяко отношение пълна противоположност на майка ми. Беше хубава. И много по-млада. Дори и в мизерното следвоенно време тя беше винаги елегантно облечена. Справяше се с всяко положение. Баща ми я доведе един ден и даде съвсем кратко обяснение:

— Госпожица Щалман е стара моя приятелка, случайно я срещнах отново. Предлагам всички да си говорим на ти, защото ние сме колеги, нали? Ти, Оливер, ще я наричаш леля Лизи.

— Да, татко — отговорих аз.

„Заводи Мансфелд“ — това помпозно име даде баща ми на смешната руина, някога принадлежала на родителите на моята майка — бяха вписани през 1946 в търговските регистри на Франкфурт като дружество с ограничена отговорност. Собственици с равни части бяха майка ми и баща ми. Основния капитал от 500 000 райхсмарки, без който не можеше да се започне, отпусна на баща ми срещу полици един франкфуртски banker. Този banker се казваше Манфред Лорд...

4.

И така, моят старец седеше с двете толкова различни жени в мръсното мизерно хале на малката фабрика, където покривът пропускаше снега и дъжда, и жените навиваха ръчно кондензаторни бобини, а баща ми сглобяваше първите примитивни радиоапарати. Отделните части, които му бяха необходими — жички, предпазители, копчета, кутии, — купуваше изгодно на черния пазар. Понякога трябваше да пътува за няколко метра медна жица до Мюнхен или дори до Бремен.

Нашето жилище също беше разрушено от бомбите, както и къщата на родителите на моята майка и жилището на „леля Лизи“. Така се получи, че всички живеехме във фабриката — аз имах стаичка, „леля Лизи“ спеше в едно празно складово помещение, родителите ми в друго. Все още се придържаха към общоприетите норми — съпрузите да спят в една стая. Временно. Заради мизерията. В полуразрушената фабрика. 1946...

През 1952 година баща ми имаше над 2000 работници и служители; от тъжната развалина беше израсла многоетажна сграда, а централата във Франкфурт ръководеше дъщерни заводи в Мюнхен, Щутгарт, ХанOVER и Хамбург. Във всеки един от тези филиали по точно установен рационализаторски план се произвеждаха отделните части, които идваха във Франкфурт. Тук се извършваше сглобяването и разпращането по целия свят.

Ние вече живеехме във вилата в парка Бетовен. Баща ми притежаваше платната на Рубенс, Шагал, Пикасо, притежаваше чесната, пилота, притежаваше милиони. Промени се и друга малка подробност. Той вече не спеше в една стая с майка ми. Майка ми плачеше много. По това време тя не правеше нищо друго. Баща ми я пращаше по известни лекари. Те от своя страна я пращаха в санаториуми в Бад Хомбург и Бад Висзее. Различните лечения бяха безуспешни. Майка ми вехнеше и слабеше. И вече изглеждаше като стара жена.

На партитата, които баща ми често даваше, идваха политици и хора на изкуството, учени и спекуланти. Повечето презираха моя старец, който често се напиваше, късаше колосания нагръдник под смокинга и поливаше косматите си гърди с шампанско, нещо, което безкрайно забавляваше единствено само него. Но всички го ласкаеха, защото мнозина имаха нужда от него и се страхуваха от Валтер Мансфелд. В очите на всички моят баща беше парвеню, брутален главорез. Но заводите му имаха гигантски оборот и противопоставеше ли му се някой, той го унищожаваше. Любимият му израз бяха двете единствени думи, които му бяха познати от латинския: „Non olet“^[1]. Е, очевидно парите наистина не миришеха!

На партитата, които даваше баща ми, майка ми все по-рядко взимаше участие. Най-често преди това получаваше пристъп на мигрена и трябваше да пази леглото. При такива случаи „леля Лизи“ — красива, млада, желана, чаровна, играеше ролята на домакиня. Понякога присъстваха и двете жени. Носеха най-люксови тоалети и скъпоценни накити. С тези накити работата беше по-особена — в деня на партито баща ми изваждаше от банковия сейф скъпоценностите, след партито си ги прибираше и на другия ден те отново отиваха в неговия трезор. Накитите не принадлежаха на двете жени — баща ми само ги кичеше с тях.

Така си мислех аз.

Много хора мислеха същото.

Едва полицейските разследвания след смъртта на търговския управител Яблонски установиха, че и „леля Лизи“ е имала достъп до банковия сейф на баща ми и притежава генерално пълномощно.

---

[1] Цялата сентенция гласи: Pecunia non olet — Парите не миришат — Б.р. ↑

5.

На този 1 декември 1952 година имах повече часове и се върнах вкъщи едва към 14 часа. Направи ми впечатление, че пред градинската врата бяха паркирали доста черни коли и че тя е отворена. Тръгнах по чакълестата алея към вилата. И тук вратата беше отворена. Из хола се движеха мъже, които никога преди не бях виждал. Нашият прислужник господин Виктор стоеше до стълбата за първия етаж и не помръдна дори когато ме видя.

Звучи смешно, но веднага забелязах, че Рубенс не виси на мястото си. Какво ли се беше случило? С ученическата чанта в ръка стоях и гледах непознатите мъже, които бързаха насам-натам и влизаха в библиотеката, във всекидневната, в кабинета на баща ми. Това продължи доста време, докато господин Виктор се събуди от унеса си, за да каже на един висок слаб мъж с бели коси:

— Това е той.

При което онзи човек се приближи до мен и попита приятелски:

— Ти ли си Оливер Мансфелд?

— Да.

— Казвам се Харденберг. Аз съм криминален инспектор.

— Криминален инспектор?

— Не се страхувай. Аз...

— Но аз се страхувам! — изкрещях. — Какво става тук? Какво се е случило?

Той мълчи.

— Господин Виктор! — викам аз.

Но и слугата мълчи, и мълчаливите мъже продължават да обикалят наоколо.

Инспектор Харденберг се усмихва.

— Остави си първо чантата.

Аз я пускам на пода, върху дебелия килим от Измир.

— А сега да седнем пред камината — ще ти обясня всичко.

Внимателно, но твърдо ме отвежда до студената камина, пред която двамата се настаняваме в гигантските старинни и много скъпи

кресла.

— Къде е майка ми? Къде е баща ми? Кой са всичките тези хора?

— Точно това искам да ти обясня — отговаря приятелски Харденберг. — Но не се вълнувай. Станалото — станало. Сега ти трябва да си смело и умно момче. При определени обстоятелства човек трябва да може да гледа истината в очите, колкото и болезнено...

— Господин инспектор — прекъсвам го аз, — какво се е случило?

Той свива рамене (симпатичен мъж, виждаше се колко неприятно му беше всичко това и колко трудно му беше да обясни всичко на мен, точно на мен, който бях още дете) и казва:

— Тях ги няма, горкото ми момченце.

— Кой ги няма?

— Баща ти, майка ти и госпожица Щалман. Мисля, че ти я наричаш леля Лизи.

— Така ме карат.

— Как така те карат?

— Баща ми казва, че иначе ще хвърчат шамари. Какво значи, че ги няма?

Харденберг дърпа от пурата си.

— Не ме гледай така! Не съм виновен аз за това! Баща ти е изтеглил всичките си влогове от банката, взел е скъпите картини и всичките бижута на майка ти и леля Лизи, после тримата се качили в самолета му и — фиюуу! — В смущението си той придружи звука на излитането с жест.

— Къде?

— В Люксембург. Ей го къде е. Дойдохме късно. Те вече са в Люксембург. Вината е моя. Направих грешка. Оставих баща ти да се измъкне. Днес сутринта след първия разпит.

— Нищо не разбирам.

— Знаеш ли, че неговият търговски управител е намерен мъртъв?

— Да. Току-що бях станал, за да ходя на училище, когато се обадиха на баща ми. Той веднага тръгна към завода. — Изведнъж усещам, че коленете ми треперят. — За бога, да не би баща ми да е убил господин Яблонски и заради това да е избягал?

— Господин Яблонски се е самоубил. Баща ти се е погрижил да изчезнат пистолетът и различни документи и така е нагласил нещата, че всичко да прилича на убийство.

— Откъде знаете?

— Много хора работиха дълго, за да го установят.

— Ама... щом баща ми не е убил господин Яблонски, защо тогава е направил така, че пистолетът да изчезне? Защо е изтеглил всички пари? Защо е взел картините и бижутата и е избягал с майка ми и онази вещица.

— Това вероятно ще мога да ти го обясня довечера. Или утре. Но надали ще го разбереш, моето момченце.

— Моля ви, господин инспектор, не ме наричайте „момченце“. Вече не съм толкова малък! И ще разбере, бъдете сигурен, господин инспектор.

— Не исках да те обидя, Оливер. Може ли поне да ти говоря на ти?

— Разбира се, господин инспектор.

— А ти ме наричай Харденберг.

Почувствах как сълзите ми напират и бързо преглътнах, защото не исках да се разрева.

— И не са оставили нищо за мен? Никакво писмо? Никакво съобщение?

— Боя се, че не.

— Момент — обажда се нашият слуга.

— Господин Виктор?

— Моля да бъда извинен, че се намесвам в разговора ви, но майка ти остави за теб едно съобщение, Оливер. — Той измъкна няколко книжни носни кърпички и каза бързо и тихо на инспектора (но аз го чух): „Госпожата не искаше да излети с тях двамата. Имаше ужасна сцена. Госпожа Мансфелд се барикадира в банята. Господин Мансфелд крещеше и беснееше. Той разби вратата и я измъкна насила. В последния момент тя ми даде това...“ И господин Виктор ми подаде книжните кърпички.

Аз внимателно ги разгърнах. Инспекторът стана, надвеси се над мен и прочете това, което четях. Думите бяха написани с разкривени букви, вероятно с молив за вежди, вече позаличени и замазани. Сигурно майка ми не е могла да намери нищо друго за писане в

банята. Аз четях, а заедно с мен четеше и Харденберг, надвесен над рамото ми.

Първа кърпичка:

„Клето добро дете! Някой ден ще разбереш какво се случи. Нямах избор.“

Втора кърпичка:

„Трябва да замина с баща ти, не можем да те чакаме. Когато всичко се изясни, ти ще дойдеш...“

Трета кърпичка:

„... при нас. Вторник вечерта ще ти телефонирам. Знаеш колко много те обичам. Сега ще трябва“

Четвърта кърпичка:

„... за малко да те оставя сам. Моля те, прости ми. Хиляди целувки. Твоята нещастна мами.“

— Само това ли е? — попитах аз.

— Да, само това — отвърна Виктор.

Непознатите мъже обикалят из къщата. Търсят инспектор Харденберг по телефона. Той се изправя и ме погалва по косата.

6.

Полицайте останаха през целия ден. Харденберг излиза, връща се, пак излиза. Късно вечерта се появи отново и като чу, че не съм ял нищо и не мога да заспя, ми даде две хапчета. Аз ги глътнах и Харденберг каза:

— Сега ще спиш идеално. Утре можеш да не ходиш на училище, аз ще им се обадя. Защо се смееш?

— Защото точно за утре имаме много трудно домашно по математика.

Пет минути по-късно бях заспал. Спах дванадесет часа.

На другия ден в къщата бяха същите полицаи и още няколко нови. Претърсвах всеки сантиметър, аз непрекъснато ги следвах и им се пречках, затова отидох в стаята си, седнах на прозореца и все четях прощалното послание на майка ми, написано на четирите книжни кърпички. То беше вече съвсем размазано, само едно-единствено изречение се четеше ясно:

„Знаеш колко много те обичам.“

Към 19 часа майка ми се обади от Люксембург.

— Горкото ми момче, можеш ли да ме разбереш?

— Много добре те разбирам, мами, и господин инспекторът Харденберг също разбира, той те слуша заедно с мен.

— Затова сега не мога да ти обясня всичко.

— Тогава ми го напиши.

— Пощата ще се проверява.

— Да, но...

— Няма да продължи дълго, миличък, още малко и ще бъдеш при мен, и аз ще ти обясня всичко.

— Да, мами. След колко време?

— Не след дълго, не след дълго, сърце мое...

Но тук не позна. Дните минаваха. Не получавах никаква вест. Нови непознати се появиха вкъщи. Господин Виктор ми каза, че са данъчни.

— Те работят навсякъде, в завода, във филиалите в Мюнхен и Щутгарт, в ХанOVER и Хамбург.

— Какво търсят?

— Няма да разбереш — казва господин Виктор. Всички хора, тогава питах какво всъщност е станало, ми казваха, че няма да разбере. От майка ми получавах красиви картички с изгледи. На тях винаги пишеше колко много ме обича. Няколко пъти ми се обади по телефона и ми казваше същото, но не ми казваше кога ще мога да отида при нея.

— Имай още търпение, миличък, само още малко търпение, всичко ще се оправи...

Ще се оправи ли?

На 15 декември дойде нова пощенска картичка. Този път беше от „леля Лизи“.

„Мой мили малък Оливер, нещастната ти майка за съжаление пак имаше нервна криза и трябваше да постъпи в санаториум. Да се надяваме, че скоро положението ѝ ще се подобри. И да се надяваме, че скоро ще се видите. Прегръдки и целувки. Твои обичащи те леля Лизи и татко.“

Думата „татко“ беше написал баща ми. Това беше първата и последна дума, която ми написа през всичките изминали години.

7.

Криминалният инспектор Харденберг уреди засега изобщо да не ходя на училище.

„Леля Лизи“ телефонира и попита какво искам да получа за Коледа.

— Да мога да дойда при мами.

— Мами е в санаториум, съкровище мое, нали знаеш.

— Тогава не искам нищо.

Обаче няколко дни преди Коледа се получиха три грамадни пакета, адресирани до мен.

— Трябва ли да ги взема? — попитах Харденберг, който минаваше да ме види всеки ден.

— Не си длъжен.

— Не ги искам — казах аз.

Така трите пакета бяха върнати обратно в Люксембург. Светата нощ прекарах с господин Виктор и останалата прислуга. Баща ми телефонира, но аз веднага затворих; малко по-късно се обади майка ми. Тя говореше със съвсем слаб глас, връзката беше лоша; тя ми разказа, че съвсем скоро ще излезе от санаториума и всичко ще бъде наред, аз само да не губя кураж.

— Не, мами, няма да губя кураж.

— Нали знаеш, че много те обичам?

— Да, мами. И аз също много те обичам. Желая ти бързо оздравяване. И честита Коледа!

На 28 декември в един вечерен вестник се появи с големи букви следното заглавие:

**РАДИОМИЛИОНЕРЪТ МАНСФЕЛД ЗАБЯГНАЛ В ЧУЖБИНА. ИЗМАМИЛ ДЪРЖАВАТА С
12.5 МИЛИОНА МАРКИ.**

Под такова тлъсто заглавие в дълга статия и в следните дни под хиляди тлъсти заглавия в хиляди други вестници в страната и в чужбина можеше да се прочете, че моят баща е най-големият данъчен измамник в следвоенна Германия. Данъчните бяха завършили работата си и бяха обявили резултатите от своето разследване. Аз прочетох някои от вестниците, но не разбрах това, което беше написано в тях. Запазих ги, имам ги и днес, и сега разбирам това, което пише в тях. Накратко беше следното:

С фалшиви сведения за оборота, подправени баланси, привидно непласирани, но всъщност много добре продадени радиоапарати, но преди всичко чрез фалшифицирани доставки и прехвърляния на суми в чужбина баща ми е успял през времето от паричната реформа през 1948 и до декември 1952 да прекара германските финансови служби с 12.5 милиона марки. Такива гигантски манипулации, естествено, не е можел да осъществи сам, поради което си е осигурил помощта на търговския управител Яблонски. Когато през октомври 1952 става ясно, че през декември предстои данъчна проверка, сама по себе си съвсем безобидна, Яблонски не издържа и в ранния следобед на 29 ноември 1952 се самоубива в кабинета си. Баща ми, който случайно бил в завода, открива самоубийството и прави така, че всичко да заприлича на убийство, а също и унищожава важни документи. След като при първия разпит на инспектор Харденберг, проведен в ранните утринни часове на 1 декември 1952, разбира, че онзи не вярва във версията за убийство, а предполага самоубийство, той избягва с всичките си налични пари, с най-скъпите произведения на изкуството, които притежава, с майка ми и с „леля Лизи“ в Люксембург, в красивата местност Ехтернах, където от дълго време има разкошна къща.

Вестниците от 29 декември съобщават, че седемдесет и пет местни и чуждестранни журналисти са провели с баща ми пресконференция по телефона. Баща ми бил в къщата си в Ехтернах. Те му поставят въпроси. Баща ми може да им отговаря, ако желае. Ако не желае, не е длъжен да отговори.

Тъй като пазя старите вестници, няма нужда да преписвам как е протекла тази игра на въпроси и отговори.

ВЪПРОС: Господин Мансфелд, известни са ви тежките обвинения, повдигнати срещу вас. Какво ще кажете?

БАЩА МИ: Отначало докрай лъжи.

ВЪПРОС: Защо тогава забягнахте в Люксембург, държава, която, както е известно, не връща данъчните престъпници?

БАЩА МИ: Аз не съм забягнал. Тук имам делови ангажименти.

ВЪПРОС: За колко време?

БАЩА МИ: За неопределено време.

ВЪПРОС: Истина ли е, че „Заводи Мансфелд“ са измамили немските финансови служби с 12.5 милиона марки?

БАЩА МИ: Дори да е така, то аз нямам нищо общо.

ВЪПРОС: Кой тогава?

БАЩА МИ: Моят търговски управител Яблонски. Поради това вероятно се е самоубил.

ВЪПРОС: Очаквате ли да ви повярваме, че търговският управител може без знанието на шефа на фирмата да предприеме такива авантюристични финансови операции?

БАЩА МИ: Безразлично ми е дали вярвате, или не вярвате. Аз не знаех нищо.

ВЪПРОС: Но на вас ви е известно, че господин Яблонски остави след себе си жена и две деца?

БАЩА МИ: Изказвам им съболезнованията си.

ВЪПРОС: Защо не се поставите на разположение на немските данъчни служби, щом сте невинен?

БАЩА МИ: Господа, аз съм изградил с многогодишен тежък труд моите заводи, които са едни от най-големите в Германия. Няма да се върна обратно в Германия, защото не искам да оставя делото на моя живот да бъде унищожено! Знаем, че срещу мен и жена ми има издадена заповед за арест и че ще бъдем задържани в момента, в който стъпим на немска земя. При това

положение не предвиждам в близко време да се върнем. Чувстваме се много добре тук, в Люксембург.

ВЪПРОС: Вие говорите за делото на вашия живот, господин Мансфелд. Не е ли то много повече застрашено, ако не се върнете в Германия, за да сте на разположение на следствието?

БАЩА МИ: Не. Защо?

ВЪПРОС: Не знаете ли, че немските служби могат да изземат от всичките ви заводи и вилата сумата 12.5 милиона марки?

БАЩА МИ: Тъкмо това не могат. Повтарям ви — тъкмо това не могат.

ВЪПРОС: Какво ще рече това?

БАЩА МИ: С изключение на споменатата вила и всичко в нея аз не притежавам нищо в Германия. Господата могат да вземат вилата. Да им е честита!

ВЪПРОС: А заводите ви? Какво означава това, че не притежавате собственост в Германия?

БАЩА МИ: Вероятно не е убягнало от вниманието на уважаемите данъчни служби, че „Заводи Мансфелд“ са преустроени в акционерно дружество с 30 милиона основен капитал.

ВЪПРОС: И къде е установено новото акционерно дружество?

БАЩА МИ: Без коментар.

ВЪПРОС: Финансовите служби могат да вземат за залог вашите акции.

БАЩА МИ: Не може, защото нито аз, нито някой от членовете на моето семейство притежава и една-единствена акция.

ВЪПРОС: И кой притежава акциите?

БАЩА МИ: Деветнадесет процента са на моя дългогодишен приятел Манфред Лорд, известния франкфуртски банкер, който ми помогна при възстановяването на моя завод. Тези деветнадесет процента, естествено, не може да се вземат, защото господин Лорд ги е придобил съвсем законно.

ВЪПРОС: Чия собственост са останалите осемдесет и един процента?

БАЩА МИ: Останалите продадох на един белгийски банков консорциум.

ВЪПРОС: Кой?

БАЩА МИ: Това не е ваша работа.

ВЪПРОС: Продажбата направена ли е така, че да може да се изкупят обратно?

БАЩА МИ: Без коментар.

ВЪПРОС: Как ще работят вашите заводи?

БАЩА МИ: Както досега. Службите знаят много добре, че не могат да вземат от заводите нито болтче. Като генерален директор ще продължа да ръководя предприятието оттук.

ВЪПРОС: Докога?

БАЩА МИ: Вероятно няколко години. И във ФРГ данъчните нарушения имат давност.

ВЪПРОС: Значи някога ще се върнете в Германия и ще продължите да работите, без да върнете и един пфениг от тези дванадесет и половина милиона?

БАЩА МИ: Изобщо не знам за какво говорите. Аз нямам да връщам нито един пфениг.

ВЪПРОС: Господин Мансфелд, защо синът ви Оливер е още в Германия?

БАЩА МИ: Защото така иска. Ще остане в Германия, ще завърши гимназия в Германия и ще постъпи в моя завод. Това ще може да стане след седем години.

ВЪПРОС: Смятате, че вие няма да можете да се върнете след седем години, затова той трябва да остане?

БАЩА МИ: Това подмятане ми дава основание да прекратя това интервю. Приятна вечер, господа — казва баща ми и затваря. С това пресконференцията приключва.

8.

След като разказах всичко това на Верена, двамата дълго мълчим, хванати за ръка. Нейната вече се е стоплила. Реактивен самолет прелита горе. В далечината се чува деца да пеят.

— И после? — пита Верена.

— Нищо особено. На Нова година всички служители напуснаха и данъчните взеха вилата.

— Но ти все някъде е трябвало да живееш!

— Инспектор Харденберг продължи да се грижи за мен. Отначало живях в хотел, при това в добър хотел, защото господин баща ми, който се беше спасил с откраднатите милиони, някак си изпращаше пари. След това се намеси Службата за деца и юноши.

— Службата за младежта?

— Ами да. Аз бях дете без родители. Непълнолетен. Семейството ме беше изоставило. Така че ми определиха настойник и той ме даде в сиропиталище.

— Хубава работа!

— Не искам да се оплаквам, но това наистина беше гадно време. Сега разбираш ли защо изпитвам такива сърдечни чувства към баща си?

Тя мълчи и гали ръката ми.

— Впрочем в сиропиталището останах само една година — казвам аз. — След това постъпих в първия си интернат.

— Интернатът е страшно скъпо удоволствие!

— Междувременно нещата се уредиха. Мъжът ти прехвърляше всеки месец пари в банковата сметка на моя настойник.

— Моят мъж? Но защо...

— На пръв поглед — от безкористно съчувствие и за да помогне на стария си приятел. С това службите трябваше да се задоволят. Никому не е забранено да подарява пари някому. Всъщност работят заедно, това вече ти го казах, и твоят мъж си връща редовно всички пари, които прехвърля. Не знам как става, но си ги получава. Баща ми все нещо ще измисли. Налудничава работа, наистина — мъжът ти

всеки месец плаща за мен, а ние седим тук и ти ми галиш ръката, и аз...

— Стига! — тя извърща глава настрани.

— Какво има?

— Никога не съм обичала мъжа си. Бях му благодарна, че ни измъкна с Евелин от мизерията, бях му благодарна за хубавия живот, който ми осигури, обаче никога не съм го обичала. Но го уважавах — до днес. За мен до днес Манфред беше нещо като... нещо като фамилното му име — Лорд! Благородник! Човек, който не прави гадости.

— Съжалявам, че разруших илюзията ти.

— О...

— За твоё успокоение — в интерната имаме един гърбушко, голям тарикат. Знаеш ли какво казва той — „всички хора са свине“.

— И ти ли така мислиш?

— Хм...

— Но...

— Но какво?

— Но... човек не може да живее, ако мисли така! — Тя отново ме поглежда с черните си знаещи очи.

Пламвам и се навеждам, целувам я по шията и казвам:

— Прости ми. Прости ми. Аз не го мисля.

Внезапно тя ме прегръща с двете ръце и ме държи здраво. През завивката усещам топлината на тялото ѝ, вдишвам аромата на кожата ѝ и не мога да отделя устни от шията ѝ. Никой не мърда. Така лежим дълго. После тя ме отблъсква от себе си, силно, с двете ръце, болезнено.

— Верена!

— Ти изобщо не знаеш какво съм правила. С колко мъже...

— Не искам и да знам. Да не мислиш, че аз съм ангел?

— Но аз имам дете... имам любовник...

— Нямах любовник. Само мъж, с когото спиш понякога.

— Преди него имах друг! И още един! И още един! Аз съм уличница. Животът ми е минал в разврат. Нищо не струвам! Нищичко! Ожених се по сметка и още от първия момент...

— Сега ме остави аз да кажа нещо!

— Какво?

— Ти си прекрасна — шепна и ѝ целувам ръката. — За мен ти си прекрасна.

— Използвам детето си да ми помага при моите изневери. Аз... аз...

— Ти си прекрасна!

— Не.

— Добре тогава, струваш точно толкова, колкото и аз. Винаги съм казвал, просто е невероятно как успявам да привличам себеподобните, да ги откривам, да ги надушвам. Не е ли чудесно?

— Така ли мислиш?

— Да, Верена.

— Но аз не искам! Не искам!

— Какво?

— Всичко да започне пак. С теб. Да мамя Енрико.

— Ти мамиш мъжа си, така че можеш спокойно да мамиш и Енрико.

Изведнъж тя започва да се смее. Първоначално мисля, че е истеричен изблик, но не, това е съвсем нормален смях. Тя се смее, докато не я заболява пак, и си слага ръката на корема.

— Оу — изохква. — Знам, че трябва да внимавам. Ти си прав, Оливер, всичко е много смешно. Безумно смешно. Целият живот.

— Е, виждаш ли — отвърщам. — Какво ти казах.

9.

Сега децата пеят в далечината (изглежда някъде там има детска площадка): „Човеченце в гората стои и мълчи...“ След последните думи, които разменихме, Верена и аз дълго се гледаме, втренчено, тя все едно ме вижда за първи път, изведнъж двамата проговаряме едновременно, и двамата отклоняваме поглед — тя към завивката, аз през прозореца. Познато ли ви е това? Като че ли се плашим един от друг. Не, не един от друг — всеки от себе си.

— Баща ми е...

— И от този първия интернат си... Какво искаше да кажеш?

— Исках да кажа, баща ми е изцяло подчинен на тази леля Лизи. Той е мазохист. По време на ваканциите винаги се прибирам вкъщи. Но тогава не живея във вилата, а на хотел. Само когато майка ми не е в санаториума, живея вкъщи. — Свивам рамене и повтарям: — Вкъщи!

— Тя често ли е в санаториум?

— Почти винаги. Прибирам се само заради нея. Иначе бих останал в Германия.

— Естествено.

— Нали? И веднъж, когато майка ми не беше в санаториума, а вкъщи, любимата ми леля Лизи беше излязла и аз ѝ претърсих стаята. Ама основно! Накрая ги открих.

— Кое?

— Камшиците. Кучешки камшици, ездитни камшици, каквито си щеш. Всякакви разцветки. Поне една дузина. Старателно укрити в гардероба ѝ.

— Тя го бичува с камшици?

— Според мен от двадесет години.

— Хайде де!

— Казвам ти, това е младежка любов. Когато открих камшиците, всичко ми стана ясно. Тя е единственият мъж от тримата. Майка ми е жалък призрак. А баща ми? Той знае само: Лизи! Лизи! Тя има всякакви пълномощни за неговите влогове. Казвам ти, тя измисля

всяка нова гадост, всяка нова свинщина. Казвам ти, баща ми е жалко нищожество, едно нищо в нейните ръце. Тя е садистка.

— Отвратително.

— Защо? Той иска пердах. От нея го получава. И това е любов.

— Не говори така.

— Сигурно го е изисквал и от майка ми. И тя или е отказала, или не го е правила както трябва. Да се задоволи мазохист явно не е лесна работа. Е, тогава се събира с тази жена, която го прави добре, така че той си получава това, което иска, а и тя положително също. Да можеше да я видиш. Същинска надзирателка!

— Гадно.

— Казвам ти истината. А тя винаги е гадна.

— Нищо няма да се получи при нас.

— Защо?

— Защото ти си такъв.

— И ти си такава.

— Да — казва тя и пак се смее, смее се като дете, — така е.

— Това ще бъде най-великата любов на света — заявявам аз. —

И никога няма да свърши, докато някой от нас не умре.

— Sentimental fool.^[1]

— О, и английски знаеш?

— Да.

— Ясно. На всяка немска жена след войната се пада по едно американско гадже.

— Да не си се побъркал? Как разговаряш с мен?

— Ах, извинете, скъпа госпожо, да не би нито едно?

И тя пак се смее.

— Трима!

— Само? — казвам аз. — Гледай ти! Докъде бях стигнал?

— До мазохизма на баща ти — продължава да се смее тя. — О, боже, що за разговор?!

— Вярно. Казвам ти, че е пълен мазохист. Аз съм го наблюдавал, внимателно и продължително го наблюдавах, след като открих камшиците. Наблюдавах и леля Лизи. Как командва. Как го гледа. Как му иска огънче, когато пали цигара. Тогава толкова се пипка, че баща ми трябва да си изгори пръстите. И това ги кара да се чувстват много добре и двамата.

— Оливер, този свят е гнусен. Ако нямах Евелин, щях да се самоубия.

— О, глупости! Тогава всички трябваше да се самоубием. Знаеш ли колко често и аз съм си го мислил? И ти, и аз, ние сме много страхливи за такова нещо. Освен това при теб всичко е наред. Ти си богата жена. Имаш любовник. Стига да искаш, можеш да провериш кой е по-добрият...

— Оливер!

Постоянно дрънкам неща, които не бих искал.

— Моля те да ме извиниш. Държа се невъзможно. Постоянно дрънкам неща, които не бих искал.

— И аз, също и аз. През цялото време. Може да имаш право, това ще прерасне в любов. Ужас!

— Не, не. Защото още отсега искам да ти кажа едно — за теб никога няма да бъда като Енрико. Аз няма да те целувам, няма дори да те докосна, ако не се обичаме истински!

Тя пак извъръща глава настрани и казва тихо:

— Това бяха най-красивите думи, които някога ми е казвал мъж.

---

[1] Сантиментален глупак — Б.пр. ↑

10.

Тя вече не ме гледа, извърнала е глава. Остава да лежи така. В профил е още по-красива. Ушите ѝ са съвсем малки. Само ушите ѝ са в състояние да подлудят човек...

— Да — казвам аз. — Това е цялата история. За тринадесет години милата ми леля Лизи успя да заграби всичко. Днес тя е кралицата. Тя бие моя старец. Командва го. Той е само марионетка. Що за човек е можеш да познаеш по това как се държи със собствените си служители — безцеремонно. Безпощадно. Типично за такива. Малодушно подчинение на една жена, но по отношение на обкръжението са тирани. Истинският шеф на „Заводи Мансфелд“ днес, всъщност какво днес, от много години вече е Лизи Щалман.

Щалман^[1], подходящо име за дама, нали? Сигурен съм, че тя активно е участвала в данъчните машинации. Заради нея не трябваше да ги последвам в Люксембург. Разбираш ли? От майка ми направи развалина. Вече напълно властва над баща ми. Само аз ѝ преча.

— Горкият Оливер — казва тя и пак ме поглежда.

— Горката Верена — казвам аз. — Горката Евелин. Горката ми майка. Горките хора.

— Ужасно е.

— Кое?

— Наистина колко много си приличаме.

— Защо да е ужасно? Сега ще ти кажа нещо смехотворно, нещо абсурдно. Да ти го кажа ли?

— Да.

— Ти си всичко, което имам на света, и всичко, в което вярвам, и всичко, което обичам, и всичко, заради което бих дал най-доброто от себе си. Знаем. Ние двамата можем да бъдем страхотно щастливи заедно. Ние...

— Стига!

— И никога, никога никой няма да лъже другия. Ще правим всичко заедно — ще ядем, ще пътуваме, ще ходим на концерти, ще

спим, ще се будим заедно. Утре ще те изпишат. Ще дойдеш ли в събота при нашата кула в три часа?

— Ако мога.

— Ако няма да можеш, дай ми знак през нощта преди събота. В единадесет. Три пъти светни кратко. Това ще означава, че няма да можеш да дойдеш. И три пъти дълго, ако ще можеш.

— О, боже!

— Какво означава това „о, боже“?

— Аз съм дванадесет години по-голяма от теб. — Тя ме гледа продължително. — Оливер... знаеш ли кое е странното?

— Кое?

— Че въпреки всичко съм толкова щастлива.

— И аз също, и аз също.

— Да, но при мен е за първи път в живота. — Тя отваря чекмеджето на нощното шкафче. — Погледни докъде съм стигнала.

Поглеждам в чекмеджето. Вътре има фенерче и малка книжка. Заглавието е „Морзова азбука“.

— И двамата сме луди, Оливер.

— Естествено.

— И скъпо ще платим за това.

— Естествено.

— Няма щастлива любов.

— Естествено — казвам аз и се навеждам, за да целуна устните ѝ, нейните чудесни устни; тогава се почуква и веднага след това в стаята влиза сестра Ангелика с фалшива усмивка.

— Трябва вече да тръгвате, господине. Госпожа сестра ви е още много слаба.

— Да — казвам, — това е вярно, трябва да си вървя. — (Също и заради господин Хертерих, единадесет и половина е.) Така че ставам, братски целувам Верена по бузата и казвам: — Значи доскоро, малката ми!

— Доскоро, малкият ми!

— Защо се усмихвате, сестра Ангелика? — питам аз.

— Ах — отговаря тя с усмивка на мадона, за която с удоволствие бих ѝ избил зъбите, — винаги се разчувствам, когато виждам такава привързаност между брат и сестра.

Запътвам се към вратата, обръщам се за последен път.

— Сбогом — казва Верена — и благодаря за цветята.

Прави почти незабележимо движение с ръка, проклетата сестра не го забелязва. Но аз знам какво е. С това движение Верена сложи ръката си на устата ми, когато още търсехме гривната ѝ през нощта в моята кола, а аз исках да я целуна.

И аз слагам ръка на устата си за миг. Сестра Ангелика не забелязва. Тя се е втренчила в пациентката си като питон в зайче. Верена затваря чекмеджето на нощното шкафче. Не е ли смешно, че фенерче и морзова азбука могат да направят един мъж луд от щастие?

— Чао, сестричке — казвам аз.

И излизам от стаята като човек, изпил пет двойни уискита.

---

[1] От немски — стоманен мъж — Б.пр. ↑

11.

Възрастни!
Отправляме думите си към вас!
Любовта престъпление ли е?
Учудвате ли се?
Но осъждате любовта на петнайсетгодишно момиче
към осемнайсетгодишно момче!
Леле боже! Страшно възмущение!
На петнайсет човек не може още да обича!
Животът е пред вас, малки глупчовци, вие още не
знаете какво е любов. Човек трябва да ви понапляска.
Какво ще стане, ако дойде и дете?
Така говорите вие!
Проявявате такова разбиране към нас. Трябва да сме
благодарни, че имаме толкова мили родители и толкова
мили учители!
Никаква благодарност не ви дължим!
Нищо си нямаме! Никого!
Двама от нас са се намерили.
А вие? Какво правите вие? Разделяте ни веднага.

Часът е 12:45, аз лежа послушно в леглото си в „Квеленхоф“.

Ноа ми донася от столовата две алуминиеви съдинки с храна. И този странен текст.

Дойдох точно навреме. Господин Хертерих ме изглежда тъжно, когато се върнах, и каза:

— Заради вас положително ще загазя.

— Няма страшно — отвърнах. — Следобед ще си легна, а вечерта нека ме прегледа чичо доктор. Дотогава температурата ще е спаднала. Стомашно разстройство. Такова нещо се случва. Между другото, чух, че Али снощи пак се е държал нахално с вас.

— Да. Ужасно дете... иска да му мия краката.

— Успокойте се, господин Хертерих. Ще му стегна юздите.

— Наистина ли?

— Да — казвам аз.

Той сияе, горкият.

Е, ако не стане другояче, негърчето ще яде здрав пердах! Приятелството на господин Хертерих много скоро ще бъде незаменимо за мен, жизнено необходимо, ако всичко върви, както аз го искам. Тепърва ще има да си вдигам температурата сутрин...

— Какви са тези глупости? — питам аз.

— Не са глупости, а разтърсващ документ на човешко отчаяние — отговаря Ноа ухилен. — Днес преди обяд тук се случиха много неща. Има да се чудиш. Между другото, как беше?

— Благодаря.

— Ако се съди по тона ти, лоша работа.

— Затваряй си устата!

— Е-е-е! Да не е любов?

— Да.

— Тогава извинявай. — Пак се усмихва и казва: — Това обаче ще зарадва Лъскавата курва.

— Какво се случи днес?

— Шефът изхвърли Гастон и Карла. Изпъди ги. Те вече отпътуваха. С влака в десет и петдесет. Той за Париж. Тя за Виена. Толкова бързо стана! Шефът е чуден човек. Понякога кротува с месеци, а после изведнъж — тряс!

— Какво се случи?

— Госпожица Хилденбранд спипа двамата вчера в гората. Точно пък тя, дето едва скива. Но веднага докладва на шефа. Такива неща за него не са шега. Снощи е имало учителски съвет. Шефът се обадил на родителите на Гастон и Карла и им обяснил, че трябва веднага да изхвърли любимите им чеда и защо. На милите деца го съобщи днес сутринта. Шефът и даскалите през цялата последна година са следили двамата. Първо предупреждение, второ предупреждение, това в гората, така да се каже, е преляло чашата на търпението.

— И какво днес?

— В час по латински. Шефът, между другото, развали номера на Порчето, но той още не го знае.

— Кое?

— Порчето беше намислил нещо страхотно, един психологически трик. И като познавам братоците в класа, можеше и да мине. Сега всичко пропадна.

— Разказвай!

— Сигурно си спомняш глупостта с енфието?

— Която направи Гастон?

— Да. Днес сутринта — първият час по латински — Порчето влиза, веднага отива при Гастон и му казва: „Е, какво става?“ „Пардон?“ — отвърща му Гастон. — Енфието, казва Порчето, ще си получи ли дозата, или не?“

— Гръм и мълнии!

— Да, така си казахме и ние. Това го беше измислил супер. Гастон става, подава му табакерата и заеква: „Заповядайте, господине.“ Порчето смръква. След това смръкват всички момчета в класа. Някои дори ръкопляскат. Но това все още не е поантата. Шефът я провали.

— И каква беше поантата?

— След като всички момчета свършиха със смъркането, Порчето каза: „Така, господа. А сега да се заемем с Тацит, колкото и да ви е неприятно. Между другото, предлагам всички заедно да си вземаме дозата след всеки урок.“ — Ноа пое въздух. — Да вземаме дозата заедно искаше да каже! Но наскоро това изречение влиза шефът и съобщава, че Гастон е изключен, да си вземе нещата и да гледа да не изпусне влака в десет и петдесет. И всичко провали.

— Гастон побесня ли?

— Да.

— Така си и мислех. Чети по-нататък.

И така, продължавам, за да ви запозная с чудноватия текст, в който се редуват ред момчешки, ред момичешки почерк:

Вие, разумните, справедливи възрастни!

Вие казвате: Не постъпвай така!

И ние ви казваме: Това, което искаме да направим, ще го направим, ако щете да се изправите на главите си. Ние

ще се видим пак, ние ще останем заедно, ако щете главите да си отрежете!

Въртите ни боклучави филми, за да даваме по 1.50 марки за билет, пишете песни, от които да се разчувстваме и да купуваме плочите.

Тийнейджъри!

Младежка любов!

Какво ли още не! Всичко е само реклама на вашата мръсна индустрия!

— Да — казвам аз, — писали са го от сърце. Трябвало е да го оставиш да виси.

— Ще го окача пак, когато отида да ям. Искях само да ти го покажа. Щом го види някой учител, ще го махне!

Чета до края.

Всички родители казват: Да ти имам грижите!

Добре, вие имате други грижи.

За вас грижа са парите.

За нас е любовта и доверието.

Мислите ли, че любовта може да бъде изключена, както се изключва радио?

— Тук най ми харесва — казва Ноа, който чете заедно с мен. — И при това трябваше да хванат навреме влака в десет и петдесет.

Нямате ли сърца?

Не знаете ли думата любов?

Защо ни забранявате това, което вие самите сте правили?

Защо ни наказвате за това, макар непрекъснато да ни казвате, че вече сме големи, вече сме зрели хора?

Знаем защо.

Шефът се страхува, че Карла ще забременее, а на интерната ще му излезе лошо име.

— Виж ти — казвам аз.

— Да — казва Ноа, — тук го дават темпераментно. Разбира се, такава бременност едва ли ще е най-приятното нещо!

Защо не ни разбирате?

Защо не ни помогнете?

Вие ни тикнахте в този интернат, както се оставя куфар в багажното, и щом в самотата си взаимно си помагаме, значи правим престъпление, нали?

Каква полза от хубавите ви приказки?

Повечето от нас са си изградили вече свои собствени светове като нас двамата.

Защо не ни помагате?

Защото сте идиоти!

— Тук вече прекаляват — подхвърлям.

— Със сигурност — казва Ноа.

Чета нататък:

Ние ще се опитаме да разбираме нашите деца и да ги защитаваме. И нашите деца ще бъдат по-щастливи от нас!

Не ви пожелаваме да се чувствате добре, защото вие и без това не умеете, никога не сте могли.

Карла Хонигщаш и Гастон Латуш.

— Сега ми върни писмото, за да му се порадват и нашите учители. — Ноа прибира листата. — Още ли ще се правиш на болен или следобед ще станеш?

— Защо?

— Чикита ще прави макумба. Точно в три. — Ноа се смее. — Чикита идва от Рио. Е, в Бразилия имат такова суеверие. Тя беше приятелка с Карла. Затова прави макумбата, за да може добрите духове да пазят Гастон и приятелката ѝ Карла и лошите духове да не могат да им сторят нищо. За да се запази любовта им.

— Това са пълни глупости.

— Чужди нрави и обичаи. Аз ще отида. И поне още сто ученици ще отидат.

— Ще стана за малко и ще дойда.

— Но трябва да донесеш цигари или тютюн, кибрит или ракия.

— Защо?

— Не знам. Чикита каза, че ще ни обясни всичко, когато се съберем в падината. Аз ще занеса малко шише ракия.

— Аз ще донеса цигари — казвам аз. — Все едно ли е какви?

— Да. Чикита каза, че духовете пушат и пият всичко.

— Слава богу!

— Остави смешките. Гастон и Карла са изключени.

— Изобщо не ми е до смях. Наистина бих искал духовете да ги закрилят. Нищо лошо не съм казал. Духовете трябва да бъдат задоволени.

— Любовта е любов, която е любов — обяснява Ноа. — До нови срещи, по-горещи!

12.

Три следобед, слънце, южен вятър, облаци се носят по синьото небе. Сто и двадесет ученици стоят безмълвно пред една пещера в малката падина и наблюдават това, което прави нежната млечнокафява Чикита. Тя слага отворени шишета с ракия в пещерата, оставя пакети с цигари до тях и кибрит. За да могат духовете да си запалят цигарите. И шишетата трябва да са отпушени, защото духовете нямат отварачки. В горите над Рио де Жанейро, под Корковадо^[1], обясни Чикита, имало много пещери и навсякъде е пълно с цигарени кутии и шишета. И бели жени правят макумба, за да бъдат покровителствани техните любими, за да се изпълнят желанията им. Чикита беше казала: „Естествено, в Рио разни говеда, стари скитници, които претърсват пещерите, крадат цигарите и пият ракията. Но хората при нас въпреки това вярват, че духовете са ги взели.“

— Значи макумбата е измама? — попитах аз.

А тя отговори:

— Смяташ ли, че когато католическият свещеник пие вино и казва, че това е кръвта на Христос, дава ти нафора и казва, че това е тялото Христово, това е измама?

Сега Чикита запалва свещите и капва по малко восък на пода на пещерата, за да ги закрепят. Пали поне петдесет свещи, за което отива доста време. В малката падина е съвсем тихо, никой не говори, само вятърът шуми над нас в клоните на дърветата. Големи ученици. Малки ученици. Момчета. Момичета. Бели. Черни. Жълти. Кафяви. Деца от цял свят. Дошли тук за тази макумба, дано помогнат на Гастон и Карла, влюбените, изключените, с почит към духовете, с намерение да ги умилостивят с подаръци, та духовете да направят Гастон и Карла щастливи.

До мен е Джералдин. Отсреща е Ханзи, моят побратим. Той не ни изпуска от очи. Този боклук! Преди малко разбрах, че Ханзи е вече на тринадесет години, а не на единадесет. Попитах го. Той каза: „Така е, но съм сакат, джудже, нали? И без това ми се подиграват. Два пъти повтарях класа. Ако знаеха, че съм на тринадесет и съм толкова дребен

и хилав... Това си е просто самоотбрана.“ Значи е на тринадесет, съкровището. Затова говори така разумно. Все се чудех, че на единайсет години може да говори така умно...

— Кога ще те видя? — шепне Джералдин.

Знам, че трябва да сложа край на това с нея, но още не знам как. Сега ми е необходимо време. Трябва да помисля. Може би дори ще се наложи да обсъдя въпроса с побратима. Аз шепна:

— Днес не. Имам температура. Трябва да съм на легло. Станах само за макумбата. Довечера ще дойде лекарят.

— Нещо сериозно ли е?

— Ами! До утре ще ми мине.

— Оливер.

— Да?

— Нищо. Само Оливер. Толкова обичам името ти, Оливер. Когато днес те нямаше в класа, изпитах такъв страх... такъв ужасен страх, че нещо ти се е случило...

— Ах!

— Не, наистина! Успокоих се едва когато Волфганг ми каза, че си на легло с температура.

Благодаря, Волфганг.

— Обичам те. Обичам те. Обичам те.

Чикита вече е запалила всички свещи.

Идва ми нещо на ум.

— Трябва да бъдем предпазливи. Иначе ще ни изключат като Карла и Гастон. Шефът има доносници навсякъде. И между учениците също.

— Имаш право — тя се отдръпва малко настрана. — О, господи, представи си, че ни разделят. Аз... аз ще се самоубия!

— Глупости!

— Изобщо не са глупости. Аз наистина ще...

За щастие в този момент малката Чикита става и започва да говори на английски.

— Шт — казвам аз.

— Сега ще говоря с духовете — обяснява Чикита. — Както се прави в нашата девствена гора. Ще помоля добрите духове да пазят Гастон и Карла и тяхната любов и да ги пазят от лошите духове. Вие,

останалите, се молете за изключените, всеки на своя език, всеки на своя бог. Но всички трябва да гледате горящите свещи.

Докато казва това, се държи като велик магьосник на някое негърско племе. Движи заклинателно ръце, тялото ѝ се извива и тя говори с духовете, малката Чикита, чийто баща строи язовир в Чили; малката Чикита, която няма да види баща си следващите три години; малката Чикита, която на въпроса на госпожица Хилденбранд кое е най-страшното нещо на света, отговаря: „Децата. Така казва баща ми.“

Тя се вие и се върти, вдига ръце във въздуха и говори на португалски с духовете, тук, в Таунус, в центъра на Германия, на тринадесет хиляди километра от родината си.

Аз гледам децата. Някои се молят на глас, някои мълчаливо. Всички гледат към горящите свещи в пещерата. Моли се и Ноа. (Интересно — той, който го дава толкова интелектуално!) Джералдин, склучила ръце, се моли мълчаливо. Рашид, малкият принц, се моли на персийски. Други се молят на английски. „Комунистът“ Джузепе се моли на италиански и току се кръсти. (Виж ти!) Чувам много езици. Към много различни духове са отправени молитвите за Карла и Гастон и за тяхната любов. Али, малкият чернокож с манията за величие, между другото го няма. Той не присъства на макумбата в знак на протест. „Това са езически дяволии — би казал той, ми обясни Ханзи. — Всички сте грешници и ще отидете в ада, щом участвате в това. Има само един Господ, моят!“

Ах, малкият Али...

След известно време започвам да се моля и аз, разбира се, мълчаливо.

Мили боже, направи така, че между Верена и мен да има любов. Направи така, че да се съберем и да останем заедно. И никога нищо да не може да ни раздели. Аз съм достатъчно зрял. Мога да работя. Мога и трима ни да изхранвам — Верена, Евелин и себе си.

— Молиш ли се? — шепне Джералдин.

— Да.

— За какво?

— Двамата да са щастливи.

— Аз се молих ние да сме щастливи. Тъпо ли е? — Тя ме гледа умолително.

— Моля ти се. Не, разбира се.

Какви ги върша с Джералдин?!

Чикита вдига ръце и казва:

— Това е краят на макумбата. Разотивайте се всички. Всеки поотделно. Никой да не говори с другите и да не се обръща. Всеки трябва да мисли само за Гастон и Карла. Иначе макумбата няма да подейства.

Сто и двадесет ученици се разпръскват мълчаливо, мислят за Карла и Гастон. И в малката пещера горят свещите, остават цигарите и кибрита за духовете, шишетата — готови, отпушени. Защото духовете нямат отварачки.

---

[1] Върхът, на който се намира 40-метровата статуя на Христос — Б.р. ↑

13.

— Много съм огорчен, господа! Все вярвах, че ще пораснете разумни, справедливи хора, но днес вярата ми беше силно разклатена! Знаем за вашата макумба. Наблюдавах цялата сцена. Вие ме разочаровахте, мен и всички учители и възпитатели, които се грижат за вас...

Дълбокият спокоен глас на шефа звучи по високоговорителя във фойето на нашата вила. Вратата на стаята е отворена, така че мога да чувам какво казва шефът на учениците в голямата трапезария. Всички останали деца, които са по стаите си, също могат да го чуват, защото във всички вили има такива високоговорители.

Аз съм в леглото. Лекарят беше тук, установи, че съм здрав, но ми препоръча до утре сутринта да остана на легло. Полусляпата госпожица Хилденбранд ми донесе вечерята (пак в две алуминиеви съдинки), сега седи на леглото ми и слуша гласа на шефа.

— Прочетох това, което Карла и Гастон са закачили на дъската. Вие явно сте възхитени. Двамата ни дадоха урок на нас, възрастните, нали?

Госпожица Хилденбранд се изправя.

— Искам да ви попитам нещо: вярвате ли наистина, че госпожица Хилденбранд, всички учители, всички възпитатели и аз сме ви врагове? Наистина ли го мислите?

Госпожица Хилденбранд става все по-нервна.

— Наистина ли мислите, че за нас е мечта да възпитаваме триста деца и между тях някои много трудни, направо нетърпими? Мислите ли?

— Не знаете колко тежко е това за мен, Оливер — казва госпожица Хилденбранд.

— Защо за вас?

Но шефът продължава да говори и тя само махва с ръка да мълча.

— Моите възпитатели и учители се поболяват, съсипват се с вас! И никога не чуват нито дума за благодарност. Много от тях са мразени

и тормозени от вас. Защо? Защото искат да направят от вас хора, почитени хора! Понякога ме отвращавате и се питам защо изобщо се занимаваме с вас! Вие намирате, че Карла и Гастон са чудесни. А на госпожица Хилденбранд, старата доносница, ще ѝ отровим живота!

Полусляпата госпожица въздъхва и казва обречено:

— Със сигурност.

Изведнъж ми се отяжда и оставям настрана алуминиевите съдинки.

Гласът на шефа звучи от фоайето:

— Това за тийнейджърите и младежката любов е единственото вярно. Наистина в това възрастните направихме грешка! Но не както вие го мислите или както го пишат двамата. Не интересите на индустрията са на първо място, вината е в нас, възпитателите. Ние, възпитателите, мислехме, че сте узрели за повече свобода, отколкото имате.

Чува се мърморене.

— Можете да мърморите колкото си искате. Говоря ви истината. Че от това индустрията си върти бизнеса е друг въпрос. Да, ние правехме същото, което правят Карла и Гастон — и затова ви има вас. Но ние го правехме по-късно. Когато пораснахме, не на петнадесет години! Вие ме наричате Справедливия. Това е чест, но и голяма отговорност. Тази нощ не мигнах. Мислех дали е правилна постъпката ми с Карла и Гастон. И сега ви казвам, че беше правилна.

Отново ропот от високоговорителя.

Госпожица Хилденбранд седи със склучени ръце и сякаш ще заплаче.

— Вашите родители ви водят при мен. С моите сътрудници поемаме отговорност за вас. Отговорни сме и за Гастон и Карла. Не се дръжте глупаво! Знаете колко лесно може да се случи непоправимото. Лъжа е да се казва, че мисля само за моя интернат и за името му. Аз мисля за вас!

Госпожица Хилденбранд въздиша.

— Едва ли може да мислите сериозно, че някой лекар ще рискува един живот заради вас. Искате ли на шестнадесет години да надуете корема? Да? Кой ще гледа децата ви? Самите вие сте още деца. Как ще изглежда следващото поколение? Достатъчно е да видим сегашното.

— Хапнете още малко, Оливер — казва госпожица Хилденбранд.

— Не мога.

Гласът на шефа:

— Надявам се, че знаете, колко много ви обичам въпреки всичко. Но днес не мога да вечерям с вас. Не ми е добре. Сега се прибирам. Известно време няма да ме виждате в столовата. Защото известно време аз не искам да ви виждам. — Пауза. — Ако някой има проблеми, може винаги да дойде при мен. Но аз известно време няма да идвам при вас. Приятна вечер.

Високоговорителят прави „щрак“.

— О, боже! — казва госпожица Хилденбранд и от очите ѝ наистина потичат сълзи.

— Какво ви е?

— Сега за цялото училище съм доносница.

— Не.

— Така е, аз съм доносница! Но бях длъжна да докладвам!

— Разбира се, госпожице Хилденбранд, разбира се.

— Невъзможно ми беше да премълча.

— Абсолютно невъзможно.

— Понякога си мисля, че щом всички сте толкова луди и жадни за живот и преждевременно развити, значи така е наредил Господ Бог, или природата, или провидението, или знам ли какво. Сякаш ще има атомна война. И трябва бързо да се живее. — Сетне казва без никаква връзка: — Оливер, толкова сте мил с Ханзи...

— Откъде знаете?

— Той ми го каза.

Тази гадина, тази лъжлива гад!

— ... И аз така съм ви благодарна, защото ви помолих да се грижите за него. Вие сте почтено, справедливо момче. — Що за думи! — Кажете ми, трябваше ли да постъпя по друг начин? Трябваше ли да премълча това, което видях със собствените си очи?

— Не, госпожице Хилденбранд, не трябваше. Ваше задължение е било да изпълните дълга си.

— Но ако те сега ме нарочат за доносница... Половин година, цяла година може да мине, докато някое дете пак ми гласува доверие, докато пак мога да помогна на някое дете...

— Не!

— Напротив!

— Госпожице Хилденбранд — й казвам, — аз ще ви помогна.

— Вие ще...

— Да. На всички, на големите и на малките, ще обясня, че не сте можели да постъпите другояче. И децата ще ми повярват.

— Вие... вие наистина ли ще го направите?

— Да, госпожице Хилденбранд.

Какво ми се струпа на главата! Госпожица Хилденбранд. Джералдин. Ханзи. Рашид. Милото ми семейство.

Божичко! Тази стара дама буди у мен съжаление. Никой ли няма право да съжали някого в този живот? Що за свят е това?

Чувам гласа на Верена: „Ако нямах малката си дъщеричка...“

Хубав свят, няма що!

Госпожица Хилденбранд става и ми подава ръка, аз я стискам механично, а тя казва:

— Благодаря.

— За какво?

— За това, че искате да обясните на децата. Децата... — тя преглъща — децата... те са моят живот.

— Да, госпожице Хилденбранд.

— Вие... Вие ще им кажете, че не можех да постъпя по друг начин?

— Да, госпожице Хилденбранд.

— Благодаря. Благодаря ви, Оливер.

— О, моля ви се.

— Дайте ми съдовете да ги върна в столовата. Ако вече не сте гладен...

— Не, благодаря. Не съм гладен.

— И лек сън, Оливер. Лек сън!

— И на вас, госпожице Хилденбранд.

Тя тръгва с алуминиевите съдове и, разбира се, се блъска в касата на вратата.

Трябва да се е ударила лошо, челото й е аленочервено, но тя се овладява с усилие. Дори се усмихва, обръщайки се към мен.

— Винаги тази електрическа светлина — казва тя. — Безсилна съм срещу нея. Денем виждам идеално.

— Да — казвам аз. — Разбира се — казвам. — Надявам се, че не ви заболя много.

14.

Май обясних вече, че съм страхливец. Знам, че трябва да говоря с Джералдин. Но просто нямам кураж. В петък сутринта трябваше отново да съм на училище. И седях срещу Джералдин шест дълги часа. Не беше приятно. На обяд тя попита кога ще се видим.

— Остави ме за ден-два, моля те. Чувствам се толкова ужасно.

— Ама естествено. Разбира се. Оздравявай...

Джералдин... Ханзи...

Верена... Ханзи...

Ханзи...

Това е опасността! Как ме заплаши Ханзи, когато не седна с мен в столовата? Докато не склучи с мен това проклето „кръвно братство“ „Аз ще открия къде живеят тези хора и ще разкажа всичко на господин Лорд!“ Това ще бъде катастрофа! Ханзи трябва да седи с мен. Аз трябва да говоря с шефа.

Така че посещавам господин шефа.

— Господин докторе, Ханзи е мой побратим. Самият вие толкова се зарадвахте...

— Да, и?

— И госпожица Хилденбранд ме помоли да се грижа за него. Забравете историята с Рашид. Рашид е много по-безпроблемен, много по-малко труден. Ханзи иска по време на ядене да седи с мен. Мисля, че може да му бъде позволено.

Той ме гледа иронично и казва:

— Ти си страшен педагог. И присъства и на макумбата.

— Къде?

— Не се прави на глупав. Видях те. Мислиш, че беше подло от моя страна да напъдя Гастон и Карла?

— Не — казвам аз. — Да. Не. Не го намирам за подло. Трябвало е да го направите, господин докторе.

— Не ми беше приятно, Оливер — казва шефът. — Това поне вярваш ли?

— Да, господин докторе.

— Не съм безразличен към голямата любов. Но това тук е училище, нали? Не е бардак.

— Точно така. Вие не можете да постъпите по друг начин.

— Това искрено ли го казваш?

— Съвсем искрено.

— Какво мислят другите?

— Различно.

— Много са ни ядосани на мен и на госпожица Хилденбранд, нали?

— Да, господин докторе.

Той се смее.

— Защо се смеете?

— Защото си избрах такава хубава професия — казва той. — Добре, ще сложа Рашид при Али, а Ханзи при теб. Но ти знаеш, че с това ще наскърбиш Рашид?

— Не мога да направя добро на всички, господин докторе. Вие и госпожица Хилденбранд казахте да се грижа за Ханзи. Мисля, че той има по-голяма нужда. Рашид може да понесе малко повече.

Той дълго мисли върху това. След това казва:

— Ти си опасно момче.

— Защо?

— Не ми се обяснява. Но се страхувам, че с теб наистина ще имам много проблеми. — И преди да отговоря — какво ли можех впрочем да отговоря? — той казва: — Горкият Рашид.

— Някой винаги е за съжаление — отговарям.

И така, малкият гърбушко седи до мен по време на ядене и ме гледа сияещ, надува се и се пъчи (доколкото е възможно в неговия случай), а Рашид седи до високомерния черен Али, който не му говори, и ме гледа непрестанно тъжно, не може да ме разбере. Още някой ме гледа непрекъснато. Джералдин, от масата на момичетата отсреща. А погледът ѝ говори за неща, които не мога да напиша, защото не са за публикуване. Едва преглъщам храната си. Десерта оставям, страхувам се да не повърна.

— Може ли да ти взема пудинга? — пита Ханзи.

— С удоволствие.

— Не прави такава физиономия, мой човек — казва гърбушкото. — Всичко е чудесно! И ако продължаваш да изпълняваш каквото ти

казвам, ще видиш как за няколко седмици ще те направя звезда на училището. Целият интернат ще лудне! Всяка ще е готова да се бие за теб — стига да искаш. Но ти не го искаш. Искаш само своята си мадама с гривната.

— Затвори си устата — казвам безпомощно, а той лапа пудинга ми.

Джералдин ме гледа. И Рашид ме гледа.

15.

По време на вечеря в петък Джералдин ми тика в ръката едно писмо, докато излизам от трапезарията. Пъхвам писмото в джоба си и напълно го забравям, тъй като тази вечер играя шах с Ноа (и губя, той играе страхотно) и през цялото време чакам да стане 23:00, и се надявам само на едно — че тогава ще видя три дълги светлини, а не три къси, защото три дълги ще означават, че Верена може да дойде в три часа в нашата кула.

— Ама играеш като пълен некадърник — казва Ноа.

— Не съм съвсем в ред.

— Тогава по-добре да играя с Волфганг.

— Да, по-добре.

Часът е 22:45. Излизам на балкона. Луната грее, и на бледата ѝ светлина прочитам написаното от Лъскавата курва:

„Любими мой! Това, което сега следва, е монолог от филма «Хирошима, моя любов». Гледала съм го три пъти, защото ми харесва много, а откъса записах в киното, в тъмното. Не знам дали си гледал филма. Монологът е от една сцена, в която се виждат разбъркани улици в Хирошима и Нювер, един град във Франция. Над тях звучи гласът на Рива, това е името на актрисата, която изпълнява главната роля. Това е, което тя казва, и аз го записах в тъмнината, преди да те познавам, любими мой, защото знаех, чувствах, предчувствах, че такъв като теб някога ще дойде, както във филма Рива среща този мъж и се събират.

Това е мястото:

Срещам те.

Спомням си за теб.

Този град е създаден за любов.

Ти си създаден за моето тяло.

Кой си ти?

*Погубваш ме.
Бях жадна. Жадна за изневери, за прелюбодеяния,
залъжи и страсти.
Открай време.
Подозирах, че някой ден ще попаднеш на мен.
Чаках те с безкрайно нетърпение. Чаках те
спокойна.
Разкъсай ме. Обезобрази ме, както ти искаш, та
никой след теб да не разбере изобищо причината за това
силно желание.
Ще останем сами, скъпи.
Нощта няма да свърши.
Денят не ще изгрее вече за никого.
Никога. Никога вече. Най-после.
Погубваш ме.
Хубаво ми е с теб.
Ще оплакваме мъртвия ден съзнателно и с желание.
Няма да има какво друго да правим вече, нищо друго,
освен да оплакваме мъртвия ден.
Ще минава време. Само време.
Ще настъпи време.
Ще настъпи времето, когато не ще можем да
назовем вече това, което ни свързва. То ще се изтрие
малко по малко от съзнанието ни.
После ще изчезне съвсем.^[1]
Това е монологът от филма, скъпи. Харесва ли ти? Аз
харесвам ли ти още? Поне малко, съвсем малко?
Оздравявай бързо! Нека да бъдем пак заедно! Без любов.
Знам, че не можеш да ме обичаш сега. Но нека бъдем
заедно. Моля се за това. Моля се!
Джералдин“*

Чудно е да ти се случи нещо такова в най-неподходящия момент, нали? В момент, когато не знаеш какво да правиш. Вземам кибрита, изгарям писмото и оставям пепелта да падне от балкона в Парка. Още докато го правя, светва горе един прозорец на бялата вила над кулата и

дърветата. Светва дълга светлина. И още един път — дълга. И още един път — дълга.

Нося си фенерчето. И светвам също три пъти дълго — дълго, дълго, дълго.

Още един път от височината идва същият знак.

Утре в три, Верена, утре в три, любов моя!

В старата кула. В нашата кула.

---

[1] По Маргьорит Дюрас, «Хирошима, моя любов». — Б.р. ↑

16.

— Аз...

— Аз...

— Не! Не го казвай! Моля те! И аз няма да го кажа!

Това е нашият поздрав, горе в стаичката на старата римска кула в събота следобед в три часа. Бяхме се прегърнали, бяхме се целунали. Този път аз бях пръв там, тя се изкачи по стъпалата, стъпваше меко, без токчета. Носи рокля с цвят на метличина и е с бежово палто от каша, защото е студено и от време на време превалява.

— Но аз знам какво искаш да кажеш.

— Какво?

— И аз исках да кажа същото.

— Не го казвай!

— Няма.

— Достатъчно е да знаем, че и двамата искахме да го кажем, нали? — Да.

Днес лицето ѝ отново е добило цвят, пак е гримирана. Изглежда все още малко отпаднала, но вече е здрава. Ако човек погледне от кулата, може да види планини и села, градове, замъци и крави в дъжда, в този тъжен септемврийски ръмеж. Ако човек погледне, но този път тя не го прави и аз не го правя. Накъде сега? Към хубавото или към лошото? Към щастието? Към тъгата?

— Къде е Евелин?

— Долу.

— В дъжда?

— Тя е с моя чадър. Нищо ѝ няма. Играе с Асад.

— Как си, любов моя?

— Добре. А ти?

— На мен ми е добре само когато мога да бъда с теб — казвам аз.

— Не ставай сантиментален. Не мога да го понасям.

— Не можеш да го понасяш? Самата ти си толкова сантиментална!

— Добре. Но все пак го зарежи.

— Вече го зарязах — казвам аз. Асад лае. Евелин се смее. Чувам как лудуват в дъждовната гора. — За тях времето е чудесно.

— Да.

— Дали и за нас ще бъде някога?

— Хубаво време?

Настъпва тишина, която някои писатели изписват в книгите си така: „...!“

— Добре — казвам аз, — не може на всичко да получаваме отговор. Нищо ли не разбра мъжът ти?

— Кое?

— Моето посещение. Цветята...

— Нищо. Брат ми, разбира се, не дойде. Макар да знаеше, че съм в болница. Не го е грижа. Виждаме се само когато взима пари от мен. Иначе за него не съществувам. — Тя вдига широката яка на палтото си и ме гледа с огромните си черни очи, устните ѝ треперят. — Оливер...

— Да?

— Имаш ли все още нещо с онова момиче?

— Не.

— Не лъжи. Кажу по-добре „да“, това е по-приемливо.

Кучето лае долу, момиченцето пак се смее.

— Не лъжа. Спах с нея. Но сега ще ѝ кажа, че всичко е свършено.

— Кога?

— Утре. Толкова съм страхлив.

— Страхливецо — казва тя, — вземи ръката на друг страхливец. — И ме целува още един път, по-нежно, по-сладко, по-вълнуващо от първия път. След това прошепва: — Няма повече да те целувам, докато не ѝ го кажеш. Това беше за последен път.

— Да, да, добре. Наистина ли вече нямаш болки?

— Категорично не. Какво ново в интерната?

— Всичко е наред. Двама ги изключиха. Двама влюбени. Спипаха ги в гората. Учениците направиха макумба. Аз присъствах.

— Какво сте направили?

— Нещо като заклинание на духове. За да бъдат двамата щастливи. Имаме една малка бразилка, тя организира всичко. И всички се молеха, всеки на своя си език.

— И ти също?

— Да.

— За какво?

— Да бъдем двамата с теб щастливи.

Главата ѝ почти потъва във вдигнатата яка на палтото. Тя казва:

— И аз се молих.

— След като излязох от болничната ти стая, нали?

— Откъде знаеш?

— Почувствах го. Докато пътувах с колата.

— Това е безумие — казва тя. — Краят ще бъде страшен.

— Сигурно — казвам аз.

— Ако изпадна в нищета, какво ще стане?

— Аз ще ви храня, теб и Евелин.

— Ти? Ти си още дете! С нищо не разполагаш. Нищо не умееш!

Ти... — Млъква и сега застава пред един от отворите и гледа навън в дъжда, надолу към низините.

— Мами! — вика Евелин. И маха с ръка. Асад лае.

— Ти за нищо не ставаш — казва тя.

— Не — казвам аз.

— Ти си бездомник.

— Да.

— И аз съм бездомница.

— Виждаш ли? — казвам аз. — Страхливец поема ръката на страхливец. Това между другото не ми харесва. От кого е?

— Не знам.

— Но аз знам нещо, което ще ти хареса! И знам от кого е.

— От кого е? — пита тя с плътния си сипкав глас, но съвсем тихо, и гледа в мокрия зелен пейзаж.

Аз не се осмелявам дори да обгърна с ръка раменете ѝ, въпреки че стоя съвсем близо зад нея.

— От Шекспир — отговарям аз. — От „Бурята“, казва го Просперо. Тъкмо сега четем Шекспир, знаеш ли, на английски. Учителят ни по английски е чудесен. Млад. Облича се прекрасно. Всеки ден различно сако. И слага фини копринени шалчета. Ноа смята, че е обратен. Всички момичета са луди по него. Ако е вярно, не му личи. Държи се с момичетата фантастично, наистина. В никакъв случай не бих искал да го срещнеш.

— И какво казва Просперо?

— We are made out of such stuff as dreams, and our little life is rounded by a dream. — Това прочетох вчера.

— Какво означава това?

— Как така? Нали си имала американски гаджета?

— Ти си подъл.

— Не, Верена, не!

— Тогава ми кажи какво означава на немски — казва тя и гледа навън в дъжда и надолу към детето си, което играе с кучето между цветята.

— Означава — казвам аз — приблизително следното: „Ние сме от такава материя, от каквата са и сънищата, и нашето кратко съществуване продължава колкото един сън.“

— Хубаво е.

— Да, нали?

— Трябваше да общувам с повече американци. И щях да знам английски. След Третата световна война няма да пропусна. Ако дотогава съм още жива.

— След Третата световна ти ще бъдеш моя жена — казвам аз. — Ако и двамата дотогава сме живи.

Тя се обръща и ме гледа, а мен ме обливат горещи и студени вълни. Никога не съм се чувствал така, омаян от поглед на жена.

— О, това е любов...

— И нашето кратко съществуване продължава колкото един сън?

— Да — казвам аз.

И дъждът шумоли в есенните листа.

Вали, тихо вали...

— Ти куражлия ли си?

— Какво?

— Питам те дали си куражлия.

— Аз ли — питам. — Аз съм роден страхливец, ти го знаеш.

— Остави глупостите — казва тя и очите ѝ пламват, тясното ѝ лице още повече се изопва. — Аз му казах.

— На кого?

— На мъжа ми.

— Какво?

— Че съм те срещнала. С други момчета. Съвсем случайно. Чула съм името. Тогава съм си помислила: Мансфелд? Мансфелд? И съм те

заговорила. И наистина си бил ти. Синът на неговия стар приятел в сделките.

— Верена! Ти си луда!

— Разбира се! Нали все това говорим. Искам да те виждам често! По-продължително! Невинаги скрито! Невинаги в тази кула!

Мислил ли си някога как ще стане, когато дойде зимата?

— И какво?

— Ами какво? В този живот винаги се случва точно обратното. Мъжът ми беше възхитен. Той смята, че трябва да ти телефонирам в интерната и да те попитам дали искаш да ни гостуваш утре на вечеря.

— Още утре?

— Да. Затова те питам дали си куражлия.

— Мисля, че да.

— Може би щом веднъж ни посетиш, ще можеш да идваш винаги. Също и във Франкфурт. Ние скоро ще си заминем оттук.

— Снощи все от това се страхувах.

— Какъв искаш да станеш, Оливер?

— Не отговарям, срам ме е.

— Не знаеш ли още?

— Напротив. Напротив.

— Тогава ми кажи.

— Звучи толкова глупаво.

— Кажи де!

— Писател.

— И се срамуваш?

— Толкова е трудно. Вероятно никога няма да стана. И въобще...

— Писал ли си вече нещо?

— Глупави любовни истории за момичета. Нищо друго.

— Напиши нашата история!

— Нашата история?

— Историята за нас двамата. Как се запознахме. Какво се случи досега. И какво...! — Млъква. Така че аз питам:

— Искаше да кажеш: И какво ще се случи?

Тя кимва и гледа навън в дъжда.

— Добре — отговарям. — Добре. Ще се опитам. Ще ти дам да прочетеш всичко. И ако е слабо, ще ми кажеш, нали?

— Да. Ако пък нещо особено ми хареса, пак ще ти кажа.

— Моля те!

— Оливер...

— Да?

— И Енрико ще бъде утре вечер. Той се върна от Рим. Мъжът ми го покани. Ще набереш ли толкова кураж?

— Какво означава тук смелост? Навярно на Енрико ще му бъде по-неприятно да ме види отново, отколкото на мен да го срещна още един път. Но как ще продължава всичко това?

— Имаш ли ми доверие?

— Разбира се, че не — казвам аз. — Глупости! Разбира се, че ти имам доверие, Верена.

— Тогава ми дай още малко време. И ако днес в единадесет излезеш на твоя балкон, ще видиш нещо.

— Научи ли се?

— Да — казва тя. — Вече съм почти перфектна. Имаш ли смокинг?

— Страхотен.

— Тогава го облечи утре вечер. Можеш ли изобщо да излезеш?

— Трябва да попитам шефа. Но сигурно ще мога. Вие сте толкова изискани хора. Ще му направи голямо впечатление, ако мъжът ти се обади в интерната и каже, че ме е поканил. Иначе шефът ще си помисли, че не отивам у вас, а в „Какаду“.

— Какво е това?

— Бардак, там човек може да си избере проститутка.

— Откъде го знаеш?

— Един от големите ученици ми го каза.

— Би ли ги предпочел, Оливер?

— Знаеш ли, досега исках да спя с всичко, което има между... което е от женски пол.

— А сега?

— Сега само с една.

— Наистина?

— Кълна се в живота си. Не, в твоя живот. Не, не, в живота на Евелин.

— Честно?

— Честно.

Тя се обръща към мен и аз целият се вцепенявам, болка пронизва сърцето ми и не мога да помръдна нито пръст.

— Трябва наистина да е честно, знаеш ли... — пита тя.

— Знам. Честно е.

— Луда съм, разбира се, че се захващам с теб...

— И аз съм луд.

— ... но толкова те харесвам.

— И аз теб.

— Краят ще бъде страшен. Аз съм толкова по-стара.

Пак се почва!

— Стига повтаря все тази глупост!

— Все това ли повтарям?

— Постоянно. Съсипваш ме.

— Но аз наистина съм дванадесет...

— Не говори!

— Не говоря. Вече мълча.

И точно когато искам да я целуна, долу излайва кучето и Евелин започва да пее: „Всичките ми патенца в езерото плуват, с главици под водата, с опашчици навън...“

— Някой идва — казва Верена припряно. — Аз трябва да се махам. Утре в осем, нали?

— Да. Но мъжът ти да се обади в интерната.

Тя ме целува по бузата и бързо отива към стълбата с думите:

— Ако някой се качи, скрий се. Иначе изчакай няколко минути.

— Да. И тази вечер в единадесет?

— Тази вечер в единадесет.

В следващия миг изчезва. Поглеждам навън и я виждам как излиза от кулата и се отдалечава с Евелин и кучето навътре в гората в есенния дъжд, далеч от мен, още по-далеч, още по-далеч, без да се оглежда. Вече е изчезнала между дърветата. Идват един дебелак и една дебелана, дълго зяпат кулата, после продължават по пътя си. Вероятно табелата ги е отказала.

Сядам на един стар сандък в стаичката, поднасям ръка към лицето си и ръката ми отново ухае на парфюма на Верена.

„Диорисимо“.

Трябва да напиша нашата история, така ми каза.

Ще го направя.

Още днес ще започна.

Мили Боже, към когото за свой срам се обръщам само когато имам нужда от нещо, когато искам нещо за себе си или за друг, направи така, моля те, моля те, че това да бъде щастлива история!

17.

Принц Рашид Джемал Ед-Дин Руни Бендер Шахпур Исфакхани се моли.

21:00. В 23:00 часа стоя в дъжда на големия балкон пред нашата стая на първия етаж и от мрака, през дъжда идва това послание в светлинни знаци до мен от вилата над старата кула: „Утре в... осем... Аз се радвам... утре... в... осем...“

И думите: „Лек... сън... Оливер“

Аз отговарям:

„Лек... сън... сърце мое...“

Да, ще напиша нашата история.

Връщам се в стаята си.

Ноа и Волфганг са още будни, лампата свети, те наблюдават как си събличам халата.

— Ти си съвсем мокър — казва Волфганг. — Къде си се размотавал?

— Остави го на мира — обажда се Ноа. — Не виждаш ли какво става с него?

— Какво става с него?

— Влюбен е.

— Да, влюбен съм.

Утре в осем. Верена Лорд. Верена.

18.

Първото, което виждам, когато влизам във вилата, е бащиният ми Рубенс: дебела руса гола жена, която си мие краката. Картината виси в облицования с дърво вестибюл в къщата на господин Манфред Лорд. Не е ли комично?

Намирам го толкова смешно, че съвсем забравям да подам на слугата (с черна ливрея), който ми отваря вратата, увитите в целофан цветя, които нося. Слугата е с гладко продълговато лице, с ледени очи и с толкова тънки устни, като че ли изобщо няма уста. Дребен и слаб, високомерен и самодоволен. Като си помисля за нашия господин Виктор! Какъв чудесен човек беше! Къде ли работи сега?

Този слуга и двойката градинари, значи това са хората, които мразят Верена, разсъждавам, докато първо поглеждам Рубенс и после слугата. Те смятат Верена за долен боклук. Тя ми го каза същата вечер, когато се запознахме. Същата вечер, когато я докарах до тях. Трябва да се пазя от този слуга. Любезно. Съвсем любезно.

— Моля ви, господине, целофанът от букета...

— О, да! — Усмихнат, винаги усмихнат. — Ако сте така добър.

Той наистина е така добър. Взима букета.

— Много благодаря, господин?...

— Името ми е Лео, господин Мансфелд.

— Много благодаря, господин Лео. — Ясно личи колко му е приятно това „господин“. Аз бъркам в джоба си. — Ах, да! Имам много лош навик, господин Лео.

— Моля ви, как може такова нещо, господин Мансфелд!

— Напротив, напротив. Няколко пъти ми се е случвало, когато съм бил поканен някъде.

— Пардон, моля ви, какво?

Това „пардон, моля“ е като някакъв тик.

— Когато си тръгвам пийнал, забравям да оставя нещо за хората, които през цялата вечер са полагали усилия, за да прекарам приятно. Ужасно, нали? Вероятно вие ще сервирате тази вечер?

— Да, господине.

— И кой готви?

— Жената на градинаря.

— Мога ли тогава да си позволя предварително да оставя това за вас? — Давам му тридесет марки. Първоначално искам да му дам двадесет. Но той трябва да дели. Така може да запази за себе си още десет марки.

Това с предварителния бакшиш между другото е мой номер. Прилагам го винаги, когато съм поканен.

Най обичам да се промъкна в кухнята и да пъкна банкнота на готвачката. Знаете сами — на повечето партита първо свършват ледът или содата. Когато на готвачката вече ѝ е даден бакшиш, тя ви заделя съдче с ледени кубчета или някой сифон...

Пак оглеждам този господин „Пардон, моля“. Дали спечелих приятел? Кой би могъл да каже? Господин Манфред Лорд го посещават толкова богати хора...

— Не мога да приема, господин Мансфелд.

— Ако ви помоля?

— Тогава сърдечно благодаря. И от името на госпожа Клайн. Тя е жената на градинаря. — Той се покланя, усмихва се лицемерно — това псе, дете шпионира Верена и с което трябва да се съобразявам.

Плъзгащата се врата от махагон се отваря, появява се домакинята. Прислужникът изчезва.

— Скъпи Оливер, нали мога да ви наричам така, искрено се радвам да ви поздравя в моя дом!

С разтворени обятия Манфред Лорд се насочва към мен. Чудесна картинка! Като хирург от някой филм, който пред орляка от асистенти и сестри се насочва по коридора към операционната зала. Най-малко една глава е по-висок от мен. Смокингът му вероятно струва цяло състояние. Усмивката му сияе. Сините очи блестят. Косата му е бяла, вчесана назад и открива високото му чело. Този човек, си мисля, е умен и опасен. Любезността му го прави толкова опасен. Има тесен фин нос и държи главата си вдигната. Мирише на одеколон за след бръснене и пари, пари, пари. Има ясен, звучен, възхитителен глас.

— Какви прекрасни цветя!

— За жена ви...

— Червени карамфили! Любимите ѝ цветя! Как разбрахте?

— Аз... — Внимание! — Не знам, господин Лорд. Червените карамфили са моите любими цветя. Вероятно затова.

— Разбира се, че затова. — Той се смее сърдечно и ме тупа по раменете. Дали знае нещо? Подозира ли нещо? Има ли някакъв план? Какъв? Там трябва да му е силата, че по откритото му лице не може да се разбере какво точно мисли и чувства. — Жена ми има да се радва. — Той забелязва погледа ми и пак се смее. — Рубенс, а? Вашият Рубенс!

— Да.

— Купих го на търг. В Люксембург. На баща ви картината взе да не му харесва. Затова реши да се отърве от нея. Защото пари си има достатъчно, нали? Ха-ха-ха!

— Ха-ха-ха — успях да запазя самообладание, — щом имате тук горе, в Таунус, такива картини, би ми било интересно да видя жилището ви във Франкфурт.

— Ще го видите, моето момче, ще го видите. Възхитен съм, че Верена ви откри! Синът на моя стар приятел...

Момче, момче, ама този човек е много опасен.

— Не се ли опасявате, господин Лорд? Искам да кажа, че могат да влязат крадци, докато ви няма...

— Тук винаги има човек, скъпи приятелю. Има си охрана. И самозадействащи се устройства в парка, и други хубави неща за всеки, който се опита да проникне тайно.

Внезапно лъчезарната му усмивка се стопява и той ме гледа със сините си очи, сега твърди като стомана. Опасен човек е този Манфред Лорд. С него лошо ми се пише.

Верена носи черна вечерна рокля без презрамки, много тясна, отстрани с праметнат ешарп. Носи скъпи бижута: колие с брилянти, брилянтна гривна, обици с брилянти и роза от брилянти на роклята. Доста е гримирана. Когато с Манфред Лорд влизаме в салона, където е сложена масата, за миг лицето ѝ пламва. След това тя тръгва към мен с коктейл в ръка.

— Господин Мансфелд, ето ви и вас най-последно. Позволете да ви запозная с господин Енрико Сабатини.

Пред мен се изправя италианският хубавец от летището. Носи тъмносин смокинг и фьонга като връзка за обувки. Изглежда нервен. Покланяме се един на друг.

— Радвам се, господин Мансфелд, да се запозная с вас — казва той с италианския си акцент. Лявата му ръка се отваря и затваря, в дясната държи чаша.

— Представи си — казва Манфред Лорд, — Оливер обича същите цветя като теб, съкровище. — И пак се усмихва, докато аз подавам на Верена червените карамфили и ѝ целувам ръка. („Диорисимо“. Да се надяваме, че ще издържи докрай тази вечер.)

— Вие сте луд, господин Мансфелд. Толкова голям букет!

— Приятно ми е да подарявам цветя.

— Чуваш ли, Верена, той обича да подарява цветя. — Този Манфред Лорд! Той натиска копчето на един звънец. Веднага се появява господин Лео. — Ваза за цветята, моля.

— Веднага, уважаеми господине.

— Какво ще пиете, Оливер? — Домакинът се отправя към бара, оборудван в антикварен шкаф. Салонът е обзаведен в старинен стил. Дебели килими. Тъмни мебели. Гигантски гоблен. — Коктейл? Уиски?

— Уиски, моля.

Той налива. С любов. Грижовно. Както аптекар приготвя лекарство.

— С лед?

— Да, моля.

— Вода или сода?

— Сода.

— Кажете докъде.

— Достатъчно.

Изпих бързо уискито и Лорд отново пълни чашата ми.

Стоим с питиетата си. Манфред Лорд води разговора. Май наистина се радва на тази вечер.

— Нека прием за това — казва той, — че Верена намери нашия, не, бих казал, моя Оливер. Вие двамата знаете колко често мисля за него... Малкият Оливер! Сега той е голям Оливер, истински мъж. Жените сигурно са луди по вас?

— Не. Защо?

— Е, та вие изглеждате великолепно! Не смяташ ли, Верена? А вие, Енрико?

— Той изглежда великолепно — казва Енрико.

Верена не казва нищо. Тя само ме поглежда.

Сега е ред да кажа нещо аз, и то бързо.

— Глупости — казвам, — нека прием за уважаемата госпожа. Тя изглежда великолепно. Аз... аз... — И ето, поглеждам към Верена и си мисля: „В състояние съм да издържа!“ — ... никога не съм виждал похубава жена от вас, госпожо! — Вдигам чашата си. Всички прием. Енрико се задавя и кашля.

— Какъв чаровен млад мъж — казва Манфред Лорд, след като отпива. — Наистина, Верена, не мога да ти изразя благодарността си, че го откри.

— Защо всъщност стоим? — пита Верена.

Сядаме в стари грамадни кресла, наредени пред камината. В нея пращи буен огън.

Верена гледа пламъците. Енрико (той е с много шик остри обувки) гледа в мен. Манфред Лорд поглежда ту Енрико, ту мен и явно се забавлява. Не поглежда жена си. Потърква ръце и казва:

— Няма нищо по-уютно от огън в камината, нали, Оливер? Лесно ли намерихте пътя?

— Да. — Проклятие! Направих грешка!

— Браво! Повечето хора, които идват за първи път, се объркват. Наздраве на всички!

— Аз познавам добре околността, господин Лорд. Училището ни е съвсем близо до вашата къща.

— Разбира се — казва той и широко се усмихва, — не съобразих. Сега сте, така да се каже, наш съсед. Не е ли чудесно, Верена? Когато не съм тук и Оливер има време, можете заедно да се разхождате или да пиете чай в „Амбасадор“, или да играете тенис на нашия корт.

— Разполагам само с два свободни часа дневно, господин Лорд, и нямам време за игра на тенис. А и на нас ни е забранено да посещаваме „Амбасадор“.

С чашата в ръка, Манфред Лорд се обляга на фотьойла си.

— Не е ли безумно, скъпа? Той не може да посещава „Амбасадор“, не играе тенис, има само два свободни часа на ден! А Енрико играе тенис, може да посещава „Амбасадор“ и би имал време — но трябва да се върне в Рим. Горката ми женичка!

Манфред Лорд, мъжът на жената, която обичам, човекът, с когото тя спи.

В този момент влиза малката Евелин. Изглежда съвсем мъничка. Върху светлосинята пижама носи халатче и е с малки светлосини копринени пантофки.

— Преча ли? — пита тя любезно като възрастна.

— Не, никак, Евелин — казва Манфред Лорд.

— Аз не съм Евелин, тате.

— А кой си?

— Тази вечер съм господин Майер.

Верена ми обяснява тихо:

— Това е стара игра. На всеки няколко дни тя не е Евелин, а господин Майер, господин Шмид или господин Клингелбрюзел.

Мисля си, че тази вечер тя не е Евелин, а господин Майер, за да се преструва по-добре пред мен.

— С какво се занимавате, господин Майер? — пита Манфред Лорд.

— Финансист съм — отговаря Евелин.

— О, разбирам. И с какво мога да ви бъда полезен, господин Майер?

— Исках само да кажа лека нощ.

— Много мило от ваша страна, господин Майер. Заповядайте.

— Да, господине — отговаря Евелин.

С майка си разменят продължителна целувка и двете се прегръщат нежно. Лявата ръка на Евелин е стисната в юмрук.

— Лека нощ, приятни сънища.

— Да, мами.

След това малкото момиче отива при Манфред Лорд. Подава му ръка без целувка, и казва сериозно:

— Всичко хубаво, господин Лорд.

— И на вас, господин Майер. Утре ще се видим на борсата. Но не желаете ли да ме дарите с една целувка? — Лорд явно се забавлява.

— Напротив — шепне Евелин.

И пастрокът ѝ получава целувка по бузата, въздушна, лека. За миг усмивката му помръква, после той шляпва Евелин.

Тя мълчаливо продължава и се покланя леко пред Енрико. Сега идва при мен. Нещото от лявата ръка сега държи в дясната.

— Това е господин Мансфелд, Евелин — казва Лорд.

Евелин ми се покланя и ми подава ръка.

— Лека нощ, господин Мансфелд — казва тя.

И след това тръгва, съвсем мъничка, със светлосините пантофки, към вратата и изчезва. Сега в дясната си ръка имам нещо от нейната ръчица. Нещо топло и меко.

Какво?

Прислужникът Лео се явява с ваза, в която са натопени моите червени карамфили.

— Къде да ги поставя, госпожо, пардон, моля?

— На масата пред камината.

— Няма ли да им е много топло там, скъпа? — пита Лорд меко.

— Карамфилите са толкова хубави. И бих искала да им се насладя след вечеря.

— Разбира се. Значи тук, Лео.

— Разбира се, господине.

Енрико Сабатини ме гледа убийствено. Прислужникът Лео ми се усмихва студено като риба, докато слага цветята на масата. Прислужникът Лео се изправя и казва:

— Масата е сервирана, госпожо.

20.

— Да не се заблуждаваме, скъпи Енрико. Времето на голямото, на златното икономическо чудо мина — казва Манфред Лорд и взима още две рачешки щипки от сребърната чиния, която Лео (той сервира с бели ръкавици) държи пред него. — Благодаря. Един мой приятел — непременно си вземете още майонеза, скъпи Оливер, тя наистина е изключителна, нашата готвачка не пада по-долу от главния готвач на хотел „Франкфуртерхоф“, — та този приятел вчера каза нещо, което много ми хареса... Не те ли интересува, мила?

— Ама, разбира се, Манфред! — Верена седи до мен. Свещници с много свещи горят, никаква електрическа светлина. Докато говори, тя притиска обувката ми под масата здраво с малката си обувка. — Защо да не ме интересува?

— Останах с такова впечатление, извинявай. Та той каза и се сещам от думата „златно“: „Времето, когато все трябваше да си подстригваме златните къдри, защото много бързо растяха, вече свърши. Сега най-добре да внимаваме да не оплешивеем!“

Енрико се смее, Верена се смее, аз се смея. Господин Лорд се смее. Много свещи в сребърните свещници трептят. Рациите са изключителни. И малката обувка на Верена е между моите две обувки и аз непрекъснато я притискам много нежно. Господин Лео ми сервира още раци и се усмихва по такъв начин, че си спомням за детската песенчица, която чух, когато ходих при Верена в клиниката: „Кажки, кое може да е човечето, което стои само в гората, с пурпурното палтенце?...“ Кажки, кой може да е Лео? Разбира се, довереникът на господин Лорд. Какво ги свързва двамата? Какво знае Лео за него? Сега обслужва Енрико. Онзи морно отказва. Нямам апетит.

Обувката на Верена натиска моята непрекъснато. Първоначално помислих да не са морзови знаци, но не са. Тя просто ми натиска обувката. При ставането трябва много бързо да се избърша в крачола, за да не се види следата. Често ли го прави? Изглежда, често, защото демонстрира страхотно умение. Колкото и страстно да притиска обувката ми — лицето ѝ е съвсем безизразно. Солидната домакиня.

Съпругата на милионера. Дамата. Ако сега се изправя и дръпна главата ѝ за черната коса назад и целуна голямата ѝ пухкава уста...

Да не мисля за това. И да не я гледам. Знам защо. Заради мъжа ѝ. Защото този Манфред Лорд е личност. Това напълно ме обърка. Мислех си, че ще е една от тези леденостудени акули, които винаги се появяваха на тайните сбирки на баща ми. Но не, Манфред Лорд е джентълмен, аристократ, парите на семейството сигурно са от няколко поколения — не като в моето семейство от десет години. Знам, че Верена добре познава този Манфред Лорд. Но да познаваш човек не значи да го обичаш...

След раците има „кордон бльо“, с пържени картофи и зелена салата. Пием шампанско. Година 1929. За златните коси и за плешивите глави. След това круши „Елен“. Мока. Френски коняк. И отново сме в салона пред камината.

Единственият, който непрекъснато говори и очевидно се чувства екстра, е Манфред Лорд. Останалите едва говорим. Верена и аз поне ядохме. На Сабатини и това му се опря. Той гледа мрачно. При разсъжденията на деловия си партньор слуша напрегнато. И господин Лорд излага доста неща. Говори, естествено, за пари. Казва много умни неща. Някои от тях разбирам. Във всеки случай изводът е: Чудото свърши. Ерхард^[1] успя да го създаде, индустрията, правителството и профсъюзите ще го довършат. Сега всеки трябва да определи къде му е мястото.

Такива неща казва господин Лорд; в камината цепениците пращат, старите картини и гигантският гоблен просветват матово, конякът („Наполеон“ 1911), сребърните свещници, бижутата на Верена, огромните килими, махагоновата облицовка — всички нека чуят, стига да искат да слушат. Вероятно той има право, господин Манфред Лорд, за това, което казва. Само че дори да е прав, хората, които нямат такъв „Наполеон“, сребърни свещници, бижута, килими и вили, по-скоро ще почувстват края на чудото, отколкото той и подобните му.

Тази мисъл така ме обезпокоява, че ставам, за да изчезна за малко от сцената.

Верена иска да ми покаже къде е тоалетната, но нейният усмихнат мъж вече се е надигнал (какво знае той, какво чувства, какво предусеща?) и ме придружава през вестибюла до нужната врата.

В тоалетната изваждам от джоба си малкото пакетче, което Евелин държеше, когато се появи, за да ни каже лека нощ. Парче марципан. От този, който ѝ подарих.

На хартийката, с която е увито, с криви неравни букви (Верена ми беше казала, че Евелин вече може да пише) е написала:

Мили чичо Мансфелд!
И ти обичаш марципан. Моля те.
Направи това, което каза. Помогни на мама и на мен.
Много е неотложно. Моля те. Твоя Евелин.

---

[1] Лудвиг Ерхард (1897–1977) — немски икономист и държавник, „архитект“ на т.нар. „икономическо чудо“ — бързото възстановяване на ФРГ след Втората световна война. 1949–1953 — федерален министър на икономиката във ФРГ; 1957–1963 — вицеканцлер; 1963–1966 — федерален канцлер — Б.р. ↑

21.

След като водата отнесе хартийката и марципана, се върнах в салона.

Всичко е както преди. Манфред Лорд говори, другите го слушат. Той говори за пари, но всичките му изречения са двусмислени. Той казва:

— Вие трябва много да внимавате, Енрико, много да внимавате!

Той казва:

— Вашият баща ми е приятел, Оливер. Приятелите на моите приятели са мои приятели. Искате ли да бъдете мой приятел?

— Моят баща не ми е приятел, господин Лорд.

На това той се усмихва с разбиране като доктор Фрай, нашия учител по история, когато някой ученик сбърка, и отвърща:

— Добре, искате ли да бъдем приятели?

Въртя в ръка моята голяма кръгла чаша с отлежалия коняк и знам, че трябва да отговоря, и то бързо, когато той вече казва:

— Всеки човек има нужда от приятели, ще го почувствате в живота. Е?

— Да. — Как да кажа „не“?

Помогни на мама и на мен. Много е неотложно...

Манфред Лорд пълни пак чашите.

— За приятелството — казва той сияещ.

Трябва да внимавам, защото конякът ме е замаял. Не нося много на пиене. Очевидно Енрико също е замаян. Лицето му е зачервено, очите насълзени. Какво става с този хубавец? И какво става с Манфред Лорд? Дали не иска да ни напие? Очевидно. Иска да види как ще се държим, какво ще правим, какво ще кажем.

Неговата усмивка. Неговият чар. Неговото превъзходство...

— Още една чаша, Оливер?

— Не, благодаря. Ще трябва да шофирам.

— Тази малка отсечка! — Той отново пълни нашите чаши. Господин Сабатини вече е пиян. — Енрико ще ношува у нас.

Верена е страхотна! Тя пие, пие и нищо не ѝ личи. Нищичко! Това, разбира се, ми напомня, че е работила в бар или нещо такова. Но тя не е била уличница! Сега вече сякаш я познавам толкова отдавна, че не само чувствам тайната на нейния живот, а и че знам — съществува такава тайна! И сто мъже да е имала. И сто пъти да се нарича курва. Тази жена с нейния страх от обедняване е достойна за мъжа си. Не, тя го превъзхожда! И нейното семейство превъзхожда неговото, защото... Какво значи всичко това? Пиян ли съм? Да не би да мислех на глас? Надали. Очевидно Манфред Лорд току-що са го споходили мисли, подобни на моите, защото той целува ръка на Верена и казва:

— От месеци не си изглеждала така прелестна, както тази вечер, любов моя...

22:00. 23:00. 23:30.

Всичко около мен малко се върти. Не съм привикнал на толкова пиене. Енрико непрекъснато се повтаря, без да забелязва, както всички пияни. Той е смешен. Трябва да се махам! Ако изпия още една чаша, ще стана и ще кажа, че обичам Верена.

— Последна глътка, скъпи Оливер?

— Не, не, аз...

— Глупости! Лео ще направи пак по едно силно кафе за всички, той вече го прави. Значи наздраве — за нашата прекрасна домакиня!

И пием за Верена, която наистина е прекрасна тази вечер, и тя се усмихва, но черните ѝ грамадни очи остават сериозни.

Чувствам ръката ѝ. Усещам в моята малко хапче. Поглъщам го със следващата глътка шампанско, без никой да забележи. В същия момент имам чувството, че зад очите ми избухва атомна бомба. Става ми адски горещо, чувствам как под ризата и смокинга потта се стича по гърдите ми. Толкова ми се завива свят, че ме е страх да не падна от креслото. И после изтрезнявам. Почти напълно. Във всеки случай мисълта ми е напълно ясна.

22.

В полунощ се появява прислужникът Лео.

— Разговорът от Рим, господине.

Петдесет и една годишният мъж скача пъргаво.

— Моят борсов агент. Ще съобщи днешните операции. Елате с мен, Енрико. Прехвърлете разговора в библиотеката, Лео.

— Разбира се, господине.

Лорд целува отново ръката на Верена.

— Извини ни за няколко минути, любима. Оливер ще те забавлява. — И към мен: — Съжалявам, но както се казва, сделките не са вече това, което бяха. Човек трябва да ги дебне. Хайде, Енрико!

Онзи го следва бързо. Изведнъж и той е почти трезвен. Да, щом се отнася за пари!

Някаква врата се затваря.

Ние сме сами. Верена и аз. Споглеждаме се.

— Благодаря, мили боже! — казва тя.

— За кое?

— За това, че ни остави сами поне за няколко минути.

Тя седи на канапето пред камината, аз в едно кресло. Сега се приближава и аз усещам аромата на момини сълзи, аромата на нейната кожа.

— Те може да се върнат всеки момент...

— Сега говорят за акции. Това винаги отнема време.

Нейните очи! Никога не съм виждал такива очи. Тя шепне, лицето ѝ е съвсем близо до моето, и лицата ни са осветени от пламтящия огън в камината.

— Аз сложих край, Оливер...

— На кое?

— На историята с Енрико.

— Какво?

Дрезгавият ѝ глас. Нейната близост. Дъхът на момини сълзи.

— Помогна ли ти хапчето?

— Да. Благодаря. Много.

— Той се опитва да те напие. И Енрико също. Той е циник. Разбра, че с Енрико всичко свърши.

— Знаеше ли нещо?

— Не. Но го чувстваше. Той усеща всичко. Сега е любопитен какво ще се случи по-нататък. Никога не се напивай в негово присъствие. Следващия път ще ти дам предварително от тези хапчета. Те са чудесни.

— Ти... ти си казала на Енрико, че всичко е свършено?

— Да.

— Защо?

— Понеже вече не го обичам.

— Ти никога не си го обичала.

— Не, но той не вярваше. Затова тази вечер не хапна нищо. Наранена мъжка гордост — това е най-тежкото.

Тя седи толкова близо, толкова близо, искам да я сграбча, да я притисна до себе си, да я целувам. Не се осмелявам.

— Не искам вече да лъжа. Много съм стара за това.

— Но мамиш мъжа си! Непрекъснато!

— От него живея. Той храни Евелин и мен. Него трябва да лъжа.

Що за разговор! Започвам да се смея. Дали е от шампанското?

— Смешно, нали? Знаеш ли защо всъщност казах на Енрико, че всичко е свършено?

— Защо?

— Защото ти ми харесваш.

Мълча.

— Аз съм малко побъркана, това вече го знаеш, нали? Е, аз съм проститутка. Искаш ли ме въпреки това?

— Обичам те.

— Престани с това. Аз не говоря за любов. Аз ти говоря за другото. То няма нищо общо с проклетата любов! — Тя щраква с пръсти. — Любов? Любовта е само дума! Не искам любов. Искам теб! Искам да съм с теб! Разбра ли?

Кимам.

— Аз въобще не мога да обичам. Така че това никога няма да прерасне в любов. Не бива. Ние трябва да сме много предпазливи. Той да не забележи нищо. Защото иначе ще ни изхвърли с Евелин. И ще трябва да се върнем там, откъдето идваме. А там не е хубаво... —

Гласът ѝ се губи, тя навежда глава. Аз галя хладните ѝ ръце. — Много ще внимаваме, нали?

— Да.

— Той никога да не може да докаже нищо. Познавам го. Прави впечатление на някакъв свръхчовек, нали?

— Да.

— Но и той има своите слабости. Аз ги знам. Той не е свръхчовек, повярвай ми. Никой не е свръхчовек. Живях като една... извинявай! Но познавам мъжете. Никой не може да ме излъже. Затова вече не обичам мъжете. Което не значи, че нямам нужда от мъже.

Значи все пак курва! Е, и? Тъй да е! Какво значение има?

— Съвсем ясно ли ти е вече?

И тя е пийнала малко повече, сега забелязвам.

Колко време е необходимо на брокера да докладва операциите?

Наистина ли Енрико е толкова пиян? А господин Лорд — той съвсем трезвен ли е?

— Стана ли ти ясно?

— Съвсем ясно.

— Разбира се, това ще бъде любов, разбира се, разбира се!

— По-добре и ти вземи от хапчетата.

— Да, имаш право. — Тя бръква в някакво джобче на роклята, гълта хапче и изпива чашата си на екс. Очите ѝ блестят. — Би трябвало да се срамувам, нали?

— За какво?

— Дванадесет години по-стара от теб. Точно в курвенски стил.

— Не казвай повече тази дума!

— Господи, ама как лошо можеш да гледаш понякога!

— Ти не си курва!

— Така ли? Как наричаш такива като мен?

— Стига!

— Добре, стига. Знаеш ли, че се чувствам съвсем млада, когато сме заедно?

— Ти си млада.

— Да, тридесет и три годишна.

— Е?

— Нямаше да има „е“, ако ти не беше на двадесет и една. Това е безумно, от начало до край. Но вече нищо не мога да променя. Искам

да те имам. Непрекъснато мисля само за това. Знаеш ли откога?

— Откога?

— Откакто в клиниката каза: „Ти си всичко, което имам на света, и всичко, в което вярвам, и всичко, което обичам.“ Това ме побърка. Защото никой мъж не беше ми го казвал! — И лицето ѝ се приближава, устата ѝ е все по-близо. Вече усещам дъха ѝ, когато тя казва: — Утре в три в кулата?

— В три.

— Целуни ме.

Роклята ѝ се е дръпнала, виждам хубавите ѝ крака, дълбокото деколте, красивите, малко котешки черти, полузатворените ѝ очи. Плътната чувствена уста. Точно до моята. Всичко ми е все едно. Навеждам се, за да я целуна. Тогава чувам шум.

Ние бързо се отдръпваме. Господин Лео влиза в салона и носи табла със сервиз за кафе. Той се усмихва.

— Отучили ли сте се да чукате, преди да влезете?

— Почуках, уважаема госпожо. Госпожата и господин Мансфелд не са ме чули — отговаря Лео и подрежда приборите за кафе върху мраморната маса. Допълва: — Вероятно огънят в камината пращи много силно.

Над наведената му глава ние се гледаме, Верена и аз. И изведнъж разбирам нещо с абсолютна сигурност, но то е такава сантиментална глупост, че се срамувам да го запиша. Въпреки всичко го пиша, защото това трябва да е съвсем искрена книга. Та знам с абсолютна сигурност — Верена ще бъде единствената истинска любов в моя живот. И аз ще бъда единствената истинска любов в нейния живот. След тази любов няма да има вече нищо. За нея нищо. За мен нищо. Нищо повече.

23.

Тази нощ е много топло.

Когато в един и половина влязох в моята вила, всички спяха. При други обстоятелства щях да се смея и на себе си, и на това, което върша. Вземам листа и нещо за писане от стаята, а от нощното шкафче до леглото вземам фенерчето. След това излизам навън на балкона, запалвам фенерчето и сядам там на пейката. Фенерчето закачам на един пирон. Светлината му пада върху тетрадката, която съм сложил на коленете си.

Какво ми каза тази вечер Верена? „Любовта е само дума.“

Любовта е само дума?

Любовта?

Любовта е всичко. Всичко. Всичко.

И аз, романтичният глупак, седя тук и пиша на първия лист:

ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА

Роман

И на втория лист:

Първа част

Дотук беше лесно. А сега? Как да започна? От кое събитие? Също много просто. Ще започна така, както се започна. С моето пристигане на летището Рейн-Майн. Пиша:

Ако не беше тъжно, можеше да е смешно.

Нещо ме обърква. Вдигам глава. Над черните корони на дърветата виждам бялата вила на Манфред Лорд. От един прозорец

святка фенерче, отново, отново, дълго, дълго, късо, дълго, късо.

Верена! Тя е видяла светлината на моето фенерче.

Лека нощ, любими — изпраща по морза тя.

Лека нощ, любима — отвърщам аз.

След това така се вкисвам, че успявам само да довърша изречението, което бях започнал. Изгасвам светлината. И във вилата горе е тъмно.

Любовта е само дума, каза тя. Каза, че е курва. Аз ѝ възразих. Но не е нужно непременно да ѝ се възразява. Както и да е. Трябва ли курвата винаги да си остане курва? Не може ли човек да обича курва? Тя не може ли да се промени? Никога няма да обича никого, защото познавала мъжете. Познава ли мъжете? Наистина ли никога повече няма да обича? Винаги ли човек върши това, което казва? Мисля, че никой няма по-голяма нужда от любов от нея.

Тя, която иска да убеди самата себе си и мен, че любовта е само дума...

На пръсти се връщам обратно през вилата. В една стая лампата свети. Виждам, защото вратата има в горната си част прозорец. Безшумно надничам. Това е стаята на господин Хертерих, нашия възпитател. Той седи на леглото си по жилетка, стиснал глава с двете си ръце, неподвижен. Като човек, обзет от пълна безнадеждност. Така седят сигурно милиони мъже по света в своите стаи. Тези, които не са могли да постигнат целите си, които са искали повече, отколкото могат да постигнат, които се провалят от така нареченото „стечение на обстоятелствата“.

Всички те са имали своята цел. Висока, достойна цел. Те се борят дълги години, за да я постигнат, те разрушават здравето си в тази борба, те отричат фактите. И след това? Идва денят, когато се примиряват като Хертерих. Защо се предават? Заради собствената си некадърност и окончателното ѝ осъзнаване. Лични грешки. Семейство. Деца. Безпаричие. Прекалено много задължения. Прекалено много алкохол. Те са прахосали и времето, и живота си. И сега го виждат. В едно нещо са сигурни — нищо вече няма да се промени до смъртта.

Мисля, че човек не трябва да остарее много, за да стигне до такава истина. Някои животът ги пречупва още съвсем рано — като този, дето седи пред мен, заровил глава в ръцете си, загубен, самотен, без шанс. А някога и господин Хертерих е мечтаел да стане благодетел

на човечеството. Сега вече знае — няма да стане. Изобщо за нищо не става. Ще се мести от едно училище в друго и ще се оставя да бъде мъчен от хиляди Алита, безсилен, зле платен, лошо облечен, неуважаван, пренебрегван.

Промъквам се обратно в стаята безшумно. Дали и аз някога ще разбера, че никога няма да стана писател? И дали ще го разбера много късно? Дали ще стане още след тази първа книга? Или след единадесетата?

Кога?

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

1.

На сутринта след прекараната вечер при господин Манфред Лорд главата ме боли, очите ми са подути и не ми се яде. На Ханзи, който седи до мен, му е безразлично. Надали изобщо забелязва, че се чувствам зле и че пия само кафе. Той ми разказва последната клюка:

— Али избил два зъба на Джузепе. Джузепе е на легло. Случило се след часа по религия.

— Кога?

Ханзи се задавя от смях.

— Нали знаеш, че нашият Али е двеста процента набожен. И че Джузепе е комунист. Значи слушай. Нашият свещеник ни разказваше за Адам и Ева. И какво прави Джузепе? След часа той си отваря устата и обяснява на безумния си немско-английски: „Не мога да повярвам, че от двама души, какъвто и да им е бил цветът на кожата, са се създали толкова милиони хора, с различен цвят и от различни раси.“ И тутакси малкият Али му скача и му избива два зъба. Ние бяхме там. Всъщност беше подло, защото Джузепе е толкова недохранен, а Али толкова ояден. Късмет. Сега Джузепе лежи, докторът беше тук...

— На този Али аз ще му избия зъбите.

— Няма да го направиш. Да не си луд? Да не си против свещеника?

— Прав си, Ханзи.

— Винаги съм прав.

— Хитрец.

— Знам го и без теб.

— Имам нужда от твоя съвет.

— Какво се е случило?

— Не сега. По-късно.

Малко по-късно ние седим пред училището при стария кестен. Имаме още десет минути. Аз казвам:

— Брат трябва да помага на брат си, нали?

— За теб ще направя всичко! Какво има? Лъскавата курва ли?

Около нас лудуват триста деца, те се смеят и крещят, никой не може да ни подслуша. На входа на училището стои Джералдин. Неподвижно. С ръце на гърба. Тя ме гледа. Но аз не я гледам. Говоря на Ханзи тихо, бързо:

— Да. Джералдин.

— Не можеш ли да се отървеш от нея?

— Не.

— Минавало ми е през ума. Ще трябва да чакаш, докато дойде някой нов.

— Не, всичко е много по-сложно. Тя... тя е много привързана към мен. Аз... не искам да ѝ причиня болка... Но трябва да се отърва от нея!

— Разбирам — казва той и рови пръстта с едната си обувка. — Госпожа Лорд, а?

Не му се давам.

— Ханзи, ти ми помогна да намеря гривната, но можеш ли да ми помогнеш и да се отърва от Джералдин. Помисли. Може би ще измислиш нещо.

— Възможно е да измисля нещо. Тихо кротко.

— В никакъв случай брутално.

— Можеш да разчиташ на мен, Оливер. — Той ми стиска ръката. — Чао, трябва да изчезвам.

— Защо бързаш?

— Аз по принцип не пиша домашни, нали разбираш? Сутрин ги преписвам винаги от нашия първенец. Всеки да си знае мястото.

И той бързо се отдалечава, накуцвайки, наведен и гърбав, малкият изрод, дето майка му години наред е връзвала, за да може да проси, той се отдалечава, куцайки, беден, грозен и, разбира се, озлобял. Скоро ще науча какво е за Ханзи да постъпи по „кроткия начин“.

2.

Звънецът бие. Триста деца се втурват в училищната сграда. Първият ни час е при Порчето. Латински. На стълбите ме спипва Джералдин. Сега вече не мога да се измъкна.

— Какво ти става? — Устните ѝ са влажни, гърдите ѝ се вълнуват. Тя тръгва с мен.

— Нищо. Защо?

— Защо се криеш? Защо не можем да се срещаме?

— Джералдин, аз...

— Имаш някоя друга!

— Не.

— О, да!

— Не!

— О, да! И ако разбере коя е, ще извъртя грандиозен скандал! Някоя не може да те отнеме от мен! Разбираш ли? Някоя!

Гласът ѝ набира височина. Момчета и момичета се спират, слушат, хият се и си шушукат.

— Джералдин... Джералдин... по-тихо...

— Как ли пък не, тихо!

— Да, тихо! Само това те моля.

За секунди тя направо се смачква, раменете ѝ увисват, очите ѝ се пълнят със сълзи.

— Аз... аз... не исках да кажа...

— Добре.

— Божичко!

— Наистина не... — сега тя шепне послушно. — Вече не мога да спя... нощем лежа и си мисля как беше в падината и през онази нощ... Обичам те, Оливер... Така те обичам...

Още десет метра до класната стая. Може ли десет метра да са толкова дълги!

— Ти също ли ме обичаш?

— Естествено.

Тя стиска ръката ми.

— Кога ще се видим?

— Още не знам.

— В три в падината?

Днес е хубав ден, с мека слънчева светлина. По синьото небе се носят бели облаци и от дърветата падат пъстри листа.

— Не, днес няма да мога.

— Защо не?

— Аз... Днес не ми позволяват — лъжа аз.

— Утре?

— Да, може би утре.

До утре Ханзи може да измисли нещо!

Тя стиска здраво моята ръка с нейната гореща, потна ръка.

— Тогава ще мисля само за утре. Сега ще се радвам само за утрешния ден. И ти ли?

— Да, и аз.

Защо точно на мен трябваше да се случи? Защо?

Госпожица Хилденбранд минава покрай нас. Тя опипва леко стената по пътя си. Ние поздравяваме. Тя благодари, усмихната добродушно. Сигурен съм, че не ни позна. Тя не знае кои сме. Тя не знае, че тук ѝ остават само още двадесет и четири часа. И аз не го знам. Никой не знае това. Само може би Ханзи.

3.

„Сега ще се радвам само за утрешния ден“ — каза Джералдин. Стигаме до класната стая. Тя ме поглежда с овлажнели очи — така както ме гледаше в падината, — после си отива на мястото и веднага след това влиза Порчето.

В този ден Порчето, този наш жалък, нищожен даскал по латински, малкото човече с фикс идеята за къщичката и с вмирисания на пот стар костюм, успя да си заслужи трайната омраза на целия клас — дори и на първенеца Фридрих Зюдхаус.

И това ако не е постижение!

Защото поне на отличника би трябвало да му е безразлично това, което Порчето обяви с висок писклив глас, потривайки ръце:

— Е, приятели, да пристъпим към писмената работа. Моля да извадите книгите си.

Целият клас изважда Тацит, защото всеки мисли, че Порчето ще иска да превеждаме откъси от „Германия“. Но тази гад казва:

— Не само Тацит, а също и поезията на Хораций, ако обичате.

Настава суматоха. Какво е това?

Веднага научаваме.

— Искам да знаете, че не съм идиот, разбрахте ли? Знам, че тук се преписва на всяко класно. Но при мен не може да се преписва — казва Порчето и се надува страхотно, от което още повече замирисва на пот. — Тази методика научих от един австрийски колега. Разделям класа на две групи — А и Б. За едната група е Тацит, за другата — Хораций.

Сега може да се чуе как навън тихо-тихо шепти южният вятър, толкова тихо е станало.

Джералдин като че ли всеки момент ще повърне. Тя е толкова зле по латински!

Валтер, бившият ѝ приятел, който седи зад нея и винаги ѝ е помагал, би искал и днес да ѝ помогне, в това съм съвсем сигурен. Но какво може да направи?

Повечето изглеждаме като ударени от гръм. Такова нещо досега тук не се е случвало.

— Пребройте се — командва Порчето.

Какво можем да направим?

Първата редица мрънка: „А, Б, А, Б.“ След това идва ред на втората редица. Порчето ни подрежда така, че зад ученик от група А да седи друг от група Б.

Това практически означава: преписването е невъзможно!

Дяволска история!

Става ми адски горещо. Първоначално, преди да се запозная с Верена, исках да бъда изключен и от този интернат, за да дразня моя старец. Но сега — сега всичко е съвсем друго. Съвсем друго...

Аз съм от група Б.

Мили боже, направи така, че на група Б да се падне Тацит!

Порчето разиграва театър. Обикаля два пъти стаята, усмихва се и мълчи.

Ноа събира смелост да каже:

— Господин докторе, ако може, моля, да ни посочите местата в текста, върху които да работим. Времето минава.

Порчето се спира и командва напето като пруски гвардейски офицер в кабаре (тази сутрин жена му сигурно е вдигнала скандал в малката къщичка):

— Група А ще превежда Хораций, група Б — Тацит!

(Благодаря, мили боже!)

След това посочва откъсите.

От Хораций нямах и понятие! В другите интернати, в които бях, не го бяхме чели. Пропуск в образованието. Неприятно.

От Тацит ни се падна от глава 24 до 27 включително. Главите не са дълги. А и Тацит вече го знам наизуст. Тази е третата година, в която го чета. Тогава напред!

Обичам те, Верена, обичам те и днес следобед в три ще те видя в кулата.

В нашата кула...

— Защо се усмихвате така, Мансфелд?

Този вече наистина прекалява. Какво му става на малкото чудовище, да го вземат дяволите?

— Човек би трябвало да може да се усмихва, ако работата му доставя удоволствие, господин докторе.

(По-добре си купи нов костюм!)

Стискам здраво химикалката си и го гледам, усмихнат до уши. Той обаче издържа. Започва отново да марширува между масите напред-назад.

Този път две трети от класа ще имат двойки. Но не и аз!

Има си и своите предимства човек да кара за трети път класа. Тогава едва ли може да му се случат неприятности. Да видим сега, що за глупости са това.

Genus spectaculorum unum atque in omne coetu idem. Nudi invenies, quibus id ludicrum est...

Ще се справя за половин час.

Когато изправям глава, виждам навън червени, кафяви, жълти и златни листа да кръжат. Есен, зимата идва. Докато превеждам „Германия“, за първи път ме обзема едно чувство, което ще се повтаря. Решавам с никого да не говоря за това, дори и с Верена. И когато й дам „нашата книга“, за да каже дали става или не, първо ще извадя страницата, на която са написани тези редове. Чувството не е неприятно, не е плашещо, не прилича на паника. Всъщност въобще не е чувство. А убеждение. В този час по латински за първи път в живота си имах странното, но абсолютно убеждение, че скоро ще умра. Лудост, нали?

4.

Ние се целуваме. Безкрайно.

Стоим в стаичката на кулата, през отворите падат лъчите на обедното слънце, лекият вятър навява листа и ние се целуваме. Никога не съм целувал така някое момиче, някоя жена. Преди писах, че няма усещане толкова лудо, толкова безумно, като това с Джералдин. Така е и с тази целувка. Но с Джералдин не беше нищо друго, освен секс. Сега, когато целувам Верена, има и нещо друго, нещо меко и нежно като южния вятър, който минава през отворите.

Ние, гамените от моето поколение, сме потъпкали всичко, нали? Не можем да понасяме изисканите приказки, мразим фразьорството. Сега един гамен ви казва какво има още в целувката на Верена — нежност, тъга, копнеж — и любов.

И любов, да.

Записах това, което Верена говореше за любовта онази вечер, когато бях поканен в дома на мъжа ѝ. Но Верена е жена, която вече не знае какво приказва, безпомощна и уплашена — като всички, за които пише Ръдиард Киплинг. Има стихове, които са толкова хубави, че съм ги запомнил завинаги.

Той пише:

*God have mercy on such as we,
Doomed from here to eternity^[1].*

Прокълнати оттук до вечността! Използваха този стих за заглавие на книга и на филм. Но това е Верена, това съм аз, това сме всички ние. И между милионите обречени, изгубени стоим и ние двамата, Верена и аз, високо над дърветата на Таунус в слънчевия септемврийски следобед, и се целуваме по начин, по който никога не съм се целувал.

Странно — Джералдин казва, че ме обича, но не ме обича. При нея всичко е само желание за секс. Верена казва, че иска само да спи с

мен, но ме обича. Тя не го знае, но нещо у нея го знае, мускулите, жлезите и устните ѝ знаят повече от нея.

Върхът на езика ѝ прониква бавно през зъбите ми и гали моя език. Обхванала е с ръце главата ми, а аз притискам тялото ѝ към своето. Любов. Разбира се, че е любов. И някога тя ще го разбере. „Любовта е само дума“? Не, не, не!

Тя откъсва устните си от моите и гигантските ѝ черни очи са толкова близо, толкова близо.

— Какво ти е?

Навремето се запознах с едно момиче, голяма хулиганка, и когато двамата започнахме да ходим сериозно, измислихме една игра. Всеки, който кажеше: „Аз съм щастлив“, трябваше да плати петдесет пфенига. Само да не изпаднем в проклетата сантименталност! В тази игра тогава никой от нас не плати и пфениг.

— Щастлив съм — казвам аз и искам отново да целуна Верена, и ръцете ми се плъзгат под пуловера ѝ. Но тя ме отблъсква.

— Не.

— Какво има?

— Спри. Аз съм... аз съм вече почти готова след тази целувка.

— Ела...

— Къде? Тук? В тази мръсна дупка?

Аз се оглеждам. Прах. Мръсотия. Вехтории.

Ще трябва да легнем на мръсния под. Без одеяло. Без вода. Без сапун. Нищо.

— Но аз те искам...

— Да не мислиш, че аз не искам? — Тя бързо се отдалечава от мен и застава с гръб към един от отворите. Разстоянието между нас е три метра. — Мислиш ли, че аз не искам? Но не тук! Трябва да имаме легло. Искам ти да бъдеш нежен, искам никой да не ни безпокои. Тук всеки момент може някой да мине. Искам да разполагаме с достатъчно време. След един час трябва да се върнеш в училището.

Тя имаше право.

— Значи трябва да чакаме мъжът ти отново да замине.

— Не му предстои заминаване.

— Но тогава...

— Остави това на мен. Аз ще намеря място за нас. Винаги съм намирала място.

Виждате ли каква е. Без чувства. И ако някое възникне, веднага трябва да бъде стъпкано! Любовта е само дума...

— То си има и своето очарование — допълва тя.

— Кое?

— Това вълнение, очакването.

Казва и това, както виждате.

---

[1] Да има Господ милост към всички нас сега, прокълнати сме ние отгук до вечността — Б.р. ↑

5.

В този ден Верена носи лъскаво черно яке, яркочервена пола, яркочервен пуловер, яркочервени мрежести чорапи и черни обувки с високи токчета. Черната ѝ коса пада на раменете, очите ѝ горят. Зная, това е булевардна дума, но те наистина горят, тези страхотни, големи очи!

— Оливер...

— Да?

— Кой те е научил да целуваш така?

— Не знам...

— Не лъжи! Жена ли беше? Или момиче?

— Наистина аз...

— Каж ми.

— Верена! Да не ревнуваш?

— Глупости! Просто ме интересува. Доста работи те е научила.

— Никой нищо не ме е учил. Ти, ти ме целуваше, аз само се оставях да бъда целуван.

— Всъщност все едно.

Тя маха с ръка. Такава си е. И затова я обичам. Само заради това?

— Кога, Верена, кога?

— Не можеш ли да издържаш повече?

— Не.

— Каж ми го.

— Не мога да издържам повече.

Тя тропва няколко пъти с крак. Това сигурно я възбужда.

— Колко си хубав, Оливер.

— Глупости.

— Наистина! Момичетата търчат подир теб, нали?

— Не.

— Така е. И си имаш вече една в интерната.

— Не е вярно. — Не, чакай! Толкова често съм лъгал в живота си. Не искам да лъжа Верена, не трябва да лъжа Верена, никога. — Аз само...

— Е?

— Аз само спях с нея — това беше всичко.

— За теб. А за нея? Тя обича ли те?

— Да. Но аз веднага ѝ казах, че не я обичам.

— И че никога вече няма да спиш с нея?

— Никога вече.

— Тя знае ли?

— Ще ѝ го кажа.

— Кога?

— Днес. Най-късно утре. Тя е полупобъркана. Трябва да бъде внимателен, за да не превърти съвсем.

— Какво значи полупобъркана?

Аз разказвам на Верена преживяното с Джералдин. Тя слуша мълчаливо. Накрая казва:

— Значи такава е момичето, което ми открадна гривната?

— Да.

— Ти трябва да ѝ го кажеш, Оливер. Трябва да ѝ го кажеш...
Защо ме гледаш така?

— Аз... разбира се, ще ѝ го кажа... Но е толкова смешно, че ти настояваш за това.

— Защо да е смешно?

— Играеш ролята на леденостудена...

— И съм такава. Но докато някой е мой любовник, не може да има друга. „Любовта е само дума“. Но при нея ще бъде нещо повече, сигурен съм. Всичко това са само празни приказки.

— Разрешаваш ли да се доближа до теб? — питам аз.

— Ако ме докоснеш отново, ще превъртя.

— Няма да те докосна. Само не искам да съм толкова далече от теб.

— Ела до гредата.

Гредата е на половин метър от нея. Аз отивам до гредата.

— Къде е Евелин?

— Оставих я у дома. Променям схемата, разбираш ли? За да не направи впечатление на Лео и на градинарите. Казах, че отивам във Фридхайм да пазарувам. Между другото, след партито той за пръв път е любезен с мен, този Лео.

Този Лео... Върху това ще помисля после...

— Защо затваряш очи, Оливер?

— Иначе ще се разплача.

— Защо?

— Защото си толкова красива.

Тя отмята глава с нейното си движение, косите ѝ летят.

— Оливер, дошла съм с лоша новина.

— Лоша новина?

— Напускаме вилата и още утре сутринта се връщаме във Франкфурт.

Навремето тренирах бокс. Още в първия час партньорът ме удари в диафрагмата. Изнесоха ме от ринга. Точно така се почувствах и сега.

— Мъжът ми го каза тази сутрин. И аз не знам какво е станало.

— Дали не е забелязал нещо?

— Може. Може и да не е. Често постъпва изненадващо, необяснимо. Така ме държи постоянно под особен вид терор, разбираш ли? Аз никога не трябва да знам какво ще стане след час, какво си е наумил моят господар и повелител.

— Твоят господар и повелител?

— Аз съм зависима, аз живея благодарение на него. И Евелин също. Ти можеш ли да ни изхранваш?

— Аз... — Проклятие, защо не съм по-възрастен? Защо съм нищо, защо нищо не мога? — Още не. Когато училището...

— Миличкият Оливер — казва тя. — Не тъгувай. Аз съм толкова опитна. Толкова често съм мамила мъжа си. От тук до Франкфурт е само половин час с колата. Ние живеем на Микелсалее двеста и дванадесет. А ти имаш кола.

— Да... — И пак ми иде да се разрева.

— Виждаш ли! Ще намеря кафенета, където да се срещаме, ще намеря някой малък хотел, някой пансион. Ти просто ще изчезваш оттук. Нали каза, че имате един смешен възпитател.

— Да.

— И ще се срещаме.

— Е да, но винаги само за часове, Верена, винаги само за часове!

— Не е ли по-добре от нищо?

— Аз искам винаги да бъда до теб, винаги, денем и нощем.

— Денем ходиш на училище, малки ми Оливер... Но въпреки това ще бъдем заедно... цели нощи... до зори... Прекрасни нощи... Мъжът ми пак ще замине...

Долу минават хора, чуваме ги да говорят и мълчим, докато гласовете им затихнат.

— Ще повърна — й казвам.

— Какво?

— Вдругиден на всичкото отгоре сме на екскурзия! За три дни. Няма да мога да дойда във Франкфурт. Шест дни няма да те видя.

Тя ме слуша внимателно.

— Каква екскурзия?

Разказвам й.

6.

Всъщност как стана — пак имахме история при стария куц доктор Фрай. Той каза:

— Не бих искал някой от вас да си мисли, че говоря празни приказки за Третия райх или че преувеличавам. Затова на петнадесети ще заминем за Дахау и ще посетим концентрационния лагер, който някога се е намирал там. С автобус ще пътуваме до Мюнхен, там ще преспим и на следващия ден продължаваме за Дахау. Съвсем близо е. Концентрационните лагери в повечето случаи са били близо до градовете и селата. Само че хората в селата и градовете не знаели нищо. Какво има, драги Зюдхаус?

Първенецът на класа Фридрих Зюдхаус, чийто баща е стар нацист, а сега главен прокурор, гъгне нещо, а сега става и казва:

— Според мен бивш концентрационен лагер не може да бъде място за екскурзия.

— Няма да е екскурзия, драги Зюдхаус.

— Господин докторе, може ли да ви помоля да не се обръщате към мен винаги с „драги Зюдхаус“? — Лицето на първенеца е зачервено.

— Извинете ме. Нямах лоши намерения. Снощи прочетох във „Валенщайн“^[1]: „При Щралзунд той загуби двадесет и пет хиляди души.“ После не можах да заспя и все мислех върху прочетеното. Какво означава това?! Той загуби. Двадесет и пет хиляди души негови ли бяха? Двадесет и пет хиляди души са двадесет и пет хиляди живота, двадесет и пет хиляди съдби, надежди, страхове, любов, очаквания. Пълководецът Валенщайн не е загубил двадесет и пет хиляди души — двадесет и пет хиляди души са загинали — казва доктор Фрай и куца из класа. — Остават жените им, техните деца, техните майки, техните семейства, техните годеници! Двадесет и пет хиляди — според мен е много. Повечето вероятно не са умрели веднага и са се мъчили дълго. А освен мъртвите, сигурно е, са останали безброй осакатени, едноръки, еднокраки, еднооки. Това го няма в книгите по история или при Шилер. Това го няма никъде. Никъде не се казва и как е изглеждал

концентрационният лагер Дахау и как изглежда днес. Трябва да свикнете, че имам собствен метод на преподаване на история. Който не иска да дойде, не е длъжен. Само да вдигне ръка.

— Аз се обръщам. Ноа вдига ръка. Никой друг. Дори Зюдхаус.

Той си сяда „сплескан“, както казва Ханзи. Лицето му пламти. От яд. Ясно, с баща стар нацист и на мен лицето ми сега щеше да пламне. Всъщност този Зюдхаус е достоен за съжаление. Човек е продукт на възпитанието си.

— Вие не искате да дойдете с нас, Голдмунд?

— Не, моля за разрешение да остана тук.

Доктор Фрай гледа дълго Ноа, чиито родители са изгорени в газовите камери на Аушвиц. Ноа спокойно посреща погледа му.

— Разбирам ви, Голдмунд — казва накрая доктор Фрай.

— Знаех, че ще ме разберете, господин докторе — отговаря Ноа.

Доктор Фрай се обръща към другите:

— Значи така. Голдмунд остава тук. Ние тръгваме на петнадесети в девет часа сутринта.

В този миг Волфганг започва да ръкопляска. Волфганг, синът на военнопръстълника.

— Какво ви става, Хартунг?

— Страхотен сте, господин докторе!

— Забранявам всякакви изрази на симпатия — отговаря доктор Фрай.

---

[1] Драма от Фридрих Шилер със сюжет от Трийсетгодишната религиозна война в Германия. Албрехт фон Валенщайн (1583–1634) е един от пълководците на католическата партия — Б.пр. ↑

7.

Всичко това разказах на Верена в нашата кула.

Внезапно тя започва да се смее.

— На петнадесети? — пита тя.

— Да.

— И на шестнадесети сте в Мюнхен?

— Да. И на седемнадесети пътуваме обратно. Защо?

— Преди имах лоша новина. Сега имам добра. На шестнадесети и аз ще бъда в Мюнхен. Сама!

— Какво?

— Един мой приятел от младежките години ще се жени. Манфред — мъжът ми — не може да го понася. Този приятел ме помоли да му бъда кума. Бракосъчетанието е в девет часа. Щом Дахау е толкова близо до Мюнхен, най-късно следобед ще сте се върнали.

— Най-късно.

— Тогава ще дойдеш при мен... в моя хотел... Ще разполагаме със следобед... и вечерта... и с нощта, с цялата нощ!

Преглъщам трескаво. Както винаги, когато съм развълнуван.

— След четири дни, Оливер! В Мюнхен! В град, в който никой не ни познава. Град, в който няма да се страхуваме. Без да бързаме! Ще имаме време! Време! Време!

— Да — казвам аз глухо.

И ето, с три крачки тя е до мен, прегръща ме, отново ме гледа в очите и шепне:

— Така се радвам...

— Аз също.

Целуваме се пак. Както първия път. Както ще се целуваме винаги. Защото точно това е любов.

И докато се целуваме и всичко около мен започва да се върти — таванските греди, вехториите, всичко, всичко — през ума ми минава: Верена и концлагерът Дахау. Концлагерът и Верена.

Хубава комбинация, какво ще кажете? Безвкусна, какво ще кажете? Страшна, какво ще кажете?

Аз ще ви кажа!

Любов в лето Господне хиляда деветстотин и шестдесето.

8.

През следващите двадесет и четири часа извършвам три големи грешки. Никоя от тях не може вече да бъде поправена. Всяка ще има своите последици, своите лоши последици. Държа се като идиот, аз, който винаги мисля, че съм много печен.

Но всичко по реда си.

Верена слиза от кулата първа. Аз чакам няколко минути, след което тръгвам. Когато излизам от съборетината и изминавам може би стотина крачки, насреща ми се задава господин Лео, прислужникът. Дребен и сух, високомерен и самоуверен. Той води Асад, боксера, на разходка. Този път господин Лео носи стар сив костюм и риза с много износена яка.

— О, добър ден, господин Мансфелд! — Той се покланя пресилено.

— Добър ден.

— Посетили сте кулата заради изгледа?

— Да.

— Старина. — Днес господин Лео изглежда потиснат. Гладкото му, продълговато лице сякаш е станало още по-продълговато и гладко, устните са вече само две тънки черти. — Били я строили старите римляни.

— Да, учили сме го и в училище.

Той въздиша.

— Защо въздишате, господин Лео? — (Дали е видял Верена?)

— Заради това, което казахте, господин Мансфелд. Тихо, Асад, тихо! Учили сте го в училище. Вие сте го учили в скъп частен интернат, господин Мансфелд. Аз, пардон, моля, че го казвам, имах възможност да посещавам само държавно училище. Родителите ми бяха бедни. А така жадувах за знания!

Жадувах, казва той, наистина! Хората си служат с такива смешни думи.

— Вярвайте ми, аз съм един нещастен човек, господин Мансфелд. Дори и сега — а аз съм на четиридесет и осем години —

искам да продължа да се развивам, може би да си отворя някоя селска гостилница, малък ресторант. Не е приятно човек да е слуга, не, не, вярвайте ми!

Какво иска този мазник?

— Положително не е, господин Лео. За съжаление сега трябва...

Но той ме държи здраво за ръкава. Очите му ужким гледат тъжно. Но не се получава. Те остават такива, каквито са, тези сиви рибешки очи — леденостудени, коварни. Вече писах, че има моменти, в които знам точно какво ще се случи, какво ще каже или ще направи другият. Сега е точно такъв миг.

Този господин Лео е смъртноопасен.

Изведнъж ми става студено.

— Вече имах парите — оплаква се господин Лео, застанал на пътя ми. — Пфениг по пфениг ги спестявах. Обаче съдбата ми нанесе удар. Най-лошите неща се случват винаги с бедните хора, пардон. Пари при пари отиват, както се казва, нали?

— Какво се случи?

— Попаднах на един мошеник. Той ми показа малка селска гостилница. На чудесно място. Чудесно обзаведена. Кухнята — същинска мечта. Помещението за посетителите...

— Да де, да, и?

— Пардон, моля. Аз бях въодушевен. Исках веднага да я купя. Той ми взе парите. Три дни по-късно научих ужасната истина.

— Каква истина?

— Човекът не беше неин собственик. Беше само посредник. Собственикът му възложил продажбата и заминал на продължително пътуване. Персоналът е бил уведомен. Така че мерзавецът ме развежда като из свой имот. Не е ли ужасно?

Той изважда носна кърпа, изсеква се и оглежда резултата с дълбока печал.

— Трябва да го съдите.

— Как да го съдя, пардон, моля? Той, разбира се, изчезна веднага. Бюрото във Франкфурт, бланките — всичко измама! Хубавата кола — взета под наем. — Той прави още една крачка и усещам лошия му дъх. — И вие имате такава хубава кола, нали? Аз я видях във Фридхайм в гаража.

— Какво общо има това?

— Това, че вие ще трябва да помогнете на бедния човек.

— Не разбирам...

— Напротив, разбирате много добре! Ще ми дадете пет хиляди марки. За да имам средства в случай на нужда. Разбира се, пет хиляди марки не могат да стигнат, но с ипотеки и банкови заеми...

— Какво казахте?

— Трябва да ми дадете пет хиляди марки, господин Мансфелд. Пардон, моля ви, не ми е лесно, но няма друг начин. Не, няма друг начин.

— Първо, не разполагам с пет хиляди марки...

— Можете да теглите кредит срещу хубавата си кола.

— ... и второ, с удоволствие бих ви помогнал, но го намирам за много странно, че се обръщате точно към мен с такава молба, към съвсем чужд човек.

И знам, аз знам точно какво ще последва...

— Може да съм ви непознат, господин Мансфелд, но вие за мен не сте непознат, пардон, моля.

— В смисъл?

— Когато бяхте на гости на моя господар и донесох кафето, намерих вратата към салона открената. Нямахме как да не чуя за какво говорехте с госпожата.

— Изобщо нищо...

— Господин Мансфелд, пардон, моля ви, трябва да се успокоите. Погледнете ме. Мен животът ме е приклецил по-тежко, отколкото вас. Баща ми не беше милионер. Обърнете внимание колко спокоен съм аз. За съжаление нямахме как да не видя, че с госпожата искахте да се целунете.

— Това е лъжа!

— Аз съм свикнал да бъда руган, господин Мансфелд. Сигурно ще лъжа и ако кажа, че видях преди малко госпожата да излиза от кулата преди вас. Сигурно също е лъжа, че госпожата е любовница на господин Сабатини...

— Побъркали ли сте се?

— Аз не, господин Мансфелд, пардон, аз не! Уважаемата госпожа — и това го казвам с най-голям респект и с най-дълбока тревога, — уважаемата госпожа очевидно е в депресия и объркана, но

на мен, Бог да ми е на помощ, ми е известно до най-малките подробности почти всичко, което тя вършеше през последните години.

— Какво е вършила?

— Мамеше господаря, пардон, моля. И с много...

— Ако продължавате, ще ви счупя...

— На малкия, слаб, беден човек? Наистина ли, господин Мансфелд, вие, който сте толкова голям, богат и млад? Добре, и без това не съм свикнал на друго. Удряйте! Ударете ме! Няма да се браня.

Това не може повече да продължава. Знаех си, че така ще стане. Но не може повече.

— Мълчете! Нито дума от това, което казвате, не е вярна.

— Има доказателства, господин Мансфелд, пардон, моля, има телефонни обаждания.

— Какво значи телефонни обаждания?

— Аз имам магнетофон. Освен това съществуват и писма.

Тази свиня!

— Вие сте последната ми надежда, господин Мансфелд. Заложете колата. Сигурно имате предостатъчно джобни пари. Така можете да изплатите стойността на вноски.

— Пет хиляди марки! Това е лудост!

— Лудост е и това, което се съдържа в писмата, лудост е и това, което може да се чуе от записите.

Писма. Телефон. Проклятие, защо Верена не е внимавала?

— Сигурен съм, че господарят ще се разведе веднага, ако научи всичко. А също и за вас...

— Аз...

Той вече не се оставя да бъде прекъсван, тази свиня, който толкова ми напомня за побратима Ханзи, сега има предимство. И той го чувства.

— ... Също и за вас, казвам, ще бъдете ли така добър да ме оставите да се изкажа, пардон, моля. Госпожата, както се чува, произхожда от... хм... лоша среда... — Аз правя крачка напред. Той отстъпва назад, но продължава да говори: — ... и според мен тя много се страхува, че отново може да попадне в тази среда. Знам, че вие изпитвате симпатия към госпожата. Какво са пет хиляди марки, когато става дума за нейното спокойствие.

Гласът му заглъхва. Гледам го втренчено и си мисля: Той, разбира се, не знае нищо определено, той няма никакви доказателства, той блъфира. И отново неговият глас:

— ... да прекарам като слуга до края на живота си... ден след ден...

— Слушайте! Вие нямате никакви писма! Всичко това е измама!

В отговор той изважда от джоба си три писма в пликове, всички адресирани до пощенски кутии във Франкфурт, и ми ги подава мълчаливо. Аз прочитам едното. Това ми стига.

— Колко писма?

— Осем.

— И колко ролки записи?

— Също осем.

— Кой може да докаже, че не лъжете? Вие сте изнудвач.

— Естествено. А кое ми гарантира, че вие няма да ме предадете на властите за изнудване? Може би вашата симпатия към госпожата не е толкова голяма.

Сега извършвам грешка номер едно. Решавам, че на всяка цена трябва да получа писмата и записите. И при никакви обстоятелства Верена не трябва да научи за тази история. Защото, ако ѝ разкажа, тя ще прекъсне връзката си с мен, това е ясно. Не става дума да не ѝ причинявам вълнения — това е безумие, когато човек има работа с един изнудвач. Но тя няма да иска никога вече да ме види! Тя ще реши поне за известно време, а може би завинаги да остане вярна на мъжа си. Не, не трябва да разказвам на Верена нищо за тази история!

Веднага след това извършвам грешка номер две:

— Ако ви осигуря парите, трябва, разбира се, да получа всички писма и записи.

— Разбира се.

— Да, разбира се! И тогава ще дойдете и ще кажете, че има не осем, а петнадесет писма и петнадесет ролки и...

— Кълна ви се...

— Млък! Иначе на всичкото отгоре ще ви пребия!

— Аз съм навикнал. Аз съм навикнал да се държат така с мен.

— Вие ще ми дадете разписка за парите. — Що за идиотско изискване е това, щях да разбера едва по-късно.

— Ама, разбира се, господин Мансфелд, с удоволствие!

Има ли смисъл да се каже на такъв тип, че е мръсна свиня? Никакъв. Какви ще са последиците? Нулеви. И единственото писмо е достатъчно...

Държа в ръката си още две писма с различни почерци на пликите. А той има пет други.

Твърди, че има пет...

— Кога мога да разчитам на парите, господин Мансфелд? Пардон, моля, но работата е малко бърза.

— Трябва първо да отида във Франкфурт. Трябва да намеря банка, която да ме финансира.

— Не е необходимо. — Той изважда бележка. — Позволих си вече да избира една. „Копер и Сие.“ Най-доброто тук. Най-изгодни условия. Най-ниски лихви. Аз си мислех, пардон, моля, ако утре през свободното си време заминете за Франкфурт, предадете документите за колата и подпишете полиците, тогава още вдругиден ще имате чека. — Сега той говори по-бързо: — Не че аз искам чек! Вие можете да блокирате, още преди да получа парите. Много моля да получа парите на ръка. — Като идиот, като идиот се тикам в неговия мръсен капан! — Вдругиден следобед в три часа ще ви чакам тук.

— Как така? Господин Лорд се мести още утре сутринта във Франкфурт.

— Там той има собствена прислуга. Двамата градинари и аз оставаме през зимата тук. Ах, ако знаехте колко самотно е тук понякога, колко...

— Край!

— Пардон, моля. Вдругиден в три?

Верена. Тя не трябва нищо да разбере. Иначе ще я загубя. Грешка номер едно. Трябва да му платя, за да ми даде писмата и записите. Трябва да му платя. Грешка номер две.

— Да.

— Мога ли, пардон, моля, да си позволя да кажа, че ще ми бъде много неприятно, ако утре в три ви няма тук, скъпи господин Мансфелд. Ела, Асад, ела! Търси пръчката, търси! Да, къде ли е тя, хубавата пръчка?

9.

Принц Рашид Джемал Ед-Дин Руни Бендер Шахпур Исфакхани се моли:

— О вярващи, не следвайте стъпките на сатаната! А който следва стъпките на сатаната, на него повелява той покварата и порицаването.

Часът е 20:30.

От предпазливост винаги присъствам, когато Рашид се моли. Али и Ханзи са вече в леглата си, кротки и послушни като малки ангелчета. През цялата вечер Ханзи не ми проговори.

— Измисли ли нещо? — питам го в трапезарията.

Той клати глава. По-късно внезапно изчезна. Сега лежи, втренчил очи в тавана.

Преди да дойда тук, минах да видя Джузепе, когото Али беше пребил. Той е с две други малки момчета, един грък и един баварец. Занесох на Джузепе шоколадови бонбони. Той ме гледа, гладувалото момченце, и казва с ужасния си английски:

— Благодаря ти, Оливер... — И когато вече съм до вратата: — Оливер? — Да?

— И все пак съм прав. Религията е опиум за народа.

Този, който го беше пребил, черният Али, безкомпромисният благочестивец („Има само един Господ, моят!“), е скръстил ръцете си върху завивката. Той също се моли, и то нарочно едновременно с Рашид. Мислех си дали да му забраня. Не мога. Така и двамата се молят в един глас, Али, между другото, доста тихо.

— Отче наш, Който си на небесата...

— И ако не бе благодатта на Аллах към вас и Неговата милост, никой от вас не ще бъде никога чист.

Не ще бъде чист.

Прочетох и второто от трите писма. За третото не ми стигна смелост. И трите писма изгорих в гората и стъпках пепелта.

— ... насъщния ни хляб дай ни днес; и прости нам дълговете ни...

Дълговете ни.

Що за жена е Верена? Не се питам заради това, че мами мъжа си. Питам се защо не унищожават веднага такива писма. Лео вероятно ги е откраднал. Как може! Дали Верена наистина не е малко луда? Е, и аз съм такъв. Но осем писма...

Да, ама за няколко години. Може да се случи. Но не е трябвало. Била е длъжна да внимава! Сега аз ще се грижа за нея. Тя не бива да е нещастна.

— Но Аллах е всечуващ, всезнаещ. И удостоените с благодат и обилие сред вас да не се кълнат, че ще даряват на съгрешилите от роднините и клетниците, и преселниците...

— ... както и ние прощаваме на длъжниците си; и не въведи нас в изкушение, но избави ни от лукавия. Амин!

Джобните ми пари никога няма да стигнат за вноските. Ще трябва да пиша на майка си.

Рашид се моли:

— ... и нека прощават! Нима не искате Аллах да ви опрости?... В Деня, когато и езиците, и ръцете, и краката им ще свидетелстват за техните дела...

В този момент навън проехтява електрическият гонг. Това е знак, че шефът иска да направи някакво съобщение по високоговорителя.

Рашид спира да се моли. Али се надига в леглото.

Само Ханзи продължава да лежи спокойно. Той казва отегчено:

— Отвори вратата, Оливер. Не е нужно да слизаме долу, и така ще чуем какво иска да каже старият.

Аз отварям вратата. Много врати се отварят. Малките момчета в пъстри пижами търчат любопитно към салона. Ханзи има право. Гласът на шефа стига достатъчно силно до нас, тъй че спокойно можем да останем в стаята.

— Моля всички учители, възпитателки и възпитатели веднага да дойдат при мен. Трябва да обсъдим нещо. Ако някой от малките или от големите мисли, че може да използва отсъствието на възпитателите, за да върши безобразия, или да избяга, ще изхвърчи още утре. — Гласът на доктор Флориан звучи дрезгаво, май едва се владее. — Освен това искам утре сутринта всички без изключение точно в седем и петнадесет да бъдете в трапезарията за закуска. И на вас имам да казвам нещо. Лека нощ.

Щрак. Устройството е изключено.

— В леглата! Марш обратно в леглата, трябва да изляза! — чувам да вика унило господин Хертерих.

— Какво се е случило? — питам аз.

— Ще изчакам до утре сутринта — казва Ханзи и се обръща към стената.

Върнах се в стаята си и повторих въпроса.

— Какво би могло да бъде? — чуди се Ноа. — Вероятно шефът иска да ни съобщи, че се увеличава училищната такса.

— Да — казва Волфганг, който решава кръстословица, — или че Бундесверът вече му е отнел и последния от кухненския персонал и ще трябва сами да си мием съдовете.

Но те и двамата се лъжат.

На следващата сутрин е мъгливо и студено, но наистина всички ученици се явяват точно в седем и петнадесет в трапезарията. След малко пристига шефът. Лицето му е жълто, с тъмни кръгове под очите. Положително не е спал. Днес той ми изглежда още по-висок и слаб, днес ходи още по-приведен. Говори съвсем тихо.

— Добро утро — казва доктор Флориан.

Триста деца отговарят на поздрава му.

— Преди няколко дни ви казах, че известно време не искам да се храня с вас. И днес няма да го направя. Щом ви кажа това, което трябва да ви кажа, ще си отида и ще закусвате сами...

Аз се оглеждам. Ханзи, който седи до мен, зяпа като същински идиот, съвсем безизразно. Учителите и възпитателите изглеждат потиснати. Поглеждам към масата на Джералдин и чувствам пробождане в гърдите си.

Мястото ѝ е празно. Веднага след това идва и обяснението.

— Джералдин Ребер снощи е пострадала тежко. На тесния път, който води над падината между къщата на големите момичета и училището. Вие всички знаете, че най-строго бях забранил да се минава по този път именно защото е толкова тесен и опасен, та ако ще да е десет пъти по-кратък.

Ханзи си разбърква кафето.

— Въпреки това Джералдин е минала вчера оттам. Тя е паднала в пропастта. Двете ѝ ръце са счупени, има мозъчно сътресение и лекарите се опасяват, че ѝ е счупен и гръбначният стълб.

— Гръбначният стълб счупен? — изпускам хлебчето. — Чу ли?

— Не съм глух — казва Ханзи.

— Джералдин е в болница във Франкфурт. Телефонирах на майка ѝ. Тя е вече на път. Никой от вас не трябва засега да посещава Джералдин. Състоянието ѝ е много сериозно. За последен път ви казвам, че е забранено да минавате по пътя над падината. Когато пипна, ще получи предупреждение. Знаете, че с три предупреждения напускате училището. Това е. — Шефът бърше лицето си с носна кърпа, безкрайно уморено вдига глава. — А, да, още нещо. Госпожица Хилденбранд си подаде оставката. Всички вие я познавахте, на много от вас е помагала. Тя ми каза, че сбогуването с вас ще ѝ бъде трудно, поради което ме помоли да ви поздравя. Тя винаги ще мисли за вас. — Шефът прави кратка пауза, след което продължава: — Няма никога да ви забрави. Тя вече напусна интерната и сега живее във Фридхайм.

Някой пита високо:

— Но защо си подаде оставката, господин докторе?

Учителите и възпитателите навеждат глави и аз веднага разбирам, че шефът не казва истината, защото гласът му звучи различно:

— Госпожица Хилденбранд беше вече на години и със здравословни проблеми. Вие знаете, че имаше проблеми с очите. Лекарят... лекарят ѝ препоръча спокойствие. Тя е... Тя не искаше да напусне. — Пауза. — Не знам чувствата ви към нея. Но аз изпитвах и изпитвам най-голяма благодарност към госпожица Хилденбранд. И никога няма да я забравя... — Отново прокарва кърпата по челото си.

Сега се изправя Ноа.

— Какво има, Ноа?

— Ставам от уважение към госпожица Хилденбранд.

След това стават всички останали ученици. Само Ханзи продължава да си бърка кафето.

Аз го бутвам.

— О, тези глупости! — казва Ханзи. Но става.

След няколко секунди Ноа сяда. Всички останали също сядат.

— Останете със здраве — казва шефът. Той бързо се отдалечава. По пътя към вратата трябва да мине покрай моята маса. Първо като че ли не ме вижда, но после рязко спира. — А, Оливер...

— Господин докторе?

— Приключи ли със закуската?

Аз още не съм започнал, но и не бих могъл да погълна нищо — нито хапка, нито глътка.

— Да, господин докторе.

— Тогава ела с мен, искам да ти кажа нещо.

Отиваме в неговия кабинет.

— Седни. В трапезарията не казах истината. Поне не цялата истина. Не госпожица Хилденбранд пожела да бъде освободена. Аз я уволних. Бях принуден да я уволня.

Вие ми се свят. Повдига ми се. Нещастieto с Джералдин. Счупен гръбнак. Джералдин...

— Слушаш ли ме изобщо?

— Да, господин докторе. — Трябва да се стегна.

— Ти знаеш, че тя беше почти сляпа.

— Да.

— И че краката ѝ отичаха и имаше болки при ходене.

— Не, това не знаех.

На масата стои гарафа с вода. Той пълни една чаша, взема две хапчета и ги глътва.

— Главоболие — казва. — Имам безумно главоболие. Това, което сега ще ти разкажа, трябва да си остане между нас. Няма да казваш на никого. Честна дума?

— Честна дума.

— Разказвам го само на теб, защото госпожица Хилденбранд, преди да напусне, ме помоли. Тя те обичаше.

— Точно пък мен?

— Да.

— Защо?

— Защото се грижиш за горкия малък Ханзи. Тя те беше помолила, когато пристигна тук, нали?

Аз кимам.

— Много ще се радва, ако от време на време я посещаваш. Ти знаеш къде живее във Фридхайм?

— Да.

— Благодаря. И така, съвсем накратко — и госпожица Хилденбранд винаги минаваше по забранения път над падината заради краката си. Защото пътят съкращава разстоянието за Фридхайм, не само за вилата на момичетата.

Но и за вилата на момичетата! Така Джералдин успя бързо да ме настигне, когато си взех гривната на Верена от стаята ѝ.

— Вчера след вечеря госпожица Хилденбранд искаше да разговаря с Джералдин във Фридхайм, в стаята си, в неутрална атмосфера...

— Защо?

— Напоследък Джералдин беше много лабилна и с нея не можеше да се говори. Оценките ѝ ставаха все по-лоши. Поради това госпожица Хилденбранд искаше да разговаря с нея. Тя тръгнала по забранения път надолу с Джералдин, вървяла отпред. Внезапно чула вик, обърнала се и видяла с ужас, че Джералдин се е подхлъзнала и...

— Паднала в урвата?

— Не, още не! Тя висяла във въздуха, вкопчена в някакъв корен. Крещяла за помощ. Госпожица Хилденбранд се втурнала и се опитала да я изтегли, като я хванала за ръцете...

— И?

— Старата дама сигурно нищо не е виждала. Било е тъмно. Тя не хванала ръката на Джералдин, а корена — той бил бял. С дръпването откъснала корена — и Джералдин паднала в дерето. — Шефът става, отива до прозореца и гледа навън. — Госпожица Хилденбранд се върна веднага в училището. Аз извиках линейка. След като откараха Джералдин, госпожица Хилденбранд ми разказа историята.

— И тогава я уволнихте.

— Тя искаше да остане и днес и да се сбoguва с всички вас, но това... това аз не можех да ѝ разреша. Още през нощта я закарах с колата си във Фридхайм.

— Защо?

— Тя е в нервен срив. Истеричен плач. Днес сутринта не би могла да се яви пред вас. Така каза и лекарят. Той ѝ даде успокоителни. Сега спи. Следващите дни трябва да прекара на легло. — Внезапно гласът му става съвсем ясен и твърд. — Аз съм виновен.

— Какво?

— Ако гръбначният стълб на Джералдин не се оправи... Бог да ѝ е на помощ, но ако тя... — Той не може да го произнесе.

— Ако тя умре?

— ... тогава съм виновен аз, не госпожица Хилденбранд!

— Но това е тъпо, господин докторе!

— Не е тъпо! Знаех от години, че тя представлява опасност за всички — и за самата себе си. Трябваше още преди време да я уволня. Но не го направих.

— Защото я съжالياвахте. Защото знаехте колко много обича децата.

— Все едно защо! Не го направих! Ако... ако Джералдин не оздравее, вината е моя, единствено моя!

— Чуйте, господин докторе...

— Няма нужда нищо да казваш. Сега знаеш всичко. Искам да остана сам. Аз ставам и излизам. Той се е втренчил навън в мъглата и виждам как лицето му потрепва.

Във фойето и по голямото стълбище има много деца, разговарят за Джералдин. Часът е осем без седем минути. Аз тръгвам към изхода, защото имам нужда от чист въздух. Някой ме дръпва за ръкава на якето. Малкият Ханзи. Той шепне:

— Е, видя ли как го направих?

— Кое?

— Ами това.

— Ти ли...

— Шшшт! Да не си луд? Не викай толкова! Нали каза, че трябва да се отървеш от Лъскавата курва и аз трябва да ти помогна, или?

— Да.

— Е? Аз ти помогнах! Тихо-кротко, както го искаше.

Сега вече знам какво разбира Ханзи под „тихо-кротко“.

10.

— Старата винаги се прибираше по краткия път, въпреки че беше забранено — шепне Ханзи.

Бяхме се заключили в тоалетната. Ханзи сияе. Той е извън себе си от радост и щастие. На мен ми се драйфа. Отварям малкия прозорец.

— Затвори прозореца, някой отвън ще ни чуе.

Затварям прозореца.

— Имаш ли някой фас?

Давам му цигара.

Той я запалва и дръпва дълбоко.

— Вчера сутринта преди обед чух как старата...

— Не казвай винаги старата!

— Ох, добре, старият боклук!

Старият боклук — това е дребната дама, която от година и половина полага усилия да направи от Ханзи нормален човек. Това е нещастната жена, която вчера си загуби службата. Старият боклук — това е старата полусляпа госпожица Хилденбранд.

— Какво чу?

— Как старата каза на Лъскавата курва: „Днес след вечеря за един час ще дойдеш при мен. Толкова си неспокойна — така казват и другите момичета, и учителите. Крециш насън. Не внимаваш в час.“ — Той се ухили. — Явно защото ти така добре я...

— Затваряй си устата!

Той отново изпуска дим.

На мен ми става все по-зле.

— Какво значи „затваряй си устата“? Какъв тон ми държиш? Каза ли, че искаш да се отървеш от нея, или не?

Аз не отговарям нищо. Аз го казах. Аз не съм по-добър от него.

— Тогава! — той е доволен и се хили отново с дяволската си усмивка. — Целия ден си блъсках главата. И се сетих.

— Какво?

— Остави ме да говоря бе, човек! Моят план! И ролка медна жица, открадната от градинаря.

— За какво?

— И пита за какво! И си на двадесет и една? За да падне в дерето твоята сладурана.

— Ти си планирал убийство?

— Глупости, убийство! Надявах се, че тя ще си счупи няколко кокала и ще влезе в болница. За да си спокоен! — Отново дълбоко всмукване. — Че тя ще си счупи гръбнака, за това въобще не смеех и да се надявам!

— Ханзи!

— Какво сега, какво? Такова нещо се лекува с месеци, Оливер! Сега за месеци си се отървал от нея! И когато се върне, кой знае, може и малко да е зараснала накриво, така че изобщо няма да може вече да рискува да ти се лепи. И на никого другиго! Това е краят. Виж ме мен! И на мен гръбначният стълб ми е счупен. Никога няма да се добера до някоя хубавелка. Не е ли това прекрасно разрешение? Няма ли поне едно благодаря?

11.

— Ти си... — Наистина ще повърна. — Медната жица...

— Завързах я за дървото, което расте от дерето нагоре, изтеглих я по земята в храстите. Аз чаках в храстите. Когато дойдоха, пуснах старата да мине. За Лъскавата курва вдигнах жицата високо. Тя се спъна, падна, хлъзна се и едва успя да се хване за един корен. Щях да се изям от яд, задето не полетя веднага надолу! За щастие Хилденбрандката обработи корена и твоята любима изчезна. Аз пуснах телта и изчаках, докато старата изчезне бегом да доведе помощ. Тогава отвързах телта от дървото и изчезнах. Ролката медна тел си е на мястото. Джералдин може да умре, но при всички случаи си се отървал от нея поне до Коледа. Най-малко. А може и да стане така, че да заприлича на мен. Какво ти е? Настръхваш от ужас?

— Да.

— Така си и мислех. Първо големи приказки, после пълни гащи. Искам още сега да ти кажа нещо.

— Какво?

— Всичко това го направих главно заради себе си.

— Заради себе си?

— Да. Още не съм сигурен, че ти няма внезапно да ми избягаш и да си вземеш за побратим Рашид или някой друг от посерковците. Колкото повече знам за теб, толкова по-сигурен мога да бъда. Вече знам за мадам Лорд. Сега и тази история. Ако искаш, можеш да отидеш при шефа и да му разкажеш всичко. Тогава веднага ще потърся господин Лорд и на него ще разкажа всичко.

— И ако... ако Джералдин умре?

— Ако умре, умре. Тогава много ще ревеш, нали?

— Ти си... ти си сатана.

— Много хора са ми го казвали, така че за мен това не е новина. Услужих ли ти веднага, или не? Твой брат ли съм, или не? Братът трябва да прави за брат си всичко.

— Не и да убива.

— И да убива.

— Не.

— Е, тогава тръгвай, иди при шефа и ме издай! На мен ми идват наум само такива като с медната тел! Любопитен съм да знам какво ще каже господин Лорд, ако го посетя или му напиша писъмце!

Ханзи. Господин Лео. Става все по-лошо. Не искам да правя нищо лошо, а правя само лошо — заради Верена. Може ли любовта да бъде щастлива, може ли изобщо да има любов там, където има толкова лошотия?

— Но госпожица Хилденбранд — тя не ти е сторила зло?

— Защо минава по забранения път?

— Тя обичаше професията си.

— Отдавна ѝ беше време за пенсия. Не си създавай грижи и за старата мома!

Чувствам как ми се повдига.

— Коя означава повече за теб — Лъскавата курва или госпожа Лорд?

Не отговарям. Зле ми е.

— Значи госпожа Лорд. Следователно никога няма да отидеш при шефа и няма да кажеш нито дума.

Пак не отговарям. Но знам, че е прав. Никога няма да отида при шефа и да кажа и дума. Прекалено съм страхлив. Ще застраша Верена. Но не само това. Ще изхвърча от интерната, ако разкажа какво се е случило между мен и Джералдин — защото ще трябва и това да разкажа. Аз съм твърде страхлив, твърде лош, твърде равнодушен. Не струвам повече от Ханзи. Ще си държа езика зад зъбите.

И ще дам парите на господин Лео.

— Не казваш нищо. Това също е отговор. Окей, Оливер!

Аз мълча.

И това е грешка номер три. Най-ужасната, с най-тежки последици.

— Ако имаме късмет, тя ще трябва да лежи цяла година. Чувал съм за случаи, когато гръбначният стълб изобщо не нараства. Аз съм специалист по истории, свързани с гръбначния стълб. Нормално е. Аз...

— Ханзи...

— Да?

— Моля те, излез навън. Бързо!

— Защо?
— Ще повърна.

12.

Заминах за Франкфурт и заложих колата си. Петте хиляди марки трябва да връщам с месечни вноски по 321 марки. Срещнах господин Лео в гората и му предадох парите на ръка. Той ми даде бележка:

„С настоящото потвърждавам, че получих от г-н Оливер Мансфелд на 14 септември 1960 година 5000 ДМ (пет хиляди дойче марки).
Лео Галер“

Настоявах за по-подробно обяснение, но той отказа. Каза, че предпочита да се откаже от парите и да задържи писмата и записите. Аз отстъпих. Пък и от моя страна беше глупаво да очаквам потвърждение, че ме е изнудвал... Все пак бележката си беше някаква сигурност. Така си представях.

След като взе парите, господин Лео ми връчи останалите пет писма и осем магнетофонни ролки. Отидохме заедно в празната вила на Манфред Лорд и прослушахме записите на неговия магнетофон, защото исках да се уверя, че не ми продава някакви други записи. Бяха истинските. Петте писма и осемте ролки изгорих в гората.

Може господин Лео да е фотокопирал писмата и да е заверил нотариално верността на копията. Може да е презаписал ролките. Може да притежава още писма и още записи. Не знам. В момента сторих това, което можех. Нищо по-умно не ми дойде на ум. Вие бихте ли измислили нещо по-добро? Има ситуации, в които човек може само да се надява. Аз се надявам.

Засега, каза шефът, лекарите са забранили посещенията при Джералдин. Казват, че животът ѝ е в опасност. Аз ѝ изпратих цветя. Беше ли и това грешка?

Сигурно.

Днес за целия свят Дахау е символ. Бил е концлагер номер едно. Тук е започнал геноцидът. С автобуса можете да стигнете от Мюнхен

за тридесет минути. Но нито жителите на Мюнхен, нито жителите на Дахау са знаели какво е ставало в лагера.

Никой нищо не е знаел.

Бараките са запазени. В тях живеят хора, свободни хора. При входа на лагера свети жълта телефонна кабина. За да могат хората, които днес, 1960 година, живеят в този лагер, да телефонират. Невъзможно за онези, които са живели в този лагер до 1945. Пример за прогрес! Между бараките са опънати въжета. Жени с кърпи на главите се движат наоколо. Деца играят. Има и параклис. Пътеките са покрити с черна сгурия.

Нашият автобус спира пред входа на лагера. На портала ни чака възрастен човек. Той ще ни води. Вместо поздрав казва:

— Аз съм дърводелец. Бях тук затворник. Сега развеждам посетителите. Идват много посетители, най-вече чужденци.

— А немци?

— Също.

— Какво е количественото съотношение?

— Приблизително на тридесет чужденци идва и един германец — отговори някогашният затворник. Между другото той куца също като доктор Фрай. Целият клас върви мълчаливо след двамата мъже.

Отсъства само Ноа. Той беше помолил да остане в интерната. Без него Волфганг изглежда някак смазан.

Фридрих Зюдхаус сякаш всеки момент ще се взриви. Мърмори си нещо под носа. Не мога да разбера какво казва.

Денят е хубав. Синьо небе. Ясно време. Няма вятър. Вървим към крематориума. Бараки. Тук са страдали хиляди и хиляди. Хиляди са били осакатявани, измъчвани, малтретирани. Тук хиляди са били убивани. Крематориумът. Тук хиляди и хиляди са били изгаряни. На половин час път от Мюнхен. Обзема ме ужас.

Чуваме грак на врани. Внезапно осъзнавам, че стоя пред една барака, на входа ѝ пише: ГОСТИЛНИЦА.

— Тук има гостилница? — питам аз.

— Две гостилници — отговаря дърводелецът. — Хората, които живеят в бараките, вечер пият тук бира. По-рано фирмата беше: „ГОСТИЛНИЦА ПРИ КРЕМАТОРИУМА“.

— Не е вярно — казва Волфганг и аз виждам в очите му сълзи. — Не може да е вярно.

— Напротив — казва спокойно дърводелецът. — Гостилничарят трябваше да замаже последните две думи, защото от Бамберг няколко души протестираха. Той нямаше нищо лошо предвид, искаше само да му върви бирата. Между другото това беше дезинфекционното.

— Кое?

— Ми гостилницата.

— Да продължим — казва доктор Фрай и куцукайки ни повежда заедно с куцукация дърводелец.

Деца играят с топки, пумпали и обръчи. Някои карат велосипедчета. От покривите на бараките стърчат телевизионни антени. Но това, че в лагера цари благосъстояние, не може да ме успокои. Изпълва ме ужасна пустота. А за половин час човек може да е в Мюнхен...

— Сега ще ви покажа музея — казва куцащият дърводелец. — Той е в крематориума.

В крематориума има маси с разпилени по тях картички и брошури. Следват няколко витрини е ужасяващи спомени за този ад. В

ъгъла е поставен дървен станок.

— Това е една от така наречените кози — обяснява дърводелецът.
— На нея връзваха здраво затворниците и ги бичуваха.

Волфганг така се разплаква, че хълца. Валтер се опитва да го успокои:

— Стига, Волфганг... Стига де! Всички ни гледат.

— Нека гледат... нека...

— Ама защо? Било е толкова отдавна!

Толкова отдавна!

— Това е книга за посетителите. — Дърводелецът сочи към катедрата.

Искам да повдигна книгата, която лежи разтворена, но не успявам.

— Завинтихме я — обяснява той, — защото една ни откраднаха. Почакайте, ще донеса още няколко. — Излиза и веднага се връща с няколко сиви книги.

— Колко посетители идват? — пита доктор Фрай.

— Около половин милион годишно, но нали ви казах, много повече чужденци, отколкото немци.

Ние разглеждаме книгите. Доколкото мога да разбера, тук са вписвали впечатленията си американци, испанци, холандци, китайци, японци, израелци, араби, персийци, белгийци, турци и гърци, най-вече англичани и французи и, разбира се, немци.

Волфганг стои до прозореца. Той е обърнал гръб на всички ни, но от потреперването на раменете му е ясно, че плаче. Не иска да разберем, но се разбира.

От прозореца, пред който стои, в прозрачния въздух на този есенен ден се разкрива панорамата на Алпите от Алгой чак до Берхтесгаден.

Не вярвам Волфганг да я забелязва.

Изведнъж започвам да мисля за шефа. Той по същия начин стоеше на прозореца на кабинета си с гръб към мен, когато казваше: „Ако Джералдин не оздравее, вината е моя, единствено моя!“

Това, разбира се, е тъпо.

Тъпо е и ако сега Волфганг си мисли, че той е виновен за това, което се е случило тук, само заради мизерника, който му е баща.

Може ли да му се противоречи?

Сигурно е безсмислено. Когато се опитах да противореча на шефа, той ме отпрати.

Шефът и Волфганг — невинни, те се чувстват виновни за нещо, за което са виновни други.

Де да беше сега тук Ноа! Той щеше да каже нещо успокоително. На мен не ми идва на ум нищо утешително, нищо умно. Взимам си бележника и преписвам някои от записките. Имената и адресите отдолу пропускам, защото не познавам хората, които са ги писали, а и не знам дали биха искали да ги цитирам. Но това, което преписах, е вярно до последната дума. „Такова нещо да извършат хора — това вече е прекалено!“

„Срам за милионите немци, които са позволили тези престъпления без протест!“

„Бедна, измъчена родино! Сега те обичаме още повече!“

„Никога вече!“

„Смятам, че тези съоръжения трябва да бъдат най-сетне премахнати.“

„Позор, на такова място да има ресторанти!“

„Това, което се е случило тук, е лошо, но не значи, че трябва винаги да се напомня. Все някога човек трябва да се освободи от миналото. А и трябва паралелно да се изгради музей паметник за руските лагери.“

„Не правете нас, новото поколение, отговорни за това. Достатъчно е нещастиято, което изтърпяха нашите бащи.“

„Вчера в кръчмата един германец ми каза какво мисли за Дахау: «В концлагера няма какво да се види. Какви ли не истории се разправят, но това не е вярно.» Ако го видя днес, бих го убил.“

Под това някой друг е написал:

„По-печално от разглеждането на музея е да се чете тази книга — музеят е минало, книгата е актуална.“

— Мога ли да ви помоля да ме последвате към пещите за изгаряне — казва дърводелецът.

Всички го следваме мълчаливи. Никой не говори. Влизаме в голямо помещение и заставаме пред пещите. Те са много и пред всички са поставени венци...

14.

— ... с ленти, големи и малки венци, много от тях вече са прашни. Вратите на пещите са отворени, на отворените врати също висят изсъхнали венци, имаше дори и един златен — разказвам на Верена.

Вече е пет следобед и се свечерява. Верена е отседнала в един хотел на Карловия площад, където е наела апартамент — спалня, хол, баня. Така може да кани гости, без да буди ненужно любопитство, и наистина портиерът не се впечатли от посещението ми.

Верена е с много тесен панталон и свободна туника от плат със златисти нишки. Седим на широк диван пред големия прозорец и пием чай. Тук съм от половин час. Разказах на Верена всичко, което видях и чух в Дахау. Тя не промълви нито дума. Когато пристигнах, се целунахме, но тя явно веднага е забелязала, че нещо не съм наред, защото посред целувката се освободи от ръцете ми и ме заведе на широкия диван. Мисля, че бях говорил много бързо и много развълнувано.

Верена не ме гледа. Тя гледа от петия етаж на хотела надолу, в гъмжилото на улицата. Става все по-тъмно. Пламват първите светлини. Виждам големи неоновы реклами:

ОСРАМ — СВЕТЛО КАТО ДЕН
РЕКС — НАЙ-ДОБРОТО ФИДЕ С ЯЙЦА
УНИВЕРСАЛЕН МАГАЗИН КАУФХОФ
ЕЛИЗАБЕТ ТЕЙЛЪР В „БАТЪРФИЛД 8“

Виждам стотици хора, които се блъскат между трамваите, стотици автомобили, които изчакват или потеглят на светофарите в безкрайни колони във всички посоки. Свършва работното време. Хората се прибират... Прибират се бедните и богатите, от заложни къщи и банки, от работилници и магазини, от служби и фабрики.

Толкова много хора никога не бях виждал, нито толкова много коли на такъв гигантски площад.

Свят ми се вие, щом погледна надолу.

Толкова много хора. Толкова много хора. Колко ли от повъзрастните между тях са...

Не, да не мисля за това. Да, винаги трябва да мисля за това. Не искам никога да забравя преживяното днес, няма да мога никога да го забравя.

Бертолд Брехт беше писал: „Други да говорят за собствения си позор, аз говоря за моя.“

Верена гледа неподвижно през прозореца. И чаят стои пред нас, апартаментът е с климатик, всичко е ново, скъпо, красиво, усещам аромата на „Диорисимо“, аромата на момини сълзи.

— Само на половин час разстояние оттук — казвам аз.

Тя кима и мълчи, гледа надолу към човешкия мравуняк на Карловия площад. Внезапно ме поглежда. В сумрака гигантските ѝ черни очи блестят като звезди, отразяват светлините отвън. С гърления си хрипкав глас тя казва:

— Не го казвай, Оливер.

— Кое?

— Това, което искаше да кажеш.

Изведнъж се задушavam. Изправям се и се опитвам да дишам дълбоко. Не мога. Започвам да пелтеча:

— Толкова съжалявам. Как се радвах за днешния ден.

— Аз също.

— Не мислех, че ще стане така. Че ще е толкова ужасно.

— Грешката беше моя.

— Не.

— Да. Предложението беше мое.

Сега мога да дишам дълбоко. Отново сядам до нея и галя коляното ѝ, галя плата със златистите нишки.

— Верена, ако и ти беше там...

— Нямаше нужда да съм там. Аз те разбирам и така. Разбирам те толкова добре, любими.

— Не мога, Верена... Не мога... Страхувам се, че всеки момент ще се разплача като дете. Страхувам се, че ще се разплача, ако те хвана за ръката... и ще разваля всичко... всичко ще съсипя...

— Разбирам. Разбирам.

— Колко е ужасно. Сега сме сами. В друг град. Никой не ни познава. Разполагаме с време. И двамата го искаме. А се случва такова нещо.

— Не говори. Няма нищо. Всичко е наред. Колко е хубаво, че седиш до мен и имаме време, и сме в друг град, и никой не ни познава.

— Може би, ако изпия нещо...

— Не — казва тя, — не трябва да пиеш. Нищо недей да пиеш. Недей да забравяш нищо от това, което ми разказа.

— Ще го опиша. Всичко. И то сега.

— Да, и то сега.

— Верена, обичам те.

— Не го казвай.

— Верена, обичам те.

— Мъжът ми също е бил в партията. Нямам е нищо общо с Дахау, но е бил в партията.

— Как мислиш, колко хора от тези долу са били в партията, Верена? Как мислиш, кой е в онзи автомобил, в онзи трамвай, във всеки автобус?

— Твоето поколение няма вина. Но аз, аз знаех, че Манфред Лорд е бил в партията, когато се омъжвах за него. Аз се омъжих за господин Лорд по сметка, по най-груба сметка...

— Защото си мизерствала.

— Това извинение ли е?

— Да. Не. Не знам. За жена може би.

— Оливер?

— Да.

— Твоят баща беше ли в партията?

— Разбира се! Как мислиш, защо сега е толкова жалък?

Ние се държим за ръцете и мълчим, а навън става тъмно и приглушен тътен достига до нас. Сега започна да вали. Бляскави капки се плъзгат по стъклата, сякаш прозорецът плаче.

За кого?

15.

Поне един час седим така и се държим за ръце. Гледаме навън към светлините и надолу към хората.

Гласът ѝ звучи дрезгаво и дълбоко, когато накрая казва:

— Ти... ти знаеш нашето споразумение, знаеш за живота, който съм водила. Ти знаеш каква жена съм аз. Знаеш, че между нас никога не бива да има любов. Но ако бях живяла друг живот, ако всичко можеше да бъде друго, тогава... тогава щях да се влюбя в теб, Оливер.

Аз мълча.

След продължително мълчание тя казва:

— Искаш ли да вземем такси и да пообиколим из града?

— Да. Познаваш ли Мюнхен?

— Не.

— И аз.

Тя си слага шлифера и си връзва кърпа на главата. Слизаме с асансьора долу във фойето. Шефът на рецепцията, един портиер, втори портиер, всички се усмихват. Те си мислят нещо. На нас ни е безразлично какво си мислят.

Портиерът на входа спира едно такси. Помагам на Верена да се качи и казвам на шофьора:

— Един час обиколка на Мюнхен.

— Дадено.

В таксито пак си хващаме ръцете и от време на време се споглеждаме, но не говорим нищо. Пътуваме по широка улица с много магазини и светлини. Завалява по-силно. Стигаме до голям площад.

Шофьорът пита дали сме тукашни.

— Не.

Тогавя той поема ролята на гид.

— Това е кметството. С прочутата часовникова кула, дето звъни в единадесет. Виждате ли фигурките?

— Да — казвам.

Но виждам само Верена.

Дъжд. Тропа по стъклата. Чистачките работят с нервен ритъм. Нови улици, автомобили и хора. Една развалина.

— Това е Националният театър, скоро ще го възстановят. — След малко: — Военният музей. А тук Хитлер...

— Да — казвам. — Знаем това.

— Оттук до Арката на победата е точно един километър. Вдигната е по времето на крал Лудвиг. — Шофьорът се смее. — В училище, когато бях малък, господин учителят ме попита: „Алоис, какво е един километър?“, а аз отговорих: „Един километър е разстоянието между Военния музей и Вратата на победата.“

Ето арката, осветена.

— Това е Вратата на победата.

Врата на победата. Защото толкова много сме побеждавали.

Широка улица.

— Швабинг — обяснява ни шофьорът.

— Имаш ли цигара? — пита Верена.

Вадя една от пакета, запалвам я и ѝ я подавам, предлагам и на шофьора, после и аз си взимам. Колата подскача из тесни малки улички с много заведения, посещавани от хора на изкуството. След това къщите остават зад нас и пътуваме през голям тъмен парк. Вековни дървета изникват и изчезват, блестят мокри в светлините на фаровете.

— Това е Английският парк — казва шофьорът.

Призрачно езеро, във водите му се отразяват самотни светлини. Продължаваме да се държим за ръце и да се споглеждаме. Но телата ни не се допират, само ръцете.

С дълъг завой излизаме отново на широка улица зад парка, тя води към висока колона с изправена фигура с крила и вдигната ръка.

— Това е Ангелът на мира.

Ангелът на мира. И на половин час разстояние оттук...

В този миг Верена казва тихо:

— И на половин час оттук...

Ноа има купища криминални романи. Точно в една кримка, „Мошеникът“ от Едгар Уолс, прочетох изречението, за което ще трябва да помисля: „За всеки мъж някъде на света живее една жена, която трябва да срещне, за да я разбере веднага и веднага да бъде разбран от нея.“

Минаваме през нов градски квартал, виждаме модерни високи строежи, градински насаждения, градинки пред къщите. Вали още по-силно.

— Това е зеленият Богенхаузен, нов квартал.

Обръщаме и тръгваме обратно към центъра. Верена стиска здраво ръката ми.

Голямо движение, много светофари, много хора. Черен обелиск.

— Наполеон е наредил да го издигнат от претопени немски оръдия след войната, която сме загубили, не знам вече коя поред е.

Централната гара.

— Вижте, още се строи! Не знам откъде сте, но това е срамата! Петнадесет години след войната! Бяха направили половината покрив и тогава се разбрало, че имало някаква грешка в конструкцията, така че събориха всичко. Корупция, казвам ви, нищо друго. Така си печели милионите някоя фирма. А пътниците ги вали дъждът, докато чакат влака. Петнадесет години след войната!

Как ли ги е валяло хората там, в Дахау, на половин час разстояние оттук, в продължение на дванадесет години, когато са ги подгонвали за онези ужасни проверки от гадните им бараки — всички тези затворени, унижавани, измъчвани, умиращи? Когато е валяло.

— Сега ще ви закарам и до Харас и един час горе-долу ще е минал.

— Гладен ли си?

— Не — казвам аз.

Тя ми тика нещо в ръката. Някакво шишенце.

— Това са хапчета за сън. Вземи две, когато си лягаш, и аз ще взема. За да можем да спим.

Нито дума дали заедно ще прекараме вечерта, тя не споменава, аз също. Прибирам шишенцето. Много съм ѝ благодарен.

— Как ще поддържахме връзка?

— Аз ще ти пиша, ти ще ми пишеш. До поискване.

— Не!

— Защо така подскочи?

— Защото аз... Никога не пиша писма! Човек не знае какво може да се случи с писмата. Някой може да ги намери. Някой може да те изнудва. Някой може и мен да ме изнудва.

— Да — казва тя объркана, — така е. Аз съм толкова небрежна. Знаеш ли, че вече няколко пъти губих писма? Повечето ги изгарям веднага, но някои запазвах и ги губех. Да се надяваме, че никой не ги е намерил.

— Да се надяваме.

— Аз ще ти се обадя.

— Но не от къщи.

— Защо не? На Ема мога абсолютно...

— Коя е Ема?

— Нашата готвачка. Тя е на моя страна.

— Въпреки това. Трябва да телефонираш от някоя поща. Направи си разходка. Между два и четири без петнадесет. Когато имаш възможност. Всеки ден ще те чакам от два до четири без петнадесет в гаража във Фридхайм да се обадиш.

— И ако не мога да изляза?

— Тогава чакането ще е напразно. Не можем да рискуваме да се обаждаш в интерната. Винаги може някой да подслушва.

— Защо си толкова нервен, Оливер? Защо си толкова нащрек? Нещо случило ли се е?

— Да.

Тя подскача на мястото си.

— Какво?

— Не с нас... С една друга жена... с една друга жена някога ми се случи нещо... защото бяхме непредпазливи и телефонирахме и си пишехме писма.

— Ето ни в Харас, дами и господа.

— Моля?

— Това е Харас.

— Аха!

— Да ви върна ли в хотела?

— Да, ако обичате — казва Верена. И към мен: — Не бъди тъжен. Моля те, не бъди тъжен.

— Добре.

— Ще е само за няколко дни. Кълна ти се. По-малко от седмица. Дотогава ще съм намерила някой бар или някое кафене, в което ще можем да се срещаме. Дотогава... — тя доближава устни до ухото ми — ... дотогава ще съм намерила някой хотел.

— Да.

Отново стиска здраво ръката ми.

— Дори и цветя не мога да ти изпратя — казвам аз.

— Нищо, Оливер... Аз нямам нужда от цветя... От теб... От теб имам нужда... Ще видиш, ще бъде хубаво, така хубаво, както никога досега... за теб и за мен...

— Да.

Спираме пред хотела.

Портиерът с голям чадър тича от фоайето, за да подслони Верена. Застава близо до нас, така че ще чуе всяка дума. Не можем вече да се целунем. Не можем вече да разговаряме.

— Приятен път.

— Благодаря.

— Вдругиден следобед ще се обадя.

— Добре.

— Лека нощ.

— И на теб.

Все пак ѝ целувам ръката. Тя ми се усмихва, скрива се под чадъра и бързо влиза в хотела. Изпращам я с очи, после се качвам пак в таксито, което чака, и давам адреса на малкия хотел, в който сме отседнали с класа. Вече вали като из ведро.

16.

Естествено тя не телефонира всеки ден. Не може. Ще направи впечатление. Мъжът ѝ дава обяд. Трябва да се срещнат в града. Ясно, така стоят нещата.

Но всеки следобед между два и четири без четвърт чакам в гаража на Фридриххайм. Гаражът е на една стара жена на име Либетрой. Сред буренясалата градина има маса и пейка. Когато времето е хубаво, седя на пейката и докато чакам, работя над този роман. Казал съм на госпожа Либетрой, че ще чакам телефона. Платих ѝ. Госпожа Либетрой има едно старо куче санбернар. Животните имат страхотен инстинкт. Понякога кучето започва тихо да скимти. Тогава знам — най-много след пет минути в канцеларията на гаража ще звънне телефонът и Верена ще се обади. Винаги се извинява, че не може да се обажда всеки ден. Разказва ми какво е правила. Била на театър. Спречкала се с мъжа си. Копнее за мен.

— И аз, и аз, любима моя!

— Имай търпение. Само още малко, съвсем малко търпение. В момента мъжът ми е като безумен. Не ме изпуска от очи. Дали не подозира? Но аз ще успея да намеря нещо за нас. Може би още утре, може би вдругиден.

— Може би след една година.

— Не говори така. И аз го искам като теб! Не ми ли вярваш?

— Напротив. Извинявай.

— Мислиш ли за мен?

— Винаги.

— Аз също. Постоянно мисля за теб. И за обиколката с таксито...

Имай търпение. Пиши за нас. Пишеш ли?

— Да.

— Целувам те, любими.

— Обичам те.

Така минават дните. Имам търпение, чакам, пиша. Понякога вали. Тогава пиша в канцеларията. През един голям прозорец виждам двамата механици — един възрастен и един млад — да поправят

автомобили. Санбернарът лежи винаги в краката ми. Понякога скимти. Тогава съм щастлив и се втрещвам в телефона, и той звънва, и аз чувам гласа на Верена, поне гласа ѝ.

Идват неделните дни, някоя от така наречените „недели за посещения“. От магистралата нагоре се точи колона от лъскави коли, точно както когато пристигнах. Скъпите родители посещават скъпите си деца. Те носят подаръци и пакети с лакомства и отиват със скъпите дечица да ядат в „А“. При мен не идва никой. И при много други деца също не идва никой. Или родителите живеят много далече, или не искат да дойдат, или не могат.

— Радостен съм, когато не виждам дъртата — казва Ханзи.

Дали е истина? През целия ден се крие в леглото си.

Само една двойка възрастни са пристигнали с влака и половината час път от гарата до интерната са изминали пеш. Това са родителите на Валтер — момчето, с което е ходила Джералдин преди мен. Родителите на Валтер не отиват със сина си в „А“. Те са донесли сандвичи. Още в ранния следобед се сбогуват. Изглеждат потиснати. Валтер идва при мен, докато се въртя наоколо и наблюдавам целия този лицемерен цирк, и казва:

— Мисля, че семейството ни се разпада.

— Защо?

— Няма парите. Баща ми е закъсал. Той е дребен данъчен инспектор, разбираш ли? Казва, че не е в състояние да издържи повече бедността и безнадеждността тук... Исква да емигрира. В Канада. Вече е събрал всички документи.

— Добре де, чудесно!

— Чудесно ли? Гадост!

— Така ли?

— Майка ми иска на всяка цена да остане в Германия.

— А ти?

— Те казват сам да избира. Хубав избор, нали? При всички случаи по Коледа напускам. Баща ми не може повече да плаща училищната такса.

— Не може ли да взимаш стипендия?

— Нямам достатъчно висок успех.

Той изчезва някъде и се скрива като ранено животно. Много деца се крият в тези дни за посещения в гората, когато родителите им не

идват. Сега и Валтер. Смешно, бракът на родителите му пропада от липса на пари, бракът на моите родители пропада от многото пари.

Явно не е до парите.

Към шест часа възрастните се разбързват. Прегръдки. Напомняния. Целувки. Сълзи. И колоната от мерцедеси, опел капитени и БМВ-та отново потегля, този път към долината. Отмина „неделята за посещения“. Родителите са изпълнили дълга си. Децата остават. Те се нахвърлят на лакомствата, преяждат и някои повръщат още през нощта, някои на следващата сутрин. Във всички класове има отсъстващи. Както винаги. Винаги едно и също.

17.

Не мога да се оплача. Получавам поща — от майка си. Баща ми никога не пише, милата леля Лизи — също. Писмата на майка ми са с парите, за които я помолих, защото иначе не мога да изплащам автомобила. Почеркът ѝ е съвсем тънък и треперещ, личи си, че пише легнала, всички писма са кратки и си приличат.

„Мили Оливер,

Както знаеш, от няколко седмици отново съм в санаториум, но вече съм много по-добре! Копнея толкова много да дойде Коледа, тогава пак ще те видя. Може би за празниците дори ще мога да се прибера вкъщи. Да не бяха тези вечни депресии и кризи! И безсънието. Но ще мине. Когато ти завършиш училище и истински пораснеш, ще ти обясня много неща, които още не разбираш.

Прегръща те и те целува хиляди пъти с много обич,
мама.“

Няма какво да ми обясняваш, мамо. Отдавна всичко съм разбрал. Бъди щастлива, лельо Лизи! Продължавай в същия дух. След още няколко санаториума ще се отървете от майка ми. Тогава окончателно ще станеш единствената господарка, лелче! Добре го даваш, наистина, моите уважения!

Казаха, че още не може да се посещава Джералдин. Горкият Валтер опита, отказа му. Джералдин има подобрение, но е доста зле. Появили се усложнения.

Затова сядам и с мъка написвам няколко реда на Джералдин, няколко жалки, незначителни реда, докато седя в канцеларията на гаража на госпожа Либетрой и чакам да звънне телефонът.

Този ден не звъни.

Времето минава. Вече е октомври. Вали много, дърветата са черни и голи, духа студен вятър. В класа направиха джазов състав, в

който влизат и Ноа и Волфганг. Оркестърът често изнася вечер концерти в мазето на вилата. Успехът е голям.

Доктор Фрай сложи начало на друга вечерна атракция. Който иска, може да следи по телевизията сериала „Третият райх“. Момчета и момичета от шести клас нагоре.

Големият телевизор е в трапезарията.

Много ученици идват за всяко излъчване, а и възпитатели и учители присъстват.

Документален филм за събитията между 1933 и 1945, не хронологичен, а по теми.

Така нареченото идване на власт.

Унищожаването на интелигенцията.

Изгарянето на книгите.

Подготовката за война.

Нахлуването в Полша.

Нахлуването в Русия.

Концлагерите.

Войната. И така нататък.

Често се случва учениците да поглеждат косо възрастните, когато гледат партийния конгрес в Нюрнберг, където е бил свикан Райхстага, или на олимпийския стадион, когато стотици хиляди вдигат дясната си ръка и реват „Хайл!“, когато фюрерът, сухият Гьобелс или тлъстият Гьоринг крещят с пяна на устата ужасните си речи.

Когато Гьобелс пита: „Искате ли тотална война?“

И в отговор започва френетичното изстъпление на тълпата: „Да! Да! Да!“

Да. Да. Да.

Това са били нашите бащи. Това са били нашите майки.

Това е бил германският народ.

Не целият, глупаво е да се твърди такова нещо. Но голяма част от него.

Искате ли война?

Да! Да! Да!

Не презрително, но учудено, с неразбиране гледат децата тези сцени.

Често сядам с гръб към телевизора и наблюдавам лицата. Тези деца сякаш искат да попитат: Как сте могли да вярвате в такива

кресльовци, такива дебелащи, такива престъпници? Как е могло да се случи?

Те не казват нито дума. Те питат с очи.

И възрастните свеждат глави.

Фридрих Зюдхаус никога не посещава тези вечери. От съквартирантите му знам, че пише дълги писма. Никой не знае до кого.

Скоро ще разберем.

Господин Хертерих, възпитателят, става все по-блед и кекав. Никой вече не го взема на сериозно. Не че ни пречи, но е навсякъде с нас.

— Мисля, че ние го възпитахме — казва Али.

Малкият черен Али с неговата религиозна нетърпимост между другото предизвика грандиозен скандал.

Във Фридриххайм има две черкви — една протестантска и една католическа. В неделя много деца посещават черквите. Двойките винаги са заедно на черква, независимо дали са от едно и също вероизповедание. По-точно — бяха заедно.

Защото вече край.

Али се възмутил страхотно, когато открил три момичета и три момчета протестанти в своята католическа черква. Веднага се втурнал при Негово високопреосвещенство Херн.

Онзи телефонира на протестантския си колега. След което пък колегата установил, че в протестантската черква ходели няколко католици.

Двамата духовници посетили шефа и се оплакали.

Оттогава учители и възпитатели присъстват на службите в двете черкви.

Какви са последиците?

Двойки с различни вероизповедания вече не посещават службите.

Те изчезват в гората. Там едва ли се молят...

Ноа беше казал на Рашид:

— На Господ да Му имах грижите! Пак добре, малки принце, че тук нямаме джамии и синагоги.

— Бих искал да имаше джамия във Фридриххайм — отговори Рашид. — Толкова хубаво беше, когато ходжите призоваваха за молитва.

Ученици от трети, пети, седми и осми клас си направиха хор. Репетират в гимнастическия салон и наблюдават на негърските спиричуъли. Някои са страхотни певци, всеотдайни са и искат да изнасят концерти, щом се подготвят добре — в други градове, в надпревара с други хорове. Един от най-добрите е малкият беден Джузепе. Понякога слушам, когато „менестрелите“ — така се наричат те — репетират. Имат много песни. Нашият учител по музика господин Фридрих е осигурил текстове и ноти. Песента, която най-много ми харесва, се казва „Йордан назад се повърна“.

Върни се, Йордан! Върни се, Йордан! Не мога да се върна. Но трябва...

Защото имам от Верена само нейния глас, и то не всеки ден, а всеки ден чакам да го чуя, чакам това обаждане, както жадният умира за капка вода.

„Търпение... още малко търпение... Той все ме следи... Не мога вече да изляза дори с детето... Сега отиде за един час до града... Трябва да затварям. Не се сърди, любими. Да се надяваме, до утре.“

Да се надяваме до утре.

Дали си няма някой друг? Не, тогава изобщо нямаше да се обажда.

Или?

„Пиши за нас и имай търпение“, ми каза тя. Оттогава минаха две седмици, но все едно са две години. Какво да правя? Пиша за нас. Продължавам да пиша — на ръка. После оправям текста и го преписвам на машина. Готовите страници вече са дебел куп, слава Богу, достатъчно дебел, за да не изпадна в отчаяние и да изоставя всичко.

В началото все имах желание да зарежа писането, защото всичко ми се струваше боклук. Може наистина да е боклук...

Накрая искам да разкажа още една история, заради която всички в интерната се подсмиват (не се смеят).

Писах вече, че имаме учител по английски, при когото учим „Бурята“ от Шекспир. По роли. Писах и колко интересен е този човек. Млад. Винаги елегантно облечен. Винаги мил, но с авторитет. Всички го обичаме. И той ни обича — момчетата малко повече от момичетата. Но трябва да си супер наблюдателен, за да забележиш, че е обратен,

защото той е много внимателен, никога не би извършил нищо нередно в интерната. Твърде амбициозен е, за да постъпи така.

Добре, но ето какво съобщава Ханзи (който знае всичко): Една сутрин, когато учителят по английски — казва се мистър Олдридж — влиза в четвърти клас, вижда на масата си ваза с чудни цветя.

Кой ги е сложил там? Никой не се обажда. Мистър Олдридж се усмихва и се покланя на всички страни — след като никой не се обажда, значи са от всички.

И всички са възхитени от него.

В този клас е и нежната млечно кафява Чикита, която извърши преди време макумбата за Гастон и Карла. Чикита е на петнадесет години.

След часа, когато класната стая се опразва, Чикита остава.

Мистър Олдридж събира книгите и казва учуден:

— Какво правиш още тук, Чикита? Имате междучасие.

— Трябва да ви кажа нещо, мистър Олдридж...

(Разбира се, целият разговор се провежда на английски, но дотолкова Ханзи знае английски, за да може да разбере всичко. И понеже гледа през ключалката, има възможност по-късно да твърди, че Чикита е била ужасно смутена и зачервена.)

— Е, Чикита?

— Цветята...

— Какво за цветята?

— Те са от мен, мистър Олдридж!

— От теб? Но защо ми носиш цветя?

— Защото... Не мога да го кажа!

— Но трябва да знам.

— Тогава се обърнете с гръб, господин Олдридж, моля ви!

Учителят по английски обръща гръб на малката бразилка и тя казва съвсем тихо:

— Защото... защото... защото ви обичам! — И се втурва бързо към вратата и излиза. (Ханзи едва успява да отхвърчи навреме, разказва моят побратим.)

Когато историята плъзва по време на обяда, Чикита изпада в тежко положение.

Тя е отчаяна.

Кой е подслушвал? Кой е издал всичко?

Не може да хапне, само гледа пред себе си, без да вижда.

Е, да ви кажа, някои от педерастите наистина са страхотно чаровни, опазил ни Бог!

И какво се случи? Учителите се хранят в залата по същото време. Внезапно мистър Олдридж става, отива при Чикита, повдига разплаканото ѝ лице и казва с поклон:

— Ти си толкова добра и прилежна през последните седмици, че искам да те попитам нещо.

— Вие... искате... мен... да ме питате... мистър Олдридж?

— Ще ми доставиш ли удоволствието тази вечер в седем да вечеряш с мен в „А“?

(Естествено, предварително го е уговорил с шефа, поглеждам бързо към него — той се усмихва.)

Мистър Олдридж го казва толкова силно, че всички го чуват.

Настъпва пълна тишина.

Малката Чикита се изправя, избърсва си сълзите и се покланя.

— С голямо удоволствие, мистър Олдридж — казва тя, — стига, разбира се, да не ви обременявам...

— Да ме обременяваш? За мен ще бъде радост и чест, Чикита! В шест и половина ще те взема от вашата вила.

За тази вечер една приятелка ѝ дава най-хубавата си рокля, а по-големите момичета помагат с червило и парфюм, след това излиза с мистър Олдридж под ръка и вечерят заедно в „А“. В девет и половина Чикита си е в леглото и е най-щастливото момиче в интерната!

Разбира се, цялата нощ не може да заспи.

Така се слага край на кисканията и пошепванията, а мистър Олдридж поправя стореното от Ханзи. Какво повече за Чикита. През часовете тя гледа с обожание мистър Олдридж, а той от време на време я гали по косата. Сега вече е пълна отличничка по английски, толкова заляга!

Щастливката Чикита!

Тя е на петнадесет години и ѝ стига една вечеря.

Но аз съм на двадесет и една. И с всеки следващ ден ми се стъжнява, след всеки разговор се чувствам все по-нещастен.

Така е до 11 октомври.

11 октомври е вторник и вали като из ведро. Аз седя в канцеларията на гаража на госпожа Либетрой и пиша, когато се

обажда Верена. Гласът ѝ е задъхан:

— Най-сетне! На четиринадесети имам рожден ден! Тази сутрин мъжът ми каза, че на всяка цена на тринадесети трябва да лети за Стокхолм и ще се върне на петнадесети! Любими, каня те на рождения си ден!

— Но ще има и други!

— Най-късно до дванадесет ще си тръгнат. Поканила съм по-възрастни хора. Ти ще си тръгнеш с тях, след това ще се върнеш и цялата нощ ще е наша!

— Прислугата...

— Спи на най-горния етаж. Моята спалня е на партера. Трябва само да сме тихи. Не е ли чудесно? Защо не казваш нищо?

— Защото е чудесно. Толкова е чудесно, че не мога да кажа нищо.

18.

„Love is just a word. It does not mean a thing...“^[1]

Певицата е със сладникав бебешки глас. Едно пиано ѝ приглася, и ударни. Малката плоча се върти на грамофона. Танцуваме на любимата песен на Верена. Бавно се въртят още три двойки. Съвсем простичка мелодия — на нея могат да танцуват и по-възрастните хора.

„... it’s a fancy way of saying: two people want to swing...“

Верена не носи бижута, само един хубав пръстен. Тази вечер си е вдигнала косата. Роклята ѝ е като втора кожа, толкова тясна, и е от плат като чисто сребро. Под нея личи всяка форма, всяка извивка на тялото ѝ. Всички сме леко пийнали. Верена смята, че на никого няма да направи впечатление как танцуваме двамата. Прегърнати. Нейното тяло се притиска до моето. Ако на някоя от забавите, които шефът от време на време позволява в интерната, някой танцува по този начин, веднага ще го изключат. Чувствам колко е възбудена Верена. Аз също съм възбуден като нея, тя го чувства и прави всичко да ме възбуди още повече.

„... love is just a word, and when the fun begins, a word we use to cover mountain-high with sins...“

23:30.

— За какво мислиш? — шепне Верена.

— За това.

— Аз също. Скоро ще си отидат. До половин час ще сме сами.

Тя се притиска още по-силно в мен. Вече почти не помръдваме.

Очите ѝ са толкова големи, както никога досега. Тя е толкова красива, както никога досега. Тя е така гримирана, както никога досега.

„... love is just a word, that’s dropped all over town...“

Изобщо не помръдваме. Само се извиваме в ритъма на тъжната песен.

„... an active little word — and most improver now...“

— Харесва ли ти песента?

— Не.

— Жалко. На мен ми харесва. Това е моята философия: любовта е само дума.

— Засега.

— Моля?

— Няма още дълго да ти бъде философия.

— Ах, любими!

„... love is just a word. But let me make it clear...”

— Дръж ме по-здраво. Още по-здраво. Силно, Оливер.

— Наблюдават ни! Този доктор Филдинг...

— Той! Той просто ревнува.

— Защо?

— От години ме ухажва. Близък приятел е на мъжа ми. Виждаш какво чудовище е жена му. След като за него не може и няма как, той непрекъснато ме наблюдава. Така е на всяко парти с когото и да танцувам, с когото и да си говоря.

— Тъкмо де.

— Безразлично ми е. Казвам ти, все ми е тая. Днес не ми пука.

— По-тихо. Той те чува.

— Нека! Аз имам рожден ден — и шепне: — След един час...

„... though I know, we know, it's really insincere...”

Този доктор Филдинг цялата вечер ми лази по нервите. Не ме изпуска от очи. Дали Манфред Лорд не му е възложил? Не, вероятно Верена е права. Той просто ревнува. За него не може и няма как. Но сега, докато танцува с някаква отрупана с бижута дама, той все ме гледа. Аз обаче съм толкова не на себе си, че ми е все едно като на Верена.

„... love is just a word — a word — a word we love to hear...”^[2]

Пиано. Ударни. Тъжен тромпет. Песента, чийто текст изразява жизнената философия на Верена, свършва.

Сядаме. Доктор Филдинг прави коктейл. Той раздрусва шейкъра. Жена му поглежда часовника за трети път. Някой казва, че след това последно питие за здравето на рожденицата трябва да си тръгваме. Всеобщо съгласие. Господата утре трябва да са навреме в офисите си.

— Да си печелим хляба, скъпа госпожо — казва доктор Филдинг, но не гледа Верена, а мен. Има нюх дъртият пръч.

Вдигаме чаши за Верена. Сервитьорките и слугата вече са си легнали, готвачката също. И Евелин от часове е в леглото си. Тя ме

поздрави, когато пристигнах, дръпна ме настрани и прошепна:

— Прочете ли тогава бележката ми?

— Да.

— И?

— Всичко ще бъде наред, Евелин.

— Кога?

— Знаеш ли, иска се време. Трябва да имаш търпение.

Търпение!

Това ми казваше Верена на мен.

Очевидно всички трябва да имат търпение...

— Аз имам търпение — пошепна Евелин и пъкна малката си ръка в моята, — много търпение. Но гледай да не продължи дълго, нали? Моля те, да не е прекалено дълго!

— Толкова ли е тежко?

— Толкова е тъжно — отговори тя. — Мама вече изобщо не се смее. По-рано толкова много се смееше. И мъжът ѝ не ме обича...

Верена беше поканила четиринадесет души заедно с мен. Гостите бяха донесли малки подаръци. Старинни пепелници (защото къщата е обзаведена с антики, както и нашата някога в парка Бетовен). Оловни пепелници. Нещо полезно за кухнята. Много голяма, много дебела, изкусно украсена свещ за гигантския свещник в антрето. И тъй нататък. Аз ѝ подарих петдесет и един червени карамфила. (Коментар на доктор Филдинг: „Трябва да имате много пари, млади човече!“)

От Манфред Лорд Верена е получила нов пръстен — още вчера — доста скъп, и съвсем нежна светлобежова норка. Верена носи пръстена, който искри и святка на светлината. Палтото от норка е прибрано. Скъпите подаръци на Манфред Лорд ме изплашиха. Този човек обича жена си. Сега е в Стокхолм с делови партньори. Преди един час телефонира и пак я поздрави. Дори пожела да разговаря с мен: „Много се радвам, че и вие сте там, Оливер. Грижете се за Верена. Танцувайте с нея. Там са все възрастни хора. Вие сте единственият млад човек. А Верена така копнее за по-млада компания. Скъпи приятелю, и аз съм твърде стар за нея...“

— Цинизъм — каза Верена, която следеше разговора, доближила ухо до слушалката, след като затворих. — Това е неговият начин да е циничен.

— Но норката... Пръстенът... Той те обича...

— Сигурно ме обича. По своя си начин. Но аз не го обичам. Аз ти бях казала, че съм...

— Успокой се.

Това беше вечерта. Коктейли. Чудесна вечеря. Кафе. Коняк. Уиски. Шампанско. Верена е добра домакиня, внимателна и спокойна. Изпрати рано прислужничките да спят. Всичко прави сама. На няколко пъти се налага да отиде в кухнята. Един път я последвах. Тогава се целувахме до примаяване.

— Повече не мога да издържам на това.

— Скоро, любими, скоро. Вече е десет. Върни се при другите, иначе ще се усетят.

Връщам се. Къщата е много хубава. Тук всичко лъха на солидност, стабилност, традиции, положение и достойнство. Сега ми става ясно в каква парвенюшка къща сме живели някога, какъв новобогаташ е баща ми.

Така си мисля.

Ще дойде време и ще разбере, че не само хората, но и къщите понякога лъжат.

---

[1] Любовта е само дума. Не означава нищо... (англ.) — Б.р. ↑

[2] Тя просто означава: искам да съм с теб; само една дума, затрупана с лъжи, изтрита, старомодна, ненужна, всички знаем, и все пак, щом я чуем, неволно си мечтаем... (англ.) — Б.р. ↑

19.

Докато всички разговарят и пият прощалния си коктейл, доктор Филдинг така ме гледа, че чувам жена му да казва нервно: (Стига си зяпал! Ставаш за смях!), Верена ме пита на висок глас:

— Какво ново с онова момиче?

В първия момент не разбирам какво ме пита.

— Кое момиче?

— Момичето с гривната. Каза ли му?

— Не можах.

— Защо?

Разказвам ѝ какво се случи с Джералдин. За мое учудване Верена веднага ми повярва.

— Но щом разрешат посещенията, ще отидеш и ще ѝ кажеш, нали?

— Кълна се.

Наистина ще отида. Трябваше веднага да го направя. Без да моля за помощ проклетия Ханзи. За Ханзи не разказвам нищо на Верена, както и за отстраняването на госпожица Хилденбранд.

— Като две гълъбчета — не може да се стърпи доктор Филдинг.

Ама как си пада по Верена! Нищо чудно — с тая тлъста жена...

— Какво искате да кажете, скъпи докторе? — усмихва се Верена.

— Как си гукате двамата! Цяла вечер ви наблюдавам. Явно чудно се разбирате!

— Нашите семейства са в най-тесни приятелски връзки, скъпи докторе. Особено мъжът ми и бащата на Оливер. — Верена не се дава лесно.

Госпожа Филдинг вече губи търпение:

— Да си тръгваме, Юрген! Стига! Крайно време е. — И се обръща към нас (това ѝ е отмъщението): — Утре сутринта ще ми хленчи колко му е зле. Заради черния дроб. Изобщо не трябва да пие.

Другите дами са от същия тип, а господата до един са като доктор Филдинг. Всеки с удоволствие би зарязал дъртачката си, за да се ожени за някоя млада и приятна дама, стройна и хубава, сърдечна, а

не зловна и досадна. Ама как! Цял чувал пари ще му трябва, ако се опита да се разведе с нея. Тогава по-добре адът вкъщи, милионите в банката и някъде из града таен апартамент с хубавка приятелка. Приятелката, естествено, държи юздите на няколко такива стари мераклии, работи ги по график. Преувеличавам ли?

Елате във Франкфурт или в някой друг от големите германски градове, ще видите...

И това е една от страните на икономическото чудо. Ерхард едва ли го е предвиждал. Ама кой го е грижа?

Спречкването между господин и госпожа Филдинг бележи началото — часът е 23:55 — на общото разотиване. Докато гостите шумно си обличат палтата в антрето (някои са с норки), докато възможно по-демонстративно оставят върху месинговата табличка бакшиш за персонала, Верена ми шепне: „Ще оставя отворено. Само тихо.“ Кимам и се усмихвам на доктор Филдинг.

Голямото сбогуване. Прегръдки, размяна на женски целувки. Да се надяваме, че Евелин няма да се събуди. Или някой от прислугата. Най-сетне сме навън. Къщата е разположена в малък парк. Когато по чакълестата алея излизаме на улицата, Верена гаси тук-там светлините. Старите фенери от ковано желязо, разположени покрай паркинга, още светят. Ето колите ни. Все мерцедеси, въпрос на чест. И моят ягуар. Отново сбогуване. Този път по-кратко. Господата бързат да се приберат. Само доктор Филдинг не може да миряса:

— Чака ви дълъг път, момко.

„Няма страшно, старче“, искам да му кажа, но естествено отвръщам:

— Само четиридесет минути, господин докторе.

— Откъде ще минете?

— Както на идване. По Микел до Райнгау надолу и през улица Висбаден до магистралата.

Веднага ме приклепва:

— Чудесно! Тогава ще караме подир вас. Ние живеем на улица Висбаден 144.

Проклятие! Няма мърдане. Ще трябва да направя гигантска обиколка. Всъщност исках само да обиколя тук и да оставя някъде наблизко колата.

Потеглям. Филдинг непосредствено зад мен. На улица Висбаден започвам да следя номерата на къщите от сто нагоре. 120. 130. 136. Тук трябва да намали. 140. Продължава да ме следва. А, така ли!

Иска да види дали наистина ще продължа към интерната.

За щастие познавам Франкфурт като петте си пръста. И за щастие колата ми е спортен модел. Значи напред! Сега ще видиш ти.

При Бигвалд завивам надясно, без да дам мигач, и натискам газта, напред, после пак вдясно. И още един път вдясно и влизам в улица Роделхайм. Тук има един изоставен паркинг, спирам рязко и гася светлините. Чакам три минути. Пет минути.

Не минава нито една кола. Май съм успял да се отърва от господин доктор Филдинг. Но все пак. Още минутка. Възможно е той да ме търси. Докато чакам, се сецям за господин Хертерих. Откакто двамата сме в интерната, толкова често съм му помагал, че тази вечер съвсем откровено говорих с него:

— Излизам и ще се върна утре рано сутринта.

Той вече е толкова смачкан и сломен, че само мънка:

— Гледайте да се върнете за началото на часовете.

— Естествено.

Приятелското му отношение се дължи на това, че две минути преди разговора ни шамаросах малкия черен Али, защото оплиска с мастило костюма на възпитателя (колко ли костюма има нещастникът?). Докато излагах намеренията си на господин Хертерих, той търкаше с лимон и кърпа, която топеше в топла вода, изцапаното по самото и панталона.

— Мисля, че ще напусна. Не издържам повече.

— Глупости. Ще успеете да се наложите.

— Да — казва той съвсем безнадеждно. — Естествено. Разбира се.

Та така. Чакам вече шест минути. Досега не е минала нито една кола. Потеглям. На улица Бокенхайм има денонощен гараж. Давам на монтьора щедър бакшиш и той приема да вкара колата в гаража. Казвам му, че ще я взема рано сутринта. Смяната му е до осем. Значи ще го заваря. И така, скрих колата.

Оттук до къщата на Верена има-няма пет минути пеш. Покрай Палмовата градина в северна посока. Няма жива душа. А е само четвърт час след полунощ. Вече виждам вилата, боядисана в жълто,

капаците на прозорците в зелено. Всички кепенци са затворени, но зад два от тях още свети. Свети през процепите.

Стая на партера. Спалнята на Верена, колкото и да е странно, се намира на партера. Слава богу. Така няма да си блъскам главата как да изляза сутринта, без някой да ме забележи.

Градинската порта. Притворена. Отварям я внимателно, за да не скърца, и я затварям. Ключалката щрака. Дотук добре. Обувките ми скърцат по чакъла. Събувам си обувките и тичам по тревата. Чорапите ми се намокрят. Паркингът. Къщната врата. Притворена. Аз я затварям към себе си. И тук щраква ключалка. В антрето е тъмно, но една врата е отворена и от нея пада светлина. Минавам през гардеробната стая с големи огледала и шкафове по целите стени. Правя още три крачки и съм в спалнята на Верена. Широко легло със завивки. Две нощни лампи с розови абажури светят. Всичко в стаята е в розово — тапетите, покривките, креслото, тоалетката с голямото тройно огледало, килимът.

Верена стои пред мен. Сега е без никакъв грим. Тя е с къс комбинезон и тесни бикини. Нищо друго. Косата ѝ пада свободно върху раменете. Аз стоя и само я гледам.

— Всичко наред ли е?

И двамата шепнем.

— Филдинг караше след мен, но аз успях да се измъкна.

— Съблечи се. Там е банята. — Тя ми посочва друга врата, също оставена отворена. В облицованата със сини плочки баня също свети.

Аз започвам да се събличам.

— А ако някой от прислугата се събуди?

— Никой няма да се събуди.

— А Евелин...

— Като заспи, вече нищо не може да я събуди.

— Но ако...

— Ще заключим вратата. Побързай!

Тя започва да диша задъхано. Гледа ме докато се събличам и мятам смокинга си на един стол. Когато оставам без риза, Верена ме прегръща и бързо ме целува по гърдите. Съблича комбинезона през главата си и аз виждам красивите ѝ големи гърди. Тя се притиска в мен. Вдъхвам аромата на косата ѝ, нейния парфюм, сапуна, с който се е мила. Усещам гърдите ѝ.

— Побързай...

— Да.

— Побързай. Чакам те. — Тя отива до леглото и пада върху него.

Когато се връщам от банята, Верена лежи гола с разперени ръце. Тя се усмихва. Някъде бях писал, че не съм виждал по-красива жена. Но тогава виждах само лицето ѝ. Сега отново пиша: никога не съм виждал по-красива жена. Никога вече няма да видя по-красива жена. Кожата ѝ е още бронзова от слънцето на отминалото лято, краката ѝ са дълги и красиви. Над венериния хълм се издига леко заобленият ѝ корем.

Аз не съм Казанова, не съм спал с хиляда жени. Но красивите жени, с които съм спал, всички бяха с леко заоблен корем. Всички истински красиви жени са с леко заоблен корем.

Чета това, което току-що написах, и го намирам смешно. Ще го задраскам.

Не, ще го оставя.

Може би като се чете, звучи смешно. Но е вярно.

Както и че всички истински красавици имат някъде по лицето си малка бенчица. Ако нямат, си слагат. Верена е без грим. Черната бенка на лявата скула е истинска...

— Ела — шепне тя.

Сега и аз съм гол като нея. Приближавам се до ръба на леглото, сядам на него и я галя — бедрата ѝ, гърдите ѝ, ръцете ѝ.

— Трябва да си много нежен с мен, любими — шепне тя. — Можеш ли да бъдеш нежен?

— Да.

— Истински нежен?

— Истински нежен.

— Ела, любими, бъди нежен с мен... Толкова много копнях... И двамата чакахме толкова дълго...

Слагам лице на бедрата ѝ. Мисля, че никога не съм бил толкова внимателен, толкова нежен. Никога не съм бил и толкова влюбен. Толкова много. По такъв начин. Никога досега.

В къщата е тихо, абсолютно тихо. Някъде навън лае куче. И в мига, в който бедрата ѝ се разтварят и ръцете ѝ посягат към косата ми, отново ме обзема това чувство, което изпитах преди време, това смешно чувство, че скоро ще умра.

То бързо отминава.
И остава само Верена. Само Верена, само Верена.

20.

Аз ще забравя родителите си. Ще забравя Джералдин. Ще забравя всичко. Едно нещо никога няма да забравя — тази нощ. Разказах какво преживях с Джералдин. През тази нощ с Верена преживях нещо съвсем различно. Че мъж и жена могат да се слепят напълно в едно, една душа, една мисъл, една плът. С Верена преживях през тази нощ всичко това, разбрах, че всичко, което е добро за единия, е добро и за другия, че ръце, крака и устни се движат заедно, сякаш си пращат сигнали.

Това, което преживях с Джералдин, беше разюздан кошмар. Това, което преживях с Верена през тази нощ, беше нежно и възвишено. И двамата бяхме леко пийнали на партито. Сега сме съвсем трезви. И съвсем трезви, съвсем нежни, ние се наслаждавахме — тя на мен, аз на нея.

Часовете отминават. Коленича и целувам тялото ѝ. После се гледаме и в черните ѝ очи вече няма тъга, примирение и отвращение — в тях виждам само надежда, вяра и надежда. Седя на килима и я гледам. Или се държим за ръце. Или тя гали косата ми.

Тя дълго ме гледа, после рязко извърща глава.

— Какво има?

— Защо съм толкова стара?

— Ти не си стара... Ти си млада... Ти си прекрасна...

— Аз съм дванадесет години по-стара от теб.

— Ти не си и един ден по-стара от мен!

Тя обръща глава към мен. Усмивва се насила и казва тихо:

— Ела, ела отново, Оливер. Толкова е хубаво. Толкова обичам твоето тяло, твоята коса, твоята уста и твоите ръце. Обичам всяка частица от теб.

— Обичам те.

Ние се сливаме. Тя стене, но съвсем тихо, за да не събуди някого. Мисля си, че това е най-хубавата нощ в моя живот.

В този момент тя казва:

— Това е най-хубавата нощ в моя живот.

— Наистина?

— Кълна се. В Евелин.

— И за мен, Верена, и за мен.

— Ако човек може да направи така, сякаш миналото не е било... да започне наново... втори живот...

— Втори живот?

— Толкова бих искала отново да съм млада... Така копнея... Млада като теб...

— Ти ще останеш... Ти никога няма да остарееш...

— Ах, любими... Да се радваме на това, което имаме... Кой знае колко такива нощи ще имаме...

Този път ни грабва гигантска вълна, устремена към брега величествено и бавно, високо, високо нагоре и нежно се губи в пясъка. Толкова нежно... толкова нежно.

Верена беше отворила уста и аз се уплаших да не изкрещи.

Тя остава съвсем тиха.

Във върховния миг ме захваща за рамото. Леко кърви и личат следите от зъбите ѝ.

— Извинявай... аз съм луда... Бях ти казала... Много ли те боли?

— Не.

— Ще донеса марля.

— Вече не кърви.

— Оливер...

— Да?

— Аз... аз трябваше... нещо си мисля... нещо страхотно...

Тя е така уморена, че очите ѝ се затварят. Говори полузаспала.

Часът е 4:30.

— За какво?

— Какво... какво ще стане, ако аз... ако аз... въпреки всичко се влюбя в теб?

Тя въздиша. Поема дълбоко въздух, протяга се.

След това произнася няколко несвързани думи. Не мога да разбера.

— Портоферайо...

— Какво е това?

— Морето... с теб... вълните...

— Верена!

— Платната... Слънцето залязва... кървавочервени платна...

— За какво говориш?

— Елба... Той има там къща... Веднъж поне... сами... Само ние двамата... зелени вълни...

Аз я галя. Тя въздиша.

— Оливер...

— Да?

— Как се казва... Как се казва мястото?

— Кое място?

— От... от „Бурята“...

Не знам дали защото съм много изтощен и уморен, но имам чувството, че летя далече, далече, много високо.

Спомням си все пак, че затварям очи и отговарям:

— Ние сме от тази материя, от която са сънищата... и... и нашето малко съществуване е колкото времето на един сън...

Лежим обърнати един към друг. Изтеглям завивката върху нас. Прегръщаме се и така заспиваме, буза до буза, гърди до гърди, бедра до бедра, така прегърнати, доколкото е възможно, та да могат двама души да спят.

— Побъркана... — мърмори тя в съня си. — Напълно... напълно побъркана... — И малко по-късно: — Един нов... живот... съвсем нов... втори... Възможно ли е това?

21.

Притежавам едно качество, за което много хора са ми завиждали. Ако знам, че трябва да се събудя по определено време, го правя точно на минутата — независимо колко съм уморен.

Спя гол, оставил само ръчния си часовник. Още по време на партито обмислих, че прислугата започва работа около шест, най-късно шест и половина. Значи трябва да напусна преди шест.

И наистина, въпреки че бях заспал в ръцете на Верена като мъртъв, се събудих точно в пет и тридесет и една. Навън се развиделява. Виждам как през процеците на кепенците прониква бледата светлина на новия ден.

Верена диша спокойно и дълбоко. Аз размислям дали да я събудя, за да мога да изляза от къщата, но се сещам, че спалнята е разположена на партера.

Внимателно се освобождавам от ръцете ѝ.

Тя въздиша дълбоко в съня си и я чувам да казва:

— Отново млада...

Обръща се на другата страна, свива се като малко дете и си слага ръката пред лицето.

Отивам на пръсти в банята и се измивам със студена вода. Обличам се бързо. Завързвам обувките една за друга с връзките и ги премятам през врата си.

За момент се спирам пред леглото на Верена. Бих искал да я целуна съвсем нежно, но ръката ѝ покрива лицето, а не искам да я събудя. Безшумно отивам до прозореца, предпазливо отварям един от кепенците. Навън е почти светло. Птички цвърчат по голите клони на дърветата. От перваза скачам върху есенната пожълтяла трева.

Изчаквам. Нищо не помръдва.

Вляво оградата е най-близо. Приведен тичам през тревата. Набирам се нагоре, целият мокър от росата по металните пръти, на един от тях си порязвам дясната ръка.

За секунда залитам и се страхувам, че ще падна. Спускам се на земята откъм улицата. Стотина метра тичам по чорапи, после спирам.

Обувам се.

Само да не мине някой полицай.

Никой не минава. Слизам надолу по алеята към гаража.

Монтьорът от нощната смяна изглежда блед, недоспал. Когато се поглеждам в огледалото за обратно виждане, установявам, че и аз изглеждам точно така.

Имам много време, затова карам бавно, на магистралата също.

Колко бързо карах по същия този път в деня, в който се запознах с Верена! Оттогава са минали само няколко седмици — и целият ми живот се промени.

Заради Верена.

Исках да бъда изключен от интерната на доктор Флориан, за да дразня баща си. Сега вече не искам. Исках да бъда лош, мързелив, нахален ученик, както досега. Сега вече не искам.

Сега искам следващата година да си взема матурата и след това да постъпя в завода на баща ми. Ще печеля пари. Ще ходя на вечерни курсове. Баща ми ще има грижата да получавам по-висока заплата от другите. Ако не, ще го заплаша, че ще отида при конкуренцията. Това ще е добре дошло за тях. Синът на Мансфелд напуска баща си! При конкуренцията положително ще получавам повече.

Тогава Верена ще може да се разведе.

Бижута, дрехи, кожи си има. Жилище ще намерим...

Евелин ще тръгне на училище другата есен. То е безплатно. И ако тогава аз...

За малко не попаднах в канавката. Трябва да гледам пътя, да внимавам. Не бива да сънувам.

Да сънувам! Велики боже, колко съм уморен! И сега на училище! Пътувам с открит гюрюк, за да се ободря. Студеният утринен вятър духа в косите ми.

Верена. Тя спи. Дали и тя сънува? Нас?

Пътят върви стръмно нагоре. Почти няма движение. От време на време срещам някой тежкотоварен камион. Гората се е променила. Няма ги вече златните и червените, кафявите и жълтите листа. Черни и бляскави от влагата се простират клоните.

Идва зима.

Дали Верена ще ми се обади?

Сега трябва да намерим някой хотел. Сега трябва да намерим някое барче. Сега вече всичко е различно.

Съвсем различно.

Сега вече не мога да живея без нея.

Тя може ли да живее без мен?

Мисля, че не.

Всичко е съвсем различно. След една-единствена нощ.

Отклонение Горен Росбах (Пфафенвисбах)
Фридхайм.

„Специализирана пекарна на наследниците на покойния А. Вайерсхофен“

Отново всичко онова, което видях тогава с нея в онзи неделен следобед. И ето пак минава една монахиня с колосано боне, с молитвеник в ръце.

Още имам време.

Пътувам, замаян и сантиментален, нагоре по лошия път към лятната вила на Верена.

Тук всичко спи или къщите и малките дворци вече са напуснати от обитателите си. Виждам спуснати щори, залостени кепенци на прозорците.

И вилата на Манфред Лорд е напусната. Дали господин Лео спи спокойно?

Намирам място, където да обърна, и потеглям обратно. Камъни. Дупки. 20 км. Отново табелата встрани от пътя, която още тогава видях:

Човеколюбиво общество

„Ангел Господен“

Почивен дом

Ето пътеката, която води надолу до боядисания в бяло стар чифлик. Ето я зелената водна помпа. Няколко кокошки кудкудякат. Но

и тук не виждам хора, и тук денят още не е започнал.
Човеколюбиво общество. Ангел Господен. Почивен дом.
Къща. Думи. Думи като Елба, като Портоферайо.
Не познавам Елба. Не познавам това човеколюбиво общество.
Ще ги опозная. И Верена ще бъде с мен.
Още много неща има да стават.
Тук, на Елба и другаде.
Заедно ще ги преживеем. Винаги заедно.
Доброто. Лошото. Всичко.

22.

Когато пристигам във Фридриххайм, вече е седем часът. Младият монтьор тъкмо отваря гаража, така че мога да вкарам колата. Прозявам се, протягам се. Ризата ми е измачкана, папийонката изкривена. Свалям я и си разкопчавам яката. На монтьора давам бакшиш. Когато излизам навън, за да се кача до „Квеленхоф“ и да се преоблека, се натъквам директно на шефа.

Той дълго ме гледа, докато се сети кой съм.

— Оливер — проронва накрая почти беззвучно. И след това казва без следа от обвинение или вълнение с обичайния си монотонен тъжен глас и с очи, които гледат далече-далече: — Ти не си спал в интерната.

— Не, господин докторе.

— Госпожица Хилденбранд е мъртва.

— Моля?

— Преди два часа. Оттам идвам. — Той продължава да гледа в онази далечна-далечна далечина. — Тази нощ е получила удар. Гостилничарят извикал лекар. Той констатирал инфаркт и ѝ направил инжекция. Веднага телефонира за линейка.

— Линейка... — повтарям безсмислено. Вървим през опадалите листа, много листа.

— Лекарят телефонира и на мен. Когато пристигнах, тя вече беше мъртва. Върнахме линейката. В последните си минути, докато е лежала самичка, е надраскала с молив нещо на стената с големи криви букви.

— Какво?

Той ми го казва.

Толкова е потънал в мислите си, че повече не споменава нощното ми отсъствие. За първи път тази сутрин шефът изглежда като стар човек...

— Тя е отрасла сираче. Затова ви обичаше толкова.

Толкова много листа. Толкова много мъртви листа.

— Бях те помолил да я посетиш.

Аз мълча.

— Ти не отиде, нали?

— Не, господин докторе.

— Естествено, че не.

— Беше толкова... Все имах...

— Да — казва той отнесено. — Да, естествено. Много си зает. Разбирам. Погребението е вдругиден в три. Тук във Фридриххайм. Ще имаш ли поне време да дойдеш на погребението?

— Разбира се, господин докторе. И съм сигурен, че останалите също ще присъстват.

Но тук аз се лъжех. Освен мен присъстваха двадесетина деца. Двадесет от триста. Толкова много години госпожица Хилденбранд е прекарала тук. И на толкова много деца е помогнала или се е опитала да помогне. Учителите и възпитателите присъстваха всичките. И това беше причината повечето деца да не дойдат. Защото по време на погребението те оставаха сами.

Госпожица Хилденбранд нямаше никакви роднини. Ние стоим около гроба и слушаме думите на свещеника, след това всеки хвърля по шепа пръст в гроба.

Ноа и Волфганг бяха дошли, също и Рашид — малкият персийски принц. Ханзи не дойде.

23.

Той не дойде, въпреки че госпожица Хилденбранд беше оставила завещание, в което се казваше: „Играта строител завещавам на моя любим Ханзи Ленер, защото знам колко много обича да играе с нея.“

Междувременно Ханзи вече беше получил строителя — преди два дни. Той не играеше с него. Само извадил „майката“ и „клизета“ от кутията и натикал майката с глава в клизета. И стои така два дни. Клизетната чиния стои до леглото на Ханзи на нощната масичка.

— Докога ще е там? — беше попитал Рашид.

— Винаги — беше отговорил Ханзи. — Докато съм жив.

Но на погребението не дойде.

А аз! Ако искам да я посетя, помолила шефа госпожица Хилденбранд. Аз го знаех. И не я посетих. Нямах време.

Напускам гробището с Ноа и Волфганг. В училище бяхме събрали пари. Голям хубав венец от есенни цветя и със златни букви на черната лента е положен на пресния гроб, където скоро ще изсъхне и изгние.

Никога няма да те забравим...

Шефът върви пред нас сам, с ръце в джобовете на шлифера, с нахлупена шапка.

— Оливер...

— Ъ?

— Разказа ли ти шефът какво е надраскала госпожица Хилденбранд на стената до леглото си.

— Да. Написала е: „Оставете ме да умра. Без моите деца не мога да живея.“ Шефът каза, че последните думи едва се разчитали. — Мълча известно време. След това казвам: — И „не мога“ е написала заедно. Явно е било непосредствено преди смъртта ѝ.

— Да — казва Волфганг, — сигурно. Винаги е била толкова педантична, особено за правописа.

Вървим мълчаливо през пъстрата шума, после Волфганг казва:

— Такъв добър човек. И такъв край. То си е за рев.

— Човек трябва да плаче за всички хора — обажда се Ноа, — но е невъзможно. Така че трябва да обмисля за кого да плаче.

— А за госпожица Хилденбранд? — питам аз.

— За нея трябва да се плаче — отговаря Ноа, — ама като няма кой?

24.

На сутринта в деня, в който следобед беше погребението на госпожица Хилденбранд, дойде новата ни учителка по френски. Преди това имахме друг учител, но той се ожени и се премести в Дармщат. По молба на шефа остана само докато дойде заместничката му.

Заместничката е госпожица Жанет Дювал.

Тя трябвало да смени другия учител още в началото на учебната година, но не успяла за уговорената дата. Продажбата на жилището, уреждането на разни проблеми и осигуряването на необходимите документи ѝ отнели повече от предполагащото време, разказва тя. Аз не вярвам. Веднага ще кажа защо не вярвам.

Госпожица Дювал идва от Нем. Тя е на около тридесет години и щеше да е много хубава, ако не беше все толкова сериозна. Сериозна не е точният израз. Госпожица Дювал го дава трагично. Тя е облечена съвсем семпло, но елегантно. Има бледо лице с правилни черти, хубави кафяви очи, хубава кестенява коса и е с износени обувки, на които им личи, че някога са били много скъпи. Сигурно е бедна.

Госпожица Дювал не се усмихва. Тя е любезна, но не се държи приятелски. Тя е изключително добра учителка, но не е сърдечна. Има авторитет. Момчетата са много възпитани с нея. Тя обаче очевидно не го забелязва. Преподава ни все едно сме кукли, а не хора. И все едно е решила веднага с идването си да изгради невидима стена между себе си и всички останали.

След като минаха първите тридесет минути на първия ни час с нея, Ноа ми казва тихо:

— Мисля, че госпожица Дювал е много нещастна.

— Защо?

И той наистина я попитал следобеда. Вечерта, когато лежахме в леглата, ни разказа на нас с Волфганг какво е станало.

— Първо каза да не ставам нахален. Искаше да избяга. Тогава внезапно нещо ме осени и ѝ го казах. Тя се спря. И ми разказа всичко.

— Какво ти разказа? — пита Волфганг.

— Момент — казвам аз, — ти какво ѝ каза?

— Че съм евреин и че всичките ми близки са убити. Иначе никога не ги разправям тези работи. But I had this feeling^[1].

— What kind of feeling?^[2]

— Че ѝ се е случило нещо подобно. И наистина е нещо подобно.

— Какво?

— Тя е на тридесет и шест години. През 1942 е била на осемнайсет. В Нем от съпротивителното движение убиват петима германски войници. В отговор немците разстрелват сто френски заложници. Между заложниците били бащата и братът на госпожица Дювал. Госпожица Дювал много обичала брат си. След няколко години се самоубила майка ѝ.

Волфганг тихо ругае.

— Тогава госпожица Дювал се заклела никога да не стъпи на немска земя, никога да не говори с немци, никога да не подаде ръка на немец. Дълго устоявала на клетвата си. И сега край...

— Защо?

— Във Франция не може да си намери работа като учителка по френски. За физически труд е много крехка. Не понася горещини, не понася студове. Ако не била приела предложението на доктор Флориан, е щяла да си умре от глад. Мисля, че тя няма друго, освен хубавите дрехи, с които беше днес. Но видяхте ли ѝ обувките?

— Да — казва Волфганг. — Обувките ѝ са ужас.

— Естествено, не е закъсняла с пристигането заради служебни неуредици или заради жилището. Просто я е плашела мисълта, че трябва да дойде в Германия. Това не ми го каза, аз само предполагам.

— И аз така мисля — кимам. — Но е трябвало да дойде най-накрая, за да не умре от глад.

— Така трябва да е било — смята Ноа. — Тя е самотна. По собствено желание. Отказала да живее в къщата, в която живеят повечето учители. Настанила се е в стаята на госпожица Хилденбранд долу във Фридхайм. Не разговаря с другите учители дори и в столовата. Казва, че в столовата е най-ужасно. Толкова много хора!

— Толкова много немци — набляга Волфганг.

— Да, разбира се. Има страх от големи пространства.

— Ще ѝ мине — казвам аз.

— Не знам — казва Волфганг.

— Зависи и от нас, и от това, което е преживяла — казва Ноа.

— Ако някога чуе тази свиня Зюдхаус, ще рухне — смята Волфганг.

— Да, Зюдхаус представлява опасност, това е вярно — казва Ноа. — Но в нашето даскало няма само такива като него. И в Германия не е имало само Зюдхаусовци.

— Каза ли й го?

— Разказах й, че например аз съм жив само защото няколко души ме бяха скрили, те не бяха Зюдхаусовци. Но бяха немци.

— И?

— Тя се засмя със сълзи на очи и сви рамене.

— Видя ли. Така ще си остане завинаги.

— Може, Волфганг. Но може би и не. Никога не казвай „завинаги“. Никога не казвай „никога“. Тя не е искала да дойде в Германия. Въпреки това е тук. Тя има нас тримата. Тя има доктор Фрай. Тук има още неколцина, които ще й харесат. Ние ще я накараме да разбере, че тази страна се е променила.

— Променила ли се е тази страна? — само дето не крещи Волфганг. — Да!

— Така мислиш ти.

Тогава Ноа отговаря съвсем тихо:

— Аз трябва да го вярвам. Ако не го вярвам, за мен — и за всички, които не вярват — има само един почтен изход: веднага да емигрираме.

— Е, и?

— Аз не мога да емигрирам. Аз не. Моите близки в Лондон искат да се изуча тук. Те плащат.

— И после?

— Веднага ще замина за Израел.

— Значи въпреки всичко страната не се е променила — казвам аз.

— Ние трябва да вярваме — отговаря Ноа. — Или да си го внушаваме. Не е чак толкова голяма самоизмама! Мислете за хората, които ме скриха с риск за живота си. Мислете за Карл фон Осиетски, за когото ни разказа доктор Фрай. Мислете за доктор Фрай. Мисли за себе си, Волфганг! Има много такива хора!

— Но те нямат думата — смята Волфганг.

— Ще дойде ден, когато ще я имат.

— Ти сам не си вярваш.

— Не — казва Ноа. — Но толкова много бих искал да вярвам.

---

[1] Но имах такава чувство (англ.) — Б.р. ↑

[2] Какво чувство? (англ.) — Б.р. ↑

ПЕТА ЧАСТ

1.

— Любими!

— Верена!

— Толкова се радвам да те чуя... Когато се събудих и те нямаше, почувствах внезапно ужасен страх...

— От какво?

— Че може да умреш. Аз... аз... бях полудяла от страх, че може да катастрофираш на магистралата, че си мъртъв някъде там към Фридхайм...

Има мъртва някъде там към Фридхайм, но аз не разказвам на Верена за края на госпожица Хилденбранд. Седя в канцеларията на гаража и ръката ми е толкова потна от вълнение, че слушалката ми се изплъзва.

Два и пет следобед. Слънцето грее. Преди няколко часа е умряла госпожица Хилденбранд. Преди няколко часа напуснах Верена.

В моя разказ прескочих три дни от рождения ѝ ден. Всъщност не ги прескочих, а разказах за погребението на госпожица Хилденбранд. Не споменах за Верена през тези дни. Направих го преднамерено. Първо исках да приключа с всичко останало, да ми се махне от главата и да има място за Верена и мен. Затова започвам нова глава.

Това е безчувствено и жестоко. Добрата стара дама умря, а аз пиша: за да има място за Верена и мен. Лошо е, но аз дори не се срамувам, че смъртта на госпожица Хилденбранд ми става безразлична в същия миг, щом помисля за Верена, щом чуя гласа ѝ. Безразлична? Забравям! Абсолютно забравям!

Напълно забравена!

— Беше толкова хубаво, Оливер...

— Верена...

— Кога ще се видим пак?

— Когато кажеш.

— В понеделник нямам време, трябва да заведа Евелин на зъболекар.

Ако тя беше имала време в понеделник, аз нямаше да отида на погребението на госпожица Хилденбранд.

— Във вторник следобед, Оливер...

— Да. Да. Да.

— В три?

— По-рано!

— Добре, в два!

— Тогава няма да обядвам, ще си купя сандвич. Къде да бъда?

— Фантастично, Оливер, фантастично е... Имам една приятелка — тя утре отлита с мъжа си за три месеца в Америка. Днес сутринта ми се обади по телефона. Имат малка вила, съвсем малка, дървена... Приятелката ми ме помоли да я наглеждам... през зимата, така че... Тя ще ми донесе ключовете...

— Къде, къде е тази къщичка?

— Това е най-фантастичното! В Грисхайм. Точно до Нидервалд.

— Нидервалд? Това си е направо на магистралата!

— Да, любими, да! Няма да има нужда да влизаш с колата във Франкфурт. Там сега било съвсем безлюдно, казва моята приятелка. Собствениците на другите къщички не идвали дори за почивните дни.

— До Нидервалд ще стигна за двадесет минути!

— Окей! Улицата се казва Бруненпфад, номерът е двадесет и едно. Там никой не ни познава. Досега не съм ходила там. Сигурно е малко примитивно...

— Има ли легло?

— Да.

— Тогава не е примитивно.

— Любими... Там има ток, бойлер, електрическа печка, когато стане студено! Не е ли чудо?

— Не вярвам в чудеса.

— Защо... защо тогава Господ ни помага така?

— Вече ти го казах. Защото това е любов.

— Не! Престани! Не искам! Не е никаква любов! Няма никаква любов! Няма никаква любов! Не и за жена като мен. Защо мълчиш?

— Вече ще мълча. Ще чакам деня, в който ти ще го кажеш.

— Оливер, мисли за нашето споразумение!

— Помня. Затова и няма да го кажа никога вече.

— И представи си, там има дори и радио, и грамофон.

— Чудесно, ще можем да слушаме музика. Донеси плочата.

— Не говори така.

— Сериозно, вземи я. Чудна е.

— Не ме измъчвай така. Моля те.

— Не искам да те измъчвам. Аз те обичам. Значи във вторник в два часа?

— Два и половина. Тогава мъжът ми е на конференция, която сигурно ще продължи до пет.

Сигурно до пет. Тогава ще трябва да отсъствам от следобедните часове. Какво имаме? Първо латински. Порчето. Ах, Порчето! На последното класно имам отличен. Порчето може да си гледа работата.

— Оливер...

— Да?

— Мисля вече само за вторник.

— Аз също.

Вдругиден е погребението на госпожица Хилденбранд. Но тогава Верена и без това няма време. Тя трябва да води Евелин на зъболекар.

2.

Който е прочел книгата дотук, сигурно ще си спомни, бях написал, че побратимът ми Ханзи и господин Лео, слугата, ще ми напомнят извънредно често за себе си.

Който е прочел книгата дотук, може би разбира, че това не е роман, а в най-добрия случай дневник. В романа не трябва да има дублиращи се герои. В книгата ми има. Ханзи и господин Лео изпълняват една и съща функция — те ме изнудват. Единият е умален модел на другия.

Срещу тях съм безсилен. Тъй като писането изостава от живота, всъщност отдавна съм преживял повече, отколкото съм записал, и мога да кажа, че повторението ще се потрети. Защото в близко бъдеще ще ме изнудват не двама, а трима души. Такова нещо, мисля си, се случва по-скоро в романите, а не в живота. И затова започва да ми се струва, че все пак животът ми е като роман...

3.

Вилата на Бруненпфад е сред една неподдържана градина с изсъхнали стъбла, пожълтяла трева и оголели дървета. Има доста западнал вид. Къщичките отляво и отдясно са безлюдни. Всичко е безлюдно. В края на уличката започва черната Нидервалд — Ниска гора.

На градинската врата на номер 21 няма ключалка. Оградата е направена от криви тънки летви. Стъпвам по увехналата трева покрай локви, клюмнали слънчогледи, очукана лейка. Високо в облаците се чува гарванов грак. Мръсна котка с щръкнала козина побягва светкавично, когато минавам покрай бараката за сечива. 14:25. Към входа на къщичката — по-точно колиба — водят три дървени стъпала. Перилата се клатят.

Верена още не е дошла. Чудя се дали да я изчакам в бараката за инструменти, за да не ме види никой. Механично натискам дръжката на кафявата врата. Тя се отваря. Виждам ниска маса с кахлени плочки, върху която горят три свещи. Те са сложени в панички. Приближавам се. Няколко евтини репродукции (Ван Еог, Еоген, Гоя) по дървените стени. Потрошен люлеещ се стол, три табуретки, ракла, широк диван. Всичко тук мирише на мухъл. Но са постлани чисти чаршафи и завивките са отменати. От единия край на канапето има плот. Виждам цигари, пепелник и ваза със свежи астри.

Шумолене. Обръщам се.

Верена.

Тя е с черен панталон, обувки с нисък ток и червен пуловер. Трябва да е дошла от вътрешното помещение на къщичката. Забелязвам малка кухничка в ъгъла, облицована с плочки и с душ.

— Верена!

— Шшт!

Тя бързо се приближава към мен, прегръща ме и ме целува. Отлита миризмата на мухъл, рухналата къщичка става дворец, истински царски палат.

Верена коленичи и включва електрическата печка, тя започва тихо да бръмчи.

— Сега ще се стопли — казва тя, поглежда към дивана и се изправя.

Мисля, че за първи път в живота си се изчервявам.

— Тъкмо привърших с почистването — казва тя. — Приятелката ми е много мърлява... Къде си оставил колата?

— Далеч от тук. В Нойфелд, на Озерщрасе. Ти как дойде?

— С такси и после също пеша. Идвах тук и вчера. Тогава започнах да разтребвам. Днес ми остана само кухнята.

Очите ми вече се адаптираха към меката топла светлина на трите свещи и виждам грамофон, радио и много книги, струпани по пода. Евтин килим покрива дюшемето.

— Как го намираш? — пита Верена.

— Идеално.

— Ужасно е. Но само това имаме.

— Аз го намирам чудесно.

— Тая барака! Най-загубената! Но диванът е чист. И съвсем нов. — Верена се смее.

— Опитал ли го?

— Веднага — тя се обляга на мен и аз галя косата ѝ.

— Затворих кепенците на прозорците. Трябва да сме предпазливи. Никой да не разбере, че има хора вкъщи.

— Вкъщи?

— Това е нашата къща, любими. — Тя взима ръката ми и я притиска към гърдите си.

От момента на влизането чувам тихо постоянно цъккане, стържене. Верена забелязва.

— Дървояди.

— Какво?

— Това са дървояди.

— А, така ли, да се надяваме, че тая руина няма да се строполи отгоре ни.

— Само от нас зависи — казва тя и пак се смее. — Знаеш ли, всъщност извадихме страхотен късмет! Не само заради къщичката. Мъжът ми има толкова много работа, колкото отдавна не се е

случвало! Някаква история с многоетажно строителство в ХанOVER, което финансира. Ще се прибира късно вечер.

— Сигурна ли си, че не е капан?

— Този път не. Работи заедно с доктор Филдинг, нали помниш стария досадник...

— ... който умира да спи с теб.

— Да. Филдинг ми го каза. Двамата постоянно трябва да пътуват за ХанOVER. Там е строежът.

— Късметът ни е още по-страхотен! Забравих да ти кажа, че в четвъртък следобед нямаме часове.

— И в събота следобед — казва тя.

— И целия неделен ден — казвам аз. — Но ти не можеш да оставяш Евелин все сама!

— Няма да се срещаме тук всеки ден. — Внезапно я обзема нервност. — Колко е часът?

— Три без петнадесет.

— Нямаме време.

— Напротив.

— Ти си на училище.

— Не се тревожи. Два часа латински. При един идиот. Имаме всичкото време на света.

— Не — казва тя, — нямаме го и ти го знаеш.

— Да, Верена.

— Имам подарък за теб. Погледни в кухнята. На масата.

Отивам в малкото съседно помещение, чувам я, че пуска радиото.

На кухненската маса има чук, до него счупена на пет парчета малка грамофонна плоча. Съединявам частите и прочитам надписа на етикета: ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА...

Тя беше счутила любимата си плоча. Плочата с любимата ѝ философия на етикета. Или бивша любима?

В съседната стая радиото загря и се чу тъжна и същевременно въодушевяваща музика. Бавно се връщам обратно в стаята. Верена стои до радиото.

— Хубав ли е подаръкът?

— Най-хубавият! Но...

— Но?

- Сега вече нямаш любима песен.
- И двамата нямаме. Двамата ще си намерим нова.
- Аз нямам нужда от никаква. Имам нужда само от теб.
- Каж ми го пак, моля те!
- Имам нужда само от теб.
- Такава безскрупулна, каквато съм, такава побъркана?
- Такава безскрупулна, каквато си, такава побъркана.
- В тази колиба? Винаги само за малко? И като знаеш, че винаги ще трябва да се връщам при него? И като знаеш, че за нас няма никаква надежда?

4.

Ние лежим на широкия диван. Реотаните на електрическата печка светят. Звучи тиха музика. Свещите догарят. Главата на Верена е на ръката ми, косата ѝ е разпиляна върху гърдите ми. Двамата пушим една цигара.

Днес сме тук за първи път. Често ще идваме. Ще наричаме старата колиба „нашата къща“, въпреки че тя е на други хора. Въпреки че дървоядите стържат в стените и ги разрушават.

„Нашата къща.“

Толкова сме щастливи в „нашата къща“! За първи път в живота си имаме дом, наше домашно огнище, Верена и аз. Никога не съм имал дом, никога не съм имал домашно огнище. Така ѝ казах веднъж. Тя отговори: „Аз също, Оливер. При родителите си нямах и във всичките си жилища нямах, и във всичките ни вили също нямах...“

Никъде.

И двамата никога не сме притежавали дом. Сега имаме. Той мирише на мухъл, зимата идва, скоро ще завали сняг, никой не знае какво може да се случи още утре. Ние сме се спотаили, скрили сме се, кепенците на прозорците са затворени, музиката е съвсем тиха и ние шепнем, за да не ни чуе никой. Толкова щастливи сме в тази жалка колиба...

Верена се притиска до мен и аз подръпвам завивката върху голите ни рамене.

— Защо счупи плочата?

Тя не отговаря.

— Верена.

— Дай ми пепелника, моля те.

— Верена.

— Искаш да чуеш, че съм я счупила, защото те обичам.

— Не. Да. Естествено! Ако го кажеш... Не, не го казвай! Няма да е истина.

— Откъде знаеш?

— Иначе щеше да го кажеш! Още не може да бъде вярно. Защо счупи плочата?

— За да ти доставя радост. Не.

— Какво не?

— И това не беше причината. Счупих я още вчера, когато разтребвах тук. Слушах я, докато чистех, отново и отново. След това взех чука.

— Защо?

Тя изпуска дима през носа си.

— Защо, Верена?

Толкова тихо, че едва я чувам, тя казва:

— Искам... толкова ми се щеше...

— Какво?

— Да променя живота си.

Взимам цигарата от ръката ѝ, никой не говори. Започва да вали.

Чувам дъжда по покрива.

— Оливер...

— Да?

— Един път ме попита откъде идвам...

— Да. Тогавата ти избухна. Каза ми, че не е моя работа.

— Искаш ли сега да чуеш?

— Да. Ти счупи плочата. Вече е време.

Дъждът. Тихата музика.

Бръмченето на електрическата печка.

Нашето домашно огнище.

Верена разказва...

5.

През 1828 година един мъж на име Йозеф Иммервар Вилфрид основава в град Глайвиц Горно силезийско дружество за преработка на дървесината. Прадядото на Верена Вилфрид бил упорит, силен като мечка. Обикалял с хората си планината Ризенгебирге и бил сръчен с триона и брадвата. Здрав и прав, той умира при злополука през 1878 — едно многовековно дърво го премазва.

Синът на Йозеф Иммервар Вилфрид, дядото на Верена, продължава делото му. Тридесетгодишен по онова време, противно на добродушния си баща той е досущ фабрикантът хищник Драйсигер от „Тъкачите“ на Герхард Хауптман. Неуморим и неизтощим, подлага работниците на експлоатация. Използва в лесодобива труда на жени, старци и деца. Когато неговите работници веднъж се разбунтували, той уволнил две трети от тях и докарал още по-бедни и послушни поляци и чехи. Настанявал работниците във временни квартири. Предпочитал да наема неграмотни и гледал децата да не се научат да четат и пишат. Но дори чехите и поляците не можели да понасят всичко. До втори бунт обаче не се стигнало. С възхитителен усет Валтер Фридрих Вилфрид разпознавал в общата маса подстрекателите към бунт. Още преди да станат опасни, ги обвинявал в нарушаване на реда и постигал изпъждането или затварянето им. Жените и децата често молят господаря да прояви милост и да върне на работа арестуваните или изпъдените. Забравих да кажа, че дядото на Верена винаги ходел в гората със здрава тояга, за да контролира работата на „полаките“. Едва ли я е носел само да се подпира...

Тактиката и стратегията му са успешни. Под неговото ръководство Горно силезийското дружество за преработка на дървесината става най-голямото в страната. Той го обединява с австрийското горско и лесопреработващо сдружение и изнася продукция за милиони. Валтер Фридрих фактически е основател на богатството на фамилията Вилфрид. Избухлив и сприхав, той пушел и пиел много. През 1925 година умрял от цироза на черния дроб.

Синът му Карл-Хайнц, тогава на двадесет и четири години, поел гигантското предприятие. Неговата жена Едит го дарява с две деца, едно момиче Верена, родено 1927, и едно момче Ото, родено 1930 година.

Бащата, който копнее за здрав, силен наследник, дори не прави опит да скрие озлоблението си, когато се ражда Верена. Никога не показва и капка сърдечност към нея, нито ден, нито час. Омразата му се задълбочава още повече, когато се ражда Ото. Защото става ясно, че момчето е болнаво, рахитично и тъпо, по-късно изключително слаб ученик. Един учител се изразил така: „Той е един от най-слабите ученици, защото е тъп, тъп, ви казвам, а не мързелив.“ Безсилното разочарование от този непрокопсаник бащата пренася върху първородната си дъщеря. Верена израства в разкош — както и аз израснах в разкош, също самотен, също нещастен. С една разлика. В случая с Верена майката командва слабосилния баща (слабосилен и болен като сина си, макар никога да не си го признал). Майката всъщност ръководи предприятието. И то расте и процъфтява.

Вилфридови били смятани — наред с бароните от възгледобива — за една от най-богатите фамилии в Силезия. Всяко от децата има собствена слугиня и собствена „мадмоазел“. Возят се с най-скъпите мерцедеси, през зимата с ръчно изработени и украсени шейни. Майката на Верена си поръчва тоалетите само в Париж и Виена. Често пътуват. Още от пролетта семейството е на Ривиерата.

Но в целия този лукс Верена си остава стеснително, тихо дете, на което никой не обръща внимание, докато домашни учители, педагози и лекари усърдно, но напразно полагат усилия да превърнат безпомощния Ото в истински, силен мъж.

Никой не обичал Верена, дори и майка ѝ, защото бракът ѝ с годините все повече вървял към провал. Бащата пряко или косвено я обвинявал, че му е родила само тази дъщеря и този нещастник син — той, който през целия си живот бил обзет само от едно чувство: страх! Карл-Хайнц се страхувал от всичко и от всекиго, от хора, животни, от всеки нов ден. Плашел го всеки подпис, всяко заседание, на което трябвало да присъства. Най-често бил болен. За всички важни решения се допитвал до жена си и във всички съвещания, където трябвало да покаже твърдост, го представлявала тя. Той така и не разбрал, че синът му Ото е свършено негово копие.

6.

Междувременно предприятието на Вилфрид се разраства толкова много, че спокойно може да понесе отделни погрешни решения на шефа си, още повече че в повечето случаи ги коригира енергичната намеса на жена му, която се състарява изненадващо бързо.

„Когато ме разхождаха в детската количка, хората сваляха шапка пред мен“, спомня си Верена. Хората сваляли шапка и пред бледия Ото. Родители и деца се хранели отделно. Но и на децата сервирали школувани слуги. Верена и Ото не ходели на училище, преподавали им частни учители. Докато Верена се справяла добре, Ото бил ленив, тъп и при това подъл и Коварен. Той винаги успявал да приписва собствената си некадърност на учителите, поради което постоянно ги сменяли.

С Третия райх идва най-великото време на Горно силезийското дружество за преработка на дървесината. Хитлер се готви за световна война. Той има нужда от въглища, стомана и дървесина. Заводите работят на пълни обороти. Карл-Хайнц Вилфрид става толкова могъщ, че за разлика от други стопански ръководители не го насилват да влезе в партията. Погрешно е да се предположи, и че Карл-Хайнц е мразел омразния режим. Той не мразел никого, тъй като се страхувал от всекиго — и от режима, особено от режима. Когато през 1939 Хитлер напада Полша, у бащата на Верена угасва и последната жизнена сила. „Това няма да излезе на добър край — заопявал той, когато Върховното командване на Вермахта разпространява вести за постигнати победи, — ще видите, че няма да свърши добре.“ Съмненията си изказвал шепнешком в библиотеката, след като първо проверявал някой да не подслушва.

Семейството ставало все по-богато, Верена все по-самотна, майката все по-стара, бащата все по-напласен.

В предприятието насилствено докараните чуждестранни работници вече били хиляди — поляци, чехи, югославяни, французи, военнопленници.

Когато победните съобщения на Върховното командване на Вермахта взели да оредяват, когато и Америка влязла във войната, когато започнало да се говори за „стесняване на фронта“ и „организирано отстъпление“, положението на Карл-Хайнц съвсем се влошило.

Майката започнала да слуша вечер Би Би Си. „Човек трябва да е информиран“, казвала тя. Когато жена му си позволявала такива забранени неща, Карл-Хайнц напускал скъпия си дворец и обикалял безцелно нощните улици. „Не искам да имам нищо общо — шепнел той. — Това е държавна измяна! Когато хванат, отива в концлагер!“

От време на време имало въздушни тревоги. Бомби не падали върху фабричните им сгради, но дори и само воят бил достатъчен бащата на Верена да изпадне в дива паника. Още от първия сигнал се забивал блед и разтреперан в най-дълбокото подземие на предприятието. Когато сирените започвали да вият, той си запушвал ушите. Когато противовъздушната артилерия откривала огън, започвал да плаче и да се моли — в присъствието на служителите си, на семейството, на докараните насилствено работници. Никога не пропускал да си вземе и противогаза.

През лятото на 1944 съюзниците извършват десант в Нормандия. По същото време започва голямата съветска офанзива. Източният фронт вече не може да бъде удържан. Разгромената немска армия отстъпва — къде със съпротива, къде в неорганизирано бягство.

От месец на месец става все по-зле. Верена още си спомня съвсем точно:

„Червената армия превземаше град след град. Руснаците настъпваха на север и на юг. Скоро щяха да стигнат и до нас. На 22 януари 1945 баща ми направи нещо небивало. Той слуша заедно с майка ми Би Би Си. Нас, децата, ни пратиха да спим. На другата сутрин баща ми заедно с шофьора и колата беше изчезнал...

Жена си, двете си деца, всичко, което имаше, той отписа в безумния си страх от настъпващите танкове на Червената армия. Дори пари не беше взел. Той избяга практически без средства, с един малък куфар и тежък кожух.“

Към обяд в деня, когато бащата на Верена изоставя на произвола семейството си, до града стига началото на една безкрайна колона от

полумъртви от глад премръзнали бегълци, които се влачели пеш или в претоварени конски каруци.

„Те идват!“ — викали. Или: „Хляб!“

Верена виждала как много хора от колоната падали от изтощение. За първи път в живота си вижда мъртви, те се валят по улиците. Вечерта се получава съобщение, че съветските танкове са на тридесет километра от града.

Жителите реагират на съобщението отчасти с ужас, отчасти с облекчение. Майката на Верена казала:

— Без значение, каквото и да е — оставаме! Който бяга, е загубен. Погледнете нещастниците по улиците. Не сме сторили нищо лошо. Оставаме тук, където ни е мястото.

На последната дума гръмва изстрел, едно стъкло се счупва със звън. Куршумът се забива на четвърт метър от главата на майка ѝ.

— Лягайте — изкрещява тя.

Стрелбата продължава. Вратата отхвърча.

Възрастен майстор и няколко работници се втурват вътре. Те носят пушки. От прозорците отговарят на огъня, който секва.

— Това бяха докараните насила работници — казва майсторът и диша тежко. — Те са избили охраната и са избягали от лагерите. Трябва да се махнете оттук, госпожо Вилфрид...

— Не!

— Ще ви убият! Ще убият всички ни!

— Аз няма да се махна — изкрещяла майката на Верена. — Аз съм родена тук! Аз не съм нацистка! Не се страхувам от руснаците!

В този момент стрелбата започнала отново и запалена факла влетяла през счупеното стъкло, подпалила килима и пердетата. Пушек изпълнил помещението. Старият майстор извлякъл майката, ръцете ѝ висели и тя ломотела безсмислени думи. По-късно, в пълна тъмнина, Верена седяла до брат си в каруца с чергило, в която имало и няколко куфара. На капрата седели старият майстор и майка им. Те пътували на запад, сред глухите избухвания на тежките оръдия, една кола между хилядите коли на безкрайна колона. Когато Верена се обърнала, успяла да види, че сградата на управлението на дружеството горяла. Верена често се обръщала и майка ѝ казала:

— Никога не забравяй това, което виждаш сега, дете мое.

— Не, мамичко!

— Хората, които запалиха къщата, не са зли. Ние бяхме зли. Ние ги доवлякохме от родните им места и години наред ги експлоатирахме.

— Да, мамичко.

— Сега те си отмъщават. Ние започнахме тази война и нападнахме страните им. Не обратното! Затова сега пътуваме през нощта, затова сега мръзнем, затова се страхуваме. Повече не трябва да има войни. Не забравяй никога това!

— Не, мамичко.

— И ти, Ото.

Момчето не отговорило. То спяло.

— И руските войници, които идват, не идват доброволно. Те не са изминали за удоволствие пътя от Сибир и от Кавказ до Силезия. Те са дошли, защото ние нападнахме тяхната страна. Човек трябва да се защитава, когато го нападат.

— Затваряй си устата, мръсна комунистическа свиня! — изкрещяла една стара жена, която куцукала до каруцата.

— Да — казал старият майстор, — по-добре не говорете така, госпожо Вилфрид. Знаете какви са хората.

Майсторът бил стар социалдемократ, който познавал майката на Верена още от времето, когато тя била млада хубава жена, от времето,

когато се омъжила.

В нощните часове на този 3 януари 1945 година Карл-Хайнц Вилфрид бил някъде около Хале. По-късно Верена научила, че той се снабдил с фалшиви документи, според които Карл-Хайнц Вилфрид бил лекар, който трябвало да прехвърли ценни медикаменти в „Алпийската крепост“. Достига Аугсбург във вечерните часове на 25 януари, там спира за малко, за да се снабди с бензин, и в късните вечерни часове продължава към Мюнхен.

Майката на Верена умира в една плевня в предградията на Кобург. Още на сутринта след тяхното бягство имала температура. Тя скрила това и се опитала да скрие и треската, в която горяла. Щом разсъмнало, самолети започнали да прелитат ниско. Те обстрелвали колоната. Умирали хора и животни, ранени крещели с часове преди смъртта си. Но нямало кой да им помогне. Снегът почервенял от кръв. Останалите живи продължили пеш. Възрастните носели децата. И непрекъснато ги обстрелвали нисколетящи самолети. Подгонените хора падали в канавките, в калта, в локвите кръв, върху леда. Стариият майстор грабнал Верена и Ото и за да ги запази, легнал върху тях. Майката на Верена лежала до тях. Тя дишала тежко и едва успявала да си поеме въздух. Чак тогава забелязали, че е болна.

— Трябва да продължим по-нататък. До следващото населено място. Там ще намерим лекар, лекарства. Вие имате нужда от легло, госпожо Вилфрид — казал майсторът, когато нападението отминало и оцелелите продължили със сетни сили.

В следващото населено място нямало лекар и легло. Жителите затваряли врати и прозорци пред бегълците. Някои хвърляли хляб на улицата. Верена успяла да хване един самун. Някаква жена я ударила с юмрук в лицето. Тя изпуснала хляба, хванала кървящия си нос и затворила парещите си очи. Когато ги отворила, видяла жената да бяга с хляба.

И в следващото населено място нямало лекар и нямало място. Майката вече бълнувала, не разпознавала никого. Майсторът дал на един селянин златен часовник и пет хиляди райхсмарки — всичко, което притежавал. Срещу това получил жалка малка каручка и някакво жалко конче. Но можели да пътуват само нощем, защото денем имало непрекъснат самолетен обстрел. Майката на Верена лежала в несвяст от температурата.

Най-сетне пристигнали в близост до Кобург. Една плевня им послужила за убежище. Тук децата трябвало да останат с болната, изгаряща от високата температура. Майсторът тръгнал да търси хляб, картофи, лекар.

И Верена искала да се опита да изпроси нещо за ядене. Тя оставила Ото при майка си. В една селска къща, където ѝ отворил дебел мъжага с червено лице, тя помолила за хляб.

— Влез в кухнята!

Мъжът заключил вратата и задърпал палтото и блузата ѝ.

„Той ме би, докато вече не можех да се съпротивлявам. Тогава направи с мен каквото си искаше, разказва Верена. След това ме изхвърли навън и изкрещя: «Тук няма хляб! Изчезвай!» Това беше първият мъж в живота ми. Тогава нямах още осемнадесет години. Когато се върнах в плевнята, майка ми беше вече мъртва.“

8.

Едва когато Верена седяла вече, плачейки, до мъртвата си майка, се върнал майсторът. Той донесъл моркови, хляб и картофи. Намерил и лекар, който обещал да дойде.

Лекарят дошъл с три часа закъснение.

Последните думи на майката на Верена били: „Трябваше да останем.“

Погребали Едит Мария Магдалена Вилфрид, по баща Елкенс. Нямали с какво да изкопаят гроб. Натрупали с голи ръце сняг върху мъртвата. Сняг имало предостатъчно през този февруари 1945, предостатъчно за всички мъртви. За немци, руснаци, американци, англичани, поляци, белгийци, французи, холандци, югославяни, италианци и хора от много други националности.

Майсторът закарал с малката каручка Верена и брат ѝ чак до Франкфурт на Майн. Той бил умен стар човек, използвал само горски пътеки и странични друмища и никога главните пътища, крадял храна за децата и за себе си.

„Но винаги даваше първо на нас да ядем — разказва Верена. — Той ядеше само това, което останеше от нас. То не беше много.“

До Франкфурт имало голям лагер. В него те живели чак до пролетта на 1946.

9.

Верена била осемнадесетгодишно хубаво момиче, облечено в дрипи, с гарвановочерна коса, пламтящи черни очи и тъжно лице. Един от американските постови, които охранявали лагера, се влюбил в нея. „Той се казваше Джак Колинс и идваше от Оклахома“ — разказва Верена. Джак бил вторият мъж в нейния живот. Той не само обещава хляб, но и го носел. Джак Колинс носел и от военните дажби, опаковано в кашони армейско продоволствие, където освен най-важните хранителни продукти имало и шоколад, дъвка и винаги два презерватива. Първите предпазни средства, които Верена виждала в живота си, Джак употребявал, за да прихваща панталоните си, когато си обувал високите обувки. За тази цел отрязвал връхната част, навивал ги и си прихващал крачолите. По-късно научила, че такъв бил обичаят в цялата армия, но не това е предназначението на малките нещица в станиоловите пакетчета.

Джак се оказал неопитен, но трогателен любовник. Той нарушил всякакви разпоредби заради Верена и накрая бил разжалван, на което казал само: „Не ми пука. В този гаден свят ме интересува само ти, съкровище.“

Джак Колинс, бившият ефрейтор, а сега прост редник, се грижел за Верена, Ото и стария майстор. Помагал им по времето на така нареченото „не-побратимяване“, тоест когато това е било забранено. Минала зимата. Джак осигурил на Верена място като продавачка в гигантските американски гарнизонни лавки, един вид супермаркети, в които — ако, разбира се, човек е американец — можело да се купи всичко, от най-фините нощници и парфюм „Шанел №5“ до найлонови чорапи, от замразено месо и зеленчуци до цигари, швейцарски часовници, шотландско уиски и френски дрехи.

Било трудно Верена да бъде уредена за продавачка, защото я затруднявал английският и тя говорела, за безкрайна забава на всички военни, лошо и с невероятен акцент; още по-трудно било поради това, че в магазина пазарували много американки, а за тях тя била прекалено хубава.

Но въпреки всичко Джак успял. Успял да уреди Верена, Ото и старият майстор да напуснат лагера и да се установят в едно жилище в южен квартал на Франкфурт. Доставил един велосипед, с който Верена всяка сутрин отивала на работа, въглища, мебели. Джак се грижел за всичко.

През април 1946 умрял старият майстор. В сърцето на града, докато пресичал Кайзерщрасе, паднал мъртъв. Мозъчен удар.

През 1949 вече било разрешено американски войници да се женят за немски момичета — разбира се, след много внимателна проверка на „госпожиците“. Джак Колинс веднага подал молба. Защото искрено обичал Верена.

Тя не го обичала, но искала да се махне от Германия. Да се махне, да се махне, да се махне.

Молбата на Джак минала през много служби между Франкфурт и Вашингтон и въпреки всички запитвания нямало отговор. Той бил обикновено, честно момче, не особено интелигентно, но страшно добро.

В писма до родителите си той пишел за „малкото си съкровище“.

Баща му бил фермер. Джак показвал негови снимки на Верена, той ѝ показвал майка си, трите си малки братя и сестри, двора на фермата, гората зад нивите. Той свирел с китарата и пеел „Каква прекрасна утрин!“.

Пеел много хубаво.

Към края на 1949 научили, че имат добри възможности: „да подадат документи през 1950“. През лятото на 1950 частта на Джак Колинс била вдигната. Гигантски транспортни самолети откарали войниците в Корея. Там била започнала нова война.

На 29 юни 1950 Джак излетял с „Глоубмастер“ от въздушната база „Рейн-Майн“. На стълбичката се обърнал с мешката на рамо и извикал на Верена:

— Не плачи, миличко. Веднага се връщам.

Тук обаче Джак Колинс се излъгал. Той паднал на 13 ноември в битка с така наречените китайски „доброволци“. Съобщението за смъртта му стигнало до Верена едва към средата на декември. Военното министерство уведомило само родителите. Те информирали Верена. Писали ѝ колко им е мъчно за нея.

10.

Следва един период, в който Верена може да бъде видяна в различни американски клубове във Франкфурт. Тя флиртува. Тя танцува. „По това време свикнах да пия — казва Верена. — Често бях толкова пияна, че трябваше да ме откарват вкъщи.“ Намирала си приятели, без да подбира, после ги изхвърляла, когато ѝ омръзвали. В повечето случаи това ставало много бързо.

Известно е, че такова отношение е особено предизвикателство за много мъже. Скоро Верена се превръща в своеобразен символ за целия франкфуртски гарнизон. Висши офицери се надпреварвали да я имат. Тя се оставяла да ѝ правят подаръци, да я извеждат, да я целуват и после лягала с тях — не чак толкова често.

„Човек не бива да им пуска много — обяснявала на една приятелка. — Трябва да се правиш на труднодостъпна. Иначе ще им омръзнеш.“

През този следобед, когато ми откриваше историята на своя живот, тя ми каза: „Джак беше мъртъв. Никога не съм го обичала истински, но той беше добър с мен и аз си бях внушила, че мога да се науча да го обичам. С това се свърши. Сега си внушавах, че всички любовни истории, сегашни и предстоящи, имат лош край. Тогава реших никога вече да не обичам. Никога вече!“

Това го решила тогава.

Удържала на решението си почти три години. Междувременно свикнала с някои неща, а и добила доста опит. Тя пушела и пиела прекалено много, но това не ѝ пречело. Освен това била — особено по отношение на американските жени — много предпазлива. Не трябвало да дава повод за ревност или оплаквания. Избягвала връзките с женени мъже. В службата нейната вежливост била непоклатима, не си позволявала никакво сближаване нито с най-привлекателните лейтенанти, нито с най-чаровните полковници. В магазина не приемала никакви подаръци. Всяка немска сътрудничка на търговската къща всяка вечер била проверявана, събличана до голо от служителка на Женския помощен корпус, дали не е откраднала нещо от този рай.

Вие сте уволнена! Това било изречението, което чувала стотици пъти, когато някоя от Женския корпус намирала у момичетата найлонови чорапи или блокче шоколад.

Верена не искала да бъде уволнена. И никога не крадяла. Гледала си работата и изхранвала себе си и брат си, доколкото можела. Междувременно получавала от мъжете много подаръци — извън службата. Въпреки това Ото се пробвал със сделки на черния пазар — дълго време с успех. Какво е вършел и как го е вършел, с какво е търгувал и с кого, не е нужно да пиша. Всеки, който тогава е бил на двадесет и повече години, знае всичко за подобен вид дейност. Които още не са били на двадесет, не е необходимо да знаят.

Не бих искал никого да отегчавам или заблуждавам с книгата си.

Глуповатият безпомощен Ото изкарвал от 1950 до 1953 година много повече от сестра си, която работела от осем сутринта до пет вечерта. Той наел голямо жилище на Бокенхаузер. Неговите „дивни“ партита били прочути. Той имал много приятелки и много пари.

На 12 април 1953 година бил арестуван от Централния следствен отдел, американската Криминална полиция. Агентурна група под ръководството на някой си Робърт Стивънс от дълго време наблюдавала бандата, ръководена от Ото. И нанесла удара си.

Главният свидетел на обвинението по случая бил мистър Робърт Стивънс.

11.

Мистър Стивънс, главният свидетел на обвинението срещу бандата, говорел толкова свободно немски, че можел да мине за немски емигрант. Освен това говорел също толкова добре френски, италиански и испански. Във всяко едно отношение бил пълна противоположност на добродушния и ограничен Джак Колинс. Изглеждал блестящо, бил елегантен и знаел как да се държи с жените. Той успял да накара Верена да промени вижданията си върху любовта и мъжете.

Мистър Стивънс станал нейния „американски приятел“. В тази си роля той разбирал много по-добре как може да направи щастлива жената, отколкото несръчния и трогателен Джак, който загинал в Корея.

И мистър Стивънс заговорил за женитба.

Той й купувал дрехи, бижута, тя можела да кара шевролета му. Уредил да изчезнат определени документи, които тежко уличавали брата на Верена, преди процеса, така че дванадесет членове на бандата получили сурови наказания, докато Ото Вилфрид бил освободен.

Мистър Стивънс бил честен човек. Той казал: „Аз съм женен в Щатите. Вече съм подал документи за развод. Естествено, това ще продължи известно време.“

Продължило почти две години. Но Верена не била нещастна, защото мистър Стивънс я извеждал, глезел я. Тя била една от най-елегантните жени в града. Мистър Стивънс често казвал, че я обича, и също толкова често го доказвал. Във всеки случай Верена открила това, което смятала за любов, едва с него.

През втората година на тяхното запознанство Верена забременяла. Мистър Стивънс копнеел за деца („Искам деца от теб, скъпа, много деца.“)

Тъй като по това време според думите му разводът толкова бил напреднал, че се очаквало решение всеки момент, Верена изчаквала да го изненада с новината едва след развода.

Минал един месец. Минали три месеца. Четири месеца. Решението за развод се бавело.

Тогава Верена казала на мистър Стивънс, че очаква дете. Той се стреснал, ала тя го успокоила:

— Да се махне вече не може, но дори и още десет години да продължи твоят развод, аз винаги ще те обичам и винаги ще бъда щастлива с нашето дете. Ти също, нали?

— Аз? Разбира се, любима — отвърнал мистър Стивънс. — Разбира се!

На другия ден напуснал Франкфурт.

Верена мислела, че е изпратен по работа. Когато не се върнал цяла седмица, тя отишла в неговата служба. Там разбрала от един друг говорещ свободно немски господин, че мистър Стивънс е преместен и едва ли ще се върне във Франкфурт.

— Може ли да ми дадете адреса му?

— Съжалявам, мисията му е строго секретна.

— Но аз очаквам дете от него!

— Съжалявам още повече, мис Вилфрид.

— Може ли да оставя писмо за него и вие да му го препратите? Искам само да получи писмото, не ви питам къде е.

— Естествено, че може.

Мис Вилфрид оставя през следващите два месеца повече от двадесет писма на любезния господин. На нито едно от тях не получила отговор, въпреки че любезният господин (който не ѝ се представил и му викали само Хари) ѝ гарантирал, че надлежно предава всяко писмо.

— Но той трябва да отговори! Той знае в какво положение съм! Защо свивате рамене?

— Мис Вилфрид, аз познавам мистър Стивънс съвсем бегло. Всички тук се познаваме съвсем бегло. Непрекъснато ни сменят. Разбираемо е при професия като нашата, нали?

— Разбираемо, да...

— Ние не можем и не трябва да установяваме контакти с немското население. Действията на мистър Стивънс... хм... нарушават разпоредбите. Имам съмнения, че и в процеса срещу вашия брат се е държал не съвсем коректно.

— А адресът му в Америка? Адресът на жена му? Ако можех да й пиша... Те бяха в развод...

— Така ли?

— Какво?

— Нищо, нищо. Моля ви! Не се вълнувайте! Във вашето положение! Много съжалявам, не мога да ви дам и адреса на жена му.

— Защо не?

— Защото с това ще ви разкрия истинското му име.

— Но аз знам неговото истинско име! Той се казва Робърт Стивънс!

— Мис Вилфрид, моля ви, не бъдете наивна. Сътрудник на Следствения отдел никога не може да работи с истинското си име, защото тогава животът му ще е в опасност. Това би трябвало да го разбирате.

Това Верена естествено го разбрала.

Тя благодарила на любезния господин и казала, че повече няма да му досажда.

На излизане срещнала хубаво русокосо момиче. Тя успяла да чуе думите му: „Минаха вече седем месеца! Не ми казвайте, за бога, че още не е отговорил!“

Разбрала, че мисията на любезния господин на име Хари е изключително неприятна.

12.

Раждането на детето ѝ минало много тежко. Първоначално Верена имала много пари, за да си позволи да постъпи в първокласна болница, защото продала бижутата си и различни подаръци от мистър Стивънс. Притежавала още някои неща. Когато времето дошло, лекарите установили, че не може без цезарово сечение. След операцията Верена получила сепсис. Била между живота и смъртта.

Накрая лекарите ѝ обяснили, че има само едно средство за спасение — пеницилин.

И при това трябва американски пеницилин, защото от немския имало съвсем малки количества, а и не бил изпробван. Американският се търгувал на черно и бил много скъп. Верена повикала при себе си в болницата един кожухар и му предложила кожените си палта.

Търговецът поискал време да размисли. Дошъл още два пъти. Бил умен мъж и си казал, че жена с четиридесет градуса температура едва ли може да си позволи да се пазари дълго.

И наистина Верена продала кожените палта далече под истинската им цена.

Американският пеницилин ѝ спасил живота. Разбира се, трябвало да се премести в третокласна болница, защото нямала повече пари. Когато най-сетне изписали Верена, лекарите я предупредили, че евентуално второ раждане може да я убие. На малкото си момиченце тя дала името Евелин...

Много време минало, докато Верена си възстанови силите. Скоро вече нямала пари. Дала Евелин в ясла, за да може да започне работа — първоначално като секретарка в едно застрахователно дружество. Вечер ходела на курсове по стенография и машинопис. По това време — средата на 1956 — Карл-Хайнц Вилфрид, нейният баща, успял чрез Службата за издирване на Червения кръст да установи къде са Ото и Верена. Той самият се бил установил в Пасау, получил вече голяма част от обезщетенията за загубите от войната, за загубената собственост на Изток, която вече била оттатък линията Одер — Ниса, и започнал търговия с дървен материал. Той поканил децата да отидат

при него. Междувременно научил за смъртта на жена си. Писал им, че е потресен.

Верена отказала да види отново баща си. Ото заминал сам за Пасау и съобщил за отказа ѝ. Карл-Хайнц Вилфрид бил, както казвал, дълбоко оскърбен от поведението на дъщеря си, за която, както казвал, бил направил толкова много.

— Верена смята, че ти си виновен за смъртта на мама — казал бледият слабосилен син.

— Глупости! — възмутил се бледият слабосилен баща.

— От години се опитвам да ѝ го избия от главата. Напразно. Това ѝ е станало идея фикс.

— Какво?

— Че ти си ни изоставил на произвола на съдбата. Че с автомобила сме щели да се спасим всички. Ти си избягал.

— Аз не съм избягал! Забранявам такива изрази!

— Така казва Верена, не аз — отговорил Ото. — Когато още имаше време, аз все молах майка да се махаме. Но тя не искаше.

— Ето, сам го каза. Тя не е искала.

— Тя не искаше до последния момент. Старият заводски майстор Циглер трябваше да я измъкне насила. Знаеш ли кои бяха последните ѝ думи?

— Кои?

Ото ги повторил.

— Толкова е в стила ѝ — казал бащата и закимал отмерено. — Да, наистина, Ото, това ѝ беше в стила. Добра жена, може би най-добрата в света. Но инат и непредвидлива. Погледни ме. Какво щеше да стане с мен, ако и аз бях толкова непредвидлив?

Бащата взел Ото във фирмата си. Младият човек останал в Пасау.

Верена удържала на клетвата си — тя никога на посетила баща си, никога не му писала, никога не му простила.

„Той и днес е жив, разказва тя. Стар човек, но много държелив. Бизнесът му върви чудесно.“

— И ти повече не го видя?

— Никога.

13.

16:45.

От четвърт час Порчето е съсредоточил усилията си върху Тацит. Лежа до Верена на широкото легло. Свещите са изгорели докрай. Само червената светлина на реотана на електрическата печка осветява помещението. Продължава да вали. Верена се изправя и гаси цигарата си.

— Това е животът ми — казва тя. — Сега го познаваш така, както и аз твоя.

Тя седи пред мен, прибрала крака до тялото си, гола. В стаята е топло.

Аз галя гърдите ѝ, бедрата ѝ.

— Един път те попитах дали си обичала бащата на Евелин, ти отговори с да.

— Наистина го обичах. За съжаление.

— Обичаш ли го още?

— Отдавна вече не. Дори не си спомням как изглеждаше.

— Дълго време ли беше секретарка?

— Смених много служби. В повечето случаи трябваше скоро да напускам.

— Защо?

— Колежките злословеха срещу мен.

— Защото си хубава.

— Възможно. Скоро след като постъпех някъде, започваха клюки, че имам нещо с шефа. По това време ми беше много трудно. Не бях научила нищо като хората. Опитах работа в данъчна служба, в една експедиционна агенция, работих в приемната на една фирма за обзавеждане — всичко напразно. Ставаше все по-трудно. Дрехите ми бяха стари и демодирани. Нови не можех да си купя. Трябваше да напусна жилището с Евелин, защото повече не можех да плащам наема. Намерих по-малко. Скоро трябваше и него да напусна. Накрая живеех в една отвратителна малка дупка до железопътната линия.

— А баща ти?

— От време на време ми пращаше пари. Не искам да се изкарвам героиня, повярвай ми, Оливер. Но аз връщах парите обратно. Не можех да забравя как почина майка ми. И днес не мога да го забравя. — Тя отново легна до мен и ние дълго мълчахме, хванати за ръце.

После тя каза:

— На улицата никога не излязох. Разбира се, имах връзки с мъже. Излизах с тях. Но когато разберяха в какви условия живея, те бързо ме напуснаха.

— И когато откриваха, че имаш бебе.

— Естествено. И тогава... Знаеш ли... Не, мисля, че не мога да го кажа.

— Кажи го.

— Не че не искам да го кажа, но мисля, че не мога да го изразя. Мъжете...

— Какво?

— Те много бързо забелязват, когато се преструваш, че изпитваш любов или страст...

— Жените също. В това отношение вие даже имате предимство. Много по-бързо го разбирате. — Сещам се за нещо: — А мъжът ти?

— Това вече ти го разказах. Срецнах го вечерта, когато исках да убия Евелин и себе си. Когато бях останала съвсем без сили, Евелин налетя на колата му...

— Нямах това предвид.

— А какво?

— Ти все пак не обичаш мъжа си.

— Не.

— И той не забелязва нищо? Точно той не забелязва нищо?

— Естествено, че забелязва. Дори ми го е казвал.

— И?

— Смята, че за него е без значение. Той ме обича, това му стига. Казва, че никога няма да ме напусне. — Гласът ѝ става по-силен. — Какво мисли в действителност, не знам. Не знам дали още утре няма да ме обвини, че имам връзка с Енрико, с тебе или с някой друг, и няма да ме изхвърли. Но кажи ми нещо, Оливер, само едно нещо ми кажи — сега разбираш ли, че не искам никога вече да живея в такава мръсна дупка на железопътната линия, да нямам нищо за ядене, да пия шампанско с гнусни еснафи и да им позволявам да ме пипат?

Разбираш ли сега, че не искам никога вече да съм бедна, никога, никога вече?

— Разбирам го.

— Ти си чудесен.

— Не съм чудесен. Но ти счупи грамофонната плоча.

— За което сега съжалявам.

— Не говори така!

— Нали искаме винаги да си казваме истината?

— Аз ще прибера парчетата.

— Глупаво момче!

— За да ти ги покажа някой ден.

— Не започвай пак, моля те! Беше толкова хубаво... Както никога с никого...

— И с мистър Стивънс ли?

— Защо питаш?

— Защото той е бащата на Евелин. От него ревнувам.

— Недей. Казах, че дори не помня как изглеждаше. И... вече не знам как беше с него.

— Но...

Тя пхва ръката си в моята.

— Късно е. Трябва да си тръгваме. Имаме толкова малко време, любими, толкова малко време.

Ние се целуваме. Толкова малко време!

14.

Вече е тъмно, когато напускаме малката килната къща. Верена заключва. През полето вървим към моята кола. Когато тръгвам с колата по магистралата, ми идва нещо наум:

— Веднъж каза, че мъжът ти е настанил брат ти в едно обменно бюро на франкфуртската гара.

— Да, вярно е. Преди една година Ото взел пари от служебната каса на фабриката в Пасау. Баща ми го изхвърлил. Ото дойде при мен и се примоли. Вечно такива ги върши. Мъжът ми му помогна. Мъжът ми помага на много хора.

— Красив жест от негова страна.

— Той не го прави заради хората.

— А за какво?

— Заради мен.

— За да го обичаш?

— Да.

— И ще го заобичаш ли?

Тя поклаща глава. Чистачките се движат, дъждът тропа по стъклата и по покрива. При бензиностанцията на магистралата слизам и моля да повикат такси. След това се връщам при Верена.

— Вдругиден е четвъртък. Целия следобед съм свободен. Ще се видим ли в два и половина?

— Да, Оливер, да! — кима тя.

Втрещваме се навън в тъмнината и в дъжда, гледаме автомобилите, които, пръскайки вода, профучават по мокрия асфалт.

Извиканото по телефона такси пристига.

— Не спирай с таксито точно пред вас, Верена.

— Няма.

— Обичам те.

— Лека вечер.

— Обичам те.

— На добър път.

— Обичам те.

— Остани тук, аз сама ще отида. Не искам шофьорът на таксито да те види.

Тя тръгва. Таксито потегля. Червените му задни светлини изчезват на завоя. Потеглям към интерната. „Квеленхоф“ още е празен, когато пристигам. Децата са на вечеря.

На път към моята стая срещам господин Хертерих.

— Слава богу, че идвате навреме. Господин доктор Хаберле се обади по телефона.

— И?

— Аз... аз казах, че имате разстройство и сте на легло.

— Окей. Мога ли и аз да направя нещо за вас?

— Не, благодаря... — Той чука на дърво и се засмива унило. — В момента, слава богу, се справям някак с малките.

— Виждате ли! Нали ви казах.

— Но какво ще стане, ако господин директорът или някой учител забележи, че изчезвате толкова често?

— Никой няма да забележи.

— Но ако все пак стане?

— Тогава излитам от тук.

— Това ли искате?

— Не! Така че ще съм много предпазлив, господин Хертерих. Оставете всичко на мен. Аз ви помагам, вие ми помагате. Обещавам, че ще излизам само в четвъртък и събота. Тогава е разрешено, нали?

Той кимва с облекчение и казва тихо:

— Не искам да бъда нахален, но тя сигурно е прекрасна.

— Да.

— Моята жена също беше прекрасна, господин Мансфелд. Толкова красива, че всички се обръщаха подире ѝ.

— Какво стана с нея?

— Тя ме мамеше и се разведохме. Никога нищо не можах да ѝ предложа. Красивите жени винаги трябва да се гледят, нали?

— Може би — казвам аз и си мисля за Манфред Лорд.

В стаята си сядам на леглото и мисля за себе си.

Какво мога аз да предложа на Верена? Нищо. Нищичко.

Нещо ми убива в ребрата.

Бъркам в джоба си и вадя петте парчета от грамофонната плоча. Съединявам ги върху нощната масичка.

ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА. Оригинален саундтрак от „ОБИЧАТЕ ЛИ БРАМС?“

Седя втренчен в счупената плоча. „Любовта е само дума.“ Дъждът чука по прозореца. Само нощната ми лампа свети. Чувам шум. Децата се връщат от вечеря. Бързо взимам плик и пъхам вътре парчетата от плочата. Лягам на леглото с ръце под главата си и гледам в тавана.

Тя казва, че дори не може да си спомни лицето му. Но той е баща на детето ѝ! Веднъж каза, че в живота си е обичала само двама души: Евелин и бащата на Евелин. Каза...

15.

През този ноември има страшни бури и много дъжд. Всеки четвъртък и събота следобед се срещаме с Верена в „нашата къща“.

Всеки път тя ни се струва по-крива и по-печална. Поляната пред нея се е превърнала в блато, част от оградата е паднала от вятъра. Перилото на стълбите също е отнесено. Дървоядите стържат усърдно в стените. Но електрическата печка поддържа топлината в помещението, в което се любим. Всеки път си правим по някакъв малък подарък. Лула. Парфюм. Запалка. Червило. Книга. Аз не мога да й правя големи подаръци, за да не бият на очи, когато Верена ги занесе у дома, а и не мога да ги плащам. Трябва да пестя, за да изплащам полиците. Понякога аз идвам по-рано, понякога Верена. В повечето случаи е Верена. Който идва първи, проветрява, включва печката и приготвя леглото. Правим си чай. Никога не пием алкохол. Верена казва, че иска да бъде съвсем трезва, когато сме заедно. И аз искам същото. Ще дойде времето, когато и двамата ще има ме само едно желание: да се напием! (Но това ще е по-късно. Не мога да пиша толкова бързо, колкото живея.)

Манфред Лорд продължава да е ангажиран със строежа в Хановер. Поема и финансирането на двеста еднофамилни къщи в предградията на Бремен. По всичко личи, че наистина те има, мили боже!

Всеки път, след като сме се любили, си разказваме по нещо от живота си. След това се любим отново.

Става все по-студено и все по-рано се стъмва. Падат мъгли. Дърветата са съвсем голи. Наближава декември.

Мъглата, дъждът, трополенето на капките върху покрива на колибата, бръмченето на електрическата печка, прегръдките ни, разговорите ни всичко това не бях преживявал никога, беше ми непознато. Верена казва, че и за нея е същото. Преди да я срещна, смятах, че всички хора лъжат. На Верена й вярвам дори да ми каже най-невероятни неща.

Не съществува нищо, което тя би могла да ми разкаже, а аз да си помисля: ето, сега лъже. Казах ѝ го, а тя отговори:

— Разбрали сме се, че няма да се лъжем.

Още веднъж ѝ забраних да ми пише. Ако не можем да се видим ако тя не разполага с време или аз не мога да изляза, — тогава си телефонираме както по-рано. Аз седя в канцеларията на госпожа Либетрой и чакам позвъняването на Верена, докато пиша „нашата история“.

„Това трябва да е голяма любов“ — смята госпожа Либетрой.

Аз не казвам нищо. Да не би и тя да има магнетофон? Да не би да познава господин Лео? Не! Несправедлив съм към нея. Любовта е нещо, за което копнее всеки — бедните, умните, глупавите, богатите, могъщите, жалките, младите, старите, а също и госпожа Либетрой...

Както се чува, положението на Джералдин се подобрява, но все още е зле. Тя лежи в гипсов корсет от шията до кръста. Все още не се разрешават посещения. Аз ѝ изпратих цветя и любезно писъмце, на което получих отговор:

„Любов моя,

Мога да пиша съвсем кратко — заради гипса. Благодаря за цветята. Ще ги запазя и като увехнат, за цял живот. Лекарят казва, че до Коледа ще може да ме пренесат в едно жилище, което майка ми е наела тук. По празниците баща ми ще дойде от Кейп Канаверал. Може би родителите ми ще се съберат. Дори не смея да мисля за това. Семейството и ти! Веднага след Коледа трябва да ме посетиш. Моли се гръбначният ми стълб да зарасне правилно, да не трябва да се движа отвратително осакатена като клетия Ханзи. Лекарите, на които казвам, че живея за една велика любов, твърдят, че това ще ми върне здравето. Няма ли да е чудесно? Прегръща те и нежно те целува хиляди пъти твоята Джералдин.“

Писмото изгорих веднага. Но какво ще стане след Коледа? Е, все още сме в началото на декември. Създадох си навик да отлагам всички

решения, а когато съм при Верена, въобще забравям, че трябва да се взимат решения.

16.

Свещите горят. Ние лежим един до друг. Внезапно Верена казва:

— Не мога да понасям Ницше. А ти?

— Повдига ми се от него.

— Да, но вчера открих едно негово стихотворение, което е точно за нас.

— Кажй го.

Тя го казва, гола и топла в ръцете ми:

— „Гарвани грачат, политат стремглаво към родния бряг: Блазе на тогова, който сега има дом — скоро ще падне сняг.“ Не знаех, че е написал такова нещо.

— И аз също.

От радиото тихо звучи музика. AFN предава „Рапсодия в синьо“. Ние включваме винаги само AFN. Няма смисъл да се слушат немските станции. А Радио Люксембург не можем да ловим денем с този апарат.

— Ние имаме дом, нали, Верена? Ние имаме дом!

— Да, сърце мое.

Покривът на къщичката започна да тече. Когато вали, трябва да слагаме съдове по пода, за да събираме водата, която капе от тавана.

— Аз нямам предвид тази колиба.

— Знам какво имаш предвид.

— Ти си моят роден дом. Ти си моето домашно огнище.

— И ти за мен — казва тя.

И тогава го правим отново и дъждът пада на големи капки в съдовете по килима, зимният вятър вие край бараката, докато AFN предава „Рапсодията“...

17.

— Седни, Оливер — казва шефът. Това става на 6 декември вечерта в неговия кабинет с многото книги, глобуса, направените от деца предмети, детските рисунки по стените. Шефът пуши лула. На мен ми предлага цигари и пури.

— Не, благодаря.

— Ще изпиеш ли една бутилка вино с мен?

— С удоволствие.

Той донася „Шато Ньоф дю Пап“ и напълва две чаши, сяда, отпива, гледа ме спокойно както винаги, дори и седнал е леко приведен заради ръста си — същински Джеймс Стюарт от американските филми, пич и половина. Отначало се уплаших, когато ми казаха, че ме вика. Помислих, че може да има връзка с Верена, но съм се излъгал. Става дума за нещо съвсем друго.

— Добро е виното, нали? — пита шефът.

— Да, господин докторе.

Той пухти с лулата си.

— Оливер, когато ти дойде при мен, аз ти предложих от време на време да разговаряме, спомняш ли си?

— Да, господин докторе.

— Съжалявам, че първият ни разговор е за мои, а не твои проблеми.

— Камък ми падна от сърцето.

— Така ли?

— Е, винаги е по-добре да се занимаваме с вашите проблеми.

— А! — той се смее. След това става сериозен. — Искам да разговарям с теб, защото ти си най-големият в целия интернат и просто нямам с кого да говоря.

— А учителите?

— Не мога да ги обременявам. Пък и не искам.

— Тогава казвайте, господин докторе!

— Какво ти е мнението за Зюдхаус?

— Фридрих? Той е голям тъпанар. Не е виновен. Сам по себе си е добро момче, но с такъв баща нацист, естествено, че не може...

— Да, именно — казва шефът.

— Именно какво?

— Сигурен ли си, че не искаш цигара?

— Да.

— Или пура? Тези са съвсем леки.

Шефът изглежда отпаднал. Дали не е болен?

— Не, благодаря. Какво става с Фридрих?

Шефът рисува с пръсти невидими фигури по бюрото.

— Подал е оплакване срещу мен.

— Моля?

— Пред баща си. Нали знаеш, че той е главен прокурор.

— Тъкмо длъжност за такъв като него.

— От правна гледна точка трябва да е в затвора. Но къде е правото? Господин доктор Зюдхаус е по високите етажи на властта. С най-яки връзки с всички служби. Ти си на двадесет и една, не е необходимо да ти обяснявам как стоят при нас нещата.

— Не, господин докторе, не е необходимо. В какво ви обвиняват?

— Че съм назначил на работа доктор Фрай.

— Нашия учител по история?

— Да.

— Но него всички го обичат!

— Очевидно не всички. Във всеки случай не и Фридрих Зюдхаус.

— А, това ли имате предвид? Посещението в концлагера Дахау.

— Не е само посещенията в Дахау. Отнася се изобщо до начина, по който доктор Фрай ви преподава история. Телевизионните сериали. Книгите, които ви препоръчва. Всичко това предизвиква гнева на Зюдхаус. Ти каза съвсем правилно, че опира до баща му. Така е отгледан. Е, писал е на баща си...

— Какво?

— Много писма. Как в моето училище един от моите учители преподава „история“, как германският народ се натиква в калта, германската чест, германският престиж, как ви се внушават комунистически и разрушителни идеи.

— Ама че свиня! Мисля, че ще си взема една пура, ако разрешите, господин докторе. — Докато подрязвам върха и я запалвам, питам: — И?

— И? — шефът се усмихва тъжно и гали едно конче от лико на писалището си, явно подарено от някое от децата. — Господин главният прокурор доктор Олаф Зюдхаус е човек с власт. Той се оплакал на приятелите си из разните служби.

— Това не го разбирам. Доктор Фрай казва истината! От какво може да се оплаква старият нацист?

— От това, че доктор Фрай казва истината — отговаря шефът, докато изтръсква лулата си и я пълни отново. — Истината, Оливер, трябва да бъде поднасяна с хитрост, ако човек иска да успее. Доктор Фрай не я поднася с хитрост, а със смелост.

— Достатъчно тъжно е — казвам аз, — че според човек като вас трябва смелост, за да се каже истината за Третия райх.

— Уверявам те, че се подписвам под всичко изречено от доктор Фрай. Аз се възхищавам от него и високо го ценя.

— Е? Тогава изритайте Зюдхаус. И други сте изключвали.

— С другите беше друго — казва шефът и пафка с лулата си. — Свалка в гората или такива работи.

— А сега?

— Сега става дума за политика.

— Това по-лошо ли е?

— Възможно най-лошото — казва шефът. — Внимавай сега: този главен прокурор — ти си съвсем прав, Фридрих не е виновен, че е възпитан така, този господин търчи от министерство в министерство и крещи, че при мен учениците били подстрекавани от агент на ГДР. И аз самият съм бил такъв. Знаеш ли къде си ти според бащата на Фридрих, Оливер?

— Къде?

— В училище, където се отглеждат само малки комунисти.

— Направо е смешно.

— Няма нищо смешно. Бащата на Фридрих например изтъква, че съм дал стипендия на малкия Джузепе и че неговият баща е комунист. Какво да правя?

— Зюдхаус успял ли е да постигне нещо с тези глупости из министерствата?

— Отчасти, отчасти. Естествено, не всички са викали „браво“, когато е изисквал уволнението на доктор Фрай, но и никой не е казал кратко и ясно, че така или ще се стигне до скандал, или че ще извика пресата, или каквото и да било. — Шефът се закашля, може би от дима. — Виното е добро, нали?

Изведнъж ме обзема съжаление. „Справедливия“ го наричаме ние. Справедлив е. Справедлив, почтен човек. Също като доктор Фрай. Мисля си: „Какво могат да направят справедливите, почтените? А какво ги чака?“

— Да, господин докторе — отговарям.

— Още една чаша? Можеш да кажеш на господин Хертерих, че сме се напили заедно.

— Аз няма да се напия.

— Но аз да — казва шефът и си дърпа яката. — Тази вечер ще се напия. И утре сутринта няма да ме видите на закуска. Защото ще съм зле. Все ми е зле. Повръща ми се.

— То си е за повръщане.

— Наздраве, Оливер! Когато господин главният прокурор разбира, че в министерствата успехът не му е сигурен, той разпраща писма до около петдесет семейства. Тук при нас две трети са чужденци и една трета германци.

— Знам.

— Господин главният прокурор пише, разбира се, само на германски родители.

— Какво?

— Че нашият учител по история е непочтен подлец. Че подстрекава децата им. Така че предлага в интерес на децата си всички родители да се обединят и да изискат незабавното уволнение на този подстрекател Фрай.

— И?

Шефът сочи към купчина писма.

— Около двадесет процента от тях ми писаха, че са на страната на доктор Фрай. Около петнадесет процента не са отговорили, следователно споделят мнението на главния прокурор.

Аз пресмятам бързо и питам:

— А останалите шестдесет и пет процента?

— Господин главният прокурор е подбрал добре хората. Шестдесет и пет процента настояват категорично доктор Фрай да бъде уволнен веднага.

Дълго след това в големия работен кабинет цари тишина. Шефът пуши с лулата си. Аз пия червеното си вино, което изведнъж вече не ми харесва.

— Шестдесет и пет процента? — питам най-накрая.

— Учудва ли те? Мен не. Аз очаквах осемдесет до деветдесет процента. Виж нещата и от другата страна. Родителите не искат по време на ваканцията децата да се приберат вкъщи и да разправят: знаем за Дахау, знаем за Третия райх. Родителите искат спокойствие, а не децата им да питат как е било възможно такова нещо. Не и тези родители!

— Доктор Фрай знае ли?

— Още никой не знае. Ти си първият, на когото разказвам.

— Защо?

— Защото, преди да предприема нещо, искам да се ориентирам каква ще бъде реакцията на децата. Възрастните са ми безразлични — казва човекът, който завинаги е лишен от свои деца. — Мен ме интересува само вашето мнение. Знам, че мога да разчитам на теб, Оливер. Още не съм ти казал всичко...

— Кое всичко?

— Какво ще стане, ако не уволня доктор Фрай.

— Може ли да ви задължат да уволните един учител, който казва истината?

— Може, Оливер, може. Но в момента не е там работата. Сега искам само ти като най-голям по твой си начин да разбереш какво е мнението на децата за случая. Ако всички те са на мнението на бащите си, тогава не виждам надежда.

— Те не са на мнението на бащите си, господин докторе. Ноа и Волфганг...

— Тях не ги брой.

— Добре, но и всички останали — или повечето от останалите — не споделят възгледите на бащите си. Ние се държим лошо, това е вярно. Ние сме хулигани, окей. Ние ви създаваме много грижи...

— Господи!

— ... но не сме нацисти!

— Бих искал да знам точно това — казва шефът. — Ако съм сигурен, ще се защитавам. Въпреки че ще бъде дяволски трудно.

— Защо ще бъде дяволски трудно?

— Ще ти кажа друг път. Сега съм много на зор.

— Окей, бос — казвам аз. — До два дни ще имате доклада ми.

— Ясно ти е, че това, за което разговаряхме тук, ще остане между вас, учениците?

— Абсолютно. Ние ще запазим тайната.

Шефът става, изважда лулата от устата си и ми подава ръка.

— Благодаря, Оливер.

— Аз... аз... Ние ви благодарим.

— За какво?

— За доктор Фрай.

— Да се надяваме — казва той тихо и извърща глава, — че ще можете да ми благодарите за него и след два месеца.

— Не ми ли вярвате?

— На теб да, Оливер. Но не мога вече на никого да вярвам. Този народ е непоправим. Властниците от вчера са властници и днес.

— Ще видим — казвам аз.

18.

От началото на декември е такъв студ, че махнаха мрежите на игрищата за тенис и ги заляха с вода, която замръзна. Много деца карат кънки там между два и четири. Затова направо на пързалката правя събрание на 7 декември.

В три часа.

През нощта обмислях какво да предприема. Аз съм небрежен и мързелив. Но когато е необходимо, мога да бъда прецизен и точен. Не го правя с удоволствие, обаче този път ще трябва.

От тетрадките по аритметика с малките квадратчета изрязах триста и двадесет листчета, без никой да ме види. За да няма измама при гласуването.

Триста и двадесет листчета са достатъчни, в момента, както казва шефът, сме триста и шестнадесет ученици. Сутринта се качих на тавана на „Квеленхоф“ и взех две кашончета от прах за пране „Персил“. С нож направих два дълги разреза в капаците им. Това са изборните урни. На закуска помолих Ханзи да каже на всички деца от долните четири класа, че в три часа на ледената пързалка имам да направя важно съобщение. В горните класове съобщих лично. На никого не казах за какво става дума, защото иначе мнозина може да не дойдат. Така на всички им е любопитно и наистина в три часа са на ледената пързалка. Носят клинове, пъстри пуловери и къси плисирани поли над вълнените чорапи, увити са с червени, жълти, сини шалове. Много ведра гледка на фона на черните дървета в зимната гора.

Налага се да говоря силно, за да ме разбират всички.

— Първо искам да ви помоля да се подредите в три редици, да се преброите, за да знам колко сте тук.

Сред голямо меле, хлъзгане и падане те се строят и преброяват. Резултатът от първото броене е триста и две. От второто триста и пет. Третото отново дава триста и пет. Триста и пет сме, защото шефът, когато говореше за триста и шестнадесет ученици, не броеше Джералдин, а единадесет деца са болни. Тях посетих преди закуска (също и във вилата на момичетата) с разрешението на шефа и им

обясних за какво става дума, като ги помолих да си мълчат. На всяко от болните деца дадох по едно от карираните листчета и ги оставях да гласуват тайно, като обръщах гръб. Единадесетте листчета вече са в кашоните на леда.

— Разрешете, господин подофицер, да разтурим тази военна формация! — вика Томас.

Томас е син на натовски генерал. Томас мрази баща си.

— Приближете се, за да не се налага да крещя. Случи се следното...

Разказвам им какво се е случило. Дълго обмислях дали да им кажа:

„Един от нас е обвинил пред баща си доктор Фрай, че е антифашист, и група родители искат той да бъде уволнен“, или да им кажа: „Фридрих Зюдхаус е обвинил доктор Фрай пред баща си“, и така нататък.

Фридрих Зюдхаус има лични приятели, Фридрих Зюдхаус има лични врагове. Изборът няма да бъде обективен, ако спомена името му. Следователно казвам:

— Един от нас е обвинил доктор Фрай пред баща си.

След това им разказвам всичко. И големите, и малките слушат внимателно.

Когато свършвам, се случва нещо неочаквано. Фридрих Зюдхаус внезапно се опитва да избяга. Това не ми влизаше в сметките — че той сам ще се издаде, идиотът! Слаби нерви. Проклетият глупак не успява да стигне далече. Волфганг го спъва и първенецът пада на леда. Волфганг го сграбчва за коженото яке и изръмжава:

— Веднага си помислих, че само ти ще да си, сладурче!

С един скок и Томас се озовава до Зюдхаус, който трепери. Явно ще се разреве. Томас е свил юмрук пред носа на първенеца и казва:

— Тук ще стоиш, задник с уши!

— Какво каза?

— Задник с уши! Първо доносници, после бяга! Хайл Хитлер!

— Аз не съм доносничил! Някой друг е!

— Ясно — казва Томас, — затова сега се насираш в гащите, нали? Ела тук, Волфганг!

Синът на обесения военнопръстъпник застава от другата страна на Фридрих. Онзи съвсем се разтреперва. Лицето му е прежълтjало.

— Нацистка свиня — казва Волфганг.

— Тишина! — крещя аз и изпитвам голям страх, че ще започне масово сбиване. — Така не става! Без значение е кой го е направил и...

— Глупости, без значение! Бил е Зюдхаус!

— Помощ! — крещи Зюдхаус. — Господин доктор Флориан, помощ!

Волфганг замахва и удря Зюдхаус така, че много от зрителите зяпват.

Зюдхаус полита в ръцете на Томас. Той вика:

— Да живее НАТО — и нанася на Зюдхаус юмручен удар в стомаха.

Първенецът се превива.

Волганг го грабва и тъкмо иска да му нанесе нов удар, когато изведнъж пред него застава бледият слаб Ноа и казва тихо:

— Недей!

— Какво?

— Не го бийте!

Томас и Волфганг изведнъж го послушват.

Ноа продължава тихо:

— Оливер не е свършил още. Но едно вече разбрах случило се е нещо много лошо. Това не може вече да бъде поправено с бой. Така ли е, Оливер?

— Да — казвам аз и се обръщам към Зюдхаус. — Ако не беше побягнал, глупако, никой нямаше да знае, че си бил ти. Нарочно не споменах името ти.

Зюдхаус ме гледа и само преглъща, за да не се разреве. След което все пак рева:

— Не бях аз! Не бях аз!

— На всичкото отгоре си страхливец — казва Томас.

— Не бях аз! Не...

— Млък — изсъсква Томас и се обръща към мен: — Може ли поне да го сритам?

— Не!

— Нито веднъж?

— Остави най-сетне Оливер да продължи — казва Ноа.

Волфганг се успокоява. Той винаги слуша Ноа.

— Всеки от вас сега ще получи от мен едно листче.

— За какво? — пита Ханзи, моят побратим.

— Това са избори, и то тайни. Можете да отидете зад пейките или зад дърветата, докато пишете.

— Какво да пишем?

— Дали искате доктор Фрай да остане при нас или искате да напусне. Който иска той да остане, пише „да“ на листчето, който иска той да не остане, пише „не“. Който няма мнение, не пише нищо. Сгъвате листчето и го пускате в едно от кашончетата.

Чува се глас:

— За какво е това гласуване? Какво значение има нашият глас?

— Триста деца могат да кажат много — провиква се кафявата нежна Чикита.

— Не и в Персия — обажда се малкият принц.

— Не и тук — казва Волфганг.

— Така е, ама... — смята Ноа.

— Кротко де!

— Ама, моля ти се — казва Ноа, — при нас никой не пита за нищо дори и възрастните.

Зюдхаус изпищява.

— Какво беше това? — питам аз.

— Томас ме срита.

— Чака те много повече, ако те спипам сам, свиньо! — казва Томас. — Обзалагам се, че любимият ти баща е писал писмо и на любимия ми баща. Господата трябва да бъдат единни. Започвай, Оливер!

Аз отварям кашоните и раздавам листчетата на децата, които се блъскат, за да си ги вземат. Казвам:

— Някои от вас се смеят. Няма нищо смешно. Тук ще се гласува бъдещето на един човек. Ако някой си драска по листчето или го хвърли, нека не забравя, че се е погаврил с бъдещето на доктор Фрай.

Смехът престава. Децата се разпръскват по игрището, събират се на групи и обсъждат, всеки пише своето „да“ или „не“ на листчето съвсем тайно, така че никой да не го види. Тогава се връщат при мен. Бях написал на моето листче „да“.

— Аз гласувах доктор Фрай да остане — вика силно Томас.

— Никой не те пита как си гласувал — казвам аз и пускам сгънатото му листче в една от кутиите. — Не си мислете, че с

гласуването всичко ще се разреши. Или като избием няколко зъба на Фридрих. Това е само началото.

— Начало на какво?

— Вероятно на една дълга и мъчителна история — казва Ноа, докато предава листчето си. — Винаги съм предупреждавал доктора. — Ноа бавно се отдалечава.

Постепенно двете кутии се пълнят. И последното дете е предало листчето си. Слава богу, няма никакъв вятър. Следователно мога да изпразня съдържанието на двете кутии на земята.

— Кой ще ми помогне за преброяването? — питам аз.

Ханзи излиза напред.

— Моля те, Оливер — казва малкият принц, — може ли и аз да ти помогна? Това за мен е съвсем ново и вълнуващо. Никога не съм присъствал на избори.

— Естествено, Рашид — казвам аз и съзнателно пренебрегвам гневния поглед, който ми хвърля Ханзи, моят побратим.

Неговото присъствие скоро ще се прояви по друг начин, не само с погледи. И последиците никак няма да може да се пренебрегнат...

19.

Преброяването продължава двадесет минути.

Всички деца наблюдават внимателно това, което правим. Листчетата с „да“ отиват в лявата кутия, листчетата с „не“ — в дясната. Невалидни гласове слагаме под едната кутия, въздържали се — под другата.

Отварям листче, на което малко дете е написало: „Всичко е лайна!“ На друго листче има нарисувана свиня, трето е празно, тоест „въздържал се“. Другите две са невалидни.

След двадесет минути сме приключили със сортирането. За по-голяма сигурност преброяваме още един път. Много от децата броят заедно с нас, някои на глас (всеки на собствения си език). След което мога да обявя резултата. Поглеждам бележника си и казвам:

— Получи се следният резултат — при това са взети под внимание гласовете на единадесетте болни. Невалидни гласове — единадесет. Въздържали се — тридесет и двама. Гласували с „да“ — двеста петдесет и шест. — На това място мнозина започват да ръкопляскат лудо и да викат „ура“. — Тишина! — Отново става тихо. — Гласували с „не“ седемнадесет.

Подсвирквания, дюдюкане. Няколко момчета се опитват отново да се нахвърлят върху Зюдхаус, пребледнял като смъртник.

— Запазете спокойствие. Гласуването показва значително мнозинство за оставането на доктор Фрай.

Отново ръкопляскания. Ноа не ръкопляска. Той се усмихва с тъжната си еврейска усмивка и в очите му виждам шест хиляди години мъдрост и безсилие.

— Втора точка от дневния ред — казвам аз. — Тази задача ми възложи шефът — не мислете, че аз съм се натискал, — защото съм най-големият от вас. А не и най-умният. — Иронични ръкопляскания. — Виждам, че и вие сте на моето мнение. Но все пак съм достатъчно умен, за да ви кажа, че ако сега пребиете Зюдхаус, с това само ще си навредим. Тогава гласуването ще е напразно и ще докажете на възрастните само, че не бива да ви се обръща внимание.

— От къде на къде? Зюдхаус си го заслужи! — вика Томас.

— Искаш ли да бъдеш като него?

Томас плюе на земята.

— Е, тогава? — казвам аз.

— Да, но нещо все пак трябва да се направи на този мерзавец — смята Волфганг, който продължава да държи Зюдхаус за ръкава. — Да не искате с перце да го галим?

Напред излиза Чикита и казва с тънкото си гласче:

— Боят не е решение. Аз гласувам Зюдхаус да „влезе в затвора“, докато всичко се изясни.

— Браво! — вика някой.

И отново ръкопляскаат. Виждам, че Ноа се усмихва на малката бразилка. Тя сияе.

— Който е за това Зюдхаус да „влезе в затвора“, да вдигне ръка!

Издига се гора от ръце.

— Помогнете ми в броенето — казвам на Ханзи и Рашид.

Отново броим. Двеста петдесет и четири деца са за това Зюдхаус да „влезе в затвора“.

„Затвор“ — това е по-лошо и от най-лошия бой. „Затвор“ — това означава, че от този момент нататък никое дете вече няма да разговаря с Фридрих Зюдхаус, никое няма да му обръща внимание, никое няма да му дава да преписва, никое няма да му отговаря, ако Зюдхаус го заговори. „Затвор“ — това означава, че от днес в столовата всички деца ще стават и ще сядат на друга маса, ако Зюдхаус се насочи към тяхната. От днес Зюдхаус ще бъде в такава изолация между триста деца, все едно е на Луната.

— Махай се! — му казва Волфганг и пуска ръката му.

Първенецът си тръгва. Но се обръща и казва:

— Всички ще разберете какво ви чака, свине!

Но това не звучи много убедително. Триста и четирима души гледаме след него, докато се скрие.

— Точка трета от дневния ред — казвам аз, — най-важната. Естествено с нашето гласуване и с това, че вкарахме Зюдхаус в „затвора“, не всичко още е постигнато.

— Нищо не е постигнато — казва Ноа.

— Постигнато е много — казвам аз, — но недостатъчно.

— Какво още можем да направим?

— Трябва да докажем на родителите си, че за доктор Фрай сме решени да...

— Добави още да се борим — мърмори Ноа.

— Да се борим, да! — вика Томас. Той е ядосан и атакува Ноа. — На теб ти е лесно! Правиш се на умен, усмихваш се и казваш, че всичко това няма смисъл! Твоите хора са избити! Но моят баща е жив! В последната война е изпратил стотици хиляди на смърт. През следващата пак ще е същото! Аз не искам да бъда като него! Искам да се боря, да! И стига си се подсмиввал.

— Томас — казва Ноа тъжно, — ти си добро момче. Извинявай, че се усмихвах.

Малкият Рашид с посинели от студа устни пита:

— Как ще стане това? Как можем да се борим за доктор Фрай?

На това отговаря малкият Джузепе, който трепери по същия начин и все още говори ужасния си неразбираем английско-немски-италиански:

— За щастие в това съм специалист. В Неапол моят баща...

— Който е в затвора — вмята подло Али.

Волфганг го хваща за рамото:

— Дръж си устата, малкият, че ще те направя на кайма.

Али млъква.

— Продължавай, Джузепе — казва приятелски Волфганг към малкия италианец. — Какво за твоя баща?

— Ами той ми е доведен баща. Това вече съм ви го казвал, нали?

— Няма значение — казва Ноа. — Всички знаем, че баща ти не е затворен за някое долно престъпление, а защото е участвал в стачка. И това не е позор.

Джузепе трие с ръка очите си.

— Благодаря, Ноа. Да, заради стачка! Това исках да кажа.

— Какво?

— Трябва да стачкуваме. Всички, които написаха „да“, трябва да стачкуваме.

Томас започва да се смее. Той вече е схванал. Волфганг още не е.

— Каква стачка, Джузепе?

— Няма да учим. Няма да ходим на училище, докато шефът каже, че доктор Фрай остава.

— Шефът не иска да изпъди доктор Фрай — казва Ноа. — Родители го искат. С такава стачка само ще създадем трудности на шефа и няма да постигнем нищо.

— Всичко ще постигнем — вика Джузепе.

— Какво постигна твоят баща? — пита Ноа. — Затвор.

— Да, но това стана по-късно — след историята с новия строеж, не знаете ли? След стачката всички работници получиха шест процента повече... как се казва на немски?

— Заплата — казва Томас.

— Да, заплата. Само трябва всички да се държим заедно, да?

Малкият принц пита с нежното си гласче:

— И ако нас всички ни затворят като неговия баща?

— Никога!

— За жалост — казва Томас.

— Защо за жалост? — пита принцът.

— Защото това би било чудесно. Двеста петдесет и шест деца затворени, защото искат да запазят един учител антинацист. Представете си го само! Заглавията във вестниците! Чуждата преса! В Германия единствените демократи са децата! Би било прекрасно! — той въздиша. След това се засмива. — Но и така ще стане. Познавам двама английски кореспонденти в Бон. Ще им пиша още днес.

Обажда се едно малко момче, което никога досега не съм виждал:

— Разбирам всичко това със стачката и ми харесва. Но имам много строги родители. Те ще ми посинят задника от бой, ако шефът рече да изхвърли всички, които стачкуват.

Волфганг пита:

— Защо ще ни изхвърли? Напротив, ще ни бъде благодарен! Джузепе, ти си велик човек!

Малкият италианец се усмихва блажено.

— От това, което Оливер ни каза, се разбра, че шефът е на страната на доктор Фрай. Той е изнудван от няколко родители. Нашата стачка ще бъде подкрепа за него. И още по-голяма подкрепа, че ще може да изхвърли такива като Зюдхаус — не нас!

— Зюдхаус сам ще напусне, гарантирам ви — казва Томас. — Още сега ще пиша на двамата журналисти за това, което става тук. Искам в другиден да го прочета в „Таймс“, в „Дейли Мирър“!

— Полека — казва Ноа, — полека. Можеш веднага да им пишеш. Така да се каже, експресно, за да дойдат тук. Но няма нужда да пишат статии.

— Защо не?

— Защото вероятно няма да имаме нужда от статии. Баща ти получи шест процента повишение без никакви статии, нали, Джузепе?

— Да.

— Защо?

— Предприемачите се засрашиха. Беше им неудобно, нали?

— Вероятно ще им стане неудобно и на различни господа бащи — казва Ноа. Странно как внезапно се промени. Трескави червени петна избиха по бузите му. Той, който винаги се владее, винаги е над нещата, изведнъж вече не се владее, а е също така развълнуван, както Волфганг.

Трябва да си помисля: в Третия райх евреите се оставиха без съпротива да бъдат отвеждани, макар да знаеха за газовите камери. Никой не се съпротиви — освен евреите във Варшавското гето. Днес израелците са силни, а техните момичета се учат да стрелят. Стига се значи до един момент, когато и най-жалкият червей не се оставя да бъде стъпкан, когато и най-слабото куче хапе. Ноа говори, без да си поеме дъх:

— Пресата е най-силното ни оръжие.

„Оръжие“, казва Ноа.

— С пресата ще победим, когато нищо друго не помага.

— Изведнъж стана голям оптимист — казвам аз.

— Нямам ли право и аз понякога да бъда? — пита разгорещено Ноа. Веднага след това той отново е старият Ноа. — Между другото, аз не съм оптимист, а реалист. Ако човек реши да прави такова нещо, трябва да го прави сериозно.

Той стои до мен, така че аз чувам как миловидната Чикита му шепне:

— Това беше умно от твоя страна, това с пресата.

— Чисто и просто въпрос на логика.

— Не, ти си умен — шепне малката бразилка. — Ти и мистър Олдридж тук сте най-умните. А мисля, че ти си най-умният от всички. — Тя му стиска ръката и побягва.

Ноа се прокашля смутено и се оглежда наоколо. Аз се правя, че не съм чул нищо. Ноа се усмихва и този път усмивката му е весела...

На другата сутрин, на 8 декември, от учебните занятия отсъстват двеста шестдесет и едно деца. Това означава, че пет от „въздържалите се“ участват заедно с нас. Когато в осем часа сутринта учителите влизат в клас, не могат да повярват на очите си. При малките поне неколцина седят по местата си. При големите отсъстват почти всички.

В моя клас само Зюдхаус става, когато влиза Порчето. Първенецът не е в състояние да даде обяснение за изключителното събитие. Порчето се втурва при шефа. При него вече са се събрали и другите учители. Аз стоя до доктор Флориан, защото трябва да го осведомя какво смятаме да правим. Той не казва нито дума. Само за миг се извърща. Мисля, че за да се усмихне, без да го видя...

— Господин директоре, в моя клас... — започва Порчето задъхан и целият плувнал в пот.

Шефът сочи към лист опаковъчна хартия, залепена от външната страна на вратата на неговия кабинет. Там е написано:

При създадените обстоятелства започваме училищна стачка, която ще продължи, докато получим гаранции, че доктор Фрай ще остане в училище, няма да бъде подлаган на никакъв натиск или принуда и ще продължи да преподава както досега.

Текста написа Ноа. Залепихме го на вратата двамата към два часа сутринта. Трябваше да счупим един прозорец, защото външната врата на сградата беше заключена. Парите за нов прозорец донесох на шефа още сутринта. Той ги отказа с думите:

— Аз ще го заплатя. Спокойно можехте да счупите още няколко стъкла.

— Едно беше достатъчно, господин докторе!

— Казах го символично. Благодаря ти, Оливер.

— Не ми благодарете толкова рано, кой знае какво ни чака още.

— Няма значение.

— Така ли? Онзи ден казахте, че сте загубили всякаква надежда!

— Но чрез вас си я възвърнах — отговаря шефът. И сочи подписа на плаката.

Тази стачка обявяват 261 от 316 ученици от интерната на професор Флориан. Фридхайм в Таунус. 8 декември 1960 година.

20.

Естествено, шефът трябва да постъпи така, за да не остави впечатлението, че е на наша страна. Поради това тази сутрин в осем и половина ни държа реч. Изиска от всички деца мигновено да се явят в училище. Децата, които го чуват, само се хият. Шефът казва, че ако до един час не сме в класните стаи, ще бъдем доведени насила.

— Тогава помага само едно — обяснява Джузепе. — Седяща стачка.

След един час, когато възпитателите и учителите влизат в къщата при малките момчета, те всички седят на пода. Оставят се да бъдат тътрени, вдигани и носени. След няколко метра възрастният остава без дъх. До училището са двадесет минути. А пък и учителите и възпитателите не са чак толкова усърдни. Правят опити само при малките, големите оставят на спокойствие. Кой би могъл например да носи гигант като Волфганг?

Чуваме, че във вилите на големите и малките момичета е още по-весело. Младите дами не разрешават да ги докосват мъже. Красивата Сантаяна заплашила шефа, че ще повика полицията, ако някой от членовете на учителското тяло я пипне по непристоен начин.

Междувременно д-р Хаберле е алармирал полицията. За щастие във Фридхайм има само един участък с петима души служители. Един от тях винаги е на смяна, един винаги е свободен. Следователно идват трима застаряващи господа и се опитват да пренесат двеста шестдесет и едно деца. След един час, ругаещи и потни, те се отказват от опита.

На обяд шефът съобщава, че няма да има ядене, докато стачкуваме.

— Значи същото, както и в Неапол — казва Джузепе.

Много деца имат още храна от посещението на родителите. Събираме джобните си пари и неколцина отиват до селището и купуват хляб, зеленчуци, мляко и консерви за няколко дни. Електрически котлони и съдове има във всяка вила.

Носим и на господин Хертерих пълна чиния, но той я отклонява и казва слабо:

— Предупреждавам ви за последен път...

Никой не го слуша.

Привечер от Бон пристигат английските журналисти, които Томас е извикал. Те се настаняват в „А“, след това изслушват цялата история от нас и правят снимки. Симпатични момчета. Донесоха ни няколко стека цигари.

Ханзи седи на леглото си и пафка фасовете един след друг.

— Хубаво нещо е стачката — казва той. — По-често трябва да се прави!

— Да — казва Джузепе, — но не от децата, а от възрастните!

21.

Още в първия ден на стачката шефът разговаря по телефона с бащата на Зюдхаус и с жена му. От съдържанието на разговора знаем само това, че групата около главния прокурор продължава да настоява за уволнението на доктор Фрай. Той е в отпуск до изясняване на случая и е заминал за Франкфурт, където живее в малък хотел.

На втория ден от стачката пристига един чиновник от Главното училищно управление във Франкфурт (англичаните фотографираха и него) и заяви, че училището ще бъде затворено и всички ще бъдем изправени пред съд за малолетни, ако стачката продължи. Никой не размени и дума с чиновника.

Следобед шефът съобщи по високоговорителя, че разпореждането на Главното училищно управление е отменено с указ на Министерството на просветата. Той отново ни предложи да се явим в клас.

— Сега само да издържим — казва Джузепе.

На третия ден от стачката (аз телефонирам всеки ден на Верена, но не мога да отпътувам за Франкфурт, защото човек не знае какво би могло да се случи тук в следващия четвърт час) се появява един мерцедес 300 с шофьор, който взема Фридрих Зюдхаус. Той трябва да е знаел за пристигането на колата, защото всичките му неща бяха опаковани и веднага замина.

Същия ден Томас получава от баща си телеграма, в която той изисква от него веднага да се дистанцира от стачкуващите. След което Томас отива в пощата във Фридхайм и телеграфира на баща си в Главната квартира на НАТО:

„Не мисля да прекъсна стачката. Ако бъда отведен оттук, ще избягам и трябва да ме издирва полицията. Желая весело прекарване. Томас.“

На тази телеграма не се получава никакъв отговор.

Но понеже мълчат и бащата на Зюдхаус и сие, Ноа предлага:

— Кажете на твоите двама журналисти, Томас, че сега вече могат да започват.

И така на петия ден три големи лондонски вестника съобщават на първите си страници със снимки и текст за събитията в нашия интернат. На следващия ден всичко това може да се прочете в немските вестници — макар и не на първите страници.

Пристигат много репортери. Полицаяте, учителите и възпитателите искат да ги посрещнат, но ние пресрещаме репортерите през гората и им казваме всичко. На шестия ден излизат много съобщения. Тази вечер шефът отново говори по високоговорителите:

— Трябва да ви направя едно съобщение. Фридрих Зюдхаус и още тринадесет ученици напуснаха нашия интернат. Всички родители, които поискаха доктор Фрай да бъде уволнен, са съгласни той да остане и да продължи да преподава както досега. Утре сутрин в осем очаквам всички без изключение да бъдат в клас. Стачката свърши.

В къщата на малките момчета страхотни възторжени крясъци. В пъстрите си халати и пижами момчетата танцуват и скачат наоколо, боксира се и танцуват.

И отново гласът на шефа. Той дълго си прочиства гърлото, докато гласът му стане ясен, и аз усещам, че се напъняга страхотно, за да говори сериозно:

— Осъждам поведението на всички, които стачкуваха, разбира се, най-остро. Ще има дисциплинарно разследване. Впрочем на всички ви пожелавам лека нощ.

— Лека нощ — реват децата в хор.

Първия час на следващата утрин имаме история. Слабият доктор Фрай влиза, куцукайки.

— Седнете.

Всички сядат.

— Днес ще се спрем на събитията, при които бяхме... хм... прекъснати — казва доктор Фрай, докато куца из стаята. — Ще говорим за така нареченото взимане на властта от Хитлер и за влиянието на тези събития върху немската тежка промишленост... — гласът му става по-несигурен. Той ни обръща гръб. Настъпва дълга пауза. След това доктор Фрай казва тихо: — Благодаря ви.

22.

Банкерът Манфред Лорд се смее дълго, докато се задавя и започва да кашля. Спира да се смее, посяга към чашата си и отпива. Накрая поглажда хубавата си бяла коса.

— Луда история — казва той. — Какво ще кажеш, скъпа?

— Да, Манфред — отговаря Верена.

— Не знам как ще ви се отблагодарим. Сега в чужбина най-сетне ще видят, че у нас нещата вече са други, че израства нова генерация, имунизирана срещу всякаква диктатура. Такива неща да си позволяват училищата там, на Изток — казва Манфред Лорд, явно се чувства много добре, а е бил в партията — макар че наистина не е извършил нищо лошо. Около двадесет милиона партийни другари не бяха извършили нищо лошо. И как тогава е могла да се случи цялата ужасна история, никой от тях сега не е в състояние да каже. А, впрочем...

За всичко са виновни СС.

Сега е вечерта на 14 декември.

Господин Лорд е така любезен да ме покани пак. Вчера, три часа след като бях с жена му в „нашата“ къща в Бруненпфад, той се обади в интерната.

— Ще си прекараме приятно. Никакви условности, никакви смокинги. Можете да се облечете както искате.

— Много любезно, господин Лорд.

— Ще бъде за последно преди Коледа, нали?

— Да. На двадесети започва ваканцията.

— Тогава значи в осем?

— В осем. Благодаря ви.

И така, седим пред тъмните като нощ стъкла на добре отоплената зимна градина в скъпата къща на господин Лорд на алея Микел във Франкфурт. Тропически растения в гигантски саксии са разположени наоколо, вят се по тавана, от който висят кошници с великолепни орхидеи. Наистина е много уютно в тази зимна градина, чието създаване положително е струвало цяло състояние, защото щом пристигнах, Манфред Лорд, изпълнен с гордост, ми показва цветя,

които са толкова редки, че се броят на пръсти в целия свят. Той обича растенията и ги колекционира.

И много ценни стари книги. Има фантастична библиотека. Която също струва цяло състояние...

Верена и той пият безалкохолна бира с уиски, аз пия само „Туборг“ от сребърна чаша. Няма да се напия пак при господин Лорд.

Всички сме с пуловери; Верена е с червения, защото веднъж в „нашата“ къщичка ѝ казах, че го обичам.

— Вие сте забележителни момчета — смята Манфред Лорд и отново посяга към бутилките. — И забележителни момичета. Намирам цялата история за чудесна.

Колкото пъти се обръща с гръб към нас, двамата с Верена се споглеждаме. Напоследък бяхме често заедно. Възможно най-често. Когато се споглеждаме, сякаш се прегръщаме. Преди малко Лорд излезе, тогава Верена ми пхна в ръката няколко свои снимки. Те сега са в джоба на панталона ми.

— И този малък Джузепе! Бива си го!

— Да — казвам аз и поглеждам Верена, която издава устни като за целувка, преди мъжът ѝ да се обърне. — Той е, добро момче. Но знаете ли, господин Лорд, историята не завърши чак толкова щастливо все пак.

— В какъв смисъл?

— За това не писаха във вестниците. Няма и да пишат. Но има едно усложнение за нашия директор. Снощи го сподели с мен. Както върви, той практически е фалирал и ако не стане чудо, по празниците може да пусне кепенците.

— Защо?

— Един от бащите, който твърдо беше за това доктор Фрай да бъде уволнен и който си прибра сина от интерната, е господин Кристиания.

— Кристиания? — Лорд сбръчква чело. — Дали не е Хорст Кристиания, от „Кристиания & Волф“ в Хамбург?

— Да, той.

— Но Хорст е... — Лорд млъква. Сигурен съм, че искаше да каже: „мой добър приятел“. Той обаче е предпазлив. — И какво за Хорст?

— Господин Кристиания... — Невероятно е колко спокойно разговарям с мъжа, чиято жена спи с мен, чиято жена обичам; колко бързо човек свиква с такова нещо. — ... господин Кристиания го е финансирал. Когато се изгражда интернатът. Дотогава вилите са само наемани. Преди три години директорът ги купува. За това му трябват пари, много пари.

— Ясно.

— Снощи ми каза, че малко се е поизсилил. Не катастрофално. С над триста ученици положително може да погаси заема. Но през последната година е изостанал с две полици. Всеки път е молил господин Кристиания да ги отсрочи или да ги притури към последната полица, на която, мисля, срокът е 1964. Той всеки път се съгласявал без възражения, все пак синът му е в този интернат и...

Лорд маха с ръка. Подсвирква си. После казва:

— Не е необходимо да ми разказвате по-нататък, Оливер. Вече разбрах. Сега Кристиания иска да му се изплати всичко наведнъж, нали?

— Да, господин Лорд.

Лорд се смее.

— Не е много изискано, но нещата са такива — синът му вече не е там. Човек трябва да разбира и гледните точки на другите хора. Дори трябва да се опита да разбира и мислите на други хора. Винаги съм го казвал, нали, скъпа? — Той тупа жена си по коляното. Дали се опитва да разбере моите и на жена си мисли? — Бирата ви ще се стопли. Не, не, не ми противоречете, дайте я тук! — Той излива остатъка от моята чаша и взима нова бутилка от кофата с лед. — Така. Има друг вкус, нали? Каква е стойността на последните полици? Общо? Колко трябва да плати закуп вашият даскал?

— Сто хиляди.

— Хм.

Манфред Лорд отпива една глътка, изправя се с целия си внушителен ръст и обикаля наоколо из зимната градина сред палми, кактуси и виещи се растения.

— Хм — казва той и придърпва към себе си една орхидея — тъмно виолетова с бели петна. — Красива е, нали? — Той продължава да се разхожда и разглежда. Обърнал ми е гръб, но инстинктът ми

подказва, че сега не бива да поглеждам към Верена или да ѝ правя някакъв знак, защото той веднага ще се обърне...

Ето! Значи е капан. Защо точно господин Лорд да не залага капани? Всеки поставя капани. Никой не те задължава да се хванеш. Аз не се хванах.

— Кажете на вашия — как се казва даскалът?

— Професор Флориан.

— Кажете на професор Флориан, че стоте хиляди може да получи от мен веднага и че ще се обадя на Кристиания за договора. Ако с него нищо не може да се направи — ние, старите момчета, всички вече сме малко склерозирали — казва той и се усмихва чаровно, ах, толкова чаровно, — аз ще поема всичко. Вашият професор да не се тревожи.

Идеше ми да хукна към пансиона.

Поглеждам Лорд. Той се усмихва. Поглеждам Верена. Тя също се усмихва.

— Но защо искате да го направите?

— Какво, скъпи Оливер?

— Да поемете този... този риск?

— Няма риск. Училището върви добре. Не се страхувам за парите си. Тъкмо обратното. Кристиания положително е получавал добри лихви от полиците. Дори ще спечеля. Защо не?

— Мъжът ми обича да помага на другите — казва Верена. Тогава се сещам, че това вече го беше казала. Господин Лорд, благодетелят. Щедрият господин Лорд. Благородният господин Лорд. Защо го прави? За да ѝ покаже какъв човек е. За да спечели любовта ѝ. Защото с това, че тя не го обича, той отдавна е наясно. Той, той я обича. Жалко псе, мисля си аз, докато се радвам за шефа, и се сещам за Хайне:

„Тя заслужаваше да бъде обичана и той я обичаше.

Той не заслужаваше да бъде обичан и тя не го обичаше.“

Наскоро го четохме в час по немски. Смешно. При това Манфред Лорд заслужава обич и въпреки това Верена не го обича. И въпреки

това, слава богу. Аз казвам (защото все трябва да кажа нещо, и то веднага):

— Вие го спасявате, господин Лорд!

— Няма нищо.

— Съвсем сериозно, той ще бъде изключително щастлив.

— Нека дойде утре в четири следобед в кабинета ми.

Значи утре в четири следобед ще се срещна с Верена...

— Разбира се, господин Лорд. И аз ви благодаря от името на шефа, искам да кажа, от името на професор Флориан.

— Сега обаче край на това — казва домакинът, откъсва една орхидея, отива с нея при жена си, изважда един фуркет от косата ѝ, с който закрепва цветето на червения ѝ пуловер, над дясната гърда.

— Най-хубавата от разцъфналите — казва Манфред Лорд и ѝ целува ръка.

Как се чувстват мишките, когато котката...

Очевидно съм по-зле с нервите, отколкото си мислех. Не мога спокойно да присъствам на това целуване на ръката, това докосване на гърдите, допира до косата. Казвам:

— Вече е единадесет и половина. Трябва да си тръгвам, иначе ще си имам неприятности.

— Ах, Оливер, останете още малко. Днес е толкова приятно. Бъдете спокоен. И сме в тесен кръг...

В съвсем тесен кръг!

— Не, наистина. Навън е заледено. Има гъста мъгла. Ще трябва да карам съвсем бавно.

— Добре, щом наистина се налага... — Той се приближава и отново напълва сребърната чаша. — Последна глътка преди трудния път.

— Благодаря, господин Лорд.

— Една пурета?

— Не, много ви благодаря.

— Обаче аз ще си... Къде ми е запалката?

— Момент... — бъркам си в джоба. Когато изваждам кибрита, за малко да изпаднат снимките на Верена. Виждам как тя прехапва устни. Поднасям на господин Лорд огънчето. Той ме потупва по рамото.

— Благодаря. Е, тогава весели празници и успех през Новата година, момчето ми! И на двамата ще ни липсват много, нали,

Верена? — (Без да я поглежда.)

— Много. — (Без да ме поглежда.)

— А, и още нещо! Бихте ли ми направили една услуга?

— Естествено.

— Отнася се до баща ви.

— Моя баща?

— Да. Той също е побъркан на тема книги, както и аз, нали?

Така е. Моят старец купува всичко. Колкото по-скъпо, толкова по-добре. От което става ясно, че събира книги не за да ги чете. В къщата му в Ехтернах е пълно с всякакви първи издания, фолианти, стари Библии.

— От половин година търся за него една книга, която би искал да има. Не ме е питал, но знам, че е за да не ми досажда. Сега най-сетне успях да я намеря. Това е моята коледна изненада. Искате ли да вземете книгата за него?

— С удоволствие, господин Лорд.

Кълна се, тогава не изпитах и най-малкото подозрение. Защо да не взема една книга? Не, не, те много хитро са го измислили, моят старец, свинята, и почтеният, толкова почтеният Манфред Лорд!

23.

Толкова почитеният Манфред Лорд звъни.

Веднага след това се почуква и този път с черен костюм, но високомерен, сух, усмихнат, с леденостудени рибешки очи както винаги, влиза господин Лео. Господин Лео, слугата от вилата там горе в Таунус. Господин Лео, който ми взе пет хиляди марки. Господин Лео, който краде любовни писма, писани от други мъже до Верена, който подслушва и записва на магнетофон телефонни обаждания. Господин Лео изнудвачът.

— Позвънихте, господине. О, добър вечер, господин Мансфелд.

— Добър вечер, господин Лео.

Манфред Лорд говори звучно, спокойно:

— Ще бъдете ли така добър да отидете в моята спалня? На нощната масичка има една тънка книга. Донесете ми я.

— Разбира се, господине.

Манфред Лорд се усмихва широко.

— Учудва ви, че той е тук, а не във Фридхайм, нали?

— Да. Не. Искам да кажа...

— Аз го повиках. По-точно казано, той ме помоли. Горе се чувства много самотен. Откровено казано, разбирам го. Градинарят има поне жена. Лео е съвсем сам. А тук през зимата все пак ни идват много гости — той може да бъде полезен. Във Фридхайм цепи дърва и чисти сняг, нищо друго. — Всичко това се казва без никакви акценти, намеци, погледи. — И жена ми е доволна, че той е тук, нали, скъпа?

— Да — казва тя и ме поглежда право в очите, усмихвайки се, за да разбере как човек не трябва да се оставя да бъде натикан в миша дупка, — той, разбира се, е много полезен. Толкова перфектен прислужник.

Почукване. Вратата се отваря. Мерзавецът влиза с поклон.

— Това ли е, господине?

— Тя е, много благодаря. Можете да вървите да спите, Лео.

— Лека нощ, господине. Пожелавам на господата приятни сънища.

Лорд се приближава до мен. Книгата, която той държи, изглежда стара, обложката е с петна. Явно е гнила дълго в някое мазе.

— Това е „Дибук“ — казва Манфред Лорд. — Една прочута драматична легенда от света на източното еврейство. — Той прелиства пожълтялата заглавна страница. — Разбира се, заглавието не е „Дибук“ — това е лош дух, който може да влезе в човек^[1], — а „Между два свята“.

— Но това е на немски, не е на иврит.

— Това е немският превод. Вижте — издателство „Бенямин Харц“. Първото издание, ценено и търсено от познавачи. Авторът на пиесата се казва Ан-Ски. „Дибук“ е една от най-играните пиеси в еврейските театри. Ако искате да я вземете...

— Разбира се.

С това вечерта свършва.

Манфред Лорд прегръща Верена, докато аз си обличам палтото в антрето. Все още имах надежда да остана за момент сам с нея, но Лорд се намята, обръща се към жена си и казва:

— Навън е страшно мъгливо и хлъзгаво. Не бива да излизаш, скъпа. Аз ще изпратя Оливер до колата.

— Лека нощ, госпожо. — Целуване на ръка. Нейните пръсти се вплитат в моите. — Благодаря за прекрасната вечер.

Това е. Друго не ми идва на ум.

Той ме пуска да изляза пръв. Широкият му гръб закрива Верена и вече не я виждам. Фенерите от ковано желязо светят над чакълестия път, който води до вратата на градината.

— Ах — радва се Манфред Лорд, — Лео вече е нахвърлял пясък върху леда, какво ще кажете! Наистина е бижу! На този човек може стопроцентово да се разчита. Винаги! От осем години ми служи. За мен ще мине и през огън.

Какво знае господин Лорд? Какво предчувства? Дали Лео...

Заставаме пред ягуара. Стискаме си ръцете.

— Много поздрави у дома, Оливер. Всичко добро!

Потеглям. Той стои с ръка в джоба и маха. И аз махам. Какво друго мога да направя?

През тази нощ мъглата във Франкфурт е много гъста и магистралата е заледена. Не мога да карам с повече от тридесет километра, дори и така колата поднася.

На един безлюден тих паркинг спирам и изваждам снимките, които ми даде Верена. Те са седем с различна големина, някои нови, някои стари. На една е съвсем младо момиче на някакъв карнавал, с мрежести чорапи, къси червени панталони, фрак и цилиндър. С бастунче в ръка и дълго цигаре в уста очевидно се прави на Марлене Дитрих. На друга снимка е съвсем гола. Тази е скорошна, защото е със сегашната си прическа и модни обувки. Кой ли ѝ е правил снимката?

Който и да я е правил — мразя го! Никой не трябва да знае, никой не трябва да вижда колко е красива Верена! Скъсвам всички снимки, запалвам всяко парченце поотделно и чакам да се превърне в пепел. После продължавам по пътя си. Мъглата става все по-гъста. Един елен едва не се блъсва в колата. Щеше ми се да запазя снимките, особено тази, на която Верена е гола. Но не бива да рискувам. Жалко. Тя положително мисли, че ми е доставила голяма радост. Не, трябваше да изгоря снимките!

Лео...

---

[1] В еврейския фолклор — зъл дух или блуждаеща душа на мъртвец, която се вселява в тялото на нищо неподозиращ човек и ръководи постъпките му, докато не бъде прогонена със специален ритуал — Б.р. ↑

24.

15 декември 1960, 17:00 часа.

Четвъртък. Разполагам с колкото си искам време. Но не и Верена. Тя трябва да се прибере вкъщи. В шестнадесет часа мъжът ѝ трябваше да се види с шефа, за да му даде парите за полиците. („Благодаря ви, Оливер. Вие сте прекрасен човек. И този господин Лорд трябва да е чудесен човек! Не знаете какво означава тази помощ за мен точно в този момент!“ „Да, господин докторе, в тази страна все още се намират почтени хора...“) Но Верена трябва да се прибере вкъщи.

Прекарахме в „нашата“ къща четири часа. Сега Верена се облича. Толкова ми е приятно да я гледам, движенията ѝ са прекрасни.

Всичко, всичко, всичко у нея е красиво.

Аз съм вече облечен, седя на леглото и пуша. Свещи те пак догарят. Навън непрестанно вали сняг. AFN предава коледна музика.

— Защо Лео е тук?

— За да ме следи, разбира се.

— Не се ли страхуваш?

— Откакто сме заедно, не. — Тя си закопчава чорапите, слага си полата — Смешно, по-рано винаги се страхувах.

— Страхът е по-добър съветник.

— Защо? — Затваря ципа на полата и посяга към пуловера. — Случило ли се е нещо?

— Не. Но след като ти самата казваш, че те шпионира...

— Аз съм страхотно предпазлива. Сменям такситата. Обаждам се от различни пощи. Аз съм по-хитра от него... — Тя се усмихва. — Скъпи, този червен пуловер ще стане на дрипа, ако все го нося.

— Ще купим нов.

— Хареса ли снимките?

Кимам.

— Какво има?

— Кой направи снимката, на която си гола?

— Защо?

— Защото искам да знам.

— Не ти ли харесва? Аз сама. Със самоснимачка.

— Верена...

— Моля те, помогни ми за пуловера. Излъгах. Енрико ми я направи. Сега ще я хвърлиш ли?

Закопчаваме пуловера.

— И аз не искам да лъжа. Изгорих я.

— От ревност?

— От предпазливост. Изгорих всичките снимки. Още снощи. Всичките ги разгледах много внимателно. И щом си затворя очите, виждам ясно всяка. Особено едната. Тази, на която си гола. Но трябва да бъдем предпазливи, и двамата! Лео е тук. Не забравяй!

— Не го забравям.

— Верена... — Сега стоя пред нея, тя ме гледа. — Наистина трябва да бъдем предпазливи... ако нещо се случи... ако те загубя... тогава... тогава няма да мога да живея повече. — Отивам до радиото и го изключвам. — Извинявай, държа се тъпо.

— Не, не е тъпо, любими. Прав си. Само е тъжно. Снимките трябваше да са коледният ми подарък.

— Получих го — казвам аз и изваждам папката с машинка от куфарчето за документи. — Сега ти ще получиш твоя.

— Какво е това?

— Нашият роман, докъдето съм стигнал.

— О! — тя изтичва към мен (все още по чорапи) и взема папката от ръцете ми. — Написал си толкова много!

— Написал съм много повече, но това е всичко, което съм поправил и написал на машина. Книгата ще бъде много голяма.

— Много голяма е и... историята, нали?

— Искаше да кажеш: любовта?

— Не!

— Наистина не?

— Не! Не! Не! — тя ме погалва по бузата. След това прелиства ръкописа. — 186 страници... — Чете първата страница: — „Любовта е само дума.“

— Отвори.

Тя го прави и чете посвещението:

— „На В. — с любов“ — Целува ме. — Ах, Оливер, много съм развълнувана.

— Посвещението, разбира се, трябва да се махне, ако книгата някога бъде публикувана — казвам аз. — Освен ако с Евелин не живеете вече при мен.

Тя се усмихва и за да не ме натъжи, кимва.

— Но ще четеш ръкописа тайно и ще го криеш. Тук.

— Имам много по-добро скривалище. Един сейф в банката.

— Имаш банков сейф?

— От години. Вътре няма нищо. Мъжът ми не знае за него. Ще прибера книгата там. Толкова съм любопитна, Оливер.

— Може да е много лош.

— Сигурно не е!

— Не се сърди, ако попаднеш на нещо, което не ти харесва.

— Обещавам. — Тя поглажда леглото. — Сбогом, легло. Довиждане, радио, довиждане, свещи. Довиждане, маса, стол, лампа, довиждане на всички! Дълго няма да ни виждате.

— На осми януари съм тук.

— Ние няма да сме се върнали още. Мъжът ми ще бъде с нас в Сен Морис. Така му е щукнало. Какво да правя? Ще се върнем едва към петнадесети, в края на седмицата.

— Как да се свържа с теб?

— Никак. Аз ще ти се обадя.

— Няма да съм вкъщи. Ще бъда на хотел. Майка ми пак е в санаториум.

— В кой хотел ще бъдеш?

Казвам името на хотела. Казвам и телефонния номер. Тя си записва всичко.

— Не оставяй никъде листчето.

— Няма. През празничните дни мъжът ми обикновено спи след обяд.

— Тогава да направим както досега. Аз ще чакам от два до към четири на телефона.

— Да, Оливер. Естествено, може да се случи да не успея да ти се обадя... например на Коледа, или на Нова година.

— Ясно. Но не носи със себе си ръкописа.

— Ръкописа ли?! Утре следобед ще дойда тук и ще го прочета. Целия. На един дъх.

Изключваме електрическата печка и гасим свещите. Верена заключва външната врата и дръпва резето. Вали много силен сняг. Вървим към колата ми. Улиците са пусти. Следователно мога да я целуна.

— Всичко хубаво, Оливер.

— През цялото време ще мисля за теб.

— Бих искала да те целуна толкова много пъти, колкото са много снежинките, които падат.

— Падайте по-бързо, мили снежинки, падайте по-бързо, моля ви!

25.

На 20 декември след (предколедния) обяд слизам във Фридхайм, за да изкарам колата си от гаража. По-скоро тичам, защото съм преял, тъй като ми се услади много. Сега трябва да подпомогна храносмилането.

Мисля, че във всички интернати по света е така: преди Коледа, Великден, Петдесетница и големите празници храната става разкошна. За да може децата да дадат у дома правилния отговор, когато ги попитат за яденето. Прав ли съм? Или това става от любов към ближния и преклонение пред великите празници и християнството?

До гаража има магазин за обувки. „Парижки модели“ е написано на една реклама. Веднъж разгледах обувките и действително са много шик. Във Франкфурт едва ли се намират по-добри. Кой купува тук такива?

Изкарвам колата от гаража и гледам кой какво купува. Куцащият доктор Фрай. Той току-що излиза от магазина с два пакета под мишница. Щом ме вижда, става нещо, което никога не съм мислил, че е възможно — докторът се опитва да избяга. Лицето му пламва, той бързо се обръща и изблъсква обратно в магазина една жена, която го следваше и която положително е пазарувала заедно с него. Не мога да позная жената.

Е да, мисля аз и настъпвам педала. Защо доктор Фрай да няма връзка с жена? Браво! Чудесно!

В „Квеленхоф“ отново обличам само неща, които лесно се събличат (митницата, митницата!) и пълня пътната си чанта. Взимам малко бельо (костюмите са в Ехтернах), няколко книги, тоалетни принадлежности и „Дибук“, който господин Лорд изпраща на баща ми. Ноа знае пиесата и ми разказва за *хасидим*, общността на ортодоксалните източноевропейски евреи. Искам по време на полета към къщи да я прегледам. Изглежда ми интересна.

Часът е три. Трябва да тръгна. Теди Бенке ми беше писал, че иска най-късно в четири да потеглим (заради мъглите). Сбогувам се с Ноа и Волфганг, те и двамата остават в интерната, слизам долу и си

взимам довиждане с Рашид и Ханзи. Черния Али го взеха вчера с ролс-ройс. Рашид е тъжен, когато се сбогувам с него, но се държи. След една-две години ще се прибере в Персия. Но когато започва да се разпростира върху темата, Ханзи, който е учудващо миролюбив, казва:

— Забрави бе, човек! Тук ще си изкараме няколко дни супер. Мисля, че съм най-щастливото момче на света!

— Защо?

— Защото не трябва да се връщам у дома. Вторият ми баща се опита да ме вземе, но шефът го изхвърли. О, радост, о, блаженство — припява малкият гърбушко и потупва малкия принц по рамото. — Имам изненада за теб, Рашид. Тук остават и няколко момичета. Когато се стъмни, ще отидем до тяхната вила. Ще ти покажа нещо. Не ме питай какво, ще видиш. Това е моята коледна изненада. Само няколко завеси да не са спуснати...

— Ти си голяма свиня — казвам аз.

— А още толкова млада — подсказва Ханзи. — Чупката, старче! Лек полет!

Когато нося чантата си към колата, виждам Джузепе. Той стои до ягуара и лицето му свети.

— Здравсти, Оливер!

— Изглеждаш толкова доволен, Джузепе!

Той ми показва едно писмо, цялото омърляно и измачкано от много четене.

— От моята майка, да? Пише, че министър-председателят Фанфани ще даде голяма коледна... амне...

— Амнистия.

— Да. Мама пише, папа има шанс да бъде освободен. Тогава той ще дойде като работник в Германия. Защото в Неапол няма работа, разбираш ли? Тук работа има много. Папа ще печели много пари. Може да дойде да ме посети. Хубава Коледа, нали, Оливер?

— Да, Джузепе. Надявам се баща ти да бъде освободен.

— Разбира се!

Ние си стискаме ръцете.

Аз потеглям по стръмния път надолу към Фридхайм. При това изпреварвам двама възрастни, които, потънали в разговор, се разхождат бавно в снега. Разпознавам ги веднага — доктор Фрай и мадмоазел Дювал, новата ни учителка по френски, която се чувства

толкова нещастна в Германия. Минавам покрай тях, но не ги поздравявам, не им преча. Те са потънали в разговора си. Едва когато излизам на главната улица, осъзнавам какво съм видял — мадмоазел не носи вече старите си обувки, а е с нови черни кожени ботушки.

26.

Летище Франкфурт. Обработка на паспортите. Нови чиновници. Нови лица. Старият театър. Книга за издирваните престъпници. Многозначителни погледи. Цялото глупашко суетене.

Нормалните пасажери се проверяват на митническия контрол само при влизане в Германия, не и при излизане, но аз не съм нормален пасажер. Мен ме претърсват и когато пристигам, и когато си отивам.

Благодаря, татко, благодаря!

— Паспорта, ако обичате.

Ама моля ви се.

— Името ви?

Усмивка. Никаква проява на досада — когато човек го е преживял петдесет пъти, ще го преживее и петдесет и първия.

— Оливер Мансфелд. Но аз съм синът, не бащата.

Всичко това няма никакъв смисъл. Единият чиновник прелиства книгата за издирването, другият ми препречва пътя.

Оттатък загражденията, навън на заснежената писта виждам нашата „Бонанза“, от двете ѝ страни моят старец е наредил да се изпише МАНСФЕЛД със скромни червени букви, високи по половин метър. Пред машината стои добрият стар Теди Бенке. Той е с кожено яке, джинси и пилотска фуражка. Изглежда чудесно.

Сега, преди Коледа, зад мен има дълга опашка, затова днес всичко върви много по-бързо. Но все пак ме чака и митническият контрол. Нищо де. Там срещам познат — малкия дебел баварец, който ме пребърка, когато пристигнах през септември. Сега пак ме опипва. Помня дори името му — Копенхофер. Той е изключително доволен, че съм запомнил името му. Толкова е просто да ощастливиш хората...

Стоя в същата митническа кабина, в която стоях тогава, през септември, когато през малкия ѝ прозорец за първи път видях Верена, която целуваше Енрико Сабатини. Енрико вече е разкаран. Вече аз целувам Верена. Как лети времето...

Докато господин Копенхофер проверява тоалетните ми принадлежности и ризите ми, мисля за Джералдин. Днес преди обяд ѝ телефонирах в клиниката и ѝ пожелах всичко хубаво. Тя едва говореше, толкова се развълнува. Аз едва говорех, защото не знаех какво да кажа.

Положението ѝ се подобрява. Още преди празниците ще се настани в едно жилище, което майка ѝ е наела. Там пак ще е на легло и все още с гипсовия корсет. Но мога да я посетя.

— Толкова се радвам! И ти ли?

— Да, Джералдин.

— Не трябва много да говоря. Но искам само да те видя.

— Да, Джералдин.

— Аз те обичам. Обичам те. Само не казвай нищо, за да не трябва да лъжеш. Но ти ще дойдеш да ме посетиш, нали?

— Да, Джералдин.

— Веднага след Нова година?

— Да, Джералдин.

— Жилището се намира на Келстerraдщрасе 37. Запиши си го.

— Да, Джералдин.

— Хазайката е госпожа Бьотнер. Първо телефонирай. Записа ли си всичко?

Диктува ми телефонния номер.

— Да, Джералдин.

И тъй нататък, все същото. Можех да ѝ пусна магнетофон, вместо да говоря. Изпратих ѝ цветя. Независимо дали Джералдин може да говори много или не, след Нова година трябва да отида при нея. И да ѝ кажа, че това е краят. Съжалявам, но трябва да го кажа, трябва. Верена не мога повече да я...

Какво има?

Господин Копенхофер проговаря. Той отново се извинява, преди да ме помоли да се облека, и заявява, че само изпълнява служебните си задължения, и аз му обяснявам, че разбирам всичко. Всичко...

27.

„Бонанзата“ рулира по пистата. Теди получава указания от кулата. Той оставя двигателите да работят на пълни обороти и проверява съвестно както винаги всички изисквания.

Когато дойдоха от митницата, ме посрещна сияещ.

— Толкова се радвам да ви видя отново, господин Оливер.

Колко чисто и почтено е лицето му. Взема ми сака, който господин Копенхофер претърси така основно и го понася към машината.

Сега вече всичко е готово.

— Окей, кула — чувам го да казва в микрофона.

Аз седя зад него. Той дава газ докрай. Машината тръгва, по-бързо, по-бързо, вдига се, издига се към облаците. Те са съвсем ниско. Известно време Теди преговаря с кулата. Неспокоен полет. Машината подскача. Говорим си през завесата.

— Съжالياвам — казва Теди, — не мога да се издигна по-високо. Над нас движението е много голямо.

— За мен няма значение.

— В бара има коняк и уиски.

— Да, благодаря, ще си взема нещо — казвам аз. Ставам и отварям махагоновия шкаф в кабината. В него има бутилки и чаши, закрепени здраво в поставките. Има дори буренце с ледени кубчета. Такъв изискан човек е баща ми, който иска да изпрати майка ми в лудницата, който е под чехъла на любимата леля Лизи, който е измамил Федералната република с 12,5 милиона марки. Приготвям си едно питие, сядам отново зад Теди и го чакам да приключи поредните си радиопреговори. След това си слагам микрофона.

— Теди...

— Да?

Не го питам дали иска нещо за пиене, той никога не пие по време на полет. Питам го:

— Какво става в Люксембург?

Чувам гласа му в слушалката:

— Не бих искал да говоря за това, господин Оливер.

— Леля Лизи, кралицата, нали?

— Ами...

— И майка ми пак е в санаториум. От шест седмици! Колко време ще остане този път?

— Лекарите са разтревожени, господин Оливер. Госпожата все повече отпада. Почти не говори...

Браво, лельо Лизи! Моите поздравления, лельо Лизи!

Наздраве! Пия за смъртта ти, бавна и мъчителна.

Изпивам чашата си, наливам си пак и гледам през прозореца, но облаците, през които летим, са съвсем тъмни. От време на време Теди говори с наземните станции.

Майка ми... Сега не искам да мисля за нея, защото изведнъж се чувствам ужасно. Трябва да направя нещо. Да се напия не искам. Да говоря с Теди? Той трябва да внимава и има нужда от спокойствие.

Я да разгледам тази книга, която господин Лорд ми даде да занеса на баща ми. Така че изваждам „Дибука“ от пътната чанта и прелиствам пожълтелите страници.

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

Преди вдигането на завесата в пълна тъмнина се носи тих, мистичен напев:

*Защо, защо
се сгромолясва душата
от най-големи висини
до най-дълбоки глъбини?
От падението идва възземаването,
паднали души се борят пак да се
издигнат...*

Завесата бавно се вдига.

Виждаме молитвен дом с много стари, почернели от времето дървени стени. Два стълба поддържат една греда. В средата ѝ е закачен месингов светилник. На масата, застлана с тъмна покривка, е поставена Тората...

Чета по-нататък, прелиствам. „Бонанзата“ лети между натежалите от сняг облаци, пропада и се вдига. Пия уискито си, прелиствам и чувам гласа на Теди. Чета:

Ханан (тихо, но категорично): Човек не може да се бори срещу греха, но трябва да се стреми да го смекчи. Така както златарят пречиства златото в силния огън, така както селянинът пресява лошите семена, така грехът трябва да бъде пречистен от нечистото, за да остане в него само свято.

Енох (учуден): Святост в греха — как може двете да съжителстват?

Ханан: Всичко, създадено от Господа, съдържа искрица святост.

Енох: Грехът не е създаден от Господа, а от злата сила.

Ханан: А кой е създал злата сила? Пак Господ! Злата сила е...

Прелиствам.

... другата страна на Бога и като такава тя би трябвало да съдържа святост.

Един момент. Оставям чашата си в специалната скоба до прозореца. Минавам с пръстите по хартията. При прелистването нещо ми направи впечатление. Нещо, което не би направило впечатление на някой, който просто изтръсква книгата, както бе направил господин

Копенхофер. Но ако плъзнеш пръсти по страницата... Като плъзгам пръсти по страницата, усещам две малки, почти незабележими издатини. Даже три. Дупчици. Някой е пробол с игла една буква „о“, едно „е“ и едно „д“. Продължавам да прелиствам.

Вече не чета, само опипвам страниците. На някои не откривам нищо, на други обаче има. Вземам лист хартия и молив и отбелязвам поред буквите. Не всички — прободените букви са прекалено много. Само някои.

Рави Азриел: Но какво искат от мен? Аз съм стар и немощен. Тялото ми има нужда от покой. Душата ми жадува усамотение, но ме връхлитат мъките и болката на целия свят. Всяка молба, с която се обръщат към мен, сякаш пробожда тялото ми с игла...

С игла!

Съвсем леки, едва забележими, и все пак забележими. А. h. r. h. R. Прелиствам цялата книга. Все нови и нови дупчици.

Баща ми и достопочтеният Манфред Лорд. Сърдечни приятели. Добре са го измислили този номер с „Дибук“. Идеално за мръсните им далавери.

ШЕСТА ЧАСТ

1.

Две котки. Три зайчета. Една врана.

Те ядат миролюбиво в малката къщичка. На тавана свети електрическа крушка. Откъм храстите навън се приближава и една сърничка. Пред къщичката в парка има ясла. И сърничката започва да хрупва. Майка ми се е свила на пода на колибката и говори на животните, а аз ги гледам. Пет часът вечерта е. В парка е навалял много сняг. Само няколко пътеки са разчистени.

— Тази ми е любимата клиника — казва майка ми. Враната яде от ръката ѝ. — В другите клиники обикновено има някое зверче, най-много две, а тук са толкова много, особено през лятото. Не ми се напуска. Всичките животинки вече ме познават. Тук съм била два пъти. — Враната се е наяла, каца на рамото на майка ми и грачи. — Да, да. Услади ли ти се?

Така е от няколко дни, откакто съм тук: точно в пет майка ми храни животните. Лекарите позволяват. Не е необходимо майка ми да е на легло. Движението и чистият въздух ѝ помагат, казват докторите.

Майка ми отказва да приема посетители. Аз съм единственото изключение.

Една котка мяучи за още малко мляко.

— Не си забравил фъстъците, нали? — пита майка ми.

Не, не съм. Вчера ме помоли.

— Това ще бъде твоят коледен подарък за мен, нали? Много, много фъстъци. Птиците ги ядат с удоволствие, а и катеричките също. Не можеш да си представиш колко много катерички и птици има тук — чудновати, пъстри!

Купих един килограм фъстъци.

Майка ми изглежда остаряла поне с дваайсет години от последния път, когато я видях преди четири месеца. Прилича на призрак. Надали тежи повече от четиридесет и пет кила. Ръцете ѝ са само кожа и кости, лицето ѝ е прозрачно бяло, прорязано от сини жилчици. Очите ѝ са много големи и зачервени. От време на време си извърта главата,

сякаш има примка на врата и се опитва да се освободи. Това е някакъв нов тик. Мама се движи много несигурно, често се спъва.

Сестрите казват, че почти не се храни. Иска само кафе. Често лежи облечена на леглото и гледа втренчено тавана.

— С нея не може да се разговаря — казват лекарите.

„Майка ви не е неприятна пациентка, обясняват сестрите. Не създава грижи и помага при оправяне на стаята си. Загубила е всякаква представа за време, но винаги знае съвсем точно кога е пет следобед. Не закъснява и с една минута за къщичката в парка. Животните винаги я чакат да дойде.“ Това радва майка ми.

В сценката участвам вече шест дни и аз и полека-лека започва да ми дотяга. Разговарях с професора. Знаете как става това, когато някой от близките иска да научи истината за определен пациент. (При това майка ми е заможна пациентка.)

— Да, скъпи господин Мансфелд, вашата майка естествено се подобрява... несравнимо по-добре е... Господи, като си помисля в какво състояние дойде при нас...

— Да, да, да. Как е сега?

— Много сте нетърпелив, господин Мансфелд.

— Става дума за майка ми, господин професоре.

— При тези болести човек не бива да е нетърпелив. Лечението може да продължи с години, да, с години. Виждате, че съм съвсем откровен с вас.

— Искате да кажете, че майка ми може да остане тук няколко години?

Той кима и се усмихва добродушно.

— Но казвате също, че много се е подобрила.

— Да, сега е по-добре, но далеч от оптималното. И освен това, скъпи господин Мансфелд, моля ви, не забравяйте и рецидивите... Всеки път, щом се върне у дома, после се стига до рецидив. Семейните отношения...

— Тях ги знам много добре — казвам грубо.

— Господин Мансфелд, не съм заслужил такъв тон. Ние вършим всичко, което е в човешките възможности, за да помогнем на майка ви. Не искам да крия от вас, че постоянните рецидиви естествено са опасни.

— Какво означава това?

— Казвам, че е възможно, подчертавам, би могло — ако внимаваме, опасността е почти равна на нула — но би могло все пак, трябва да държим сметка за всяка възможност...

— Моля?

Той ме поглежда точно както прочут лекар би погледнал някои нахален гамен и казва с леден тон:

— Възможно е да настъпи влошаване, което ще ни постави пред много неприятна задача. Вижте, госпожа майка ви се чувства много добре при нас, тя има свободата си, животните. Тя не може да се справя в свободния живот — вече го е доказала. Но тя е безвредна, абсолютно безвредна.

— Вие говорите за майка ми!

— Точно така, господин Мансфелд. Впрочем още един рецидив, и тя може да изпадне в състояние, което е извън нашата компетентност.

— Извън вашата компетентност?

— Може би подценявате сериозността на болестта. В случай на цялостно рухване, което е напълно възможно, аз не мога да поема отговорността да държа при себе си госпожа Мансфелд. Ще трябва да...

— Да постъпи на друго място, където ще я държат заключена?

— Да, господин Мансфелд. Не ме гледайте така. Вече казах, тази възможност е изключително малко вероятна. Мисля, че дори може да бъде съвсем елиминирана, ако се реши на госпожата да бъде спестявано всяко вълнение, причинявано от външния свят, и тя бъде оставена при нас.

— Завинаги?

— Завинаги.

— Искате да кажете, до смъртта си?

— Искам да кажа... Господин Мансфелд, с вас не може да се разговаря. Вие сте толкова агресивен! Какво ви става? Вижте колко е щастлива майка ви с нейните животинки.

— Особено с враната.

— Съжалявам, времето ми е ограничено. Между другото баща ви, изключително разумно, напълно споделя моето виждане. Приятен ден.

Той просто ме зарязва.

Отсреща в клиниката запяват: „От нежно коренче израства бодлива роза...“

Сестрите обикалят от етаж на етаж, слагат на масите елхови венци, запалват свещите.

Майка ми се изправя. Пожелава лека нощ на всяко зверче поотделно. Усмивва се като малко дете:

— Когато завършиш училище, Оливер, ще вземем с нас всичките животни, ще се върнем във Франкфурт, в нашата къща в парка Бетовен и ще си живеем чудесно. Аз все пак съм богата жена! Милионерка! Представи си, Оливер! Когато излезеш от интерната, ще имаме всичко! Фабриците! Милионите! И ще затворят тази Лизи.

Фабриците? Милионите? Горката ми майка. В Люксембург притежава една лична сметка в банката. Какъв ли влог има? Не знам. От време на време ми праща пари — например за полиците. Но фабриците? Милионите? Върху тях обичната леля Лизи е сложила ръка — тя, повелителката на господин баща ми. Те двамата владеят положението. Горката ми майка! Бях несправедлив с професора!

— Мамо, всъщност...

— Какво има? Така е по закон. Обсъдих го с господин доктор Валинг.

— Кой е той?

Майка ми се смее.

— Знаеш ли, когато постъпих тук, стаята не ми хареса. Нямах балкон и птиците...

— Добре.

— Но съседната стая имаше балкон. Тя изобщо беше много похубава и много по-голяма. В тази стая лежеше господин доктор Валинг. Адвокат. Прекрасен човек. Представи си, представи си — когато дойдох, той умираше.

— Умираше ли?

— Разбира се, детето ми. В клиниките умират много хора. Умират във всяка нормална къща, защо не и тук? Дори е още пологично. Сестрите, които ме уведомиха, че той си отива, ми казаха: „Веднага след като умре, ще ви преместим в неговата стая.“ — Майка ми отново се засмя. — И аз всяка сутрин се осведомявах дали вече не е починал. Не познавах човека. Искях само стаята.

— И?

— Естествено, всяка сутрин се опитвах да ме зарадват: „Той е по-зле, госпожо Мансфелд. Има висока температура, госпожо Мансфелд. Помоли за свещеника.“ И тъй нататък. Когато той... — майка ми се смее — ... когато той за четвърти път поиска да му доведат свещеника за последно причастие, ми се стори вече странно.

— Разбира се.

Тя гали сърничката, която още стои до яслата. Слагам ръка на рамото ѝ и я водя, за да не падне от слабост. С ужас чувствам през палтото отслабналото ѝ като скелет тяло.

— На следната утрин стаята пак не е свободна. Аз вдигам скандал. Сестрата ми казва: „Доктор Валинг почина през нощта. Остава да почистим.“ — Майка ми залита, едва успявам да я хвана. — Какво да ти кажа? Три часа по-късно чувам мъртвия да кашля.

— Мъртвия?

— Уж мъртвия. През стената. Той все кашляше. Е, можеш да си представиш какъв скандал направих. И още как! Това е голяма подлост, нали? Аз питам: „Как може докторът да кашля, ако е мъртъв? Мислите, че аз съм луда, на която да говорите каквото си искате?“ На господин професора цялата история му беше безумно неприятна...

Ние се отправяме към клиниката, в чиито прозорци горят много светлини.

— Кажи ми, Оливер, защо всички пеят?

— Днес е Бъдни вечер, майко.

— Тази година Коледа не дойде ли малко късно?

— Не, майко.

— Но обикновено идва с първите минзухари и теменужки...

— Ти искаш да ми доразкажеш историята с господин Валинг.

— А, да! Представи си, значи, на другия ден тъкмо пия чай, и се чука на вратата и непознат господин влиза в стаята ми.

— Господин Валинг?

— Да, той беше. Прекрасен човек! Трябва да се запознаете. „Госпожо, започна той веднага, чух за неприятностите, които ви създавам от дни. Не, не ми противоречете. Тъй като не мога да предскажа кога и дали и близкото бъдеще ще умра, настоявам още днес да разменим стаите си.“

— И ти прие предложението?

— Естествено! Ти нямаше ли да го приемеш?

Майка ми трудно се качва по стълби. Стигаме до стъпала в парка. Вдигам майка си да я пренеса. Тя е лека като малко момиченце и се смее като малко момиченце.

Вече започват да бият черковните камбани.

— Да, и представи си, доктор Валинг оздравя. Съвсем оздравя. Ние възрастните... искам да кажа по-възрастните... имаме невероятни жизнени сили. Доктор Валинг и аз например. Погледни ме, изглеждам ли ти над четиридесетте?

— Не, мамо.

— Той е съвсем сам на света, знаеш ли? Най-умният мъж на света според мен. Трябва да го опознаеш, защото... — млъква.

— Защото?

— Няма да ми се подиграваш!

— Няма, разбира се.

Стигнахме до сградата. Тя шепне:

— Ще се разveda и ще се омъжа за доктор Валинг. Само ако ти го одобриш, разбира се. Той ще ти хареса. Има цяло състояние. Ще бъдем много богати... Къде са фъстъците?

— Ето ги.

Тя издърпва пликчето от ръката ми и го гледа алчно. За миг ми заприличва на зла вещица. После пак се усмихва ангелски.

— Лека нощ, Оливер. Утре ще дойдеш ли пак?

През един прозорец виждам професора в осветения салон.

— До утре. Лека нощ — казвам вяло и чувам камбаните и пеенето.

— Непременно трябва да говоря още днес с доктор Валинг. Относно едно капиталовложение. Той ме чака. — Тя ме целува леко по бузата, изпраща ми с призрачната си ръка още една целувка и си тръгва, ситнейки. Виждам как професорът я поздравява в салона, после излиза навън.

— А, господин Мансфелд! — той поглажда бялата си брада с розови пръсти. В добро настроение е, вече не ми се ядосва. — Госпожа майка ви изглежда великолепно! Убедихте ли се, че при нас се чувства добре.

Стоя замаян на снега и отговарям:

— Да, наистина. И за да не рискуваме нов рецидив...

— Правилно.

— Освен това тя тук си има господин доктор Валинг.

— Кой е той?

— Адвокатът. Сега отиде при него, очевидно много го цени.

— Клет ми приятелю... Сега вече ще ви стане ясно колко бях прав.

— В какъв смисъл?

— Доктор Валинг почина на другия ден след като майка ви дойде при нас. Сложихме я в неговата стая. Но тя, разбира се, никога не го е виждала.

2.

— Мосю Мансфелд?

— Да.

— Момент, моля...

След което чувам гласа на Верена.

— Скъпи! Имам възможност да ти се обадя съвсем накратко. Не е ли прекрасно?

Лежа в хотелското си легло. По линията нещо шуми и трака, намесват се други гласове. Осем вечерта.

— Прекрасно е. Но как така...

— Канени сме на гости. Мъжът ми отиде да вземе една двойка англичани. Те живеят далеч оттук и не познават мястото. Ти какво правиш?

— В хотела съм.

— Какво казваш? Не те чувам.

— В хотела съм.

— Ало... ало... Оливер... Ти поне чуваш ли ме?

— Много добре.

— Моля? Какво казваш? Ах, а така се радвах...

— Съжалявам, Верена. Затвори! Няма смисъл.

— Може би ти поне ме чуваш...

— Да.

— Не разбирам. Госпожице, госпожице, какво става?

Никаква госпожица не се обажда.

— Дано ти ме чуваш. Ако си посетил вече майка си, малко се поотпусни, а? Но не се напивай! И се дръж добре. И не се заглеждай по други жени. Ревнива съм.

— Да, Верена.

— Ще полудея от тази връзка! Мисля, че трябва да приключваме.

— И аз така мисля.

— Какво казваш? О, ще ревна...

— Недей.

— За щастие в чужбина Коледа е весел празник. Само в Германия сме толкова официални. Тука има джаз, конфети, балони и още от сега много пияни. През цялото време ще мисля за теб! Чуваш ли ме? Чуваш ли ме? Ало... ало... ало...

Затварям.

За щастие Коледа в чужбина е весел празник.

3.

Имам два смокинга. По-хубавият виси в гардероба ми в „Квеленхоф“. По-старият е с дрехите, които винаги оставям в хотела в Люксембург. Тук пазят всичките ми неща. Обличам смокинга и отивам в бара. И тук вече има пияни и балони, и книжни змии, и празнуващи хора. Пия коняк. Кофти ми е.

Конякът ме пооправя. След три чаши се чувствам по-добре. Ехтернах не е голям град. Знам, че Лизи и баща ми винаги празнуват Коледа във от къщи. Не е нужно да търся дълго. Те са в „Рикардо“. За този, който иска да наблюдава другите, ресторантът има голямо предимство: той е с малки сепарета, с червено кадифе. Има много посетители. Срещу голям бакшиш салонният управител ме слага на избрана от мен маса, от която мога виждам двамата. Те не ме виждат.

Идва сервитьорът. Поръчвам супа „специалитет на заведението“.

— Господин баща ви е тук — казва келнерът. — Желаете ли да...

— Не, не искам баща ми да научи за моето присъствие. — И му плащам съответния бакшиш.

— Разбрано, господине.

Посетих баща си в хубавата му къща веднага след като пристигнах вечерта на двадесети. Дадох му книгата от неговия приятел Лорд.

— „Дибук“! Този човек ми достави голяма радост. И аз непременно ще му подаря една книга. Ще я вземеш ли на връщане?

Останах половин час. Нямах как да си тръгна по-бързо дори след като ми се обиди както винаги, когато заявих, че искам да отседна в „Еден“.

— Ти просто не ме обичаш. Никога не си ме обичал. Изобщо не се интересуваш от мен.

Тъй като го казва всеки път, не му отговарям.

После се появи леля Лизи. Тя ме прегърна и ме целуна по устата не както целуват лелите. Очевидно не може да целува по друг начин.

— Малкият Оливер! Какво говоря? Големият Оливер! Изглеждаш блестящо, блестящо! Каквото и да кажеш, знам, че ме

мразиш.

Пак не отговарям нищо, защото го казва всеки път.

— Ти ме мразиш като чумава. Но за мен е без значение. И защо е без значение? Защото те обичам. Много, много те обичам...

А, по повод „блестящо“! Леличка изглежда бляскаво! Стройна, със страхотна фигура. Изискана. Секси. Предизвикателна. Преди косата ѝ беше черна. Сега е боядисана в сребристо. Преди време беше червена и кестенява. Аз я мразя. Но откровено казано, за всеки мъж би било удоволствие да спи с тази жена. Тя въобще не се променя. На колко ли години е? Четиридесет? Майка ми е на петдесет и пет. А изглежда на осемдесет. Леличка спокойно може да мине за тридесет и пет годишна. Като нищо.

Докато поглъщам насила супата в „Рикардо“, внимателно наблюдавам Лизи. Прекрасно гримирана. Роклята ѝ е явно скъпа — отпред затворена, отзад отворена до... така де. Бижута по ръцете, пръстите, ушите, в косата, на шията, навсякъде бижута. Мнозина мъже добиват хищен вид, щом я съзрат. Как се смее! Как жестикулира, докато говори, и при това бижутата ѝ звънтят. Как блестят хубавите ѝ очи! Как разиграва келнерите...

И за татенцето няма нужда да се тревожа. Той също не се е променил: огромен, дебел, червендалест, шумен. Чудесно настроение. Пие малко повече, отколкото трябва. И май постоянно. Под очите му виждам сини кръгове...

Няма да повярвате — баща ми носи пръстени. На дългите си космати пръсти. Брилянти. По два на всяка ръка. Лизи постоянно му говори нещо. Двамата имат добър апетит. Баща ми поглъща големи количества алкохол. Храни се несръчно. (Винаги е бил такъв.) Парче месо му пада от чинията. Лизи го укорява. На висок глас. Пискливо. Чувам я какво казва.

— Селяк — казва леличка на баща ми. — Не умееш дори да се храниш! С теб човек непрекъснато се срамува. Вземи салфетката! Сложи си я!

И след като той не го прави, прави го тя. Пред всички. Долавям колко доволен е от това. Целува ѝ ръка. Толкова много възможности има да направиш хората щастливи.

4.

След вечерята отиват в един бар със стриптийз. Не в Ехтернах. Познавачите знаят къде е „Пигал“. Аз ги следвам с такси.

Вече е почти полунощ и почти всички са пияни. „Пигал“ е претъпкан до пръсване. На моя старец естествено са му запазили най-добрата маса до дансинга. Тук няма защо да се притеснявам, че ще ме забележи. На бара пия пак коняк. Той има вкус на застояла вода. Баща ми пие шампанско. Непрекъснато танцува с младата си партньорка, неуморим като осемнадесетгодишен. Буги-вуги. Румба. Ча-ча-ча. Всеки би останал без дъх. Не и моят баща.

Мъжете отново са зяпнали Лизи. Тя изглежда неприлично в прилепналата по тялото ѝ черна копринена рокля. Лицето на моя старец става все по-червено. Пот тече по лицето му, но той продължава да танцува с желязна издръжливост. Лизи танцува около него, пляска с ръце и вика: „Оле!“

До мен една дебела жена казва на дебелия си кавалер:

— Виж стария пръч! Виж го как може! А ти?

— Аз имам астма.

— Тази с него е вулгарна курва. Но е хубава. Признавам.

— Той явно е от богаташите с много пари.

Господата значи не са от тук. Ако бяха от тук, щяха да знаят кои са старият пръч и вулгарната курва. В Ехтернах и околностите всички ги познават.

Дали майка ми още обсъжда с доктор Валинг финансови въпроси?

Двойката, която предизвиква всеобщ интерес, се връща на масата си. Лизи ругае. Отново скандал, разбира се, изкуствен скандал. Но на висок глас. Всички трябва да чуват, иначе за баща ми няма да е удоволствие. Ох, баща ми...

— Още един двоен, моля.

— Веднага, господине.

Един подир друг разни господа идват и канят леличка. Тя танцува с всеки и танцува като любовница на всеки. Такава си е била

винаги. Баща ми седи на масата със стъклен поглед, пие шампанско и вдига поздравница към нея. По някое време всички танцуващи са напуснали дансинга и Лизи остава с един млад мъж. Те изпълняват луда румба, ама наистина, казвам го честно.

Всички ръкопляскаат, особено баща ми. Когато Лизи се връща на масата, той отново непрекъснато ѝ целува ръка. Тя довежда със себе си и младия мъж. Той сяда при тях и се налива с шампанското на баща ми, като че ли моят старец изобщо не съществува. Внезапно баща ми пребледнява и бързо се надига. Двамата на масата изобщо не му обръщат внимание. Той залита покрай мен на път към тоалетната. Не ме вижда.

На масата младият мъж целува дланта на Лизи и след това шията ѝ. Той написва нещо на лист хартия. Естествено телефонен номер и адрес. Тя прибира бележката. След което отново стават да танцуват. Когато баща ми се връща, масата е празна. Дали майка ми спи вече? Дали в ума си разисква с господин Валниг каква да им е сватбата, когато моят старец умре, а леля Лизи влезе в затвора.

— Ча-ча-ча — провикват се ведро музикантите.

5.

Към един часа започва шоуто. Черни, кафяви и бели момичета се събличат. Събличат се взаимно. Едно русо момиче съблича едно черно. Русата е с къса черна мушама. Тя е страхотно нежна с черното момиче. Целувки. Прегръдки. Когато черната остава съвсем гола, съблича русата и тя също остава съвсем гола. Прегръщат се. Светлините изгаснат.

Това представление възбужда всички мъже, А и всички жени. Само една не — леля Лизи. За нея удоволствието е следващият номер. Сцена от харем, но на обратно. Едно голо момиче преследва по сцената три полуголи красиви момчета. Момичето държи в ръка дълъг камшик и плющи непрекъснато с него — на косъм от телата им с добре развити мускули. Лизи пие чаша след чаша. Тя става неспокойна. Устните ѝ се движат. Ноздрите ѝ се свиват нервно. Казва нещо на моя старец. Кима на келнера. Онзи се разбързва. Двамата изчакват края на номера и си тръгват. Вече си бяха взели дрехите от гардероба.

Лизи сега е очевидно пияна. Двамата минават непосредствено до мен. Аз се навеждам и казвам:

— Честит празник!

Но те не ме чуват. Не ме поглеждат. Моят старец раздава по пътя си банкноти. Келнерите се гънат.

Една певица застава пред микрофона. След първите няколко такта на оркестъра вече знам какво ни чака и викам:

— Сметката!

— Веднага, господине.

Жената на бара е много заета. Оставям парите и си тръгвам. Въпреки всичко не успявам да се измъкна достатъчно бързо и чувам първите думи на песента. „Любовта е само дума...“

На улицата виждам мерцедеса на баща ми да отпрашва. Шофира леля Лизи. Той седи до нея. По-точно казано, полегнал е на рамото ѝ. Леля Лизи кара бързо. Аз имам само едно желание. Да забравя! Да спя. Прибирам се с такси.

В хотела вземам четири хапчета за сън. Когато се събуждам, е 12:00 часа на 25 декември.

Оставам до 8 януари. Посещавам майка си всеки ден, баща си — нито веднъж. С майка ми храним всеки ден враната, котките, сърничката и зайчетата. Понякога се качвам с нея в хубавата ѝ стая. (Когато доктор Валинг е зает.) Или я посещавам преди обяд и гледаме как птиците кълват фъстъци. Идват и катерички. Те скачат от клоните на едно близко дърво.

С Верена рядко се чуваме по телефона. Тя очевидно не може да се обажда. Аз чакам всеки ден, а когато се обади, в повечето случаи връзката е толкова лоша, че нищо не се разбира. За новогодишната нощ взимам хапчета за сън още в ранните вечерни часове.

На 8 януари 1961 по обед отивам при баща ми да се сбoguвам. Той ми дава една стара книга, ранно издание на „Князът“ на Николо Макиавели.

— За моя приятел Лорд. И най-сърдечни поздравии.

— Да, татко.

Лизи стои в хола.

— Пожелавам ти всичко добро.

— И аз на теб.

— Ти наистина ме мразиш, нали?

— От все сърце.

— Тогавя искам да ти кажа истината. И аз те мразя, Оливер. И аз те мразя.

— Видя ли — казвам аз, — защо не си го призна още от самото начало?

Теди Бенке вече е зад волана на мерцедеса, за да ме закара до летището. Моля го да спре пред клиниката. Майка ми наблюдава от стаята си птиците на балкона. Тя даже не забелязва, че се сбoguваме.

— Виж сладката червеношийка. Ще ми донесеш ли утре пак фъстъци?

— Ще помоля Теди да ти донесе, мамо.

— Защо Теди?

— Аз летя обратно за Германия.

— А, така ли? Разбира се. Но не притеснявай Теди. Аз ще помоля доктор Валинг...

8 януари 1961 е хубав ден — ясен, студен, звънтящоледен. Летим в слънчевата светлина над заснежената земя. Изваждам Макиавели, прелиствам страница по страница и опипвам всяка. Записвам всички букви, боднати с игла.

Много са. По време на полета не успявам да извадя всичките. Както и да е. Господин Лорд се връща от Сен Морис след около седмица. Този път искам да разбере цялото послание. Кацаме, моля Теди да носи редовно фъстъци на майка ми в клиниката и му давам пари.

— Ще изпълня всичко точно, господин Оливер. Много ужасно ли беше за вас?

— Ужасно ли? — питам аз. — Прекарах си чудесно.

Теди Бенке ме гледа мълчаливо.

— Какво има, Теди?

— Уф — казва той, — много лайнян свят.

— Защо така? Това е най-добрият от всички светове.

— Жал ми е за вас.

— Глупости! Сбогом, Теди, миличък.

— Всичко добро, господин Оливер.

Той забързва към бюрото на въздушния контрол, а аз пак към паспортното и митницата и се оставям да ме пребъркат както винаги. Този път не ме проверява господин Копенхофер, а друг служител, и съм в една кабина, в която никога досега не съм бил.

Часът е пет. Майка ми храни животинките си.

Какво ли прави Верена?

Ще се върне едва след още шест дни. След още шест дни.

— Искам бутилка коняк — казвам на продавачката в магазина на летището.

6.

Днес следобед във Франкфурт вали сняг на едри парцали. Най-много до една година майка ми ще бъде настанена в лудница и това няма как да се промени. Тогава победителите ще бъдат баща ми и леля. Всичко се развива по-бързо, отколкото очаквах.

Чувствам се зле.

Когато потеглям, правя нещо, което никога не съм си позволявал — с лявата ръка държа волана, а с дясната отварям шишето с коняк. След това го надигам и пия. Стъкленото гърло се удря в зъбите ми, конякът се стича по брадичката ми. Подпирам шишето до седалката. Чувствам се още по-зле. Поради което завивам в отбивката на магистралата и карам надолу в потъналата в сняг Нидервалд по протежение на Езерщрасе към Бруненпфад. Нямам ключ за „нашата“ къща. Искан само да я погледна. Може да пийна още малко, докато я гледам. Такъв сантиментален идиот съм днес.

Прозорецът откъм моята страна е отворен. Все по-силно усещам странна миризма. Не мога да кажа каква е, но е гадна, ужасна. Не знам защо внезапно пръстите ми се вдървяват, когато навлизам в Бруненпфад. Тогава виждам какво е станало. „Нашата“ къща вече я няма. Няма я оградата. Няма я бараката за инструменти. В снега се търкалят овъглени останки, парчета стъкло, ламарина. Виждам изгорялата електрическа камина, части от широкия диван, душа — изкривен, черен, счупен. „Нашата“ къща е изгоряла. Овъглените дървении смърдят така.

Спирам и слизам от колата. Не се вижда никой. Грачат гарвани.

Бавно влизам в открития двор. Нещо се счупва под обувките ми. Това са останките от радиото. Стоя в снега и гледам втренчено черния куп, дето беше къща, и снежинките падат върху мен и изгорелия боклук, толкова много снежинки.

— Тъжно, тъжно, нали, господин Мансфелд?

Обръщам се. Господин Лео, прислужникът, стои зад мен и клати съчувствено тесния си череп. Носи дебело зимно палто, шал и черна шапка.

7.

— Вие пък как попаднахте тук?

— Горے при бензиностанцията на магистралата има отбивка, там пих кафе и си позволих да ви изчакам, пардон моля.

— Откъде знаехте, че ще се върна днес?

— Е, утре започва училището, нали?

— И ако бях отминал?

— Написах името ви на едно от тези големи черни табла между лентите на магистралата. Написах, че трябва да дойдете на тази отбивка.

— За какво? И откъде знаехте накъде ще карам?

На което той само се усмихна.

— Такава малка хубава къщичка... жалко... Случило се е по време на празниците. Вестниците писаха, че взломаджиите изяли всичките консерви и изпили всичкия алкохол, който са намерили. След това — дали случайно или нарочно, кой знае? — запалили къщата. Ужасно, нали?

— Ужасно за кого?

— За вас, скъпи господин Мансфелд. И за госпожата, пардон.

— Ако кажете още една-единствена дума...

Но той не се оставя да бъде прекъсван.

— Приятелката на госпожата, която сега е в Америка, е богата. За нея не е ужасно. Но госпожата и вие... Къде ще се срещате сега, а?

Удрям го с десния юмрук. Господин Лео полита в снега. Носът му кърви. Държи кърпа пред лицето си, докато се изправя и казва малко носово:

— Това ще ви струва две хиляди марки повече, пардон моля.

— Кое?

— Че ме биете. Първоначално смятах да поискам само три. Сега искам пет. Пет хиляди. Както първия път.

— За какво, свиньо?

Той изважда пет снимки от джоба си и ми ги подава. На едната съм аз, как влизам в къщичката. На друга Верена ме прегръща на

входа. На две се вижда как напускаме къщичката. На петата снимка може да се види как се целуваме в градината.

— Имам много добър фотоапарат, господин Мансфелд. Обърнете внимание на контраста. Стоях зад бараката с инструментите. Снимки, снимки...

Разкъсвам снимките на господин Лео на парченца и ги хвърлям в кладенеца. Господин Лео ме наблюдава и се усмихва кротко.

— Какво дете сте вие, пардон, господин Мансфелд. Нищо ли не сте чували за негативи? От тях мога да извадя още колкото си искам снимки. — Той мръзне и си потрива ръцете. — Трябва да приключваме. Парите ми трябва за утре.

— Но аз нямам толкова.

— Можете да заложите колата още веднъж. Нов ягуар струва двадесет и пет хиляди марки. Вашият е почти съвсем нов. Утре ще отидете до „Копер и Сие“ и ще уредите формалностите. Очаквам ви с парите в осемнадесет часа горе на отбивката.

— Имам документ, че вече съм ви дал пет хиляди марки.

— Ако желаете, утре ще донеса второ потвърждение. Можете да ги покажете и двете на господин Лорд. Заедно с това мога да му покажа и негативите, ако желаете. Така ще си икономисате пет хиляди марки. Ако не искате, утре ще донеса негативите на вас. Желая ви приятна вечер. Тук за мен стана много студено, пардон.

Той повдига шапката си и си тръгва леко, бавно, за да не се подхлъзне. Носи шушони. Аз гледам подире му, докато изчезне. Снегът пада върху мен и се топи в косата ми. Сядам в колата и отново пия от шишето. Мокрото изгоряло дърво вони. Дали Лео е запалил къщата?

Майка ми има малък банков влог. Тя ще ми помогне пак. Да се надяваме, че ще може...

Дали господин Лео не е извадил от негативите повече снимки? Вероятно. Положително. Той притежава и още писма и записи. Той ще ме изнудва, докато може. И след това? И след това какво ще стане?

8.

— Ако ти разкажа какво се случи, направо ще се посереш — казва Ханзи.

Вече съм в „Квеленхоф“. Обичайните кръсъци и тичане на малките момчета. Всички се прибират. Пред къщата са паркирани автомобили. Добрите родители ни показват колко са добри. Те почти подлудяват господин Хертерих с оплаквания, молби, грижи, изисквания. Получи ли Фриц най-сетне по-добро легло? Защо храната е толкова лоша? Не противоречете, Карл-Хайнц се оплака! Кога ще бъдат готови новите кабинки за баня?

И така нататък, както всеки път.

— Защо трябва да се посера? — питам аз.

С Ханзи се спасяваме от бъркотията в една тоалетна, влизаме и Ханзи слага резето.

— Дай цигара.

Давам му.

— Ти имаш чувство за хумор, нали? Това, което имам да ти разправам, си струва целия пакет.

Подарявам му го.

— Значи Джузепе остана тук също като мен, нали?

— Да.

— И се оказа, че той има право. Този Фан... Този еди-кой си...

— Фанфани.

— Да, той наистина пусна баща му от затвора. Знаеш ли какво се случи след това?

— Какво?

Ханзи пуска водата, понеже някой натиска бравата на вратата.

— Италианците са побъркани на тема деца.

— И?

— Е, при освобождаването си бащата на Джузепе получава някакви пари. Естествено, всички роднини не могат да дойдат тук да празнуват Коледа заедно. Но бащата на Джузепе — той е техник — намира веднага работа в някаква фирма за отоплителни инсталации

във Франкфурт. Двугодишен договор! Видях го като пристигна — беше на трети. Беше облечен в дрипи. Но на Джузепе донесе ново палто, топли обувки и пуловер. И огромен пакет с лакомства. Джузепе изпадна в пълно блаженство.

— Мога да си представя.

— Не, това не можеш да си го представиш! Той танцуваше от щастие! Баща му също! Бяха като превъртели и двамата. Рашид се разрева, този лигльо. След това бащата заведе Джузепе да ядат в някаква кръчма. Вечерта Джузепе се връща и казва... — Ханзи се размива така, че се задавя.

— И кое е толкова смешно?

— Това, което Джузепе ни каза на мен и на Рашид.

— И какво беше то?

— Че всички комунисти са престъпници.

— Но баща му е един от тях.

— Чакай, чакай! Баща му беше един...

— Защо беше?

— Бащата на Джузепе беше комунист. Но вече не е! В затвора той се срещнал с различни хора и мислил върху всичко. Разговарял и със свещеника на затвора. И той променил вярата му. Едва излязъл от затвора, станал католик. И сега Джузепе се подготвя за причестяване.

— Къде е сега Джузепе?

— Кара кънки.

— Но той няма кънки.

— Али му подари.

— Али?

— Е, той имаше два чифта. Освен това сега той е побратим на Джузепе. Ясно, нали? Двамата са неразделни. Али е запленил от Джузепе. Подарява му шоколад, сапун. Дори един клин! И вече двамата се молят заедно. Е, това не си ли струваше цигарите? — пита Ханзи.

9.

Бях в „Копер и Сие“.

Взех втори заем на стойност пет хиляди марки. Стойността на месечните вноски сега е шестстотин и тридесет марки. За мен това е безумна сума, която ще мога да изплащам само ако майка ми помага по-солидно, отколкото досега. Знам, че е безсмислено да ѝ обяснявам за какво са ми необходими парите. И преди беше безсмислено.

Знам, че тя веднага ще ми помогне. Не знам само дали в банковата ѝ сметка има достатъчно пари. Вече съм изплатил четири вноски по триста и двадесет марки. Срещу десетте хиляди, които „Копер и Сие“ ми отпуснаха, искат да си върнат тринадесет хиляди, за да са на печалба. Мога да продам една автоматична писалка от масивно злато, един страхотен ръчен часовник и един много скъп бинокъл. Това е всичко. От баща ми вече от години не съм получавал никакви пари. Всичко, от което имам нужда, се заплаща от господин Лорд. (Който след това представя сметките на моя старец.)

В „Копер и Сие“ ме накараха да подпиша декларация, според която колата става тяхна собственост, ако забавя повече от три седмици изплащането. Тогава „Копер и Сие“ ще продаде колата и от сумата ще си прие падне моето задължение.

На отбивката предадох петте хиляди марки на господин Лео Галер. Той прояви готовност веднага да ми напише втора потвърдителна разписка, за да мога при случай да покажа и двете на господин Манфред Лорд и с това да докажа, че Лео Галер ме изнудва. Плюх на земята и си заминах. Най-сетне ми стана ясно колко струва първата разписка, която считах за известна защита. Ако можех някога да ги покажа на Манфред Лорд, нямаше да има нужда да давам нито пфениг на Лео Галер. Защото господин Галер тогава щеше да разкаже за какво е получил парите и тъй като го притежава — да представи доказателствен материал за изневярата на Верена. Естествено, когато е писал първата разписка, господин Лео е съзнавал това. Само аз не го знаех.

10.

Четвъртък, 12 януари 1961 година. Свободен съм през целия следобед, но не пътувам за Франкфурт, за да се срещна с Верена, защото тя се прибира чак в края на седмицата. Пътувам до Франкфурт, до Келстеррадщрасе, която е южно от река Майн, за да разговарям с Джералдин. Обадих се по телефона, че ще отида.

— Госпожа Ребер я няма. На телефона е госпожа Бьотнер. — (Бьотнер, така се казва хазайката. Знаех го от Джералдин.) — За какво става дума?

— Бих искал да говоря с госпожа Ребер или с дъщеря ѝ.

— Дъщеря ѝ е на легло. Не може да дойде до апарата, а госпожа Ребер не е тука, вече ви уведомих, младежо. — Остър, твърд глас.

— Ще имате ли добрината да ми кажете дали мога да оставя съобщение.

Аз моля за добрината да съобщи на Джералдин, че ще я посетя в четвъртък към петнадесет часа.

— Тя не трябва да приема посетители.

— Аз ще мина съвсем за кратко.

— Заповядайте.

Веднъж така започнало, така и продължава.

Този 12 януари е мрачен ден. Има виелица. Хората вървят приведени, мокрият сняг бие в навъсените им лица, всички шофьори са нервни. Един мотор за малко не ме блъска. Къщата, в която живее Джералдин, е стара. Жилището е на третия етаж. Звъня. Дребна дама отваря и ме преценява недоверчиво.

— Извинете за безпокойството, Джералдин ми каза, че майка ѝ е наела за известно време това жилище. Много съм ви благодарен, че в отсъствието на нейната майка вие се грижите за Джералдин, защото...

— Какво означава, че е наела жилището? Тя е наела една стая. Влезте. Тук е тъмно, лампата не работи.

„Майка ми нае за мен едно жилище...“

След това се оказва, че е само една стая и че майка ѝ изобщо я няма. Типично за Джералдин, тя винаги лъже, винаги преувеличава...

Госпожа Бьотнер отваря една от вратите.

— Посещение, госпожице! — Тя ме пуска да вляза. — Сега ли да донеса чая?

— Да, ако обичате. — Това е гласът на Джералдин. След миг я виждам. Леглото ѝ е до прозореца. Гримирала се е както винаги (тройно повече от необходимото), облякла е черна дантелена нощница. (Къде е гипсовият корсет?) Тя седи в леглото, подпряна на изправените възглавници. Пред леглото има маса, празнично наредена за двама души. Цветя. Пъстри салфетки. Евтин порцелан. Чиния със сладкиши. Цигари...

Вратата се затваря след мен.

Джералдин се усмихва. Лицето ѝ е съвсем бледо, бузите хлътнали, но тя изглежда по-добре, отколкото си мислех.

— Здравей — казвам аз.

Тя продължава да се усмихва, но по бузите ѝ текат сълзи. През прозореца виждам черква, гробище, гигантска сива каменна кутия в гол парк (това трябва да е клиниката за нервно болни) и по-назад мръсната сива река Майн.

— Оливер — казва Джералдин. И още веднъж шепнешком: — Оливер...

Протяга ръце. Устните ѝ се разтварят. Навеждам се и я целувам бързо. Искам да кажа, че аз се опитвам да я целуна бързо, но тя се вкопчва здраво в мен, така че се получава дълга целувка. Тя е затворила очи. Задъхва се. Аз съм с отворени очи и виждам клиниката за нервно болни, черквата и сивия Майн. Това е най-ужасната целувка в живота ми.

Най-сетне край.

Джералдин сияе.

— Оливер! Толкова се радвам! Ще оздравея много бързо. Лекарите казват, че това ще бъде чудо. Гръбначният ми стълб е зараснал съвсем правилно. Вече не нося гипсов корсет. Виж! — В следващия момент вече е свалила нощницата през раменете си. Гърдите ѝ тръпнат. В очите на Джералдин съзирам безумието, което добре познавам. — Погали ги. Целуни ги.

— Тази Бьотнер... може да влезе всеки момент...

— Само един път... Бързо... Моля те, моля те... Не знаеш как очаквах...

Целувам гърдите ѝ. Тя стене. В този момент навън се чуват стъпки.

Успявам да се метна в едно кресло. Джералдин издърпва високо завивката. Влиза госпожа Бьотнер, която носи чая. Остава каната без нито дума, поглежда ме сърдито и излиза.

— Какво ѝ е?

— Я се виж!

— Какво има?

— Имаш червило по устата.

Прекарвам опакото на ръката си по лицето. Китката ми почервенява Джералдин се смее.

— Седни до мен.

— Слушай, скандал не мога да си...

— Само седни до мен. Да ми държиш ръката. Нищо друго. Аз съм жалко създание. И без това не мога. Всичко още ме боли... Хайде, ела!

Сядам на леглото. Наливам чая в двете чаши. Държа ѝ ръката. Тя непрекъснато ме гледа. Когато мога, отклонявам очи. Навън лапавицата става по-гъста. Искам да ѝ подам чашата.

— Остави. Това го правя вече сама. Гледай! — Тя показва, че сама държи чашата. — Мога вече да ставам и да ходя, и да се навеждам. Само да тичам още не мога.

— Чудесно, Джералдин!

Не мога да издържа на погледа ѝ, усмихвам се и се оглеждам в стаята, из която са разположени безвкусни мебели и джунджурии, на стената виси алпийски пейзаж. С елен.

— Хубаво ти е тук.

— Не ме размивай.

— Не, наистина.

— Тук е отвратително! Тази стая! Тази старица! И гледката... Да не искаш да кажеш, че ти харесват?

Глътка чай. Но може ли глътка чай да помогне? Трябва да говоря с Джералдин. Сега. На минутата. Веднага.

Не, не веднага. Още няколко минути.

Такова страхливо псе съм. Такова мизерно страхливо псе.

11.

Сега тя пак гали ръката ми и завивката се смъква надолу. Ако нощницата... Смъква се...

— Мислиш за старата, нали?

— Да.

Джералдин издърпва високо нощницата си.

— Тя... тя може да влезе всеки момент.

— Много си сладък.

— Как така?

— Защото си толкова загрижен за мен.

Нагоре, надолу, нейната ръка гали моята, нагоре, надолу.

— Джералдин, не каза ли по телефона, че майка ти е наела жилище?

— Майка ми!?

Рядко съм виждал такова огорчение, изписано на нечие лице.

— Какво се е случило? Къде е тя?

— В Берлин. При мъжа си. Още от Нова година.

— Всички мислехме, че тя ще е при теб.

— О, да, така ми обеща. Но тогава още бях в болницата. След това ме докара тук. Жилище!? Как не! „Няма пари, мило дете! Трябва да пестим!“ — Джералдин свива рамене. — Ти знаеш, вторият ѝ мъж не може да ме понася. Той смята, че една стая е достатъчна. Докато беше тук, тя спеше там на канапето. Но той я повика обратно. „Вече достатъчно дълго те няма. Или твоята пикла, или аз!“ Телефонът е в коридора. Можех да чувам как се карат. Но все пак тя отлетя за Берлин.

— Джералдин имитира майка си: — „Сега си почти добре, малката ми. Вече мога, без да се тревожа, да те оставя на милата госпожа Бьотнер.“

— Отново с нормален глас: — Следва още половин час вайкане. Че трябва да мисли за брака си, че все пак при развода съм присъдена на баща ми, че сега тя трябва да бъде особено внимателна, за да не дразни мъжа си в Берлин, защото е много ревнив и когато е ядосан, ѝ изневерява, и накрая, защото баща ми се държал така.

— Как се е държал?

Слава богу, все още не трябва да говоря. Псе. Страхливо псе!

— Нали ти бях казала, че по Коледа той щеше да идва тук от Кейп Канаверал?

— Да. И?

— Още от първия миг започна караница. Така се надвикваха. Баща ми искаше майка ми да се разведе. Той можел да работи в Германия. В някакъв институт. Майка ми каза, че повече няма да се развежда. Баща ми я зашлеви. И това навръх Коледа! — Джералдин се смее. — Точно след като си раздадохме подаръците. И двамата бяха фиркани. Там в ъгъла беше коледното дърво. Майка ми крещеше толкова силно, че старата искаше да извика патрулната кола. Това беше най-хубавата Коледа в живота ми. Между другото, ти как прекара?

— Подобно. И след шамара?

— Започнаха големите дебати. Два часа. Ти си виновен. Не, ти. Ти на прави това. Ти го направи. Каква беше онази история с лаборантката в Новосибирск? А ти хвана ли се с онзи инспектор? И така нататък. Мен съвсем ме забравиха.

— И?

— Няма и. Още на втория ден на Коледа баща ми отлетя за Щатите „Сбогом, горкото ми дете.“ През голямата ваканция ще мога да го посетя, представи си! Той каза, че тогава страхотно ще ме поглези.

— Щом той има правата над теб, можел е поне да наеме едно жилище и да се грижи за теб.

— Да, нали? Но той беше убеден, че майка ми ще ме изостави и тогава той ще трябва да ми наеме болногледачка. Толкова пари нямал. Тук поне е госпожа Бьотнер.

— Лъже ли?

— Всички лъжат. И родителите на Валтер също.

— Как така?

— Валтер ме посети. Два дни след скандала. Нали знаеш какво става с него?

— Да. Баща му иска да замине за Канада. И Валтер трябва да напусне пансиона, защото нямат пари да плащат таксата.

— Нямат пари за таксата! Казвам ти, всичките лъжат! Валтер е разбрал каква е истината. Ясно, че баща му не разполага с милиони. Но неговата старица му е дотегнала. Срещнал е някаква по-млада, по-хубава. И се влюбил. Много добре е знаел, че жена му никога няма да

напусне Германия, защото родителите ѝ живеят тук. Така че бащата на Валтер си казва: чудесно! Аз ще замина за Канада с тази мацка и ще се отърва от моята бабичка.

— А Валтер?

— Оставили са го да избира. Свободен избор! Баща му много добре знае, че Валтер обича майка си. Нещата са били съвсем сигурни. И идеално осъществени. Таткото вече е в Канада. Хубавелката също. И Валтер отива да живее с майка си при нейните родители. Сега ходи там на училище. Мисля, че в Аугсбург. Или в Улм. Така стават тия работи... Чудесно, нали?

— Горкият Валтер!

— А ти? А аз? А Ханзи? — Тя наистина споменава и Ханзи. — За бога, няма да проливам сълзи заради нас, но едно ще ти кажа — когато порасна, ще си отмъстя!

— На кого? Може би на твоите деца?

— Деца? Вярваш ли, че искам да имам деца след всичко, което трябваше да изтърпя? Побоища в Русия? Побоища в Германия? Луксозна курва? И сега това тук? Казвам ти, изключено е да не махна детето, ако се случи. — Тя се притиска до мен и шепне: — Освен ако останем заедно и ти искаш да имаме дете. Искаш ли дете?

— Не.

— Аз... аз трябва да ти кажа още нещо.

— Какво?

— Така съжалих Валтер, че аз... че аз го целунах веднъж. Истински. Сърдиш ли се?

— Не.

— Беше само съжаление, кълна се!

— Естествено.

— Никога вече не искам да целуна друг, докато съм с теб. Аз ти принадлежа, единствено на теб. Просто трябва да чакам още малко.

Ръката ми се вледени. Облива ме студена пот.

— Още малко?

— Лекарите казват, че досега не са виждали такова бързо оздравяване. Май съм яка като кон, така каза един от тях. А другият, стар, симпатичен, каза: „Тя е влюбена!“ Той смяташе, че това е причината толкова бързо да оздравявам.

— Разбирам. Кога... кога смяташ, че ще можеш да ставаш отново?

— След три седмици. Най-много след четири. И след това, Оливер! И след това...

И след това.

12.

Не знам дали има разплата за злото, което човек е сторил. Дали трябва да плаща за всичко? Ама как „сторил зло“? Какво съм извършил? Много нещо. Добре, така да е. Но да видим другата страна: баща ми, майка ми, леля Лизи, господин Лео, изгорялата къщичка. А сега и Джералдин. Намирам, че взните не са съвсем уравновесени. Така ли е?

От друга страна е много добре, когато човек изпитва нещо такова в подходящия момент. Тогава скрупулите намаляват. Тежеше ми, когато идвах. Сега...

— Джералдин?

Тя се усмихва.

Няма никакъв смисъл. Единият винаги ще нарани другия, очевидно такъв е животът. По друг начин не може. Очевидно. Добре. Да не протакаме. Някой някога да е изпитвал съжаление към мен?

— Трябва да ти кажа нещо. Знам, че за теб няма да е най-щастливият миг, но аз вече чаках прекалено дълго. Това, което се случи в падината, ти го искаше. Веднага ти казах, че не те обичам. Аз...

В това отношение жените имат жесток инстинкт. Тя се поизправи в леглото с чаената чаша на коленете и каза:

— Ти обичаш другата.

— Да. И поради това между нас всичко трябва да приключи. Искам да кажа, напълно. Когато се върнеш в пансиона, между нас не може да има нищо. Нищо!

Джералдин казва съвсем спокойно:

— Защо трябва да приключва? Аз знам, че не ме обичаш. Следователно нищо не й отнемам! Какво искам от теб? Това, от което имам нужда! Това ли й причинява болка?

— Ти не искаш само това. Ти искаш всичко. Наистина съжалявам, че трябва да водя този разговор с теб точно сега, но...

Странно, колко е спокойна.

Тя се усмихва.

— Защото не съм съвсем оздравяла още ли? Страхуваш се, че може да се самоубия, да скоча от прозореца, да ида в лудницата? О, не се тревожи, скъпи мой! Аз издържах в Русия и Германия, издържах с моите родители! Дори не плача, виждаш ли? Не крещя. Не ти падам на колене.

— Наистина, Джералдин...

— Добре, добре. Не можеш повече да ме правиш щастлива. Аз теб — също.

— Какво си намислила?

— Това означава, че ще се погрижа да те направя нещастен веднага щом се върна в пансиона.

— Какво означава това?

— Ще намеря онази. Как ще те направя най-нещастен? Като направя нещастна любимата ти. Ако е жена, а не момиче, при това омъжена, ще ѝ съсия брака, като разкажа на мъжа ѝ. Ако не е омъжена, ще опозоря името ѝ. Ако е момиче, така ще я смачкам, че ще бъде принудена да се махне. И ти също, прескъпи Оливер. Ще те направя много нещастен.

— Джералдин, бъди разумна! От самото начало ти казах, че не те обичам!

— Но спа с мен!

Теория на отмъщението.

— Ти знаеш какво направи с мен. И сега ми казваш, че няма да ме докоснеш? И смяташ ли, че така е редно? Смяташ ли го за почтено?

— Не казвам, че е почтено. Но да говоря с теб открито ми се стори най-почтеното.

Тя съвсем бавно изпива чая си и оставя чашата настрана.

— Да, Оливер, това беше най-почтеното. Сега съм осведомена. Сега три седмици ще обмислям как най-бързо да откроя великата ти любов.

— Никога няма да я откриеш.

Джералдин се смее.

— До един месец ще я пипна. И отмъщението ми ще бъде фино, не мърляшко. Ще я заболи много от това, което ще ѝ причиня, много ще я заболи. Ако те обича, ще се съсипе.

— Тя не ме обича.

— Така ли? Тогава нещата са същите като при нас!

— Да — лъжа аз.

— Лъжеш. Много добре знам. Сега вече можеш да си ходиш.

— Джералдин...

— Не ме ли разбра? Трябва ли да извикам госпожа Бьотнер и да я помоля да те изведе?

— Отивам си. Но...

— Повече не искам да чувам нищо. — Тя казва нещо на руски. След това ми подава ръка и се усмихва. — Поздрави всички от мен. Особено Ханзи.

Момент. Момент.

— Защо особено Ханзи?

— И той е имал такава история с гръбначния стълб като мен, нали? Специално ще се погрижа за него като се върна.

Какво знае тя? Какво предугажда? Какво усеща? Какво вече й е казал този малък дявол, или пък й е написал? Знае ли изобщо нещо?

— Джералдин, моля те, не прави нищо!

— Вече не те слушам.

— Щом твърдиш, че ме обичаш, как можеш тогава да съсипеш жената, която...

Със секунда закъснение съобразявам.

— Значи жена. Не е момиче. Вече имаме голям напредък.

Трябва да не съм съвсем с всички си този следобед.

С протегнати ръце и разтворени пръсти пристъпвам към нея.

— Госпожо Бьотнер! — крещи тя диво и се свива в леглото си. — Госпожо Бьотнер!

Пръстите ми се сключват около врата й.

— Госпожо Бьот...

Вратата се отваря. Старата дама.

Аз се обръщам, след като моментално съм си дръпнал ръцете.

— Ще придружите ли господина, скъпа госпожо Бьотнер? В коридора е толкова тъмно.

— Ако нещо не ви харесва, можете да напуснете.

— Скоро ще се отървете от мен, скъпа госпожо Бьотнер. На добър час, Оливер. Поздрави своята приятелка от мен. Скоро ще се запознаем.

13.

На улицата трябва да спра за момент, но не от самосъжаление, а защото ми е жал за Джералдин. Кой и за какво си отмъщава на нея? Какво е сторила тя? Повечето кучета са по-добре от повечето хора.

Вали сняг. Под седалката на колата ми е шишето с коняк. Отпивам глътка. Още една. На втората имам чувството, че ще повърна. Това е страхът. На втората глътка мислех за Верена. Тя се връща вдругиден. Сега Лео и Джералдин са срещу нас. И ако малкият Ханзи веднъж ми се разсърди и каже на Джералдин една-единствена дума...
Една-единствена дума: Лорд.

Още една глътка.

Какво мога да направя? Нямам пари. Имам дългове. Майка ми скоро ще влезе в лудница. На баща си не мога да разчитам. Матурата ще си взема едва след година. Не мога да изхранвам Верена и Евелин. Ако Джералдин открие истината, достопочтеният господин Лорд ще захвърли Верена отново в нищетата, от която е дошла.

На кого мога да се доверя, кого да помоля за съвет? Никой човек. Имам два листа. На тях са записани буквите, които баща ми и господин Лорд са дупчили в две книги. Ако аз (става все по-лошо!), за да защита Верена, изнудя с този лист мъжа й? Баща си не мога да изнудя. А господин Лорд? „Къде е книгата, ще ме попита той. Идете в полицията и разкажете тази безумна история, скъпи приятелю.“

Къде е книгата?

Момент. Книгите са две! „Дибук“ е в библиотеката на баща ми в Ехтернах, ако все още е там, а не е вече изгорена. Но Макиавели е още в мен. Той е в пътната ми чанта. И господин Лорд ще се завърне след два дни. Ноа има много добър фотоапарат. С него мога да преснимам страниците. Положително ще може да се снима така, че да се виждат дупките. Тогава при необходимост ще е възможно да се обърне внимание на господин Лорд, че притежавам страниците.

Това е методът на Лео.

Следователно аз не съм по-добър от него. Защото, кой знае, може би и господин Лео обича някоя жена, която трябва да защитава! И

вероятно той наистина копнее за малко ресторантче. Докъде ще я докараме, ако за всяка подлост намираме извинение и прощаваме всичко? Може ли човек, трябва ли да прощава всичко? Не е ли любовта все пак само дума? От друга страна, политиката благородна работа ли е? Военното дело? Бизнесът? Бизнесът, който упражнява баща ми? Този на леля Лизи?

Стоп! Така не бива. Иначе човек ще се побърка.

Трябва да има морал. Което те въздига, е добро, което те принизява, е зло.

Аз съм на магистралата, насреща ми летят снежинки и непрекъснато ми се върти мисълта за безумните очи на Джералдин, с които ме гледаше, докато напусках стаята. Същия поглед имаше и тогава, през онзи топъл ден, в малката падина. Може ли омразата да е и сладострастие?

Наскоро в часа по английски четохме следните стихове от поета Джон Драйдън:

*„Кръгът се стеснява. С усет на дебнещ чакал
ловец и смърт се сближават в търпелив ритуал...“*

Отбивката Обер — Росбах. Една жена стои сред снежната виелица. Тя маха с ръка. Явно иска да се качи. Защо не? Може би това ще е последното ми почтено деяние, което засега предстои да извърша.

14.

— Извинете, господине, случайно да пътувате към Фридриххайм?

— Да.

— Ще бъдете ли така любезен да ме вземете?

Тя трябва доста дълго да е стояла край пътя, защото цялата трепери от студ. Изглежда към петдесетгодишна. Слаба. Лицето ѝ изразява спокойствие, само спокойствие и нищо друго. Носи черно палто и черна филцова шапка.

— Качвайте се.

— Много ви благодаря. Изпуснах влака във Франкфурт, а трябва утре да се прибера. Децата ме чакат...

Измъквам шишето.

— Ще пийнете ли една глътка?

— Всъщност аз не пия...

— В такова време?

— Добре. — Тя отпива една глътка. — О, това направо пари.

— Впрочем аз съм Оливер Мансфелд.

— Аз съм сестра Клаудия.

Снегът ни обгръща като памук. Какво? Сестра Клаудия?

Познато ли ви е усещането: това вече съм го преживял?

От снега ли е? От коняка ли е?

— Сестра Клаудия, зайчето ни избяга! — казвам механично.

Тя явно ще ме помисли за луд.

— Моля?

— Сестра Клаудия от почивния дом на „Човеколюбивото общество“.

— Да — казва тя, — аз съм сестра Клаудия от „Ангел Господен“. Но откъде знаете?

— През есента за първи път минавах с колата покрай вашия дом... Не е ли смешно какво си спомня човек? Тогава децата играеха край една зелена помпа и аз ги чувах да викат: „Сестра Клаудия, зайчето ни избяга!“ Затова знам точно къде да ви закарам.

— Господин Мансфелд, ще ме оставите на кръстовището, там където започва лошият път.

— Ще ви закарам до дома. Казахте, че бързате. Аз разполагам с време.

— Но почивният дом не ви е на път. Не мога да приема!

— Можете.

Сега пътуваме през град в бидермайеров стил. Пазарен площад. Кметство. Занаятчийски работилници. Всички покриви са засипани със сняг. И ето ги отново „Принадлежности за екскурзия“, ето и „Търговия на едро с фризьорски стоки“, „Специализирана пекарна на наследниците на покойния А. Вайерсхофен“. Отново всичко, което виждах толкова често, когато пътувах за Франкфурт при Верена, когато се връщах от нея.

— Кажете, сестра Клаудия, какво представлява това „Човеколюбиво общество“? Кой е „Ангел Господен“?

Гласът ѝ е спокоен и сигурен като на лекар:

— Нашето общество е основано в Швейцария. Преди двадесет и пет години. Вярваме, че е време за големи промени. Вярваме в учението на Спасителя — в духовното, а не в църковния канон.

Затрупан в сняг селски път. Ледени висулки по телеграфните жици Сестра Клаудия говори ревностно:

— Ние искаме да бъдем истински християни, благи и приятелски настроени помежду си, не искаме да оправяме света, а самите себе си. Ако християнството беше искрено, не би имало нито войни, нито комунизъм, нито капитализъм, нито бунтове, нито несправедливост.

Не би имало нищета, ако благата на нашата земя можеха да бъдат справедливо разпределени. Всеки човек очаква от своя живот щастие. Но то може да бъде постигнато само чрез открито приемане на Божия закон властващ във вселената. А този закон гласи обич към ближния, разбирате ли, господин Мансфелд? Обич към ближния! Това се повтаря непрекъснато в Евангелието.

— Никой обаче не го е грижа.

— Именно. Само ние, едно малко стадо. Работим за бедните хора. Правим за тях каквото можем... искам да кажа, че само ги утешаваме с красиви думи. За щастие имаме богати покровители в Америка и Англия, в Италия и Франция. Така получаваме пари. Така хората си помагат помежду си.

— Много малко.

— Все още много малко — казва тя и ми заприличва на пророчица. — Скоро ще е повече! Преди десет години нямахме и сграда, в която да се възстановяват болни деца. Сега имаме тринадесет такива домове в различни страни. Имаме собствен вестник „Вестител на царството на справедливостта“. Ние можем да помагаме на бедните. На малко бедни. На твърде малко бедни. Но ще дойде денят... — Тя ме поглежда. — Да не сте болен?

— Не. Защо?

— Имате ли грижи?

— Да.

— Големи, нали? Мога ли да ви помогна?

— Мисля, че не.

Колата подскача из дупки и канавки, покрай затрупаните със сняг градини, малките дворци, вилите.

— Може би все пак? Не искате ли да ме посетите? Ще ви покажа дома и вие ще споделите това, което ви потиска.

Ревностна богомолка. Фанатичка. Религиозно дружество. Всичко, което не мога да понасям. И въпреки това отговарям:

— Да, сестро Клаудия, с удоволствие ще дойда.

Пристигаме. Тя слиза и ми стиска ръката. След това тръгва надолу към стария чифлик, където е зелената помпа за вода с голяма гугла от сняг, също и табелата, до която бях спрял:

Човеколюбиво общество
„Ангел Господен“
Почивен дом

Сестра Клаудия върви напред, сигурна и убедена в посланието си.

Посягам под седалката за шишето с коняк и вадя запушалката. Сестра Клаудия се обръща още веднъж и маха с ръка. И аз махам с ръка. От общежитието се втурват сюррия малки деца, които прегръщат сестра Клаудия и се гушат в нея, момчета и момичета викат и се смеят.

Натиквам тапата обратно в гърлото на бутилката и бутам шишето обратно под седалката, без да съм пил.

15.

— Какво казваш?

— Изгоряла. Напълно изгоряла.

— Но... но... как е възможно това? — гласът на Верена звучи глухо.

Сутринта на 15 януари се е върнала от Сен Морис. Сега часовникът на черковната кула бие три часа и си говорим по телефона.

— Предполага се, че са крадци. Палеж. Изобщо не бива да ни виждат там.

— Защо не?

Бях решил да не ѝ казвам нищо за Лео.

— Пълно е с полицаи. В никакъв случай не можем да си позволим да ни видят там.

— Само... да хвърля последен поглед... Сега вече нямаме наше място, никакво наше място...

— Напротив. Аз намерих.

— Къде?

— Един малък хотел. — Казвам адреса. — Спри да плачеш, любима. Там вече не можем да се срещаме. Това трябва да ти е ясно.

— Д-да... Но... там бяхме толкова щастливи, Оливер.

— И отново ще бъдем.

— Къде?

— Кога ще те видя?

— Тази вечер.

— Какво?

— На вечеря. Мъжът ми те кани. Малко ме хваща страх, като си помисля колко скоро иска да те види пак.

И мен.

„Князът“! Господин Лорд има нужда от книгата на баща ми.

— В седем и половина, нали?

— Да.

— О, господи, нашата къщичка...

— Сега си имаме хотел.

— Но той не е нашата къща. Никога вече няма да бъде същото.
— По-добре е от нищо — казвам аз.

16.

Този път отново „изискана“ вечер — смокинг, вечерна рокля и господин Лео, който сервира с бели ръкавици. Той избягва да поглежда към мен. Манфред Лорд е в чудесно настроение — загорял, отпочинал, възторжен. Предадох му Макиавели веднага с пристигането си. Той се зарадва.

— Колко мило от страна на баща ви!

Да, нали, господин Лорд? И когато останете сам, господин Лорд, ще търсите и разчитате набодените букви. Аз не мога да ги разчета, аз не знам кода. Но ги фотографирах, господин Лорд. Само не знам дали това би помогнало срещу човек като вас. Тази вечер съм много потиснат и става все по-зле.

В Сен Морис Евелин е настинала и сега е на легло. Аз отново ѝ донесох марципан и Манфред Лорд добродушно ми предлага да се кача в детската стая и да предам лично подаръка. Той приготвя питиетата. Верена ме придружава.

Когато влизам, момиченцето ме поглежда ядосано с трескавите си очички и се обръща в леглото на другата страна, притиска плюшено мече до гърдите си и се вторачва в стената.

— Добър вечер, Евелин.

Никакъв отговор.

— Толкова много съжалявам, че си болна. Донесъл съм ти марципан.

— Не искам марципан!

— Евелин — казва Верена.

— Не искам марципан от теб! Вземи си го! Изяж си го сам! Не искам и нищо повече от теб! Не искам дори да те виждам! Затова гледам стената.

— Защо?

Момиченцето шепне:

— Ти беше казал, че ще ни помогнеш, на мама и на мен, а не направи нищо!

— Аз ти обясних, че всичко е много трудно и ще продължи дълго.

— Колко дълго още? Мама ми каза... Върви си, чичо Мансфелд. Върви си! И не се връщай.

Какво да направя? Опитвам се да погаля Евелин по косата, но тя посяга да ме удари. Верена поклаща глава. Ние напускаме стаята.

— Казала ли си й нещо? — шепна аз в коридора.

— Да, за съжаление. Вечерта, когато телефонната връзка беше лоша. Спомняш ли си? Аз бях толкова нещастна...

— Омръзнах ли ти? Неудачник ли съм? Трябва ли да се разделим?

В следващия момент тя ме прегръща и започва да ме целува диво. Опитвам се със сила да се освободя.

— Не... Ти си луда! Мъжът ти...

— Кога ще се срещнем в този хотел?

— Утре в три.

— Ще дойда.

— Не се сърди, че така разочаровах Евелин и теб.

— Мен не си ме разочаровал.

— Все пак. Аз съм много млад, знам, но все пак ще направя нещо. Все още не знам какво! Но ще направя нещо! Ще успея! Остани при мен, Верена, моля те, остани при мен, моля те...

— Ще остана при теб.

— Ти никога не си се задържала при един мъж.

— Но при теб, любими, при теб... утре в три...

Коридорът, който води към стълбището, е полутъмен. Сега внезапно светва целият. Ние се отдръпваме един от друг и поглеждаме долу в салона. Там стои Манфред Лорд със сребърен шейкър в ръка и казва чаровно:

— Моля. Питиетата са готови.

— Идваме — казва Верена. Тя слиза по широката дървена стълба.

— Чух гласовете ви — казва господин Лорд. — Толкова е тъмно, затова светнах... Какво ви е, Оливер? Много сте блед. Нали, Верена?

Прислужникът с табла в ръка минава през хола.

— Не намирате ли и вие, Лео?

— Пардон моля, господине?

— Че господин Мансфелд е много блед.

— Да, струва ми се доста бледен.

Мръсна твар.

— Е, тогава не ни остава нищо друго, освен да се върнем при камината и да ударим една прилична глътка. Времето наистина е ужасно. Да се надяваме, че не е нещо по-сериозно, драги — казва достопочтеният Манфред Лорд и влиза пред нас в салона.

17.

Хотелът се намира в Източния парк.

Чиста, приятна сграда. Портиерът е вежлив. Не е необходимо дори човек да съобщава името си. Стаята е на втория етаж. Избелели червени копринени тапети на стените, червен килим, червени плюшени абажури и широко старо легло, до което има огледало. Огледалото е много голямо. С помощта на шнур човек може да го върти от леглото и така да вижда всичко, което би искал да види. Над леглото виси картина с маслени бои „Танцът на самодивите“. Всичко е старомодно. Обаче мисля, че това е най-приятният подслон в града. Наистина се постарях и посетих много от тези хотели за по няколко часа, преди да избира този. И въпреки това всичко тръгна наопаки.

Бях тук преди Верена. Тя пристигна с такси, което накара да спре доста надолу по улицата. Семпло палто, никакви бижута, кърпа на главата и тъмни очила.

Портиерът се усмихва малко пресилено за поздрав, но той прекали с усмивките още първия път, когато бях тук сам и му дадох двадесет марки. Вероятно винаги се усмихва повече отколкото трябва — професионален дефект. Той ми подава ключа от стаята. Трябва да изкачваме стълбите — няма асансьор. Когато минаваме покрай портиера, той извиква:

— Ако гостите имат нужда от повече кърпи, нека само позвънят. Момичето ще донесе всичко необходимо.

Кърпите нанасят решаващия удар. Виждам как Верена трепва. И още тук на стълбите ми става ясно, че всичко е погрешно. Носът на Верена потрепва нервно, тя се препъва, но не казва нито дума, докато не влизаме в стаята. Тогава заявява:

— Отвратително. — Дори не поглежда червените карамфили, шампанското. Отива до прозореца и поглежда навън. Сгради с вид на казарми с жилища под наем, част от Източния парк със замръзналото езеро, по което децата карат кьнки, евтини магазинчета... — Ужасно — казва тя.

Предградие, тъй де.

Светвам лампата, спускам пердетата и отварям бутилката шампанско. През цялото време Верена стои с лице към стената пред един радиатор.

Поднасям ѝ чаша и казвам:

— Съблечи си поне палтото.

Тя е облечена отново с червения пуловер. Аз се радвам.

— Защо се радваш?

— Защото си облякла червения пуловер.

Шампанското е лошо. Не го казва тя, аз го казвам.

— Няма значение — отговаря тя. — Благодаря за карамфилите.

Отива в банята, оглежда всичко и поклаща глава. След това се връща, налива си още една чаша, изпразва я на един дъх, после изпива на един дъх и трета.

— Хайде — казва тя, — ела бързо!

Съблича пуловера през главата си, разкопчава си полата, събува си чорапите. Аз вече съм гол и се промъквам в широкото легло. Завивката е и влажна. От съседното помещение се чува мъж да кашля и говори. След него се смее момиче, дълго и пискливо. Следват много шумове.

Верена седи полугола. Сега оглежда гигантското огледало. Тя тегли шнура, огледалото се върти.

— Колко изтънчено — казва Верена.

— Не гледай в него, ще угасим светлината. Следващия път ще донеса радио, за да не чуваме нищо друго, освен музика.

Тя се съблича гола и ляга до мен. Целуваме се. Когато започвам да я галя, тя внезапно застива.

Знам. Това е краят.

— Не се сърди, моля те.

— Не, не, разбира се — казвам аз. През пролуката на завесата прониква все още дневна светлина. Някъде шуми вода, след това мъжът отгатък кашля, момичето се смее отново.

— Няма никакъв смисъл... Нали не искаме никога да се лъжем. Тук... Тук трябва да разиграваме театър. Знаеш ли...

— Недей да ми обясняваш нищо.

— Но аз искам... Трябва... Помниш ли колко се дразнеше, когато в началото ти казвах, че съм курва?

— Да.

— Аз... аз го казвах само така. Не съвсем сериозно. Кокетирах. Въпреки всичко имах добро мнение за себе си. Това за курвата го казвах, за да ми се противоречи, за да бъде потвърдено от друг доброто ми мнение за мен самата.

Някой минава по коридора.

— Днес за първи път се чувствам като курва. Това е истината. Никога досега не съм се чувствала така. Никога! Не дори и с тлъстите еснафи от онези жалки години. А толкова го исках. Но няма да мога. Разбираш ли ме?

— Да.

— Оливер...

— Ела. Да се махаме отгук. Бързо.

Запалвам светлината. Трескаво се обличаме.

(Мъжът говори. Момичето се смее. Шуми вода.)

— Никога вече няма да се срещаме тук. Грешката беше моя.

— Не, моя — възразява тя.

— Само да се махнем — казвам аз и отварям вратата. Зад нас остават червените карамфили, чистите кърпи за лице, лошото шампанско. Втурваме се по стълбите, като че ли някой ни преследва. Връщам ключа на портиера.

— Вече си тръгвате? Но нали предплатихте стаята за три часа? Не ви ли хареса? Нещо...

Ние вече сме на улицата. Отдалечаваме се. Никой не поглежда другия. Внезапно Верена спира, сваля очилата си и ги прибира. Гледа ме с гигантските си черни очи, като че ли никога не ме е виждала.

— Верена, какво ти е? Хайде.

С омайния си дрезгав глас тя казва:

— Сега знам защо.

— Какво?

— Защо не стана нищо.

— Защо?

Чужди хора. Кресливи деца. Хранителни стоки зад изпотена витрина. Клаксони на автомобили. И сняг, сняг, сняг!

— Защо?

— Защото се влюбих в тебе. Обичам те, Оливер. Ти го постигна. Това е.

18.

На Зандвег попадаме в старомодно кафене. Плешив дребен келнер в овехтял фрак се приближава, тътрейки крака. През половината стъкла нищо не се вижда, електрическата светлина е слаба, върху плота на масите от изкуствен мрамор има множество кръгове от чинийки и чаши. В един ъгъл двама пенсионери играят шах, трети ги гледа.

— Имате ли коняк? — питам келнера.

— Да.

— Приличен? Френски?

— Първо трябва да проверя, господине... — Той пак тътри крака. Котка с цвят на кехлибар и много гъста козина се приближава и се гали, мъркайки, в краката ми. Верена ме държи здраво за ръката. Ние се гледаме.

Съвсем тихо е.

— Обичам те, Оливер.

— И аз теб. Само теб. Винаги само теб.

— Толкова се радвам, че попаднахме в онази ужасна стая. Иначе нямаше да го разбера. Поне не толкова бързо.

— Верена...

— Тук е ужасно, нали? Но тук се чувствам добре.

— Аз също.

Котката скача в скута ми, аз я галя с едната ръка, с другата галя ръката на Верена.

Тътрейки патравите си крака в широки изтъркани обувки, се приближава келнерът. Той ни показва едно шише, от което преди това избърсва праха със сива кърпа.

— От мазето. Истински „Курвоазие“. Стои долу от цяла вечност.

— Плащам цялата бутилка.

— Ама вие не можете да изпиете всичко на един път...

— Не на един път. Ще дойдем пак.

Келнерът е затруднен.

— Ще трябва първо да питам шефката каква е цената. Няма да е евтино. Във всеки случай много по-скъпо, отколкото в магазина.

— Все едно е колко струва.

На което той се покланя дълбоко. След това донася две чаши. Аз викам след него:

— Донесете още една.

Той отваря бутилката. Аз пълня догоре три чаши.

— Чукнете се с нас. Имаме повод да празнуваме.

— Много мило от ваша страна.

Всички пием, старият келнер съвсем малка глътка.

— Ако позволите, ще си взема чашата. Такова нещо човек не пие всеки ден. Бих искал да си я изпия бавно...

— Разбира се, господин...

— Франц. Само Франц. — Той вдига отново чашата си и отпива от нея. Преди това успява да каже: — За ваше здраве. За това, което празнувате.

— Благодаря, господин Франц.

Играчите на шах спорят. Кибикът дава съвети. Снегът вали.

— Сега отново имаме дом — казва Верена. Тя отпива една голяма глътка. — Луда работа — добавя. — Знаеш ли какво? Изведнъж вече не се страхувам.

— Не се страхуваш от какво?

— От моя мъж. От бъдещето. От това, че съм толкова по-стара от теб.

— Всичко ще бъде наред.

— Как така ще бъде наред? Как ще стане? Кажи ми! Трябва да знам — сега, когато разбрах, че те обичам.

— Мога да ти го кажа. Познавам в Ехтернах един адвокат. Той ми каза, че те — споменавам фирмата на най-големите конкурентни заводи на баща ми — ще ме назначат на работа веднага след матурата. С огромно удоволствие. Дори само за смях. За да се спуска от яд моят старец. За това удоволствие хората са готови да платят добре. За начало тримата ще имаме достатъчно...

— Това истина ли е?

— Честна дума!

— Вярвам ти. Дори и да не се получи, ще остана при теб. Но аз знам какво е бедност. Тя разрушава и най-голямата любов.

— Не се страхувай, това ще се уреди веднага след матурата. Знаеш ли, за първи път в живота си уча сериозно. Искам да взема матурата. Искам да успея!

— Значи съм те направила добър ученик.

— Ти ме направи мъж.

— А ти ще ме направиш пияница.

— По-рано и аз не пиех така. Едва след...

— Да — казва Верена, — и аз също след...

— Кое?

— Едва след като изпитах онзи копнеж.

— Кога?

— В Сен Морис.

Аз съм страхотно развълнуван. В това мрачно старо кафене виждам внезапно цялото ни общо бъдеще, целия ни съвместен щастлив живот.

— Още една година, Верена! Малко повече от една година! Тогава ще мога да работя. Ще наемем малко жилище, ще имаш всичко, от което се нуждаеш — кожи, бижута...

— И теб.

— И Евелин. И колата ми. Ще бъдем най-щастливите хора в цял Франкфурт.

— В цяла Германия!

— В целия свят!

— Не.

— Какво не?

— Не бива да го казваме, иначе всичко ще рухне. Винаги когато човек говори такива неща, работите не стават.

— Не може ли поне да си мислим?

— Как ще забраниш на някого да мисли?

— Верена...

— Любими?

— Нищо.

— Знам какво искаше да кажеш. Не го казвай.

— Не.

— Мисли го.

— Да.

— И аз го мисля. И аз мисля същото.

— Ще пием още по чашка, след това ще те закарам до вас. Вече е късно.

— И няма да бъдеш нетърпелив?

— Никога! Но ти...

— И аз няма. Скоро ще дойде пролетта. Мъжът ми отново ще замине. Ти ще можеш да дойдеш при мен, както през нашата първа нощ.

Ние пием.

Играчите на шах продължават да спорят.

Вали сняг. Все по-гъст, все по-гъст.

Защо внезапно пак ме обзема чувството, че скоро ще умра? Защо? Обаче съм щастлив.

— Какво има?

— Нищо.

— Напротив. Лицето ти изведнъж се промени... стана по-различно.

— Мислех за нещо.

— За какво?

— Колко хубаво ще бъде — отговарям аз.

(Защо трябва да умирам?)

— Пиеш прекалено много — казва Верена.

— Само още една глътка.

Тя се усмихва.

19.

В училище има нова двойка. Никой не можеше да предвиди комбинацията — Ноа и Чикита. Чувам, че по тази причина шефът извиква Ноа. Шефът казал:

— Голдмунд, знаеш колко те обичам, но май напоследък не си с ума си.

— В какъв смисъл, господин докторе?

— Чикита е едва на петнадесет години.

— Догодина ще е на шестнадесет.

— Ще ти кажа едно нещо — само да ви пипна, само един-единствен път и двамата ще изхвърчите още в същия ден, разбрано?

— Първо, господин докторе, никога няма да ни пипнете, дори и да го правехме, и второ, много съм разочарован, че имате такова мнение за мен. Аз не искам да спя с Чикита! Във всеки случай не бързам с това.

— Какво искаш тогава? — попитал шефът.

— Аз съм доста самотен. Чикита също. Винаги съм искал да живея с човек, когото да опозная отрано и да го формирам, както аз си мечтая.

— Аха, твое творение.

— Да.

— Пигмалион, така ли?

— Пигмалион, да. Затова с Чикита разговарям за Ясперс и Сартр, Опенхаймер, колективната вина, Брехт и така нататък.

— Тя няма да разбере нито дума, Ноа!

— Не говорете така, господин докторе. Аз й дадох Камю. И Малро. И Кьостлер. Имате право, че голяма част не може да разбере, макар да твърди, че разбира всичко. Но много от прочетеното остава, много разбира — подсъзнателно. Тя никога няма да го осъзнае, но някога ще действа според прочетеното от Камю. Това лошо ли е?

— Ти наистина ли си вярваш?

— Напълно. Някога прочетох мисъл, която ми хареса много. Тя гласеше приблизително така: „По-късно минах през много оглупяващи

неща, но на петнадесет бях душевно богат, умен и зрял човек. Човек не става по-умен само от възрастта...“ Моля за извинение, господин докторе, абсолютно нищо не намеквам.

— Много добре знаеш, че с мен минават тъпите ти смешки. Как се сблизихте? Чикита обожаваше мистър Олдридж.

— Аз и не исках да нарушавам тази хармонична връзка. Но един ден тя ми каза: „Мистър Олдридж е мил с мен само от любезност.“ „Глупости!“, отвърнах аз. „Не са глупости! — каза тя. — Той е мил с всички момичета само от любезност. Предпочита момчетата.“

— Надявам се, че ти не си й противоречил.

— И още как!

— Мистър Олдридж е моят най-добър служител. Никога не е извършил нищо нередно. Личният му живот не ни засяга.

— Да съм се оплакал? Но момичетата си мислят посвоему? Чикита има женски инстинкт. Тя е забелязала, че нещо не е наред. Затова ме попита дали искам да ходя с нея. Чудесно е момичето да те попита. По правило ние трябва да питаме.

— И ти каза „да“?

— Тя отдавна ми харесваше. Позволих си, без нейно знание, извинете ме, да направя с нея няколко теста и мога само да кажа: превъзходно!

— Точно това, което търсиш, нали?

— Абсолютно точно.

— Глина в ръцете ти.

— Да, господин докторе.

— Каж ми, когато създадеш Чикита като твое творение, когато я възпитаеш по твоя воля, какво ще правиш след това?

— Ще заминем за Израел.

— И ще се ожените?

— Това ли казах?

— Не можеш ей така да я вземеш със себе си!

— Защо не? Искаме да живеем заедно. Имам чувството, че нещата ще вървят добре. Но не искаме непременно да се женим.

— Защо?

— Първо...

— Не казвай все първо, второ. Какво степенуваеш? Знаеш ли, Ноа, и аз съм прочел нещо: „И най-умният си е малко прост.“

— Ще внимавам. Значи, първо — извинете, господин докторе — двамата с Чикита не искаме да имаме деца. По тази точка сме напълно единодушни. Погледнете сам какво става днес с децата! Тук живеят над триста деца и от години можех да наблюдавам нещата като в разрез и мога да ви уверя — то ми стига!

— Ноа — казал шефът, — с някои от възгледите ти съм съгласен, с други — не. Но дали одобрявам или не, както вече ти казах, ако не изпълниш обещанието си, и двамата изхвърчат.

— Не се безпокойте — отговорил Ноа. — Просто ми трябва човек, господин докторе, човек! А спането заедно ми е последна точка в списъка.

Странно. По-рано, когато се влюбвах в някое момиче, си мислех, че трябва постоянно да бъдем в леглото. Сега се срещаме с Верена все в онова малко старо кафене. Целуваме се. Галим се. Но това не. От две седмици вече! Разказваме си истории от живота си. Мисля, че за това няма да ни стигнат и сто години. Ноа е умно момче.

20.

За отношенията между доктор Фрай и госпожица Дювал вече се знае в целия интернат. Всички говорят за тях двамата. Най-много, разбира се, големите момичета. Доктор Фрай и мадмоазел Дювал излизат да се разхождат всеки следобед. Вечер често пътуват до Франкфурт — на театър или на кино. Мадмоазел Дювал има две нови рокли и ходи веднъж седмично на фризьор във Фридхайм. Сега тя вече се смее понякога, а Ханзи казва, че двамата са се сгодили тайно.

Сигурно знае. Той знае всичко.

21.

Четвъртък, 9 февруари. Отново се срещам с Верена в „нашето“ кафене на Зандвег. Господин Франц донася шишето с коняк и пие една чаша за наше здраве. Мира, котката с цвят на кехлибар, се разхожда из полутъмното помещение, а играчите на шах в свой си ъгъл спорят и кибикът дава съвети. Същите шахматисти, същият кибик...

През тези дни Верена се промени. Това не е внушение на влюбения, наистина е така. Тя стана по-тиха, по-спокойна. Лицето ѝ се промени. Все имам чувството, че то сияе отвътре. Голямата тъга отчасти се стопи в очите ѝ.

Тя носи добри новини: в близките седмици мъжът ѝ ще замине, тогава отново ще мога някоя нощ да отида при нея. Радваме се като деца. Като двама влюбени, които никога не са се прегръщали.

И аз нося добри новини: от известно време съм най-добрият ученик в осми клас. Всъщност това не е голямо постижение. На двадесет и една — в осми клас! Но учителите ми са потресени. Не могат да повярват, че вече не си пиляя времето, не им преча и не ги дразня с нахални отговори, че пиша все по-добри контролни.

— Най-сетне ви просветна — каза доктор Хаберле (който си позволи да си купи нов костюм и вече не вони толкова на пот. Трябва да е било някакво коледно охарчване).

— Зад това естествено стои жена — прецени Ноа.

Гадно е, че той винаги веднага всичко разбира. Гадно е, защото го казва на Чикита, а тя го казва на всички останали момичета и сега всички са ме зяпнали и искат да разберат коя е тази жена...

Верена крои планове. Верена е реалистка. Нищо чудно — тя познава глада. Дали наистина ще можем да живеем с моята заплата.

С нея си създадохме навик да пием малко повече. Искаме да държим нещата в определени граници и взаимно често се предупреждаваме, но когато сме заедно — пием. Защото сме така сантиментални, защото времето е кратко, защото конякът дава толкова спокойствие и топлина, сигурност и мир. Господин Франц беше купил няколко бутилки „Курвоазие“.

— Тази година зимата е много мека — казва Верена. — Мисля, че с Евелин ще можем още в средата или най-късно в края на март да се преселим отново при теб в Таунус. И си мисля още нещо — мъжът ми притежава една къща на остров Елба...

— Да.

— Откъде знаеш?

— Тогава, през първата ни нощ, ти спомена в полусън.

— За какво?

— За кървавочервени платна, когато слънцето залязва, за един град, който се казва Портоферайо или нещо подобно, за зелени вълни, в които искаш да ме прегръщаш.

— Всичко това съм го казала?

— Да.

— Трябва да съм била много пияна.

— Съвсем не. Само много уморена. Аз също. Обаче си спомням.

— Знаеш ли, Портоферайо е главният град на Елба. Ти не си бил никога там, нали?

— Не.

— Всяка година ходим. Изпращаме шофьора с колата до Флоренция, а ние взимаме спален вагон. След това пътуваме с колата. Пиза. Ливорно. Пиомбино.

— Аз никога не съм бил в Италия.

— Пиомбино е на морето. Там човек може да си качи колата на ферибот и след деветдесет минути е в Портоферайо. Така можеш да дойдеш и ти.

„Ако все още имам кола през лятото“, мисля си аз.

След това трепвам:

— Ти смяташ да дойда на Елба?

— Да. Евелин има италианска гувернантка и по цял ден е с нея на морето. Мъжът ми все трябва да е в Милано, Генуа или Рим. Аз почти през цялото време съм сама. Би било истински рай...

— Къщата ви в Портоферайо ли е?

— На десет километра от града. В един от най-красивите заливи. Казва се Ла Биодола. Гледай! — Верена ми показва цветни снимки. Виждам тъмносиньо небе и тъмносиньо море, пясъчен бряг, палми, пинии, маслинови дръвчета. Виждам къща, построена почти изцяло от стъкло, на една скала над прибоя. Стълба води надолу към брега. —

Ето я — казва Верена. — Когато мъжът ми заминава, ти ще можеш да идваш при мен. Той е толкова зает, дори и в тази къща има факс. И яхтата е с радиовръзка.

— Имате яхта?

— Малка. — Тя ми показва друга снимка. На нея виждам голяма модерна яхта. На предната част пише ВЕРЕНА. — Имаме и моторница. Мога да обикалям целия остров, навсякъде, и да идвам при теб.

— А той?

— Казах ти вече, той все работи. Или е изтощен и се излежава по цял ден в гората от пинии. След това отново работи като смахнат със секретарката си, с факса си. Пари! Пари! Това ти е познато от баща ти.

— Да.

— Би ли могъл да дойдеш на Елба? Или трябва през ваканцията да се върнеш у дома?

— Ще дойда, ще дойда. Но къде ще живея?

— В Портоферайо, в хотел „Дарзена“. В Марчана Марина. В Порто Азуро. Където пожелаеш. С моторницата мога навсякъде да те посещавам. И когато той замине, ти ще дойдеш.

— А шофьорът? А секретарката? А гувернантката?

— Всичките живеят другаде. В Портоферайо, в едно малко селце при Ла Биодола, дори и в Каполиверо.

Тя ми разказва още толкова много за Елба, че вече сякаш съм живял там с години.

— Знаеш ли италиански?

— Не.

— Няма значение. Ще те науча. Само ела. Аз ще ти намеря стая. Така през тези седмици няма да се разделяме. След ваканцията Евелин тръгва на училище. После ще си вземеш матурата и тогава ще бъдем винаги заедно, завинаги. — Тя вдига чашата си. — Да пием за хубавото прекарване на Елба. И след това.

Ние пием.

— Сега имаме цел — казва Верена, — сега знаем, че не всичко е безсмислено и безнадеждно. Сега знаем, че скоро ще бъдем заедно — без страх.

Няма да има нужда да се крием. И Евелин ще е щастлива.

Аз наливам отново.

— За сбъдване на всичките ни желания!

Пия за всички желания, които са желания и на Верена. И за още едно, което е само мое — да не ме сполети нещастие с Джералдин.

Верена не знае какво се е случило. Не знае и че на същия този 9 февруари Джералдин се връща в интерната.

Аз ненапразно си отбелязах този ден...

22.

Всичко започна съвсем невинно.

Джералдин пристигна с такси. Не е недъгава. Слиза от таксито така, сякаш бастунът, който носи, е за украшение и изобщо не ѝ е нужен.

— Ало! — вика и маха с ръка.

Но това е една съвсем друга Джералдин. Никаква „лъскава курва“ вече. Без бижута. Без високи токчета. Отказала се е и от тупирането. Косата ѝ с лъвски цвят пада права и красива, само с една мека вълна на врата. Миглите ѝ не са нацапотени, няма вече сини сенки на очите.

Джералдин приема поздравления при стария кестен.

— Толкова се радвам да те видя отново.

— И аз, Джералдин.

Ръкостискане.

Преди тя винаги драскаше с пръст по дланта ми, хвърляше ми от нейните погледи, но сега е друго. Сега ме поздравява една сърничка, едно същинско сърненце. За всичко бях подготвен, не и за това. Изпълнен съм с безгранично облекчение. Не е толкова лошо, не е толкова зле. Джералдин е добро момиче, почтен човек.

И шефът прегръща почтения човек и казва колко е радостен да я види отново тук и колко е радостен, че не носи вече всичките онези боклуци, и не се гримира така ужасно, както и че не е тупирана. Какво отговаря Джералдин?

— През дългите седмици на моето боледуване мислих много. Стана ми ясно, че всичко съм правила погрешно. Сега искам да върша правилно нещата. Надявам се да успея.

Шефът се просълзява.

Децата са се вторачили в нея като в някакво приказно същество.

Това ли беше гаджетото, което отнемаше момчетата на всички момичета? Не, не, не! Застанала там, под заснежения кестен, подпряна на бастуна си, имаше вид на момиче, на което трябва да се помогне, което трябва да се закриля. С нея човек трябва да е мил. Да забрави

това, което е било. Да я третира като съвсем друго момиче. Че всички мислят така, виждам по лицата им, дори и по тези на учителите. Порчето изобщо не може да отлепи очи от Джералдин. Смешно, той никога не е изглеждал такъв. Похотлив. Ужасно похотлив.

Порчето гали вече съвсем правата ѝ коса, усмихва се (положително се поти) и казва:

— Госпожице Ребер, мисля, че болестта ви е направила нов човек.

— Да се надяваме, господин докторе — отговаря Джералдин.

Волфганг ѝ връчва голям букет жълти рози.

— От името на всички — казва той. — Ние събрахме пари, а Ханзи ги купи от Фридхайм. Идеята беше негова.

Ханзи! Цветя, доставени от убиеца. От човек, който за малко да стане убиец.

Ханзи! Той се усмихва сияйно на всички.

— За малко и ти не стана като мен — казва негодникът с кротка усмивка, на чиято съвест тежи и госпожица Хилденбранд. Пред децата и учителите той прегръща Джералдин. — Затова през цялото време си мислех за теб. Толкова много исках поне ти да можеш да ходиш отново изправена.

За което получава целувка.

Всички са развълнувани.

Само Ноа, който стои до мен, казва тихо:

— Тук нещо не е в ред.

— Какво не е в ред?

Той вдига рамене.

Засега сме, така да се каже, на повърхността. С истинската ситуация се запознавам следващия следобед. Тогава срещам Джералдин. Може ли човек да се сърди на хора, които просто искат да си отмъстят, когато са ги разочаровали, предали, изоставили? За жалост, не. Така мисля.

Но аз искам да вярвам само в това, в което искам да вярвам.

И така, този следобед, десет минути преди часа, под отрупаните със сняг дървета в зимната гора като от приказки на Братя Грим, Джералдин ми казва...

23.

— ... Ти си глупаво момче!

— Как така?

— Ако можеше да се видиш, когато пристигнах... Пребледнял от страх.

— Не ме е страх.

— И слепият може да го види! Но ти няма защо да се страхуваш, Оливер...

Черен клин, скиорски обувки и спортно яке. Никакъв грим. Никакви бижута.

И очите ѝ гледат така невинно. От време на време от дърветата пада сняг. Цоп. Сами сме в гората. Гласът на Джералдин е тих и спокоен.

— Когато ме посети, си изпуснах нервите и наговорих куп глупости. Държах се просташки, наистина просташки... Казах, че ще zlepоставя жената, която обичаш... и ще ви направя черен живота нейния и твоя. — Отново пада сняг. — Аз ревнувах. Трябва да ме разбереш...

— Естествено.

— И сега лицето ти е такова едно. Казвам ти, недей да се страхуваш. Още тогава, след като излезе от стаята, вече съжалявах за всяка казана дума, идеше ми сама да се заплюя. Разбира се, че няма да те шпионирам. Разбира се, че никога няма да се опитам да разбера коя е тази жена. Това би било най-голямата мръсотия, най-долното нещо, нали? Защо не казваш нищо?

— Какво да кажа?

— Значи не ми вярваш?

— Не.

Тя започва да плаче, хълца:

— Заслужавам си го... напълно си го заслужавам... Държах се като изнудвачка... Оливер... моля те, Оливер, повярвай ми...

Аз просто я изоставям и си тръгвам.

Вечерта в „Квеленхоф“ разговарям с Ханзи.

— Джералдин си е тук...

— Голяма новина! Аз ли съм виновен, че оздравя толкова бързо?

— Не това имах предвид. Тя ревнува.

— Има си хас.

— Остави този тон! Побратими ли сме? Не се ли разбираме добре? — (Налага се да питам тази крастава жаба!)

— Не се оплаквам.

— Видя ли! Ако в ревността си тя понечи да разпитва за тази жена...

— Ей, за какъв ме вземаш? За предател? По-скоро ще се оставя да ми отрежат езика, отколкото да издам и дума точно пък на Лъскавата курва! Освен това вече си отписан от нея.

— Какво?

— Е, от Коледа имате нов в класа, нали?

— Йенс Ларсен, да.

Норвежец, осемнадесетгодишен, русокос, със сини очи, по-висок от мен, изглежда чудесно.

— Нейната мечта. Най-късно до три дни тя... — Ханзи обяснява с възможно най-мръсни думи какво ще направи Джералдин с Йенс. — Три дни, казвам ти, нито минута повече. Ако искаш да се обзаложим? Пакет цигари?

— Смяташ, че Джералдин и Йенс...

— Да, смятам. Да не си умопобъркан, бе? Бях ти казал, че трябва да изчакаш да дойде някой нов, тогава бързо-бързо излизаш от играта.

Така и става: в следващите няколко дни Джералдин и Йенс изчезват за часове. Русият норвежец все едно е открил рая.

Всичко май е наред. Чак да се почуди човек.

Ханзи съобщава какво е видял, свинята! Какво е чул. В коя къща. През кой прозорец. Колко често. По кое време. Звучи доста убедително.

— Този път не минаха и седемдесет и два часа. Значи давай цигарите, Оливер! Аз спечелих.

Минават дни. Йенс е все по-влюбен.

— Пише стихове — казва Ханзи. — Носи ѝ ги на срещите. Дава ѝ ги, преди да го правят. — Ханзи гледа през прозореца и ме уверява: — Това ще продължи...

И наистина продължава. Дни. Седмици. Нищо не се случва. Ханзи е мил. Джералдин се държи приятелски. Йенс блаженства.

Ако продължи много дълго, страхът вече не е страх. Човек свиква с него и започва отново да се чувства сигурен и доверчив. Човек накрая започва да се смее на това, че някога е изпитвал страх.

Снегът вече започва да се топи. Скоро Верена и Евелин ще дойдат във Фридхайм. Дните минават. Напразно съм се страхувал. Джералдин наистина е нимфоманка. Какъв късмет, че пристигна Йенс.

Това е, както вече казах, на повърхността в развитието на тази история. На първо ниво.

24.

През първата половина на февруари, когато грее слънце, вече е съвсем топло. В гората пеят птици, открих кокичета и минзухари и всеки ден, когато отивам в „Квеленхоф“, виждам катерички. Щом се сетя за катеричките на майка ми, ми докривява. Впрочем тя все още е в същата клиника. Изпраща ми пари, без да пита за какво. Мога да изплащам полиците.

Йенс Ларсен пише стихове за Джералдин. Аз се срещам с Верена в малкото кафене, три пъти прекарвам цялата нощ в къщата ѝ на Микел, защото Манфред Лорд пътува, и ние можем да се любим. Аз вече се чувствам толкова спокоен, че не изпитвам страх от идването на Верена във Фридхайм, тъй като Джералдин говори с мен още веднъж...

— Нали не ми се сърдиш?

— Да ти се сърдя? Защо?

— Заради Йенс. Разиграх такъв театър с теб, нали? Но знаеш ли, нещо се случи...

— Какво?

— И с него се получи. Както с теб.

— След като се е получило с мен, предполагам ще се получи с всички. С него вероятно е още по-добре.

— Не съм казала такова нещо.

— Но е така.

— Не. Да! Не искам да те лъжа. Да, наистина! — Бързо ме целува. — Ти беше първият — шепне тя. — На теб трябва да благодаря... винаги... Как можах да изрека онези думи!

Кълна се, и вие щяхте да се хванете!

Сега да продължим към второто ниво.

25.

На това второ ниво отначало главно действащо лице е Рашид Джемал Ед-Дин Бендер Шахпур Исфакхани. Малкият принц с дългите копринени мигли и тъжните черни очи е съвсем самотен, след като Али намери в лицето на Джузепе едноверец. Той се разкъсва от мъка по майка си и по своята родина.

Към това се прибавя и огромното напрежение, на което е подложен от седмици — Персия е на прага на правителствена криза. Университетите отново са затворени, няколко хиляди души са натикани в затворите.

И една сутрин Рашид изчезва. Търсят го навсякъде. Не могат да го намерят. Шефът подава молба за издирване в полицейската служба във Фридриххайм. Скоро полицията в цяла Германия издирва Рашид. Снимката му се появява във вестниците и по телевизията. Има опасност да е станал жертва на престъпление.

Пет дни Рашид липсва. На 25 февруари, събота, пред училищната сграда спира полицейска кола и двама криминалисти помагат на малкия принц да слезе. Той е смъртнообледен, мръсен и се движи като пиян.

Пет минути по-късно ме извикват при шефа. В стаята на доктор Флориан седи Рашид. На челото му има червена драскотина. Щом ме вижда, започва да плаче. Той седи с изпънат гръб, сълзите се стичат по бузите му, задавя се и започва да хълца. Чувствам се ужасно. Шефът прави знак да го оставим да се наплаче.

Когато малко се успокоява, шефът казва:

— Оливер, извиках те по молба на Рашид. Той ти има голямо доверие... Ти си му помогнал за молитвеното килимче при пристигането му... и изобщо. Мисля, че Рашид сега има нужда от човек, към когото да изпитва доверие.

Сядам до малкия и го прегръщам с една ръка.

— Е, разказвай какво се случи. Всички се разтревожихме за теб. Къде искаше да отидеш?

— Естествено в Техеран — казва принцът. — При майка ми.

— Без нищо? Искам да кажа, без нито грош?

— Бях си спестил над петдесет марки от джобните пари. Господин Хертерих ни дава всеки петък по две марки, нали? Взех си и молитвеното килимче.

— Но, Рашид, момчето ми, с молитвено килимче и петдесет марки никога няма да стигнеш до Техеран.

— Знаех, че парите няма да ми стигнат — продължава Рашид. — Но вуйчо ми в Кайро е много богат и си помислих, че ако стигна до Кайро, всичко ще се нареди.

— И до Кайро не можеш да стигнеш.

— Но аз бях в Кайро.

— Бил си в Кайро? Как стигна?

— През Мюнхен, Цюрих и Рим.

— Изобщо нищо не разбирам.

Малкият принц сега дори се усмихва:

— Преди Коледа ти ми подари книга за едно момче, което без билет обикаля целия свят, нали?

Така е. Наистина...

— Рашид!

— Да, точно така. Нямах проблем да стигна до Франкфурт, пътувах с влака. Във Франкфурт си купих хляб и няколко консерви, след това през нощта се покатерих в багажното на един самолет и се скрих. Полетът беше Мюнхен — Цюрих — Рим — Кайро.

— И никой не те откри?

— Не и във Франкфурт. Там всичко мина гладко. Трябваше да мина само през две огради с бодлива тел. Багажното беше отворено, машината беше в един хангар. Там спях първата нощ. Между много бутилки с уиски.

— И по-нататък?

— На следващата сутрин излетяхме. Натовариха само още няколко сандъка. Внимавах работниците да не ме видят. Беше ужасно студено. Имах хрема. Бях в постоянен страх да не би да кихна. — Рашид кихва. — Тогава всичко щеше да свърши. Но не кихнах. Нито веднъж.

Когато Рашид започна да разказва, шефът включи един магнетофон, който стоеше зад бюрото му. Микрофонът на масата беше

прикрит от ваза с цветя. Аз можех да виждам магнетофона и въртящите се ролки, Рашид не.

— През Мюнхен и Цюрих пристигнахме в Рим. Нощта, в която летяхме за Кайро, беше най-ужасната в живота ми. Страхотна буря! Машината се мяташе насам-натам. Аз се държах здраво за едно въже, само повтарях сурите и мислех за мама.

— Рашид, това е било истинско безумие! Как си го измислил?

— Казах вече, че вуйчо ми в Кайро е много богат. Мислех, че той ще ми даде пари за по-нататък и няма да закъснея.

— Да закъснееш?

— За освобождаването на моята страна. Докато се държах здраво за въжето, трябваше постоянно да мисля колко щастлива ще бъде майка ми да ме види отново. Не можеш ли да разбереш?

— Напротив, мога.

— Е, това безумие ли е?

— Не, извинявай. И какво се случи в Кайро?

— На летището всичко стана лесно. Измъкнах се без проблеми от самолета. Отново през ограда от бодлива тел. И на секундата отпраших към къщата на вуйчо ми.

— И?

— Беше заминал. Знаеш ли, той е забъркан в цялата тази политическа история. Така аз влязох в капана. Проклета Махда! Само да я видя още веднъж...

Ролките на магнетофона се въртят безшумно. Шефът пуши лула. Над нас малките пеят в клас: „Кой те създаде, хубава горо, там високо горе...”

— Махда?

— Неговата икономка. Тя ме покани да вляза.

— Ти каза, че вуйчо ти не бил там?

— Тогава още не знаех. Двама египетски полицаи бяха вътре. Много вежливи. Немската полиция телефонираше, че вероятно ще се обърне към вуйчо. Така че ме отведоха.

Той държи и двете си ръце (с малки мръсни нокти) пред лицето, за да не видим, че плаче.

Но се вижда, защото сълзите се стичат изпод дланите му.

Шефът ми казва:

— Самолет на „Луфтханза“ върна обратно Рашид. Във Франкфурт го очакваше немската полиция. — Шефът изважда лулата от устата си. — Рашид има една молба, мисля, че тя може да бъде изпълнена.

— Каква молба?

— Той те обича, Оливер, най-много теб обича и пита дали може известно време да спи в стаята ти. С теб, Ноа и Волфганг. Ще сложим вътре четвърто легло. Аз съм съгласен. Положително Ноа и Волфганг също ще се съгласят.

— Знаеш ли, сънувам такива страшни сънища — казва Рашид и вдига обляното си в сълзи лице. — Искам да спя в твоята стая, ако това не е проблем за теб.

— Никакъв!

— Тогава наистина ще мога... — В следващия миг той вече е скочил, хвърля се на врата ми и ме прегръща. — Няма да е за дълго... Само за няколко дни, докато минат кошмарите...

— Да, да — казвам аз. — Ясно. Разбира се, малчо.

— Благодаря ти, Оливер — казва шефът и изключва магнетофона.

— А сега право във ваната, Рашид! И ти, Оливер, връщай се в клас.

Това и правя. Чак в коридора се сецам за моя побратим Ханзи.

С това стигаме до третото ниво.

26.

— Нали не ти е неприятно, Ханзи?

— Ама моля те, защо да ми е неприятно?

— Нали разбираш, че трябваше да изпълня молбата на Рашид?

— Щях да те заплюя, ако не беше го направил.

— Въпреки че ти си моят брат, а не можеш да спиш в моята стая?

— Именно защото съм твой брат! Винаги съм знаел, че си чудесно момче.

Този разговор се състоя следобед на пързалката. Трябваше веднага да говоря с Ханзи, защото ми беше ясно, че в никакъв случай не бива да го настройвам срещу себе си.

Преди вечеря Ноа и аз домъкваме леглото на Рашид в нашата стая. Много деца носят шоколади, бонбони и играчки за малкия принц. Ханзи му подарява устната си хармоника. Ханзи! Рашид е смутен от всичките тези доказателства на приятелство и симпатия. След това постила молитвеното си килимче (току-що летяло до Кайро и обратно) на изток и Ноа, Волфганг и аз слушаме как казва вечерната си сура.

През това време влиза Ханзи — толкова тихо, че отначало не го забелязвам. След като малкият принц си навива килимчето, той се мушка в леглото, прегръща ме, когато му пожелавам лека нощ, и ми шепне в ухото:

— Днес положително няма да сънувам лош сън.

Тогава чувам гласа на Ханзи:

— Рашид, изпрацат ме Джузепе и Али. Пожелаваме ти лека нощ.

— Благодаря — казва малкият принц. — Всички сте толкова мили с мен.

— Но най-много Оливер — казва Ханзи, стиска ръката ми и се усмихва. — Чао! — допълва и излиза куцайки, крив, малък, слаб и приведен.

Това се случи вечерта на 25 февруари.

27.

Вечерта на 4 март, следващата събота, отново съм канен на вечеря у Манфред Лорд. На 6 март ще получим свидетелствата си за полугодieto, след което ще летя за три дни до Ехтернах при майка ми.

Тази вечер Манфред Лорд е любезен както никога досега. Господин Лео е любезен както никога досега. Верена е красива както никога досега. След вечерята — аз съм единственият гост — отново се настаняваме пред камината, пушим и прием коняк.

Асад, големият боксер, влиза при нас и върти остатъка си от опашката, когато ме вижда. Само дето не лае от радост.

— Как свикна с вас — казва Манфред Лорд. — Учудващо, нали, Верена.

— Как? Какво? Да, да, учудващо.

— Ти си толкова разсеяна, скъпа. Трябва да знаете, Оливер. Асад е страшно недоверчив към чужди хора. Обаче вие сте му симпатичен. И вече не сте чужд тук, нали?

— Надявам се, господин Лорд.

За щастие кучето ляга между нас и заспива. От време на време въздиша в съня си. Може би сънува някоя котка. Ние си говорим оживено. И по едно време става това, което очаквах. Господин Лорд казва:

— Ах, Оливер, добре че се сетих... — („Сетих“ е великолепно! Ти през цялата вечер не си мислил за нищо друго, драгоценни ми Лорд!) — Последния път когато летяхте за Люксембург, бяхте така любезен да занесете един подарък за баща си от мен. Ще го направите ли пак?

— Разбира се, господин Лорд.

Този път не става нужда книгата да бъде донасяна, тя вече лежи на масата. Старо английско издание на Шекспировия „Ричард III“. Докато разлиства стария том и ми обяснява неговата ценност, обувката на Верена натиска моята под масата. През последните дни постоянно си говорихме по телефона, но едва успяхме да се видим. Мъжът й замина само веднъж...

Манфред Лорд е в изключително добро настроение тази вечер, почти палаво. Той се шегува с мен. Иска да знае какво става.

В какъв смисъл? Интересувам ли се от момичета? Досега не съм бил разказвал нищо за някое момиче от интерната. А там сигурно има толкова хубавички...

— Е, има и по-хубави. Пък и ми се събра много за учене...

— Хайде де, хайде!

— Не разбирам!

Господин Лорд се смее:

— Какъв дявол, а, Верена! Представя се невинен като агънце, а всъщност... Не се страхувайте, няма да ви издам.

— Няма нищо за издаване, господин Лорд. Наистина, момичетата при нас не са чак толкова хубави.

— Тогава явно вкусът ми е съвсем различен от вашия.

Обувката на Верена натиска моята още по-здраво. Това означава: Внимание!

— Помисли си, скъпа, какво ли не може да се случи на човек. — Манфред Лорд подрязва бавно и внимателно края на една пура и я запалва. Той се усмихва сияещ на Верена. — Може ли да ти предложи още един коняк?

— Не, благодаря.

— Може би на вас, Оливер?

— Благодаря, не.

— Но аз ще си позволя още един...

— Какво се е случило, Манфред?

Господин Лорд отново се смее, докато пълни чашата си.

— Кажете, Оливер, познавате ли някоя Джералдин Ребер?

— Джералдин Ребер? Да... тя е в моя клас.

— И вие не я намирате за хубава?

— Хубава? Не. Или да. Но не така, че... А вие откъде познавате Джералдин, господин Лорд?

Манфред Лорд изпуска облак дим.

— Представете си, тя днес ме посети. Днес преди обяд. В кабинета ми.

— Отсъстваше от час. Каза, че била болна.

— Малка лъжкиня, нали? Но каква хубава малка лъжкиня.

— Защо лъжкиня? Какво... защо ви посети?

— Да... Ще ви кажа. Такова нещо не ми се беше случвало. Представи си, скъпа, младо момиче, вероятно осемнадесетгодишно, така ли е, Оливер?

— Да, осемнадесет.

— Представя се в секретариата, казват ѝ, че не може да разговаря с мен. Тя обаче трябвало да говори с мен. Спешно било. Секретарката иска любезно да я отпрати, тя се отскубва, втурва се през двете стаи до кабинета ми и... хоп! — застава пред бюрото ми.

„Господин Лорд?“

„Да, самият той.“

„Имам да ви казвам нещо. Името ми е Джералдин Ребер. В моя клас в интерната на доктор Флориан във Фридриххайм има един Оливер Мансфелд. Той е любовник на жена ви.“ — Манфред Лорд се смее толкова силно, че Асад се събужда и започва да лае. Лорд го гали. — Тихо, стой тихо. Всичко е наред, само господарят ти се смее. — Асад отново се успокоява. — Какво ще кажете? — пита господин Лорд.

— Луда! — смята Верена. Обувката ѝ вече не е при моята.

— Луда ли е тя, Оливер?

— Аз... не, мисля, че не.

— Да не би сърнешкото да ви е дошло малко тежко?

— Не, защо?

— Помислих, че не ви е добре.

— Съвсем добре съм, господин Лорд.

— Във всеки случай изпийте още един коняк. И ти също, скъпа.

Този път не изчаква ние да реагираме, а напълва чашите ни догоре.

Виждам как трепери дясната ръка на Верена, тя я придържа с лявата, за да не се забележи. По гърба ми се стича пот. Коняк! Слава богу!

— Положително малката е побъркана — казва домакинът, като наплюнчва един отделил се от пурата му тютюнев лист. — Не, не е побъркана, ревнива е. И то ревнува вас, Оливер.

Аз вече се бях съвзел. Тук изходът е само един — атака напред!

— Така е, господин Лорд. Тя е ревнива. — Отново усещам обувката на Верена. Тя притиска моята: Добре! Продължавай по същия начин! — Известно време ходих с Джералдин. След това я оставих.

— Защо?

Свивам рамене.

— Наситихте ѝ се, нали? Да, такива сме ние мъжете, скъпа моя — изказва мнението си домакинът. — Зверове, безчувствени зверове, които тъпчат най-нежните ви чувства.

Отпивам глътка коняк.

— Момичето още ли не може да ви забрави? — пита Верена и аз усещам обувката ѝ.

— Какво значи още? — пита господин Лорд, преди аз да отговоря. — Оливер е голямата ѝ любов!

— Господи, не! — казвам аз. (Глътка коняк.)

— Тя ми разказа, Оливер, помолих я и тя ми разказа много неща за вас двамата.

Господин Лорд гали Асад.

— Отмъщение — казвам аз. — Подло отмъщение. Ще я науча аз...

— И какво ти разказа тя за нас, Манфред? — осведомява се Верена.

Лорд отново се смее.

— Извини ме, но е толкова смешно... Тези тийнейджъри наистина мислят само с долната част на тялото си... Тя например ми разказа каква велика любов те свързва с Оливер.

— Ще се оплача на шефа.

— Не, Оливер. Малката е опасна!

— Но не мога да позволя да постъпва така с мен. Откъде изобщо знае за вас и жена ви, господин Лорд?

— Вие сам го казахте — отмъщение. Да, да, момчето ми. Жената, когато иска да си отмъсти, стига до най-безумни идеи. — Дълбоко дръпване от пурата. — Какво може да си измисли едно такова хубавичко малко момиче...

— Какво си е измислила тя? — пита Верена.

— Не можах да запомня всичко, скъпа. Беше твърде много. Чакай малко... Да, ето например миналата есен сте се срещали в онази кула във Фридхайм. Знаеш ли коя кула имам предвид, съкровище?

Сега отново е мой ред.

— Това е безсрамие! Ще се погрижа да я изхвърлят от училище.

Обувката. Обувката.

— В града също сте се срещали често. Не се вълнувайте толкова много, Оливер! Така става, когато човек изостави някое момиче. Случва се.

— Господин Лорд, надявам се, не е необходимо да се оправдавам пред вас...

— Да се оправдавате? Скъпи приятелю, що за глупост е това пък сега? Все още ли не сте забелязали колко много ви обичаме с Верена? Смятате ли, че ще повярвам на една малка ревнива гъска, която ми разправя, че сте влюбен в жена ми? — Тази вечер той непрекъснато се смее, достопочтеният Манфред Лорд. — При това тази госпожица Джералдин е голяма хитруша. Между всички хора, които имат вили във Фридхайм, тя избира нас. Защото жена ми е толкова красива. Защото във Фридхайм е известно колко много държа на нея. Защото теоретично, казвам теоретично, е възможно...

— Какво?

— Да сте се влюбили в моята жена, Оливер. Седнете, само си приказваме, без мелодрами! Защо да не можете да се влюбите във Верена? Искате да я обидите ли?

— Какво... какво отговорихте на Джералдин, господин Лорд?

— Да отговоря? За какъв ме смятате? Наредих да я изхвърлят и категорично ѝ забраних повече да ми досажда. Искам да кажа, че всичко си има граници, нали? Това малко зверче! Бяха нужни двама души, за да я разкарат. Тя викаше, че ще ми представи доказателства! Не е ли това безумно смешно? Верена, скъпа моя, не се притеснявай. Ще позвъня на Лео, той ще избърше, това го може по-добре от теб. Ако не се почисти както трябва, на паркета остават много грозни петна. Ах, вие сте тук, Лео! Вижте какво стана. Жена ми си изпусна чашата...

СЕДМА ЧАСТ

1.

— Моята дъщеря е гениална — казва мисис Дърам. — На дванадесет години взе първа награда на едно училищно театрално представление. След това постъпи в театъра. На четиринадесет години, господин Мансфелд, на четиринадесет!

Мисис Елизабет Дърам е на шестдесет и четири години, тя самата ми го каза. Косата, гримът и облеклото ѝ са като на четиридесетгодишна. Червени устни, червена боядисана коса, свръхшарена фланелка, тесни джинси, сандали. Мисис Дърам вече три пъти си е правила пластични операции. (И това тя ми го каза.) Наближава времето за четвъртата.

Докторът в Лондон ще направи мисис Дърам като нова през есента, защото преди това мисис Дърам ще е на почивка на остров Елба. Мисис Дърам ходи на Елба всяка година. Това е дванадесетото ѝ пътуване.

Мисис Дърам е самотна жена. Като всички самотни хора тя приказва много, ако ѝ падне възможност. Не е млъкнала, откакто спря хубавия си форд в покрайнините на Флоренция, където аз чаках на стоп. Много е горещо. За щастие колата е с подвижен покрив. Виждам твърда сива земя, пинии, магарета, малки къщи, западнали сгради и много бачкатори, които работят на магистралата с пневматични чукове и кранове. Небето е синьо като на снимките, които ми показва Верена, и аз съм в Италия за първи път в живота си!

Четвъртък, 15 юни 1961 година.

Между последната глава и тази има празнина от няколко месеца. Веднага ще я запълня. Момент само.

Мисис Дърам е много добър шофьор. Имах голям късмет. Стоях на магистралата само половин час — и тя спря. Пътува — може ли изобщо човек да е такъв късметлия — директно за Елба. След три-четири часа ще бъдем в Пиомбино, беше казала тя. И деветдесет минути по-късно на острова, който тя така обича и където ме чака Верена. Усещането е малко особено — да седиш не зад волана, а до шофьора, след като дълго време си имал кола. Аз седя до мисис Дърам.

Вече не притежавам кола. Моят ягуар е при „Копер и Сие“ във Франкфурт. Продава се. Досега купувач не се е намерил. Веднага ще обясня защо вече нямам кола.

— На четиринадесет години дъщеря ви вече е била на сцената? Това е фантастично!

— Нали? Ние толкова се гордеехме с нея! Между другото, английският ви също е фантастичен, господин Мансфелд. Искрено се радвам, че ви срещнах! Толкова е скучно човек да пътува сам. Радвам се, че имам спътник, с когото мога да говоря. Докъде бях стигнала?

— Говорехме за дъщеря ви, мисис Дърам. Днес положително е голяма актриса. Дали случайно не знам името ѝ?

— Не. Защото вече не е актриса.

Тунел. Много фиати, които ни изпреварват.

— Вижте, Вирджиния беше истинска красавица. Естествено, имаше глутница богати млади мъже... най-доброто общество... между тях милионери... Те всичките искаха да се оженят за нея.

Колко много рекламни табла отстрани на пътя.

„РЕСТОРАНТ «МОРСКА ЗВЕЗДА» —
ДЕЛИКАТЕСИ И МОРСКИ СПЕЦИАЛИТЕТИ“

— Значи се омъжи?

— Не, господин Мансфелд, всички тези мъже не бяха това, което беше нужно на Вирджиния.

„НОВО! ЕЛЕГАНТНО! УДОБНО! «MASSIMO
HOTEL»!
ПРЕДПОЧИТАН ОТ ВАС!“

— Днес моята дъщеря е директорка в нашите заводи. Казвам ви, тя е гений. Внимавайте, сега свиваме от магистралата. Следващият град е Пиза. Но първо ще ядем в „Калифорния“.

2.

Познато ли ви е това чувство?

Вие пътувате. Някой до вас говори, говори — часове... Той не иска да чува отговори. Наслада за него е само да го слушате. Мисис Дърам трябва да е много самотна жена...

Освен това е горещо. Яли сте прекалено много, защото никога досега не сте опитвали италианска кухня. Такива ордъоври. И такива спагети. И такива шницели. И такава сирене. И такава червено вино.

Признавам, аз съм пиан, когато продължаваме пътуването. Мисис Дърам не е пиана. Тя разказва и разказва. От време на време казвам „да“, от време на време — „не“.

Тя е щастлива. Има кой да я слуша.

Аз съм щастлив — всеки километър ме доближава до Верена.

Пинии. Цяла алея от пинии, през която сега пътуваме. Горещината. Яденето. Ако не бях в такъв полусън, щях да разбера какво разказва мисис Дърам. Така обаче...

Така обаче аз си припомням толкова много. Всичко, което се случи вечерта на 4 март, когато Манфред Лорд, пушейки своята хаванска пура, усмихвайки се, казваше:

— Представете си, тази госпожица Джералдин Ребер наистина твърдеше, че сте любовник на жена ми. Естествено, аз наредих да изхвърлят малкото чудовище.

— Правилно — казва Верена. (Господин Лео беше избърсал разлетия от нея коняк.) — Тя сигурно е и изнудвачка и никога няма да можеш да се отървеш от нея.

— Не вярвам.

— Какво?

— Че е изнудвачка, скъпа. В такъв случай щеше да се обърне към теб или към Оливер. Мен не може да ме изнудва. Логично ли е, Оливер?

Ти можеш да бъдеш изнудван, ако ти пъкна под носа страниците с иглените бодове, мисля си аз, но отговарям:

— Съвсем логично, господин Лорд.

— Виждаш ли, Верена, Оливер споделя моето мнение. Боже мой, възможно е наистина някога да сте се срещнали случайно някъде. Случайно казвам. Може би това момиче ви е видяло. Или някой друг. Госпожица Ребер обича Оливер, това е ясно, нали? И Оливер е убеден, че всичко е акт на отмъщение. Моля ви, избягвайте да се срещате сега, когато Верена отново ще се настани във вилата в Таунус. Трябва да ни виждат тримата заедно. Не трябва да оставяме никакъв шанс на малката госпожица.

— Какъв шанс?

— Господи, скъпа, ти не знаеш колко лоши са хората, колко бързо такъв гаден слух ще обиколи града. Моите делови приятели, нашите познати... Извинете ме, че го казвам, Оливер, но не мога да си позволя да загубя доброто си име. Аз ще бъда човекът, на когото ще се смеят. — Той угаси пурата си в пепелника и я смачка. — Не бих искал да ми се смеят, Оливер. Молбата ми е да уредите нещата с това ревниво момиче. А сега край. Да пийнем още нещо...

3.

— Господин Мансфелд?

Аз се надигам. Къде съм? Каква е тази кола? Кой шофира?
Главата ме боли. Кое време е?

Мисис Елизабет Дърам се усмихва добродушно.

Проклетото червено вино.

— Спяхте ли?

— Извинете ме. Трябва да е от топлината. И киантито...

— Погледнете! — мисис Дърам сочи с ръка пред нас. Тя се е отклонила от пътя. И аз виждам Лигурийско море. То е съвсем спокойно и изглежда като синьо стъкло. В далечината плават няколко парахода. На тесен плаж се пекат много хора, хубави момичета с изрязани бикини. Други плуват. Пъстри слънчеви платна, пъстри водни колела, пъстри топки, бански костюми и шапки. Всичко е много пъстро.

Продължаваме нататък. Ресторантите са един до друг, всички до морето. Има и малки хотели. Непрестанно една и съща дума: Бар. Бар. Бар.

Сега следват жилищни постройки. Бунгала, модерни вили. Вече минаваме през Ливорно. Бар. Бар. Нощен бар със стриптийз...

От един такъв бар отпътува тогава в Ехтернах баща ми с леля Лизи.

Два дни след вечерята при Манфред Лорд аз отлетях за пореден път за Ехтернах...

Естествено видях в интерната Ханзи и Джералдин. Ясно ми е, че Ханзи е информирал Джералдин. Също за отмъщение. Отмъщение за Рашид. Отмъщение, отмъщение. Всеки си отмъщава. Но кой го признава? Ще признае ли Ханзи? Ще признае ли Джералдин, че е била при Манфред Лорд и той е наредил да я изхвърлят? Никога! За какво тогава да се обсъжда? Изобщо не подхващам темата.

Джералдин и Ханзи са много любезни с мен и Рашид, нещо небивало. Джералдин ме моли да я извиня за това, че е толкова щастлива с Йенс.

— Що за безумие! Та нали аз те заряхах?

— Въпреки това. Мъжете сте много смешни.

— Не и аз, Джералдин. Радвам се, че се разбираш така добре с Йенс. Желая ти щастие.

— Благодаря, Оливер. Щастие — откакто те познавам, това ти желая и аз.

Прекрасна артистка. Нищо не е станало така, както го е искала. Това не означава обаче, че се е отказала. Наистина ли нещата не са такива, каквито е очаквала да станат? Наистина ли я е изхвърлил господин Лорд? Била ли е при него? Той ли е бил при нея? Дали не са седнали заедно и не са изработили план, план с далечна перспектива? Може би. Може и да е така. Едно е ясно, Джералдин и Ханзи още не са получили своето отмъщение. Те още чакат.

Дали ще чакат дълго?

И след това Ехтернах.

Теди Бенке, който ме взе със самолета от Франкфурт, е с насълзени очи.

— По-добре да го научите от мен веднага, господин Оливер...

— Случило ли се е нещо?

— Да. Кураж, господин Оливер.

— По дяволите! Какво се е случило?

— Госпожа майка ви... Тя... тя вече не е в тази клиника...

— А къде?

— Преди една седмица я посетил господин баща ви... Последвал страхотен скандал. Баща ви крещял, разказаха ми после сестрите, майка ви също крещяла. Трябва да е било ужасно...

— За какво е ставало въпрос?

— За някой си доктор Валинг. Сестрите не искаха да ми кажат кой е той. Познавате ли го?

— Да. Бил е пациент в клиниката. Умрял е, когато постъпила майка ми. Тя обаче мисли, че той е още жив. Последната ѝ опора.

— Сега разбирам. Сестрите казваха, че майка ви е заплашвала баща ви с този доктор Валинг, който сега защитава нейните интереси. Тя изглежда, е говорила за развод и за това, че иска да си получи парите. Горката жена...

След скандала с баща ми (научавам от Теди) прочутият професор съобщил, че не може повече да поеме отговорност за майка ми.

Когато пристигнах в Ехтернах ми дадоха адреса на една лудница извън града. Идилично разположение. Великолепна местност. Решетки на всички прозорци...

Един от лекарите в лудницата ме съветва да се откажа от посещението при майка ми. Аз настоявам да я видя.

— Но в момента тя е под влияние на много силни успокоителни. Страхувам се, че няма да ви познае. Тя не разпознава никого.

— Искам да отида при майка си. Искам да я видя!

Аз я виждам. Лицето ѝ се е смалило още повече. Зениците ѝ са като топлийки. Тя не ме познава.

— Какво искате? Моят мъж ли ви изпрати? Вие сте адвокатът му, нали? Махайте се или ще извикам доктор Валинг!

— Майко...

— Изчезвайте!

— Майко...

— Не чувате ли? — гласът ѝ става креслив. Тя дърпа шнура на завесата. Явяват се двама пазачи в бели престилки. — Изхвърлете този негодник. В джоба си носи отрова.

— Елате — ми казва тихо един от пазачите. — Виждате, че няма никакъв смисъл.

Аз си тръгвам. В коридора срещам лекаря.

— Извинете, докторе. Трябваше да ви послушам.

Той свива рамене.

— Така може би е по-добре. Сам се убедихте.

— Има ли надежда?

— Само надежда имаме, господин Мансфелд.

— Разполага ли майка ми с всичко, от което се нуждае?

— Господин Бенке носи редовно фъстъци. С тях тя храни птиците. Единствено тогава е щастлива... Тя може да получава всичко, само трябва да ни кажете.

— На вас?

— Да. Ние ще съобщим на баща ви и той ще изпрати всичко необходимо.

— Но майка ми си има собствен влог!

— Вече не.

— Какво означава това?

— Човек в душевното състояние на майка ви... извинете ме... е неспособен да отговаря за действията си. Господин баща ви нареди да блокират влога. Той поиска служебно да бъде предоставен болногледач за майка ви, господин Мансфелд. Тя е в най-добри ръце. Ние правим всичко, което може да се направи. Естествено, чудеса никой не може да очаква. Вие разбирате, искам да кажа...

— Разбирам какво искате да кажете, господин докторе. Всичко добро...

4.

Прах. Прах.

Отляво лозята. Отдясно морето. След един час пристигаме, смята мисис Дърам. Във водата стоят неподвижно няколко лодки.

Толкова горещо. Толкова чуждо е всичко. Скоро ще пристигна. Верена беше казала, че ще се опита през тези дни привечер да пътува до Портоферайо и да изчаква пристигането на парахода в шест часа. Поради това помолих мисис Дърам да побърза.

Верена.

От колко време не съм я виждал, не съм я целувал. От колко време...

— Черният ягуар пред нас ме изнервя. От половин час караме след него. Улицата да не е негова собственост?! Сега ще го изпреваря обаче! Трябва да се дръпне вдясно.

Тя сигнализира. Ягуарът отбива вдясно. Мисис Дърам изпреварва колата, която е с холандски номер и е потънала в прах. Хубав ягуар. По-голям от този, който имах. Вече не притежавам моя малък бял ягуар...

5.

Когато се унасяте в спомени, когато си припомняте, събитията не следват хронологичен ред, подредени във времето и пространството.

Преживявате нещо в настоящето и си спомняте за нещо в миналото. Виждате някакъв предмет и си спомняте за друг подобен.

Ние изпреварваме холандския ягуар и аз се сецам за моя ягуар, който е изложен на витрината на „Копер и Сие“. Още не се е намерил купувач. Да се надяваме, че ще се намери. Защото тогава ще взема пари. Седем полици все пак бях изплатил. След това майка ми влезе в лудницата и банковата ѝ сметка беше блокирана. Опитах се да продам часовника си, златната писалка и бинокъла. Но за тях ми предложиха смешно малко — нямаше да стигне и за две вноски дори. За да не загубя колата направих нещо, за което още дълго ще се срамувам — помолих баща ми за пари. Телефонирах му и му поисках.

Очевидно той има по-силен характер от моя.

— От мен не очаквай нищо повече. Получавах достатъчно. За теб се грижат. Или искаш да ми кажеш за какво са ти парите?

— Не.

— Добре. Остани си със здраве.

След това изминаха два пъти по четири седмици, през които съгласно договора можех да изплатя полиците, и тогава пристигна един господин от „Копер и Сие“ във Фридриххайм и изкара ягуара от гаража на госпожа Либетрой. Излъгах Верена.

— Знаеш ли, колата никога не ми е принадлежала. Баща ми временно ми я даде. Скарах се с него — заради майка ми. Затова си поиска обратно ягуара.

— Но как тогава ще дойдеш в Италия?

— Има железници.

— А на острова?

— Сигурно има автобуси?

— Ти толкова много обичаше колата си.

— Дано не ми се случи нещо по-лошо. Освен това колата не беше моя, нали току-що ти казах.

Когато излъгах Верена, беше май, но аз я лъгах още преди това, въпреки че си бяхме обещали винаги да си казваме истината. Не ми беше лесно да я лъжа. Но го правех от страх да не я загубя. А изпитвах ужасен страх — от онази вечер на 4 март, когато Манфред Лорд ни разказа, че Джералдин го е посетила. Тогава едва успях да се върна в интерната, толкова се бях ужасил...

На следния ден съм в гаража на госпожа Либетрой и чакам обаждането на Верена. Досега никога не се е обаждала в неделя, но тази неделя ще се обади. И тя е уплашена, гласът ѝ трепери.

— Какво ще стане сега?

— Нищо — отговарям аз. Цялата нощ не бях спал, обмислях какво да говоря.

— Но ако той знае всичко...

— Виждаш, че не вярва.

— Преструва се. Изчаква. Преценява. Ти не го познаваш. Ако това момиче дойде пак...

— Няма да дойде пак.

— Но ако тя наистина има доказателства? Ако мъжът ми ги притежава вече?

— И тогава няма да направи нищо. Той не може нищо да направи. И аз имам доказателства.

— Какво имаш?

— Не се страхувай, Верена. Мъжът ти е умен, прекалено умен.

— Не те разбирам...

— Верена, къде си?

— В една поща.

Мисля, че мога да рискувам. Опасността някой да подслушва, е равна на нула. Фридрих има самостоятелен код за избиране.

— Мъжът ти ми даваше постоянно да нося книги за баща ми. И баща ми даваше книги за него.

— Да, е?

— Фотографирах много страници. Имам доказателства. Мога дори да изнудвам мъжа ти, ако се наложи.

Изнудване.

Сега вече съм като господин Лео, като Ханзи, като Джералдин.

— Вчера той пак ми даде книга за баща ми. И баща ми пак ще ми даде книга за него. Аз отново ще снимам страниците. Колкото по-

дълго продължава това, толкова по-здраво държим мъжа ти в ръцете си. Успокой се, това е най-важното. Мъжът ти не бива да усети, че си нервна. Още няколко месеца, и сме на Елба. Още няколко месеца, и сме заедно. Фермата, която иска да ме ангажира, е готова още в края на годината да ми даде дългосрочен аванс.

Чиста лъжа. Няма никакви такива обещания.

— Ах, Оливер, тогава ще мога още в края на годината да го напусна.

— Естествено. Ще се настаните с Евелин в някое жилище. Докато се обяви разводът, аз ще съм си взел матурата и вече ще работя.

Лъжи. Лъжи.

Какво ще е по Коледа, в края на годината?

Жилище? С какво?

Развод? Тогава Верена ще трябва да признае всичко. Но до декември има още много време. Сега е март. Кой знае какво ще се случи още! Лъжи. Лъжи. Трябва да продължавам да лъжа.

— Само че през следващите три месеца трябва да бъдем предпазливи. Не бива да се срещаме вече в кулата.

— Не бива.

— В интерната има едно сакато момче, то ме шпионира.

— Аз мислех, че Джералдин...

— Не. Да. Не.

Сега казвам истината, почти цялата: че бях посетил Джералдин и че тя се закле да отмъсти, защото я изоставям; че съм засегнал смъртно сакатия, който иска да бъде само негов приятел, като съм разрешил Рашид да спи в моята стая; че сакатият и Джералдин след това очевидно са се сговорили.

— Разбирам...

Наистина ли разбираш? Разбираш ли всичко? Аз не. Естествено, Ханзи е разказал на Джералдин всичко което знае. Но какво знае той всъщност? Той не може да ме е следил във Франкфурт. Това е възможно само за един човек и аз знам как се казва той: Лео.

— Верена...

— Да?

— Сега трябва много да внимаваш. Трябва да си недоверчива към всеки, към всички твои приятели, към всички служители, особено към Лео.

— Защо особено към него?

— Мисля, че той те шпионира по нареждане на мъжа ти. Сакатият мъник не може да знае всичко. Джералдин също не може да знае всичко.

— И Лео не може. Ние все пак бяхме много внимателни.

За съжаление недостатъчно внимателни. Иначе щях още да имам кола. Дали Лео не иска пари и от Манфред Лорд за информацията си?

— Пази се от Лео заради мен, моля те!

— Естествено. Ще правя всичко, което кажеш... Оливер, кога ще се видим отново?

— Утре летя за там. В петък отново съм тук. Ако можеш, обади се. Аз ще чакам. Кога ще дойдете вие тук?

— На петнадесети март.

— Тогава всичко ще бъде по-лесно.

— По-лесно!

— Мила моя, сега не бива да си изпускаме нервите. Още преди петнадесети сто на сто ще бъда поканен у вас. Баща ми със сигурност ще ми даде книга за твоя мъж. Ще видиш колко внимателен и любезен ще бъде той с мен...

И наистина.

В петък, 10 март, аз се връщам от Ехтернах. Още на другата вечер съм поканен отново от господин Лорд. Този път баща ми ми даде да нося една стара Библия. Той ми я връчи в хотела. Аз му се бях обадил:

— Нося книга от господин Лорд. Ти обаче ще трябва да дойдеш да си я вземеш.

— Защо?

— Защото повече няма да стъпя в къщата ти. Не ме питай защо. Току-що се връщам от лудницата.

Четвърт час след това татенцето ми беше в хотела. Той взе книгата от Манфред Лорд и ми даде Библията. Остана три минути. Гледах по часовник.

След завръщането ми в интерната, за да фотографирам страниците, на които имаше прободени букви, ми беше необходима половин нощ. Едва успях да свърша. В събота вечерта отпътувах за Франкфурт, за Микел. Тогава все още притежавах моя ягуар. Пред камината Манфред Лорд отново изказа мнението, че най-приятните

вечери са все пак тези, които са в най-тесен кръг. Да, наистина! Той се възхищава на Библията. След това ни оставя за няколко минути сами.

— Кога? — шепне мигновено Верена. — Къде? Бързо!

— Обади се утре.

Тя изважда от деколтето на роклята си малък сгънат плик.

— Какво е това?

— Ще видиш.

В плика имаше малки нежни косъмчета. Вълнисти...

6.

— Това е Чечина. Пленително място. Вие сте уморен, господин Мансфелд! Да спра ли? Ще стигнем навреме за вашия кораб, не се страхувайте. Може би искате да се разтърпете?

Къде съм? Коя е жената до мен? Каква е тази кола?

— Бледен сте. Не ви ли е добре?

— Аз... Малко ми се вие свят.

— Тогава ще спра. Познавам местността много добре. Надясно пред нас малка уличка води до един голям площад непосредствено до водата.

Ето го и площада. Гигантски. Безлюден. Слънцето го препича, гори в избелелите фасади на грозните запуснати къщи, от чиито прозорци виси пране. Разтърпваме се малко. Изведнъж изпитвам такъв ужасен страх, както никога в живота си. Имам чувството, че ще умра тук и веднага. На този празен гигантски площад в Чечина.

Препъвам се. Трябва да се върна в колата. Не искам да умра. Не тук до водата в тази ужасна, изгорена от слънцето пустош. Мисис Дърам ми поднася плоско шише. Аз го изпивам наполовина.

— Скоч — казва тя, — винаги си нося. Е, как е сега?

— Всичко отново е наред. Благодаря ви. Хиляди благодарности.

— Няма нищо по-добро от скоча, винаги съм го казвала.

7.

Колко още остава до Пиомбино?
Колко път остава до Портоферайо?
Колко път остава още до Верена?

— Сега ще пристигнем в Сасета, а след това в Сан Винченцо. Там има указателна табела: Пиомбино, Всички чужденци се подвеждат по нея и завиват надясно, защото изобщо не предполагат, че пътят след табелата е целият само в дупки. Ние ще продължим по-нататък до Вентурина и по един първокласен път за десет минути сме в Пиомбино. Въпреки обиколката.

— Да, мисис Дърам.

— Този пътеуказател в Сан Винченцо трябва да го махнат, ако не оправят пътя. От години е така. Пълна заблуда. Човек направо пада в капана.

Заблуда. Капан. В никакъв случай не трябва да бъде подмамен в капан. Трябва да остана нормален. Здрав. Разумен. Сега трябва да мисля за трима. Скоро всичко ще е наред. Само да не се оставя да бъде заблуден.

Мислите ми отново тръгват на път, докато мисис Дърам се ядосва на една магарешка каручка, която не може да изпревари.

Не трябва да попадам в никакъв капан. Трябва да предпазя нас тримата — Верена, Евелин и себе си — от всякакви капани.

Ето един капан: В неделя след гостуването у Манфред Лорд срещнах Джералдин и Ханзи. Исках да бъда сам и отидох в гората. Внезапно изникнаха те... Вървяха ръка за ръка: Джералдин стройна и красива, Ханзи крив, сакат и грозен. Двамата облечени празнично. Двамата ме поздравяват приятелски.

— Тръгнали сме на черква — казва Джералдин.

— С Али и Джузепе — казва Ханзи. — Можехме да вземем и Рашид, но той с неговата вяра...

— Ти, свиньо — казвам аз.

Той се усмихва и устните му се прибират навътре.

— Не разбирам какво искаш да кажеш.

— Много добре разбираш.

— Нито дума. — Той притиска ръката на Джералдин към себе си, тя му се усмихва приятелски. — Впрочем исках да ти кажа, Оливер, можеш да се сприятеляваш с Рашид колкото си искаш. Можеш да му станеш и брат.

— Не искам.

— Това си е твоя работа. Тогава си нямаш никой.

— Какво означава това?

— Това означава, че аз вече не съм твой брат. Сега имам сестра.

— Джералдин?

— Да — казва тя засмяна — представяш ли си?

— Не се натъжавай — казва сакатият, — но след нейната злополука ние толкова се сблизихме. За малко и тя да остане със счупен гръбнак като мен.

Това казва негодникът и се усмихва като малък ангел. Джералдин също се усмихва. Стоят срещу мен, хванати ръка за ръка. Дали е трябвало да му показва гърдите си или нещо друго, за да ѝ каже за мен? Дали той не го е направил от яд и без компенсация?

— Не му се сърди, задето не иска вече да бъде твой брат — казва Джералдин. — Ти изцяло си зает с Рашид.

Ханзи не ме изпуска от очи. Той знае какво мисля аз. Дали да кажа на Джералдин, че Ханзи е виновен за злополуката? Какви ще бъдат последствията? Непредсказуеми! Защо не съобщих веднага? Как ще се защитава Ханзи? („Той ми каза, че трябва да се отърве от Лъскавата курва.“). И мъртвата госпожица Хилденбранд. И Верена, Верена, Верена...

— Хайде, Джералдин, трябва да побързаме — казва Ханзи. И към мен: — Може би искаш да отидем в „Квеленхоф“ и да утешим заедно горкия Рашид.

— За какво да го утешавам?

— Той лежи на леглото си и плаче.

8.

Това беше на 12 март 1961 година. Аз отидох в „Квеленхоф“, седях един час на леглото на Рашид и го успокоявах, докато той престане да плаче. Плачел, защото бил свършено сам...

Сега вече всичко ми е все едно. В свят, в който потенциален убиец като Ханзи става брат на Джералдин, в такъв свят на човек му е позволено да каже:

— Ханзи вече не е мой брат. Рашид, искаш ли ти да ми бъдеш брат?

Тогава той ме прегръща през врата с ръчичките си, притиска челото си до моето и от вълнение говори на немски, персийски и английски едновременно. Преди да изляза, му оставям шоколад, вестници и книги, но той не забелязва. Той лежи на леглото, гледа втренчено тавана и непрекъснато повтаря:

— Аз имам брат. Аз имам брат.

9.

— ... Заводи за стомана, разбирате ли, господин Мансфелд? Два завода за стомана. От поколения в семейството на починалия ми съпруг.

Коя е тази жена? Какво говори тя?

— Заводите са в близост до Уорингтън.

— Къде е това, мисис Дърам?

— На около дванадесет мили от Ливърпул.

— Аха.

Тя говори. Говори. Аз сънувам...

В неделята, когато Рашид стана мой брат, аз вече не виждам изход. Сядам в колата и потеглям към почивния дом на Човеколюбивото общество („Ангел Господен“) при сестра Клаудия. И днес не мога да кажа защо.

В почивния дом кипи трескава дейност. Минавам покрай зелената помпа и влизам в стария чифлик. В коридора висят старомодни гравюри с мили ангели, под които са написани благочестиви мисли. Наоколо има много деца, но срещам и доста възрастни. Това ме изненадва. Мислех, че е само за деца. Сестра Клаудия, на чиято дясна ръка липсват два пръста, много се радва да ме види отново.

— В неделя винаги провеждаме сбирка.

— Каква сбирка?

— Говори брат Мартин. Следва обсъждане. Ако искате да слушате... После ще можем да поговорим за вашите проблеми.

— Моите проблеми?

— Те явно са много сериозни. Всеки, който идва при нас, има сериозни проблеми. Знаех, че ще дойдете, господин Мансфелд.

10.

Виждам Италия, но мисля за Германия. Живея в настоящето, но мисля за миналото. Чувам мисис Дърам, която ми разправя нещо за нейните заводи — и мисля за всичко, което се случи през последните месеци какво стана с мен и Верена, с другите. Виждам картини, чувам гласове — безразборни, последователни, размесени.

Припомням си как брат Мартин пророкува скорошния край на света в огнения пожар на атомните бомби, как цитира откровенията на свети Йоан, как успокои своите слушатели, членовете на това странно „Човеколюбиво общество“ и ги увери, че тях нищо не ги грози — те носят на челата си печата на Господа.

Морето — сега вече златно в светлината на залязващото слънце.

— Следващото място е Сан Винченцо. Лесно ще хванем кораба, дори ще има време за по едно питие на пристанището, там е толкова романтично...

Следобед през юли. Цъфтящи храсти, навсякъде гигантски червени цветове, горещина, лазурно синьо небе.

Аз мисля за онази неделя през март в Таунус, когато снегът беше започнал да се топи, когато след доклада на брат Мартин двамата със сестра Клаудия се разхождахме в оголелия парк на почивния дом...

— Когато ви взех на магистралата, вие казахте, че винаги мога да дойда, сестро Клаудия.

— Да.

— Може ли... може ли пак да дойда? Дори и без да съм член на вашето общество?

— Винаги можете да идвате. Всеки може да идва. Времето се оправя. Искате ли да поседите в парка? Трябва ли ви някой да говорите? Имате ли въпроси?

— Да, много. Но на тях никой не може да отговори. Никой тук. Тук всички са прекалено добри за моите въпроси.

— Все ми гледате ръката. Автомобилно премеждие. Наложил се да ми ампутират двата пръста.

— Не вярвам.

— Защо?
— Мисля, че нацистите... че по време на Третия райх...
— Не.
— Напротив. Не съм ли прав?
— Да, господин Мансфелд. При един разпит в Гестапо. На улица „Принц Албрехт“ в Берлин. Държаха ме затворена три години. Но моля ви, не казвайте на никого...
— На никого.
— Аз имах голям късмет, загубих само два пръста. Помислете си какво загубиха други хора.
— Сестро Клаудия...
— Да?
— Имам една молба. Може ли да доведе и друг човек?
— Естествено.
— Една жена?
— Да. И двамата сте добре дошли, господин Мансфелд. Посетете ни в най-скоро време. Посещавайте ни често. И не се страхувайте, тук никой няма да направи опит да ви покръсти. Тук ще намерите спокойствие. Това е, което търсите, нали?
— Какво, сестро Клаудия?
— Покой.

11.

Чинцано.

Завои. Големи товарни камиони. Кактуси.

Покой. Да, него търсим, Верена и аз. Когато тя пристигна във Фридриххайм с мъжа си, с Евелин, с господин Лео, когато заживява отново в хубавата си вила, аз я заведох в „Ангел Господен“. Сестра Клаудия ни показа една пейка далече-далече в дъното на парка. Там седяхме заедно — Верена и аз. Започнаха да цъфтят цветя, пролетта дойде толкова бързо тази година.

Покой. В парка на почивния дом ние го намерихме. Никой не ни търси тук. Никакъв Ханзи. Никаква Джералдин. Никакъв Лео. Винаги сме предпазливи — идваме сами и по обиколни пътища.

— Сега минаваме през Сан Винченцо — мисис Дърам ми показва триумфално обичайния пътеуказател. Аз го виждам и не го виждам. Виждам къщите на Сан Винченцо, виждам Верена и себе си на пейката в парка ръка за ръка. Много пъти седяхме там през март, през април, през май. Говорим малко. Понякога, когато се сбогуваме, сестра Клаудия прави кръстния знак над челата ни.

— Любов е, нали? — каза тя веднъж.

— Да — отговори Верена.

Когато напускаме „Ангел Господен“ веднага се разделяме, тръгваме в различни посоки. По това време аз пишех много. Книгата ми стана дебела. Верена, която изчита всичко написано, казва, че не знае дали е добро или лошо. Тя не знае каква е и нашата любов. Мисли, че и двете са добри — и книгата, и любовта ни. Но не знае. Аз също.

Всяка вечер се сбогувахме по нашия си начин: с джобните фенерчета, тя в нейната спалня, аз на балкона.

„Лека... нощ... любими“

„Лека... нощ... любима... желая ти... хубави сънища...“

„На... теб... също... аз... те... обичам“

„Утре... в... три... при... ангела“

Мисис Дърам натиска спирачката. Тя е развълнувана.

— Хванете се за копче. Пожелайте си нещо.

Аз се стряскам.

— Защо? Какво става?

Двойка младоженци пресича улицата, селска дъщеря, селски син, тя е в бяло, той в черно. След тях процесия от роднини. Деца, стари хора. Булката държи букет полски цветя. Камбаната на малката черква звъни. На входа ѝ е застанал свещеникът. Той е в бяло расо, под което се вижда черно, с груби селски обуца.

Сега чувам и орган, някой свири на него много фалшиво. Но всичко е тържествено, много тържествено...

И във Фридхайм, когато се ожениха доктор Фрай и мадмоазел Дювал беше много тържествено. В гражданското, не в черквата. Доста деца дойдоха. В стаята на кметството беше тържествено, когато лично кметът ги венча и един стар, слаб и треперещ човечец свиреше на стар хармониум. След церемонията мадмоазел се обърна и каза на децата:

— Простете ми! Моля ви, простете ми!

— Какво трябва да ѝ простим? — попита Рашид.

— Не знам — отговорих аз. Ако всички раси се смесеха, и всички религии, и всички народи! Децата и децата на техните деца — колко щастливи биха били всички някога в бъдните дни...

Верена и аз продължаваме да се срещаме в парка на „Ангел Господен“. Разговаряме за всичко, за което бихме искали да говорим. Всеки от нас брои дните. Елба! Елба! Човек винаги трябва да се надява, нещо да си пожелава, към нещо да се стреми.

Целувки, разговори и държане на ръцете не стигат. Верена казва, че има чувството, че нощем пламти. Аз също. Лежа в леглото и чувам как Рашид (той все още спи в нашата стая) плаче в съня си и аз, който толкова рядко съм се молил, се моля: „Направи така, че времето да отmine бързо, Господи. Направи така, че да отmine бързо. Да сме на Елба...“

Не, сигнали с фенерчета и целувки вече не са достатъчни. Винаги съм мислил, че мога да се владее прекрасно. Но забелязвам, че способността ми да се владее, е на изчерпване, когато господин Манфред Лорд ме кани и е толкова любезен, толкова чаровен; когато господин Лео сервира; когато малката Евелин ме наблюдава с отвращение и ме наказва с пренебрежение. И когато Верена гледа покрай мен и аз покрай нея — Господи, нека вече да е юни. Остави ме да ида на Елба. Остави ме сам с Верена. Моля те, Господи.

Времето минава бързо. Вече е май. „Копер и Сие“ ми отнемат ягуара и аз отново трябва да лъжа Верена. Но вече е май! След един месец край на училището! И после...

Двамата сме толкова възбудени, когато си представяме това, Верена и аз, че ставаме непредпазливи и през следващите няколко дни го правим в гората. На зеления мъх под старите дървета, които разтварят нови листа. Първия път тя каза, че се чувства така, сякаш аз съм ѝ отнел девствеността.

Иска да каже, че е минало много време, откакто сме били заедно. Сещам се за Джералдин, но нищо не споменавам. Винаги се разделяме веднага след това. Никак не е хубаво — нито за мен, нито за Верена, макар че тя твърди обратното. Не, хубаво ще бъде на Елба...

Джералдин...

Джеймс Хилтън, млад американец, пристигна при нас през април. Джералдин изостави Ларсен и си хвана Джеймс. През май дойде един грък. Тогава тя изостави американеца и се хвана с гръка. Тя отново е това, което винаги е била: Лъскавата курва! С мен не разговаря, но ме поздравява приятелски. Разхожда се демонстративно с Ханзи, както се води на разходка малко кученце.

Джералдин е най-слабата ученичка в класа. Всички учители се съобразяват с дългото ѝ боледуване и са снизходителни към нея. Но по латински е толкова зле, че Порчето казва:

— Колкото и да съм наясно с обстоятелствата, не мога да поема отговорността да ви пусна в по-горния клас, Ребер, ако по най-бързия начин не се стегнете и не се вразумите.

Тази забележка ще струва на доктор Хаберле всичко, което е постигнал в живота си с много труд и пот. Малко преди приключване на занятията става голям скандал с Порчето. Пишем последното класно. В междучасието Джералдин е толкова нагла, че Порчето крещи:

— Ребер, днес ще дойдете в шест часа и ще останете допълнително! Такова поведение не мога да позволя.

Същата вечер Рашид и новата педагожка, която шефът назначи на мястото на госпожица Хилденбранд, играят в библиотеката с кутията строител. Новата педагожка е млада и хубава. Казва се Палмър. Големите момчета я ухахват...

Какво всъщност се случи тази вечер, вероятно никой никога няма да разбере. Знам само това, което ми разказа Рашид. Госпожица Палмър го оставила самичък, за да отиде набързо във вилата на големите момичета, където имала някаква работа. Било около 19:30 часа. Рашид казва, че внезапно чул някакво момиче да крещи. Той се изплашил ужасно. Момичето продължава да крещи:

— Помощ, помощ!

Рашид излиза на стълбите.

— Помощ! Пуснете ме! Пуснете...

Рашид изтичва по стълбите нагоре към първия етаж. Една врата се блъска — нашата. Едно момиче изхвърча навън. Джералдин. Роклята ѝ е разкъсана, чорапите смъкнати. Тя крещи:

— Помогнете ми! Повикайте някой. Той иска да ме изнасили!

Рашид казва, че не знае какво означава думата, но веднага се развикал за помощ. Двамата се втурнали по стълбите. Рашид видял една сянка да се измъква от класната стая и бързо да хуква в обратна посока. Той не успял да разбере кой е. Смрачавало се...

Когато на виковете им се появяват шефът и двама учители, Джералдин е изпаднала в истеричен плач и гърчове. Тя повтаря непрекъснато:

— Той искаше да ме изнасили...

Кой? Това не казва.

13.

Междувременно ни връщат класните по латински. Ноа има отличен. Аз имам отличен. Волфганг има 4. А Джералдин?

Тройка! Това означава, че няма да повтаря заради латинския.

Господин Хаберле прекъсва часа преди края му. Казва ни, че трябва да говори с шефа. Приведен, той се отдалечава, свил е рамене. Изглежда така, като че ли плаче. Повече никога не срещнах доктор Хаберле, наречен Порчето.

Замести го друг учител. Знаете как е по такива места, нищо не остава скрито, поне не за дълго. Секретарките го разказват на чистачките, чистачките на възпитателите, възпитателите на приятелите си между учениците. На мен ми го разказва господин Хертерих, жалкото псе, което така изтормозихме, че е останал само бледа сянка на онова, което беше. Аптекарят във Фридриххайм беше казал, че взема много хапчета за сън. Взима най-малко по пет на нощ и вече е на специално лечение. При това сега никой не му прави нищо, дори Али. Просто не му обръщат внимание. Това трябва да е най-лошото — когато не ти обръщат внимание.

Господин Хертерих ми разказва:

— Доктор Хаберле бе уволнен веднага.

— Защо?

— Нали няма да кажете на никого?

— Не. Защо?

— Той се опитал да изнасили Джералдин Ребер.

— Глупости.

— Сам си признал.

— Аз не вярвам. Никога не я е изнасилвал, никога! За такова нещо е твърде страхлив.

— Заклел се е пред господин професор Флориан.

— Какво?

— Че от една година бил луд по Джералдин! И този ден... я оставил поради нахалството й...

— Това го знам.

— ... тогава вече не могъл да се овладее.

— Смехотворно.

— Но щом все пак се е закълел.

— О, я стига! А Джералдин?

— Засега твърдо мълчи. Едва след като чула за клетвата му, казала, че е вярно.

— Тя твърди, че Порчето искал да я изнасили?

— Да. — Господин Хертерих трие потта от бледото си чело. — Това не е ли ужасно? Човек живее години щастливо с жена си, има деца, пести и пести за къща. И изведнъж такова нещо?! Не бих искал да съм учител при големите момичета! Ако може. Това е изкушение, дяволско изкушение...

— Какво ще стане с него?

— Ще го съдят. Завинаги ще го лишат от преподавателски права. Кариерата му е съсипана. Бракът му също. Жена му иска развод.

— Не!

— Продава къщата и отива с децата при родителите си. Горкият! Но Джералдин избута латинския.

14.

Край на училището.

В нашия клас никой не повтаря. Лицето на Джералдин е съвсем безизразно, когато шефът ѝ връчва свидетелството. Къде е Порчето? Кога ще бъде продадена къщичката? Откога е женен доктор Хаберле?

Да, но той се е заклел...

Шефът ни пожелава на всички весела ваканция.

— Починете си. Върнете се здрави. Които трябва да останат тук, също ще прекарат добре. Ще плуваме, ще правим излети и ще ядете каквото си пожелаете...

Чудесен човек, имам предвид шефа. И той си няма никого, при когото да отиде. В салона на училищната сграда чувам отново разговорите, които се чуват от месеци в „Квеленхоф“, в басейна до „А“, навсякъде.

— Какво ще правиш през ваканцията?

Мнозина са горди и развълнувани и казват истината.

— Родителите ми ще ме вземат, отиваме в Испания.

Или в Египет. В Англия. В Швейцария. На Ривиерата. В Шварцвалд.

Много са горди и тъжни и лъжат.

— Ще пътешествуваме с баща ми в Индия — казва Сантаяна.

Всички знаем, че тя ще остане в интерната и дори няма да види баща си.

— Аз ще се сгодя — казва Клариса.

Клариса е на седемнадесет години. И тя ще остане в интерната. Родителите ѝ са мъртви. Тя има настойник. Тя е съвсем сама.

— Родителите ми ще се оженят отново. И аз ще отида на сватбеното пътешествие. — Елфи, дванайсетгодишна. Баща ѝ действително ще се жени отново през лятото. Но не за майката на Елфи. Елфи ще остане в интерната. Майка ѝ не може да я понася.

Така лъжат мнозина и всички знаят, че те лъжат. Но не го казват. Понякога децата са по-милостиви от възрастните...

Ханзи:

— Аз говорих с шефа и оставам тук. Ако дъртият дойде, шефът ще го изхвърли.

Джералдин:

— Ще летя до Кейп Канаверал при баща ми. Още не знам дали ще се върна. — Поглежда ме. — Не мисля.

Али:

— Аз поканих Джузепе. Ще отлетим за Африка.

Томас:

— Трябва да отида в Париж. Мамка му.

Рашид:

— Тази година ще остана тук. Вуйчо ще дойде да ме посети. Но догодина, когато в Персия...

Волфганг:

— При моите родители в Ерланген. Ще се радвам, когато осемте седмици минат. Те са мили хорица. Но тъпи!

Сензацията прави Ноа.

— Заминавам с Чикита за Израел. Нейният баща и шефът са съгласни. В Израел имам още роднини. Искаме на първо време да разгледаме страната.

Чикита стои до него и сияе, когато Ноа казва това.

Още веднъж съм поканен при Манфред Лорд. Ясно! Аз ще летя за Люксембург, за да посетя майка си, нали? Господин Лорд отново има хубава стара книга за баща ми. Съжалява, че няма да можем да се виждаме два месеца.

При този разговор Верена седи между нас. Тя не ме гледа.

— Трябва да ви изкажа благодарността си, Оливер.

— За какво?

— Че се държахте така почтено и никога не се срещнахте с жена ми, без и аз да присъствам.

— То се разбира от само себе си.

— Във всеки случай ви благодаря. Това момиче повече не се появи. Всички бихме искали да не предизвикваме клюки, нали, скъпа?

— Разбира се, Манфред.

— Колко жалко, че трябва да посетите майка си. Щях да ви поканя на Елба. Ние имаме там една къщичка. Аз трябва често да пътувам, вие бихте могли да правите компания на жена ми. На Елба няма хора като тук, които лъжат и клеветят.

— С удоволствие щях да дойда, господин Лорд, но наистина трябва да посетя майка си.

— Вие сте добър син. Аз наистина ви обикнах, Оливер. И ти също, нали, Верена?

— Да, наистина е симпатично момче.

— Какво има, Лео?

— Нося лед за уискито, господине, пардон моля.

— Благодаря, Лео. Нали знаете ягуара на господин Мансфелд?

— Белия, малкия, да. Нещо случило ли се е? Злополука?

— Не. Бащата на господин Мансфелд му е взел колата. Не смятам, че това е правилно от негова страна, Оливер.

Какво става тук? Какво го засяга Лео? Защо господин Лорд му го разказва?

— Ако мога да си позволя да изкажа мнение, пардон моля, и аз го намирам несправедливо.

Ти, мръсна твар!

— Аз ще пиша на баща ви, Оливер. Вие ще му занесете писмото.

Възможно ли е той и Лео заедно... Не, не мога да си го представя.

Може ли човек да си го представи?

Във всеки случай господин Лорд пише още тази вечер писмо на баща ми, че трябва веднага да ми върне ягуара. И веднага ще научи, че моят старец никога не ми е отнемал колата. Дали ще се обади? Знае ли вече? Не, не, те двамата не разговарят по телефона. Или все пак?

Аз взимам писмото. По пътя към къщи го скъсвам на малки парченца и ги разпилявам в гората.

На другия ден преди обяд срещам Верена в парка на „Ангел Господен“. Давам ѝ целия ръкопис, докъдето съм стигнал, снимките на всички страници, които съм фотографирал от старите книги, и към това и негативите. Тя веднага ще замине за Франкфурт и ще остави всичко в банковия се сейф. След два дни заминава с мъжа си и Евелин за Елба.

— Ти кога ще дойдеш?

— На тринайсети, на четиринайсети, най-късно на петнайсети.

— Ще потърся стая за теб. Идвай бързо.

— Веднага щом мога.

Ако успееш, вземи в Пиомбино кораба в шест часа. Аз ще гледам да те чакам и трите дни. Ако не съм там, иди в параходното бюро, ще оставя писмо за теб.

Тя ми дава пари.

— Ти луда ли си?

— Не са много. Не можах да намеря толкова бързо. Но на Елба ще имам повече.

— От теб няма да взема пари.

— Как ще успееш да дойдеш иначе? Целия път от Люксембург пеш ли ще го изминеш?

— Аз...

— Взимай.

— Благодаря.

— Толкова бързо отлетя гадното време на чакането, нали? Сега идва хубавото време. След това за кратко пак лошо. И след това вече всичко ще е добре.

— И след това вече всичко ще е добре.

Ние се сбогуваме с брат Мартин и сестра Клаудия. Казвам й, че сега за известно време няма да се виждаме.

— Ще мисля за вас и ще се моля за вас.

— Да, моля ви — казва Верена.

— Вие и двамата не сте набожни.

— Не.

— Но се обичате, нали?

— Да, сестро Клаудия, ние се обичаме.

— Тогава ще се моля.

16.

Пиомбино! Пристигаме. Градът е сбутан и малък, предградията са грозни. Виждам доменни пещи, улеи за кокс и комини, от които се вдига тежък черен дим.

— Стомана и чугунолеярство — казва мисис Дърам. — Оттатък в Портоферайо между другото също... — Тя трябва да кара едва-едва, защото тук всички ходят по платното. И колко много хора! Градът гъмжи. Мравуняк.

Естествено — маси и столове на улицата. Мъже пият еспресо или червено вино шприц. Разгорещени разговори. Ръкомахане. Много кина. Плакатите са шест пъти по-големи, отколкото в Германия. Шарения. Деколтета. Герои. Просяци. Много просяци. Те се приближават до колата и протягат ръце. Просят и деца в дрипи. Мисис Дърам раздава щедро.

Стигаме до пристанището. Не голямото мръсно индустриално пристанище, а малкото, в което хвърлят котва корабите, които са за Елба. Тук близо до водата и многобройните кантори на параходствата и бюрата за чужденци, е по-хладно. Наоколо е пълно с товарни камиони. На площада — естествено — има бар. Малка спретната къщичка на един етаж, тераси, мюзикбокс, хромови столове и масички на открито.

— Когато пристигам тук, винаги гледам да глътна едно питие — казва мисис Дърам. — Може и повечко. Защото повече няма да карам. Имам къща на острова. В Баньо, залива Прокио. Управителят винаги идва да ме вземе от Портоферайо. — Със странна гордост тя обяснява: — Никога не се е случвало да пристигна на Елба трезва. Предлагам да останем на уиски. Добре ли е?

— Разбира се, мисис Дърам. — (Да се надяваме, че няма да пие много. Парите ми...)

— Два двойни скоча, моля.

— Да, госпожо, два големи Джони.

— Уискито тук го наричат Джони, господин Мансфелд. Независимо коя марка е.

След първите два големи Джони мисис Дърам поръчва още два. Тя иска веднага да плати. Аз протестирам. Тя протестира. Хвърляме във въздуха монета от петстотин лири. Тя губи. Е, това е. Тя губи и на третия рунд. Изобщо не ѝ личи, че е пила три двойни.

Поглеждам навън към морето, което блести златно и на запад залязва червеното слънце. Морето е съвсем тихо. Чайки кръжат над водата. Мисис Дърам е паркирала колата си в края на късия широк кей. Докато прием, постоянно пристигат нови коли и паркират зад форда на старата дама. Появява се корабът. Той е по-голям, отколкото очаквах, бял и с високи мачти. Задната страна се отваря и бавно се смъква надолу. Човек може да види всичко в търбуха му. Там има много автомобили. Един след друг те излизат навън. Матроси регулират движението.

— Елате — казва мисис Дърам и изпразва на един дъх чашата си.
— Време е.

С твърда стъпка се отправя към кея. Сядаме във форда. Дебел моряк със син панталон и бяла фланелка ни насочва в осветената вътрешност на кораба към едно място далеч напред. Слизаме от колата. Един след друг автомобилите влизат в кораба, чийто под леко вибрира.

Ние отиваме на палубата. Часът е точно шест, когато корабът се откъсва от кея, прави голяма дъга през залива и излиза в открито море.

— Сега да ударим по едно малко Джони? — пита мисис Дърам.

17.

Барът е голям. С махагонова ламперия и прекрасен дълъг плот.

— О, мисис Дърам! Радвам се да ви видя отново. Два Джони, да?

— Да, Роберто, благодаря.

Роберто ни донася таблата с чашите на пейката на палубата.

— От сега нататък както обикновено, мисис Дърам?

— Както винаги.

Келнерът се смее, показва блестящи бели зъби. Симпатично момче.

— Какво означава „както винаги“?

— Че той ще носи на всеки четвърт час-два нови Джони.

— Изключено.

— Защо? Цялото пътуване продължава не повече от час и половина. Не ви понася уискито ли?

— Не това имах предвид.

Тя ме поглежда, след това слага ръката си върху моята и казва:

— Разбирам. Парите ви са малко. Но вие сте твърде горд, за да позволите да ви почерпя.

— Не чак толкова горд, но...

— Слушайте, млади човече, аз имам повече пари, отколкото мога да изхарча през целия си живот. Какво ще стане с тях, когато умра?

— Дъщеря ви...

Мисис Дърам отпива голяма глътка и обръща лицето си към вятъра, който мирише на водорасли и морска вода.

— Днес на обед ви излъгах, господин Мансфелд. Вирджиния не е директор в нашите заводи. Тя се омъжи за един беден композитор и от десет години живее в Канада. Преди да тръгне, ме прокле. Не желае да ме види повече. Тя никога няма да вземе и едно пени от мен.

— Но защо?

— Аз съм виновна. Да, на четиринадесет години тя дебютира на сцената. Но аз ѝ попречих да стане актриса. Насилих я да работи в нашите заводи. Аз... исках да има някой, който да продължи да ръководи всичко, когато... вие разбирате. Търсех мъж за нея, който да

разбира нещо от индустрия. Тогава тя ми представи този композитор. Аз отказах дори да му подам ръка. Приятели ми пишат, че май нещата при тях не вървят добре там, в Канада.

— Приятели?

— Да, приятели, господин Мансфелд. Вирджиния никога не ми пише. Тя ме мрази. Да, тя ме мрази! Може би затова пътувам толкова много.

— Мисис Дърам...

— Уискито наистина е добро, нали?

18.

Когато пристигнах в Ехтернах на посещение при майка ми, не ме пуснаха.

— Не е възможно да видите майка си сега, господин Мансфелд — казва лекарят, с когото разговарях последния път. — Майка ви за съжаление сега е в... хм... лошо състояние. Посещението ви ще я възбуди твърде много. Трябва да ви забраня срещата с нея.

Следователно не видях майка си.

Видях баща ми и леля Лизи. Те дойдоха в хотела. Аз предадох книгата, която изпрати Манфред Лорд. Естествено, разговорът беше колкото студен, толкова и кратък. Че вече нямам кола не споменах.

Все пак в Ехтернах продадох часовника си, златната писалка и бинокъла и отпътувах с втора класа. Флоренция беше ужасно далече. Купето беше претъпкано, през нощта не можах да мигна. Във Флоренция бях гроги. Слязох не защото Верена ми каза, че тя винаги така пътува, а защото вече не можех да издържам. Едно такси ме закара до магистралата, на слънцето. Имах късмет. Скоро спря един форд и...

— Измина четвърт час, мисис Дърам.

Аз се стреснах. Симпатичният келнер стои пред нас с два нови Джони.

— Благодаря, Роберто. И едно за вас.

— Благодаря, синьора, благодаря.

Небето е безцветно, виждам първите звезди. Водата почернява. Пяната зад кърмата е бяла. Настава тишина.

— Знаете ли вече къде ще отседнете?

— Не.

— Ето ви моята визитка. На нея има адрес и телефонен номер. Винаги сте добре дошли. Играете ли тенис?

— Да.

— Бридж?

— Да.

— Великолепно! Познавам един стар английски майор, с неговата жена имат къщичка в Баньо, съвсем наблизо. Прекрасни хора. Можем да играем заедно. Имам тенис корт и частен плаж. Но вие, разбира се, никога няма да се обадите, знам... — Мисис Дърам е леко пияна и си го признава. — Това смуцава ли ви?

— Мен? Та самият аз съм пиян.

Но така, както този път, никога не съм се напивал. Така окрилен. С такова удоволствие. И с мисис Дърам е същото. Ние се смеем непрекъснато, разправяме си най-смешните истории, които вероятно изобщо не са смешни. Останалите пасажери ни наблюдават с подозрение.

— Смятат, че сте ми любовник — казва мисис Дърам.

Верена. Верена. Дали ще ме чакаш на пристанището?

— Щях да съм изключително щастлива, ако имах такъв симпатичен любовник. А той щеше да получава от мен всичко.

И известно време тя замълчава. Пие. И изведнъж казва:

— Виждате ли светлините пред нас? Портоферайо.

19.

Пристигаме. От Портоферайо при пристигането си виждам съвсем малко. Светлини — сини, зелени, бели, червени. Улица от кея. Хотели с неонов светлини.

Бар. Бар. Бар.

Нашият кораб пак прави дъга. Естествено първо трябва да се доближи до брега, за да могат автомобилите да напуснат вътрешността му. Сега вече виждам хора на осветения кей, виждам много хора, но не и Верена.

— Управителят ми е там долу. — Старата дама маха с ръка. — Аз съм малко... много съм пияна... Мислите ли, че можете да изкарате колата ми на кея? Ще ви бъда много задължена.

— Разбира се, мисис Дърам. И много, много благодаря за всичко.

— Глупости. Вие и без това няма да се обадите.

— Напротив.

— Никога. Ето ключовете.

Аз съм пиян и не съм наясно с колата на мисис Дърам. Фордът излита и се удря в една крайбрежна стена. Слизам от колата. Бронята е изкривена.

— Много добре се справихте. — Смее се мисис Дърам.

— Извинете ме.

— Няма нищо.

Един мъж с бяла риза и бял панталон се приближава. Той поздравява мисис Дърам, като ѝ целува ръка. Докато изважда куфара ми и го оставя на калдъръма, старата дама продължава да се смее. Управителят ме преценява враждебно. Мисис Дърам се качва в колата, управителят сяда зад волана. Мисис Дърам сваля с усилие прозореца си.

— Вирджиния... — тя вече едва говори. — Моята... моята дъщеря... Знаете ли, господин Мансфелд, моята Вирджиния... тя е... наистина... аз мисля, че постъпих несправедливо...

Управителят потегля. Виждам как мисис Дърам пада на облегалката. От кораба продължават да излизат нови коли. Аз сядам на

куфара си пред стената на кея.

— Оливер!

Верена!

Тя е с тесен жълт панталон, сандали на бос крак и пъстра блуза.

Целува ме.

— Любима — казвам аз. — Любима, любима.

— Ти си пиян.

— Да, любима.

— Да тръгваме. Към къщи.

— Как така... как така към къщи?

— Мъжът ми е в Рим. Три дни.

— А персоналът...

— Всичките ги отпратих. Сами сме.

— А Евелин?

— Тя е на Корсика. С бавачката. Ще се върнат вдругиден вечерта.

— Ние... сме сами до... вдругиден вечерта?

— Да, Оливер. Идвай! Колата е там отсреща.

— Верена, трябва да ти кажа нещо.

— Знам.

— Какво знаеш?

— Че ме обичаш.

— Да. Но откъде знаеш?

— Инстинкт. Какво си пил?

— Уиски.

— И аз те обичам, мили. Отиваме у дома. Сготвила съм за теб.

Ще успеем и да се изкъпем в морето, сега е съвсем топло. И след това...

— Да се надяваме, че ще изтрезнея.

— Да се надяваме, че не съвсем. Толкова си сладък, както си пийнал... Ела бързо. Да се махаме по-скоро от тук.

ОСМА ЧАСТ

1.

Гола, съвсем гола, тя тича срещу мен по белия пясъчен бряг. Ръцете ѝ са разтворени, смее се. Гърдите ѝ се повдигат и спускат, косите ѝ блестят на светлината на южната луна. Тук е заливът, тук са пиниите и маслинените дървета, празните сламени колиби, тук е морето. Тук е небето с неговите звезди, тук е мистралът, топъл и нежен, тук е прибоят, тих и нежен.

Тук е всичко, което от много време си представях. И отново чувството, че вече съм го преживял.

И аз съм гол. Пясъкът е мокър и топъл. Приближаваме се. Прегръщаме се. Тук няма жива душа, никой, който да ни види, ние сме съвсем сами в залива на Ла Биодола.

Целувам лицето на Верена, шията, гърдите. Кожата ѝ е солена. Излизаме от водата. Минава девет. Една вълна залива краката ни. Падаме в морето. Падаме леко и бавно като в забавен кадър върху топлия мокър пясък. Лежа върху Верена. Още сме вкопчени един в друг. Отдръпващата се вълна ни залива. След нея идва следващата. Третата. Оставяме морската вода да ни залива и усещаме как под нас пясъкът поддава, как водата ни отнася и потъваме все по-дълбоко, все по-дълбоко.

Потъвам в нея, вълните ни заливат. Ние се любим мълчаливо, в немирна целувка. Свидетели са само луната, звездите и черните дървета по хълмовете около залива.

Аз все още не съм изтрезнял.

Всичко това някога съм го виждал, някога съм го сънувал.

2.

Заливът е голям, брегът е дълъг. От всички страни се издигат стръмни хълмове. Пътят за Ла Биодола е добър. От отклонението за залива следват безброй тесни завой. Бях изключително доволен, че на волана е Верена. Аз щях да сурна и двама ни в някоя пропаст.

Малко преди морето пътят свършва с автомобилна алея, която води към гаража на господин Манфред Лорд. Минава се през плажа, покрай тръстики, трънак и чудновати клони, донесени от морето. Гаражът е издълбан в скалите. За да се стигне до входа на къщата, трябва да се изкачат седемдесет и седем стъпала. Преди стълбите има ограда с порта, която се отваря и затваря с бутон отвътре. Практически човек не може да проникне в тази къща, от всички страни скалите са стръмни, стените се спускат отвесно към водата, а откъм острова има дълбока клисура.

Когато пристигаме, зад оградата виждам Асад. Той не излайва, само се мята към мен, почти ме събаря и ближе ръцете и лицето ми. Вкарваме колата в гаража и успявам да видя моторницата на Верена, завързана на малкия кей, тя се полюлява от кроткото вълнение на водата.

Изкачваме седемдесет и седемте стъпала й влизаме в къщата, издигната над водата. Къщата е голяма, много по-голяма, отколкото би могло да се предположи като се гледа отвън. Докато Верена приготвя вечерята, аз се измивам и се разхождам наоколо, придружаван плътно от Асад. Баня. Две спални. Работна стая с факс и три телефона. Детска стая. Стая за гости. Стая за гувернантката. Огромна всекидневна. Всичко е свръхмодерно — форми, цветове, мебели, картини. И камина. Тя е пред голямата стъклена стена и откъм гърба й със слюдена изолация се вижда морето, което сега е черно, звездите, корабите с червените и зелени светлини указващи местоположението им.

Защо всъщност възприемам като безвкусна тази камина от слюда? Та не е ли романтично да гледаш морето през огъня? Знам защо не ми харесва! Защото принадлежи на господин Лорд, както и всичко останало тук. Защото не го притежавам аз, защото не е

построено с моите пари. Защото аз нямам пари, а господин Лорд има толкова много.

Пред камината има дебел бял килим от овча вълна. Асад сядна на него и също гледа през пламъците. В огъня има нещо хипнотично. Далече, далече минава кораб, леко, безшумно, бавно.

Това е зловеца, недействителна къща, тя е от ХХІ век. Няма пуснати завеси, през страничните стъклени стени се вижда или тъмнината на нощта, или светлини, самотни и далечни, много далечни. Вечерята е готова. Верена сервира на масата в една голяма ниша редом с кухнята, но отделена от нея с бамбукова стена, по която се вият цъфнали растения. И кухнята, както и цялата къща, е модерна. Електрическа печка. Хладилник. Миялна машина. Машина за смилане на сметта. И врата.

— Зад нея има асансьор — казва Верена. — С него се слиза в избата за вината и ракиите. Избата е под гаража, под морското ниво. Много пари е струвало да се построи всичко това. — Тя ме поглежда. — Бедния ми любим, знам какво си мислиш.

— Какво?

— Колко много пари има той и колко малко имаш ти.

— Да.

— Но аз те обичам теб. И не обичам него.

— Така не ми се зловидят и къщата, и асансьорът, и милионите му.

— Имаш ли нещо под хавлията?

— Не.

— И аз нямам нищо под пуловера.

Под пуловера?! Едва сега забелязвам, че тя се е преоблякла. Сега тя е с малки, прозрачни бикини, боса, с червен пуловер.

— Това все още ли е...

— Не. Стария ти го съсипа. Този е нов. За по-сигурно купих още два. Любовта ни тепърва започва, нали? — Аз я прегръщам, но тя се отдръпва. — Първо да ядем — ми казва. — И аз трябва да изпия няколко уискита, за да те настигна.

— Верена... тук наистина ли никой не може да ни види?

— Никой.

Тя ме завежда до масата в нишата и аз виждам, че пред моето място е сложена ваза с червени рози.

— Ти си се побъркала!

— А също така те и обичам. Сядай и яж!

— Аз не съм ти донесъл цветя...

— Ти си ми подарявал достатъчно много цветя. Сега е мой ред. Разтвори си хавлията! Бързо се загърни! Бързо! Иначе ще излезе, че напразно съм готвила всичкото това! Сега ще видиш какво още мога. Искаш да имаш жена, която готви хубаво, нали?

— Аз искам само теб. Дали можеш да готвиш или не, не ме интересува.

— Не говори така! Жената трябва да умее да готви, за да не ѝ избяга мъжът.

— Аз никога няма да избягам от теб!

— Въпреки това. По-добре да умея да готвя.

— Верена?

— Да?

Тя стои пред печката.

— Съблечи се.

— Само ако и ти си свалиш хавлията.

— Окей.

След това Верена сервира.

— Супа от грах и ориз с черен дроб.

Невероятно вкусно.

— Правила ли си го с друг мъж?

— Какво?

— Да си готвила за него и след това да ядете голи?

— Не. Всичко, което правя с теб, не съм го правила с друг мъж.

— И аз никога с друга жена. Пусни завесите.

— Защо? Тук не може да ни види никой. Прозорците на кухнята гледат към пропастта.

— Не може ли... не може ли да ядем по-късно?

— Не. Другото ще правим по-късно. Трябва да поизтрезнееш, а аз да се понапия.

— Обичам те.

— Трябва да ядеш много, за да изтрезнееш. Защо си пил толкова?

— От вълнение. Защото идвам при теб.

— Тогава ти прощавам.

Тя пие. Хвърля от храната на пода и Асад я изяжда. Седим голи един срещу друг. Вечеряме, но непрекъснато се гледаме и непрекъснато по нещо се изплъзва от вилицата.

— Верена...

— Да, знам.

— Какво знаеш?

— Какво искаш да кажеш? Не го казвай. И аз също, аз също, любими. Но по-късно. По-късно. Освен това съм толкова гладна. — Тя отива гола до печката, за да донесе следващото ядене. Аз я следвам и я галя. — Харесвам ли ти?

— Ти си най-красивата жена на света.

— А след десет години?

— Ти винаги ще бъдеш най-красивата жена на света! За мен.

— Следва „Специалитет на залива“. Не ме докосвай. Иначе ще изпусна всичко.

— Пак си с „Диорисимо“.

— Пусни ме! Трябва да ме пуснеш! Оливер! Ето, ето, белята стана. Всичко е на пода!

— Аз мога да ям и от пода. Обичам те. Обичам те.

3.

След това затваряме Асад. Верена надига чашата. Пускаме завесите. Сега вече и Верена е малко пийнала. Тя включва радиото. Сантиментална тъжна музика. Радио Рим. Лягаме пред камината, на белия килим от овча вълна. Чувстваме се все по-добре. Уиски, сода и кофичка с лед стоят до нас. Прием. Пламъците в откритата камина се вият и пламтят.

Радио Рим очевидно свири за влюбени. Цигулки. Чувствени гласове.

Този концерт...

Когато го чуеш...

Ще си при мен...

— Не трябва да се разделяме, Оливер, никога.

— Не.

— Трябва винаги да се обичаме.

— Да.

След това си поплаква и мокри гърдите ми със сълзите си.

— Какво има?

— Нищо.

— Кажи, моля те.

— Това е една нова песен — „Нашият концерт“.

— „Нашият концерт“.

— Да. Тя е съвсем нова.

— Ти счупи плочата с „Любовта е само дума“. Сега отново имаме наша песен.

— Да, наша песен. „Нашият концерт“.

— Затова ли плачеш?

— Не, не за това. Целуни ме. Но не питай.

Пламъците в камината се вият високо. В далечината се чува сирената на параход. Брегът е като изоставен в лунната светлина.

— Все пак ми кажи защо плачеш. Не казвай, че е от щастие.

— От страх пред щастieto... Сънувах нещо... миналата нощ... Беше ужасно... Бяхме тук, пред тази камина, бяхме сами, ние...

Всичко беше както сега... Слушахме тази песен! Толкова често я пускат, аз я чувах в съня си. — Тя се вкопчва в мен, ноктите ѝ се впиват в гърба ми.

— Верена!

— След това... след това песента свърши и се включи говорителя!... Но не беше говорителят... Беше... беше Господ...

— Какво каза той?

„... Къде си ти, сълза трепти, за теб скърбя...“

Цигулки. Много цигулки.

— Той каза: „Тук е Радио Рим. Госпожа Лорд... синьора Лорд... мъжът, който лежи до вас, мъжът, с когото сте толкова щастлива...“ Не. Не мога.

— Кажи го!

— „Вие сте прокълнатата, каза Господ. Вие сте прокълнатата. Вие водите прокълнат живот. Искате богатство. Омъжихте се за мъж, когото не обичате. От самото начало го мамехте.“

Цигулки. Само цигулки. Песента заглъхва.

— „Вие няма да бъдете щастлива. За кратко, да, но след това всичко ще свърши. Вие поемате голям грях върху себе си, Верена Лорд. Вие искате и двете. Вие играете с всеки срещу другия. Вие съсипвате един млад човек. Вие сте лоша...“

— Престани!

— „... един ден ще се изправите пред Мен и Аз ще ви съдя...“

Край на песента.

Чува се мъжки глас:

— Тук е Радио Рим...

Верена изкрещява. Тя притиска ръце към слепоочията си и се втрещва в белия апарат.

— Верена?

— Това беше той! Това беше гласът на Господ!

— ... слушахте „Нашият концерт“ с Енцо Чераджиди и неговия оркестър в изпълнение на...

— Няма да завърши добре. Не може да завърши добре!

Започва ново музикално изпълнение. Пее жена.

— Верена, моля те... Моля те, престани... Толкова сме щастливи!

— Точно защото сме толкова щастливи... Това каза и гласът... Човек не може да живее два живота... Човек не може да се отърве от миналото си както със стара дреха... И моето минало беше мръсно... прекалено мръсно.

— Това не е истина!

— Истина е! И настоящето ми е мръсно! Ако някой ден бъда поставена пред изпитание, каза гласът...

Телефонът звъни.

Верена млъква. И двамата се втренчваме в апарата. Телефонът звъни.

— Трябва да вдигнеш!

— Кой може да е?

Телефонът звъни трети път. Аз ставам и намалявам радиото.

— Хайде, вдигни!

Тя прави няколко несигурни крачки, взима бялата слушалка и отново сяда на килима.

Гласът ѝ трепери:

— Ало... Да, госпожице, да... — Закрива телефона с ръка и шепне: — Мъжът ми...

— Какво?

— От Рим...

Сядам на килима съвсем близо до нея.

— Съвзemi се. Чуваш ли?

— Да, госпожице... благодаря... Ало! Ало, Манфред?

Сега вече тя е спокойна, страшно спокойна. Така ужасно спокойна защото преди това беше толкова истерична. Целувам я по шията. Аз съм толкова близо до нея, че също мога да чувам гласа на Манфред Лорд. Върховният глас на върховния господар.

— Скъпа, да не те събудих?

— Не, защо?

Целувам раменете на Верена.

— Какво правиш?

— Аз... чета...

— Току-що пристигнах в хотела. През цялото време ми липсваш.

А аз на теб?

— Моля?

— Май връзката е лоша.

— Не. Какво каза?

Целувам гърдите на Верена.

— Беше ли... беше ли много напрегнато, Манфред?

— При теб радиото ли свири? Чувам го. И тук при мен също свири радио. Току-що слушах „Нашият концерт“. И ти ли?

— Да...

Целувам ръцете на Верена, пръстите ѝ, върховете на пръстите. Тя ме гали.

— Много хубава песен, нали?

— Да, Манфред.

— Как е Евелин?

— Тя искаше непременно да отиде в Корсика. Изпратих я с момичето.

— Защо не замина и ти?

— Нямах настроение, знаеш ли...

Целувам Верена.

— ... предпочетох да си почина. Толкова съм уморена. Цял ден лежах на плажа. Ти кога ще се върнеш?

— За съжаление едва след шест дни.

— След шест дни? — Сега Верена целува ръката ми, пръстите ми.

— Толкова съжалявам. Но преговорите се проточиха. Ще се върна колкото може по-бързо. Утре пак ще ти се обадя по това време. Удобно ли ти е?

Целувам бедрата ѝ.

— Аз... ще се радвам.

— Приятни сънища.

Тя затваря слушалката и ме гледа с гигантските си тъмни очи. Никой не говори. Огънят в камината пращи. Внезапно Верена скача и изтичва от стаята. Аз продължавам да седя и пия уиски. Верена не се връща. Радио Рим предава нежна музика. Сядам с чашата пред камината, паля цигара и се втренчвам в пламъците. Чашата ми е празна. Този път приготвям две питиета. По радиото пускат „Сбогом, Рим“.

Две ръце ме прегръщат. Верена се е върнала. Тя се е измила, отново си е сложила „Диорисимо“. Вдъхвам аромата на момини сълзи. Гърдите ѝ се притискат в гърба ми. Тя ме целува по врата.

— Забрави това, което казах.

— Вече съм го забравил.

— Всичко бяха пълни глупости... всеки има такива сънища...
ние се обичаме...

— Да.

— Всичко ще е наред, нали?

— Всичко ще е наред.

— Направи го пак. Моля те, направи го пак. По-нагоре. Да, там.
Нежно, съвсем нежно.

— Ще правя каквото искаш... докато го искаш...

— Толкова си сладък... обичам те. Наистина те обичам...

Вярваш ли ми?

— Да.

— Уискито! Ти си ми приготвил уиски!

— Не го разливай!

— Няма. Продължавай така...

Камината. Пламъците. Зад нас водата. Отново се плъзва и
отминава светлина, светлината на кораб в нощта, в далечината, далече,
далече навън в блещукащото море.

4.

Когато се събуждам, огънят е загаснал. Ръчният ми часовник показва четири и десет. В съня си Верена ме е прегърнала. Преди да заспим, ние бяхме угасили светлините, дръпнали пердетата и бяхме отворили един прозорец. На изток небето вече светлее. Виждам как от минута на минута си променя цвета. Виждам морето, което отначало е черно, после става сиво, после зелено.

Изгрява слънцето. Морето отведнъж заблестява. Верена диша равномерно и спокойно. Слънцето се издига все по-високо, все по-високо, хълмовете наоколо пламват в светлина. Лежа до Верена и мисля как ще бъде, когато заживеем заедно. Може би някога ще имаме своя къща. Може би някога ще печеля много пари.

В седем се освобождавам бавно и внимателно от прегръдките ѝ и отивам в кухнята. Минава време, докато се ориентирам. След това приготвям закуската. Когато водата за кафето завира, чувам шум, нещо като ридание.

Обръщам се. На вратата стои Верена. Очите ѝ са още зачервени от съня. Тя е гола, подпира се на вратата и говори с хълцане:

— Оливер...

— Да, любима?

— Не беше до мен, когато се събудих... Аз... така ужасно се изплаших, помислих, че си си отишъл...

— Това ли си помисли?

— Да... Прегърни ме... стой при мен...

— Но аз съм тук. Никога няма да те оставя!

— Никога?

— Никога!

— Ела в спалнята.

Водата за кафето е извряла, стъклената каничка се е спукала. Ние чухме, но не обърнахме внимание. Закусихме чак в десет часа. Бяхме много гладни.

Наистина се вижда Корсика — черна земна линия на хоризонта. Моторницата на Верена е много удобна. Ние сме навътре в морето,

толкова навътре, че вече не виждаме нашия залив. Взели сме си вино, студено пиле и хляб. Бутилките с вино се изстудяват във водата. Слънцето прежурия, но подухва постоянен ветреца. Водата е съвсем прозрачна, вижда се надълбоко, плуват риби и големи медузи, които блестят в най-прекрасни цветове: златно, червено, зелено, синьо, жълто и сребърно.

Ние сме толкова отдалечени от всички хора, че събличаме банските си и скачаме голи в морето. Плуваме около моторницата и се гмуркаме. Верена се нагълтва с вода, аз също. Качваме се в моторницата и се прегръщаме. Лодката леко се полюшва.

Изваждаме една бутилка от водата. Седим голи в малката лодка, ядем пилето с ръце и пием вино от бутилката. И никой не може да ни види.

Моторницата се носи напред. Лежим един до друг на надуваем дюшек. Пушим от една цигара.

— Вярваш ли, че винаги ще ме обичаш?

— Винаги.

— Наела съм стая за теб в Казача. Малко гнезденце южно от Портоферайо. Трябва да живееш непосредствено до морето, за да мога да те взимам с лодката. Стаята е евтина. Аз... си мислех, че ще мога да ти дам повече пари, но мъжът ми е толкова смешен напоследък. Дори за домакинството трябва да представям сметките за похарчените пари. Имам малко пари — не много.

— Аз имам достатъчно.

— Надявам се, че Казача ще ти хареса. Там е по-сигурно от Портоферайо, където би могъл да те види, той често ходи в града. Опасно е.

— Да, Верена. Имаш право. И когато някой път не можеш да дойдеш, аз ще продължа да пиша нашата история. Взел съм топ хартия и две кутии моливи.

Тя ме целуна.

— Отвори още една бутилка, Оливер.

— Ще се напием.

— И какво от това? Целият ден ни принадлежи. До вечерта ще останем в лодката.

Прекрасно.

— Така че, отваряй бутилката!

Постепенно усещам как отново се напивам. Трябва да съм пиян, иначе нямаше да кажа: „Ако ме изоставиш, ще умра“.

— Глупости!

— Не, истина е.

— Подай ми бутилката. Благодаря. И не казвай такова нещо.

— Ще ме изоставиш ли някога?

— Никога.

— И все пак!

— Оливер!

— Не го казвам с лошо чувство. Просто много се страхувам.

— Могат ли корените да изоставят дървото?

Лодката леко се полюшва, съвсем леко. Товарни кораби в далечината. Бели следи от самолетите в небето. Вино. Слънце.

6.

Движихме се покрай северния брат, през залива Прокио, покрай Баньо, където живее мисис Дърам. Когато приближихме брега, се облякохме. Видяхме тъмнозелени гори и супермодерни бели вили, цъфтящи градини, поникнали на стръмни склонове. Седим на тераската на малък бар. Барът е Марчана Марина, на единствената улица, която май има тук.

Пием кианти и гледаме рибарите, които подготвят лодките си за нощното излизане. Почистват фенерите, подреждат мрежите, смеят се и се шегуват. Толкова са бедни, а така ведри. В Германия има много богати хора. Но кога се смеят?

Слънцето се спуска все по-ниско.

На тротоара срещу бара има голям американски мюзикбокс. Наоколо му се мотаят пет момичета и едно момче. Те всички са малки и бледи, зяпат мюзикбокса. Едно от момиченцата вече може да чете, но нямат пари. Поне толкова мога да разбера — прочита им заглавията на песните, които можеш да си пуснеш, ако имаш пари.

Чак толкова беден не съм. С помощта на бармана и с много запъване на италиански, френски, английски и отделни думи на немски разбирам, че човек трябва да пусне монета от сто лири в автомата, за да се чуят три песни. Реакцията е неочаквана, но логична. Възниква страхотен спор. Кои три песни да се изберат? Страхотни викове... Тогава Верена пресича улицата. Много думи на италиански. Верена дава на децата още сто лири. Сега всеки може да чуе любимата си песен.

Връщаме се с чашите си обратно на малката маса на терасата до водата. В момента, в който сядаме, прозвучава първата песен. Толкова силно, че сигурно се чува из цялото градче.

— „Нашият концерт“ — казва Верена.

И се умълчаваме. Дълго се гледаме, докато песента свърши. Рибарските лодки потеглят. Те са вдигнали платна, които блестят кървавочервени на светлината на залязващото кървавочервено слънце. Никога не съм изживявал такъв ден.

В този момент Верена казва:

— Никога не съм изживявала такъв ден.

Мълчание. Верена се е загледала в далечината.

— За какво мислиш? — питам аз.

— Мисля си, че ако сега трябва да умра, в този миг, в тази секунда, ще умра толкова щастлива, колкото не е била никоя жена досега.

Кървавочервени са платната на лодките, които се плъзгат безшумно навътре в морето.

7.

Може би само заради гузната ми съвест, но от пристигането на Елба ме преследва чувството, че някой ни наблюдава с Верена, преследва ни, следи всяка наша крачка. Но не мога да кажа: ето този там ни следи. Какво искаш? Ще се махаш ли или да ти потроша зъбите! Не, не мога.

Всеки ден срещаме стотици хора. Къде? Кой? Как изглежда? Мисля, че е мъж. Но може би е жена? Или пък мъж и жена? Сигурно е внушение. Гузна съвест. Затова не казвам нищо на Верена. Но имам чувството, имам чувството...

Казача е малко гнезденце. Семейство Мортула ме приема като свой. Ям с тях, пия с тях, дядо Ремо, прекрасен тип, към седемдесетгодишен, разказва истории. Той е работил дълго в Германия. Има един израз, който все си повтаря: „Помози Бог.“ Родът Мортула е многоброен. Племенници, вуйчовци, лели, братовчеди и братовчеди на братовчедите. Всички живеят в белосана двуетажна къща натъпкани в помощните помещения, в мазето, в кухнята. По трима-четирима в малка стая. Защото големите, безвкусно подредени стаи трябва да останат за чужденците.

Домакинът се казва Антонио. Той има малка бензиностанция пред къщата. Но с нея не може да изхранва толкова хора. Говорих с Антонио. Сезонът е слаб. Не само бензинът не върви, но и стаите, които толкова красиво е подредил за чужденците, остават повечето време празни. Понякога и тук попадат туристи. Но за тях не е достатъчно комфортно. След няколко дни напускат. Въпреки неоновия надпис, който блещука на входа на къщата: ХОТЕЛ МОРТУЛА. Антонио ругае. Дядо Ремо казва: „Помози Бог.“

Бързо уча италиански. Това ще рече, че моят италиански е ужасен, но вече разбирам доста неща. И работя над моята книга. Масата, на която седя, когато работя, е пред прозореца. Виждам морето, корабите, които идват и си отиват, и знам, че след няколко часа ще отида на брега и там ще е лодката на Верена, там ще е Верена... И

ще влезем навътре в морето, ще се любим под синьото небе, далеч, далеч от всички хора.

Верена разполага вече само с по няколко часа, не с целия ден, тъй като мъжът ѝ се е върнал. Тя трябва да се грижи и за Евелин. Но не минава ден, в който да не я видя, в който да не се любим. Във водата винаги се изстудяват бутилки вино, вързани за моторницата. Пием. Никога не съм пил много. Сега пия. Мисля, че това не е на добре, дори когато по-късно в открито море сме много-много щастливи и Верена казва:

— Човек трябва винаги да е пиян.

Не знам...

Слава богу, Евелин се страхува от моторната лодка и никога не пожелава да се качи на нея. Слава богу, Манфред Лорд или има много работа, когато е на Елба, или, изтощен от множеството си дейности, се излежава по цял ден в пиниевата горичка зад стъклената къща. Слава богу, Верена от години има моторницата си и всеки на острова знае, че тя ѝ е любимо развлечение. На никого не прави впечатление, когато лети с нея из морето. В близост до вилите на техните познати аз лягам на дъното на лодката, но в повечето случаи влизаме навътре в морето, където никой не може да ни разпознае. Там пием вино, скачаме във водата и след това се любим, и аз чета на Верена написаното. Тя казва, че е хубаво.

Хубаво ли е... Не знам...

Когато Верена има време следобед, отиваме до Марчана Марина, в барчето, и пускаме на мюзикбокса „Нашият концерт“, колкото пъти пожелаем. Песента си е чист кич. Мелодията е кич. Певецът я изпълнява кичозно. Всичко е кич. Но това е нашата песен. Ние се държим за ръце, Верена и аз, и гледаме как рибарските лодки излизат в морето в кървавочервената светлина на кървавочервеното залязващо слънце.

8.

През един прохладен следобед ние отидохме пеша до Порто Азуро. Минахме през маслинова горичка, където спряхме, понеже Верена каза, че няма да направи нито крачка повече, преди да ме е изнасила. Любихме се под старо маслиново дърво. След това пихме кианти. (Предвидливост!)

Една маслина пада на гърба ми. Аз я изяждам.

— Милтън — казва Верена.

— Защо Милтън?

— И той го е правил.

— Откъде знаеш?

— Не съм чак толкова необразована, колкото си мислиш.

— Не мисля, че...

— Напротив, точно това си мислиш. Всичките ми мъже го мислеха. Но историята с маслината и Милтън просто я знам.

— И ето на седемдесет съм сляп и импотентен.

— Не, любими. Ще има да взимаш! Ти си чудесен любовник. Така, казах ти го. Можеш да се надуеш. Изневери ми! Изостави ме!

— Никога няма да се надуя. Никога няма да ти изневеря. Ти си моята велика любов... най-великата... След теб вече няма да има нищо.

— Кажй го пак.

— Ти си единствената ми любов. Моята най-голяма любов. След теб няма да има нищо.

9.

Ако се случи ден, в който Верена не разполага с време и аз нямам настроение да пиша, отивам до Портоферайо. Малките улички зад Площада на Републиката. Размотавам се наоколо. Седя на улицата пред някой бар и пия еспресо. Наблюдавам възрастни мъже, които си говорят така, като че ли всеки момент ще се сбият. Разглеждам малките дюкянчета, корабите, които пристигат от Пиомбино, яхтите на богатите в пристанището. Там е и яхтата на господин Лорд. Тя е приказна.

Сега следва да разкажа и за гривната.

На площад Кавур има двама златари. Единият е мошеник, ми каза дядо Ремо. Но при него са по-хубавите пръстени, верижки, камъчета и гривни. Фабриците на моя старец също са по-големи, отколкото на другите в бранша. Който мами, винаги е най-добре. Какво да се прави, така е.

Един предобед съм виснал пред магазина и гледам — златна гривна. Тя е от множество тесни гривнички, свързани с халкички. Глупаво е да си харесам такова нещо, но е факт — аз се влюбвам в тази гривна. От пръв поглед. Сещам се, че не съм подарявал на Верена никога нещо истинско. Така че влизам в магазина и там ме посреща дребен господин със зализана коса, който потрива ръце и казва, че гривната струва десет хиляди лири. И то само защото златото в Италия е много евтино.

Следва грандиозен пазарлък, който продължава почти час. Той претегля гривната, държи я срещу светлината, настоява да я разгледам на улицата. За половин час бях успял да сваля цената до осем хиляди. Имам осем хиляди, но ако ги похарча, провалям остатъка от летуването. Плащам три хиляди, за да си запазя гривната, и казвам, че ще я взема в някой от следващите дни.

Разбирате, че лятото, горещината, морето, островът, всичко това ме е зашеметило. Дали Верена ще може изобщо да носи гривната? Все едно! Искам да ѝ я подаря. Дори и да се наложи да я държи в сейфа си. Трябва да ѝ я подаря! Но откъде да намеря пари, за да я купя?

10.

Колкото и да е странно, но и за този проблем намерих разрешение. Зад площад Кавур се намира Площадът на Републиката. Голям площад. Много дървета. В центъра, естествено, някакъв паметник. Много ресторанти. Около паметника непрекъснато тичат деца, крещат, играят и се смеят. На този площад има и фотоателие. Много модерно. Принадлежи на един възрастен господин. Казва се Феланцони. Един ден виждам, че е залепил съобщение на витрината. Чак толкова италиански вече знам — господинът търси помощник. Синьор Феланцони има проблем и той веднага може да ми го изясни, тъй като аз говоря английски, а синьор Феланцони е бил в американски плен. (Сега виждам как войната може да свързва народите. Синьор Феланцони и аз се разбираме още от първия миг. Говорим си! Ако Хитлер не беше започнал световната война, синьор Феланцони нямаше да попадне в американски военнопленнически лагер и нямаше да знае английски. Трябва ли да бъда благодарен на Хитлер? Би трябвало да има безкръвни начини за безплатно изучаване на чужди езици.)

Проблемът на синьор Феланцони е, че островът е пренаселен с туристи. Всички носят филми за проявяване и синьор Феланцони просто не може да намогне. Не успява да наеме помощник — всички младежи са заети с чужденките, а синьор Феланцони не е в състояние да плаща колкото плащат чужденките. А и за момичетата сега е сезонът — ден година храни, какво да говорим.

— Търся човек за работа вечер — казва синьор Феланцони на английския, който е научил в лагера край Неапол. (Изглежда, в този лагер повечето американци са били от Тексас.) — Денем съм ангажиран в тъмната стаичка. Вечер падам от умора. Викам си, някой би могъл да ми помага за проявяването на филмите... Ще плащам добре, Мадона миа, наистина добре!

— Съгласен съм.

— Можете ли да проявявате филми?

— Не. Но едва ли е толкова трудно.

— Ще ви покажа. Ще ви направя перфектен фотограф. Кога можете да започнете?

— Утре вечер.

(Следващия ден прекарвам с Верена. Тя ме взима в десет часа с лодката. Мъжът ѝ е заминал за Генуа.)

— Трябва обаче да имате предвид, че понякога работата може да продължи до един, два, три часа, докато свършите.

— Съгласен съм, синьор Феланцони.

Все пак искам да подаря на Верена гривната.

11.

Вече работя всяка вечер. Понякога наистина до два-три часа. Синьор Феланцони има за проявяване огромно количество филми. Аз се прибирам с последния автобус, а ако го изпусна, спя в магазина. Синьор Феланцони ми е дал ключ за ателието и за изхода в двора. Синьор Феланцони има голямо доверие в мен и е доволен от работата ми. Плаща ми за всяка нощ. При златаря на площад Кавур междуременно успях да смъкна цената на седем хиляди лири. Това в сравнение с цените в Германия направо си е без пари.

Идва 14 август. Спомням си много добре този ден, той е рожденият ден на майка ми. Изпратих ѝ цветя в лудницата. Освен това 14 август е ужасно горещ. Синьор Феланцони винаги затваря магазина си около девет часа. Днес не можах да видя Верена, защото с мъжа ѝ са на гости някъде. Пристигам значи в магазина след вечеря, някъде към осем. По изключение работата не е много. На Площада на Републиката децата крещат.

Синьор Феланцони тъкмо се кани да заключи магазина, когато пред него със свистящи гуми спира кола. Форд. С английски номер. От колата излиза стара дама. Тя толкова е изгоряла, че кожата ѝ изглежда като щавена. Носи шорти и шарена фланелка. Тя веднага ме разпознава и с вик се втурва в магазина.

— Мистър Мансфелд!

12.

Мисис Елизабет Дърам от Уорингтън при Ливърпул. Добрата дама, която ме докара от Флоренция дотук. Милата дама, която е толкова самотна. Отново вече пияната възхитителна дама, дявол да я вземе.

— Мисис Дърам!

Ох, каква радост!

— Тук на постоянна работа ли сте?

— Не, само временно. Искам да припечеля малко пари.

Мисис Дърам дава на синьор Феланцони три филма за проявяване. Следва това, от което се страхувах.

— Вие изобщо не се обадохте, мистър Мансфелд!

— Извинете, имах толкова много...

— Кажете сега „работа“.

— Да, наистина.

— Вижте...

— Мисис Дърам, пиша роман...

— Дрън-дрън! Стига толкова! И тази вечер ли имате много работа?

— Безумно много.

— Синьор Феланцони, има ли много работа? — обръща се тя на италиански към синьор Феланцони.

— Не толкова много, синьора.

Тъпак!

— Може ли господин Мансфелд да дойде с мен? Толкова време го чакам да ме посети.

— Естествено, синьора... — Този Феланцони трябва някога да е бил сводник. Хвърля ми поглед: „Давай, хващай старата, не бъди глупав!“ — Работата може да почака. Щом като синьор Мансфелд е ваш стар приятел, в никакъв случай не бих попречил да се видите.

Героите от комиксите посрещат такива удари на съдбата спокойно и с усмивка на уста. Аз не съм герой, аз съм страхливец. И

изобщо не знам какво ме чака тази вечер. Но би трябвало да имам инстинкт.

— Синьор Феланцони, филмите са спешни...

— Моля ви! След като синьората ви кани! Да не съм варварин, че да не ви освободя!

— Много мило от ваша страна, но... все пак... не съм облечен подходящо... не може така.

— Ще минем покрай хотела ви. Къде живеете?

Казвам й къде.

— Това някакво малко хотелче ли е?

— Дори не е хотелче, а пансион.

— Обичам пансионите. Аз съм пияна, сигурно вече сте го забелязали. На Елба винаги съм пияна. Моят управител ще кара. Не се притеснявайте, мистър Мансфелд. Ще минем през вашия пансион, ще се преоблечете и отиваме у нас на вечеря. Управителят ми ще ви прибере след това, спокойно ще можете да изпиете няколко питиета. Няма да ви изнася, не се бойте! Наистина е стеснителен младеж, нали, синьор Феланцони?

— Да, синьора, извънредно стеснителен.

13.

Мисис Дърам има грамадна къща с пристройки, гаражи и жилища за прислугата. Сградата е вдигната на малък хълм над залива. Построена е преди десет години, обяснява мисис Дърам, докато приготвя първите питиета. Подът навсякъде е каменен, тук-там с мозаечни орнаменти. Има нафтово отопление, всякакъв комфорт, но:

— Никакво радио! Никакъв телевизор! Стигат ми вестниците, и то само от време на време. Искам спокойствие!

Вечерята сервира много загоряло момиче от острова, което непрекъснато ме наблюдава с любопитство. Пия червено вино, мисис Дърам остава на уиски. Тя вече е изпила шест големи чаши. Личи й.

На стената виси портрет на хубава млада жена. Не питам, защото знам коя е тя. Дъщерята на мисис Дърам, Вирджиния. Когато мисис Дърам поглежда към портрета, изпитвам ужас, че ще се разплаче. Тя не се разплаква. Във всеки такъв момент отпива по една голяма глътка.

Смешно, но и тук имам чувството, че съм преследван, наблюдаван. Това е от гузната ми съвест! След вечеря играем карти. Мисис Дърам продължава да пие. Надявам се, че след около половин час ще мога да се сбогувам, защото тогава мисис Дърам ще бъде съвсем пияна, но внезапно се появява управителят. Изглежда, някой се обажда по телефона.

Мисис Дърам се изправя, олюлявайки се, и ми съобщава, че я търси нейният стар приятел майор Инграм, за когото ми беше разправяла.

— Веднага се връщам...

Аз се надигам възпитано. След това разглеждам портрета на Вирджиния. Хубаво момиче. Много хубаво момиче! Мога да разбера неуморните пътувания на мисис Дърам, но не съвсем. Да се надяваме, че не е много идиотско, обаче си мисля, че радостта в живота е свързана винаги с нашите спомени. Искам да кажа, с щастливите ни изживявания в миналото. Това, което днес за нас е нещастие, след три, четири, пет, шест години в спомените ни ще се превърне в щастливо минало. Здравите хора потискат грозното, те си спомнят само

хубавото. Защо мисис Дърам е толкова тъжна, защо пие толкова много? Не е ли вярно това, което мисля? Може би и аз съм пил прекалено много...

Мисис Дърам се връща, лицето ѝ е зачервено.

— Бързо! Бързо!

— Моля?

— Да тръгваме!

— Къде?

— При майор Инграм.

— Но, мисис Дърам...

— Не, не, не! Вие не знаете какво е станало в Германия! Трябва да отидем при майор Инграм. Пеш е на пет минути път. Хайде, хайде, бързо! Италианското радио предава непрекъснато извънредни новини, телевизията също! Може би сме изправени пред Трета световна война.

— Мисис Дърам, кажете ми най-сетне какво се е случило?

— Този Улбрихт е наредил вчера да се издигне стена. Тя разделя Източен от Западен Берлин. Никой не може вече да премине. Разделени са семейства. Мъж от жена, приятел от приятел. Може би е имало и убити. Майор Инграм казва, че след двадесет минути Евровизия ще предава от Берлин...

14.

Трябва да подкрепям мисис Дърам, защото пътят, по който вървим, е много лош и тя е много пиана.

Къщата на приятеля ѝ е на по-високо място. Вървим бързо и аз се потя. Луната свети ярко. По пътя клечат грамадни жаби. Трябва да внимаваме да не ги настъпим. В оборите реват магарета.

— Беше толкова притеснен, милият майор, едва говореше — съобщава мисис Дърам, препъвайки се. — Той е участвал в десанта, служил е в Съюзническия щаб и току-що ми каза „Елизабет“, ми каза, „ужасно мирише на война“.

Къщата на майора блести бяла, гъсто обградена от пинии. Отваря ни самият той. Майор Инграм е като близък на Уинстън Чърчил. Дебел, с широко лице. Умен. С пура и чаша уиски в ръка. Целува мисис Дърам, на мен ми стиска ръка.

— Не знаех, че Елизабет има гости. Вие сте германец, господин Мансфелд, нали? Влизайте, след десет минути започва предаването от Берлин. Това положително ще ви заинтересува. Вашата страна... искам да кажа... нали?

— Разбира се, майор.

— Хък — хлъцва мисис Дърам.

— Бедна моя, имате нужда от един скок, при това веднага!

Майорът води. Ние го следваме. В дневната е включен телевизор.

Чернокос хубавец (защо ли ми прилича на Енрико Сабадини?) пее от екрана нещо сладникаво.

Майор Инграм ни представя на насядалите пред камината гости. Сред тях е и мисис Инграм.

И Верена.

И Манфред Лорд.

ДЕВЕТА ЧАСТ

1.

В очите на Верена виждам нескрит ужас.

Какво да правя? Какво мога да направя? Не знаех, че тя и мъжът ѝ са канени при майор Инграм. Не знаех, че Манфред Лорд — както той усмихнат ми съобщава — и майор Инграм са стари приятели. Не знаех нищо за Стената. Знаел ли е нещо за нея господин Лорд? В къщата му има радио, има и телевизор. Преднамерено ли е премълчал пред Верена това, което е станало в Берлин? Той ли е уредил така хитроумно, заедно с мисис Дърам, тази среща?

Всичко това случайно ли е? Колко случайна може да бъде случайността?

— Оливер! — Манфред Лорд идва насреща ми с разтворени обятия. — Не може да бъде! Каква изненада! Колко се радвам! Верена, очаквала ли си такова нещо?

Вместо Верена се обажда мисис Инграм:

— О, вие се познавате?

— Какво ти познавате? Ние сме стари приятели, много добри приятели! Откога сте на острова, Оливер?

— Аз...

В този момент — мъжът от телевизора продължава да пее — на мисис Дърам ѝ става лошо.

— Извинете, господин Лорд... само за момент...

Завеждам мисис Дърам в банята. Тя се оправя и излиза.

— Равиолите бяха твърде тежки. Не е от уискито. Как изглеждам?

— Великолепно.

— Поосвежих си грима, след като...

— Мисис Дърам...

— Да.

— Имам една молба.

Стоим в коридора пред банята. Сега по телевизията пее жена.

— Не знам дали бихте могли да ми помогнете...

— Ще се опитам.

— Тези хора, които са на гости на майор Инграм, съпрузите... аз ги познавам... Бихте ли... бихте ли излъгали заради мен?

— Да излъжа? Защо?

— Бихте ли казали, че ние двамата се познаваме от години и че аз съм дошъл едва вчера.

— Не разбирам нито дума...

— Ще ви обясня всичко по-късно. Ще го направите ли за мен?

Тя ме гледа с влажни очи.

— Ще направите ли и вие нещо за мен? — И след като не отговарям веднага, продължава: — Естествено, не. Това е прекалено много. Мисля, че разбирам какво става тук. Можете да разчитате на мен.

— Мога ли? Наистина?

— Естествено. Колко жалко, че не съм аз госпожа Лорд. Но човек просто не може да има всичко, нали?

След това се връщаме в дневната и мисис Дърам разказва (малко преувеличено) какви стари приятели сме и как тя вчера ме е посрещнала на кораба. Не говори вече много ясно, прекалено много е пила. Но всичко е наред. Наред ли е наистина?

В очите на Верена виждам отчаяние, в очите на господин Лорд — триумф. Хубаво, Стената му дойде добре. Но и без това майор Инграм щеше да ни покани някой път. Съвсем сигурно.

— Къде сте отседнали, Оливер? — пита господин Лорд.

— В един пансион в Портоферайо.

— И дума да не става!

— Моля?

— От утре идвате при нас! Не ми противоречете! Жена ми ще се радва, нали, скъпа?

Тя може само мълчаливо да кимне.

Телевизорът гърми.

— След три дни трябва да съм в Рим. Не мога да ви обясня колко се радвам, че сте решили да дойдете на Елба! Ще правите компания на жена ми, нали? А и хората тук не са толкова проклети, както в Германия.

— Не, господин Лорд. Затова и си помислих, че тук мога да ви посетя, без да тръгнат приказки.

Господин Лорд се смее от сърце.

— Приказки — казва той, — тези приказки...

На телевизионния екран се появява знакът на Евровизия. Слушаме сигнала ѝ. След това виждаме Стената, Бранденбургската врата, танкове в източната зона, телени мрежи, всичко. Един италиански репортер коментира. Наистина е ужасно това, което става там. Образът е много лош, екранът трепти, редуват се разтърсващи картини — немци, които са готови да стрелят срещу немци. Показват млада берлинчанка, която току-що се е омъжила. Сега стои пред къщата на родителите си и плаче, защото вратата към улицата е зазидана. Виждат се и родителите на третия етаж. Майката плаче. В слаб опит да я утеши бащата слага ръка на рамото на жена си — тя е белокоса и с очила. И той посяга към носната си кърпа. Те не могат да дадат подаръците си на младите, които стоят долу на улицата. Пакети... Пакети и цветя се спускат с въженца, защото входната врата е зазидана.

Всички сме развълнувани. Започва голямо обсъждане. Мисис Дърам плаче като старата жена в Берлин. Манфред Лорд се държи с мен по-сърдечно и по-приятелски от когато и да било.

2.

На другия ден напускам натъжената фамилия Мортула и се пренасям в стъклената къща в Ла Биодола. Ръкописа оставям на съхранение на дядото. Казвам му, че ще си го взема, когато отпътувам.

— Случило ли се е нещо?

— Да.

— Нещо лошо?

— Да.

— Помози Бог.

— Дано.

И така, прекарвам дни и ноци в къщата на господин Лорд, на неговия плаж, с него. Когато му се налага да замине, той се грижи прислугата да остане, секретарката, Евелин, гувернантката, всички. Ако Верена и аз искаме да се любим, се налага да навлизаме навътре в морето, защото, слава богу, Евелин се страхува от лодката.

Между другото, когато се видяхме отново с малката и играхме на плажа, тя ми се извини. Колкото и да е малка — успяла е да разбере нещо от това, което се разиграва...

— Аз... Тогава във Франкфурт ти бях толкова ядосана... Казах, че не искам никога вече да те видя. Сега ти си тук, на Елба. Нали това е заради мама и мен?

— Да.

— Ти няма да ни изоставиш?

— Не. Никога!

— Просто е много трудно, нали? Вярваш ли, че ще успееш?

— Да се надяваме...

— Ще разрешиш ли да те целуна за сдобряване?

— Много ще ми е приятно.

— Така. А сега ти мен.

Целувам мократа ѝ буза.

— Наистина трябва да имаш търпение, Евелин.

— Имам. Имам. Но докога ще е това?

— До Коледа.

3.

Времето още е хубаво, но вече има дъждовни дни и бурни ветрове, а понякога морето изглежда страховито. Идва есен. Скоро трябва да се прибираме у дома.

Аз престанах да работя нощем при господин Феланцони, тъй като бях спечелил достатъчно, за да купя гривната. Манфред Лорд е много зает. Убеждава ни да излизаме с лодката. До Марчана Марина. До Порто Адзуро. Той назовава всички места, където ходехме с Верена, при това се усмихва меко и не ме изпуска от очи.

И така, взимаме лодката и потегляме. Денят е много хубав, ние сме тъжни. Но поне можем да разговаряме. Дълго размишлявах дали да кажа на Верена за моето чувство, че някой ни преследва. Не го направих, за да не я плаша. Сега се налага.

Тя се втренчва в мен.

— Някой ни наблюдава?

— Откакто съм на Елба. Убеден съм. По поръчение на мъжа ти. Убеден съм, че тази проклета среща при майор Инграм беше пак по негова инициатива. Убеден съм, че мъжът ти знае всичко, че е информиран за всичко. — И в рая може да се водят адски разговори.

Верена е пребледняла. Лицето ѝ се е източило още повече, очите ѝ са още по-големи.

— Но... но ако той знае всичко, защо не казва нищо? Защо те покани вкъщи? Защо ни оставя сами?

— Не мога да го докажа... Но имам една теория.

— А именно?

— Мъжът ти знае също — как е научил, не мога да кажа, — че снимки на продупчените страници от книгите са в твоя сейф. Той иска да ни държи в ръцете си, и то все по-здраво! За да може един ден да каже: дайте снимките! Не е наложително да се разведе. Може да ми забрани да стъпвам у вас, а теб да изпрати на околосветско пътуване, или пък може да ни съди за прелюбодеяние.

— Не!

— Напротив! Проверих. Случва се често. Може да ме тикне в затвора. Няма да ни остане нищо друго, освен да сключим с него сделка — той получава снимките, аз получавам теб.

— Звучи ми фантастично!

— Така ли? Тогава да ти кажа още нещо. Нали ти споменах, че баща ми взе колата... Всъщност... — казвам ѝ истината, сега вече няма никакъв смисъл да крия, сега вече само истината може да ни помогне.

— Ти... мислиш ли, че Лео е действал по негова заръка?

— Не знам. Но Лео ми показа не само писма и записи на разговори Енрико и другите, имаше и снимки на нас двамата. Снимал ни е и когато сме влизали, и когато сме излизали от къщичката. Защо мъжът ти да не му е казал да дойде на Елба и да продължи в същия дух.

— Сериозно ли вярваш, че е възложил на Лео да ни изнудва?

— Да. Методите много си приличат. Но дори и Лео да е действал самостоятелно и да покаже на мъжа ти снимките — ефектът е същият.

— Чувствам се много гадно, Оливер.

— И аз, Верена, и аз.

4.

Този следобед пак седим на тераската на малкия бар в Марчана Марина. Наблюдаваме как рибарите подготвят лодките си и прием вино, държим се за ръцете.

Всичко е колкото тъжно, толкова и смешно, защото тъкмо когато исках да извадя гривната от джоба си и да я дам на Верена, тя изважда златен часовник от джоба на блузата си и казва:

— Искам да ти направя подарък!

Часовникът от вътрешната страна има надпис: *С любов — Верена Елба, 1961*

Гривната от вътрешната страна има надпис: *С любов — Оливер Елба, 1961*

Верена изпада в истеричен смях.

— Какво ти е толкова смешно?

Тя продължава да се смее.

— Верена, кажи ми какво става?

Тя престава да се смее и виждам сълзи в очите ѝ.

— Любими мой, най-любими... Забелязах, че когато пристигна тук, вече нямаше часовник. Тогава реших да ти подаря нов. Но вече ти бях казала, че мъжът ми следи всеки пфениг, който харча. Така че занесох тази гривна на един златар в Портоферайо...

— На Площада на Републиката?

— Да. Той я взе на консигнация, а часовника за теб капарирах. Златарят каза, че ще може да ми даде часовника, когато продаде гривната. И сега я е продал!

— На мен! Ти получаваш собствената си гривна.

— Но пък ти получаваш нов часовник. Откъде имаш пари да купиш гривната?

Казвам ѝ.

— Ако не беше работил при синьор Феланцони, може би нямаше да срещнеш мисис Дърам. И нямаше да попаднеш при Инграм.

— Може би не при Инграм, а при мъжа ти. Казвам ти, той има шпиони тук и си играе с нас като котка с мишки. И сега ни наблюдават,

в тази минута. Вероятно вече пак има наша снимка.

— Сега обаче всичко трябва бързо да приключи. Не мога да издържа дълго.

— Три месеца, Верена, само три месеца.

При завръщането си в Казача даваме гривната и часовника на дядо Ремо. Моля го да ги прибере.

— С удоволствие. Помози Бог — казва той.

5.

Сега сме постоянно канени при Инграм и при мисис Дърам. На чай. На тенис. Почти винаги присъства и Манфред Лорд.

— Моят стар приятел Инграм! Кога ли ще се видим отново? Вече всичко е толкова неясно. Война ли ще е? Мир ли? Дано да сме щастливи, приятели.

Щастливи...

Спомням си за последните ни щастливи дни на острова. Беше 29 август, духаше силен североизточен вятър и вълните на зеленото море бяха високи колкото малки къщи. Верена каза, че въпреки това иска да поплува. Прибойт преобърна първоначално и двама ни, но едва отдалечили се малко от брега, водата ни понесе по вълните навътре, навътре, все по-навътре. Не беше необходимо да правим никакво усилие, тласъкът на вълните и солта на водата ни пазеха от потъване. Небето беше черно, морето беше зелено.

Далече, далече назад остана брегът.

Тогава се прегърнахме сред бурните вълни. Телата ни се вплетоха, устните ни се впиха, виждах носещите се покрай нас клони и водорасли, виждах отражението на буреносните облаци в очите на Верена.

Когато една гигантска вълна ме откъсна от нея, забелязах на брега две святкащи точки, но не казах нищо за това. Това са стъклата на бинокъл, с който някой ни наблюдава. Кой?

На 1 септември напускаме Елба. Тези дни времето е много лошо. На мнозина в кораба им става зле. Седя на палубата с Евелин. Манфред Лорд пие уиски. Верена стои на кърмата и гледа в морето. Косите ѝ се веят.

Още три месеца. Само три месеца още. Защо все имам чувството, че трябва да умра? Пия едно уиски. Но нищо не помага. Днес това чувство е много силно.

Изчерпан съм. Манфред Лорд с чаша в ръка ми се усмихва. Трябва да се обърна, за да не гледам тази усмивка, не мога да я понеса. Толкова съм зле с нервите.

Без съмнение е срамно за любовника на една жена да получава като подарък от нейния съпруг пътуване с кола и спален вагон. Но аз нямам повече пари. Мисис Дърам остана на острова. Следователно пътувам с Верена, Евелин, боксера и господин Манфред Лорд от Пиомбино до Флоренция с нов мерцедес 300. Изминавам същото разстояние нагоре, което изминах с форда на мисис Дърам надолу. Говорим малко. Хладно е.

Когато пристигаме във Флоренция, разполагаме с два часа до потеглянето на влака. Господин Лорд би искал, както той каза, да купи на жена си някои бижута на улица Виторио Емануеле. Може би златни гривни и верижки, защото в Италия златото е толкова евтино.

Казва го съвсем естествено и спокойно, докато дава документите и ключовете от колата на шофьора си, който ни очакваше при големия гараж на Централната гара.

Аз мога да поразгледам града, смята господин Лорд, ето билетите със запазени места за спалния вагон. Местата той беше запазил още докато бяхме на Елба. Най-добре да се срещнем във влака.

Разхождам се из Флоренция на свечеряване и виждам много красиви сгради и мостове и много, много хора. Разхождам се толкова продължително, че накрая трябва с последните си пари да взема такси, за да стигна навреме за влака. Когато влизам в голямото хале на гарата, чувам да извикват по уредбата името ми.

Евелин има самостоятелно купе, аз също, Манфред Лорд и жена му са заедно. Преди Болон отиваме във вагон-ресторанта. След това Евелин е сложена да спи. Ние оставаме известно време в коридора пред купетата, гледаме как светлини пробягват по стъклата и прием кианти от две бутилки, които Манфред Лорд взе със себе си. Още по една чаша. И още по една.

Киантито е силно, трябва да внимавам да не се напия и да се разприказвам.

По-добре да си легна.

— Лека нощ, госпожо. Лека нощ, господин Лорд.

— Приятни сънища, скъпи мой!

Той така подтиква Верена пред себе си по коридора, че тя не може дори да ми хвърли поглед. Аз отивам в купето си. Идва шафнерът и пита за паспорта ми, като ми подава същевременно затворен плик.

— Какво е това?

— Не знам, господине. Дамата от номер четиринайсет ми го даде за вас.

Щом оставам сам, скъсвам плика. От него изпада малка плоча.

Прочитам етикета: „Нашият концерт“.

6.

Започна училището.

Старите лица отново са тук, старите приятели, старите врагове. Шефът, учителите, възпитателите. Всички без господин Хертерих. През лятото той си подаде оставката и сега работи в една бензиностанция на магистралата. Бил казал на Ханзи: „Там получавам от бакшиши триста марки повече от тук и няма нужда да си късам нервите с изроди като вас.“

Позиция.

Джералдин се е върнала от ваканцията много почерняла и в добро настроение. Тя казва, че лежала по цял ден на слънцето в Кейп Канаверал. Към мен се държи приятелски и аз вече си мисля, че се е успокоила. Така мисля, защото съм идиот, „умен глупак“, както казва Ноа, който също е тук. И Чикита е тук. И Волфганг.

Едно момче не се връща — Томас.

Той ни изпрати много тъжно писмо. Баща му настоял да го прати в интернат във Фонтенбло, където е главната квартира на НАТО, и там да завърши гимназия.

7.

Тъй като Евелин трябва вече да тръгне на училище, Верена не може да остане във вилата в Таунус. Трябва да е във Франкфурт.

Шефът още не може да намери заместник на господин Хертерих и тъй като в момента нямаме възпитател, за мен е много лесно да изчезвам понякога. Оправдания знам достатъчно. Надали ми вярват. Но съм добър ученик, това естествено помага.

Два пъти с Верена взимаме Евелин от училище. От малките тя е най-малка и е много сладка с пъстрите си дрешки и голямата училищна чанта. Тя се радва, когато я посрещаме, винаги отиваме да ѝ купим фунийка сладолед. Веднъж хванахме такси и отидохме до Зандвег, където някога се срещаме в старото кафене. Старото кафене вече го няма. На негово място е отворен красив магазин за сладкарски изделия с красиви като картинка продавачки и дебел управител.

На връщане в таксито Верена казва тихо:

— Нашето кафене... Нашият коняк... Нашият господин Франц...

8.

Това е най-прокълнатото време през целия ми живот.

Все още мога да прегръщам Верена, когато мъжът ѝ е заминал. Нямам пари. Нямам вече кола. Леля Лизи пише, че майка ми е много зле, че вероятно никога няма да излезе от лудницата.

Когато има възможност, понякога следобед Верена идва при мен във Фридхайм. Но вече не е както беше преди. Вървим много предпазливо и изпълнени със страх през гората и си разказваме колко хубаво беше на Елба, за зелените вълни, Марчана Марина, Порто Адзуро.

Понякога отиваме в „Ангел Господен“. Зеленината отново се оцветява в златно, червено, кафяво и жълто, годината мина толкова бързо. Сестра Клаудия се радва да ни види отново. Ние седим на пейката в дъното на парка, хванати за ръце — минутите текат и двамата знаем, че Верена трябва да се върне във Франкфурт и че доста време ще можем само да си телефонираме. (Ако можем.)

Един октомврийски следобед — слънчев и мек — някой идва в парка към нас. Първо решаваме, че е сестра Клаудия, но след това виждам, че е Джералдин.

Аз скачам. Тя е съвсем спокойна.

— Добър ден, Оливер — казва приятелски. — Не искаш ли да ме запознаеш с госпожа Лорд?

Представям ги, заеквайки.

Джералдин сядва на пейката. Тя говори съвсем делово:

— Вие знаете, че откраднах гривната ви, госпожо Лорд. Наясно съм, че сте любовница на Оливер. Той ме изостави заради вас. Наистина ми е неприятно, но още го обичам.

В дърветата прошумява есенният вятър, листа се сипят по земята. Верена мълчи. Аз също. Говори само Джералдин.

— Дълго време се опитвах да забравя любовта си. Не мога. Така че ми остана само един изход, от който самата аз се отвращавам, защото е много подло.

— Какво имате предвид? — пита Верена.

— Мъжът ви е заминал, нали?

— Да.

— Затова сте тук. Той ще се върне вдругиден, нали?

— От къде знаете?

— Моя работа. Следователно ще говоря с него вдругиден.

— За какво?

— Госпожо Лорд, когато училището отново започна, Оливер се чудеше, че така съм почерняла. Тогава му казах, че във Флорида съм се пекла на слънце. Аз изобщо не съм ходила в Кейп Канаверал.

— Била си...

— Не разбираш ли немски? Любимият ми баща ми писа в началото на ваканцията, че няма да има време за мен, че не мога да отида при него. В Берлин също не можах да отида, майка ми се обади и каза, че мъжът ѝ ще я зареже, ако аз отида там.

— И?

— Разговарях с Ханзи. Ханзи е толкова съобразителен. Той ми каза да се обърна към господин Лео знаете кой е, госпожо Лорд.

Верена мълчи.

— Господин Лео ми предложи пътуване до Елба.

— Не е вярно!

— Чистата истина. Искаш ли доказателства? Искаш ли да видиш снимки? От Мариана Марина? От Портоферайо? Ние направихме цветни снимки.

— Какво значи ние?

— А, да, съвсем забравих да ви кажа. Господин Лео ме запозна с един млад мъж. Той работи в обменното бюро на Централната гара. Казва се Ото Вилфрид.

— Брат ми?!

— Да, май каза, че ви е брат, госпожо Лорд. Прекрасно момче. Прекарахме божествено!

— И двамата бяхте на Елба?

— Глуха ли си? Ото — извинете ме за интимността, госпожо Лорд, но ние доста се сближихме с брат ви. Ото беше в отпуск. Той прекрасно фотографира. Аз не. Господин Лео ни даде скъпия си апарат. — Джералдин се смее. — Четири очи виждат по-добре от две, казал той. И те виждаха повече. Те виждаха всичко.

— Сега най-сетне знам...

— Брат ми, този негодник! За пари е готов...

— Не, не, госпожо Лорд! Аз обичам Ото.

— Ти? Ти обичаш всекиго. Ти ще обикнеш и господин Лео, ако не е достатъчно хитър да не се захваща с теб. Къде са снимките?

— О, те са толкова много! Дадохме ги на господин Лео за проявяване.

— Това е неговият номер, нали?

— Номер?

— Снимането.

— Защо номер? И други хора също снимат...

— Махай се!

— Тръгвам си вече, съкровище. Сигурно се питаш защо изобщо съм дошла, тъй като господин Лорд ще получи всички снимки след два дни. Е, исках да се запозная с вас, госпожо Лорд — жената, която Оливер предпочете пред мен. Нямах добър вкус, миличък...

9.

— Виждам само една възможност — казва сестра Клаудия.

— И тя е?

— Нали искате да се ожените?

— Да.

— Тогава трябва да кажете на господин Лорд. Колкото може по-скоро. Тази госпожица... как се казва?

— Джералдин.

— Трябва да я изпреварите. Трябва да кажете на господин Лорд истината, цялата истина. Само тогава виждам някакъв шанс той да освободи жена си, за да се избегне скандалът.

Този разговор се води в голяма хладна зала с разни поучителни мъдрости по стените.

— Без съмнение, госпожо Лорд, на вас ви е ясно, че при развод, тъй като ще е по ваша вина, не можете да очаквате нито пфениг от него?

— Ясно ми е.

— Тогава му кажете истината. Колкото се може по-бързо. Преди това обаче вие трябва да сте сигурни в едно.

— Какво?

— Дали се обичате истински — казва сестра Клаудия, на която при разпит в Гестапо са й отсекли два пръста. — Това е условието. Ако не сте сигурни в чувствата си, нещата ще отидат на зле.

— Съвсем сигурни сме — казва Верена.

— Съвсем сигурни — казвам аз.

— Тогава говорете с господин Лорд — казва сестра Клаудия.

10.

— Господин Лорд...

— Манфред...

Големият банкер прави деликатен жест.

— Мили мои деца — казва той.

Върна се преди два часа, ние го чакахме във франкфуртската къща — Верена и аз. Сега седим пред камината, в която вече гори огънят (тази година застудя рано). Господин Лорд се усмихва, докато си приготвя питие, след като ние и двамата бяхме отказали да прием.

— Не сме вашите мили деца — казвам аз. — Дойдох тук, защото имаме да ви съобщим нещо. И защото искаме да ви го съобщим, преди да го научите от другите.

Господин Лорд отпива глътка и казва съвсем спокойно:

— Вече го знам.

— Какво знаеш?

— Всичко, което трябва да знам, мило дете.

— От кога?

С иронична усмивка Манфред се замисля и поглажда бялата си коса.

— Почти от самото начало — отговаря приятелски той, след което отпива. — Наистина ли не искате уиски, Оливер?

— Не. Вие блъфирате!

— Блъфирам ли? — усмивката на Манфред Лорд съвсем омеква. Той отива до един от прозорците. — Бихте ли дошли при мен, Оливер, да видите нещо?

Аз отивам при него и поглеждам навън в есенния парк пред къщата. На чакълестия път, по който вече са окапали много листа, стои белият ми ягуар.

— Какво означава това?

— Това означава, че най-сетне получавате обратно колата си. Тук между другото са ключовете и документите. — Той ми ги подава и аз механично ги поемам. Лорд се разхожда напред-назад из стаята. — Вижте, Оливер...

— Господин Лорд...

— Сега ще говоря аз. Вие сте в моята къща. Няма да постигнем нищо, ако се прекъсваме. Човек като мен трябва да бъде предпазлив, разбирате ли? Трябва да бъде много предпазлив.

— Вярвам ви.

— В какво вярвате вие, ми е безразлично. А и грешите. Вие например вярвате на това, което казва вашата приятелка Джералдин, а именно че Лео ще ми даде снимките от Елба днес. Той ми ги даде, естествено, веднага щом ги прояви. Защо да чака толкова време? Май не сте много интелигентен. Между другото и от Джералдин нямам по-добро впечатление. Тя наистина мисли, че още не съм видял снимките. За нея нещата се движат бавно. Тя искаше да ги ускори, във всеки случай така каза на Лео по телефона.

— По телефона? Кога?

— Онзи ден. Оливер, не е възможно да сте толкова наивен.

Верена се изправя и иска да напусне стаята. Мъжът ѝ я блъска обратно и тя пада в креслото.

— Ти ще останеш тук. Ще чуеш всичко. Аз мълчах достатъчно дълго. — Изрича го не със злоба и разтреперан, а съвсем спокойно. И преди да продължи да говори, той все пак приготвя две питиета. — Може би ще имате нужда от тях. Е, добре, историята, която имам да ви разкажа, не е хубава. Но коя истинска история е хубава? Известни са ми всичките любовници на жена ми — скъпа, налага се да останеш на мястото си, не разбра ли? Знам всички писма, които тя получаваше и забравяше да унищожи, знам всичките ѝ телефонни разговори.

— Лео, този мръсник...

— Не го наричайте мръсник, скъпи Оливер. Лео е верен слуга на своя господар. Той ми показа писмата преди да ги покаже на вас. Той ми даде да чуя записите, преди да ги даде на вас. Той ви изнудваше по мое поръчение. Без никакво желание. Той е мекосърдечен. Но аз трябваше да бъда сигурен. Както винаги. Той ви принуди да заложите колата си и да му дадете парите, които съвестно ми предаде. След това не можехте вече да плащате в срок полиците и колата ви беше отнета. Нали така, малкият ми?

Аз мълча.

— И така, понеже знам достатъчно, взех колата от „Копер и сие“. Не можех да присвоя вашите пари.

Внезапно Верена сграбчва чашата и изпива половината.

— Видя ли, че имаш нужда от питие, скъпа — казва Манфред Лорд.

Аз също пия. При това ръката ми така трепери, че разливам малко уиски.

— Възложих на Лео да ви изнудва, защото знам колко много младите хора държат на колите си. От степента на вашата готовност — да се оставите да ви изнудват и да се откажете от колата си, можах да разбера влечението ви към Верена. — Той се покланя. — Явно трябва много да я обичате.

— Да, много я обичам.

— Това мога да го разбера. Тя е достоен за обич човек.

— Господин Лорд, много съжалявам, че действях зад гърба ви и злоупотребих с гостоприемството ви. Но тъй като вече знаем истината, трябва да ви кажа, че Верена е решила да ви напусне и да се омъжи за мен.

— Защо крещите така, скъпи Оливер? Всичко това го знам отдавна.

11.

— Знаеш?

— Всичко, сърце мое, уплаших ли те? Не исках. Сега трябва да запазиш самообладание. Погледни мен, аз го запазвам. При това за мен е по-трудно, отколкото за теб, защото...

— Откъде знаете? — питам аз.

— Млади приятелю, комуто очевидно липсват добрите маниери, в противен случай не бихте ме прекъсвали... Но очевидно притежавате други качества... Докъде бях стигнал, а, да... Аз възложих на Лео да ви следи почти от една година. Знам за вашите срещи в къщичката, знам за кафенето, знам, че не от няколко дни, а от няколко седмици сте били на Елба, преди да се срещнем. Знам, че сте спали в къщата ми, когато сте пристигнали, че по цели дни сте били с Верена в морето, в Марчана Марина, в Порто Адзуро. Знам какво е ставало в лодката, какво се е говорило в лодката. Искате ли да ви пусна един от записите?

— Записи?

— Сега има съвсем малки, много удобни магнетофони. Твоят любезен брат, Верена, ми обърна внимание. Много го бива в техническите работи... Тези миниатюрни апарати се включват и изключват автоматично. Едно такова чудо на техниката Ото монтира на моторницата, скъпа. И снимките, които направи, са изключителни.

— Тази свиня! Тази свиня! Тази свиня!

— Но много интелигентна свиня. Обратно на, извинете ме, например на вас, Оливер. Затова и не оставих Джералдин да отпътува сама за Елба. И тя остави у мен впечатление на доста ограничен човек. Но под ръководството на Ото, когато трябваше само да изпълнява неговите нареждания... Не, не, аз и от нея съм много доволен. Много.

Навън започна леко да вали. Капките падат по есенните дървета, пожълтелите поляни, по чакълестия път, по бялата ми кола. Манфред Лорд продължава да се разхожда напред-назад из библиотеката.

— Човек с бизнес като моя никога не може да бъде достатъчно предпазлив, вече ви казах. Всеки от твоите любовници беше мой потенциален професионален противник и можеше да стане опасен за

мен. Затова изготвих досие за всеки от тях. Не за да го изоблича като прелюбодеец, имам предвид не на първо място, въпреки че това е постоянна заплаха, а по-скоро да го държа в шах по отношение на сделките. — Лорд се смее. — Господин Сабадини беше единственото изключение. Моят приятел. Моят добър партньор. И точно него ти захвърляш! Тогава ти попречи на няколко големи сделки, знаеш ли го, сладка моя? Но аз не ти се сърдя...

— По-нататък. Говорете по-нататък.

— Най-сетне събудих любопитството ви, нали? На няколко пъти ви дадох стари книги, когато летяхте при баща си. Вие снимяхте много от страниците.

— Откъде сте разбрали?

— От Джералдин.

— Тя няма как да знае.

— Познавате ли едно сакаато момче, мисля, че се казва Ханзи? Е, той ви е наблюдавал, когато сте снимали страниците, и е разказал всичко на Джералдин. А тя в безумната си ревност към вас неверния, го разказа на мен.

— Е, и?

— Не казвайте „е, и“, млади приятелю. Човек, съден за прелюбодеяние, не може да се ожени за жената, с която лъже съпруга, дори и след нейния развод. Не го знаехте, нали? Виждам, че ще трябва да пийнете още нещо...

12.

В библиотеката е толкова тихо, че човек може да чуе как навън падат капките. Аз сам си приготвям питие. Господин Лорд се усмихва. Той се е облегал на един гоблен. Верена ни гледа. Знам, че трябва да направя нещо. Знам, че трябва да кажа нещо. Сега е мой ред.

— И какво означава всичко това? — питам.

— Всичко това трябва да запази моето добро име и да помогне за вашето щастие.

— Нашето щастие! — Верена се смее горчиво.

— Не се смей така, сърце мое. Ти и не предполагаш колко много те обичам. Никога не си предполагала. Никога няма да можеш и да предположиш. Знам, че ти не си ме обичала.

— Манфред...

— Аз бях за теб подслон, последното спасение, закрила и дом, никога любовник. Иначе нямаше да ми изневеряваш още от самото начало. Просто ударих на камък... — Той или е невероятен артист, или сега страда наистина. — Аз те обичах повече от която и да е друга жена, която някога съм срещал. Аз ти дадох всичко, което можех да ти дам...

— Можеш да си го вземеш обратно.

— Не го искам. Задръж всичко. Приемам развода. Може ли Оливер да те изхранва?

— От Коледа ще мога — казвам аз и си мисля: „Лъжа. Но ще принудя конкурентите на баща ми да ми предплатят.“

— Повярвайте, не ви мисля злото. Срещу любовта лекарство няма. Но и вие трябва да ме разберете, аз трябва да се защитавам. Защото, Оливер, с ръка на сърцето, вие ще използвате снимките, за да ме изнудвате, ако не се съглася веднага на развод, нали?

— Естествено.

— Виждате ли? И затова искам снимките. Всичките седемдесет и седем.

— Откъде знаете, че са седемдесет и седем?

— Вие бяхте толкова непредпазлив да проявите филмите при господин Едер във Фридхайм. Бизнесът на господин Едер не върви. Аз му отпуснах малък кредит — да продължавам ли?

— Не.

— Следователно: снимките и филмите. Виждате, работили сме с едни и същи методи. Има само една разлика — вие ми дайте сега вашите филми и снимки, аз ще задържа всичките, направени от Ото и Лео. И ако един ден — не го вярвам, вие сте почтен човек, вие ми отнемате само жена ми — ако някой ден разбере, че притежавате копия, ще намеря адвокат, който ще съсипе и вас, и брака ви с всичките филми и записи, които притежавам. Ти ме познаваш, Верена. Сериозно ли говоря? Ще го направя ли?

Верена кима.

— Виждате ли, Оливер? Умна жена. Къде, между другото, са филмите?

— В добро скривалище.

— Изобщо не съм предположил, че не са в добро скривалище. Кога ще ги получа?

— Едната половина, когато подадете молбата за развод, другата при обявяването на развода.

— С това съм съгласен. Кога ще се разделим? Сега е вече краят на октомври.

— Подайте молбата за развод веднага. Тогава вероятно ще се уреди през януари.

— Великолепно, Оливер, великолепно. Тогава бихме могли тримата заедно да празнуваме Новата година. Не, не, виждам вече, че предпочитате да бъдете сами. — Той поглежда през прозореца. — Точно сега, когато имате отново кола. Такава кола е чудесна за студения сезон, нали? „Гарвани грачат, политат стремглаво към родния бряг. Блазе на тогова, който сега...“

— От къде знаете?

— Ото. Той си позволи да запише някои от вашите срещи в изгорялата къщичка. Трябваше само да закачи на външната стена малкия магнетофон. Наистина много чувствителна апаратура, скъпи Оливер.

13.

Може би вие сте с по-благороден характер от мен и нямаше да си вземете ягуара. Аз го взех. При тези обстоятелства щях да се почувствам като идиот, ако откажех. В края на краищата, аз бях изнудваният.

Пиша всичко както е.

Преди коледните празници нещата не бяха нито добри, нито лоши. Времето беше отвратително. Два дни след срещата с господин Лорд Джералдин внезапно напусна интерната и се премести в друг. На сбогуване ми подари дългия зелен наниз от стъклени перли и ми каза с усмивка, която никога няма да забравя:

— За спомен от мен. Не че ще ти донесе щастие. Щастие си имаш. Аз се борих за твоята любов с непозволени средства. Може би поради това загубих.

— Джералдин, виж...

Но тя ме прекъсна.

— За мен всичко вече е минало. Господин Лорд и ти. Вие сте се споразумели, както чувам.

— Чуваш? От кого?

— От новия ми сладур.

— Кой е той?

— Ото, разбира се.

— Той откъде знае?

— От господин Лео. Господин Лорд ще се разведе. Нямах никаква представа, че и ти имаш снимки, които го злепоставят.

— Лъжеш! Ханзи ти е казал.

— Да, лъжа. Защо да не лъжа? Винаги съм го правила. Ти ще дадеш снимките и ще се ожениш за Верена. Бъдете щастливи. Да се надяваме, че щъркелът ще ви донесе много сладки малки дечица. — Ние разговаряме в сградата на училището. Навън изсвирва клаксон. — Трябва да вървя. Желая ти много радости, скъпи мой. И ми прости, ако можеш. Все пак, без да искам, допринесох за твоя шанс.

Тя ми кимва — отново старата „лъскава курва“ с вдигната високо тупирана коса, удължени мигли и страховито начервени устни. Тя поклаща бедра, когато с прекалено високите си токчета напуска училището.

Прости ми, ако можеш, Джералдин!

Никога няма да можеш, знам...

14.

Майка ми става все по-зле.

Тази новина научавам от директора на лудницата, в която е настанена. Била съвсем апатична и неконтактна, ми пише той, и споменава само моето име. Непременно да отида по Коледа. Това и ще направя. Ако се съди по писмото на доктора, майка ми ще доживее до Коледа.

Рашид пожела да остане в моята стая. Шефът разреши. Ханзи вече не говори с мен.

Ако вляза някъде, където е той, веднага излиза.

Тъй като пак имам кола, мога да предприема някои неща и една лъжа, която разказах преди на Верена, стана истина. Посетих конкурентите на баща ми. (Името по разбираеми причини, не искам да назова.) Господата се съгласиха да ми отпуснат голям аванс. По Нова година ще мога да разполагам с него. Това означава — жилище и живот с Верена и Евелин осигурени, докато започна да работя.

На 28 ноември господин Лорд отива с жена си при адвокат и подава молба за развод. Верена изважда половината фотокопия от сейфа си и ги предаваме на господин Лорд заедно с филмите. С лупа в ръка, той ги преглежда много внимателно, след което ги хвърля в огъня на камината, пред която седим, и вдига чаша.

— Човек трябва да може и да губи. Аз очевидно не съм бил истинският мъж за Верена. А, да, за малко щях да забравя! Качете се при Евелин, Оливер, тя иска да ви каже лека нощ. Постепенно трябва да свикнете с определени бащински задължения.

Евелин вече е в леглото. Тя сияе, когато влизам, и протяга към мен ръчички:

— Чичо Мансфелд!

— Лека нощ, мъничката ми.

Съвсем тихо:

— Мама ми каза, че след Нова година сме разведени.

Аз кимам.

— Благодаря, чичо Мансфелд. Благодаря! Повече не можеше да се издържа. Обещавам, че винаги ще се уча добре и ще бъда много добра заварена дъщеря.

Тя започва да се смее, докато се задави.

— Донесох ти марципан. Този път ще го вземеш ли?

— О, да. Да.

И още една целувка.

На 18 декември започва Коледната седмица. На петнадесети Манфред трябва да замине за Виена. Той ми се обажда в интерната.

— Не е необходимо да разигравате театър. Знам колко често сте прекарвали нощта в къщата, когато ме е нямало. Ако искате още веднъж да се видите с Верена, преди да отлетите — вие сте мой гост.

— Господин Лорд, аз...

— Не се страхувайте. Дал съм отпуска на всички служители, дори на Лео. Ще бъдете сами с Верена и Евелин.

— Не знам...

— Значи ще кажа на Верена, че ще дойдете на петнадесети. Аз отсега се сбогувам с вас, Оливер. Всичко добро на вашето семейство и на вас самия. Бъдете здрав.

Следователно на 15 декември вечерта (вали, духа леден вятър) съм на алеята Микел. Вечеряме тримата: Евелин, Верена и аз. Евелин помага на майка си при сервирането. Внезапно тя казва:

— Всъщност тате е добър човек, нали? Така да ни пусне да си отидем! Не можех да си го представя!

— Съкровище мое, догодина най-сетне ще бъдем тримата заедно.

15.

По-късно вечерта Евелин заспива, а ние с Верена седим един срещу друг пред камината. Цепениците пращят.

— Половината от снимките са още в сейфа — казвам аз. — И ръкописът е там. Нашата история. Моля те, донеси го. Написал съм последната част, която искам да добавя и да дам книгата в някое издателство. Защо се колебаеш?

— Всъщност спрямо нас Манфред постъпи почтено. Дори Евелин го каза.

— Зависи как го приема човек... Под натиск... беше почтено.

— Ако книгата намери издател, Манфред ще бъде съден за сделките с баща ти.

— Мислих затова. Ръкописът е дневник, нали?

— Да.

— Редакторът, който ще го чете, е длъжен да мълчи — като лекарите, които са длъжни да пазя тайните на пациента.

— Но когато книгата се публикува?

— Нямам нищо против, баща ми и леля Лизи да бъдат наречени с истинските си имена, да се разбере какви негодници са.

— Но тогава и Манфред ще...

— Чакай. Това, което съм написал, е откровен съвременен роман. Трябва да го зашифровам така, че никой да не може да познае истинските герои. Затова няма да го посветя на теб.

— Но аз ще знам, че е написан за мен.

— Само за теб, Верена.

— Да.

— Да вървим ли... искаш ли... може ли сега да си легнем?

— Да, мили мой. Толкова копнея за теб.

— Когато се оженим, вече никога няма да се разделим.

— Никога.

— Ти ще ме придружаваш при всичките ми пътувания.

— Винаги ще спим в една стая.

— Винаги ще спим в едно легло.

- Мислиш ли, че всичко ще свърши добре?
- Надявам се. Но се страхувам, че не.
- Аз също.
- Страхливецо, хвани ръката на друг страхливец.

16.

Естествено, в интерната цари коледно настроение. Всичко е както винаги. Който може да си замине вкъщи, е радостен. Който трябва да остане, е тъжен. Само не и Ханзи. Той сияе, че няма да се наложи да вижда лайнните си родители.

Джузепе се смее, пее и танцува. Али е осигурил за него и за баща му самолетни билети до Рим.

— От Рим с експреса са само три часа до Неапол — разказва Джузепе. — Той ще прекара Коледа с майка си, баща си и всички роднини.

Рашид се държи страхотно спокойно.

— Кога ще се върнеш, Оливер?

— На седми януари следобед.

— Може ли да те посрещна?

— Естествено.

— Ще те чакам на летището. Аллах да те пази във всички твои пътища.

— И теб също, Рашид. Не бъди тъжен. Може би скоро и ти ще можеш да се прибереш вкъщи.

— Вярваш ли наистина?

— Неизбежно като смъртта.

На това малкият принц се усмихва.

Преди да замина, преписвам на машина останалата част от ръкописа и написвам предговора за редактора, както го обсъдихме с Верена. Измислям и една кратка сцена на сбогуване.

Верена ме откарва до летището. Предаваме ръкописа в пощенската служба. Чакаме дълго, защото работата преди празниците е много. Избрах си едно от най-добрите издателства във Франкфурт. Ако ми откажат книгата, винаги мога да потърся друго издателство. С Верена се държим за ръце, когато оставям пакета на гишето.

Теди Бенке и „Бонанзата“ чакат вече на пистата, когато тръгвам за митницата и се сбогувам с Верена.

— Поздрави Евелин. И мъжа ти. И ако имаш възможност, обаждай се в хотела.

— Да, мили.

— Защо плачеш?

— Защото съм толкова щастлива.

— Не е вярно.

— Напротив.

— Не. Но скоро ще бъдеш щастлива. Сега вече всичко върви много бързо. Виж, написах толкова дебела книга — само още една глава, и вече ще е минало.

— Да — казва тя, докато бързаци хора се бутат в нас, глас по високоговорителите непрекъснато известява пристигането или заминаването на самолети, — тогава всичко ще е минало.

— Господин Мансфелд моля да се яви на гишето за паспортна и митническа проверка. Господин Мансфелд!

Ние се целуваме.

— Страхуваш ли се? — питам аз.

— Да.

— От какво?

— Господин Мансфелд... господин Оливер Мансфелд моля да се яви незабавно!

— От какво се страхуваш?

— Толкова съм щастлива с теб. Но винаги когато човек е най-щастлив, се случва нещо ужасно.

— Глупости! Разводът е през януари. Тогава скорострелно ще допиша последната глава.

— Последна глава...

ЕПИЛОГ

1.

На 9 януари 1962 година в 14:00 часа около триста деца, които се бяха събрали пред училищната сграда на интерната на доктор Флориан в Таунус, забелязаха черна сянка, която внезапно изникна от снежната буря, бушуваща от часове. Това беше хеликоптерът на Бундесвера, който дълго беше обикалял над училището, докато пилотът разпознае големия бял чаршаф с нарисувания на него червен кръст. Най-сетне машината започна да се снишава. Перките завихряха снега и го запращаха в лицата на малките. Вертолетът кацна върху червения кръст. Пилотът и вторият пилот изскочиха навън.

Отвориха вратата и помогнаха на един неспособен трудноподвижен възрастен мъж да слезе. Той беше с тежък старомоден балтон, дебел шал и голяма шапка. Откъм училището към него се запъти професор Флориан.

— Алберт Лазарус — представи се старомодният пришелец. Един от многото случаи, в които парадираше с това име — името на големия лекар и филантроп Алберт Швайцер, на когото се опитваше да подражава в обноски и начин на живот, защото той се казваше, както вече съобщихме в началото Паул Роберт Вилхелм Алберт Лазарус.

— Доктор Флориан. Очаквахме ви, господин Лазарус.

— Очаквахте ме?

— Криминалистите използват тук при нас един преподавател, тъй като всички телефонни връзки са прекъснати.

— Тази сутрин се върнах от Виена и се представих на инспектор Вилмс от служба „Убийства“ във Франкфурт. Вижте, аз съм стар болен човек, дето дните му са преброени — Лазарус бързо пхна в устата си три различни по цвят хапчета. Явно в джоба си има много такива. — Но аз съм и човекът, който прочете ръкописа на Оливер Мансфелд. Помолих инспектор Вилмс да ми разреши лично да донеса ръкописа въпреки цялото напрежение и опасност — защото полетът беше всичко друго, но не и приятен, — за да мога да присъствам при разследването на случая, което явно няма много да се забави.

Единият от пилотите връчи на Лазарус очукан стар куфар.

— Благодаря — каза редакторът, след това се обърна към професор Флориан. — Тук съхранявах ръкописа. Къде е главният инспектор Харденберг?

— Той разпитва долу в „А“ свидетели. Извинете, „А“ е...

— Хотел, знам. Мисля, че знам всичко, което трябва да се знае за „А“, за вашия интернат, за децата, а и за някои от възрастните. Как мога да стигна до хотел „Амбасадор“?

— Пригответе ви ви шейна. Всички пътища са затрупани.

— Добре че шейната е толкова голяма — каза Лазарус. — Защото сме докарали ковчег. Така ще можем да го вземем.

При тези думи пилотът и вторият пилот извадиха от вертолета ковчега. Мъртва тишина. Върху матово блещукащия ковчег падат снежинки, безброй снежинки.

— Тялото в „А“ ли е?

— Да. Патоанатомът го оглежда там.

— Тогава да потегляме — казва Лазарус.

2.

Главният инспектор Харденберг седеше на зелената маса в билиардната зала на хотел „Амбасадор“ и пушеше къса лула. Все още е слаб. Годишите, изминали от времето, когато се занимаваше със случая „Мансфелд“, явно са отминали, без да го бележат. Беше си същия както тогава — висок, строен, симпатичен. И характерът му не беше се променил — все така обичаше деца и все така се държеше приятелски, търпеливо и с разбиране към събеседника.

— Повярвай ми, че познавах твоя Оливер много по-отдавна от теб — казва той на принц Рашид Джемал Ед-Дин Руни Бендер Шахпур Исфакани.

Малкият принц седи в едно кресло в билиардната, която инспекторът си беше уредил за работно помещение. В салона има фотоапарати и разни уреди на хората от следствения екип. Лампа със зелен абажур осветява билиардната маса.

— Знам, че ти е бил приятел и си го обичал. И аз го обичах. Когато го срещнах за първи път, той беше малко по-голям от теб. Рашид, искаш ли да ми помогнеш?

Принцът кимна, сълзи се стичаха по бледите му бузи. Той не ги бършеше.

— Кой... кой уби Оливер? — попита, хълцайки.

— Откъде знаеш, че е било убийство?

— Трябва да е било убийство, сър. Тъй като аз посрещнах Оливер на летището...

— Разкажи сега съвсем точно как стана.

— Онзи ден. В неделя. В три и половина. Той се върна от Люксембург със самолета на баща си. Бяхме се уговорили преди коледните празници, че аз ще го посрещна... Но всичко това вече ви го разказах!

— Разкажи ми го пак. Не бързай. Спокойно. Оливер няма да възкръсне. Но ако ти ни помогнеш, Рашид, положително ще открием виновника за смъртта му.

— Да, сър — каза малкият принц. — Обещавам ви, че ще направя всичко възможно да ви бъда в помощ. Оливер беше мой брат. Това е една наша игра.

— Да, познато ми е. В интерната, в който бях като малък, също я играехме — рече Харденберг. Той пусна една бяла топка да се търкаля по зеленото платно на билиардната маса. Тя улучи една червена.

— Сега, понеже Оливер е мъртъв, оставам съвсем сам — каза принцът. — Много съм нещастен, защото се страхувам, че никога вече няма да мога да се върна вкъщи.

— Не се отчайвай, Рашид. Още се случват чудеса.

— Добре, сър.

Инспекторът търкулна втора топка по зеления плат и допълни:

— Повечето хора са самотни, Рашид. Когато видях Оливер за първи път, и той беше самотен.

— Аз мисля, сър, че децата са като бездомни кучета.

— Има нещо вярно. Кажи ми, значи ти го очакваше на летището във Франкфурт?

— Да, сър. Той дойде от митницата, където го проверяваха, и ми каза, че много се радва, дето го посрещам. Това ме накара да се почувствам ужасно доволен.

— Какво друго каза?

— Че майка му е много болна. И ми даде талона.

— Какъв талон?

— Преди да отлети, беше оставил колата си в един гараж на летището. И тогава ме прати да уредя да изкарат колата от гаража.

— Белият ягуар?

— Да, сър.

— Защо сам не си го взе?

— Каза, че трябва да телефонира и няма време.

— Правеше ли впечатление на щастлив човек?

— Да, сър. Въпреки че майка му беше толкова болна. Аз отидох до гишетото за колите, а той отиде в бара, за да телефонира.

— Всичко точно ли ми разказваш?

— Точно.

— Каза ли ти на кого иска да телефонира?

— Не, сър.

Вратата на билиардната се отвори и влезе Маркус, млад и амбициозен служител от следствения отдел. Той носеше три снимки, току-що проявени, още мокри. Инспекторът кимна на Рашид.

— Един момент.

— Разбира се, сър — отвърна малкият принц.

Маркус каза тихо на Харденберг:

— Това са отпечатаъци от пръсти, които открихме в изцапаната с кръв кола на мъртвия. Те са на Оливер Мансфелд. Тези отпечатаъци също намерихме в колата. Те са на този малък чужденец тук, взех неговите отпечатаъци. Съвпадат. Но са по-стари и не са кървави. — Извади третата снимка. — А това са пръстови отпечатаъци, които не може да се идентифицират. От Франкфурт пратих копие във Висбаден, във Федералната криминална служба. Отпечатаъците не са регистрирани там. Те са много по-стари от тези на малкото момче.

— Вероятно на хора, които Оливер е возил в колата си.

— Вероятно.

— Какво прави доктор Петер?

— Все още работи в сутерена.

— Колко време му е необходимо?

— Господин инспектор, знаете колко е трудно при обесени.

— Да, знам. Между другото, пристигна ли вече този господин Лазарус?

— Кой?

— Господинът, който е чел ръкописа на мъртвия.

— А, да. Хеликоптерът е докарал и ковчег.

— Къде е господин Лазарус?

— Във вестибюла. Пие „Фернет Бранка“. Казва, че се чувства много зле. Молбата му е, ако е възможно, да говори с вас веднага.

— Тогава останете малко тук с момчето, докато говоря с господин Лазарус.

— Да, господин инспектор.

Харденберг се запъти към вратата. Пътьом погали Рашид по черната коса.

— Почакай няколко минути, моето момче. Ще се върна бързо.

— Да, сър.

Харденберг даде знак на Маркус. Той седна до Рашид и го потупа по рамото.

— Можеш ли да играеш бiliarд?

— Да, сър.

— Искаш ли да играеш с мен?

— Не, сър. Моля ви, не се сърдете, но не искам да играя сега.

— Защо?

— Защото убитият ми е като брат — отговаря принцът. — И ми е много криво. Моля ви, не ми говорете, иначе ще се разплача, а баща ми все казваше, че е невъзпитано да се плаче пред чужди хора.

Маркус зяпна момчето. Удари леко една бiliarдна топка. След това в голямата стая настана тишина.

А навън снегът продължаваше да пада, засипваше улици и пътища, тежки клони на стари дървета се пречупваха с пращане под неговата тежест. Като че ли самият въздух беше от сняг, като че ли изобщо нямаше въздух, а само леплива задушаваша маса без име, безплътна и същевременно потискаща, идваща от безкрайността на всемира, безмерна.

3.

В луксозния вестибюл на „Амбасадор“ редакторът Лазарус се представи на главния инспектор Харденберг. И кихна два пъти.

— Вероятно това пътуване ще бъде последното в живота ми. Аз съм много болен. Всяко натоварване може да е фатално.

— Защо тогава дойдохте тук?

— Защото исках да предам ръкописа.

— Това можеше да стане чрез някой от моите хора.

Лазарус, който дояждаше парче торта, си изтри устата и отговори с достойнство.

— Човекът, прочел първи ръкописа, трябваше да ви го донесе, господин инспектор. След като го изчетох, вие вече не сте непознат за мен. И въпреки моите страдания, аз проявявам интерес — може би ще ме разберете — към живота на другите. Предполагам, че интересът към живота на другите при никого не е така ярко изразен, както при тези, които знаят, че скоро ще си отидат от този свят. И затова ви моля да разрешите да участвам в разследването.

— Невъзможно.

— Напротив! С този ръкопис ви предавам най-важния доказателствен материал. Не би ли могло един-два дни да съм ви нещо като помощник?

Харденберг наблюдаваше малкия розов човек, който ровеше в остатъците от тортата си.

— Защо?

— Защото искам да науча последната глава, господин инспектор.

— Последната глава ли?

— Последната глава на ръкописа, който ви дадох. Именно тя липсва, последната глава. Прочетете ръкописа. Ще ви помогне много. Нали отсега нататък ще съм ви сътрудник?

— Да... доколкото е възможно... с удоволствие.

4.

Главният инспектор Харденберг се върна в билиардната и отпрати сътрудника си Маркус.

— Сега да продължим разговора си, Рашид.

Харденберг остави дебелия ръкопис, който му даде Лазарус, върху билиардната маса и седна.

— Значи ти посрещна приятеля си Оливер?

— Да, сър. И той ме изпрати да докарам ягуара му.

— Когато се върна, той къде беше?

— В бара. Мисля, че се казваше „Синият бар“.

— Той пиеше ли нещо?

— Оливер беше изпил един коняк и говореше по телефона. Тъкмо затваряше слушалката, когато влязох. Телефонът стоеше на тезгяха. В бара имаше доста хора.

— Те трябва — поне някои от тях — са чули разговора на Оливер по телефона.

— Сигурно. Но аз не ги познавам.

— Пуснахме обява по вестниците.

— Да — каза Рашид. — Но ще се обадят ли?

— Защо не?

— Има много причини, сър, да отидеш в някой бар и след това да не се обадиш, когато издирват кой е бил там.

— При разпита барманът каза, че твоят приятел Оливер очевидно е телефонирал на жена. Имаш ли представа коя е тя?

— Да, сър.

— Коя е? Как се казва?

— Извинете ме, но не бих искал да кажа. Оливер ми беше приятел. И тази дама... Не, не мога да говоря.

Харденберг потупа ръкописа до себе си.

— Твоят приятел е написал роман. Тази нощ ще го прочета. Тогава и аз ще знам коя е дамата.

Рашид мълчеше.

— Няма ли да ми кажеш?

— Никога. Бих се чувствал като предател.

Харденберг гледа дълго малкото момче с копринените клепащи и насълзените големи черни очи и въздъхна.

— Добре. Трябва да браниш приятеля си.

— Радвам се, че го разбирате, сър.

— Какво се случи, след като докара колата?

— Отпътувахме към Фридриххайм, за интерната.

— Оливер бързаше ли?

— Много. Той ме свали пред „Квеленхоф“ — това е къщата, в която живея — и каза, че трябва да отиде някъде.

— Къде?

— Не ми каза.

— Радостен ли беше или тъжен?

— Много радостен и развълнуван.

— Знаеш, че намерихме колата на Оливер на около два километра от сградата на училището, наполовина затрупана в снега.

— Чух.

Харденберг търкулна пак една бяла топка по масата. Рашид я върна. Подаваха си я няколко пъти.

— Колата беше цялата в кръв.

Рашид треперливо преглътна.

— И Оливер беше целият в кръв, нали? Някой го е бил жестоко, преди да го обеси.

— Значи вярваш, че е бил убит?

— Сигурен съм.

— Но тук Оливер има само приятели, не врагове.

Рашид наведе глава и замълча.

— Е?

— Нямам какво да кажа.

— Ако вярваш, че е бил убит, не смяташ ли, че всичко е било свързано с тази жена, за която не искаш да говориш?

— Моля ви, сър, не ми задавайте въпроси, на които не мога да отговоря.

— Значи смяташ, че е така?

— Не съм го казал.

— Но си го помисли.

Малкият принц вдигна очи и дълго гледа инспектора, без да каже дума. След това кимна.

— И въпреки всичко не искаш да ми кажеш коя е тази жена?

— Не.

— Щом прочета ръкописа, ще знам коя е.

— Да, сър. За съжаление. Но тогава няма аз да съм предал Оливер. — Рашид сви и разпусна пръсти. — Може ли... ако човек... може ли да видя Оливер?

— Не, за съжаление.

— Защо не?

— Съдебният лекар... Твоят приятел не изглежда вече като преди... доста е... Ще го положим в ковчега.

— Разбирам. — Известно време малкият принц мълча. После каза: — Имам една молба, сър. — Рашид извади два плика от джоба си. — Напоследък Оливер споменаваше как имал чувството, че скоро ще умре.

— Така ли?

— Да. Той не се усещаше заплашен, не беше болен. Казваше ми понякога, че има такова чувство. И ако това стане, казваше, че тези два плика трябва да бъдат погребани с него.

— Какво съдържат те?

— Не знам, сър. Пликовете са запечатани. Но аз спя в неговата стая и когато ме извикахте, ги взех със себе си.

Харденберг стана и притисна до себе си малкото момче.

— Благодаря ти. Сега вече можеш да си тръгваш. Ще се прибереш ли сам в тази вихрушка или някой от моите хора да те придружи?

— Ще се прибера сам, сър.

— Благодаря ти за разговора, Рашид.

— Няма нищо, сър. Тъжно е, че Оливер е мъртъв, нали?

— Да — каза Харденберг, — много тъжно.

Той гледаше след малкото момче, което с достойнство тръгна към вратата, там се обърна, поклони се още един път, избухна в сълзи и побягна от стаята.

Харденберг отново запали лулата си. След това отвори двата плика. От единия изпаднаха парчета от плоча, от другия Харденберг извади цяла плоча.

На запазената плоча имаше надпис:

„НАШИЯТ КОНЦЕРТ“
УМБЕРТО БИНДИ с ЕНЦО ЧЕРАЛЬО
и неговият оркестър
Солист Кошет

Инспекторът трябваше да съедини частите на другата плоча, за да прочете надписа ѝ. Той гласеше:

„ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА“
Оригинален саундтрак от „Обичате ли Брамс?“

5.

Патоанатомът Фридрих Петер беше дребен и пълен. През живота си бе изследвал толкова много трупове, че не би могъл да назове дори приблизителния им брой. Бяха му предоставили едно помещение в сутерена на „Амбасадор“ за огледа на мъртвия Оливер Мансфелд. Оливер Мансфелд лежеше гол върху голяма маса, покрит с бял чаршаф. Харденберг влезе в помещението.

— Убийство ли е?

— Не.

— Тогава?

— Самоубийство.

— Но раните?...

— Вижте, господин инспектор, случаи като този са ни най-неприятни. Въпреки всичко ви казвам, момчето се е самоубило.

— Откъде знаете?

— Има дебели учебници за истинските и фалшивите самоубийства. В нашия случай този, който е предизвикал нараняванията — разбира се, не знам кой е, да го откриете е ваша задача, а нараняванията са от тъп предмет — та този, за когото става дума, дори не си е направил труда да създаде измамно впечатление за самоубийство. Елате сега. — Докторът се наведе над мъртвеца. — Виждате ли тук белезите от удушаването?

— Да.

— А ето нараняванията. Тук. Тук. И тук. Направих няколко микроскопски изследвания. Кръвта от зацапаните места в колата е идентична с тази на мъртвеца. Има специален метод за установяване кога и по какъв начин се губи кръв. Открихме кръв в кулата, по стълбите на кулата и в колата. В малката кола не е могло да има борба.

— Ами ако мъртвецът сам е предизвикал нараняванията си?

— Невъзможно. Нека да продължа. Моето твърдо убеждение е, че умрелият е бил нападнат и ранен в кулата. Тогава той — вече ви казах, че смъртта е настъпила някъде в ранните вечерни часове на

неделния ден — се е довякъл до колата си. Но по това време все още не е валило. Хората ви са намерили кървави следи под снега.

— Да, точно така. Но какво е търсил в колата?

— Нямам представа. Искал е да избяга. Да се скрие. Кой може да знае? Това не е моя задача. Вече е валило, когато раненият се връща обратно в кулата.

— Откъде вадите това заключение?

— Дрехите и обувките му бяха пълни със сняг, когато го намерихме.

— Снегът е навалил и в кулата.

— И подметките на обувките му бяха заснежени, господин инспектор. А намерих и кръв по подметките. Но не това е решаващото. Вижте тази малка ивица на шията, която е от въжето. Очевидно се е появила най-малко два часа след нараняванията от ударите, а тези наранявания — в това няма никакво съмнение, е получил още приживе. Във всеки случай те не са били толкова тежки, че да не може да отиде до колата си и да се върне в кулата.

— Възможно е някой да е изцапал колата с кръв. Възможно е момчето да не се е качило само в колата.

— Напротив. Кръвта, която намерихме, беше на капки, а не размазана. После — каза доктор Петер — ние правим разлика между типични и нетипични обесвания. Самоубийците се бесят...

— Типично.

— Тъкмо обратното! Нетипично!

— Какво означава това?

— Ако аз ви бесех, господин инспектор, възелът на въжето щеше да се падне точно при шийния прешлен, за да си прекършите врата бързо и сигурно. Ако ви бесех аз, щях да се постарая по въжето да няма кръв, ако преди това съм ви нанесъл удари.

— Имаше ли кръв по въжето?

— Да, кръв на мъртвеца. И на гредата имаше кръв. Имало е, така си мисля, борба между младежа и някои друг, при която младежът получава наранявания. Те не са били толкова тежки, че да му е невъзможно да се обеси. Изследването на съдържанието на стомаха показва, че младият човек не е бил пиян и не е бил доведен до безпомощно състояние с наркотици или сънотворни. По мое мнение не може и дума да става за убийство, представено като самоубийство. С

това искам да кажа, че е изключено след настъпването на смъртта да са нанесени още наранявания. Това показва микроскопското изследване, както вече отбелязах.

— Значи той е бит...

— Но не така, че да не може да се движи.

— ... Но не така, че да не може да се движи. Довлича се до колата си, остава в нея известно време.

— Правилно.

— Връща се в кулата и там се обесва. Защо?

— Това — казва доктор Петер — е ваш проблем, господин инспектор. Аз помолих професор Мокри от университета във Франкфурт да долети веднага, за да потвърди моето мнение. Той ще пристигне всеки момент. Не е било убийство, повярвайте ми. Какво е това?

— Два плика, нищо особено. Ще ми направите ли услуга?

— С удоволствие.

— Когато стигнете до единодушно мнение с професор Мокри, ще освободя трупа. Вие ще го сложите в ковчега, моля ви, сложете там и двата плика.

— Както кажете — отвърна доктор Петер.

Харденберг погледна мъртвия.

— Познавах го още от малко момче. Ако е самоубийство, ако е било самоубийство, защо го е направил?

— Това — каза доктор Петер — е друг въпрос.

Харденберг излезе от сутерена. Във фойето на хотела забеляза дебелия редактор. Лазарус му махна. Харденберг отиде при него.

— Предполагам, че сега ще се приберете в стаята си и ще четете ръкописа?

— Точно това мислех да направя.

— Мисля, че тогава до утре вечер ще сме съвсем наясно. Кажете ми, господин инспектор, проверихте ли джобовете на мъртвеца?

— Естествено.

— Много неща ли намерихте?

— Не много.

— Между тях имаше ли и една маслина?

— Защо?

— Ако бяхте прочели ръкописа, щяхте да разберете въпроса ми.
Та имаше ли маслина в джоба си?

— Да. Много стара, изсъхнала.

— Къде е тя?

— В стаята ми.

Паул Роберт Вилхелм Лазарус тихо каза:

— Ако маслината не ви трябва повече, господин инспектор, може ли да я взема?

— За какво ви е?

— Просто така — отговори нескопосаният мъж и се изчерви, — просто така.

6.

На 10 януари 1962 година сутринта близо до Фридхайм двама мъже газеха през високия до коленете сняг нагоре по хълма. Пътищата над интерната не бяха още почистени и по тях не можеше да се пътува дори с шейни. Единствената възможност да достигнат целта си двамата мъже — инспектор Харденберг и редакторът Лазарус виждаха в изключително трудното изкачване пеш.

В „Амбасадор“ им дадоха топли ботуши. Несръчният Лазарус току се хлъзгаше. Лицето му беше пламнало и пот се стичаше по челото му, въпреки че снегът продължаваше да вали на парцали и беше много студено. Потеше се и Харденберг. В това ужасно снежно море всяка крачка представляваше огромно усилие и инспекторът мислеше с гняв за това, че хората, които искаше да посети, може и да не са си вкъщи. Опитаха се да се свържат с тях по телефона, но от снеговалежа телефонните връзки в местността бяха прекъснати.

— Аз трябва да поседна за момент. Сърцето ми няма да издържи — каза Лазарус.

Върху шапката му беше паднала буца сняг от един клон. Видът му беше много смешен — опакован като мумия, с ботуши, потен и без дъх. Той автоматично бръкна в джоба на палтото си и без изобщо да избира, си натъпка хапчета в устата.

— Последната глава — каза бавно Харденберг.

Двамата седяха, загледани в снежната вихрушка. След миг се стреснаха — едно вековно дърво се пречупи почти из корен и полетя напред с шум на експлодираща бомба. Клоните на съседните дървета го задържаха и то остана полуизправено. Лазарус скочи и изкрещя. После смутен седна от ново до инспектора.

— Моля да ме извините, господин Харденберг... Аз... аз съм ужасно страхлив.

— Аз също. Но моите реакции са по-забавени.

— Не се ли стреснахте?

— Не мога да си го обясня точно, но вече съм преживял нещо такова. По време на войната, в Русия. Там също внезапно падна едно

дърво. Ние го огледахме и открихме, че бобър е проял дънера му.

— Бобър?

— Да. Явно го е гризал с месеци. Още едно парченце кора, още едно парченце дърво. Дървото се държи. Вероятно бобърът сам никога нямаше да успее. Но после падна снегът, тежестта е била прекалено голяма за дървото. Какво ви е?

Лазарус изтри лицето си с носна кърпа.

— Нищо — каза той. — Замислих се колко си приличат понякога дърветата и хората.

— Да — отвърна Харденберг, — само че това, което измъчва един човек, което дълбае в него, което го изяжда отвътре и го прави готов за сгромолясване, не е някакъв си бобър.

7.

Вратата на вилата се отвори. Появи се слуга в раирана жилетка. Лицето му беше бледо и имаше високомерен израз.

— Добър ден, господа. Какво желаете?

Харденберг назова своето име и това на придружителя си и извади от джоба си служебната карта.

— Криминална полиция. Вкъщи ли си е господин Лорд?

— Да, господине.

— Жена му също?

— Да...

— Тогава съобщете за нас.

— По какъв въпрос...

— Засега нямам намерение да разговарям с вас — каза Харденберг и пристъпи напред, а господин Лео направи крачка назад.

— По-късно ще си поговорим. В момента търся господин и госпожа Лорд. Не е ваша работа по какъв въпрос.

— Пардон, моля.

В този момент в антрето се появи Манфред Лорд. Той беше със сив костюм и черна вратовръзка. Застана под картината на Рубенс, на която закръглена руса жена си миеше краката.

Инспекторът си помисли за всичко, прочетено през изминалата нощ, а Манфред Лорд с усмивка на уста попита:

— Какво има, Лео?

— Господата са от криминалната полиция.

— Криминална полиция?

— Да, пардон, моля.

Манфред Лорд се приближи. Той извади ръката си от джоба и я подаде на Харденберг, който му се представи, после посочи останалия без дъх Лазарус:

— Инспектор Лазарус, моят помощник.

— Добре сте дошли, господа — каза Манфред Лорд. Той изглежда чудесно. Само нервното мигане на дясното му око от време

на време направи впечатление на Харденберг. Човекът се страхува, мисли си той. — За какво се отнася?

— За смъртта на ученика Оливер Мансфелд. Вероятно вече сте чули, че...

— Да. Жената на моя градинар донесе вчера тази новина. Тя беше долу в селището.

— Разбирате, че трябва да ви задам някои въпроси.

— Естествено, че разбирам, господин главен инспектор. Това, което малко не разбирам, е защо точно на мен искате да зададете тези въпроси.

— На вас и на жена ви.

— На мен и на жена ми? Защо?

— Това мога да ви обясня по-късно, господин Лорд. Беше ли много изненадана жена ви, когато научи за смъртта на Оливер Мансфелд?

— Не разбирам.

— Ако вие не разбирате, тогава бих искал да разговарям с госпожа Лорд.

Лицето на Манфред Лорд става пепеляво.

— Жена ми направи опит да се самоубие.

Лазарус по изключително смешен начин подскочи крачка напред и задъхан подвикна:

— Какво?

Лорд го погледна високомерно.

— Кога се опита да се самоубие жена ви? — попита Харденберг.

— Вчера. Преряза си вените. — Устните на Манфред Лорд се свиха в иронична усмивка. — Лео и аз спряхме кръвотечението и й направихме временна превръзка. Тази сутрин дойде лекар. Лекарят от Фридхайм.

— И?

Манфред Лорд се усмихна отново.

— Няма опасност за живота ѝ, ако това имате предвид.

— Може ли да разпитам жена ви?

— Естествено. Друг въпрос е дали ще приеме да бъде разпитана.

— Това ще разберем.

— Заповядайте. Лео, заведи двамата господа в спалнята на жена ми. — Лорд пак се подпря под Рубенса. — Ако ме търсите, аз съм в

библиотеката. Сигурно знаете, че обичам книгите, нали?

— Моля?

— Особено старите.

— Какво искате...

— Господин инспектор, очевидно сте прочели фантасмагориите, написани от този Оливер Мансфелд. Вие сте много умен, нали? Вашият колега също. Разбира се, това е само мое налудничаво предположение, че той не е никакъв криминален служител, а редактор в едно издателство.

8.

Верена Лорд имаше вид на умряла. Тя лежеше неподвижно на леглото в голямата, богато обзаведена спалня. Кожата ѝ беше восъчна, устните безкръвни, очите затворени. Шепнеше тихо, без сили.

— Вие сте прочели ръкописа?

— Да, така е — каза Лазарус.

— Тогава знаете всичко — пошепна жената на леглото. На китката на дясната ѝ ръка имаше дебела бяла превръзка.

— Не всичко — каза Харденберг. — За това сме тук. Още в началото на разговора ни трябва да ви уведомя, че не сте задължена да отговаряте на въпросите ми. Можете изобщо да откажете да отговаряте.

— Питайте.

— Това, което е написано в ръкописа на Оливер Мансфелд, вярно ли е?

— Само отчасти.

Лазарус, който се беше посъвзел, повдигна от нощната масичка малко шишенце парфюм, постави го отново на мястото му и тихо каза:

— „Диорисимо“.

— Да — каза Верена. — Това е вярно.

— Кое е вярно? — пита Харденберг.

— Всичко, което Оливер е написал за нас двамата в книгата си. Всичко това знае и мъжът ми.

— А останалото?

— За какво говорите?

— Например за пресниманите страници от книгите с белязаните букви във вашия сейф.

Гласът на Верена става все по-слаб:

— В сейфа ми няма никакви снимки.

— Извадихте ли ги?

— Никога не са били там.

— Госпожо Лорд, защо лъжете?

— Аз... не... лъжа.

— Обичахте ли Оливер Мансфелд?

— Не.

— Той обаче го пише.

— Защото си вярваше. Писал е това, в което вярваше и което желаеше. Както например и историята със снимките. Той с удоволствие би притежавал нещо, с което да изнудва мъжа ми.

— Но не го притежаваше?

— Не.

— Измислил е цялата история?

— Да. Можете да отворите сейфа ми. Можете да претърсите вилата. Също и къщата във Франкфурт. Можете да търсите навсякъде. Няма да намерите нищо, което бихте могли да използвате срещу мъжа ми...

— Според вас.

— Вие го казахте.

— Госпожо Лорд — попита Лазарус, — защо се опитахте да се самоубиете?

— Вече два пъти съм опитвала да се самоубия. Имам склонност да изпадам в истерия и депресия. В пристъп на душевно объркване си прерязах вените.

Инспекторът отбеляза с лека ирония:

— Не съвсем решително.

— Какво искате да кажете с това?

— Ами не ви е изтекла кръвта.

Верена отвори очи и погледна с пренебрежение Харденберг.

— Какво знаете *вие*?

— Нищо — каза той. — Но бих искал да знам нещо.

— Никога няма да го разберете.

— Може би все пак.

— Никога! И вие, господин Лазарус.

Инспекторът стана, изправи се пред един от прозорците, загледа снежната вихрушка с гръб към Верена и попита:

— Кога видяхте за последен път Оливер Мансфелд, госпожо?

— Преди... преди той да замине за коледните празници...

— Не е вярно. — Инспекторът блъфтира. — Имам свидетел, че на седми януари следобед Оливер ви е телефонира и сте се уговорили да се срещнете. Освен това в ръкописа той споменава, че този ден след

завръщането си от Люксембург е искал да се срещне с вас в старата кула до училището.

— Това е само роман, нали? Откога полицията разследва смъртни случаи по романи.

— Това не е роман — каза Лазарус.

— А какво?

— Изложение на фактите.

— Смешно!

— Щом съм толкова смешен, защо плачете, уважаема госпожо?

— Не плача — каза Верена и изтри със здравата ръка сълзите от лицето си. Сега трепери толкова силно, че Лазарус извиква:

— Господин инспекторе?

Харденберг бавно се обърна.

— Все пак...

— Истерия — каза инспекторът преднамерено грубо. — Уважаемата госпожа току-що ни каза, че е склонна към истерия. — Не се тревожете, господин Лазарус. — Той застана до леглото и повдигна лицето на плачещата жена. — Вие сте лъжкия и предателка.

— Какво си позволявате? Аз... — Верена не довърши изречението докрай.

Вратата се отвори. Влезе Манфред Лорд.

— Надявам се, че не преча — попита той усмихнат.

— Точно обратното — каза Харденберг.

— Много ми е неприятно, господин инспектор. Извинете, господин главен инспектор. Но вие нямате заповед за обиск. На вас дори не ви е възложено официално да ни разпитвате...

— Мога да получа всичко необходимо за половин час по радиовръзката.

— Да, но не сте го направили! Разпитвате една отпаднала нервна жена и както мога да предположа — не плачи, скъпа, — без да се съобразявате с нищо. Имам приятели в Дирекцията на полицията във Франкфурт. Ще ви препоръчам да бъдете много предпазлив. Успокой се, скъпа, бъди спокойна.

— Господин Лорд, един човек е умрял.

— Да, господин Харденберг. Любовникът на моята жена. Оливер Мансфелд. Колко жалко.

— Вие смятате, че е жалко?

— Моля ви, инспекторе, един толкова млад човек! Нямате ли сърце?

Верена въздъхна и обърна глава настрана.

Лазарус взе хапче.

Манфред Лорд се разходи усмихнат из стаята.

— Мисля, че мога да отговоря на всичките ви въпроси. Жена ми е все още много потресена от смъртта на Оливер. Нали, скъпа?

Верена отново се разплака. Покри лицето си с длани. Плачеше безгласно, без да хълца. Изглеждаше така, сякаш силите са я напуснали.

— Разказвайте — рече Харденберг.

Манфред се настани в едно старинно кресло, кръстоса крака и допря върховете на пръстите си един в друг.

— Вие искате да чуете цялата истина?

— Естествено.

— Както желаете. Вижте, при моята професия с цялата истина обикновено се печели най-много.

— Говорете — каза Харденберг.

Манфред Лорд заговори.

Това, което той разказа, в голямата си част отговаря на истината. В повечето случаи Манфред Лорд лъжеше или премълчаваше събития, които можеха да го уличат. Това е разбираемо и човешко.

Но ние искаме да се знае цялата истина и нищо няма да премълчим. Зрителят на битката има този шанс. Разбира се, без никакъв шанс той самият да спечели.

9.

Вечерта преди Нова година, разказа Манфред Лорд, мина много спокойно. След вечеря той и Верена седнали пред камината и пили по малко уиски. След като пийнали, Манфред Лорд казал:

— Сега трябва да говорим като разумни хора, скъпа моя.

— Какво искаш да кажеш?

— Разводът тече. През януари ще бъде обявен. Тогава ти ще ме напуснеш.

— Аз и Евелин.

— Естествено, ти и Евелин. Прости ми, че забравих детето. И къде ще отидете двете?

— При Оливер. Той ще осигури жилище за нас и с аванса, който му дава конкуренцията на баща му...

— Не.

— Какво не?

— Той няма да осигури жилище за вас. Не е получил никакъв аванс.

— Но каза...

— Излъгал те е.

— Не ме е лъгал. Знам, че му бяха обещали аванс.

— Промениха си решението.

— Ти откъде знаеш.

— Държа тридесет процента от акциите им. Аз...

— Попречил си Оливер да получи аванса?

— Не само това, дете мое. Аз попречих изобщо да бъде някога назначен. Ако ме напуснеш, няма да имаш нищо. Нито грош. Ще трябва да живееш в нищета. Разбира се, Оливер ще бъде до теб. Колко дълго продължава любовта в нищета, скъпа?

Верена мълчи.

— Аз съм човек с много връзки. Ще мога да попреча без никакви проблеми някой да назначи Оливер на работа. Тогава ти ще бъдеш разведена жена с извънбрачно дете и безработен мъж. Млад мъж.

Хубав мъж, признавам. Мъж, който много по-добре от мен... Но да не прекалявам...

— Той ще намери работа — казва Верена.

— Естествено. Той може да асфалтира улици или да работи по покривните конструкции, след като го научат как се прави. Ти ще продадеш бижутата и кожите. Във всеки случай той няма да печели много, любима, защото не може да работи нищо от това, за което се плаща сериозно. Стойността, която вие си давате помежду си, се различава много от стойността му в света на бизнеса.

— Ти си свиня!

— Може би, обаче те обичам. И моята стойност е много висока. Включително в света на бизнеса.

— Точно затова въпреки всичко те наричам свиня!

— Знаеш ли, съкровище, нека да запазим добрия тон. Ти всъщност произхождаш от добро семейство. В доброто семейство определени неща не се говорят.

— Свиня!

— Значи все пак слугинската стая. Върви. Имал съм прекалено добро мнение за теб. Много хора — между тях и бащата на Оливер — винаги са смятали, че си курва, че си родена курва. Мълчи! Ти си точно такава. Нямам нищо против курвите. Щях ли иначе да се оженя за теб?

— Ти си подъл... Ти си толкова подъл...

— Може би съм пийнал малко повечко. Между другото и ти. *In vino veritas*, нали? Ах, да, забравих, че не знаеш латински. Това трябва да означава, че във виното е истината. Наздраве, моя любов.

— Напускам те утре рано сутринта.

— Естествено, не много рано. Много си пияна за това. Къде ще отидеш? Жилището за теб още не е наето.

— Ще се настаня в някой хотел.

— И кой ще плаща? Къде ще живее Евелин? И от какво ще живеете?

— Оливер...

— Оливер не притежава нито пфениг. Намерих начин да съобщя на баща му, че ти е любовник. И баща му няма да му даде нито пфениг. От приятелски чувства, той ми е много задължен. Ако сега през ваканцията Оливер говори с него, той ще...

— Ах ти, мръсник!

— Недей така, любима. Толкова дълго си се движила в най-изисканите среди. Мислех, че си се отказала от такъв тон.

— Моето семейство е много по-изискано от твоето!

— Не се съмнявам. В това отношение брат ти Ото е блестящ пример.

Вече и двамата бяха пияни.

С леко олюляване Манфред Лорд взема от стената венецианското огледало.

— Какво правиш?

— Не би ли искала... не би ли искала да ми доставиш удоволствието да погледнеш в огледалото? — Той го поставя пред Верена. — Ти си хубава. Ти си прекрасна. Но правило ли ти е впечатление, че под очите ти вече са се появили първите бръчки? Аз самият вече имам много. Косата ми е бяла. Аз съм много по-стар и вече не съм такъв любовник като Оливер. Но те обичам. Обграждам те с богатство и лукс. Така ще е, докато съм жив. Когато умра, ще получиш фантастична сума от застраховката. Ти живееш в хубави къщи. Можеш да ядеш каквото поискаш. Можеш да обличаш каквото поискаш. Ще осигури ли някога всичко това Оливер? Той е много по-млад от теб. Мен твоите бръчки не ме смуцават. И него не. Още не. Ще го смуцават ли след десет години? Мен не, скъпа моя, мен не. Но него?

Верена поглежда в огледалото. Тя е пияна, но не толкова пияна, за да не види малките бръчки в ъгълчетата на очите. Тя ги гледа дълго и внимателно.

— Манфред — казва тя, — страхувам се.

— От какво?

— Страх, просто страх — отговаря тя и продължава да гледа в огледалото.

— Сега са малки бръчици, но след десет години... а той е толкова хубаво момче! Някога може да се влюби в дъщеря ти.

— Млъкни! Веднага млъкни!

— Разбира се.

— И махни огледалото!

— Дадено. Но от това бръчките ти няма да се стопят — казва Манфред Лорд. Той закача огледалото на стената и се връща при жена

си, която държи главата си с двете ръце. — Аз съм готов да забравя всичко, измама, прелюбодеяние, всичко. Готов съм да задържа теб и Евелин. Ще осиновя Евелин, ако пожелаеш. Ти положително го желаеш, както си алчна за пари.

— Подло...

— Затвори си устата! Аз те измъкнах от калта, аз мога пак да те натикам там. Досега винаги съм смятал, че си разумна жена. Не си ли? Или все пак? Ето това е. Когато Оливер се върне от Люксембург, ти ще му кажеш, че всичко е свършено.

— Никога! Никога! Никога!

— Когато жена ти крещи три пъти „никога“, това означава, че вече е приела да прави това, което се иска от нея. Ти също току-що го реши, любима. Ти току-що разбра, че всичко, което двамата имахте предвид, е напълно безсмислено и безнадеждно, нали?

— Ти си същински дявол!

— Да, но богат и умен дявол. Ти не би искала да се омъжиш за беден и глупав дявол, нали?

— Той не е дявол.

— Извини ме. Ти нали не би искала да се омъжиш за беден и глупав ангел?

Тя взема един тежък стъклен пепелник и го запраща към него. Пепелникът улучва Манфред Лорд по дясното слепоочие и от раната бликва кръв. Той изважда носната си кърпа.

— Виждам, че си много разумна, скъпа.

Долу във Фридхайм бият черковните камбани.

— Желая ти весела Нова година, сърце мое — казва Манфред Лорд, който притиска към слепоочието си окървавената кърпа. — Утре е празник. Но вдругиден двамата заедно ще отидем в банката, за да вземем от сейфа ти останалите снимки.

10.

На 2 януари 1962 година отпътуваха за Франкфурт.
Верена взе снимките от сейфа и ги даде на мъжа си.

— Къде са филмите?

— Тук.

В колата по обратния път нагоре за Таунус тя внезапно се разсмя.

— Кое е толкова смешно?

— Ти си в капан, мили мой.

— Моля?

— Оливер описа нашата история и я изпрати в едно издателство.

В нея разказва и за белязаните страници в книгите, за филмите и за снимките.

— След един час те няма да съществуват, съкровище. Тогава ще е съществена само историйката му. Какво е една историйка?

— Полицията...

— Полицията има нужда от доказателства. Единствените доказателства, които съществуват, притежавам аз. Аз обичам Оливер. Но, естествено, всичко свърши. И когато той се върне, ти ще му кажеш веднага.

— Не мога... Не мога...

— Напротив, напротив, вече можеш. Ти по природа си силна.

— Манфред, умолявам те! Наистина не мога! Аз... просто не знам какво да кажа.

— В такива случаи най-добре е човек да напише писмо — казва Манфред Лорд.

11.

Верена написва писмо на Оливер Мансфелд. Тя отново си припомня престоя на Елба, спомня си бара в Мариана Марина, спомня си Порто Адзуро, зелените вълни на морето, където е прегръщала Оливер, не забравя да потвърди, че той е бил голямата любов на нейния живот. Тя никога няма да го забрави; той трябва да се опита да ѝ прости, моли Верена Лорд.

„Ти, моя душа, пише тя. Ти, мое дихание...“

Писмото започва с думите: „Оливер, мой любими Оливер!“

Въпреки че тези и други доказателства за нейното увлечение се съдържат в писмото ѝ, по наложителни причини Верена Лорд не може все пак да избегне недвусмисленото обяснение. Тук тя е съвсем ясна. Тя пише, че трябва да мисли за детето си. Тя се страхува от бедността и от разликата в годините. Някой по-възрастен от Оливер Мансфелд би се възхитил от тази откровеност най-вече защото женската искреност се среща изключително рядко.

Верена Лорд показва и друга силна страна от характера си. Тя е решена след завръщането на Оливер да се срещне с него в старата кула и лично да му връчи писмото.

На 7 януари 1962 година Оливер Мансфелд, завърнал се от Люксембург, се обажда на Верена от „Синия бар“ на летището във Франкфурт, докато малкият му персийски приятел докарва колата. Това става в 15:35 часа. Верена храбро уговаря среща с любовника си след един час.

Когато Оливер потегля, небето е черно, времето е съвсем тихо, но скоро се очаква голям снеговалеж.

Оливер Мансфелд, който докарва с колата във Фридриххайм принц Рашид Джамал Ед-Дин Руни Бендер Шахпур Исфакхани — много спешно, както казва по-късно при разпита принцът, — го сваля пред вилата на малките момчета, така наречения „Квеленхоф“, и продължава по-нататък по тесен горски път, който води до старата стражева кула. На неколкостотин метра от нея той паркира ягуара в гъстите храсти.

Когато стига до кулата, намира Верена Лорд там. Той я прегръща и целува, прави му впечатление нейната странна студенина.

— Какво ти става?

— Нищо — отговаря Верена Лорд.

— Не е вярно. Нещо става. Ти си различна. Съвсем различна от по-рано.

— Различна ли съм?

— Да. Така е. И къде е Асад? Къде е Евелин?

— У дома.

— Случило ли се е нещо?

— Да.

Оливер Мансфелд свива очи.

— Какво? Преди да излетя всичко беше ясно.

— Сега вече не е — отговаря Верена Лорд. — Написах ти писмо.

— Писмо?

— Да.

— Защо?

— Между нас всичко е свършено.

— Верена!

— Прочети писмото и ще разбереш.

— Какво трябва да разбирам? Нали бяхме единоподушни, напълно единоподушни...

— Всичко вече е съвсем различно, Оливер, съвсем различно. — Верена Лорд се разплаква. Сълзите се стичат по негримираното ѝ лице. — Съжалявам... Много съм нещастна...

— Верена... Верена! Ние се обичаме!

— Това не е достатъчно, любими. Прочети писмото. Аз... не мога така. Отивам си. Няма да се видим повече.

— Ти си полудяла!

— Не, клетки малък Оливер. Аз съм си съвсем нормална.

— Но не можеш...

— Трябва. Имам дете. Нужна ми е сигурност.

— Но аз мога да ви дам сигурност, на теб и на твоето дете!

— Не можеш. Остави ме да си ида! Не искам да присъствам, когато ще четеш писмото.

— Защо?

— Това е най-ужасното писмо, което съм писала през живота си!

— Остани при мен.

— Не.

— Ти си страхлива.

— Да — извиква Верена Лорд по витата стълба на кулата, — да, такава съм. Страхлива! Страхлива! Страхлива!

Оливер Мансфелд остава неподвижен. След малко сяда на един сандък, до който има дълго въже, и отваря писмото. Смрачило се е още повече, но въпреки това от кулата се вижда надалеч. Може да се види рекичката Нида, която се промъква надолу по долината между обраслите си с тръстика брегове през полета и пасища, плодородна орна земя, между храсталаци и сребристи елшащи; големият Фелдберг с неговия тъмен, широк горист гръб; тройно нагънатият Винтерщайн; на изток Птичата планина и масива на Хоенродскопф; малки и още по-малки села, замъци, чифлици и влакове, които се губят в здрачината с меланхолично просвирване.

Оливер Мансфелд не вижда нищо.

Той седи на стария сандък сред вехториите на кулата, стиснал в ръка писмото, което току-що е прочел. Толкова е унесен, че дори не чува стъпките на Манфред Лорд, който от два часа се е крил в една ниша на кулата. Чул е разговора между жена си и Оливер Мансфелд. Изчакал е търпеливо. Повече няма да чака. Приближава се изотзад, сграбчва Оливер за раменете и го вдига.

— Какво... какво...

Едва изговорил със задавен глас тези две думи, Оливер отнася първия удар в лицето. Следва и втори. Оливер полита срещу стената. Лорд се хвърля след него, той удря младежа с тежкия си бастун където му падне. Оливер започва да кърви. Лорд продължава да удря. Оливер не отвърща на ударите. Лорд започва да го ритва. Не продумва нито дума. Лицето му е разкривено от омраза.

След няколко минути Оливер се строполява върху мръсния под. От раните му тече кръв по дъските. Той стене.

12.

— Надявах се — проговаря Манфред Лорд, — че ще се защитавате, Оливер. Предварително се радвах на борбата между двама ни. Щях да се чувствам по-добре, ако бяхте отвърнали на ударите.

Оливер лежи свит на мръсните дъски. До него е писмото на Верена.

— Аз съм два пъти по-стар от вас. Всякак щяхте да ме пребиете. Защо не го направихте?

Оливер не отговаря. Локвата кръв около него става все по-голяма.

— Мислехте си, че сте много хитър, нали? Е да, но аз бях по-хитър. Жената си остава жена. Верена реагира така, както реагират всички жени. Не можете да повярвате, защото сте още по детски идеалист. — Той нанася един ритник на проснатия на пода Оливер. — Жената има нужда от сигурност. Но вие не можехте да я дадете на Верена. Тя е свикнала на лукс. Вие не можехте да ѝ го предложите. Тя просто е курва. Човек не трябва да ѝ се сърди. — Още един ритник. — Аз се унижавах и смирявах пред вас, Оливер. С това вече е свършено. Взех всички филми и снимки, които сте направили. Наистина си заслужаваше толкова дълго да се унижавам и да се смирявам, да търпя това, че сте любовник на жена ми. Сега вече сте бивш. Тя избра! Сигурността и мен.

Манфред Лорд си тръгва. Той е много доволен от себе си. Той е обмислил всичко предварително. Нищо не е забравил. Само едно — да вземе писмото на Верена.

13.

Това е истината, цялата истина. Това е всичко, което се случи. Не премълчахме нищо. Зрителят на такава битка, както казахме, има шанс да научи събитията. Шанс да спечели, разбира се, няма.

Манфред Лорд, който беше обещал на господата Харденберг и Лазарус да разкаже цялата истина, не разказа цялата истина. Разбираемо е. Манфред Лорд не беше зрител. Той беше, ако може да се направи такова сравнение, на ринга. Той се биеше. И имаше някакъв шанс да спечели жена като Верена. За поведението си спрямо Оливер, който беше пребил, се разкайваше. Това си го призна...

— Признавам, че се държах варварски и заслужавам презрение — казва Манфред Лорд, — но все пак мисля, че точно сред мъжете ще намеря разбиране за поведението си, като се има предвид колко дълго време оставих да се върши всичко.

— Въпрос на вкус — отговаря Харденберг. — Но въпрос, който ме интересува по-малко от един друг.

— А именно?

— В романа си Оливер Мансфелд разказва за снимани страници от книги, които очевидно съдържат кодирани сведения. Той пише, че вие сте му давали такива книги, когато е летял за Ехтернах, и че неговият баща му е давал книги за вас, когато се е връщал.

— Чиста лъжа.

— Госпожо?

Верена поглежда към мъжа си, след това към снимка на Евелин, поставена на нощната й масичка накрая поглежда покрай Харденберг навън в снежната фъртуна и отговаря с абсолютно равнодушен глас:

— Никога не съм чувала за такова нещо.

Лорд се усмихва.

Верена пак плаче. Лорд я гали успокояващо.

— Нерви — казва той. — Само нерви, господа.

— Естествено — отговаря Харденберг. — Между другото, известно ли ви е, че е наредено ново разследване на случая Валтер Мансфелд и с това отпада клаузата за давност.

— Чух.

— Ако господин Мансфелд дойде в Германия, веднага ще бъде арестуван.

— Тогава очевидно господин Мансфелд няма да се върне в Германия — отговаря Манфред Лорд, гледайки жена си. — Наистина, скъпа, трябва да се успокоиш.

Верена Лорд престава да плаче.

Главният инспектор Харденберг обвинява Манфред Лорд, след доброволното му признание в нанасяне на телесна повреда и го уведомява за предстоящо следствие по случая. Манфред Лорд уведомява, че гледа на това спокойно и назовава имената на тримата си адвокати.

Когато Харденберг и Лазарус след половин час напускат къщата, в сумрачния салон срещат малко момиченце.

— Ти си Евелин, нали? — пита Лазарус.

— Да, господине.

— Знаеш ли кои сме ние?

— Сещам се. От полицията, нали?

— Защо мислиш така?

— Заради чичо Мансфелд.

— Какво е станало с чичо Мансфелд?

— Вие знаете.

— Ти обичаше ли го?

Малкото момиченце отговаря тихо:

— Да. Аз съм много, много нещастна, че той е мъртъв.

Това са единствените думи на мъка, които някой в тази къща намира да каже за Оливер Мансфелд.

14.

Междувременно помощник-инспектор Маркус разпита прислужника Лео и семейството градинари. И тримата твърдяха едно и също — че Манфред Лорд е напуснал вилата си за известно време следобеда на 7 януари, но се е върнал най-малко един час, преди да започне големия снеговалеж — около половин час след прибирането на жена си.

Маркус взима отпечатъци от пръстите на двойката градинари, на прислужника Лео, на Манфред и Верена Лорд и на тяхната дъщеря Евелин.

Няколко часа по-късно той е в състояние да докладва на шефа си.

— В колата има отпечатъци и от госпожа Лорд, и от малката, господин инспектор. Отпечатъци от господин Лорд не можах да намеря.

— А другите отпечатъци?

— На различни хора. Вероятно на служители на „Копер и Сие“, По радиостанцията наредих всички да бъдат проверени. Но не очаквам никакви сензации.

— Ти какво смяташ, Маркус?

— Че младежът се е обесил. Професор Мокри изцяло подкрепя доктор Петер. Оливер Мансфелд е бил пребит, довякъл се е до колата, за да замине някъде — и след това явно си изпуска нервите, връща се и се обесва.

— А какво ще кажеш за вестника, който намерихме в кулата?

— Може би е подсъзнателна реакция.

— Тоест?

— Тук наблизо има един почивен дом на някаква секта. Сутринта изпратих Валнер там. Той разговарял с някоя си сестра Клаудия. Тя си спомнила за Оливер Мансфелд и разказала, че той сам, а понякога и с госпожа Лорд, ги посещавал. Те често му давали от техните вестници „Вестител на царството на справедливостта“. — Маркус се засмива. — Там е отпечатано: „Издател: Ангел Господен, Франкфурт на Майн.“

— Не се смей.

— Засмях се само на това, че ангелът на Господа е избрал за място на издаването точно Франкфурт на Майн. От разговор с „Копер и Сие“ установихме, че в жабката на ягуара, който толкова време е бил при тях, е имало вестник — дали е точно този, естествено те вече не помнят. Младежът трябва да е взел вестника със себе си на връщане в кулата.

— Защо?

— Отчаяните действия не може да се тълкуват с ума и логиката. Може да е било...

Лазарус, който стои мълчаливо, се изчерви.

— Било е какво?

— Един вид опора, последна утеха, знам ли и аз, господа.

Главният инспектор Харденберг взема намерения в кулата вестник, който сега лежи пред него в билиардната на хотел „Амбасадор“. Той го разглежда замислен. Вестникът е стар, мокър и мръсен. На първа страница има текст със заглавие:

ВЯРА, НАДЕЖДА, ЛЮБОВ: НО ПО-ГОЛЯМА ОТ ТЯХ Е ЛЮБОВТА^[1]

— Май имате право — казва Харденберг.

— Полицията съобщи, че утре рано сутринта ще се възстанови редовното железопътно движение. Може ли да положим трупа в ковчега?

— Да — казва Харденберг, внезапно обзет от страхотна умора, — положете го в ковчега. Но не го пломбирайте. Заради митническия контрол.

Помощник-инспекторът Валнер влиза в билиардната.

— Търсят ви от Франкфурт, господин инспектор.

— Какво има?

— Обадило се е някакво момиче...

— Какво момиче?

— Казва се Джералдин Ребер или нещо такова.

Харденберг и Лазарус се поглеждат.

— Къде е тя?

— В управлението, при инспектор Вилмс.

— Къде ви е радиотелефонът?

— Горе, господин главен инспектор.

Те се качват в голямото таванско помещение на хотела. Харденберг взима предавателя.

— Тук Вилмс — прозвучава металически глас. — Как е положението?

— Самоубийство. Зад него се крие ужасно мерзка история, която няма да можем да докажем.

— Често ни се случва.

— Мисля, че утре ще се върна с тялото.

Лазарус е спрял при вратата. Гълта хапчета и кашля.

— Какво иска тази Джералдин Ребер? — пита главният инспектор.

— Каза, че желае да даде показания.

— Е, да ги дава.

— Настоява да говори с вас.

— Дайте я.

— Един момент. — Чува се Вилмс: — Вземете слушалката. Когато говорите, натиснете това копче. За да слушате, пуснете копчето.

— Разбрах — казва далечен глас на момиче. После гласът става по-силен. — Господин главен инспектор Харденберг?

— Да.

— Прочетох, че Оливер Мансфелд е мъртъв.

В слушалката се чува щракане и пукане и през капандурата Харденберг вижда как снегът продължава неспирно да вали.

— Дойдох във Франкфурт, за да дам показания.

— Какви показания? Отнася ли се по случая Мансфелд?

— Не.

— Тогава за какво?

— За господин доктор Хаберле.

— Доктор Хаберле?

— Вие не го познавате. Той беше учител в интерната. Уволниха го, защото аз казах, че той е искал да ме изнасили. Той е без работа. Положението е отчайващо. Жена му и децата му още живеят във Франкфурт, искат да продадат къщата. Все още има време.

— За кое? — пита инспектор Харденберг и си мисли колко бързо се стъмва, колко бързо.

— Да се оправи всичко.
— Не ви разбирам.
— Аз излъгах. Доктор Хаберле не се е опитвал да ме изнасили.
Аз се бях... аз се бях...
— Какво? Говорете ясно.
— Аз се бях разсъблякла пред него. Аз го целувах. Аз го бях подлудила... Ние бяхме сами. Той щеше да ме остави да повтарям класа. Аз съм много слаба ученичка. Не исках да се проваля. Реших, че ако...
— Разбирам.
— Да? Разбирате ли?
— Мисля, че да. Дайте показанията си за протоколиране.
— Вярвате ли... Вярвате ли, че доктор Хаберле ще бъде реабилитиран?
— Да, вярвам.
— И... и Оливер е мъртъв.
— Да. От няколко дни вече.
— Аз много го обичах.
— Това не може да го съживи.
— Не, разбира се, че не. Аз... аз само си мислех...
— Какво си мислехте, госпожице Ребер?
— Че мога нещо да поправа, ако поне в този случай кажа истината в полицията. Може би е детинско, може би е идиотско.
— Госпожице Ребер — казва инспектор Харденберг. — Много ви благодаря, вие сте много почтен човек.
— Не — казва метално звучащият глас. — Аз съм един непочтен, лош и пропаднал човек. Но...
— Но?
— Но аз обичах Оливер. Разбирате ли? Обичах го.
— Да, да — казва Харденберг.
— Той дали... може ли да го видя?
— Боя се, че не е възможно.
— Самоубил ли се е?
— Да.
— Заради... заради тази жена?
— Да, така мисля — отговаря Харденберг. След това дава кратки инструкции на инспектор Вилмс. Когато се обръща, вижда, че Лазарус

стои облегнат на стената със затворени очи.

— Ей!

Редакторът отваря очи.

— Какво има?

— Какво ви е?

— Лошо ми е.

— На мен също — казва Харденберг. — Да слезем долу. Елате и вие, Маркус. За по едно питие.

---

[1] Първо послание на свети апостол Павел до Коринтяни; 13:13
— Б.р. ↑

15.

През нощта срещу 11 януари 1962 година жестокият снеговалеж спря. Федералните железници успяха да удържат обещанието си — на сутринта пътят от Фридхайм до Франкфурт беше разчистен.

В 9:35 минути в товарния вагон на влака беше натоварен металният ковчег с тялото на Оливер Мансфелд. Патоанатомът доктор Петер и съдебният лекар професор Мокри пушеха пури и се настаняха в първа класа. Харденберг и Лазарус стояха на празния перон.

Малко преди потеглянето на влака пристигна Рашид. Той водеше за ръка дама с воал. Верена Лорд.

Изглеждаше като десетгодишна.

— Идваме да ви кажем сбогом, господа — каза малкият принц.

— Какво ще правите сега — обърна се инспекторът към Верена.

Тя сви рамене и обърна глава.

— И двамата още не знаем — отговори малкият принц. — Господжата каза, че сега тя иска да ми бъде сестра. Няма страшно, сър.

Верена гледа товарния вагон.

— Той там вътре ли е?

— Да.

— Презирате ли ме?

— Не — каза Лазарус.

— А вие?

— И аз не ви презирам — отговори инспекторът. — При дадените обстоятелства едва ли можехте да постъпите по друг начин. За това се изисква голяма смелост.

Малкият локомотив изсвирва, началникът на гарата вдига палка.

— Време е — рече Харденберг.

Рашид се поклони дълбоко пред двамата мъже.

— Нека Аллах да е с вас по всичките ви пътища. Нека Той прости смъртта на моя брат Оливер.

— Нека Той те върне образно в Персия — каза Харденберг, тръгвайки към вагона, и погали момчето по косата. — Доброто побеждава. Ти знаеш какво означава това, нали? Доброто побеждава!

— Аз го знам, сър, но не вярвам в това.

— А в какво?

— Че накрая винаги злото побеждава — отвърна малкият принц.

— Моля, качвайте се и затваряйте вратите! — викна началник-гарата.

Влакът потегли. Харденберг беше отворил прозореца на тяхното купе. Лазарус застана до него. И двамата махаха на забулената жена и на малкото момче, застанали на заснежения перон. Те също им махат.

— Той ме осъди — каза Верена с отнесен поглед.

— Моля? — попита Рашид.

— Веднъж сънувах нещо. През лятото на Елба. Тогава някой ме съдеше.

— Кой?

— Ах, никой — отговори Верена.

16.

Влакът тракаше. Прекосяваше заснежената приказна гора. Локомотивът пуфкаше. От дясната страна се появи стар чифлик, зелена помпа с гугла от сняг.

— „Ангел Господен“ — каза Харденберг.

Лазарус кимна мълчаливо.

— Какво ви е?

— Ще победи ли доброто, господин инспектор?

— Мисля, че в случая с този нещастен преподавател по латински ще победи.

— А изобщо?

Харденберг клати глава.

— Валтер Мансфелд ще остане в Люксембург.

— А спекулациите, които вършеха двамата с Лорд? Белязаните букви? Незаконните сделки?

— Може ли да се докаже каквото и да било за господин Лорд? Притежаваме ли тези снимки или дори само една страница от книгите? Нищо! И госпожа Лорд винаги ще дава показания в полза на мъжа си.

— Тогава и ръкописът, който е в мен, няма никаква стойност — каза Лазарус с вид на нещастно дете.

— Ни най-малка. Ако го публикувате, Бог да ви е на помощ. Ще си докарате съдебно преследване. Манфред Лорд е могъщ човек с голямо влияние и приятели навсякъде.

— Знам, господин инспектор. Ръкописът е още у вас. Ще го задържите ли?

— Защо?

— При вас ще е на по-сигурно място. Аз съм стар болен човек. Не искам да имам нищо общо вече.

— Доброто побеждава, нали? — вметна горчиво Харденберг. — Благодаря за подаръка.

Лазарус не отговори, пхна в устата си две цветни хапчета и погледна през прозореца — много сняг, толкова много сняг.

17.

Вечерта същия ден Паул Роберт Вилхелм Алберт Лазарус седеше в кабинета на малкото си жилище във Франкфурт. Госпожица Марта, която седемнадесет години водеше домакинството му и която той периодично уволняваше, но никога на сериозно, беше запалила печката. Лазарус седеше в своя люлеещ се стол. Беше с пижама и пантофи, стиснал дясната си ръка в юмрук. Гледаше в празното пространство. Госпожица Марта влезе и го попита дали не иска още нещо.

— Не, благодаря.

— Лека нощ, господин Лазарус.

— Лека нощ, госпожице Марта.

Тя излезе. Той остана неподвижен и си мислеше, че както никога не беше имал желаниа, все пак желяеше нещо. Една любов като тази, за която беше чел. Дори и да завърши така тъжно. И дори да е нещастен. Внезапно му хрумна, че никога не беше срещал любовта.

Какво е любовта?

Незнаен свят, мислеше си Паул Роберт Вилхелм Алберт Лазарус, който се наричаше Алберт, знаем защо.

Според нас Алберт Лазарус се лъжеше. И той е имал в живота си любов, има я още. Никой човек не е толкова нещастен, та да не преживее никога това чувство. Има много видове любов. Само някои от тях носят щастие. Но очевидно не това е техният смисъл.

18.

По същото време, когато Лазарус седеше в люлеещия се стол със стиснат десен юмрук, Копенхофер, митническият чиновник от Бавария, проверяваше съвестно ковчега с тялото на Оливер Мансфелд. За счупената италианска грамофонна плоча, която намери на гърдите на мъртвеца, се консултира с един от колегите.

— По-добре да извадим тези неща — реши той. — Сигурното си е сигурно!

Плочите бяха извадени и донесени в полицейската служба на летището. Главният инспектор Харденберг изруга, когато на другата сутрин му докладваха случая. Нареди да му донесат плочите и ги изпрати да догонят мъртвеца, който в същата нощ летеше с „Бонанзата“ на баща си към Ехтернах. Теди Бенке управляваше самолета. Той наруши десетилетния си навик и пи по време на полета. Ковчегът беше зад него в елегантната пасажерска кабина...

По същото време, когато редакторът Лазарус седеше неподвижен в люлеещия се стол и от време на време отваряше стиснатата в юмрук ръка, един лекар в лудницата в Люксембург сложи много силна инжекция на майката на Оливер Мансфелд, тъй като беше много неспокойна. По същото време доктор Флориан се напи в работния си кабинет и си мислеше колко би искал да има дете. Свое дете.

По същото време дядо Ремо Мортула в борба с поредната жестока финансова криза в семейството си повтаряше: „Помози Бог!“

По същото време Джералдин Ребер се любеше с Ото Вилфрид в един хотел за посетители на час. Той мислеше за една загубена фабрика, а тя — за една загубена любов.

По същото време сакатият Ханзи се промъкваше внимателно през нощната заснежена гора над „Квеленхоф“. Беше заложил капан. В него се хвана лисица. Малкият Ханзи удуши треперещото животно бавно, съвсем бавно. Очите му блестяха...

По същото време Ноа в леглото пишеше на млечнокафявата си приятелка Чикита от Бразилия дълго писмо, в което ѝ обясняваше смисъла на романа „Чумата“ от Албер Камю.

По същото време сестра Клаудия казваше в стаята си в „Ангел Господен“ близо до Фридхайм молитвата: „Отче наш, Който си на небесата...“

По същото време в Китай умряха от глад триста петдесет и четири деца.

По същото време Валтер Мансфелд и неговата приятелка Лизи чакаха на люксембургското летище пристигането на „Бонанзата“. Валтер Мансфелд пиеше уиски, приятелката му пиеше коняк. И двамата се уверяваха взаимно, че питиетата са им необходими след трагедията, която ги беше сполетяла.

По същото време Волфганг Хартунг четеше „Власт без морал“ от Ернст Шнабел, която заклеймяваше престъпленията, извършени по нацистко време.

По същото време от музикалния автомат на барчето в Марчана Марина гърмеше песента „Нашият концерт“.

По същото време главният инспектор Харденберг седеше в кабинета на жилището си пред печката. Държеше на коленете си дебелата черна папка с ръкописа на Оливер Мансфелд. Инспекторът я беше отворил и хвърляше страница след страница в огъня. До последно държа първата страница на романа в ръка. Забави се за момент, когато прочете заглавието на книгата.

ЛЮБОВТА Е САМО ДУМА

Харденберг хвърли и тази страница в огъня.

Тя изгоря бързо.

По това време редакторът Паул Роберт Вилхелм Алберт Лазарус вече беше заспал в своя люлеещ се стол. Отворената му дясна ръка се отвори. Нещо падна на пода. Малка изсъхнала маслина.

Издание:

Автор: Йоханес Марио Зимел

Заглавие: Любовта е само дума

Преводач: Михаил Лазаров

Година на превод: 2001 (не е указана)

Език, от който е преведено: немски (не е указан)

Издание: второ (грешно указано първо)

Издател: СББ Медиа АД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2015

Тип: роман

Националност: немска

Печатница: Ропринт ЕАД

Излязла от печат: 05.02.2015 г.

Редактор: Златина Пенева

ISBN: 978-954-399-114-3

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/1055>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.